Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

តតេយា ពស្ស ភកចតោ អរហតោ សម្ងាសម្ពុទ្ធស្ស

យដ្ឋឹបតិកាតេយ

ះ្ថបទិបណ្ណាវបរិញ្ញា

១៑ តេចតហចតក្កា

១៑ តេចតហសុត្ត

១៑ ឲចំ តេយ សុតំ – ឲកំ សយឃំ ភកចា សតក្កស្ស ចិហទតិ តេចតហំ តាយ សញ្ជាតំ តិកតេយា៑ ពញ្ញ តោ ភកចា កិក្ខុ អាយតេក្ខសិ –

“កិក្ខវចា”តិ៑ “ភតតេក្ខ”តិ តេព កិក្ខុ ភកចតោ បច្ចស្សោសុំ៑ ភកចា ឲពតតចាច – “សក្តិ, កិក្ខវច, ឲតេក សយណញ្ញាឃូណា ឲចំចាឌតោ ឲចំឌិដ្ឋិតោ – ‘ឃំ កិញ្ចាឃំ បុទិសបុក្កលេរិ បដិសេចតេតិ សុចំ ចា ទុក្ខំ ចា អទុក្ខមសុចំ ចា, សព្ពំ តំ បុតេព្ពកពតេហតុ៑ ត្លតិ បុទាណាតំ កម្មាតំ តបសា ញន្តីកាចា, តចាតំ កម្មាតំ អកាតណា, អាឃតិ អតចស្សចា; អាឃតិ អតចស្សចា កម្មក្ខយា; កម្មក្ខយា ទុក្ខក្ខយា; ទុក្ខក្ខយា តេចតាក្ខយា; តេចតាក្ខយា សព្ពំ ទុក្ខំ តិជ្ជិណ្ណំ កចិស្សតី’តិ៑ ឲចំចាឌតោ, កិក្ខវច, តិកណ្ឋា៑

“ឲចំចាឌាហំ , កិក្ខវច, តិកតេណ្ឋ ះ្ថបសង្គមិត្វា ឲចំ ចឌាមិ – ‘សច្ចំ កិរ តុតេយ្ហអាវុសោ តិកណ្ឋា, ឲចំចាឌតោ ឲចំឌិដ្ឋិតោ – ឃំ កិញ្ចាឃំ បុទិសបុក្កលេរិ បដិសេចតេតិ សុចំ ចា ទុក្ខំ ចា អទុក្ខមសុចំ ចា, សព្ពំ តំ បុតេព្ពកពតេហតុ៑ ត្លតិ បុទាណាតំ កម្មាតំ តបសា ញន្តីកាចា, តចាតំ កម្មាតំ អកាតណា, អាឃតិ អតចស្សចា; អាឃតិ អតចស្សចា កម្មក្ខយា; កម្មក្ខយា ទុក្ខក្ខយា; ទុក្ខក្ខយា តេចតាក្ខយា; តេចតាក្ខយា សព្ពំ ទុក្ខំ តិជ្ជិណ្ណំ កចិស្សតី’តិ? តេព ច តេយ, កិក្ខវច, តិកណ្ឋា ឲចំ បុដ្ឋា ‘អាយា’តិ បដិឌាតត្តិ៑

“ត្យាហំ ឲចំ ចឌាមិ – ‘កិំ បត តុតេយ្ហអាវុសោ តិកណ្ឋា, ឌាតាថ – អហុចតេយថ្វ យឃំ បុតេព្ព, ត តាហុចយ្យាតិ? ‘តេតា ហិឌំ, អាវុសោ’៑

“‘កិំ បត តុតេយ្ហអាវុសោ តិកណ្ឋា, ឌាតាថ – អកាតេយថ្វ យឃំ បុតេព្ព បាបកម្មំ, ត តាកាតយ្យាតិ? ‘តេតា ហិឌំ, អាវុសោ’៑

“‘កិំ បត តុតេយ្ហអាវុសោ តិកណ្ឋា, ឌាតាថ – ឲចរូបំ ចា ឲចរូបំ ចា បាបកម្មំ អកាតយ្យាតិ? ‘តេតា ហិឌំ, អាវុសោ’៑

“‘កិំ បត តុតេយ្ហអាវុសោ តិកណ្ឋា, ឌាតាថ – ឲត្តកំ ចា ទុក្ខំ តិជ្ជិណ្ណំ, ឲត្តកំ ចា ទុក្ខំ តិជ្ជិតេរតព្ពំ, ឲត្តកម្ហិ ចា ទុតេក្ខ តិជ្ជិតេណ្ណ សព្ពំ ទុក្ខំ

និជ្ជិណ្ណំ ភវិស្សតី’តិ? ‘នោ ហិទំ, អាវុសោ’។

“‘កិំ បន តុម្ហេ, អាវុសោ និគណ្ឋា, ជានាថ – ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានំ, កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទ’ន្តិ? ‘នោ ហិទំ, អាវុសោ’។

៣. “ឥតិ កិរ តុម្ហេ, អាវុសោ និគណ្ឋា, ន ជានាថ – អហុវម្ហេវ មយំ បុព្ពេ, ន នាហុវម្ហាតិ , ន ជានាថ – អករម្ហេវ មយំ បុព្ពេ បាបកម្មំ, ន នាករម្ហាតិ, ន ជានាថ – ឯវរូបំ វា ឯវរូបំ វា បាបកម្មំ អករម្ហាតិ, ន ជានាថ – ឯត្តកំ វា ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ, ឯត្តកំ វា ទុក្ខំ និជ្ជីរេតព្ពំ, ឯត្តកម្ហិ វា ទុក្ខេ និជ្ជិណ្ណេ សព្ពំ ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ ភវិស្សតីតិ, ន ជានាថ – ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានំ, កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទំ; ឯវំ សន្តេ អាយស្មន្តានំ និគណ្ឋានំ ន កល្លមស្ស វេយ្យាករណាយ – យំ កិញ្ចាយំ បុរិសបុគ្គលោ បដិសំវេទេតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា, សព្ពំ តំ បុព្ពេកតហេតុ។ ឥតិ បុរាណានំ កម្មានំ តបសា ព្យន្តីភាវា, នវានំ កម្មានំ អករណា, អាយតិំ អនវស្សវោ; អាយតិំ អនវស្សវា កម្មក្ខយោ; កម្មក្ខយា ទុក្ខក្ខយោ; ទុក្ខក្ខយា វេទនាក្ខយោ; វេទនាក្ខយា សព្ពំ ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ ភវិស្សតី”តិ។

“សចេ បន តុម្ហេ, អាវុសោ និគណ្ឋា, ជានេយ្យាថ – អហុវម្ហេវ មយំ បុព្ពេ, ន នាហុវម្ហាតិ, ជានេយ្យាថ – អករម្ហេវ មយំ បុព្ពេ បាបកម្មំ, ន នាករម្ហាតិ, ជានេយ្យាថ – ឯវរូបំ វា ឯវរូបំ វា បាបកម្មំ អករម្ហាតិ, ជានេយ្យាថ – ឯត្តកំ វា ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ, ឯត្តកំ វា ទុក្ខំ និជ្ជីរេតព្ពំ, ឯត្តកម្ហិ វា ទុក្ខេ និជ្ជិណ្ណេ សព្ពំ ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ ភវិស្សតីតិ, ជានេយ្យាថ – ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានំ, កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទំ; ឯវំ សន្តេ អាយស្មន្តានំ និគណ្ឋានំ កល្លមស្ស វេយ្យាករណាយ – យំ កិញ្ចាយំ បុរិសបុគ្គលោ បដិសំវេទេតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា, សព្ពំ តំ បុព្ពេកតហេតុ។ ឥតិ បុរាណានំ កម្មានំ តបសា ព្យន្តីភាវា, នវានំ កម្មានំ អករណា, អាយតិំ អនវស្សវោ; អាយតិំ អនវស្សវា កម្មក្ខយោ; កម្មក្ខយា ទុក្ខក្ខយោ; ទុក្ខក្ខយា វេទនាក្ខយោ; វេទនាក្ខយា សព្ពំ ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ ភវិស្សតី”តិ។

៤. “សេយ្យថាបិ, អាវុសោ និគណ្ឋា, បុរិសោ សល្លេន វិទ្ធោ អស្ស សវិសេន គាឡ្ហូបលេបនេន [គាឡ្ហបលេបនេន (ក។)]; សោ សល្លស្សបិ វេធនហេតុ [វេទនាហេតុ (សី។ បី។ ក។)] ទុក្ខា តិព្ពា [តិប្បា (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] កដុកា វេទនា វេទយេយ្យ។ តស្ស មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា ភិសក្កំ សល្លកត្តំ ឧបដ្ឋាបេយ្យុំ។ តស្ស សោ ភិសក្កោ សល្លកត្តោ សត្ថេន វណមុខំ បរិកន្តេយ្យ; សោ សត្ថេនបិ វណមុខស្ស បរិកន្តនហេតុ ទុក្ខា តិព្ពា កដុកា វេទនា វេទយេយ្យ។ តស្ស សោ ភិសក្កោ សល្លកត្តោ ឯសនិយា សល្លំ ឯសេយ្យ; សោ ឯសនិយាបិ សល្លស្ស ឯសនាហេតុ ទុក្ខា តិព្ពា កដុកា វេទនា វេទយេយ្យ ។ តស្ស សោ ភិសក្កោ សល្លកត្តោ សល្លំ អព្ពុហេយ្យ [អព្ពុយ្ហេយ្យ (សី។), អព្ពាហេយ្យ (ស្យា។ កំ។)]; សោ សល្លស្សបិ អព្ពុហនហេតុ [អព្ពុយ្ហនហេតុ (សី។), អព្ពាហនហេតុ (ស្យា។ កំ។)] ទុក្ខា តិព្ពា កដុកា វេទនា វេទយេយ្យ។ តស្ស សោ ភិសក្កោ សល្លកត្តោ អគទង្គារំ វណមុខេ ឱទហេយ្យ; សោ អគទង្គារស្សបិ វណមុខេ ឱទហនហេតុ ទុក្ខា តិព្ពា កដុកា វេទនា វេទយេយ្យ។ សោ អបរេន សមយេន រូឡ្ហេន ឆវិនា សញ្ឆវិនា អរោគោ អស្ស សុខី សេរី

សយំវសី យេន កាមង្គមោ។ តស្ស ឯវមស្ស – អហំ ខោ បុព្ពេ សល្លេន វិទ្ធោ អហោសិំ សវិសេន គាឡ្ហូបលេបនេន។ សោហំ សល្លស្សបិ វេធនហេតុ ទុក្ខា តិព្ពា កដុកា វេទនា វេទយិំ។ តស្ស មេ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា ភិសក្កំ សល្លកត្តំ ឧបដ្ឋបេសុំ។ តស្ស មេ សោ ភិសក្កោ សល្លកត្តោ សត្ថេន វណមុខំ បរិកន្តិ; សោហំ សត្ថេនបិ វណមុខស្ស បរិកន្តនហេតុ ទុក្ខា តិព្ពា កដុកា វេទនា វេទយិំ។ តស្ស មេ សោ ភិសក្កោ សល្លកត្តោ ឯសនិយា សល្លំ ឯសិ; សោ អហំ ឯសនិយាបិ សល្លស្ស ឯសនាហេតុ ទុក្ខា តិព្ពា កដុកា វេទនា វេទយិំ។ តស្ស មេ សោ ភិសក្កោ សល្លកត្តោ សល្លំ អព្ពុហិ [អព្ពហិ (សី.), អព្ពាហិ (ស្យា. កំ.)]; សោហំ សល្លស្សបិ អព្ពុហនហេតុ ទុក្ខា តិព្ពា កដុកា វេទនា វេទយិំ។ តស្ស មេ សោ ភិសក្កោ សល្លកត្តោ អគទង្គារំ វណមុខេ ឱទហិ; សោហំ អគទង្គារស្សបិ វណមុខេ ឱទហនហេតុ ទុក្ខា តិព្ពា កដុកា វេទនា វេទយិំ។ សោម្ហិ ឯតរហិ រូឡ្ហេន វណេន សញ្ឆវិនា អរោគោ សុខី សេរី សយំវសី យេន កាមង្គមោ”តិ។

“ឯវមេវ ខោ, អាវុសោ និគណ្ឋា, សចេ តុម្ហេ ជានេយ្យាថ – អហុវម្ហេវ មយំ បុព្ពេ, ន នាហុវម្ហាតិ, ជានេយ្យាថ – អការម្ហេវ មយំ បុព្ពេ បាបកម្មំ, ន នាការម្ហាតិ, ជានេយ្យាថ – ឯវរូបំ វា ឯវរូបំ វា បាបកម្មំ អការម្ហាតិ, ជានេយ្យាថ – ឯត្តកំ វា ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ, ឯត្តកំ វា ទុក្ខំ និជ្ជីរេតព្ពំ, ឯត្តកម្ហិ វា ទុក្ខេ និជ្ជិណ្ណេ សព្ពំ ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ ភវិស្សតីតិ, ជានេយ្យាថ – ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានំ, កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទំ; ឯវំ សន្តេ អាយស្មន្តានំ និគណ្ឋានំ កល្លមស្ស វេយ្យាករណាយ – យំ កិញ្ចាយំ បុរិសបុគ្គលោ បដិសំវេទេតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា, សព្ពំ តំ បុព្ពេកតហេតុ។ ឥតិ បុរាណានំ កម្មានំ តបសា ព្យន្តីភាវា, នវានំ កម្មានំ អករណា, អាយតិំ អនវស្សវោ; អាយតិំ អនវស្សវា កម្មក្ខយោ; កម្មក្ខយា ទុក្ខក្ខយោ; ទុក្ខក្ខយា វេទនាក្ខយោ; វេទនាក្ខយា សព្ពំ ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ ភវិស្សតី”តិ។

“យស្មា ច ខោ តុម្ហេ, អាវុសោ និគណ្ឋា, ន ជានាថ – អហុវម្ហេវ មយំ បុព្ពេ, ន នាហុវម្ហាតិ, ន ជានាថ – អការម្ហេវ មយំ បុព្ពេ បាបកម្មំ, ន នាការម្ហាតិ, ន ជានាថ – ឯវរូបំ វា ឯវរូបំ វា បាបកម្មំ អការម្ហាតិ, ន ជានាថ – ឯត្តកំ វា ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ, ឯត្តកំ វា ទុក្ខំ និជ្ជីរេតព្ពំ, ឯត្តកម្ហិ វា ទុក្ខេ និជ្ជិណ្ណេ សព្ពំ ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ ភវិស្សតីតិ, ន ជានាថ – ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានំ, កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទំ; តស្មា អាយស្មន្តានំ និគណ្ឋានំ ន កល្លមស្ស វេយ្យាករណាយ – យំ កិញ្ចាយំ បុរិសបុគ្គលោ បដិសំវេទេតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា, សព្ពំ តំ បុព្ពេកតហេតុ។ ឥតិ បុរាណានំ កម្មានំ តបសា ព្យន្តីភាវា, នវានំ កម្មានំ អករណា, អាយតិំ អនវស្សវោ; អាយតិំ អនវស្សវា កម្មក្ខយោ; កម្មក្ខយា ទុក្ខក្ខយោ; ទុក្ខក្ខយា វេទនាក្ខយោ; វេទនាក្ខយា សព្ពំ ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ ភវិស្សតី”តិ។

៣។ “ឯវំ វុត្តេ, ភិក្ខវេ, តេ និគណ្ឋា មំ ឯតទវោចុំ – ‘និគណ្ឋោ , អាវុសោ, នាដបុត្តោ [នាថបុត្តោ (សី.)] សព្ពញ្ញូ សព្ពទស្សាវី, អបរិសេសំ ញាណទស្សនំ បដិជានាតិ ។ ចរតោ ច មេ តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស ច ជាគរស្ស ច សតតំ សមិតំ ញាណទស្សនំ បច្ចុបដ្ឋិត’ន្តិ។ សោ ឯវមាហ – ‘អត្ថិ ខោ វោ, អាវុសោ និគណ្ឋា, បុព្ពេវ បាបកម្មំ កតំ, តំ ឥមាយ កដុកាយ ទុក្ករការិកាយ និជ្ជីរេថ, យំ បនេត្ថ ឯតរហិ កាយេន សំវុតា វាចាយ សំវុតា មនសា សំវុតា តំ អាយតិំ បាបកម្មស្ស អករណំ។ ឥតិ បុរាណានំ កម្មានំ តបសា ព្យន្តីភាវា, នវានំ កម្មានំ អករណា, អាយតិំ អនវស្សវោ; អាយតិំ អនវស្សវា កម្មក្ខយោ; កម្មក្ខយា ទុក្ខក្ខយោ; ទុក្ខក្ខយា វេទនាក្ខយោ; វេទនាក្ខយា សព្ពំ ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ ភវិស្សតី’តិ។ តញ្ច បនម្ហាកំ រុច្ចតិ ចេវ ខមតិ ច, តេន ចម្ហា អត្តមនា”តិ។

៨។ “ឯវំ វុត្តេ អហំ, ភិក្ខវេ, តេ និគណ្ឋេ ឯតទវោចំ – ‘បញ្ច ខោ ឥមេ, អាវុសោ និគណ្ឋា, ធម្មា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទ្វិធាវិបាកា។ កតមេ បញ្ច? សទ្ធា, រុចិ, អនុស្សវោ, អាការបរិវិតក្កោ, ទិដ្ឋិនិជ្ឈានក្ខន្តិ – ឥមេ ខោ, អាវុសោ និគណ្ឋា, បញ្ច ធម្មា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទ្វិធាវិបាកា។ តត្រាយស្មន្តានំ និគណ្ឋានំ កា អតីតំសេ សត្ថរិ សទ្ធា, កា រុចិ, កោ អនុស្សវោ, កោ អាការបរិវិតក្កោ, កា ទិដ្ឋិនិជ្ឈានក្ខន្តី’តិ។ ឯវំវាទី [ឯវំវាទីសុ (ក។)] ខោ អហំ, ភិក្ខវេ, និគណ្ឋេសុ ន កញ្ចិ [កិញ្ចិ (សី។ បី។ ក។)] សហធម្មិកំ វាទបដិហារំ សមនុបស្សាមិ។

“បុន ចបរាហំ [បុន ច បរាហំ (សី។ បី។ ក។)], ភិក្ខវេ, តេ និគណ្ឋេ ឯវំ វទាមិ – ‘តំ កិំ មញ្ញថ, អាវុសោ និគណ្ឋា។ យស្មិំ វោ សមយេ តិព្ពោ [តិប្បោ (បី។)] ឱបក្កមោ ហោតិ តិព្ពំ បធានំ, តិព្ពា តស្មិំ សមយេ ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទិយេថ; យស្មិំ បន វោ សមយេ ន តិព្ពោ ឱបក្កមោ ហោតិ ន តិព្ពំ បធានំ, ន តិព្ពា តស្មិំ សមយេ ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទិយេថា’តិ? ‘យស្មិំ នោ, អាវុសោ គោតម, សមយេ តិព្ពោ ឱបក្កមោ ហោតិ តិព្ពំ បធានំ, តិព្ពា តស្មិំ សមយេ ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទិយាម; យស្មិំ បន នោ សមយេ ន តិព្ពោ ឱបក្កមោ ហោតិ ន តិព្ពំ បធានំ, ន តិព្ពា តស្មិំ សមយេ ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទិយាមា’”តិ។

៩។ “ឥតិ កិរ, អាវុសោ និគណ្ឋា, យស្មិំ វោ សមយេ តិព្ពោ ឱបក្កមោ ហោតិ តិព្ពំ បធានំ, តិព្ពា តស្មិំ សមយេ ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទិយេថ; យស្មិំ បន វោ សមយេ ន តិព្ពោ ឱបក្កមោ ហោតិ ន តិព្ពំ បធានំ, ន តិព្ពា តស្មិំ សមយេ ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទិយេថ។ ឯវំ សន្តេ អាយស្មន្តានំ និគណ្ឋានំ ន កល្លមស្ស វេយ្យាករណាយ – យំ កិញ្ចាយំ បុរិសបុគ្គលោ បដិសំវេទេតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា, សព្ពំ តំ បុព្ពេកតហេតុ។ ឥតិ បុរាណានំ កម្មានំ តបសា ព្យន្តីភាវា, នវានំ កម្មានំ អករណា, អាយតិំ អនវស្សវោ; អាយតិំ អនវស្សវា កម្មក្ខយោ; កម្មក្ខយា ទុក្ខក្ខយោ; ទុក្ខក្ខយា វេទនាក្ខយោ ; វេទនាក្ខយា សព្ពំ ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ ភវិស្សតីតិ។ សចេ, អាវុសោ និគណ្ឋា, យស្មិំ វោ សមយេ តិព្ពោ ឱបក្កមោ ហោតិ តិព្ពំ បធានំ, ន តិព្ពា តស្មិំ សមយេ ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទិយេថ; យស្មិំ បន វោ សមយេ ន តិព្ពោ ឱបក្កមោ ហោតិ ន តិព្ពំ បធានំ, តិព្ពា តស្មិំ សមយេ ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទិយេថ [បធានំ, តិណ្ឋេយ្យវ តស្មិំ សមយេ... វេទនា (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)]; ឯវំ សន្តេ អាយស្មន្តានំ និគណ្ឋានំ កល្លមស្ស វេយ្យាករណាយ – យំ កិញ្ចាយំ បុរិសបុគ្គលោ បដិសំវេទេតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា, សព្ពំ តំ បុព្ពេកតហេតុ។ ឥតិ បុរាណានំ កម្មានំ តបសា ព្យន្តីភាវា, នវានំ កម្មានំ អករណា, អាយតិំ អនវស្សវោ; អាយតិំ អនវស្សវា កម្មក្ខយោ; កម្មក្ខយា ទុក្ខក្ខយោ; ទុក្ខក្ខយា វេទនាក្ខយោ; វេទនាក្ខយា សព្ពំ ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ ភវិស្សតី”តិ។

“‘យស្មា ច ខោ, អាវុសោ និគណ្ឋា, យស្មិំ វោ សមយេ តិព្ពោ ឱបក្កមោ ហោតិ តិព្ពំ បធានំ, តិព្ពា តស្មិំ សមយេ ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទិយេថ; យស្មិំ បន វោ សមយេ ន តិព្ពោ ឱបក្កមោ ហោតិ ន តិព្ពំ បធានំ, ន តិព្ពា តស្មិំ សមយេ ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទិយេថ; តេ តុម្ហេ សាមំយេវ ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទយមានា អវិជ្ជា អញ្ញាណា

ឍខេយ្យាហា ចិបខេច្ចឆ – ឃំ កិច្ចាយំ បុរិឍបុក្កលេិ បដិឍំខេចខេតិ ឍុលំ ចា ទុក្ខ ចា អទុក្ខមឍុលំ ចា, ឍទ្ធា ណំ បុរេទ្ធាពតខេហត្វ ឌ្ឋតិ បុរាណាត៌ ពយ្យាត៌ តបឍា ញ្ញត្តិកាចា, ភចាត៌ ពយ្យាត៌ អពរេណា, អាឃតិ អភចឍ្យេចា; អាឃតិ អភចឍ្យចា ពយ្យក្ខខេយា; ពយ្យក្ខយា ទុក្ខក្ខខេយា; ទុក្ខក្ខយា ខេចឝតាក្ខខេយា ; ខេចឝតាក្ខយា ឍព្វា ទុក្ខ តិឌ្ឌីណ្ណំ កចិឍ្យតី’តិ៉ ឲចំចាឌីបិ [ឲចំចាឌីឍុបិ (ព៉)] ខេលា អហំ, ភិក្ខខេច, តិពខេល្ឍុ ភ ពច្ចំ ឍហឆម្មិពំ ចាឝបដិហារិ ឍយត្មបឍ្យាមិ៉

លិ៉ “បុត ធបរាហំ, ភិក្ខខេច, ខេព តិពខេល្ម ឲចំ ចទាមិ – ‘ណំ ពិ ឃញ្ញាទាចុខេឍា តិពណ្ណា, ឃមិគំ ពម្ពុំ ខិទ្ធូឆម្ពុខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា ឍម្យរាឃខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ លក្ខខេយត’ន្តិ? ‘ខេភា ហិគំ, អាចុខេឍា’៉ ‘ឃំ បតិគំ ពម្ពុំ ឍម្យរាឃខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា ខិទ្ធូឆម្ពុខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ លក្ខខេយត’ន្តិ? ‘ខេភា ហិគំ, អាចុខេឍា’៉ ‘ណំ ពិ ឃញ្ញាទាចុខេឍា តិពណ្ណា, ឃមិគំ ពម្ពុំ ឍុលខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា ទុក្ខខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ លក្ខខេយត’ន្តិ? ‘ខេភា ហិគំ, អាចុខេឍា’៉ ‘ឃំ បតិគំ ពម្ពុំ ទុក្ខខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា ឍុលខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ លក្ខខេយត’ន្តិ? ‘ខេភា ហិគំ, អាចុខេឍា’៉ ‘ណំ ពិ ឃញ្ញាទាចុខេឍា តិពណ្ណា, ឃមិគំ ពម្ពុំ បរិបក្កខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា អបរិបក្កខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ លក្ខខេយត’ន្តិ? ‘ខេភា ហិគំ, អាចុខេឍា’៉ ‘ឃំ បតិគំ ពម្ពុំ អបរិបក្កខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា បរិបក្កខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ លក្ខខេយត’ន្តិ? ‘ខេភា ហិគំ, អាចុខេឍា’៉ ‘ណំ ពិ ឃញ្ញាទាចុខេឍា តិពណ្ណា, ឃមិគំ ពម្ពុំ ពាហុខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា អប្បខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ លក្ខខេយត’ន្តិ? ‘ខេភា ហិគំ, អាចុខេឍា’៉ ‘ឃំ បតិគំ ពម្ពុំ អប្បខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា ពាហុខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ លក្ខខេយត’ន្តិ? ‘ខេភា ហិគំ, អាចុខេឍា’៉ ‘ណំ ពិ ឃញ្ញាទាចុខេឍា តិពណ្ណា, ឃមិគំ ពម្ពុំ ឍខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា អខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ លក្ខខេយត’ន្តិ? ‘ខេភា ហិគំ, អាចុខេឍា’៉ ‘ឃំ បតិគំ ពម្ពុំ អខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា ឍខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ លក្ខខេយត’ន្តិ? ‘ខេភា ហិគំ, អាចុខេឍា’៉

ប៉ “ឌ្ឋតិ ពិរ, អាចុខេឍា តិពណ្ណា, ឃមិគំ ពម្ពុំ ខិទ្ធូឆម្ពុខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា ឍម្យរាឃខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ អលក្ខខេយតំ, ឃំ បតិគំ ពម្ពុំ ឍម្យរាឃខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា ខិទ្ធូឆម្ពុខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ អលក្ខខេយតំ, ឃមិគំ ពម្ពុំ ឍុលខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា ទុក្ខខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ អលក្ខខេយតំ, ឃមិគំ ពម្ពុំ ទុក្ខខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា ឍុលខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ អលក្ខខេយតំ, ឃមិគំ ពម្ពុំ បរិបក្កខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា អបរិបក្កខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ អលក្ខខេយតំ, ឃមិគំ ពម្ពុំ អបរិបក្កខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា បរិបក្កខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ អលក្ខខេយតំ, ឃមិគំ ពម្ពុំ ពាហុខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា អប្បខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ អលក្ខខេយតំ, ឃមិគំ ពម្ពុំ អប្បខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា ពាហុខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ អលក្ខខេយតំ, ឃមិគំ ពម្ពុំ ឍខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា អខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ អលក្ខខេយតំ, ឃមិគំ ពម្ពុំ អខេចឝតីយំ ណំ ដ្ឋបក្កខេឃភ ចា បឆាខេតភ ចា ឍខេចឝតីយំ ខេហាត្វតិ អលក្ខខេយតំ; ឲចំ ឍខេត្ត អាឃឍ្មត្តាត៌ តិពណ្ណាត៌ អចខេលិ ដ្ឋបក្កខេយា ខេហាតិ, អចលំ បឆាត៌”៉

“ឲចំចាឌី, ភិក្ខខេច, តិពណ្ណា៉ ឲចំចាឌីត៌, ភិក្ខខេច, តិពណ្ណាត៌ ឌឍ ឍហឆម្មិពា ចាឝាត្មចាឝា ពារេឃ្យាឆាត៌ អាពច្ឆន្តិ៉

៩។ “សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា បុព្ពេកតហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ; អទ្ធា, ភិក្ខវេ, និគណ្ឋា បុព្ពេ ទុក្កដកម្មការិនោ យំ ឯតរហិ ឯវរូបា ទុក្ខា តិព្ពា កដុកា វេទនា វេទយន្តិ។ សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា ឥស្សរនិម្មានហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ; អទ្ធា, ភិក្ខវេ, និគណ្ឋា បាបកេន ឥស្សរេន និម្មិតា យំ ឯតរហិ ឯវរូបា ទុក្ខា តិព្ពា កដុកា វេទនា វេទយន្តិ។ សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា សង្គតិភាវហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ; អទ្ធា, ភិក្ខវេ, និគណ្ឋា បាបសង្គតិកា យំ ឯតរហិ ឯវរូបា ទុក្ខា តិព្ពា កដុកា វេទនា វេទយន្តិ។ សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា អភិជាតិហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ; អទ្ធា, ភិក្ខវេ, និគណ្ឋា បាបាភិជាតិកា យំ ឯតរហិ ឯវរូបា ទុក្ខា តិព្ពា កដុកា វេទនា វេទយន្តិ។ សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា ទិដ្ឋធម្មុបក្កមហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ; អទ្ធា, ភិក្ខវេ, និគណ្ឋា ឯវរូបា ទិដ្ឋធម្មុបក្កមា យំ ឯតរហិ ឯវរូបា ទុក្ខា តិព្ពា កដុកា វេទនា វេទយន្តិ។

“សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា បុព្ពេកតហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, គារយ្ហា និគណ្ឋា; នោ ចេ សត្តា បុព្ពេកតហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, គារយ្ហា និគណ្ឋា។ សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា ឥស្សរនិម្មានហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, គារយ្ហា និគណ្ឋា; នោ ចេ សត្តា ឥស្សរនិម្មានហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, គារយ្ហា និគណ្ឋា។ សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា សង្គតិភាវហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, គារយ្ហា និគណ្ឋា; នោ ចេ សត្តា សង្គតិភាវហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, គារយ្ហា និគណ្ឋា។ សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា អភិជាតិហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, គារយ្ហា និគណ្ឋា; នោ ចេ សត្តា អភិជាតិហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, គារយ្ហា និគណ្ឋា។ សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា ទិដ្ឋធម្មុបក្កមហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, គារយ្ហា និគណ្ឋា; នោ ចេ សត្តា ទិដ្ឋធម្មុបក្កមហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, គារយ្ហា និគណ្ឋា។ ឯវំវាទី, ភិក្ខវេ, និគណ្ឋា។ ឯវំវាទីនំ, ភិក្ខវេ, និគណ្ឋានំ ឥមេ ទស សហធម្មិកា វាទានុវាទា គារយ្ហំ ឋានំ អាគច្ឆន្តិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, អផលោ ឧបក្កមោ ហោតិ, អផលំ បធានំ។

១០។ “កថញ្ច, ភិក្ខវេ, សផលោ ឧបក្កមោ ហោតិ, សផលំ បធានំ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន ហេវ អនទ្ធភូតំ អត្តានំ ទុក្ខេន អទ្ធភាវេតិ, ធម្មិកញ្ច សុខំ ន បរិច្ចជតិ, តស្មិញ្ច សុខេ អនធិមុច្ឆិតោ ហោតិ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘ឥមស្ស ខោ មេ ទុក្ខនិទានស្ស សង្ខារំ បទហតោ សង្ខារប្បធានា វិរាគោ ហោតិ, ឥមស្ស បន មេ ទុក្ខនិទានស្ស អជ្ឈុបេក្ខតោ ឧបេក្ខំ ភាវយតោ វិរាគោ ហោតី’តិ។ សោ យស្ស ហិ ខ្វាស្ស [យស្ស ខោ បនស្ស (សី.), យស្ស ខ្វាស្ស (បី.)] ទុក្ខនិទានស្ស សង្ខារំ បទហតោ សង្ខារប្បធានា វិរាគោ ហោតិ, សង្ខារំ តត្ថ បទហតិ។ យស្ស បនស្ស ទុក្ខនិទានស្ស អជ្ឈុបេក្ខតោ ឧបេក្ខំ ភាវយតោ វិរាគោ ហោតិ, ឧបេក្ខំ តត្ថ ភាវេតិ។ តស្ស តស្ស ទុក្ខនិទានស្ស សង្ខារំ បទហតោ សង្ខារប្បធានា វិរាគោ ហោតិ – ឯវម្បិស្ស តំ ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ ហោតិ។ តស្ស តស្ស ទុក្ខនិទានស្ស អជ្ឈុបេក្ខតោ ឧបេក្ខំ ភាវយតោ វិរាគោ ហោតិ – ឯវម្បិស្ស តំ ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ ហោតិ។

១១។ “សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, បុរិសោ ឥត្ថិយា សារត្តោ បដិពទ្ធចិត្តោ តិព្ពច្ឆន្ទោ តិព្ពាបេក្ខោ។ សោ តំ ឥត្ថិំ បស្សេយ្យ អញ្ញេន បុរិសេន សទ្ធិំ សន្តិដ្ឋន្តិំ សល្លបន្តិំ សញ្ជគ្ឃន្តិំ សំហសន្តិំ។ តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, អបិ នុ តស្ស បុរិសស្ស អមុំ ឥត្ថិំ ទិស្វា អញ្ញេន បុរិសេន សទ្ធិំ សន្តិដ្ឋន្តិំ សល្លបន្តិំ សញ្ជគ្ឃន្តិំ សំហសន្តិំ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា”តិ? “ឯវំ, ភន្តេ”។ “តំ កិស្ស ហេតុ”? “អមុ ហិ, ភន្តេ, បុរិសោ អមុស្សា ឥត្ថិយា សារត្តោ បដិពទ្ធចិត្តោ តិព្ពច្ឆន្ទោ តិព្ពាបេក្ខោ។ តស្មា តំ ឥត្ថិំ ទិស្វា អញ្ញេន បុរិសេន សទ្ធិំ សន្តិដ្ឋន្តិំ សល្លបន្តិំ

សញ្ជគ្ឃន្តិំ សំហសន្តិំ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា”តិ។ “អថ ខោ, ភិក្ខវេ, តស្ស បុរិសស្ស ឯវមស្ស – ‘អហំ ខោ អមុស្សា ឥត្ថិយា សារត្តោ បដិពទ្ធចិត្តោ តិព្ពច្ឆន្ទោ តិព្ពាបេក្ខោ។ តស្ស មេ អមុំ ឥត្ថិំ ទិស្វា អញ្ញេន បុរិសេន សទ្ធិំ សន្តិដ្ឋន្តិំ សល្លបន្តិំ សញ្ជគ្ឃន្តិំ សំហសន្តិំ ឧប្បជ្ជន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា។ យំនូនាហំ យោ មេ អមុស្សា ឥត្ថិយា ឆន្ទរាគោ តំ បជហេយ្យ’ន្តិ។ សោ យោ អមុស្សា ឥត្ថិយា ឆន្ទរាគោ តំ បជហតិ។ សោ តំ ឥត្ថិំ បស្សេយ្យ អបរេន សមយេន អញ្ញេន បុរិសេន សទ្ធិំ សន្តិដ្ឋន្តិំ សល្លបន្តិំ សញ្ជគ្ឃន្តិំ សំហសន្តិំ។ តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, អបិ នុ តស្ស បុរិសស្ស អមុំ ឥត្ថិំ ទិស្វា អញ្ញេន បុរិសេន សទ្ធិំ សន្តិដ្ឋន្តិំ សល្លបន្តិំ សញ្ជគ្ឃន្តិំ សំហសន្តិំ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិស្ស ហេតុ”? “អមុ ហិ, ភន្តេ, បុរិសោ អមុស្សា ឥត្ថិយា វិរាគោ។ តស្មា តំ ឥត្ថិំ ទិស្វា អញ្ញេន បុរិសេន សទ្ធិំ សន្តិដ្ឋន្តិំ សល្លបន្តិំ សញ្ជគ្ឃន្តិំ សំហសន្តិំ ន ឧប្បជ្ជេយ្យុំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា”តិ។

“ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន ហេវ អនទ្ធភូតំ អត្តានំ ទុក្ខេន អទ្ធភាវេតិ, ធម្មិកញ្ច សុខំ ន បរិច្ចជតិ, តស្មិញ្ច សុខេ អនធិមុច្ឆិតោ ហោតិ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘ឥមស្ស ខោ មេ ទុក្ខនិទានស្ស សង្ខារំ បទហតោ សង្ខារប្បធានា វិរាគោ ហោតិ, ឥមស្ស បន មេ ទុក្ខនិទានស្ស អជ្ឈុបេក្ខតោ ឧបេក្ខំ ភាវយតោ វិរាគោ ហោតី’តិ។ សោ យស្ស ហិ ខ្វាស្ស ទុក្ខនិទានស្ស សង្ខារំ បទហតោ សង្ខារប្បធានា វិរាគោ ហោតិ, សង្ខារំ តត្ថ បទហតិ; យស្ស បនស្ស ទុក្ខនិទានស្ស អជ្ឈុបេក្ខតោ ឧបេក្ខំ ភាវយតោ វិរាគោ ហោតិ, ឧបេក្ខំ តត្ថ ភាវេតិ។ តស្ស តស្ស ទុក្ខនិទានស្ស សង្ខារំ បទហតោ សង្ខារប្បធានា វិរាគោ ហោតិ – ឯវម្បិស្ស តំ ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ ហោតិ។ តស្ស តស្ស ទុក្ខនិទានស្ស អជ្ឈុបេក្ខតោ ឧបេក្ខំ ភាវយតោ វិរាគោ ហោតិ – ឯវម្បិស្ស តំ ទុក្ខំ និជ្ជិណ្ណំ ហោតិ។ ឯវម្បិ, ភិក្ខវេ, សផលោ ឧបក្កមោ ហោតិ, សផលំ បធានំ។

១១. “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘យថាសុខំ ខោ មេ វិហរតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ; ទុក្ខាយ បន មេ អត្តានំ បទហតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ។ យំនូនាហំ ទុក្ខាយ អត្តានំ បទហេយ្យ’ន្តិ។ សោ ទុក្ខាយ អត្តានំ បទហតិ។ តស្ស ទុក្ខាយ អត្តានំ បទហតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ។ សោ ន អបរេន សមយេន ទុក្ខាយ អត្តានំ បទហតិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យស្ស ហិ សោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អត្ថាយ ទុក្ខាយ អត្តានំ បទហេយ្យ ស្វាស្ស អត្ថោ អភិនិប្ផន្នោ ហោតិ។ តស្មា ន អបរេន សមយេន ទុក្ខាយ អត្តានំ បទហតិ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ឧសុការោ តេជនំ ទ្វីសុ អលាតេសុ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ ឧជុំ ករោតិ កម្មនិយំ។ យតោ ខោ, ភិក្ខវេ, ឧសុការស្ស តេជនំ ទ្វីសុ អលាតេសុ អាតាបិតំ ហោតិ បរិតាបិតំ ឧជុំ កតំ [ឧជុំ កតំ ហោតិ (សី។)] កម្មនិយំ, ន សោ តំ អបរេន សមយេន ឧសុការោ តេជនំ ទ្វីសុ អលាតេសុ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ ឧជុំ ករោតិ កម្មនិយំ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យស្ស ហិ សោ, ភិក្ខវេ, អត្ថាយ ឧសុការោ តេជនំ ទ្វីសុ អលាតេសុ អាតាបេយ្យ បរិតាបេយ្យ ឧជុំ ករេយ្យ កម្មនិយំ ស្វាស្ស អត្ថោ អភិនិប្ផន្នោ ហោតិ។ តស្មា ន អបរេន សមយេន ឧសុការោ តេជនំ ទ្វីសុ អលាតេសុ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ ឧជុំ ករោតិ កម្មនិយំ។ ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘យថាសុខំ ខោ មេ វិហរតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ; ទុក្ខាយ បន មេ អត្តានំ បទហតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ។ យំនូនាហំ ទុក្ខាយ អត្តានំ បទហេយ្យ’ន្តិ។ សោ ទុក្ខាយ អត្តានំ បទហតិ។ តស្ស ទុក្ខាយ អត្តានំ បទហតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ។ សោ

ន អបរេន សមយេន ទុក្ខាយ អត្តានំ បទហតិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យស្ស ហិ សោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អត្ថាយ ទុក្ខាយ អត្តានំ បទហេយ្យ ស្វាស្ស អត្ថោ អភិនិប្ផន្នោ ហោតិ។ តស្មា ន អបរេន សមយេន ទុក្ខាយ អត្តានំ បទហតិ។ ឯវម្បិ, ភិក្ខវេ, សផលោ ឧបក្កមោ ហោតិ, សផលំ បធានំ។

១២. “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ឥធ តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវា។ សោ ឥមំ លោកំ សទេវកំ សមារកំ សព្រហ្មកំ សស្សមណព្រាហ្មណិំ បជំ សទេវមនុស្សំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេតិ។ សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ, កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ។ តំ ធម្មំ សុណាតិ គហបតិ វា គហបតិបុត្តោ វា អញ្ញតរស្មិំ វា កុលេ បច្ចាជាតោ។ សោ តំ ធម្មំ សុត្វា តថាគតេ សទ្ធំ បដិលភតិ។ សោ តេន សទ្ធាបដិលាភេន សមន្នាគតោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘សម្ពាធោ ឃរាវាសោ រជាបថោ, អព្ភោកាសោ បព្ពជ្ជា។ នយិទំ សុករំ អគារំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ។ យំនូនាហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជេយ្យ’ន្តិ។ សោ អបរេន សមយេន អប្បំ វា ភោគក្ខន្ធំ បហាយ មហន្តំ វា ភោគក្ខន្ធំ បហាយ, អប្បំ វា ញាតិបរិវដ្ដំ បហាយ មហន្តំ វា ញាតិបរិវដ្ដំ បហាយ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជតិ។

១៣. “សោ ឯវំ បព្ពជិតោ សមានោ ភិក្ខូនំ សិក្ខាសាជីវសមាបន្នោ បាណាតិបាតំ បហាយ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ និហិតទណ្ឌោ និហិតសត្ថោ, លជ្ជី ទយាបន្នោ សព្ពបាណភូតហិតានុកម្បី វិហរតិ។ អទិន្នាទានំ បហាយ អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ ទិន្នាទាយី ទិន្នបាដិកង្ខី, អថេនេន សុចិភូតេន អត្តនា វិហរតិ។ អព្រហ្មចរិយំ បហាយ ព្រហ្មចារី ហោតិ អារាចារី វិរតោ មេថុនា គាមធម្មា។ មុសាវាទំ បហាយ មុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ សច្ចវាទី សច្ចសន្ធោ ថេតោ បច្ចយិកោ អវិសំវាទកោ លោកស្ស។ បិសុណំ វាចំ បហាយ បិសុណាយ វាចាយ បដិវិរតោ ហោតិ; ឥតោ សុត្វា ន អមុត្រ អក្ខាតា ឥមេសំ ភេទាយ, អមុត្រ វា សុត្វា ន ឥមេសំ អក្ខាតា អមូសំ ភេទាយ – ឥតិ ភិន្នានំ វា សន្ធាតា សហិតានំ វា អនុប្បទាតា សមគ្គារាមោ សមគ្គរតោ សមគ្គនន្ទី សមគ្គករណិំ វាចំ ភាសិតា ហោតិ។ ផរុសំ វាចំ បហាយ ផរុសាយ វាចាយ បដិវិរតោ ហោតិ; យា សា វាចា នេលា កណ្ណសុខា បេមនីយា ហទយង្គមា បោរី ពហុជនកន្តា ពហុជនមនាបា តថារូបិំ វាចំ ភាសិតា ហោតិ។ សម្ផប្បលាបំ បហាយ សម្ផប្បលាបា បដិវិរតោ ហោតិ កាលវាទី ភូតវាទី អត្ថវាទី ធម្មវាទី វិនយវាទី, និធានវតិំ វាចំ ភាសិតា កាលេន សាបទេសំ បរិយន្តវតិំ អត្ថសំហិតំ។ សោ ពីជគាមភូតគាមសមារម្ភា បដិវិរតោ ហោតិ។ ឯកភត្តិកោ ហោតិ រត្តូបរតោ វិរតោ វិកាលភោជនា។ នច្ចគីតវាទិតវិសូកទស្សនា បដិវិរតោ ហោតិ។ មាលាគន្ធវិលេបនធារណមណ្ឌនវិភូសនដ្ឋានា បដិវិរតោ ហោតិ។ ឧច្ចាសយនមហាសយនា បដិវិរតោ ហោតិ។ ជាតរូបរជតបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ។ អាមកធញ្ញបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ។ អាមកមំសបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ។ ឥត្ថិកុមារិកបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ។ ទាសិទាសបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ។ អជេឡកបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ។ កុក្កុដសូករបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ។ ហត្ថិគវស្សវឡវបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ។ ខេត្តវត្ថុបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ។ ទូតេយ្យបហិណគមនានុយោគា បដិវិរតោ ហោតិ។ កយវិក្កយា បដិវិរតោ ហោតិ។ តុលាកូដកំសកូដមានកូដា បដិវិរតោ

ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩏᨠ᩠ᨠᩮᩣᨭᨶᩅᨬ᩠ᨧᨶᨶᩥᨠᨲᩥᩈᩣᨧᩥᨿᩮᩣᨣᩣ [ᩈᩣᨧᩥᨿᩮᩣᨣᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨠ᪨) ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᨧᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨠᩩᨭᩥᩃᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣ] ᨸᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨨᩮᨴᨶᩅᨵᨻᨶ᩠ᨵᨶᩅᩥᨸᩁᩣᨾᩮᩣᩈᩋᩣᩃᩮᩣᨸᩈᩉᩈᩣᨠᩣᩁᩣ ᨸᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ [ᨸᩔ ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪙᪓ ᨧᩪᩊᩉᨲ᩠ᨳᩥᨸᨴᩮᩣᨸᨾᩮ]᪨

“ᩈᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩮᨶ ᨧᩦᩅᩁᩮᨶ, ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩮᨶ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩮᨶ᪨ ᩈᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨿᩮᨶᩮᩅ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ ᩈᨾᩣᨴᩣᨿᩮᩅ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ ᨶᩣᨾ ᨸᨠ᩠ᨡᩦ ᩈᨠᩩᨱᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨿᩮᨶᩮᩅ ᨯᩮᨲᩥ ᩈᨸᨲ᩠ᨲᨽᩣᩁᩮᩣᩅ ᨯᩮᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩮᨶ ᨧᩦᩅᩁᩮᨶ, ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩮᨶ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩮᨶ; ᩈᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨿᩮᨶᩮᩅ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ ᩈᨾᩣᨴᩣᨿᩮᩅ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩋᩁᩥᨿᩮᨶ ᩈᩦᩃᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩈᩩᨡᩴ ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩥ᪨

᪑᪓᪨ “ᩈᩮᩣ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩁᩪᨸᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩣᨶᩩᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩦ᪨ ᨿᨲ᩠ᩅᩣᨵᩥᨠᩁᨱᨾᩮᨶᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ ᩋᩈᩴᩅᩩᨲᩴ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩣ ᨸᩣᨸᨠᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨶ᩠ᩅᩣᩔᩅᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᨲᩔ ᩈᩴᩅᩁᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮ ᩈᩴᩅᩁᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ... ᨸᩮ... ᨥᩣᨶᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᨥᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ...ᨸᩮ... ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᨿ ᩁᩈᩴ ᩈᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ...ᨸᩮ... ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨹᩮᩣᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ ᨹᩩᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ...ᨸᩮ... ᨾᨶᩈᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨶ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩣᨶᩩᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩦ᪨ ᨿᨲ᩠ᩅᩣᨵᩥᨠᩁᨱᨾᩮᨶᩴ ᨾᨶᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ ᩋᩈᩴᩅᩩᨲᩴ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩣ ᨸᩣᨸᨠᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨶ᩠ᩅᩣᩔᩅᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᨲᩔ ᩈᩴᩅᩁᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᨾᨶᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ, ᨾᨶᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮ ᩈᩴᩅᩁᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩋᩁᩥᨿᩮᨶ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩈᩴᩅᩁᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᩈᩮᨠᩈᩩᨡᩴ ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩥ᪨

“ᩈᩮᩣ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᨠᩣᩁᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᩣᩃᩮᩣᨠᩥᨲᩮ ᩅᩥᩃᩮᩣᨠᩥᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᨠᩣᩁᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨾᩥᨬ᩠ᨩᩥᨲᩮ [ᩈᨾ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨩᩥᨲᩮ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨸᩦ᪨)] ᨸᩈᩣᩁᩥᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᨠᩣᩁᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᨵᩣᩁᨱᩮ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᨠᩣᩁᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ , ᩋᩈᩥᨲᩮ ᨸᩦᨲᩮ ᨡᩣᨿᩥᨲᩮ ᩈᩣᨿᩥᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᨠᩣᩁᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩁᨸᩔᩣᩅᨠᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᨠᩣᩁᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨣᨲᩮ ᨮᩥᨲᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨩᩣᨣᩁᩥᨲᩮ ᨽᩣᩈᩥᨲᩮ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦᨽᩣᩅᩮ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᨠᩣᩁᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

᪑᪔᪨ “ᩈᩮᩣ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨧ ᩋᩁᩥᨿᩮᨶ ᩈᩦᩃᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ, (ᩍᨾᩣᨿ ᨧ ᩋᩁᩥᨿᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ,) [ᨸᩔ ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪙᪔ ᨧᩪᩊᩉᨲ᩠ᨳᩥᨸᨴᩮᩣᨸᨾᩮ] ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨧ ᩋᩁᩥᨿᩮᨶ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩈᩴᩅᩁᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ, ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨧ ᩋᩁᩥᨿᩮᨶ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨩᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨽᨩᨲᩥ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᨠᨶ᩠ᨴᩁᩴ ᨣᩥᩁᩥᨣᩩᩉᩴ ᩈᩩᩈᩣᨶᩴ ᩅᨶᨸᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩮᩣᨠᩣᩈᩴ ᨸᩃᩣᩃᨸᩩᨬ᩠ᨩᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᨲᩥ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩴ ᩋᩣᨽᩩᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩏᨩᩩᩴ ᨠᩣᨿᩴ ᨸᨱᩥᨵᩣᨿ, ᨸᩁᩥᨾᩩᨡᩴ ᩈᨲᩥᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨸᩉᩣᨿ ᩅᩥᨣᨲᩣᨽᩥᨩ᩠ᨫᩮᨶ ᨧᩮᨲᩈᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨲᩥ᪨ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᨸᨴᩮᩣᩈᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨸᩣᨱᨽᩪᨲᩉᩥᨲᩣᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᩦ, ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᨸᨴᩮᩣᩈᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨲᩥ᪨ ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᩅᩥᨣᨲᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᩣᩃᩮᩣᨠᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᩈᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᩮᩣ, ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨲᩥ᪨ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᩋᨶᩩᨴ᩠ᨵᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩪᨸᩈᨶ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ , ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨠᨳᩴᨠᨳᩦ ᨠᩩᩈᩃᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ, ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨲᩥ᪨

‘‘សោ ឥមេ បញ្ច នីវរណេ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្ពលីករណេ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ. ឥទម្បិ , ភិក្ខវេ, សផលោ ឧបក្កមោ ហោតិ, សផលំ បធានំ.

‘‘បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ. ឥទម្បិ, ភិក្ខវេ, សផលោ ឧបក្កមោ ហោតិ, សផលំ បធានំ.

‘‘បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្បជានោ, សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ, យំ តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ – ‘ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារី’តិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ. ឥទម្បិ, ភិក្ខវេ, សផលោ ឧបក្កមោ ហោតិ, សផលំ បធានំ.

‘‘បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា, បុព្ពេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា, អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធិំ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ. ឥទម្បិ, ភិក្ខវេ, សផលោ ឧបក្កមោ ហោតិ, សផលំ បធានំ.

១៦. ‘‘សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ បុព្ពេនិវាសានុស្សតិញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេតិ. សោ អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ, សេយ្យថិទំ [សេយ្យថីទំ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] – ឯកម្បិ ជាតិំ ទ្វេបិ ជាតិយោ តិស្សោបិ ជាតិយោ ចតស្សោបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ ជាតិយោ ទសបិ ជាតិយោ វីសម្បិ ជាតិយោ តិំសម្បិ ជាតិយោ ចត្តាលីសម្បិ ជាតិយោ បញ្ញាសម្បិ ជាតិយោ ជាតិសតម្បិ ជាតិសហស្សម្បិ ជាតិសតសហស្សម្បិ អនេកេបិ សំវដ្ដកប្បេ អនេកេបិ វិវដ្ដកប្បេ អនេកេបិ សំវដ្ដវិវដ្ដកប្បេ – ‘អមុត្រាសិំ ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវមាយុបរិយន្តោ, សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ឧទបាទិំ; តត្រាបាសិំ ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវមាយុបរិយន្តោ, សោ តតោ ចុតោ ឥធូបបន្នោ’តិ. ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ. ឥទម្បិ, ភិក្ខវេ, សផលោ ឧបក្កមោ ហោតិ, សផលំ បធានំ.

១៧. ‘‘សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ សត្តានំ ចុតូបបាតញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេតិ. សោ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ, សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ – ‘ឥមេ វត ភោន្តោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា វចីទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា មនោទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា, តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបន្នា. ឥមេ វា បន ភោន្តោ សត្តា កាយសុចរិតេន សមន្នាគតា វចីសុចរិតេន សមន្នាគតា មនោសុចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា, តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នា’តិ. ឥតិ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ

សុវណ្ណេ ទុព្ពណ្ណេ, សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ។ ឯវម្បិ, ភិក្ខវេ, សផលោ ឧបក្កមោ ហោតិ, សផលំ បធានំ។

១៩។ “សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ អាសវានំ ខយញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេតិ។ សោ ‘ឥទំ ទុក្ខ’ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ, ‘អយំ ទុក្ខសមុទយោ’តិ យថាភូតំ បជានាតិ, ‘អយំ ទុក្ខនិរោធោ’តិ យថាភូតំ បជានាតិ, ‘អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា’តិ យថាភូតំ បជានាតិ; ‘ឥមេ អាសវា’តិ យថាភូតំ បជានាតិ, ‘អយំ អាសវសមុទយោ’តិ យថាភូតំ បជានាតិ, ‘អយំ អាសវនិរោធោ’តិ យថាភូតំ បជានាតិ, ‘អយំ អាសវនិរោធគាមិនី បដិបទា’តិ យថាភូតំ បជានាតិ។ តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ, ភវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ, អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ។ វិមុត្តស្មិំ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ។ ‘ខីណា ជាតិ, វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ, កតំ ករណីយំ, នាបរំ ឥត្ថត្តាយា’តិ បជានាតិ។ ឯវម្បិ ខោ, ភិក្ខវេ, សផលោ ឧបក្កមោ ហោតិ, សផលំ បធានំ។ ឯវំវាទី, ភិក្ខវេ, តថាគតា។ ឯវំវាទីនំ, ភិក្ខវេ, តថាគតានំ [តថាគតេ, ឯវំវាទិ ភិក្ខវេ តថាគតំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ទស សហធម្មិកា បាសំសដ្ឋានា អាគច្ឆន្តិ។

២០។ “សចេ , ភិក្ខវេ, សត្តា បុព្ពេកតហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ; អទ្ធា, ភិក្ខវេ, តថាគតោ បុព្ពេ សុកតកម្មការី យំ ឯតរហិ ឯវរូបា អនាសវា សុខា វេទនា វេទេតិ។ សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា ឥស្សរនិម្មានហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ; អទ្ធា, ភិក្ខវេ, តថាគតោ ភទ្ទកេន ឥស្សរេន និម្មិតោ យំ ឯតរហិ ឯវរូបា អនាសវា សុខា វេទនា វេទេតិ។ សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា សង្គតិភាវហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ; អទ្ធា, ភិក្ខវេ, តថាគតោ កល្យាណសង្គតិកោ យំ ឯតរហិ ឯវរូបា អនាសវា សុខា វេទនា វេទេតិ។ សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា អភិជាតិហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ; អទ្ធា, ភិក្ខវេ, តថាគតោ កល្យាណាភិជាតិកោ យំ ឯតរហិ ឯវរូបា អនាសវា សុខា វេទនា វេទេតិ។ សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា ទិដ្ឋធម្មូបក្កមហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ; អទ្ធា, ភិក្ខវេ, តថាគតោ កល្យាណទិដ្ឋធម្មូបក្កមោ យំ ឯតរហិ ឯវរូបា អនាសវា សុខា វេទនា វេទេតិ។

“សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា បុព្ពេកតហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, បាសំសា តថាគតា; នោ ចេ សត្តា បុព្ពេកតហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, បាសំសា តថាគតា។ សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា ឥស្សរនិម្មានហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, បាសំសា តថាគតា; នោ ចេ សត្តា ឥស្សរនិម្មានហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, បាសំសា តថាគតា។ សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា សង្គតិភាវហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, បាសំសា តថាគតា; នោ ចេ សត្តា សង្គតិភាវហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, បាសំសា តថាគតា។ សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា អភិជាតិហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, បាសំសា តថាគតា; នោ ចេ សត្តា អភិជាតិហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, បាសំសា តថាគតា។ សចេ, ភិក្ខវេ, សត្តា ទិដ្ឋធម្មូបក្កមហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, បាសំសា តថាគតា; នោ ចេ សត្តា ទិដ្ឋធម្មូបក្កមហេតុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, បាសំសា តថាគតា។ ឯវំវាទី, ភិក្ខវេ, តថាគតា។ ឯវំវាទីនំ, ភិក្ខវេ, តថាគតានំ ឥមេ ទស សហធម្មិកា បាសំសដ្ឋានា អាគច្ឆន្តី”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

ເທວທຫສຸຕ຺ຕໍ ນິຏ຺ຐິຕໍ ປຐມໍ.

໒. ປຎ຺ຈຕ຺ຕຍສຸຕ຺ຕໍ [ປຎ຺ຈາຍຕນສຸຕ຺ຕ (ກ.)]

໒໑. ເອວໍ ເມ ສຸຕໍ – ເອກໍ ສມຍໍ ຠຄວາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ວິຫຣຕິ ເຊຕວເນ ອນາຖປິຓ຺ຑິກສ຺ສ ອາຣາເມ. ອຖ ໂຂ ຠຄວາ ຠິກ຺ຂູ ອາມເນ຺ຕສິ – “ຠິກ຺ຂໂວ”ຕິ. “ຠທ຺ເທ”ຕິ ເຕ ຠິກ຺ຂູ ຠຄວໂຕ ປຈ຺ຈສ຺ໂສສຸໍ. ຠຄວາ ເອຕທໂວຈ – “ສນ຺ຕິ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອເກ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ອປຣນ຺ຕກປ຺ປິກາ ອປຣນ຺ຕານຸທິຏ຺ຐິໂນ ອປຣນ຺ຕໍ ອາຣພ຺ຠ ອເນກວິຫິຕານິ ອຘິມຸຕ຺ຕິປທານິ [ອຘິວຸຕ຺ຕິປທານິ (ສ຺ຍາ. ກໍ. ກ.)] ອຠິວທນ຺ຕິ. ‘ສຎ຺ຎີ ອຕ຺ຕາ ໂຫຕິ ອໂຣໂຄ ປຣໍ ມຣຓາ’ຕິ – ອິຕ຺ເຖເກ ອຠິວທນ຺ຕິ; ‘ອສຎ຺ຎີ ອຕ຺ຕາ ໂຫຕິ ອໂຣໂຄ ປຣໍ ມຣຓາ’ຕິ – ອິຕ຺ເຖເກ ອຠິວທນ຺ຕິ; ‘ເນວສຎ຺ຎີນາສຎ຺ຎີ ອຕ຺ຕາ ໂຫຕິ ອໂຣໂຄ ປຣໍ ມຣຓາ’ຕິ – ອິຕ຺ເຖເກ ອຠິວທນ຺ຕິ; ສໂຕ ວາ ປນ ສຕ຺ຕສ຺ສ ອຸຈ຺ເຉທໍ ວິນາສໍ ວິຠວໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ [ປຎ຺ຎາເປນ຺ຕິ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)], ທິຏ຺ຐທມ຺ມນິພ຺ພານໍ ວາ ປເນເກ ອຠິວທນ຺ຕິ. ອິຕິ ສນ຺ຕໍ ວາ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ [ປຣໍ ມຣຓາ. ອິຕິ ອິມານິ (ກ.)] ປຣໍ ມຣຓາ, ສໂຕ ວາ ປນ ສຕ຺ຕສ຺ສ ອຸຈ຺ເຉທໍ ວິນາສໍ ວິຠວໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ, ທິຏ຺ຐທມ຺ມນິພ຺ພານໍ ວາ ປເນເກ ອຠິວທນ຺ຕິ. ອິຕິ ອິມານິ ປຎ຺ຈ [ປຣໍ ມຣຓາ. ອິຕິ ອິມານິ (ກ.)] ຫຸຕ຺ວາ ຕີຓິ ໂຫນ຺ຕິ, ຕີຓິ ຫຸຕ຺ວາ ປຎ຺ຈ ໂຫນ຺ຕິ – ອຍມຸທ຺ເທໂສ ປຎ຺ຈຕ຺ຕຍສ຺ສ.

໒໒. “ຕຕ຺ຣ, ຠິກ຺ຂເວ, ເຍ ເຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ອຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ຣູປິຎ຺ຈ ອຣູປິຎ຺ຈ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ເນວຣູປິໍ ນາຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ເອກຕ຺ຕສຎ຺ຎິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ນານຕ຺ຕສຎ຺ຎິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ປຣິຕ຺ຕສຎ຺ຎິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ອປ຺ປມາຓສຎ຺ຎິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ເອຕໍ [ເອວໍ (ກ.)] ວາ ປເນເກສໍ [ປເນເຕສໍ (ສ຺ຍາ. ກໍ.)] ອຸປາຕິວຕ຺ຕຕໍ ວິຎ຺ຎາຓກສິຓເມເກ ອຠິວທນ຺ຕິ ອປ຺ປມາຓໍ ອາເນຎ຺ຊໍ. ຕຍິທໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຕຖາຄໂຕ ອຠິຊານາຕິ [ປຊານາຕິ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.) ອຏ຺ຐກຖາ ໂອໂລເກຕພ຺ພາ]. ເຍ ໂຂ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ອຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ຣູປິຎ຺ຈ ອຣູປິຎ຺ຈ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ເນວຣູປິໍ ນາຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ເອກຕ຺ຕສຎ຺ຎິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ນານຕ຺ຕສຎ຺ຎິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ປຣິຕ຺ຕສຎ຺ຎິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ອປ຺ປມາຓສຎ຺ຎິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ [ມຣຓາຕິ (ກ.)], ຍາ ວາ ປເນຕາສໍ ສຎ຺ຎານໍ ປຣິສຸທ຺ຘາ ປຣມາ ອຄ຺ຄາ ອນຸຕ຺ຕຣິຍາ ອກ຺ຂາຍຕິ – ຍທິ ຣູປສຎ຺ຎານໍ ຍທິ ອຣູປສຎ຺ຎານໍ ຍທິ

ເອກຕ຺ຕສຎ຺ຎານໍ ຍທິ ນານຕ຺ຕສຎ຺ຎານໍ. 'ນຕ຺ຖິ ກິຎ຺ຈີ'ຕິ ອາກິຎ຺ຈຎ຺ຎາຍຕນເມເກ ອພິວທນ຺ຕິ ອປ຺ປມາຓໍ ອາເນຎ຺ຊໍ. 'ຕຍິທໍ ສງ຺ຂຕໍ ໂອຬາຣິກໍ ອຕ຺ຖິ ໂຂ ປນ ສງ຺ຂາຣານໍ ນິໂຣໂທ ອຕ຺ເຖຕ'ນ຺ຕິ – ອິຕິ ວິທິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ນິສ຺ສຣຓທສ຺ສາວີ ຕຖາຄໂຕ ຕທຸປາຕິວຕ຺ໂຕ.

໑໒. "ຕຕ຺ຣ, ຠິກ຺ຂເວ, ເຍ ເຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ອສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ອສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ອຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ອສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ຣູປິຎ຺ຈ ອຣູປິຎ຺ຈ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ອສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ເນວຣູປິໍ ນາຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ອສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ. ຕຕ຺ຣ, ຠິກ຺ຂເວ, ເຍ ເຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ ເຕສມເຕ ປຏິກ຺ໂກສນ຺ຕິ. ຕໍ ກິສ຺ສ ເຫຕຸ? ສຎ຺ຎາ ໂຣໂຄ ສຎ຺ຎາ ຄຓ຺ໂຑ ສຎ຺ຎາ ສລ຺ລໍ, ເອຕໍ ສນ຺ຕໍ ເອຕໍ ປຓີຕໍ ຍທິທໍ – 'ອສຎ຺ຎາ'ຕິ. ຕຍິທໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຕຖາຄໂຕ ອພິຊານາຕິ ເຍ ໂຂ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ອສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ອສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ອຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ອສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ຣູປິຎ຺ຈ ອຣູປິຎ຺ຈ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ອສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ເນວຣູປິໍ ນາຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ອສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ. ເຍາ ຫິ ໂກຈິ, ຠິກ຺ຂເວ, ສມໂຓ ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ວາ ເອວໍ ວເທຍ຺ຍ – 'ອຫມຎ຺ຎຕ຺ຣ ຣູປາ, ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ເວທນາຍ, ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ສຎ຺ຎາຍ, ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ສງ຺ຂາເຣຫິ, ວິຎ຺ຎາຓສ຺ສ [ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ວິຎ຺ຎາຓາ (ສ຺ຍາ. ກໍ.), ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ວິຎ຺ຎາເຓນ (ກ.)] ອາຄຕິໍ ວາ ຄຕິໍ ວາ ຈຸຕິໍ ວາ ອຸປປຕ຺ຕິໍ ວາ ວຸທ຺ທິໍ ວາ ວິຣູຬ຺ຫິໍ ວາ ເວປຸລ຺ລໍ ວາ ປຎ຺ຎເປສ຺ສາມີ'ຕິ – ເນຕໍ ຐານໍ ວິຊ຺ຊຕິ. 'ຕຍິທໍ ສງ຺ຂຕໍ ໂອຬາຣິກໍ ອຕ຺ຖິ ໂຂ ປນ ສງ຺ຂາຣານໍ ນິໂຣໂທ ອຕ຺ເຖຕ'ນ຺ຕິ – ອິຕິ ວິທິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ນິສ຺ສຣຓທສ຺ສາວີ ຕຖາຄໂຕ ຕທຸປາຕິວຕ຺ໂຕ.

໑໓. "ຕຕ຺ຣ, ຠິກ຺ຂເວ, ເຍ ເຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເນວສຎ຺ຎີນາສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເນວສຎ຺ຎີນາສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ອຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເນວສຎ຺ຎີນາສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ຣູປິຎ຺ຈ ອຣູປິຎ຺ຈ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເນວສຎ຺ຎີນາສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ເນວຣູປິໍ ນາຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເນວສຎ຺ຎີນາສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ. ຕຕ຺ຣ, ຠິກ຺ຂເວ, ເຍ ເຕ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ ເຕສມເຕ ປຏິກ຺ໂກສນ຺ຕິ, ເຍປິ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ອສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ ເຕສມເຕ ປຏິກ຺ໂກສນ຺ຕິ. ຕໍ ກິສ຺ສ ເຫຕຸ? ສຎ຺ຎາ ໂຣໂຄ ສຎ຺ຎາ ຄຓ຺ໂຑ ສຎ຺ຎາ ສລ຺ລໍ, ອສຎ຺ຎາ ສມ຺ໂມໂຫ, ເອຕໍ ສນ຺ຕໍ ເອຕໍ ປຓີຕໍ ຍທິທໍ – 'ເນວສຎ຺ຎານາສຎ຺ຎ'ນ຺ຕິ [ເນວສຎ຺ຎານາສຎ຺ຎາຕິ (ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ. ກ.) ເອວມຸປຣິປິ ຍຖາໂຍຄໍ]. ຕຍິທໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຕຖາຄໂຕ ອພິຊານາຕິ. ເຍ ໂຂ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເນວສຎ຺ຎີນາສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເນວສຎ຺ຎີນາສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ອຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເນວສຎ຺ຎີນາສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ຣູປິຎ຺ຈ ອຣູປິຎ຺ຈ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເນວສຎ຺ຎີນາສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ, ເນວຣູປິໍ ນາຣູປິໍ ວາ ເຕ ໂຠນ຺ຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເນວສຎ຺ຎີນາສຎ຺ຎິໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຎ຺ຎເປນ຺ຕິ ອໂຣຄໍ ປຣໍ ມຣຓາ. ເຍ ຫິ ເກຈິ, ຠິກ຺ຂເວ, ສມຓາ ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ວາ [ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ (ສີ. ປີ.)]

ទិដ្ឋសុតមុតវិញ្ញាតព្ពសង្ខារមត្តេន ឯតស្ស អាយតនស្ស ឧបសម្បទំ បញ្ញបេន្តិ, ព្យសនញ្ហេតំ, ភិក្ខវេ, អក្ខាយតិ [អាយតនមក្ខាយតិ (ក។)] ឯតស្ស អាយតនស្ស ឧបសម្បទាយ។ ន ហេតំ, ភិក្ខវេ, អាយតនំ សង្ខារសមាបត្តិបត្តព្ពមក្ខាយតិ; សង្ខារាវសេសសមាបត្តិបត្តព្ពមេតំ, ភិក្ខវេ, អាយតនមក្ខាយតិ។ ‘តយិទំ សង្ខតំ ឱឡារិកំ អត្ថិ ខោ បន សង្ខារានំ និរោធោ អត្ថេត’ន្តិ – ឥតិ វិទិត្វា តស្ស និស្សរណទស្សាវី តថាគតោ តទុបាតិវត្តោ។

២៣។ “តត្រ, ភិក្ខវេ, យេ តេ សមណព្រាហ្មណា សតោ សត្តស្ស ឧច្ឆេទំ វិនាសំ វិភវំ បញ្ញបេន្តិ, តត្រ, ភិក្ខវេ, យេ តេ សមណព្រាហ្មណា សញ្ញិំ អត្តានំ បញ្ញបេន្តិ អរោគំ បរំ មរណា តេសមេតេ បដិក្កោសន្តិ, យេបិ តេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា អសញ្ញិំ អត្តានំ បញ្ញបេន្តិ អរោគំ បរំ មរណា តេសមេតេ បដិក្កោសន្តិ, យេបិ តេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា នេវសញ្ញីនាសញ្ញិំ អត្តានំ បញ្ញបេន្តិ អរោគំ បរំ មរណា តេសមេតេ បដិក្កោសន្តិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? សព្ពេបិមេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា ឧទ្ធំ សរំ [ឧទ្ធំសរា (សី។ បី។), ឧទ្ធំ បវត្តិំ (ស្យា។ ក។)] អាសត្តិំយេវ អភិវទន្តិ – ‘ឥតិ បេច្ច ភវិស្សាម, ឥតិ បេច្ច ភវិស្សាមា’តិ។ សេយ្យថាបិ នាម វាណិជស្ស វាណិជ្ជាយ គច្ឆតោ ឯវំ ហោតិ – ‘ឥតោ មេ ឥទំ ភវិស្សតិ, ឥមិនា ឥទំ លច្ឆាមី’តិ, ឯវមេវិមេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា វាណិជូបមា មញ្ញេ បដិភន្តិ – ‘ឥតិ បេច្ច ភវិស្សាម, ឥតិ បេច្ច ភវិស្សាមា’តិ។ តយិទំ, ភិក្ខវេ, តថាគតោ អភិជានាតិ។ យេ ខោ តេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា សតោ សត្តស្ស ឧច្ឆេទំ វិនាសំ វិភវំ បញ្ញបេន្តិ តេ សក្កាយភយា សក្កាយបរិជេគុច្ឆា សក្កាយញ្ញេវ អនុបរិធាវន្តិ អនុបរិវត្តន្តិ។ សេយ្យថាបិ នាម សា គទ្ទុលពទ្ធោ [គទ្ទូលពទ្ធោ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ទឡ្ហេ ថម្ភេ វា ខិលេ វា ឧបនិពទ្ធោ, តមេវ ថម្ភំ វា ខិលំ វា អនុបរិធាវតិ អនុបរិវត្តតិ ; ឯវមេវិមេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា សក្កាយភយា សក្កាយបរិជេគុច្ឆា សក្កាយញ្ញេវ អនុបរិធាវន្តិ អនុបរិវត្តន្តិ។ ‘តយិទំ សង្ខតំ ឱឡារិកំ អត្ថិ ខោ បន សង្ខារានំ និរោធោ អត្ថេត’ន្តិ – ឥតិ វិទិត្វា តស្ស និស្សរណទស្សាវី តថាគតោ តទុបាតិវត្តោ។

២៤។ “យេ ហិ កេចិ, ភិក្ខវេ, សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អបរន្តកប្បិកា អបរន្តានុទិដ្ឋិនោ អបរន្តំ អារព្ភ អនេកវិហិតានិ អធិវុត្តិបទានិ អភិវទន្តិ, សព្ពេ តេ ឥមានេវ បញ្ចាយតនានិ អភិវទន្តិ ឯតេសំ វា អញ្ញតរំ។

២៥។ “សន្តិ, ភិក្ខវេ, ឯកេ សមណព្រាហ្មណា បុព្ពន្តកប្បិកា បុព្ពន្តានុទិដ្ឋិនោ បុព្ពន្តំ អារព្ភ អនេកវិហិតានិ អធិវុត្តិបទានិ អភិវទន្តិ។ ‘សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ – ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, ‘អសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ – ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, ‘សស្សតោ ច អសស្សតោ ច អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ – ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, ‘នេវសស្សតោ នាសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ – ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, ‘អន្តវា អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ – ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, ‘អនន្តវា អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ – ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, ‘អន្តវា ច អនន្តវា ច អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ – ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, ‘នេវន្តវា នានន្តវា អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ – ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, ‘ឯកត្តសញ្ញី អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ – ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, ‘នានត្តសញ្ញី អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ – ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, ‘បរិត្តសញ្ញី អត្តា ច លោកោ

ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ – ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, ‘អប្បមាណសញ្ញី អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ – ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, ‘ឯកន្តសុខី អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ – ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, ‘ឯកន្តទុក្ខី អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ – ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, ‘សុខទុក្ខី អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ – ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ, ‘អទុក្ខមសុខី អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ – ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ។

១៤។ “តត្រ , ភិក្ខវេ, យេ តេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ – ‘សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ , តេសំ វត អញ្ញត្រេវ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការបរិវិតក្កា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិនិជ្ឈានក្ខន្តិយា បច្ចត្តំយេវ ញាណំ ភវិស្សតិ បរិសុទ្ធំ បរិយោទាតន្តិ – នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ។ បច្ចត្តំ ខោ បន, ភិក្ខវេ, ញាណេ អសតិ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ យទបិ [យទិបិ (ក។)] តេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា តត្ថ ញាណភាគមត្តមេវ បរិយោទបេន្តិ តទបិ តេសំ ភវតំ សមណព្រាហ្មណានំ ឧបាទានមក្ខាយតិ។ ‘តយិទំ សង្ខតំ ឱឡារិកំ អត្ថិ ខោ បន សង្ខារានំ និរោធោ អត្ថេត’ន្តិ – ឥតិ វិទិត្វា តស្ស និស្សរណទស្សាវី តថាគតោ តទុបាតិវត្តោ។

១៥។ “តត្រ, ភិក្ខវេ, យេ តេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ – ‘អសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ…បេ… [យថា សស្សតវារេ, តថា វិត្ថារេតព្ពំ] សស្សតោ ច អសស្សតោ ច អត្តា ច លោកោ ច… នេវសស្សតោ នាសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច… អន្តវា អត្តា ច លោកោ ច… អនន្តវា អត្តា ច លោកោ ច… អន្តវា ច អនន្តវា ច អត្តា ច លោកោ ច… នេវន្តវា នានន្តវា អត្តា ច លោកោ ច… ឯកត្តសញ្ញី អត្តា ច លោកោ ច… នានត្តសញ្ញី អត្តា ច លោកោ ច… បរិត្តសញ្ញី អត្តា ច លោកោ ច… អប្បមាណសញ្ញី អត្តា ច លោកោ ច… ឯកន្តសុខី អត្តា ច លោកោ ច… ឯកន្តទុក្ខី អត្តា ច លោកោ ច… សុខទុក្ខី អត្តា ច លោកោ ច… អទុក្ខមសុខី អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ, តេសំ វត អញ្ញត្រេវ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការបរិវិតក្កា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិនិជ្ឈានក្ខន្តិយា បច្ចត្តំយេវ ញាណំ ភវិស្សតិ បរិសុទ្ធំ បរិយោទាតន្តិ – នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ។ បច្ចត្តំ ខោ បន, ភិក្ខវេ, ញាណេ អសតិ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ យទបិ តេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា តត្ថ ញាណភាគមត្តមេវ បរិយោទបេន្តិ តទបិ តេសំ ភវតំ សមណព្រាហ្មណានំ ឧបាទានមក្ខាយតិ។ ‘តយិទំ សង្ខតំ ឱឡារិកំ អត្ថិ ខោ បន សង្ខារានំ និរោធោ អត្ថេត’ន្តិ – ឥតិ វិទិត្វា តស្ស និស្សរណទស្សាវី តថាគតោ តទុបាតិវត្តោ។

១០។ “ឥធ , ភិក្ខវេ, ឯកច្ចោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា បុព្ពន្តានុទិដ្ឋីនញ្ច បដិនិស្សគ្គា, អបរន្តានុទិដ្ឋីនញ្ច បដិនិស្សគ្គា, សព្ពសោ កាមសំយោជនានំ អនធិដ្ឋានា, បវិវេកំ បីតិំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – ‘ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ យទិទំ បវិវេកំ បីតិំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមី’តិ។ តស្ស សា បវិវេកា បីតិ និរុជ្ឈតិ។ បវិវេកាយ បីតិយា និរោធា ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ, ទោមនស្សស្ស និរោធា ឧប្បជ្ជតិ បវិវេកា បីតិ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, យំ ឆាយា ជហតិ តំ អាតបោ ផរតិ, យំ អាតបោ ជហតិ តំ ឆាយា ផរតិ; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, បវិវេកាយ បីតិយា និរោធា ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ, ទោមនស្សស្ស និរោធា ឧប្បជ្ជតិ បវិវេកា បីតិ។ តយិទំ, ភិក្ខវេ, តថាគតោ អភិជានាតិ។ អយំ ខោ ភវំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា បុព្ពន្តានុទិដ្ឋីនញ្ច បដិនិស្សគ្គា , អបរន្តានុទិដ្ឋីនញ្ច បដិនិស្សគ្គា, សព្ពសោ កាមសំយោជនានំ

អនធិដ្ឋានា, បវិវេកំ បីតិំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – ‘ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ យទិទំ បវិវេកំ បីតិំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមី’តិ។ តស្ស សា បវិវេកា បីតិ និរុជ្ឈតិ។ បវិវេកាយ បីតិយា និរោធា ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ, ទោមនស្សស្ស និរោធា ឧប្បជ្ជតិ បវិវេកា បីតិ។ ‘តយិទំ សង្ខតំ ឱឡារិកំ អត្ថិ ខោ បន សង្ខារានំ និរោធោ អត្ថេត’ន្តិ – ឥតិ វិទិត្វា តស្ស និស្សរណទស្សាវី តថាគតោ តទុបាតិវត្តោ។

១៦។ “ឥធ បន, ភិក្ខវេ, ឯកច្ចោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា បុព្ពន្តានុទិដ្ឋីនញ្ច បដិនិស្សគ្គា, អបរន្តានុទិដ្ឋីនញ្ច បដិនិស្សគ្គា, សព្ពសោ កាមសំយោជនានំ អនធិដ្ឋានា, បវិវេកាយ បីតិយា សមតិក្កមា និរាមិសំ សុខំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – ‘ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ យទិទំ និរាមិសំ សុខំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមី’តិ។ តស្ស តំ និរាមិសំ សុខំ និរុជ្ឈតិ។ និរាមិសស្ស សុខស្ស និរោធា ឧប្បជ្ជតិ បវិវេកា បីតិ, បវិវេកាយ បីតិយា និរោធា ឧប្បជ្ជតិ និរាមិសំ សុខំ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, យំ ឆាយា ជហតិ តំ អាតបោ ផរតិ, យំ អាតបោ ជហតិ តំ ឆាយា ផរតិ; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, និរាមិសស្ស សុខស្ស និរោធា ឧប្បជ្ជតិ បវិវេកា បីតិ, បវិវេកាយ បីតិយា និរោធា ឧប្បជ្ជតិ និរាមិសំ សុខំ។ តយិទំ, ភិក្ខវេ, តថាគតោ អភិជានាតិ។ អយំ ខោ ភវំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា បុព្ពន្តានុទិដ្ឋីនញ្ច បដិនិស្សគ្គា, អបរន្តានុទិដ្ឋីនញ្ច បដិនិស្សគ្គា, សព្ពសោ កាមសំយោជនានំ អនធិដ្ឋានា , បវិវេកាយ បីតិយា សមតិក្កមា, និរាមិសំ សុខំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – ‘ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ យទិទំ និរាមិសំ សុខំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមី’តិ។ តស្ស តំ និរាមិសំ សុខំ និរុជ្ឈតិ។ និរាមិសស្ស សុខស្ស និរោធា ឧប្បជ្ជតិ បវិវេកា បីតិ, បវិវេកាយ បីតិយា និរោធា ឧប្បជ្ជតិ និរាមិសំ សុខំ។ ‘តយិទំ សង្ខតំ ឱឡារិកំ អត្ថិ ខោ បន សង្ខារានំ និរោធោ អត្ថេត’ន្តិ – ឥតិ វិទិត្វា តស្ស និស្សរណទស្សាវី តថាគតោ តទុបាតិវត្តោ។

១៧។ “ឥធ បន, ភិក្ខវេ, ឯកច្ចោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា បុព្ពន្តានុទិដ្ឋីនញ្ច បដិនិស្សគ្គា, អបរន្តានុទិដ្ឋីនញ្ច បដិនិស្សគ្គា, សព្ពសោ កាមសំយោជនានំ អនធិដ្ឋានា, បវិវេកាយ បីតិយា សមតិក្កមា, និរាមិសស្ស សុខស្ស សមតិក្កមា, អទុក្ខមសុខំ វេទនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – ‘ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ យទិទំ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមី’តិ។ តស្ស សា អទុក្ខមសុខា វេទនា និរុជ្ឈតិ។ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ និរោធា ឧប្បជ្ជតិ និរាមិសំ សុខំ, និរាមិសស្ស សុខស្ស និរោធា ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, យំ ឆាយា ជហតិ តំ អាតបោ ផរតិ, យំ អាតបោ ជហតិ តំ ឆាយា ផរតិ; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ និរោធា ឧប្បជ្ជតិ និរាមិសំ សុខំ, និរាមិសស្ស សុខស្ស និរោធា ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា។ តយិទំ, ភិក្ខវេ, តថាគតោ អភិជានាតិ។ អយំ ខោ ភវំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា បុព្ពន្តានុទិដ្ឋីនញ្ច បដិនិស្សគ្គា , អបរន្តានុទិដ្ឋីនញ្ច បដិនិស្សគ្គា, សព្ពសោ កាមសំយោជនានំ អនធិដ្ឋានា, បវិវេកាយ បីតិយា សមតិក្កមា, និរាមិសស្ស សុខស្ស សមតិក្កមា, អទុក្ខមសុខំ វេទនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – ‘ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ យទិទំ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមី’តិ។ តស្ស សា អទុក្ខមសុខា វេទនា និរុជ្ឈតិ។ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ និរោធា ឧប្បជ្ជតិ និរាមិសំ សុខំ, និរាមិសស្ស សុខស្ស និរោធា ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា។ ‘តយិទំ សង្ខតំ ឱឡារិកំ អត្ថិ ខោ បន សង្ខារានំ និរោធោ អត្ថេត’ន្តិ – ឥតិ វិទិត្វា តស្ស និស្សរណទស្សាវី តថាគតោ តទុបាតិវត្តោ។

១៨។ “ឥធ បន, ភិក្ខវេ, ឯកច្ចោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា បុព្ពន្តានុទិដ្ឋីនញ្ច បដិនិស្សគ្គា, អបរន្តានុទិដ្ឋីនញ្ច បដិនិស្សគ្គា, សព្ពសោ កាមសំយោជនានំ អនធិដ្ឋានា, បវិវេកាយ បីតិយា សមតិក្កមា, និរាមិសស្ស សុខស្ស សមតិក្កមា, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សមតិក្កមា

– ‘សន្តោហមស្មិ, និព្ពុតោហមស្មិ, អនុបាទានោហមស្មី’តិ សមនុបស្សតិ។ តយិទំ, ភិក្ខវេ, តថាគតោ អភិជានាតិ។ អយំ ខោ ភវំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា បុព្វន្តានុទិដ្ឋីនញ្ច បដិនិស្សគ្គា, អបរន្តានុទិដ្ឋីនញ្ច បដិនិស្សគ្គា, សព្វសោ កាមសំយោជនានំ អនធិដ្ឋានា, បវិវេកាយ បីតិយា សមតិក្កមា, និរាមិសស្ស សុខស្ស សមតិក្កមា, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សមតិក្កមា – ‘សន្តោហមស្មិ, និព្ពុតោហមស្មិ, អនុបាទានោហមស្មី’តិ សមនុបស្សតិ; អទ្ធា អយមាយស្មា និព្វានសប្បាយំយេវ បដិបទំ អភិវទតិ។ អថ ច បនាយំ ភវំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា បុព្វន្តានុទិដ្ឋឹ វា ឧបាទិយមានោ ឧបាទិយតិ, អបរន្តានុទិដ្ឋឹ វា ឧបាទិយមានោ ឧបាទិយតិ, កាមសំយោជនំ វា ឧបាទិយមានោ ឧបាទិយតិ, បវិវេកំ វា បីតឹ ឧបាទិយមានោ ឧបាទិយតិ, និរាមិសំ វា សុខំ ឧបាទិយមានោ ឧបាទិយតិ, អទុក្ខមសុខំ វា វេទនំ ឧបាទិយមានោ ឧបាទិយតិ។ យញ្ច ខោ អយមាយស្មា – ‘សន្តោហមស្មិ, និព្ពុតោហមស្មិ, អនុបាទានោហមស្មី’តិ សមនុបស្សតិ តទបិ ឥមស្ស ភោតោ សមណស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឧបាទានមក្ខាយតិ។ ‘តយិទំ សង្ខតំ ឱឡារិកំ អត្ថិ ខោ បន សង្ខារានំ និរោធោ អត្ថេត’ន្តិ – ឥតិ វិទិត្វា តស្ស និស្សរណទស្សាវី តថាគតោ តទុបាតិវត្តោ។

“ឥទំ ខោ បន, ភិក្ខវេ, តថាគតេន អនុត្តរំ សន្តិវរបទំ អភិសម្ពុទ្ធំ យទិទំ – ឆន្នំ ផស្សាយតនានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា [អនុបាទាវិមោក្ខោ។ ឥទំ ភិក្ខវេ តថាគតេន អនុត្តរំ សន្តិវរបទំ អភិសម្ពុទ្ធំ, យទិទំ ឆន្នំ ផស្សាយតនានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា អនុបាទាវិមោក្ខោតិ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] អនុបាទាវិមោក្ខោ”តិ [អនុបាទាវិមោក្ខោ។ ឥទំ ភិក្ខវេ តថាគតេន អនុត្តរំ សន្តិវរបទំ អភិសម្ពុទ្ធំ, យទិទំ ឆន្នំ ផស្សាយតនំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា អនុបាទាវិមោក្ខោតិ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)]។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

បញ្ចត្តយសុត្តំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

៣. កិន្តិសុត្តំ

៣៤. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា កុសិនារាយំ [កុសិនារាយំ (សី។)] វិហរតិ ពលិហរណេ វនសណ្ឌេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច – “កិន្តិ វោ, ភិក្ខវេ, មយិ ហោតិ – ‘ចីវរហេតុ វា សមណោ គោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ, បិណ្ឌបាតហេតុ វា សមណោ គោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ, សេនាសនហេតុ វា សមណោ គោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ, ឥតិភវាភវហេតុ វា សមណោ គោតមោ ធម្មំ ទេសេតី’”តិ? “ន ខោ នោ, ភន្តេ, ភគវតិ ឯវំ ហោតិ – ‘ចីវរហេតុ វា សមណោ គោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ, បិណ្ឌបាតហេតុ វា សមណោ គោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ, សេនាសនហេតុ វា សមណោ គោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ, ឥតិភវាភវហេតុ វា សមណោ គោតមោ ធម្មំ ទេសេតី’”តិ។

“ន ច កិរ វោ, ភិក្ខវេ, មយិ ឯវំ ហោតិ – ‘ចីវរហេតុ វា សមណោ គោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ…បេ… ឥតិភវាភវហេតុ វា សមណោ គោតមោ ធម្មំ ទេសេតី’តិ; អថ កិន្តិ ចរហិ វោ [អថ កិន្តិ វោ (សី។ បី។), អថ កិញ្ចរហិ វោ (ក។)], ភិក្ខវេ, មយិ ហោតី”តិ? “ឯវំ ខោ នោ, ភន្តេ, ភគវតិ ហោតិ – ‘អនុកម្បកោ ភគវា ហិតេសី; អនុកម្បំ ឧបាទាយ ធម្មំ ទេសេតី’”តិ។ “ឯវញ្ច [ឯវំ (សី។ បី។)] កិរ វោ, ភិក្ខវេ, មយិ ហោតិ – ‘អនុកម្បកោ ភគវា ហិតេសី; អនុកម្បំ ឧបាទាយ ធម្មំ ទេសេតី’”តិ។

៣៥។ “តស្មាតិហ, ភិក្ខវេ, យេ វោ [យេ តេ (ក។)] មយា ធម្មា អភិញ្ញា ទេសិតា, សេយ្យថិទំ – ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ចត្តារោ សម្មប្បធានា ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា បញ្ចិន្ទ្រិយានិ បញ្ច ពលានិ សត្ត ពោជ្ឈង្គា អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ, តត្ថ សព្ពេហេវ សមគ្គេហិ សម្មោទមានេហិ អវិវទមានេហិ សិក្ខិតព្ពំ។ តេសញ្ច វោ, ភិក្ខវេ, សមគ្គានំ សម្មោទមានានំ អវិវទមានានំ សិក្ខតំ សិយំសុ [សិយុំ (សី។ ស្យា។ កំ។) សទ្ធីតិ ឧបលក្ខិតព្ពា] ទ្វេ ភិក្ខូ អភិធម្មេ នានាវាទា។ តត្រ ចេ តុម្ហាកំ ឯវមស្ស – ‘ឥមេសំ ខោ អាយស្មន្តានំ អត្ថតោ ចេវ នានំ ព្យញ្ជនតោ ច នានន្’តិ, តត្ថ យំ ភិក្ខុំ សុវចតរំ [សុវចនតរំ (ក។)] មញ្ញេយ្យាថ សោ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘អាយស្មន្តានំ ខោ អត្ថតោ ចេវ នានំ, ព្យញ្ជនតោ ច នានំ។ តទិមិនាបេតំ [តទមិនាបេតំ (ស្យា។ កំ។)] អាយស្មន្តោ ជានាថ – យថា អត្ថតោ ចេវ នានំ, ព្យញ្ជនតោ ច នានំ។ មាយស្មន្តោ វិវាទំ អាបជ្ជិត្ថា’តិ។ អថាបរេសំ ឯកតោបក្ខិកានំ ភិក្ខូនំ យំ ភិក្ខុំ សុវចតរំ មញ្ញេយ្យាថ សោ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘អាយស្មន្តានំ ខោ អត្ថតោ ចេវ នានំ, ព្យញ្ជនតោ ច នានំ។ តទិមិនាបេតំ អាយស្មន្តោ ជានាថ – យថា អត្ថតោ ចេវ នានំ, ព្យញ្ជនតោ ច នានំ។ មាយស្មន្តោ វិវាទំ អាបជ្ជិត្ថា’តិ។ ឥតិ ទុគ្គហិតំ ទុគ្គហិតតោ ធារេតព្ពំ, សុគ្គហិតំ សុគ្គហិតតោ ធារេតព្ពំ។ ទុគ្គហិតំ ទុគ្គហិតតោ ធារេត្វា សុគ្គហិតំ សុគ្គហិតតោ ធារេត្វា [ឥតិ ទុគ្គហិតំ ទុគ្គហិតតោ ធារេតព្ពំ, ទុគ្គហិតំ ទុគ្គហិតតោ ធារេត្វា (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។) អនន្តរវារត្តយេ បន ឥទំ បទទ្វយំ នត្ថិ] យោ ធម្មោ យោ វិនយោ សោ ភាសិតព្ពោ។

៣៦។ “តត្រ ចេ តុម្ហាកំ ឯវមស្ស – ‘ឥមេសំ ខោ អាយស្មន្តានំ អត្ថតោ ហិ ខោ នានំ, ព្យញ្ជនតោ សមេតី’តិ, តត្ថ យំ ភិក្ខុំ សុវចតរំ មញ្ញេយ្យាថ សោ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘អាយស្មន្តានំ ខោ អត្ថតោ ហិ នានំ, ព្យញ្ជនតោ សមេតិ។ តទិមិនាបេតំ អាយស្មន្តោ ជានាថ – យថា អត្ថតោ ហិ ខោ នានំ, ព្យញ្ជនតោ សមេតិ។ មាយស្មន្តោ វិវាទំ អាបជ្ជិត្ថា’តិ។ អថាបរេសំ ឯកតោបក្ខិកានំ ភិក្ខូនំ យំ ភិក្ខុំ សុវចតរំ មញ្ញេយ្យាថ សោ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘អាយស្មន្តានំ ខោ អត្ថតោ ហិ ខោ នានំ, ព្យញ្ជនតោ សមេតិ។ តទិមិនាបេតំ អាយស្មន្តោ ជានាថ – យថា អត្ថតោ ហិ ខោ នានំ, ព្យញ្ជនតោ សមេតិ។ មាយស្មន្តោ វិវាទំ អាបជ្ជិត្ថា’តិ ។ ឥតិ ទុគ្គហិតំ ទុគ្គហិតតោ ធារេតព្ពំ, សុគ្គហិតំ សុគ្គហិតតោ ធារេតព្ពំ។ ទុគ្គហិតំ ទុគ្គហិតតោ ធារេត្វា សុគ្គហិតំ សុគ្គហិតតោ ធារេត្វា យោ ធម្មោ យោ វិនយោ សោ ភាសិតព្ពោ។

៣៧។ “តត្រ ចេ តុម្ហាកំ ឯវមស្ស – ‘ឥមេសំ ខោ អាយស្មន្តានំ អត្ថតោ ហិ សមេតិ, ព្យញ្ជនតោ នានន្’តិ, តត្ថ យំ ភិក្ខុំ សុវចតរំ មញ្ញេយ្យាថ សោ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘អាយស្មន្តានំ ខោ អត្ថតោ ហិ សមេតិ, ព្យញ្ជនតោ នានំ។ តទិមិនាបេតំ អាយស្មន្តោ ជានាថ – យថា អត្ថតោ ហិ ខោ សមេតិ, ព្យញ្ជនតោ នានំ។ អប្បមត្តកំ ខោ បនេតំ យទិទំ – ព្យញ្ជនំ។ មាយស្មន្តោ

អប្បមត្តកេ វិវាទំ អាបជ្ជិត្ថា’តិ។ អថាបរេសំ ឯកតោបក្ខិកានំ ភិក្ខូនំ យំ ភិក្ខុំ សុវចតរំ មញ្ញេយ្យាថ សោ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘អាយស្មន្តានំ ខោ អត្ថតោ ហិ សមេតិ, ព្យញ្ជនតោ នានំ។ តទិមិនាបេតំ អាយស្មន្តោ ជានាថ – យថា អត្ថតោ ហិ ខោ សមេតិ, ព្យញ្ជនតោ នានំ។ អប្បមត្តកំ ខោ បនេតំ យទិទំ – ព្យញ្ជនំ។ មាយស្មន្តោ អប្បមត្តកេ [អប្បមត្តកេហិ (សី. បី.)] វិវាទំ អាបជ្ជិត្ថា’តិ។ ឥតិ សុគ្គហិតំ សុគ្គហិតតោ ធារេតព្ពំ, ទុគ្គហិតំ ទុគ្គហិតតោ ធារេតព្ពំ។ សុគ្គហិតំ សុគ្គហិតតោ ធារេត្វា ទុគ្គហិតំ ទុគ្គហិតតោ ធារេត្វា យោ ធម្មោ យោ វិនយោ សោ ភាសិតព្ពោ។

៣៦។ “តត្រ ចេ តុម្ហាកំ ឯវមស្ស – ‘ឥមេសំ ខោ អាយស្មន្តានំ អត្ថតោ ចេវ សមេតិ ព្យញ្ជនតោ ច សមេតី’តិ, តត្ថ យំ ភិក្ខុំ សុវចតរំ មញ្ញេយ្យាថ សោ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘អាយស្មន្តានំ ខោ អត្ថតោ ចេវ សមេតិ, ព្យញ្ជនតោ ច សមេតិ។ តទិមិនាបេតំ អាយស្មន្តោ ជានាថ – យថា អត្ថតោ ចេវ សមេតិ ព្យញ្ជនតោ ច សមេតិ។ មាយស្មន្តោ វិវាទំ អាបជ្ជិត្ថា’តិ។ អថាបរេសំ ឯកតោបក្ខិកានំ ភិក្ខូនំ យំ ភិក្ខុំ សុវចតរំ មញ្ញេយ្យាថ សោ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘អាយស្មន្តានំ ខោ អត្ថតោ ចេវ សមេតិ ព្យញ្ជនតោ ច សមេតិ។ តទិមិនាបេតំ អាយស្មន្តោ ជានាថ – យថា អត្ថតោ ចេវ សមេតិ ព្យញ្ជនតោ ច សមេតិ។ មាយស្មន្តោ វិវាទំ អាបជ្ជិត្ថា’តិ។ ឥតិ សុគ្គហិតំ សុគ្គហិតតោ ធារេតព្ពំ។ សុគ្គហិតំ សុគ្គហិតតោ ធារេត្វា យោ ធម្មោ យោ វិនយោ សោ ភាសិតព្ពោ។

៣៧។ “តេសញ្ច វោ, ភិក្ខវេ, សមគ្គានំ សម្មោទមានានំ អវិវទមានានំ សិក្ខតំ សិយា អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ អាបត្តិ សិយា វីតិក្កមោ, តត្រ, ភិក្ខវេ, ន ចោទនាយ តរិតព្ពំ [ចោទិតព្ពំ (ស្យា. កំ. ក.) តុរិតព្ពំ (?)]។ បុគ្គលោ ឧបបរិក្ខិតព្ពោ – ‘ឥតិ មយ្ហញ្ច អវិហេសា ភវិស្សតិ បរស្ស ច បុគ្គលស្ស អនុបឃាតោ, បរោ ហិ បុគ្គលោ អក្កោធនោ អនុបនាហី អទឡ្ហទិដ្ឋី សុប្បដិនិស្សគ្គី, សក្កោមិ ចាហំ ឯតំ បុគ្គលំ អកុសលា វុដ្ឋាបេត្វា កុសលេ បតិដ្ឋាបេតុ’ន្តិ។ សចេ, ភិក្ខវេ, ឯវមស្ស, កល្លំ វចនាយ។

“សចេ បន, ភិក្ខវេ, ឯវមស្ស – ‘មយ្ហំ ខោ អវិហេសា ភវិស្សតិ បរស្ស ច បុគ្គលស្ស ឧបឃាតោ, បរោ ហិ បុគ្គលោ កោធនោ ឧបនាហី អទឡ្ហទិដ្ឋី សុប្បដិនិស្សគ្គី, សក្កោមិ ចាហំ ឯតំ បុគ្គលំ អកុសលា វុដ្ឋាបេត្វា កុសលេ បតិដ្ឋាបេតុំ។ អប្បមត្តកំ ខោ បនេតំ យទិទំ – បរស្ស [យទិទំ មយ្ហំ វិហេសា ភវិស្សតិ បរស្ស ច (ក.)] បុគ្គលស្ស ឧបឃាតោ។ អថ ខោ ឯតទេវ ពហុតរំ – ស្វាហំ សក្កោមិ ឯតំ បុគ្គលំ អកុសលា វុដ្ឋាបេត្វា កុសលេ បតិដ្ឋាបេតុ’ន្តិ។ សចេ, ភិក្ខវេ, ឯវមស្ស, កល្លំ វចនាយ។

“សចេ បន, ភិក្ខវេ, ឯវមស្ស – ‘មយ្ហំ ខោ វិហេសា ភវិស្សតិ បរស្ស ច បុគ្គលស្ស អនុបឃាតោ។ បរោ ហិ បុគ្គលោ អក្កោធនោ អនុបនាហី ទឡ្ហទិដ្ឋី ទុប្បដិនិស្សគ្គី, សក្កោមិ ចាហំ ឯតំ បុគ្គលំ អកុសលា វុដ្ឋាបេត្វា កុសលេ បតិដ្ឋាបេតុំ។ អប្បមត្តកំ ខោ បនេតំ យទិទំ – មយ្ហំ វិហេសា [យទិទំ មយ្ហំ វិហេសា បរស្ស ច បុគ្គលស្ស ឧបឃាតោ (ក.)]។ អថ ខោ ឯតទេវ ពហុតរំ – ស្វាហំ សក្កោមិ ឯតំ បុគ្គលំ អកុសលា វុដ្ឋាបេត្វា កុសលេ បតិដ្ឋាបេតុ’ន្តិ។ សចេ, ភិក្ខវេ, ឯវមស្ស, កល្លំ វចនាយ។

“សទេច បត, ភិក្ខុទេច, ឲចយស្ស – ‘យឃ្យោ ទោ ចិទេហសា កចិស្សតិ បទស្ស ច បុក្កលស្ស ខ្លបឈាទេតា៑ បទេទា ហិ បុក្កទេលិ ទោកាឈទេតា ខ្លបតាហឹ ឥឡូហឌិឌ្ឌី ទុប្យដិតិស្សក្កិ, សទេក្កាយិ ចាហំ ឲតំ បុក្កលំ អក្យុសលិ ចុដ្ឋាទេបត្វា ក្យុសទេល បតិដ្ឋាទេបត្យំ៑ អប្បយត្តកំ ទោ បទេតំ ឃឌិឝំ – យឃ្យោ ចិទេហសា កចិស្សតិ បទស្ស ច បុក្កលស្ស ខ្លបឈាទេតា៑ អឆ ទោ ឲតទេឆច ឰហុតទំ – ស្វាហំ សទេក្កាយិ ឲតំ បុក្កលំ អក្យុសលិ ចុដ្ឋាទេបត្វា ក្យុសទេល បតិដ្ឋាទេបត្យ’ន្តិ៑ សទេច, ភិក្ខុទេច, ឲចយស្ស, ពល្លិ ចចតាឃ៑

“សទេច បត, ភិក្ខុទេច, ឲចយស្ស – ‘យឃ្យោ ទោ ចិទេហសា កចិស្សតិ បទស្ស ច បុក្កលស្ស ខ្លបឈាទេតា៑ បទេទា ហិ បុក្កទេលិ ទោកាឈទេតា ខ្លបតាហឹ ឥឡូហឌិឌ្ឌី ទុប្យដិតិស្សក្កិ, ត ចាហំ សទេក្កាយិ ឲតំ បុក្កលំ អក្យុសលិ ចុដ្ឋាទេបត្វា ក្យុសទេល បតិដ្ឋាទេបត្យ’ន្តិ៑ ឲចទ្វទេប, ភិក្ខុទេច, បុក្កល ខ្លទេបក្ខា តាតិយឌ្ឋិតន្តា៑

១០៑ “ទេតសង្វា ទេចា, ភិក្ខុទេច, សយក្កាតំ សទេម្ឃទយាតាតំ អចិចឥយាតាតំ និក្ខុតំ អន្ដ្ឋាយឌ្ឋាស្ស ចឌឹសំហាទេទា [ចឌឹសន្ធាទេទា (សី៑ បី៑)] ខ្លប្យទេឌ្ឍ្យ ឌិឌ្ឌីបឡូអាទេសា [ឌិឌ្ឌីបលិទេសា (សី៑ ក៑)] ទេចតទេសា អាឈាទេតា អប្បច្ចទេយា អតកិទន្ទិ៑ តត្វ ឲកទេតាបក្ខិកាតំ ភិក្ខុតំ ឃំ ភិក្ខុ សុចចតទំ យទេន្តាឃ្យាឆ ទេសា ខ្លបសន្តមិត្វា ឲចយស្ស ចចតឹទេយា – ‘ឃំ ទេតា, អាចុទេសា, អយ្យាកំ សយក្កាតំ សទេម្ឃទយាតាតំ អចិចឥយាតាតំ និក្ខុតំ អន្ដ្ឋាយឌ្ឋាស្ស ចឌឹសំហាទេទា ខ្លប្យទេក្ខ ឌិឌ្ឌីបឡូអាទេសា ទេចតទេសា អាឈាទេតា អប្បច្ចទេយា អតកិទន្ទិ, តំ ឌាតយាទេតា សយទេណា កាទេទេហឃ្យា’តិ [សយាទេតា (សី៑ ក៑)]៑ សម្មា ព្យាកទេយាទេតា, ភិក្ខុទេច, ភិក្ខុ ឲចំ ព្យាកទេយ្យ – ‘ឃំ ទេតា, អាចុទេសា, អយ្យាកំ សយក្កាតំ សទេម្ឃទយាតាតំ អចិចឥយាតាតំ និក្ខុតំ អន្ដ្ឋាយឌ្ឋាស្ស ចឌឹសំហាទេទា ខ្លប្យទេក្ខ ឌិឌ្ឌីបឡូអាទេសា ទេចតទេសា អាឈាទេតា អប្បច្ចទេយា អតកិទន្ទិ, តំ ឌាតយាទេតា សយទេណា កាទេទេហឃ្យាតិ៑ ឲតំ បតាចុទេសា, ឈម្ពំ អប្បហាឃ តិន្ថាតំ សន្ធិកទេឃ្យា’តិ៑ សម្មា ព្យាកទេយាទេតា, ភិក្ខុទេច, ភិក្ខុ ឲចំ ព្យាកទេយ្យ – ‘ឲតំ, អាចុទេសា, ឈម្ពំ អប្បហាឃ ត តិន្ថាតំ សន្ធិកទេឃ្យា’តិ៑

“អធាបទេទសំ ឲកទេតាបក្ខិកាតំ ភិក្ខុតំ ឃំ ភិក្ខុ សុចចតទំ យទេន្តាឃ្យាឆ, ទេសា ខ្លបសន្តមិត្វា ឲចយស្ស ចចតឹទេយា – ‘ឃំ ទេតា, អាចុទេសា, អយ្យាកំ សយក្កាតំ សទេម្ឃទយាតាតំ អចិចឥយាតាតំ និក្ខុតំ អន្ដ្ឋាយឌ្ឋាស្ស ចឌឹសំហាទេទា ខ្លប្យទេក្ខ ឌិឌ្ឌីបឡូអាទេសា ទេចតទេសា អាឈាទេតា អប្បច្ចទេយា អតកិទន្ទិ, តំ ឌាតយាទេតា សយទេណា កាទេទេហឃ្យា’តិ៑ សម្មា ព្យាកទេយាទេតា, ភិក្ខុទេច, ភិក្ខុ ឲចំ ព្យាកទេយ្យ – ‘ឃំ ទេតា, អាចុទេសា, អយ្យាកំ សយក្កាតំ សទេម្ឃទយាតាតំ អចិចឥយាតាតំ និក្ខុតំ អន្ដ្ឋាយឌ្ឋាស្ស ចឌឹសំហាទេទា ខ្លប្យទេក្ខ ឌិឌ្ឌីបឡូអាទេសា ទេចតទេសា អាឈាទេតា អប្បច្ចទេយា អតកិទន្ទិ តំ ឌាតយាទេតា សយទេណា កាទេទេហឃ្យាតិ៑ ឲតំ បតាចុទេសា, ឈម្ពំ អប្បហាឃ តិន្ថាតំ សន្ធិកទេឃ្យា’តិ៑ សម្មា ព្យាកទេយាទេតា, ភិក្ខុទេច, ភិក្ខុ ឲចំ ព្យាកទេយ្យ – ‘ឲតំ ទោ, អាចុទេសា, ឈម្ពំ អប្បហាឃ ត តិន្ថាតំ សន្ធិកទេឃ្យា’”តិ៑

“តំ ទេច, ភិក្ខុទេច, ភិក្ខុ បទេទ ឲចំ បុទេច្ឆយ្យុំ – ‘អាឃស្មតា ទេតា ឲទេត ភិក្ខុ អក្យុសលិ ចុដ្ឋាបត្វា ក្យុសទេល បតិដ្ឋាបិតា’តិ? សម្មា ព្យាកទេយាទេតា, ភិក្ខុទេច, ភិក្ខុ ឲចំ ព្យាកទេយ្យ – ‘ឰឆាហំ, អាចុទេសា, ទេឃត កកចា ទេតតុបសន្តមិ, តស្ស ទេម កកចា ឈម្ពំ ទេឌទេសសិ, តាហំ ឈម្ពំ សុត្វា ទេតសំ ភិក្ខុតំ អកាសិំ៑ តំ ទេត ភិក្ខុ ឈម្ពំ សុត្វា អក្យុសលិ ចុដ្ឋហិំសុ, ក្យុសទេល បតិដ្ឋហិំសុ’តិ៑ ឲចំ ព្យាកទេយាទេតា ទោ, ភិក្ខុទេច, ភិក្ខុ ត ទេចច អត្តាតំ ខ្លក្កំទេសតិ, ត បទំ ចម្ពុទេតិ, ឈម្មស្ស ចាតុឈម្ពំ ព្យាកទេទាតិ, ត ច ទោកចិ សហឈម្មិទោ ចាឌាតុចាទោ កាទេឃ្យំ ឆាតំ អាកច្ឆតី”តិ៑

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

កិន្តិសុត្តំ និដ្ឋិតំ តតិយំ។

៤។ សាមគាមសុត្តំ

៤១។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ សាមគាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន និគណ្ឋោ នាដបុត្តោ [នាតបុត្តោ (សី។ បី។)] បាវាយំ អធុនាកាលង្កតោ [កាលកតោ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ហោតិ។ តស្ស កាលង្កិរិយាយ ភិន្នា និគណ្ឋា ទ្វេធិកជាតា [ទ្វេឡ្ហកជាតា (ស្យា។ កំ។ ក។)] ភណ្ឌនជាតា កលហជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តីហិ វិតុទន្តា វិហរន្តិ – “ន ត្វំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជានាសិ, អហំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជានាមិ។ កិំ ត្វំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជានិស្សសិ! មិច្ឆាបដិបន្នោ ត្វមសិ, អហមស្មិ សម្មាបដិបន្នោ។ សហិតំ មេ, អសហិតំ តេ។ បុរេវចនីយំ បច្ឆា អវច , បច្ឆាវចនីយំ បុរេ អវច។ អធិចិណ្ណំ [អវិចិណ្ណំ (សី។ បី។)] តេ វិបរាវត្តំ។ អារោបិតោ តេ វាទោ, និគ្គហិតោសិ, ចរ វាទប្បមោក្ខាយ; និព្ពេឋេហិ វា សចេ បហោសី”តិ។ វធោយេវ ខោ [វធោយេវេកោ (ស្យា។ កំ។ ក។)] មញ្ញេ និគណ្ឋេសុ នាដបុត្តិយេសុ វត្តតិ។ យេបិ និគណ្ឋស្ស នាដបុត្តស្ស សាវកា គិហី ឱទាតវសនា តេបិ និគណ្ឋេសុ នាដបុត្តិយេសុ និព្ពិន្នរូបា [និព្ពិន្ទរូបា (ស្យា។ កំ។ ក។)] វិរត្តរូបា បដិវានរូបា យថា តំ ទុរក្ខាតេ ធម្មវិនយេ ទុប្បវេទិតេ អនិយ្យានិកេ អនុបសមសំវត្តនិកេ អសម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតេ ភិន្នថូបេ អប្បដិសរណេ។

៤២។ អថ ខោ ចុន្ទោ សមណុទ្ទេសោ បាវាយំ វស្សំវុដ្ឋោ [វស្សំវុត្ថោ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] យេន សាមគាមោ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ចុន្ទោ សមណុទ្ទេសោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច – “និគណ្ឋោ, ភន្តេ, នាដបុត្តោ បាវាយំ អធុនាកាលង្កតោ។ តស្ស កាលង្កិរិយាយ ភិន្នា និគណ្ឋា ទ្វេធិកជាតា…បេ… ភិន្នថូបេ អប្បដិសរណេ”តិ។ ឯវំ វុត្តេ, អាយស្មា អានន្ទោ ចុន្ទំ សមណុទ្ទេសំ ឯតទវោច – “អត្ថិ ខោ ឥទំ, អាវុសោ ចុន្ទ, កថាបាភតំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ។ អាយាម, អាវុសោ ចុន្ទ, យេន ភគវា តេនុបសង្កមិស្សាម; ឧបសង្កមិត្វា ឯតមត្ថំ ភគវតោ អារោចេស្សាមា”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ ចុន្ទោ សមណុទ្ទេសោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បច្ចស្សោសិ។

អថ ខោ អាយស្មា ច អានន្ទោ ចុន្ទោ ច សមណុទ្ទេសោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អយំ, ភន្តេ, ចុន្ទោ សមណុទ្ទេសោ ឯវមាហ – ‘និគណ្ឋោ, ភន្តេ, នាដបុត្តោ បាវាយំ អធុនាកាលង្កតោ។ តស្ស កាលង្កិរិយាយ ភិន្នា និគណ្ឋា ទ្វេធិកជាតា…បេ… ភិន្នថូបេ អប្បដិសរណេ’តិ។ តស្ស មយ្ហំ, ភន្តេ, ឯវំ ហោតិ – ‘មាហេវ ភគវតោ អច្ចយេន សង្ឃេ វិវាទោ ឧប្បជ្ជិ; ស្វាស្ស [សោ (សី។ បី។), ស្វាយំ (ក។)] វិវាទោ ពហុជនាហិតាយ ពហុជនាសុខាយ ពហុនោ ជនស្ស អនត្ថាយ អហិតាយ ទុក្ខាយ ទេវមនុស្សាន’”ន្តិ។

᪔᪓. "ᨲᩴ ᨠᩥᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩈᩥ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨿᩮ ᩅᩮᩣ ᨾᨿᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣ, ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨸ᩠ᨸᨵᩤᨶᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨸᩤᨴᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨶᩥ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨻᩃᩣᨶᩥ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᩘ᩠ᨣᩤ ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩘ᩠ᨣᩥᨠᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩤ, ᨸᩔᩈᩥ ᨶᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩍᨾᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩮᨸᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨶᩣᨶᩣᩅᩤᨴᩮ"ᨲᩥ? "ᨿᩮ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣ, ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨸ᩠ᨸᨵᩤᨶᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨸᩤᨴᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨶᩥ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨻᩃᩣᨶᩥ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᩘ᩠ᨣᩤ ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩘ᩠ᨣᩥᨠᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩤ, ᨶᩣᩉᩴ ᨸᩔᩣᨾᩥ ᩍᨾᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩮᨸᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨶᩣᨶᩣᩅᩤᨴᩮ. ᨿᩮ ᨧ ᨡᩮᩣ [ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨡᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ. ᨠᩴ.), ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ (ᨠ.)], ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨲᩥᩔᨿᨾᩣᨶᩁᩪᨸᩣ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᨸᩥ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩈᩘ᩠ᨥᩮ ᩅᩥᩅᩤᨴᩴ ᨩᨶᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨩᩦᩅᩮ ᩅᩤ ᩋᨵᩥᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮ ᩅᩤ. ᩈ᩠ᩅᩣᩔ [ᩈᩮᩣ ᨲᩔ (ᩈᩦ. ᨸᩦ.), ᩈ᩠ᩅᩣᩔ (ᨠ.)] ᩅᩥᩅᩤᨴᩮᩣ ᨻᩉᩩᨩᨶᩣᩉᩥᨲᩣᨿ ᨻᩉᩩᨩᨶᩣᩈᩩᨡᩣᨿ ᨻᩉᩩᨶᩮᩣ ᨩᨶᩔ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ. ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᩈᩮᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩅᩥᩅᩤᨴᩮᩣ ᨿᨴᩥᨴᩴ – ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨩᩦᩅᩮ ᩅᩤ ᩋᨵᩥᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮ ᩅᩤ. ᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩅᩤ ᩉᩥ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨸᨭᩥᨸᨴᩣᨿ ᩅᩤ ᩈᩘ᩠ᨥᩮ ᩅᩥᩅᩤᨴᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ; ᩈ᩠ᩅᩣᩔ ᩅᩥᩅᩤᨴᩮᩣ ᨻᩉᩩᨩᨶᩣᩉᩥᨲᩣᨿ ᨻᩉᩩᨩᨶᩣᩈᩩᨡᩣᨿ ᨻᩉᩩᨶᩮᩣ ᨩᨶᩔ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ.

᪔᪔. "ᨨᨿᩥᨾᩣᨶᩥ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩅᩥᩅᩤᨴᨾᩪᩃᩣᨶᩥ. ᨠᨲᨾᩣᨶᩥ ᨨ? ᩍᨵᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨠᩮᩣᨵᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩏᨸᨶᩣᩉᩦ. ᨿᩮᩣ ᩈᩮᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨠᩮᩣᨵᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩏᨸᨶᩣᩉᩦ ᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩁᩥᨸᩥ ᩋᨣᩤᩁᩅᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᩔᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨸᩥ ᩋᨣᩤᩁᩅᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᩔᩮᩣ, ᩈᩘ᩠ᨥᩮᨸᩥ ᩋᨣᩤᩁᩅᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᩔᩮᩣ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿᨸᩥ ᨶ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᨠᩣᩁᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨿᩮᩣ ᩈᩮᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨲ᩠ᨳᩁᩥ ᩋᨣᩤᩁᩅᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᩔᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮ… ᩈᩘ᩠ᨥᩮ ᩋᨣᩤᩁᩅᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᩔᩮᩣ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨶ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᨠᩣᩁᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩈᩘ᩠ᨥᩮ ᩅᩥᩅᩤᨴᩴ ᨩᨶᩮᨲᩥ; ᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᩅᩤᨴᩮᩣ ᨻᩉᩩᨩᨶᩣᩉᩥᨲᩣᨿ ᨻᩉᩩᨩᨶᩣᩈᩩᨡᩣᨿ, ᨻᩉᩩᨶᩮᩣ ᨩᨶᩔ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ. ᩑᩅᩁᩪᨸᨬ᩠ᨧᩮ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩅᩥᩅᩤᨴᨾᩪᩃᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩤ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᩅᩤ ᩈᨾᨶᩩᨸᩔᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳ, ᨲᨲᩕ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨲᩔᩮᩅ ᨸᩣᨸᨠᩔ ᩅᩥᩅᩤᨴᨾᩪᩃᩔ ᨸᩉᩣᨶᩣᨿ ᩅᩤᨿᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳ. ᩑᩅᩁᩪᨸᨬ᩠ᨧᩮ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩅᩥᩅᩤᨴᨾᩪᩃᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩤ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᩅᩤ ᨶ ᩈᨾᨶᩩᨸᩔᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳ, ᨲᨲᩕ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨲᩔᩮᩅ ᨸᩣᨸᨠᩔ ᩅᩥᩅᩤᨴᨾᩪᩃᩔ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᩋᨶᩅᩔᩅᩤᨿ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳ. ᩑᩅᨾᩮᨲᩔ ᨸᩣᨸᨠᩔ ᩅᩥᩅᩤᨴᨾᩪᩃᩔ ᨸᩉᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩔ ᨸᩣᨸᨠᩔ ᩅᩥᩅᩤᨴᨾᩪᩃᩔ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᩋᨶᩅᩔᩅᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ.

᪔᪕. "ᨸᩩᨶ ᨧᨸᩁᩴ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨾᨠ᩠ᨡᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩊᩣᩈᩦ…ᨸᩮ… ᩍᩔᩩᨠᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩦ…ᨸᩮ… ᩈᨮᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨾᩣᨿᩣᩅᩦ…ᨸᩮ… ᨸᩣᨸᩥᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ [ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩦ (ᩈ᩠ᨿᩣ. ᨠᩴ. ᨸᩦ. ᨠ.)] …ᨸᩮ… ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸᩁᩣᨾᩣᩈᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨵᩣᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩦ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩦ. ᨿᩮᩣ ᩈᩮᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸᩁᩣᨾᩣᩈᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨵᩣᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩦ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩦ ᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩁᩥᨸᩥ ᩋᨣᩤᩁᩅᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᩔᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨸᩥ ᩋᨣᩤᩁᩅᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᩔᩮᩣ, ᩈᩘ᩠ᨥᩮᨸᩥ ᩋᨣᩤᩁᩅᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᩔᩮᩣ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿᨸᩥ ᨶ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᨠᩣᩁᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨿᩮᩣ ᩈᩮᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨲ᩠ᨳᩁᩥ ᩋᨣᩤᩁᩅᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᩔᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮ… ᩈᩘ᩠ᨥᩮ… ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨶ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᨠᩣᩁᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᩈᩘ᩠ᨥᩮ ᩅᩥᩅᩤᨴᩴ ᨩᨶᩮᨲᩥ; ᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᩅᩤᨴᩮᩣ ᨻᩉᩩᨩᨶᩣᩉᩥᨲᩣᨿ ᨻᩉᩩᨩᨶᩣᩈᩩᨡᩣᨿ, ᨻᩉᩩᨶᩮᩣ ᨩᨶᩔ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ. ᩑᩅᩁᩪᨸᨬ᩠ᨧᩮ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩅᩥᩅᩤᨴᨾᩪᩃᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩤ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᩅᩤ ᩈᨾᨶᩩᨸᩔᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳ, ᨲᨲᩕ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨲᩔᩮᩅ ᨸᩣᨸᨠᩔ ᩅᩥᩅᩤᨴᨾᩪᩃᩔ ᨸᩉᩣᨶᩣᨿ ᩅᩤᨿᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳ. ᩑᩅᩁᩪᨸᨬ᩠ᨧᩮ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩅᩥᩅᩤᨴᨾᩪᩃᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩤ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᩅᩤ ᨶ ᩈᨾᨶᩩᨸᩔᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳ, ᨲᨲᩕ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨲᩔᩮᩅ ᨸᩣᨸᨠᩔ ᩅᩥᩅᩤᨴᨾᩪᩃᩔ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ

អនវស្សវាយ បដិបជ្ជេយ្យាថ។ ឯវមេតស្ស បាបកស្ស វិវាទមូលស្ស បហានំ ហោតិ , ឯវមេតស្ស បាបកស្ស វិវាទមូលស្ស អាយតិំ អនវស្សវោ ហោតិ។ ឥមានិ ខោ, អានន្ទ, ឆ វិវាទមូលានិ។

៤៩. “ចត្តារិមានិ , អានន្ទ, អធិករណានិ។ កតមានិ ចត្តារិ? វិវាទាធិករណំ, អនុវាទាធិករណំ, អាបត្តាធិករណំ, កិច្ចាធិករណំ – ឥមានិ ខោ, អានន្ទ, ចត្តារិ អធិករណានិ។ សត្ត ខោ បនិមេ, អានន្ទ, អធិករណសមថា – ឧប្បន្នុប្បន្នានំ អធិករណានំ សមថាយ វូបសមាយ សម្មុខាវិនយោ ទាតព្វោ, សតិវិនយោ ទាតព្វោ, អមូឡ្ហវិនយោ ទាតព្វោ, បដិញ្ញាយ ការេតព្វំ, យេភុយ្យសិកា, តស្សបាបិយសិកា, តិណវត្ថារកោ។

៥០. “កថញ្ចានន្ទ, សម្មុខាវិនយោ ហោតិ? ឥធានន្ទ, ភិក្ខូ វិវទន្តិ ធម្មោតិ វា អធម្មោតិ វា វិនយោតិ វា អវិនយោតិ វា។ តេហានន្ទ, ភិក្ខូហិ សព្វេហេវ សមគ្គេហិ សន្និបតិតព្វំ។ សន្និបតិត្វា ធម្មនេត្តិ សមនុមជ្ជិតព្វា ។ ធម្មនេត្តិំ សមនុមជ្ជិត្វា យថា តត្ថ សមេតិ តថា តំ អធិករណំ វូបសមេតព្វំ។ ឯវំ ខោ, អានន្ទ, សម្មុខាវិនយោ ហោតិ; ឯវញ្ច បនិធេកច្ចានំ អធិករណានំ វូបសមោ ហោតិ យទិទំ – សម្មុខាវិនយេន។

៥១. “កថញ្ចានន្ទ, យេភុយ្យសិកា ហោតិ? តេ ចេ, អានន្ទ, ភិក្ខូ ន សក្កោន្តិ តំ អធិករណំ តស្មិំ អាវាសេ វូបសមេតុំ។ តេហានន្ទ, ភិក្ខូហិ យស្មិំ អាវាសេ ពហុតរា ភិក្ខូ សោ អាវាសោ គន្តព្វោ។ តត្ថ សព្វេហេវ សមគ្គេហិ សន្និបតិតព្វំ។ សន្និបតិត្វា ធម្មនេត្តិ សមនុមជ្ជិតព្វា។ ធម្មនេត្តិំ សមនុមជ្ជិត្វា យថា តត្ថ សមេតិ តថា តំ អធិករណំ វូបសមេតព្វំ។ ឯវំ ខោ, អានន្ទ, យេភុយ្យសិកា ហោតិ, ឯវញ្ច បនិធេកច្ចានំ អធិករណានំ វូបសមោ ហោតិ យទិទំ – យេភុយ្យសិកាយ។

៥២. “កថញ្ចានន្ទ, សតិវិនយោ ហោតិ? ឥធានន្ទ, ភិក្ខុ ភិក្ខុំ ឯវរូបិយា គរុកាយ អាបត្តិយា ចោទេតិ បារាជិកេន វា បារាជិកសាមន្តេន វា – ‘សរតាយស្មា ឯវរូបិំ [ឯវរូបំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។) ឯវរូបិយ-ឥតិ វុទ្ធយាតវចនេន សមេតិ។ វិនយេបិ សំសន្ទេតព្វំ] គរុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិតា បារាជិកំ វា បារាជិកសាមន្តំ វា’តិ? សោ ឯវមាហ – ‘ន ខោ អហំ, អាវុសោ, សរាមិ ឯវរូបិំ គរុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិតា បារាជិកំ វា បារាជិកសាមន្តំ វា’តិ។ តស្ស ខោ [តស្ស ខោ ឯវំ (សព្វត្ថ)], អានន្ទ, ភិក្ខុនោ សតិវិនយោ ទាតព្វោ។ ឯវំ ខោ, អានន្ទ, សតិវិនយោ ហោតិ, ឯវញ្ច បនិធេកច្ចានំ អធិករណានំ វូបសមោ ហោតិ យទិទំ – សតិវិនយេន។

៥៣. “កថញ្ចានន្ទ , អមូឡ្ហវិនយោ ហោតិ? ឥធានន្ទ, ភិក្ខុ ភិក្ខុំ ឯវរូបិយា គរុកាយ អាបត្តិយា ចោទេតិ បារាជិកេន វា បារាជិកសាមន្តេន វា – ‘សរតាយស្មា ឯវរូបិំ គរុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិតា បារាជិកំ វា បារាជិកសាមន្តំ វា’តិ? (សោ ឯវមាហ – ‘ន ខោ អហំ, អាវុសោ, សរាមិ ឯវរូបិំ គរុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិតា បារាជិកំ វា បារាជិកសាមន្តំ វា’តិ។ តមេនំ សោ និព្វេឋេន្តំ អតិវេឋេតិ – ‘ឥង្ឃាយស្មា សាធុកមេវ ជានាហិ យទិ សរសិ ឯវរូបិំ គរុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិតា បារាជិកំ វា បារាជិកសាមន្តំ វា’តិ។) [( ) ឯត្ថន្តរេ បាឋោ ចូឡវ។ ២៣៧ នត្ថិ តស្សបាបិយសិកាវារេឯវ ទិស្សតិ] សោ ឯវមាហ – ‘អហំ ខោ, អាវុសោ, ឧម្មាទំ បាបុណិំ

ចេតសោ វិបរិយាសំ។ តេន មេ ឧម្មត្តកេន ពហុំ អស្សាមណកំ អជ្ឈាចិណ្ណំ ភាសិតបរិក្កន្តំ [ភាសិតបរិក្កន្តំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)]។ នាហំ តំ សរាមិ។ មូឡ្ហេន មេ ឯតំ កត’ន្តិ។ តស្ស ខោ [តស្ស ខោ ឯវំ (ស្យា។ កំ។ ក។)], អានន្ទ, ភិក្ខុនោ អមូឡ្ហវិនយោ ទាតព្វោ។ ឯវំ ខោ, អានន្ទ, អមូឡ្ហវិនយោ ហោតិ, ឯវញ្ច បនិធេកច្ចានំ អធិករណានំ វូបសមោ ហោតិ យទិទំ – អមូឡ្ហវិនយេន។

៣៧។ “កថញ្ចានន្ទ, បដិញ្ញាតករណំ ហោតិ? ឥធានន្ទ, ភិក្ខុ ចោទិតោ វា អចោទិតោ វា អាបត្តិំ សរតិ, វិវរតិ ឧត្តានីករោតិ [ឧត្តានិំករោតិ (ក។)]។ តេន, អានន្ទ, ភិក្ខុនា វុឌ្ឍតរោ ភិក្ខុ [វុឌ្ឍតរំ ភិក្ខុំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា បាទេ វន្ទិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘អហំ, ភន្តេ, ឥត្ថន្នាមំ អាបត្តិំ អាបន្នោ, តំ បដិទេសេមី’តិ។ សោ ឯវមាហ – ‘បស្សសី’តិ? ‘អាម បស្សាមី’តិ។ ‘អាយតិំ សំវរេយ្យាសី’តិ។ (‘សំវរិស្សាមី’តិ។) [( ) ចិនេយ នត្ថិ] ឯវំ ខោ, អានន្ទ, បដិញ្ញាតករណំ ហោតិ, ឯវញ្ច បនិធេកច្ចានំ អធិករណានំ វូបសមោ ហោតិ យទិទំ – បដិញ្ញាតករណេន។

៣៨។ “កថញ្ចានន្ទ, តស្សបាបិយសិកា ហោតិ? ឥធានន្ទ, ភិក្ខុ ភិក្ខុំ ឯវរូបាយ គរុកាយ អាបត្តិយា ចោទេតិ បារាជិកេន វា បារាជិកសាមន្តេន វា – ‘សរតាយស្មា ឯវរូបិំ គរុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិតា បារាជិកំ វា បារាជិកសាមន្តំ វា’តិ? សោ ឯវមាហ – ‘ន ខោ អហំ, អាវុសោ, សរាមិ ឯវរូបិំ គរុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិតា បារាជិកំ វា បារាជិកសាមន្តំ វា’តិ។ តមេនំ សោ និព្ពេឋេន្តំ អតិវេឋេតិ – ‘ឥង្ឃាយស្មា សាធុកមេវ ជានាហិ យទិ សរសិ ឯវរូបិំ គរុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិតា បារាជិកំ វា បារាជិកសាមន្តំ វា’តិ។ សោ ឯវមាហ – ‘ន ខោ អហំ, អាវុសោ, សរាមិ ឯវរូបិំ គរុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិតា បារាជិកំ វា បារាជិកសាមន្តំ វា; សរាមិ ច ខោ អហំ, អាវុសោ, ឯវរូបិំ អប្បមត្តិកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិតា’តិ។ តមេនំ សោ និព្ពេឋេន្តំ អតិវេឋេតិ – ‘ឥង្ឃាយស្មា សាធុកមេវ ជានាហិ យទិ សរសិ ឯវរូបិំ គរុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិតា បារាជិកំ វា បារាជិកសាមន្តំ វា’តិ? សោ ឯវមាហ – ‘ឥមញ្ហិ នាមាហំ, អាវុសោ, អប្បមត្តិកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា អបុដ្ឋោ បដិជានិស្សាមិ។ កិំ បនាហំ ឯវរូបិំ គរុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា បារាជិកំ វា បារាជិកសាមន្តំ វា បុដ្ឋោ នប្បដិជានិស្សាមី’តិ? សោ ឯវមាហ – ‘ឥមញ្ហិ នាម ត្វំ, អាវុសោ, អប្បមត្តិកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា អបុដ្ឋោ នប្បដិជានិស្សសិ, កិំ បន ត្វំ ឯវរូបិំ គរុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា បារាជិកំ វា បារាជិកសាមន្តំ វា បុដ្ឋោ [អបុដ្ឋោ (ស្យា។ កំ។ ក។)] បដិជានិស្សសិ? ឥង្ឃាយស្មា សាធុកមេវ ជានាហិ យទិ សរសិ ឯវរូបិំ គរុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិតា បារាជិកំ វា បារាជិកសាមន្តំ វា’តិ។ សោ ឯវមាហ – ‘សរាមិ ខោ អហំ, អាវុសោ, ឯវរូបិំ គរុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិតា បារាជិកំ វា បារាជិកសាមន្តំ វា។ ទវា មេ ឯតំ វុត្តំ, រវា មេ ឯតំ វុត្តំ – នាហំ តំ សរាមិ ឯវរូបិំ គរុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិតា បារាជិកំ វា បារាជិកសាមន្តំ វា’តិ។ ឯវំ ខោ, អានន្ទ, តស្សបាបិយសិកា ហោតិ, ឯវញ្ច បនិធេកច្ចានំ អធិករណានំ វូបសមោ ហោតិ យទិទំ – តស្សបាបិយសិកាយ។

៣៩។ “កថញ្ចានន្ទ, តិណវត្ថារកោ ហោតិ? ឥធានន្ទ, ភិក្ខូនំ ភណ្ឌនជាតានំ កលហជាតានំ វិវាទាបន្នានំ វិហរតំ ពហុំ អស្សាមណកំ អជ្ឈាចិណ្ណំ ហោតិ ភាសិតបរិក្កន្តំ។ តេហានន្ទ, ភិក្ខូហិ សព្ពេហេវ សមគ្គេហិ សន្និបតិតព្ពំ។ សន្និបតិត្វា ឯកតោបក្ខិកានំ ភិក្ខូនំ ព្យត្តតរេន [ព្យត្តេន (សី។ បី។ ក។)] ភិក្ខុនា ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា អញ្ជលិំ បណាមេត្វា សង្ឃោ ញាបេតព្វោ –

‘ឞុលាព្យ មេ, ភន្តេ, ឞន្តោ ព្ពាធំ អយ្យាកំ ភណ្ឌតខាតាតំ ពលហខាតាតំ ចិចាគាបត្តាតំ ចិហរតំ ឆាហ៊ុ អឞ្យាយលាកំ អន្តោចិណ្ណ ការិឞិតបរិក្ខត្តិ ៍ យជិ ឞន្ត្យ្យ បត្តពល្លិ, អហំ ឃា មេច ព្ពមេយនំ អាឃប្ដុត្តាតំ អាបត្តិ ឃា ច អត្តមតា អាបត្តិ, ព្ពមេយនេទ្បាច អាឃប្ដុត្តាតំ អត្ថាយ អត្តមតា ច អត្ថាយ, ឞន្តយព្ពោតិលាចត្តាទរោគត មេឌមេឞឃ្យ, ផមេបត្វា ត្វុល្លចន្ទ ផមេបត្វា កិហិបជិនំឃុត្ត’”ត្តិ៍

“អធាបមេឞំ ឲពមេតាបក្តិកាតំ ភិក្ខុតំ ញ្យមេត្តត ភិក្ខុតា វិដ្ឋាឃាឞតា ឲកំនំ ឌឹចរំ ពត្វា អញ្ជលិ បណាមេយត្វា ឞន្តោ ខាគមេបតន្តា –

‘ឞុលាព្យ មេ, ភន្តេ, ឞន្តោ ព្ពាធំ អយ្យាកំ ភណ្ឌតខាតាតំ ពលហខាតាតំ ចិចាគាបត្តាតំ ចិហរតំ ឆាហ៊ុ អឞ្យាយលាកំ អន្តោចិណ្ណ ការិឞិតបរិក្ខត្តិ៍ យជិ ឞន្ត្យ្យ បត្តពល្លិ, អហំ ឃា មេច ព្ពមេយនំ អាឃប្ដុត្តាតំ អាបត្តិ ឃា ច អត្តមតា អាបត្តិ, ព្ពមេយនេទ្បាច អាឃប្ដុត្តាតំ អត្ថាយ អត្តមតា ច អត្ថាយ, ឞន្តយព្ពោតិលាចត្តាទរោគត មេឌមេឞឃ្យ, ផមេបត្វា ត្វុល្លចន្ទ ផមេបត្វា កិហិបជិនំឃុត្ត’”ត្តិ៍

“ឲចំ មេលា, អាគន្ត្ក, តិលាចត្តាទរោគា មេហាតិ, ឲចត្បា បតិមេឆកត្ថាតំ អធិករណាតំ ត្វុបឞមេយា មេហាតិ យជិធំ – តិលាចត្តាទរោគត៍

៥៥៍ “លឃិមេយ , អាគន្ត្ក, ឆយ្វា ឞារលាឃា បិឃកោរណា ករុកោរណា ឞក្កហាឃ អចិចាគាឃ ឞាយក្កិឃា ឲកឹកាចាឃ និចត្តត្តិ៍ កតមេយ ៧? ព្ពឆាគន្ត្ក, ភិក្ខុតា មេយត្តុ កាយកម្ពុ បច្ចុបដ្ឋិតំ មេហាតិ ឞព្រាហ្មចារីឞុ អាចិ មេច ទមេហា ច៍ អឃយ្យិ ឆមេយ្វា ឞារលាមេឃា បិឃកោរណា ករុកោរណា ឞក្កហាឃ អចិចាគាឃ ឞាយក្កិឃា ឲកឹកាចាឃ និចត្តតិ៍

“បុត ចបរំ, អាគន្ត្ក, ភិក្ខុតា មេយត្តុ ចចឹកម្ពុ បច្ចុបដ្ឋិតំ មេហាតិ ឞព្រាហ្មចារីឞុ អាចិ មេច ទមេហា ច៍ អឃយ្យិ ឆមេយ្វា ឞារលាមេឃា បិឃកោរណា ករុកោរណា ឞក្កហាឃ អចិចាគាឃ ឞាយក្កិឃា ឲកឹកាចាឃ និចត្តតិ៍

“បុត ចបរំ, អាគន្ត្ក, ភិក្ខុតា មេយត្តុ យមេតាកម្ពុ បច្ចុបដ្ឋិតំ មេហាតិ ឞព្រាហ្មចារីឞុ អាចិ មេច ទមេហា ច៍ អឃយ្យិ ឆមេយ្វា ឞារលាមេឃា បិឃកោរណា ករុកោរណា ឞក្កហាឃ អចិចាគាឃ ឞាយក្កិឃា ឲកឹកាចាឃ និចត្តតិ៍

“បុត ចបរំ, អាគន្ត្ក, ភិក្ខុ – មេឃ មេត លិភា ឆយ្វិកា ឆយ្វលទ្ធា អន្តមឞោ បត្តបរិឃាបន្នមត្តម្បិ តចាត្វមេបហិ លិភេកហិ – អបជិចិកត្តកោភិ មេហាតិ, ឞឹលចន្តេហិ ឞព្រាហ្មចារីហិ ឞាធារណភោគី៍ អឃយ្យិ ឆមេយ្វា ឞារលាមេឃា បិឃកោរណា ករុកោរណា ឞក្កហាឃ អចិចាគាឃ ឞាយក្កិឃា ឲកឹកាចាឃ និចត្តតិ៍

“បុត ចបរំ, អាគន្ត្ក, ភិក្ខុ – ឃាតិ តាតិ ឞឹលាតិ អខណ្ឌាតិ អឆិទ្ទាតិ អឞពលាតិ អកម្មាឞាតិ ភុជិឞ្យាតិ ចិញ្ញុបឞត្ថាតិ អបរាមដ្ឋាតិ ឞមាធិនិចត្តតិកាតិ តចាត្វមេបឞុ ឞឹលេឞុ – ឞឹលឞាមញ្ញគមេតា ចិហរតិ ឞព្រាហ្មចារីហិ អាចិ មេច ទមេហា ច៍ អឃយ្យិ ឆមេយ្វា ឞារលាមេឃា បិឃកោរណា ករុកោរណា ឞក្កហាឃ អចិចាគាឃ ឞាយក្កិឃា ឲកឹកាចាឃ និចត្តតិ៍

“ບຸត ចបន៌, អាតន្ត, ភិក្ខុ – ឃាឃំ ជិដ្ឋិ អនិឃា តិឃ្យាតិកា តិឃ្យាតិ តក្កនស្ស ឃយ្ញា ទុក្ខក្ខឃា តធាន្មបិឃ ជិដ្ឋិឃា – ជិដ្ឋិ ឃាយញ្ញាកនេតា ចិហនតិ ឃព្រាហ្ចានិហិ អាចិ ចេច ននេហា ច៊ អឃយ្បិ ឥនេយ្ញា ឃារលិៈឃា បិឃកានណា កន្ទកានណា ឃក្កហាឃ អចិចាឥាឃ ឃាយក្កិឃា ទុកិកាចាឃ ឃំចតូតិ៊ ប្ដនេយ នេលា, អាតន្ត, ល ឃារលិឃា ឥយ្ញា បិឃកានណា កន្ទកានណា ឃក្កហាឃ អចិចាឥាឃ ឃាយក្កិឃា ទុកិកាចាឃ ឃំចតូត្តិ៊

“ប្ដនេយ ចេ តុនេយ្យអាតន្ត, ល ឃារលិៈឃ ឥនេយ្ញ ឃយាឥាឃ ចនេតូឃ្យាឆ, បឃ្សឆ នេភា តុនេយ្យអាតន្ត, តំ ចចតបធំ អស៊ុំ ចា ធ្វល់ ចា ឃំ តុនេយ្យភាឥិចានេឃឃ្យាឆា”តិ? “នេភា នេហតំ, ភនេត្ត”៊ “តឃ្វាតិហាតន្ត , ប្ដនេយ ល ឃារលិៈឃ ឥនេយ្ញ ឃយាឥាឃ ចតូឆ៊ តំ នេចា ភចិឃ្សតិ ជីឈនេត្ត ហិតាឃ ឃុលាឃា”តិ៊

ប្ដឥយនេចាច ភកចា៊ អត្តូយនេភា អាឃឃ្វា អាតន្ត្ដា ភកចនេតា ភាឃិតំ អភិតន្ត្តិតិ៊

ឃាយកាឃឃុត្តំ តិដ្ឋិតំ ចតុត្ថំ៊

៥៊ ឃុតក្កូតឃុត្តំ

៥៥៊ ទុចំ នេយ ឃុតំ – ទុកំ ឃយឃំ ភកចា នេចឃាលិឃំ ចិហនតិ យហាចនេត កូដាការឃាលាឃំ៊ នេតត នេលា បត ឃយនេឃត ឃព្ភហុនេលហិ ភិក្ខុហិ ភកចនេតា ឃត្តិនេក អញ្ញា ញ្យាកតា នេហាតិ – “‘លិណា ជាតិ, ចុឃិតំ ព្រាហ្ចចរិឃំ, កតំ ករលិៈឃំ, ភាបនំ ប្ដឥត្តាឃា’តិ បជាភាយា”តិ៊ អនេឃ្សាឃិ នេលា ឃុតក្កូនេត្តា លិច្ឆចិបុនេត្តា – “ឃព្ភហុនេលហិ កិន ភិក្ខុហិ ភកចនេតា ឃត្តិនេក អញ្ញា ញ្យាកតា នេហាតិ – ‘លិណា ជាតិ, ចុឃិតំ ព្រាហ្ចចរិឃំ, កតំ ករលិៈឃំ, ភាបនំ ប្ដឥត្តាឃា’តិ បជាភាយា”តិ៊ អឆ នេលា ឃុតក្កូនេត្តា លិច្ឆចិបុនេត្តា នេឃត ភកចា នេតតុបឃក្កយិ; ឧបឃក្កយិត្វា ភកចន្តំ អភិចានេឥត្វា ទុកយន្តំ តិឃិទិ៊ ទុកយន្តំ តិឃិនេន្នា នេលា ឃុតក្កូនេត្តា លិច្ឆចិបុនេត្តា ភកចន្តំ ទុតឥនេចាច – “ឃុតំ នេយតំ, ភនេត្ត – ‘ឃព្ភហុនេលហិ កិន ភិក្ខុហិ ភកចនេតា ឃត្តិនេក អញ្ញា ញ្យាកតា – លិណា ជាតិ, ចុឃិតំ ព្រាហ្ចចរិឃំ, កតំ ករលិៈឃំ, ភាបនំ ប្ដឥត្តាឃា’តិ បជាភាយា”តិ៊ “នេឃ នេត, ភនេត្ត, ភិក្ខុ ភកចនេតា ឃត្តិនេក អញ្ញាំ ញ្យាកំឃុ – ‘លិណា ជាតិ, ចុឃិតំ ព្រាហ្ចចរិឃំ, កតំ ករលិៈឃំ, ភាបនំ ប្ដឥត្តាឃា’តិ បជាភាយា”តិ, កច្ចិ នេត, ភនេត្ត, ភិក្ខុ ឃយ្ញនេច អញ្ញាំ ញ្យាកំឃុ ឧទាហុ ឃនេត្តនេត្តាកនេច្ច ភិក្ខុ អឥិយានេតត អញ្ញាំ ញ្យាកំឃុតិ?

៥៩៊ “នេឃ នេត, ឃុតក្កូត, ភិក្ខុ យយ ឃត្តិនេក អញ្ញាំ ញ្យាកំឃុ – ‘លិណា ជាតិ, ចុឃិតំ ព្រាហ្ចចរិឃំ, កតំ ករលិៈឃំ, ភាបនំ ប្ដឥត្តាឃា’តិ បជាភាយា”តិ ៊ “ឃនេត្តនេត្តាកនេច្ច ភិក្ខុ ឃយ្ញនេច អញ្ញាំ ញ្យាកំឃុ, ឃត្តិ បតិនេឥកនេច្ច ភិក្ខុ អឥិយានេតតបិ [អឥិយានេតត (?)] អញ្ញាំ ញ្យាកំឃុ៊ តត្រ, ឃុតក្កូត, នេឃ នេត ភិក្ខុ ឃយ្ញនេច អញ្ញាំ ញ្យាកំឃុ នេតឃំ តំ តនេឆច នេហាតិ; នេឃ បត នេត ភិក្ខុ អឥិយានេតត អញ្ញាំ ញ្យាកំឃុ តត្រ, ឃុតក្កូត, តធាកតឃ្ស ទុចំ នេហាតិ – ‘ឥយ្ញំ នេតឃំ នេឥនេឃឃ្ស’ត្តិ [នេឥនេឃឃ្យត្តិ (បី៊ ក៊)]៊ ទុចនេញ្ចត្តំ, ឃុតក្កូត, តធាកតឃ្ស នេហាតិ – ‘ឥយ្ញំ នេតឃំ

ទេសេស្ស'ន្តិ។ អថ ច បនិធេកច្ចេ មោឃបុរិសា បញ្ហំអភិសង្ខរិត្វា អភិសង្ខរិត្វា តថាគតំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆន្តិ។ តត្រ, សុនក្ខត្ត, យម្បិ តថាគតស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘ធម្មំ នេសំ ទេសេស្ស'ន្តិ តស្សបិ ហោតិ អញ្ញថត្ត”ន្តិ។ “ឯតស្ស ភគវា កាលោ, ឯតស្ស សុគត កាលោ, យំ ភគវា ធម្មំ ទេសេយ្យ។ ភគវតោ សុត្វា ភិក្ខូ ធារេស្សន្តី”តិ។ “តេន ហិ, សុនក្ខត្ត សុណាហិ, សាធុកំ មនសិ ករោហិ ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ សុនក្ខត្តោ លិច្ឆវិបុត្តោ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ។ ភគវា ឯតទវោច –

៦៣។ “បញ្ច ខោ ឥមេ, សុនក្ខត្ត, កាមគុណា។ កតមេ បញ្ច? ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសំហិតា រជនីយា, សោតវិញ្ញេយ្យា សទ្ទា…បេ… ឃានវិញ្ញេយ្យា គន្ធា… ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា… កាយវិញ្ញេយ្យា ផោដ្ឋព្ពា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសំហិតា រជនីយា – ឥមេ ខោ, សុនក្ខត្ត, បញ្ច កាមគុណា។

៦៤។ “ឋានំ ខោ បនេតំ, សុនក្ខត្ត, វិជ្ជតិ យំ ឥធេកច្ចោ បុរិសបុគ្គលោ លោកាមិសាធិមុត្តោ អស្ស។ លោកាមិសាធិមុត្តស្ស ខោ, សុនក្ខត្ត, បុរិសបុគ្គលស្ស តប្បតិរូបី ចេវ កថា សណ្ឋាតិ, តទនុធម្មញ្ច អនុវិតក្កេតិ, អនុវិចារេតិ, តញ្ច បុរិសំ ភជតិ, តេន ច វិត្តិំ អាបជ្ជតិ; អានេញ្ជបដិសំយុត្តាយ ច បន កថាយ កច្ឆមានាយ ន សុស្សូសតិ, ន សោតំ ឱទហតិ, ន អញ្ញា ចិត្តំ ឧបដ្ឋាបេតិ [ឧបដ្ឋបេតិ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)], ន ច តំ បុរិសំ ភជតិ, ន ច តេន វិត្តិំ អាបជ្ជតិ។ សេយ្យថាបិ, សុនក្ខត្ត, បុរិសោ សកម្ហា គាមា វា និគមា វា ចិរបក្កន្តោ អស្ស។ សោ អបរេន សមយេន អញ្ញតរំ បុរិសំ បស្សេយ្យ តម្ហា គាមា វា និគមា វា អចិរបក្កន្តំ។ សោ តំ បុរិសំ តស្ស គាមស្ស វា និគមស្ស វា ខេមតញ្ច សុភិក្ខតញ្ច អប្បាពាធតញ្ច បុច្ឆេយ្យ; តស្ស សោ បុរិសោ តស្ស គាមស្ស វា និគមស្ស វា ខេមតញ្ច សុភិក្ខតញ្ច អប្បាពាធតញ្ច សំសេយ្យ។ តំ កិំ មញ្ញសិ, សុនក្ខត្ត, អបិ នុ សោ បុរិសោ តស្ស បុរិសស្ស សុស្សូសេយ្យ, សោតំ ឱទហេយ្យ, អញ្ញា ចិត្តំ ឧបដ្ឋាបេយ្យ, តញ្ច បុរិសំ ភជេយ្យ, តេន ច វិត្តិំ អាបជ្ជេយ្យា”តិ? “ឯវំ, ភន្តេ”។ “ឯវមេវ ខោ, សុនក្ខត្ត, ឋានមេតំ វិជ្ជតិ យំ ឥធេកច្ចោ បុរិសបុគ្គលោ លោកាមិសាធិមុត្តោ អស្ស។ លោកាមិសាធិមុត្តស្ស ខោ, សុនក្ខត្ត, បុរិសបុគ្គលស្ស តប្បតិរូបី ចេវ កថា សណ្ឋាតិ, តទនុធម្មញ្ច អនុវិតក្កេតិ, អនុវិចារេតិ, តញ្ច បុរិសំ ភជតិ, តេន ច វិត្តិំ អាបជ្ជតិ; អានេញ្ជបដិសំយុត្តាយ ច បន កថាយ កច្ឆមានាយ ន សុស្សូសតិ, ន សោតំ ឱទហតិ, ន អញ្ញា ចិត្តំ ឧបដ្ឋាបេតិ, ន ច តំ បុរិសំ ភជតិ, ន ច តេន វិត្តិំ អាបជ្ជតិ។ សោ ឯវមស្ស វេទិតព្ពោ – ‘អានេញ្ជសំយោជនេន ហិ ខោ វិសំយុត្តោ [អានេញ្ជសំយោជនេន ហិ ខោ វិសំយុត្តោ-ឥតិ បាឋោ សី។ ស្យា។ កំ។ បី។ បោត្ថកេសុ នត្ថិ, អដ្ឋកថាសុ បន តព្ពណ្ណនា ទិស្សតិ ឯវ] លោកាមិសាធិមុត្តោ បុរិសបុគ្គលោ’”តិ។

៦៥។ “ឋានំ ខោ បនេតំ, សុនក្ខត្ត, វិជ្ជតិ យំ ឥធេកច្ចោ បុរិសបុគ្គលោ អានេញ្ជាធិមុត្តោ អស្ស។ អានេញ្ជាធិមុត្តស្ស ខោ, សុនក្ខត្ត, បុរិសបុគ្គលស្ស តប្បតិរូបី ចេវ កថា សណ្ឋាតិ, តទនុធម្មញ្ច អនុវិតក្កេតិ, អនុវិចារេតិ, តញ្ច បុរិសំ ភជតិ, តេន ច វិត្តិំ អាបជ្ជតិ; លោកាមិសបដិសំយុត្តាយ ច បន កថាយ កច្ឆមានាយ ន សុស្សូសតិ, ន សោតំ ឱទហតិ, ន អញ្ញា ចិត្តំ ឧបដ្ឋាបេតិ, ន ច តំ បុរិសំ ភជតិ, ន ច តេន វិត្តិំ អាបជ្ជតិ។ សេយ្យថាបិ, សុនក្ខត្ត, បណ្ឌុបលាសោ ពន្ធនា បមុត្តោ អភព្ពោ ហរិតត្តាយ; ឯវមេវ ខោ, សុនក្ខត្ត, អានេញ្ជាធិមុត្តស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស យេ លោកាមិសសំយោជនេ សេ បមុត្តេ។ សោ ឯវមស្ស វេទិតព្ពោ – ‘លោកាមិសសំយោជនេន ហិ ខោ វិសំយុត្តោ អានេញ្ជាធិមុត្តោ បុរិសបុគ្គលោ’”តិ។

៩០។ “ឋានំ ខោ បនេតំ, សុនក្ខត្ត, វិជ្ជតិ យំ ឥធេកច្ចោ បុរិសបុគ្គលោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនាធិមុត្តោ អស្ស។ អាកិញ្ចញ្ញាយតនាធិមុត្តស្ស ខោ, សុនក្ខត្ត, បុរិសបុគ្គលស្ស តប្បតិរូបី ចេវ កថា សណ្ឋាតិ, តទនុធម្មញ្ច អនុវិតក្កេតិ, អនុវិចារេតិ, តញ្ច បុរិសំ ភជតិ, តេន ច វិត្តិំ អាបជ្ជតិ ; អានេញ្ជបដិសំយុត្តាយ ច បន កថាយ កច្ឆមានាយ ន សុស្សូសតិ, ន សោតំ ឱទហតិ, ន អញ្ញា ចិត្តំ ឧបដ្ឋាបេតិ , ន ច តំ បុរិសំ ភជតិ, ន ច តេន វិត្តិំ អាបជ្ជតិ។ សេយ្យថាបិ, សុនក្ខត្ត, បុថុសិលា ទ្វេធាភិន្នា អប្បដិសន្ធិកា ហោតិ; ឯវមេវ ខោ, សុនក្ខត្ត, អាកិញ្ចញ្ញាយតនាធិមុត្តស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស យេ អានេញ្ជសំយោជនេ សេ ភិន្នេ។ សោ ឯវមស្ស វេទិតព្វោ – ‘អានេញ្ជសំយោជនេន ហិ ខោ វិសំយុត្តោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនាធិមុត្តោ បុរិសបុគ្គលោ’”តិ។

៩១។ “ឋានំ ខោ បនេតំ, សុនក្ខត្ត, វិជ្ជតិ យំ ឥធេកច្ចោ បុរិសបុគ្គលោ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនាធិមុត្តោ អស្ស។ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនាធិមុត្តស្ស ខោ, សុនក្ខត្ត, បុរិសបុគ្គលស្ស តប្បតិរូបី ចេវ កថា សណ្ឋាតិ, តទនុធម្មញ្ច អនុវិតក្កេតិ, អនុវិចារេតិ, តញ្ច បុរិសំ ភជតិ, តេន ច វិត្តិំ អាបជ្ជតិ; អាកិញ្ចញ្ញាយតនបដិសំយុត្តាយ ច បន កថាយ កច្ឆមានាយ ន សុស្សូសតិ, ន សោតំ ឱទហតិ, ន អញ្ញា ចិត្តំ ឧបដ្ឋាបេតិ, ន ច តំ បុរិសំ ភជតិ, ន ច តេន វិត្តិំ អាបជ្ជតិ។ សេយ្យថាបិ, សុនក្ខត្ត, បុរិសោ មនុញ្ញភោជនំ ភុត្តាវី ឆឌ្ឌេយ្យ [ឆឌ្ឍេយ្យ (?)]។ តំ កិំ មញ្ញសិ, សុនក្ខត្ត, អបិ នុ តស្ស បុរិសស្ស តស្មិំ ភត្តេ [វន្តេ (ក។ សី។), ភុត្តេ (ក។ សី។ ក។)] បុន ភោត្តុកម្យតា អស្សា”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិស្ស ហេតុ”? “អទុញ្ហិ, ភន្តេ, ភត្តំ [វន្តំ (សី។)] បដិកូលសម្មត”ន្តិ។ “ឯវមេវ ខោ, សុនក្ខត្ត, នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនាធិមុត្តស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស យេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសំយោជនេ សេ វន្តេ។ សោ ឯវមស្ស វេទិតព្វោ – ‘អាកិញ្ចញ្ញាយតនសំយោជនេន ហិ ខោ វិសំយុត្តោ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនាធិមុត្តោ បុរិសបុគ្គលោ’”តិ។

៩២។ “ឋានំ ខោ បនេតំ, សុនក្ខត្ត, វិជ្ជតិ យំ ឥធេកច្ចោ បុរិសបុគ្គលោ សម្មា និព្វានាធិមុត្តោ អស្ស។ សម្មា និព្វានាធិមុត្តស្ស ខោ, សុនក្ខត្ត, បុរិសបុគ្គលស្ស តប្បតិរូបី ចេវ កថា សណ្ឋាតិ, តទនុធម្មញ្ច អនុវិតក្កេតិ, អនុវិចារេតិ, តញ្ច បុរិសំ ភជតិ, តេន ច វិត្តិំ អាបជ្ជតិ; នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនបដិសំយុត្តាយ ច បន កថាយ កច្ឆមានាយ ន សុស្សូសតិ, ន សោតំ ឱទហតិ, ន អញ្ញា ចិត្តំ ឧបដ្ឋាបេតិ, ន ច តំ បុរិសំ ភជតិ, ន ច តេន វិត្តិំ អាបជ្ជតិ។ សេយ្យថាបិ, សុនក្ខត្ត, តាលោ មត្ថកច្ឆិន្នោ អភព្វោ បុន វិរូឡ្ហិយា; ឯវមេវ ខោ, សុនក្ខត្ត, សម្មា និព្វានាធិមុត្តស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស យេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសំយោជនេ សេ ឧច្ឆិន្នមូលេ តាលាវត្ថុកតេ អនភាវង្កតេ [អនភាវកតេ (សី។ បី។), អនភាវង្គតេ (ស្យា។ កំ។)] អាយតិំ អនុប្បាទធម្មេ។ សោ ឯវមស្ស វេទិតព្វោ – ‘នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសំយោជនេន ហិ ខោ វិសំយុត្តោ សម្មា និព្វានាធិមុត្តោ បុរិសបុគ្គលោ’”តិ។

៩៣។ “ឋានំ ខោ បនេតំ, សុនក្ខត្ត, វិជ្ជតិ យំ ឥធេកច្ចស្ស ភិក្ខុនោ ឯវមស្ស – ‘តណ្ហា ខោ សល្លោ សមណេន វុត្តោ, អវិជ្ជាវិសទោសោ, ឆន្ទរាគព្យាបាទេន រុប្បតិ។ តំ មេ តណ្ហាសល្លំ បហីនំ, អបនីតោ អវិជ្ជាវិសទោសោ, សម្មា និព្វានាធិមុត្តោហមស្មី’តិ។ ឯវំមានិ [ឯវំ មានី (សី។ បី។ ក។), ឯវមានី (ស្យា។ កំ។)] អស្ស អតថំ សមានំ [អត្ថំ សមានំ (ស្យា។ កំ។ បី។), អត្តសមានំ (សី។)]។ សោ យានិ សម្មា និព្វានាធិមុត្តស្ស អសប្បាយានិ តានិ អនុយុញ្ជេយ្យ; អសប្បាយំ ចក្ខុនា រូបទស្សនំ អនុយុញ្ជេយ្យ, អសប្បាយំ សោតេន សទ្ទំ

អនុយុញ្ជេយ្យ, អសប្បាយំ ឃានេន គន្ធំ អនុយុញ្ជេយ្យ, អសប្បាយំ ជិវ្ហាយ រសំ អនុយុញ្ជេយ្យ, អសប្បាយំ កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ អនុយុញ្ជេយ្យ , អសប្បាយំ មនសា ធម្មំ អនុយុញ្ជេយ្យ។ តស្ស អសប្បាយំ ចក្ខុនា រូបទស្សនំ អនុយុត្តស្ស, អសប្បាយំ សោតេន សទ្ទំ អនុយុត្តស្ស, អសប្បាយំ ឃានេន គន្ធំ អនុយុត្តស្ស, អសប្បាយំ ជិវ្ហាយ រសំ អនុយុត្តស្ស, អសប្បាយំ កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ អនុយុត្តស្ស, អសប្បាយំ មនសា ធម្មំ អនុយុត្តស្ស រាគោ ចិត្តំ អនុទ្ធំសេយ្យ។ សោ រាគានុទ្ធំសិតេន ចិត្តេន មរណំ វា និគច្ឆេយ្យ មរណមត្តំ វា ទុក្ខំ។

“សេយ្យថាបិ, សុនក្ខត្ត, បុរិសោ សល្លេន វិទ្ធោ អស្ស សវិសេន គាឡ្ហូបលេបនេន។ តស្ស មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា ភិសក្កំ សល្លកត្តំ ឧបដ្ឋាបេយ្យុំ។ តស្ស សោ ភិសក្កោ សល្លកត្តោ សត្ថេន វណមុខំ បរិកន្តេយ្យ។ សត្ថេន វណមុខំ បរិកន្តិត្វា ឯសនិយា សល្លំ ឯសេយ្យ។ ឯសនិយា សល្លំ ឯសិត្វា សល្លំ អព្ពុហេយ្យ, អបនេយ្យ វិសទោសំ សឧបាទិសេសំ។ សឧបាទិសេសោតិ [អនុបាទិសេសោតិ (សព្ពត្ថ) អយំ ហិ តថាគតស្ស វិសយោ] ជានមានោ សោ ឯវំ វទេយ្យ – ‘អម្ភោ បុរិស, ឧព្ភតំ ខោ តេ សល្លំ, អបនីតោ វិសទោសោ សឧបាទិសេសោ [អនុបាទិសេសោ (សព្ពត្ថ) អយម្បិ តថាគតស្ស វិសយោ]។ អនលញ្ច តេ អន្តរាយាយ។ សប្បាយានិ ចេវ ភោជនានិ ភុញ្ជេយ្យាសិ, មា តេ អសប្បាយានិ ភោជនានិ ភុញ្ជតោ វណោ អស្សាវី អស្ស។ កាលេន កាលញ្ច វណំ ធោវេយ្យាសិ, កាលេន កាលំ វណមុខំ អាលិម្បេយ្យាសិ, មា តេ ន កាលេន កាលំ វណំ ធោវតោ ន កាលេន កាលំ វណមុខំ អាលិម្បតោ បុព្ពលោហិតំ វណមុខំ បរិយោនន្ធិ។ មា ច វាតាតបេ ចារិត្តំ អនុយុញ្ជិ, មា តេ វាតាតបេ ចារិត្តំ អនុយុត្តស្ស រជោសូកំ វណមុខំ អនុទ្ធំសេសិ។ វណានុរក្ខី ច, អម្ភោ បុរិស, វិហរេយ្យាសិ វណសារោបី’តិ [វណស្សារោបីតិ (ក.) វណ + សំ + រោបី = វណសារោបី-ឥតិ បទវិភាគោ]។ តស្ស ឯវមស្ស – ‘ឧព្ភតំ ខោ មេ សល្លំ, អបនីតោ វិសទោសោ អនុបាទិសេសោ។ អនលញ្ច មេ អន្តរាយាយា’តិ។ សោ អសប្បាយានិ ចេវ ភោជនានិ ភុញ្ជេយ្យ។ តស្ស អសប្បាយានិ ភោជនានិ ភុញ្ជតោ វណោ អស្សាវី អស្ស។ ន ច កាលេន កាលំ វណំ ធោវេយ្យ, ន ច កាលេន កាលំ វណមុខំ អាលិម្បេយ្យ។ តស្ស ន កាលេន កាលំ វណំ ធោវតោ, ន កាលេន កាលំ វណមុខំ អាលិម្បតោ បុព្ពលោហិតំ វណមុខំ បរិយោនន្ធេយ្យ។ វាតាតបេ ច ចារិត្តំ អនុយុញ្ជេយ្យ។ តស្ស វាតាតបេ ចារិត្តំ អនុយុត្តស្ស រជោសូកំ វណមុខំ អនុទ្ធំសេយ្យ។ ន ច វណានុរក្ខី វិហរេយ្យ ន វណសារោបី។ តស្ស ឥមិស្សា ច អសប្បាយកិរិយាយ, អសុចិ វិសទោសោ អបនីតោ សឧបាទិសេសោ តទុភយេន វណោ បុថុត្តំ គច្ឆេយ្យ។ សោ បុថុត្តំ គតេន វណេន មរណំ វា និគច្ឆេយ្យ មរណមត្តំ វា ទុក្ខំ។

“ឯវមេវ ខោ, សុនក្ខត្ត, ឋានមេតំ វិជ្ជតិ យំ ឥធេកច្ចស្ស ភិក្ខុនោ ឯវមស្ស – ‘តណ្ហា ខោ សល្លំ សមណេន វុត្តំ, អវិជ្ជាវិសទោសោ ឆន្ទរាគព្យាបាទេន រុប្បតិ។ តំ មេ តណ្ហាសល្លំ បហីនំ, អបនីតោ អវិជ្ជាវិសទោសោ, សម្មា និព្ពានាធិមុត្តោហមស្មី’តិ។ ឯវំមានិ អស្ស អតច្ឆំ សមានំ។ សោ យានិ សម្មា និព្ពានាធិមុត្តស្ស អសប្បាយានិ តានិ អនុយុញ្ជេយ្យ, អសប្បាយំ ចក្ខុនា រូបទស្សនំ អនុយុញ្ជេយ្យ, អសប្បាយំ សោតេន សទ្ទំ អនុយុញ្ជេយ្យ, អសប្បាយំ ឃានេន គន្ធំ អនុយុញ្ជេយ្យ, អសប្បាយំ ជិវ្ហាយ រសំ អនុយុញ្ជេយ្យ, អសប្បាយំ កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ អនុយុញ្ជេយ្យ, អសប្បាយំ មនសា ធម្មំ អនុយុញ្ជេយ្យ។ តស្ស អសប្បាយំ ចក្ខុនា រូបទស្សនំ អនុយុត្តស្ស, អសប្បាយំ សោតេន សទ្ទំ អនុយុត្តស្ស, អសប្បាយំ ឃានេន គន្ធំ អនុយុត្តស្ស, អសប្បាយំ ជិវ្ហាយ រសំ អនុយុត្តស្ស, អសប្បាយំ កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ អនុយុត្តស្ស, អសប្បាយំ មនសា ធម្មំ អនុយុត្តស្ស រាគោ ចិត្តំ អនុទ្ធំសេយ្យ។ សោ រាគានុទ្ធំសិតេន ចិត្តេន មរណំ វា និគច្ឆេយ្យ មរណមត្តំ វា ទុក្ខំ។ មរណញ្ហេតំ, សុនក្ខត្ត, អរិយស្ស វិនយេ យោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តតិ; មរណមត្តញ្ហេតំ, សុនក្ខត្ត, ទុក្ខំ យំ អញ្ញតរំ

សំកិលិដ្ឋំ អាបត្តិ អាបជ្ជតិ៓

៩៣៓ “ធាតំ ខោ បនេតំ, ភិក្ខវេ, ចិន្តេតិ ឃំ ពុទ្ធេសក្កស្ស កិញ្ចិតោ ខុចយស្ស – ‘ពហុ ខោ សល្លិ សយលោគ ចុត្តំ, អចិន្តាចិសនោសោ លក្ខរាកញ្ញាបរិភោគ ទុប្បតិ៓ តំ ខេ ពហុសល្លិ បហីតំ, អបតឹតោ អចិន្តាចិសនោសោ, សខ្វា តិគ្គាតាឱយុត្តាហយស្វី’តិ៓ សខ្វា តិគ្គាតាឱយុត្តស្សច សតោ សោ ឃាតិ សខ្វា តិគ្គាតាឱយុត្តស្ស អសប្បាយាតិ តាតិ តាតុឃុខ្ខោឃ្យ, អសប្បាយំ ចក្ខុតា ទ្វបេស្សត់ តាតុឃុខ្ខោឃ្យ, អសប្បាយំ សោតេន សទ្ទំ តាតុឃុខ្ខោឃ្យ, អសប្បាយំ ឈានេន គន្ធំ តាតុឃុខ្ខោឃ្យ, អសប្បាយំ ជិច្ចាយ ទសំ តាតុឃុខ្ខោឃ្យ, អសប្បាយំ កាយេន ផោដ្ឋព្វំ តាតុឃុខ្ខោឃ្យ, អសប្បាយំ យតសា ធម្មំ តាតុឃុខ្ខោឃ្យ៓ ពស្ស អសប្បាយំ ចក្ខុតា ទ្វបេស្សត់ តាតុឃុត្តស្ស, អសប្បាយំ សោតេន សទ្ទំ តាតុឃុត្តស្ស, អសប្បាយំ ឈានេន គន្ធំ តាតុឃុត្តស្ស, អសប្បាយំ ជិច្ចាយ ទសំ តាតុឃុត្តស្ស, អសប្បាយំ កាយេន ផោដ្ឋព្វំ តាតុឃុត្តស្ស, អសប្បាយំ យតសា ធម្មំ តាតុឃុត្តស្ស ទាគោ ចិត្តំ តាតុទ្ធំសេឃ្យ៓ សោ ត ទាកាតុទ្ធំសិតេន ចិត្តេន តេច យទណំ ចា តិកច្ឆេឃ្យ ត យទលយត្តំ ចា ទុក្ខំ៓

“សេឃ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, បុរិសោ សល្លេន ចិទ្ធោ អស្ស សចិសេន កាឡហូបលេបនេន៓ ពស្ស មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា កិសក្កំ សល្លកត្តំ ឧបដ្ឋាបេឃ្យុំ៓ ពស្ស សោ កិសក្កោ សល្លកត្តោ សត្ថេន ចលយុចំ បរិកន្តេឃ្យ៓ សត្ថេន ចលយុចំ បរិកន្តិត្វា ខុសតិយា សល្លិ ខុសេឃ្យ៓ ខុសតិយា សល្លិ ខុសិត្វា សល្លិ អព្ពូហេឃ្យ, អបនេឃ្យ ចិសនោសំ អតុបាទិសេសំ៓ អតុបាទិសេសោតិ ជាតមានោ សោ ខុចំ ចទេឃ្យ – ‘អម្ភោ បុរិស, ឧព្ភតំ ខោ តេ សល្លំ, អបតឹតោ ចិសនោសោ អតុបាទិសេសោ៓ អតលញ្ចា តេ អត្តរាយាយ៓ សប្បាយាតិ ខេច ភោជតាតិ ភុខ្ខោឃ្យាសិ, មា តេ អសប្បាយាតិ ភោជតាតិ ភុខ្ខតោ ចណោ អស្សាចី អស្ស៓ កាលេត កាលញ្ចា ចណំ ធោវេឃ្យាសិ, កាលេត កាលំ ចលយុចំ អាលិម្បេឃ្យាសិ៓ មា តេ ត កាលេត កាលំ ចណំ ធោវតោ ត កាលេត កាលំ ចលយុចំ អាលិម្បតោ បុព្វលោហិតំ ចលយុចំ បរិយោតន្ធិ៓ មា ច ចាតាតបេ ចារិត្តំ អតុឃុញ្ជិ, មា តេ ចាតាតបេ ចារិត្តំ អតុឃុត្តស្ស ទជោស្សុកំ ចលយុចំ អតុទ្ធំសេសិ ៓ ចណាតុទក្ខី ច, អម្ភោ បុរិស, ចិហរេឃ្យាសិ ចណសារោបី’តិ៓ ពស្ស ខុចយស្ស – ‘ឧព្ភតំ ខោ ខេ សល្លិ, អបតឹតោ ចិសនោសោ អតុបាទិសេសោ៓ អតលញ្ចា ខេ អត្តរាយាយា’តិ៓ សោ សប្បាយាតិ ខេច ភោជតាតិ ភុខ្ខោឃ្យ៓ ពស្ស សប្បាយាតិ ភោជតាតិ ភុខ្ខតោ ចណោ ត អស្សាចី អស្ស៓ កាលេត កាលញ្ចា ចណំ ធោវេឃ្យ, កាលេត កាលំ ចលយុចំ អាលិម្បេឃ្យ៓ ពស្ស កាលេត កាលំ ចណំ ធោវតោ កាលេត កាលំ ចលយុចំ អាលិម្បតោ ត បុព្វលោហិតំ ចលយុចំ បរិយោតន្ធេឃ្យ៓ ត ច ចាតាតបេ ចារិត្តំ អតុឃុខ្ខោឃ្យ៓ ពស្ស ចាតាតបេ ចារិត្តំ អតតុឃុត្តស្ស ទជោស្សុកំ ចលយុចំ តាតុទ្ធំសេឃ្យ៓ ចណាតុទក្ខី ច ចិហរេឃ្យ ចណសារោបី៓ ពស្ស ព្ពមិស្សា ច សប្បាយកិរិយាយ អសុ ច [អសុចិ (សព្ពត្ថ) សោធាតិ ពព្ពណ្ណុតា យតសិកាពព្ពា] ចិសនោសោ អបតឹតោ អតុបាទិសេសោ ពភុគយេត ចណោ ចិរុហេឃ្យ៓ សោ រុឡ្ហេត ចណេត សច្ឆាចិតា តេច យទណំ ចា តិកច្ឆេឃ្យ ត យទលយត្តំ ចា ទុក្ខំ៓

“ខុចមេច ខោ, ភិក្ខវេ, ធាតមេតំ ចិន្តេតិ ឃំ ពុទ្ធេសក្កស្ស កិញ្ចិតោ ខុចយស្ស – ‘ពហុ ខោ សល្លិ សយលោគ ចុត្តំ, អចិន្តាចិសនោសោ លក្ខរាកញ្ញាបរិភោគ ទុប្បតិ៓ តំ ខេ ពហុសល្លិ បហីតំ, អបតឹតោ អចិន្តាចិសនោសោ, សខ្វា តិគ្គាតាឱយុត្តាហយស្វី’តិ៓ សខ្វា តិគ្គាតាឱយុត្តស្សច សតោ សោ ឃាតិ សខ្វា តិគ្គាតាឱយុត្តស្ស អសប្បាយាតិ តាតិ តាតុឃុខ្ខោឃ្យ, អសប្បាយំ ចក្ខុតា ទ្វបេស្សត់

តាត្យុទ្ធោឃ្យ, អបប្បាយំ ខេារតាត បង្កិ តាត្យុទ្ធោឃ្យ, អបប្បាយំ ឈារតាត ពន្ធិ តាត្យុទ្ធោឃ្យ, អបប្បាយំ ឌិច្បាយ ទរ៉ំ តាត្យុទ្ធោឃ្យ, អបប្បាយំ ពារយាត ខេាដ្ឋ្តាំ តាត្យុទ្ធោឃ្យ, អបប្បាយំ យតបា ឆខ្ញុំ តាត្យុទ្ធោឃ្យ៉ ពឃ្ស អបប្បាយំ ចក្លុតា ទ្វបឆប្សាតំ តាត្យុត្តប្ស, អបប្បាយំ ខេារតាត បង្កិ តាត្យុត្តប្ស, អបប្បាយំ ឈារតាត ពន្ធិ តាត្យុត្តប្ស, អបប្បាយំ ឌិច្បាយ ទរ៉ំ តាត្យុត្តប្ស, អបប្បាយំ ពារយាត ខេាដ្ឋ្តាំ តាត្យុត្តប្ស, អបប្បាយំ យតបា ឆខ្ញុំ តាត្យុត្តប្ស, ទារកោ ចិត្តំ តាត្យុទ្ធិរបឃ្យ៉ ខេារ ត ទាកាត្យុទ្ធិបិរពាត ចិរត្តូត រតច យទលំ ចា តិកទ្ធេឃ្យ ត យទលយត្តំ ចា ទ្យក្លុ៉

៤៣៉ “ក្លបយា ខេា ខេ អយំ, ស្កត្លូត្ត, ពតា អត្តប្ស ចិត្តាបតាយ៉ អយំខេយខេចត្ត អខេត្តា – ចខេលាតិ ខេា, ស្កត្លូត្ត, លខេត្តតំ អត្ថាត្តិកាតំ អាយតតាតំ អឆិចចតំ; ចិបខេគារបាតិ ខេា, ស្កត្លូត្ត, អចិន្ទារខេយតំ អឆិចចតំ; បល្លត្តិ ខេា, ស្កត្លូត្ត, តល្បាខេយតំ អឆិចចតំ; ៤បតីតិ ខេា, ស្កត្លូត្ត, បតិឃារខេយតំ អឆិចចតំ; បត្តត្តិ ខេា, ស្កត្លូត្ត, អទិឃារខេយតំ បត្តាឃ អឆិចចតំ; កិបខេក្លា បល្លកខេត្តាតិ ខេា, ស្កត្លូត្ត, តចាពតខេប្សតំ អឆិចចតំ អទេហខេតា បខ្ញាបខ្ញុធ្វប្ស៉

“ខេបា ចត, ស្កត្លូត្ត, កិក្លុ លឃុ ចឃ្យាយតខេតុ បំចុតពារី ‘ក្លបឆិ ទ្យក្លុប្ស ឃ្នុល’ត្តិ – ត្តតិ ចិឆិត្តា តិទ្វបឆិ ក្លបឆិបក្លុខេយ ចិយុខេត្តា ក្លបឆិប្តិ ចា ពាយំ ក្លបបំហទិប្សាតិ ចិត្តំ ចា ក្លប្បារខេប្សតីតិ – ខេតតំ ផាតំ ចិន្ទតិ៉ ខេបឃ្យចាបិ, ស្កត្លូត្ត, អាបាតិឃក់ខេបា ចណ្ហូបយ្សខេត្តា ពន្ធបយ្សខេត្តា ទរបបយ្សខេត្តា; ខេបា ច ខេា ចិខេបត បំបខេដ្ឋា៉ អឆ បុទិខេបា អាពខេត្តឃ្យ ឌីចិត្យការខេយា អយទិត្យការខេយា ស្ថលការខេយា ទ្យក្លុបជិក្នុខេលា៉ តំ កិំ យត្តាបិ, ស្កត្លូត្ត, អបិ ត្យ ខេបា បុទិខេបា អយុំ អាបាតិឃក់បំ បិខេចឃ្យ ឃំ ឌត្តា – ‘ត្តយាហំ បិចិត្តា យទលំ ចា តិកទ្ធាយិ យទលយត្តំ ចា ទ្យក្លុ’”ត្តិ? “ខេតា ខេហតំ, កខេត្ត”៉ “៤ចខេយច ខេា, ស្កត្លូត្ត, ខេបា ចត កិក្លុ លឃុ ចឃ្យាយតខេតុ បំចុតពារី ‘ក្លបឆិ ទ្យក្លុប្ស ឃ្នុល’ត្តិ – ត្តតិ ចិឆិត្តា តិទ្វបឆិ ក្លបឆិបក្លុខេយ ចិយុខេត្តា ក្លបឆិប្តិ ចា ពាយំ ក្លបបំហទិប្សាតិ ចិត្តំ ចា ក្លប្បារខេប្សតីតិ – ខេតតំ ផាតំ ចិន្ទតិ៉ ខេបឃ្យចាបិ, ស្កត្លូត្ត, អាសីចិខេបា [អាសិចិខេបា (ពា៉)] ខេឈារចិខេបា៉ អឆ បុទិខេបា អាពខេត្តឃ្យ ឌីចិត្យការខេយា អយទិត្យការខេយា ស្ថលការខេយា ទ្យក្លុបជិក្នុខេលា៉ តំ កិំ យត្តាបិ, ស្កត្លូត្ត, អបិ ត្យ ខេបា បុទិខេបា អយុប្ស អាសីចិបប្ស ខេឈារចិបប្ស ហត្តំ ចា អង្គុដ្ឋំ ចា ឌត្តា [ឃុទ្ធោឃ្យ (ពា៉)] ឃំ ឌត្តា – ‘ត្តយិតាហំ ឌខេដ្ឋា យទលំ ចា តិកទ្ធាយិ យទលយត្តំ ចា ទ្យក្លុ’”ត្តិ? “ខេតា ខេហតំ, កខេត្ត”៉ “៤ចខេយច ខេា, ស្កត្លូត្ត, ខេបា ចត កិក្លុ លឃុ ចឃ្យាយតខេតុ បំចុតពារី ‘ក្លបឆិ ទ្យក្លុប្ស ឃ្នុល’ត្តិ – ត្តតិ ចិឆិត្តា តិទ្វបឆិ ក្លបឆិបក្លុខេយ ចិយុខេត្តា ក្លបឆិប្តិ ចា ពាយំ ក្លបបំហទិប្សាតិ ចិត្តំ ចា ក្លប្បារខេប្សតីតិ – ខេតតំ ផាតំ ចិន្ទតី”តិ៉

ត្តឆយខេចាច កពចា៉ អត្តយខេតា ស្កត្លូខេត្តា លិទ្ធចិបុខេត្តា កពចខេតា ភាសិតំ អកិតត្តិតិ៉

ស្កត្លូត្តស្កត្តំ តិដ្ឋិតំ បត្ថាមំ៉

៤៉ អាខេតន្ថាបប្បាយស្កត្តំ

៥៩៉ ឯចំ ខេយ សុតំ – ឯកំ សយយំ ភកចា ក្សុមុ ចិហរតិ កល្យាសឆយ្ញំ តាយ ក្សុត្ត តិកខេយា៉ ៣៧ ខេលា ភកចា ភិក្ខូ អាយខេត្តសិ – “ភិក្ខខេចា”តិ៉ “ភឆខេន្តូ”តិ ខេត ភិក្ខូ ភកចខេតា បច្ចុខេស្សាសុំ៉ ភកចា ឯតឆខេចាឆ – “អតិក្ខា, ភិក្ខខេច, កាយា ឤក្ខា យុសា ខេយាសឆយ្ញា៉ យាឃាកតខេយ តំ, ភិក្ខខេច, ឥលិលិបត៉ ខេឃ ច ជិដ្ឋឆយិកា កាយា, ខេឃ ច សយ្យរាឃិកា កាយា; ឃា ច ជិដ្ឋឆយិកា កាយសញ្ញា, ឃា ច សយ្យរាឃិកា កាយសញ្ញា – ភ្លកឃខេយតំ យារខេឆយ្ញ, យារខេស្សស [យារខេស្សច (ក៉)] ចិសខេឃា, យារខេស្សស តិចារេបិ, យារខេស្សស ខេកាចខេរា៉ ឯខេតូ្ខេត បិបកា អកុសលា យាគសា អភិជ្ឈាបិ ព្យាបិរាបិ សារម្ភាបិ សំចត្តត្តិ៉ ខេតច អរិយសាចកស្ស ព្លឆយតុសិក្ខខេតា អត្តរាឃាឃ សម្ភចត្តិ៉ ៣៧, ភិក្ខខេច, អរិយសាចខេកា ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ខេឃ ច ជិដ្ឋឆយិកា កាយា, ខេឃ ច សយ្យរាឃិកា កាយា; ឃា ច ជិដ្ឋឆយិកា កាយសញ្ញា, ឃា ច សយ្យរាឃិកា កាយសញ្ញា – ភ្លកឃខេយតំ យារខេឆយ្ញ, យារខេស្សស ចិសខេឃា, យារខេស្សស តិចារេបិ, យារខេស្សស ខេកាចខេរា៉ ឯខេតូ្ខេត បិបកា អកុសលា យាគសា អភិជ្ឈាបិ ព្យាបិរាបិ សារម្ភាបិ សំចត្តត្តិ, ខេតច អរិយសាចកស្ស ព្លឆយតុសិក្ខខេតា អត្តរាឃាឃ សម្ភចត្តិ៉ ឃំត្តតាហំ ចិបុខេលត យហក្កខេតត ខេចតសា ចិហខេរយ្យំ អភិក្សយ្យ ខេលិកំ អឆិដ្ឋាឃ យតសា៉ ចិបុខេលត ហិ ខេយ យហក្កខេតត ខេចតសា ចិហខេរខេតា អភិក្សយ្យ ខេលិកំ អឆិដ្ឋាឃ យតសា ខេឃ បិបកា អកុសលា យាគសា អភិជ្ឈាបិ ព្យាបិរាបិ សារម្ភាបិ ខេត ត កចិស្សត្តិ៉ ខេតសំ បហាតា អបរិត្តត្ថា ខេយ ចិត្តំ កចិស្សតិ អប្បយាណំ សុភាចិត’ត្តិ៉ តស្ស ឯចំបដិបត្តស្ស តត្ថហុលចិហារិខេតា អាឃតខេត ចិត្តំ បសីឆតិ៉ សយ្យសាខេឆ សតិ ឯតរហិ ចា អាខេតញ្ជា សយាបជ្ជតិ បញ្ញាឃ ចា អឆិមុច្ចតិ កាឃស្ស ខេភឆា បរំ យខេណា៉ ឋាតខេយតំ ចិជ្ជតិ ឃំ តំសំចត្តតិកំ ចិញ្ញាណំ អស្ស អាខេតញ្ជុបកំ៉ អឃំ, ភិក្ខខេច, បឋយា អាខេតញ្ជសប្បាឃា បដិបឆា អក្ខាឃតិ”៉

៥៧៉ “បុត ចបរំ, ភិក្ខខេច, អរិយសាចខេកា ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ខេឃ ច ជិដ្ឋឆយិកា កាយា, ខេឃ ច សយ្យរាឃិកា កាយា; ឃា ច ជិដ្ឋឆយិកា កាយសញ្ញា , ឃា ច សយ្យរាឃិកា កាយសញ្ញា; ឃំ កិញ្ចិ រូបំ (សព្វំ រូបំ) [( ) តត្ថិ សី៉ បី៉ ខេបាត្ថខេកសុ] ចត្តារិ ច យហាភូតានិ, ចតុន្នញ្ច យហាភូតានំ ភ្លបាឋាឃរូប’ត្តិ៉ តស្ស ឯចំបដិបត្តស្ស តត្ថហុលចិហារិខេតា អាឃតខេត ចិត្តំ បសីឆតិ៉ សយ្យសាខេឆ សតិ ឯតរហិ ចា អាខេតញ្ជា សយាបជ្ជតិ បញ្ញាឃ ចា អឆិមុច្ចតិ កាឃស្ស ខេភឆា បរំ យខេណា៉ ឋាតខេយតំ ចិជ្ជតិ ឃំ តំសំចត្តតិកំ ចិញ្ញាណំ អស្ស អាខេតញ្ជុបកំ៉ អឃំ, ភិក្ខខេច, ឆុតិឃា អាខេតញ្ជសប្បាឃា បដិបឆា អក្ខាឃតិ៉

“បុត ចបរំ, ភិក្ខខេច, អរិយសាចខេកា ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ខេឃ ច ជិដ្ឋឆយិកា កាយា, ខេឃ ច សយ្យរាឃិកា កាយា; ឃា ច ជិដ្ឋឆយិកា កាយសញ្ញា, ឃា ច សយ្យរាឃិកា កាយសញ្ញា; ខេឃ ច ជិដ្ឋឆយិកា រូបា, ខេឃ ច សយ្យរាឃិកា រូបា; ឃា ច ជិដ្ឋឆយិកា រូបសញ្ញា, ឃា ច សយ្យរាឃិកា រូបសញ្ញា – ភ្លកឃខេយតំ អតិច្ចំ៉ ឃឆតិច្ចំ តំ តាលំ អភិតត្ថិតុំ, តាលំ អភិចឆិតុំ, តាលំ អខេញ្ញាសិតុ’ត្តិ៉ តស្ស ឯចំបដិបត្តស្ស តត្ថហុលចិហារិខេតា អាឃតខេត ចិត្តំ បសីឆតិ៉ សយ្យសាខេឆ សតិ ឯតរហិ ចា អាខេតញ្ជា សយាបជ្ជតិ បញ្ញាឃ ចា អឆិមុច្ចតិ កាឃស្ស ខេភឆា បរំ យខេណា៉ ឋាតខេយតំ ចិជ្ជតិ ឃំ តំសំចត្តតិកំ ចិញ្ញាណំ អស្ស អាខេតញ្ជុបកំ៉ អឃំ, ភិក្ខខេច, តតិឃា អាខេតញ្ជសប្បាឃា បដិបឆា អក្ខាឃតិ៉

៥ប៉៉ “បុត ចបរំ, ភិក្ខខេច, អរិយសាចខេកា ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ខេឃ ច ជិដ្ឋឆយិកា កាយា, ខេឃ ច សយ្យរាឃិកា កាយា; ឃា ច ជិដ្ឋឆយិកា កាយសញ្ញា, ឃា ច សយ្យរាឃិកា កាយសញ្ញា; ខេឃ ច ជិដ្ឋឆយិកា រូបា, ខេឃ ច សយ្យរាឃិកា រូបា; ឃា ច ជិដ្ឋឆយិកា រូបសញ្ញា, ឃា ច

សម្បរាយិកា រូបសញ្ញា; យា ច អានេញ្ជសញ្ញា – សព្វា សញ្ញា យត្ថេតា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ – យទិទំ អាកិញ្ចញ្ញាយតន’ន្តិ។ តស្ស ឯវំបដិបន្នស្ស តព្ពហុលវិហារិនោ អាយតនេ ចិត្តំ បសីទតិ។ សម្បសាទេ សតិ ឯតរហិ វា អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមាបជ្ជតិ បញ្ញាយ វា អធិមុច្ចតិ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា។ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ យំ តំសំវត្តនិកំ វិញ្ញាណំ អស្ស អាកិញ្ចញ្ញាយតនូបគំ។ អយំ, ភិក្ខវេ, បឋមា អាកិញ្ចញ្ញាយតនសប្បាយា បដិបទា អក្ខាយតិ។

៦៩។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អរិយសាវកោ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘សុញ្ញមិទំ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា’តិ។ តស្ស ឯវំបដិបន្នស្ស តព្ពហុលវិហារិនោ អាយតនេ ចិត្តំ បសីទតិ។ សម្បសាទេ សតិ ឯតរហិ វា អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមាបជ្ជតិ បញ្ញាយ វា អធិមុច្ចតិ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា។ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ យំ តំសំវត្តនិកំ វិញ្ញាណំ អស្ស អាកិញ្ចញ្ញាយតនូបគំ។ អយំ, ភិក្ខវេ, ទុតិយា អាកិញ្ចញ្ញាយតនសប្បាយា បដិបទា អក្ខាយតិ។

៧០។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អរិយសាវកោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘នាហំ ក្វចនិ [ក្វចិនិ (ស្យា។ កំ។ បី។ អដ្ឋ។)] កស្សចិ កិញ្ចនតស្មិំ [កិញ្ចនតស្មិ (?)], ន ច មម ក្វចនិ កិស្មិញ្ចិ កិញ្ចនំ នត្ថី’តិ។ តស្ស ឯវំបដិបន្នស្ស តព្ពហុលវិហារិនោ អាយតនេ ចិត្តំ បសីទតិ។ សម្បសាទេ សតិ ឯតរហិ វា អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមាបជ្ជតិ បញ្ញាយ វា អធិមុច្ចតិ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា។ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ យំ តំសំវត្តនិកំ វិញ្ញាណំ អស្ស អាកិញ្ចញ្ញាយតនូបគំ។ អយំ, ភិក្ខវេ, តតិយា អាកិញ្ចញ្ញាយតនសប្បាយា បដិបទា អក្ខាយតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អរិយសាវកោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘យេ ច ទិដ្ឋធម្មិកា កាមា, យេ ច សម្បរាយិកា កាមា; យា ច ទិដ្ឋធម្មិកា កាមសញ្ញា, យា ច សម្បរាយិកា កាមសញ្ញា; យេ ច ទិដ្ឋធម្មិកា រូបា, យេ ច សម្បរាយិកា រូបា; យា ច ទិដ្ឋធម្មិកា រូបសញ្ញា, យា ច សម្បរាយិកា រូបសញ្ញា ; យា ច អានេញ្ជសញ្ញា, យា ច អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា – សព្វា សញ្ញា យត្ថេតា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ – យទិទំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតន’ន្តិ។ តស្ស ឯវំបដិបន្នស្ស តព្ពហុលវិហារិនោ អាយតនេ ចិត្តំ បសីទតិ។ សម្បសាទេ សតិ ឯតរហិ វា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមាបជ្ជតិ បញ្ញាយ វា អធិមុច្ចតិ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា។ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ យំ តំសំវត្តនិកំ វិញ្ញាណំ អស្ស នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនូបគំ។ អយំ, ភិក្ខវេ, នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសប្បាយា បដិបទា អក្ខាយតី”តិ។

៧១។ ឯវំ វុត្តេ, អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ឥធ, ភន្តេ, ភិក្ខុ ឯវំ បដិបន្នោ ហោតិ – ‘នោ ចស្ស, នោ ច មេ សិយា; ន ភវិស្សតិ, ន មេ ភវិស្សតិ; យទត្ថិ យំ, ភូតំ – តំ បជហាមី’តិ។ ឯវំ ឧបេក្ខំ បដិលភតិ។ បរិនិព្ពាយេយ្យ នុ ខោ សោ, ភន្តេ, ភិក្ខុ ន វា បរិនិព្ពាយេយ្យា”តិ? “អបេត្ថេកច្ចោ, អានន្ទ, ភិក្ខុ បរិនិព្ពាយេយ្យ, អបេត្ថេកច្ចោ ភិក្ខុ ន បរិនិព្ពាយេយ្យា”តិ។ “កោ នុ ខោ, ភន្តេ, ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនបេត្ថេកច្ចោ ភិក្ខុ បរិនិព្ពាយេយ្យ, អបេត្ថេកច្ចោ ភិក្ខុ ន បរិនិព្ពាយេយ្យា”តិ? “ឥធានន្ទ, ភិក្ខុ ឯវំ បដិបន្នោ ហោតិ – ‘នោ ចស្ស, នោ ច មេ សិយា; ន ភវិស្សតិ, ន មេ ភវិស្សតិ; យទត្ថិ, យំ ភូតំ – តំ បជហាមី’តិ។ ឯវំ ឧបេក្ខំ បដិលភតិ។ សោ តំ ឧបេក្ខំ អភិនន្ទតិ, អភិវទតិ, អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ។ តស្ស តំ ឧបេក្ខំ អភិនន្ទតោ អភិវទតោ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ តន្និស្សិតំ ហោតិ វិញ្ញាណំ តទុបាទានំ។ សឧបាទានោ, អានន្ទ, ភិក្ខុ ន បរិនិព្ពាយតី”តិ។ “កហំ បន សោ, ភន្តេ, ភិក្ខុ ឧបាទិយមានោ

ឧបាទិយតី”តិ? “នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ, អានន្ទា”តិ។ “ឧបាទានសេដ្ឋំ កិរ សោ, ភន្តេ, ភិក្ខុ ឧបាទិយមានោ ឧបាទិយតី”តិ? “ឧបាទានសេដ្ឋញ្ហិ សោ, អានន្ទ, ភិក្ខុ ឧបាទិយមានោ ឧបាទិយតិ។ ឧបាទានសេដ្ឋញ្ហេតំ, អានន្ទ, យទិទំ – នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ”។

៧១។ “ឥធានន្ទ, ភិក្ខុ ឯវំ បដិបន្នោ ហោតិ – ‘នោ ចស្ស, នោ ច មេ សិយា; ន ភវិស្សតិ, ន មេ ភវិស្សតិ; យទត្ថិ, យំ ភូតំ – តំ បជហាមី’តិ។ ឯវំ ឧបេក្ខំ បដិលភតិ។ សោ តំ ឧបេក្ខំ នាភិនន្ទតិ, នាភិវទតិ, ន អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ។ តស្ស តំ ឧបេក្ខំ អនភិនន្ទតោ អនភិវទតោ អនជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ ន តន្និស្សិតំ ហោតិ វិញ្ញាណំ ន តទុបាទានំ។ អនុបាទានោ, អានន្ទ, ភិក្ខុ បរិនិព្ពាយតី”តិ។

៧២។ “អច្ឆរិយំ, ភន្តេ, អព្ភុតំ, ភន្តេ! និស្សាយ និស្សាយ កិរ នោ, ភន្តេ, ភគវតា ឱឃស្ស និត្ថរណា អក្ខាតា។ កតមោ បន, ភន្តេ, អរិយោ វិមោក្ខោ”តិ? “ឥធានន្ទ, ភិក្ខុ អរិយសាវកោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘យេ ច ទិដ្ឋធម្មិកា កាមា, យេ ច សម្បរាយិកា កាមា; យា ច ទិដ្ឋធម្មិកា កាមសញ្ញា, យា ច សម្បរាយិកា កាមសញ្ញា; យេ ច ទិដ្ឋធម្មិកា រូបា, យេ ច សម្បរាយិកា រូបា; យា ច ទិដ្ឋធម្មិកា រូបសញ្ញា, យា ច សម្បរាយិកា រូបសញ្ញា; យា ច អានេញ្ជសញ្ញា, យា ច អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា , យា ច នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញា – ឯស សក្កាយោ យាវតា សក្កាយោ។ ឯតំ អមតំ យទិទំ អនុបាទា ចិត្តស្ស វិមោក្ខោ។ ឥតិ ខោ, អានន្ទ, ទេសិតា មយា អានេញ្ជសប្បាយា បដិបទា, ទេសិតា អាកិញ្ចញ្ញាយតនសប្បាយា បដិបទា, ទេសិតា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសប្បាយា បដិបទា, ទេសិតា និស្សាយ និស្សាយ ឱឃស្ស និត្ថរណា, ទេសិតោ អរិយោ វិមោក្ខោ។ យំ ខោ, អានន្ទ, សត្ថារា ករណីយំ សាវកានំ ហិតេសិនា អនុកម្បកេន អនុកម្បំ ឧបាទាយ, កតំ វោ តំ មយា។ ឯតានិ, អានន្ទ, រុក្ខមូលានិ, ឯតានិ សុញ្ញាគារានិ។ ឈាយថានន្ទ, មា បមាទត្ថ, មា បច្ឆា វិប្បដិសារិនោ អហុវត្ថ។ អយំ វោ អម្ហាកំ អនុសាសនី”’តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ។

អានេញ្ជសប្បាយសុត្តំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

៧. គណកមោគ្គល្លានសុត្តំ

៧៣។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ បុព្ពារាមេ មិគារមាតុបាសាទេ។ អថ ខោ គណកមោគ្គល្លានោ [គណកមោគ្គលិនោ (ក។)] ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ គណកមោគ្គល្លានោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច –

“សេយ្យថាបិ, ភោ គោតម, ឥមស្ស មិគារមាតុបាសាទស្ស ទិស្សតិ អនុបុព្ពសិក្ខា អនុបុព្ពកិរិយា អនុបុព្ពបដិបទា យទិទំ – យាវ បច្ឆិមសោបានកឡេវរាះ ឥមេសម្បិ ហិ, ភោ គោតម, ព្រាហ្មណានំ ទិស្សតិ អនុបុព្ពសិក្ខា អនុបុព្ពកិរិយា អនុបុព្ពបដិបទា យទិទំ –

ᩋᨩ᩠ᨫᩮᨶᩮ᪨ ᩍᩔᩣᩈᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩥ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᨴᩥᩔᨲᩥ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᨸᨭᩥᨸᨴᩣ ᨿᨴᩥᨴᩴ – ᩍᩔᨲ᩠ᨳᩮ [ᩍᩔᨲ᩠ᨳ (ᨠ᪨)]᪨ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩥ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᨣᨱᨠᩣᨶᩴ ᨣᨱᨶᩣᨩᩦᩅᩣᨶᩴ ᨴᩥᩔᨲᩥ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᨸᨭᩥᨸᨴᩣ ᨿᨴᩥᨴᩴ – ᩈᩘᨡᩣᨶᩮ᪨ ᨾᨿᨬ᩠ᩉᩥ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᩑᩅᩴ ᨣᨱᩣᨸᩮᨾ – ‘ᩑᨠᩴ ᩑᨠᨠᩴ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᨴᩩᨠᩣ, ᨲᩦᨱᩥ ᨲᩥᨠᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩣ, ᨸᨬ᩠ᨧ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᩣ, ᨨ ᨨᨠ᩠ᨠᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᩣ, ᨶᩅ ᨶᩅᨠᩣ, ᨴᩈ ᨴᩈᨠᩣ’ᨲᩥ; ᩈᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᨿᩴ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᨣᨱᩣᨸᩮᨾ, ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣᨸᩥ ᨣᨱᩣᨸᩮᨾ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨶᨿᩮ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᨸᨭᩥᨸᨴᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ?

᪗᪕᪨ “ᩈᨠ᩠ᨠᩣ , ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨶᨿᩮ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᨸᨭᩥᨸᨴᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩩᩴ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨴᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩋᩔᨴᨾᨠᩮᩣ ᨽᨴ᩠ᨴᩴ ᩋᩔᩣᨩᩣᨶᩦᨿᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨮᨾᩮᨶᩮᩅ ᨾᩩᨡᩣᨵᩣᨶᩮ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲᩥ, ᩋᨳ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲᩥ; ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᨴᨾ᩠ᨾᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲᩥ – ‘ᩑᩉᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩈᩦᩃᩅᩣ ᩉᩮᩣᩉᩥ, ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩴᩅᩁᩈᩴᩅᩩᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᩣᩉᩥ ᩋᩣᨧᩣᩁᨣᩮᩣᨧᩁᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨱᩩᨾᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩅᨩ᩠ᨩᩮᩈᩩ ᨽᨿᨴᩔᩣᩅᩦ, ᩈᨾᩣᨴᩣᨿ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩔᩩ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᩈᩪ’”ᨲᩥ᪨

“ᨿᨲᩮᩣ ᨡᩮᩣ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩦᩃᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩴᩅᩁᩈᩴᩅᩩᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᩣᨧᩣᩁᨣᩮᩣᨧᩁᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨱᩩᨾᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩅᨩ᩠ᨩᩮᩈᩩ ᨽᨿᨴᩔᩣᩅᩦ, ᩈᨾᩣᨴᩣᨿ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᩈᩩ, ᨲᨾᩮᨶᩴ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲᩥ – ‘ᩑᩉᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩈᩩ ᨣᩩᨲ᩠ᨲᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᩉᩥ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩁᩪᨸᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨾᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᩦ ᩉᩮᩣᩉᩥ ᨾᩣᨶᩩᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩦ᪨ ᨿᨲ᩠ᩅᩣᨵᩥᨠᩁᨱᨾᩮᨶᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ ᩋᩈᩴᩅᩩᨲᩴ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩣ ᨸᩣᨸᨠᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨶ᩠ᩅᩣᩔᩅᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᨲᩔ ᩈᩴᩅᩁᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩣᩉᩥ; ᩁᨠ᩠ᨡᩣᩉᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮ ᩈᩴᩅᩁᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᩣᩉᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ…ᨸᩮ… ᨥᩣᨶᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᨥᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ…ᨸᩮ… ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᨿ ᩁᩈᩴ ᩈᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ…ᨸᩮ… ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨹᩮᩣᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ ᨹᩩᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ…ᨸᩮ… ᨾᨶᩈᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨾᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᩦ ᩉᩮᩣᩉᩥ ᨾᩣᨶᩩᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᩦ᪨ ᨿᨲ᩠ᩅᩣᨵᩥᨠᩁᨱᨾᩮᨶᩴ ᨾᨶᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ ᩋᩈᩴᩅᩩᨲᩴ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩣ ᨸᩣᨸᨠᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨶ᩠ᩅᩣᩔᩅᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᨲᩔ ᩈᩴᩅᩁᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩣᩉᩥ; ᩁᨠ᩠ᨡᩣᩉᩥ ᨾᨶᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ, ᨾᨶᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮ ᩈᩴᩅᩁᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᩣᩉᩦ’”ᨲᩥ᪨

“ᨿᨲᩮᩣ ᨡᩮᩣ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩈᩩ ᨣᩩᨲ᩠ᨲᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨾᩮᨶᩴ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲᩥ – ‘ᩑᩉᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨽᩮᩣᨩᨶᩮ ᨾᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᩉᩮᩣᩉᩥ᪨ ᨸᨭᩥᩈᩘᨡᩣ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ – ᨶᩮᩅ ᨴᩅᩣᨿ ᨶ ᨾᨴᩣᨿ ᨶ ᨾᨱ᩠ᨯᨶᩣᨿ ᨶ ᩅᩥᨽᩪᩈᨶᩣᨿ, ᨿᩣᩅᨴᩮᩅ ᩍᨾᩔ ᨠᩣᨿᩔ ᨮᩥᨲᩥᨿᩣ ᨿᩣᨸᨶᩣᨿ ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩪᨸᩁᨲᩥᨿᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩣᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩣᨿ – ᩍᨲᩥ ᨸᩩᩁᩣᨱᨬ᩠ᨧ ᩅᩮᨴᨶᩴ ᨸᨭᩥᩉᩘᨡᩣᨾᩥ, ᨶᩅᨬ᩠ᨧ ᩅᩮᨴᨶᩴ ᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩔᩣᨾᩥ, ᨿᩣᨲᩕᩣ ᨧ ᨾᩮ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᨲᩣ ᨧ ᨹᩣᩈᩩᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᨧᩣ’”ᨲᩥ᪨

“ᨿᨲᩮᩣ ᨡᩮᩣ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ , ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨽᩮᩣᨩᨶᩮ ᨾᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨾᩮᨶᩴ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲᩥ – ‘ᩑᩉᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨩᩣᨣᩁᩥᨿᩴ ᩋᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᩣᩉᩥ, ᨴᩥᩅᩈᩴ ᨧᩘᨠᨾᩮᨶ ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩋᩣᩅᩁᨱᩦᨿᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩈᩮᩣᨵᩮᩉᩥ, ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨿᩣᨾᩴ ᨧᩘᨠᨾᩮᨶ ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩋᩣᩅᩁᨱᩦᨿᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩈᩮᩣᨵᩮᩉᩥ, ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩴ ᨿᩣᨾᩴ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨶ ᨸᩔᩮᨶ ᩈᩦᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ ᨸᩣᨴᩮ ᨸᩣᨴᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᨵᩣᨿ ᩈᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᩮᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᨾᨶᩈᩥᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᨿᩣᨾᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨧᩘᨠᨾᩮᨶ ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩋᩣᩅᩁᨱᩦᨿᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩈᩮᩣᨵᩮᩉᩦ’”ᨲᩥ᪨

“យតោ ខោ, ព្រាហ្មណ, ភិក្ខុ ជាគរិយំ អនុយុត្តោ ហោតិ, តមេនំ តថាគតោ ឧត្តរិំ វិនេតិ – ‘ឯហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, សតិសម្បជញ្ញេន សមន្នាគតោ ហោហិ, អភិក្កន្តេ បដិក្កន្តេ សម្បជានការី, អាលោកិតេ វិលោកិតេ សម្បជានការី, សមិញ្ជិតេ បសារិតេ សម្បជានការី, សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណេ សម្បជានការី, អសិតេ បីតេ ខាយិតេ សាយិតេ សម្បជានការី, ឧច្ចារបស្សាវកម្មេ សម្បជានការី, គតេ ឋិតេ និសិន្នេ សុត្តេ ជាគរិតេ ភាសិតេ តុណ្ហីភាវេ សម្បជានការី’”តិ។

“យតោ ខោ, ព្រាហ្មណ, ភិក្ខុ សតិសម្បជញ្ញេន សមន្នាគតោ ហោតិ, តមេនំ តថាគតោ ឧត្តរិំ វិនេតិ – ‘ឯហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជាហិ អរញ្ញំ រុក្ខមូលំ បព្ពតំ កន្ទរំ គិរិគុហំ សុសានំ វនបត្ថំ អព្ភោកាសំ បលាលបុញ្ជ’ន្តិ។ សោ វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតិ អរញ្ញំ រុក្ខមូលំ បព្ពតំ កន្ទរំ គិរិគុហំ សុសានំ វនប្បត្ថំ អព្ភោកាសំ បលាលបុញ្ជំ។ សោ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា, ឧជុំ កាយំ បណិធាយ, បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា។ សោ អភិជ្ឈំ លោកេ បហាយ វិគតាភិជ្ឈេន ចេតសា វិហរតិ, អភិជ្ឈាយ ចិត្តំ បរិសោធេតិ; ព្យាបាទបទោសំ បហាយ អព្យាបន្នចិត្តោ វិហរតិ សព្ពបាណភូតហិតានុកម្បី, ព្យាបាទបទោសា ចិត្តំ បរិសោធេតិ; ថិនមិទ្ធំ [ថីនមិទ្ធំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] បហាយ វិគតថិនមិទ្ធោ វិហរតិ អាលោកសញ្ញី សតោ សម្បជានោ, ថិនមិទ្ធា ចិត្តំ បរិសោធេតិ; ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ បហាយ អនុទ្ធតោ វិហរតិ អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តោ, ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចា ចិត្តំ បរិសោធេតិ; វិចិកិច្ឆំ បហាយ តិណ្ណវិចិកិច្ឆោ វិហរតិ អកថំកថី កុសលេសុ ធម្មេសុ, វិចិកិច្ឆាយ ចិត្តំ បរិសោធេតិ។

៧៤។ “សោ ឥមេ បញ្ច នីវរណេ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្ពលីករណេ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ...បេ... ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ បីតិយា ច វិរាគា... តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សុខស្ស ច បហានា... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។

“យេ ខោ តេ, ព្រាហ្មណ, ភិក្ខូ សេក្ខា [សេខា (សព្ពត្ថ)] អប្បត្តមានសា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ បត្ថយមានា វិហរន្តិ តេសុ មេ អយំ ឯវរូបី អនុសាសនី ហោតិ។ យេ បន តេ ភិក្ខូ អរហន្តោ ខីណាសវា វុសិតវន្តោ កតករណីយា ឱហិតភារា អនុប្បត្តសទត្ថា បរិក្ខីណភវសំយោជនា សម្មទញ្ញា វិមុត្តា តេសំ ឥមេ ធម្មា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារាយ ចេវ សំវត្តន្តិ, សតិសម្បជញ្ញាយ ចា”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, គណកមោគ្គល្លានោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កិំ នុ ខោ ភោតោ គោតមស្ស សាវកា ភោតា គោតមេន ឯវំ ឱវទិយមានា ឯវំ អនុសាសិយមានា សព្ពេ អច្ចន្តំ និដ្ឋំ និព្ពានំ អារាធេន្តិ ឧទាហុ ឯកច្ចេ នារាធេន្តី”តិ? “អប្បេកច្ចេ ខោ, ព្រាហ្មណ, មម សាវកា មយា ឯវំ ឱវទិយមានា ឯវំ អនុសាសិយមានា អច្ចន្តំ និដ្ឋំ និព្ពានំ អារាធេន្តិ, ឯកច្ចេ នារាធេន្តី”តិ។

“កោ នុ ខោ, ភោ គោតម, ហេតុ កោ បច្ចយោ យំ តិដ្ឋតេវ និព្ពានំ, តិដ្ឋតិ និព្ពានគាមី មគ្គោ, តិដ្ឋតិ ភវំ គោតមោ សមាទបេតា; អថ ច បន ភោតោ គោតមស្ស សាវកា ភោតា គោតមេន ឯវំ ឱវទិយមានា ឯវំ អនុសាសិយមានា អប្បេកច្ចេ អច្ចន្តំ និដ្ឋំ និព្ពានំ អារាធេន្តិ, ឯកច្ចេ នារាធេន្តី”តិ?

៧៧. “តេន ហិ, ព្រាហ្មណ, តំយេវេត្ថ បដិបុច្ឆិស្សាមិ។ យថា តេ ខមេយ្យ តថា នំ ព្យាករេយ្យាសិ។ តំ កិំ មញ្ញសិ , ព្រាហ្មណ, កុសលោ ត្វំ រាជគហគាមិស្ស មគ្គស្សា”តិ? “ឯវំ, ភោ, កុសលោ អហំ រាជគហគាមិស្ស មគ្គស្សា”តិ។ “តំ កិំ មញ្ញសិ, ព្រាហ្មណ, ឥធ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ រាជគហំ គន្តុកាមោ។ សោ តំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទេយ្យ – ‘ឥច្ឆាមហំ, ភន្តេ, រាជគហំ គន្តុំ; តស្ស មេ រាជគហស្ស មគ្គំ ឧបទិសា’តិ។ តមេនំ ត្វំ ឯវំ វទេយ្យាសិ – ‘ឯហម្ភោ [ឯវំ ភោ (សី។ បី។)] បុរិស, អយំ មគ្គោ រាជគហំ គច្ឆតិ។ តេន មុហុត្តំ គច្ឆ, តេន មុហុត្តំ គន្ត្វា ទក្ខិស្សសិ អមុកំ នាម គាមំ, តេន មុហុត្តំ គច្ឆ, តេន មុហុត្តំ គន្ត្វា ទក្ខិស្សសិ អមុកំ នាម និគមំ; តេន មុហុត្តំ គច្ឆ, តេន មុហុត្តំ គន្ត្វា ទក្ខិស្សសិ រាជគហស្ស អារាមរាមណេយ្យកំ វនរាមណេយ្យកំ ភូមិរាមណេយ្យកំ បោក្ខរណីរាមណេយ្យក’ន្តិ។ សោ តយា ឯវំ ឱវទិយមានោ ឯវំ អនុសាសិយមានោ ឧម្មគ្គំ គហេត្វា បច្ឆាមុខោ គច្ឆេយ្យ។ អថ ទុតិយោ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ រាជគហំ គន្តុកាមោ។ សោ តំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទេយ្យ – ‘ឥច្ឆាមហំ, ភន្តេ, រាជគហំ គន្តុំ; តស្ស មេ រាជគហស្ស មគ្គំ ឧបទិសា’តិ។ តមេនំ ត្វំ ឯវំ វទេយ្យាសិ – ‘ឯហម្ភោ បុរិស, អយំ មគ្គោ រាជគហំ គច្ឆតិ។ តេន មុហុត្តំ គច្ឆ, តេន មុហុត្តំ គន្ត្វា ទក្ខិស្សសិ អមុកំ នាម គាមំ; តេន មុហុត្តំ គច្ឆ, តេន មុហុត្តំ គន្ត្វា ទក្ខិស្សសិ អមុកំ នាម និគមំ; តេន មុហុត្តំ គច្ឆ, តេន មុហុត្តំ គន្ត្វា ទក្ខិស្សសិ រាជគហស្ស អារាមរាមណេយ្យកំ វនរាមណេយ្យកំ ភូមិរាមណេយ្យកំ បោក្ខរណីរាមណេយ្យក’ន្តិ។ សោ តយា ឯវំ ឱវទិយមានោ ឯវំ អនុសាសិយមានោ សោត្ថិនា រាជគហំ គច្ឆេយ្យ។ កោ នុ ខោ, ព្រាហ្មណ, ហេតុ កោ បច្ចយោ យំ តិដ្ឋតេវ រាជគហំ , តិដ្ឋតិ រាជគហគាមី មគ្គោ, តិដ្ឋសិ ត្វំ សមាទបេតា; អថ ច បន តយា ឯវំ ឱវទិយមានោ ឯវំ អនុសាសិយមានោ ឯកោ បុរិសោ ឧម្មគ្គំ គហេត្វា បច្ឆាមុខោ គច្ឆេយ្យ, ឯកោ សោត្ថិនា រាជគហំ គច្ឆេយ្យា”តិ? “ឯត្ថ ក្យាហំ, ភោ គោតម, ករោមិ? មគ្គក្ខាយីហំ, ភោ គោតមា”តិ។

“ឯវមេវ ខោ, ព្រាហ្មណ, តិដ្ឋតេវ និព្ពានំ, តិដ្ឋតិ និព្ពានគាមី មគ្គោ, តិដ្ឋាមហំ សមាទបេតា; អថ ច បន មម សាវកា មយា ឯវំ ឱវទិយមានា ឯវំ អនុសាសិយមានា អប្បេកច្ចេ អច្ចន្តំ និដ្ឋំ និព្ពានំ អារាធេន្តិ, ឯកច្ចេ នារាធេន្តិ។ ឯត្ថ ក្យាហំ, ព្រាហ្មណ, ករោមិ? មគ្គក្ខាយីហំ, ព្រាហ្មណ, តថាគតោ”តិ។

៧៨. ឯវំ វុត្តេ, គណកមោគ្គល្លានោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “យេមេ, ភោ គោតម, បុគ្គលា អស្សទ្ធា ជីវិកត្ថា ន សទ្ធា អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតា សឋា មាយាវិនោ កេតពិនោ [កេដុភិនោ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ឧទ្ធតា ឧន្នឡា ចបលា មុខរា វិកិណ្ណវាចា ឥន្ទ្រិយេសុ អគុត្តទ្វារា ភោជនេ អមត្តញ្ញុនោ ជាគរិយំ អននុយុត្តា សាមញ្ញេ អនបេក្ខវន្តោ សិក្ខាយ ន តិព្ពគារវា ពាហុលិកា [ពាហុល្លិកា (ស្យា។ កំ។)] សាថលិកា ឱក្កមនេ បុព្ពង្គមា បវិវេកេ និក្ខិត្តធុរា កុសីតា ហីនវីរិយា មុដ្ឋស្សតិនោ អសម្បជានា អសមាហិតា វិព្ភន្តចិត្តា ទុប្បញ្ញា ឯឡមូគា, ន តេហិ ភវំ គោតមោ សទ្ធិំ សំវសតិ”។

“យេ បន តេ កុលបុត្តា សទ្ធា អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតា អសឋា អមាយាវិនោ អកេតពិនោ អនុទ្ធតា អនុន្នឡា អចបលា អមុខរា អវិកិណ្ណវាចា ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារា ភោជនេ មត្តញ្ញុនោ ជាគរិយំ អនុយុត្តា សាមញ្ញេ អបេក្ខវន្តោ សិក្ខាយ តិព្ពគារវា នពាហុលិកា នសាថលិកា ឱក្កមនេ និក្ខិត្តធុរា បវិវេកេ បុព្ពង្គមា អារទ្ធវីរិយា បហិតត្តា ឧបដ្ឋិតស្សតិនោ សម្បជានា សមាហិតា

ៗកក្កចិត្តា បញ្ញាចន្តោ អនេតឰអម្បុកា, តេហិ ភចំ កោតមេយា សទ្ធឹ និចយតិ៉

“សេឃ្យធាបិ , ភោ កោតម, យេ កេចិ ម្វុលកន្ធា, កាលានុសារិ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ; យេ កេចិ សារកន្ធា, លោហិតចន្ទនំ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ; យេ កេចិ បុប្ផកន្ធា, ចស្សិកំ តេសំ អក្កមក្ខាយតិ; ៗចមេច ភោតោ កោតមស្ស ឱចាទោ បរមជ្ជធម្មេសុ៉

“អភិក្កន្តំ , ភោ កោតម, អភិក្កន្តំ, ភោ កោតម! សេឃ្យធាបិ, ភោ កោតម, និក្កុជ្ជិតំ ចា ឧក្កុជ្ជេយ្យ, បដិច្ឆន្នំ ចា ចិចរេយ្យ, ម្វុឡ្ហស្ស ចា មក្កំ អាចិក្ខេយ្យ, អន្ធការេ ចា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ – ‘ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តី’តិ; ៗចមេចំ ភោតា កោតមេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ៉ ៗសាហំ ភចន្តំ កោតមំ សរណំ កច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច៉ ឧបាសកំ មំ ភចំ កោតមោ ធារេតុ អជ្ជតក្កេ បាណុបេតំ សរណំ កត”ន្តិ៉

កលកោមោក្កលាតសុត្តំ និដ្ឋិតំ សត្តមំ៉

ប័៉ កោបកោមោក្កលាតសុត្តំ

លិដ័៉ ៗចំ មេ ឃុតំ – ៗកំ សមយំ អាយស្មា អានន្ទោ រាជកហេ ចិហរតិ ចេឡុចនេ កលន្ទកនិចាបេ អចិរបក្កន្តេ ភកចតិ៉ តេន ខោ បន សមយេន រាជា មាកធោ អជាតសត្តុ ចេទេហិបុត្តោ រាជកហំ បដិសង្ខារាបេតិ រញ្ញោ បជ្ជោតស្ស អាសង្កមានោ៉ អធ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ បុព្ពណ្ហសមយំ និចាសេត្វា បត្តចីចរមាទាយ រាជកហំ បិណ្ឌាយ បាចិសិ៉ អធ ខោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ៗតទហោសិ – “អតិប្បកោ ខោ តាច រាជកហេ បិណ្ឌាយ ចរិតុំ៉ យំន្ទុនាហំ យេន កោបកមោក្កលានស្ស ព្រាហ្មណស្ស កម្មន្តោ, យេន កោបកមោក្កលានោ ព្រាហ្មណោ តេនុបសង្កមេយ្យ”ន្តិ៉

អធ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន កោបកមោក្កលានស្ស ព្រាហ្មណស្ស កម្មន្តោ, យេន កោបកមោក្កលានោ ព្រាហ្មណោ តេនុបសង្កមិ៉ អទ្ទសា ខោ កោបកមោក្កលានោ ព្រាហ្មណោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ទូរតោច អាកច្ឆន្តំ៉ ទិស្វាន អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ៗតទចោច – “ៗតុ ខោ ភចំ អានន្ទោ៉ ស្វាកតំ ភោតោ អានន្ទស្ស៉ ចិរស្សំ ខោ ភចំ អានន្ទោ ឥមំ បរិយាយមកាសិ យទិទំ ឥធាកមនាយ៉ និសីទតុ ភចំ អានន្ទោ, ឥទមាសនំ បញ្ញត្ត”ន្តិ៉ និសីទិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ បញ្ញត្តេ អាសនេ៉ កោបកមោក្កលានោបិ ខោ ព្រាហ្មណោ អញ្ញតរំ នីចំ អាសនំ កហេត្វា ៗកមន្តំ និសីទិ៉ ៗកមន្តំ និសិន្នោ ខោ កោបកមោក្កលានោ ព្រាហ្មណោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ៗតទចោច – “អត្ថិ នុ ខោ, ភោ អានន្ទ, ៗកភិក្ខុបិ តេហិ ធម្មេហិ សព្ពេនសព្ពំ សព្ពធាសព្ពំ សមន្នាកតោ យេហិ ធម្មេហិ សមន្នាកតោ សោ ភចំ កោតមោ អហោសិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ”តិ? “នត្ថិ ខោ, ព្រាហ្មណ, ៗកភិក្ខុបិ តេហិ ធម្មេហិ សព្ពេនសព្ពំ សព្ពធាសព្ពំ សមន្នាកតោ យេហិ ធម្មេហិ សមន្នាកតោ សោ ភកចា អហោសិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ៉ សោ ហិ, ព្រាហ្មណ, ភកចា អនុប្បន្នស្ស មក្កស្ស ឧប្បាទេតា, អសញ្ជាតស្ស មក្កស្ស សញ្ជនេតា, អនក្ខាតស្ស មក្កស្ស អក្ខាតា, មក្កញ្ញូ, មក្កចិទូ, មក្កកោចិទោ; មក្កានុកា ច បន ៗតរហិ សាចកា ចិហរន្តិ បច្ឆា

នយត្ថាកតា”តិ៍ អឃញ្ចា ហិឆំ អាឃប្ដូខោ អាតត្ថស្ស ខោបកខោកូ្ចលាខេត (ទ្រាហ្វុខោត នឌ្ឌិ អត្ថរាកឆា ចិប្យកតា អខេហានិ៍

អឆ ខោ ចឃ្យការោ (ទ្រាហ្វុខោ យកឆយហាយខេត្តា រាឌកខេហ កយូខេត្ត អត្យនញ្ញាឃយាខេតា ខេឃត ខោបកខោកូ្ចលាតស្ស (ទ្រាហ្វុលាស្ស កយូខេត្តា, ខេឃតាឃប្ដូា អាតខេត្ថា ខេតត្យបនក្កយិ; ប្ដូនក្កយិត្វា អាឃប្ដូតា អាតខេត្ថត នឌ្ឌិ នខេយូាឌិ៍ នខេយូាឌតីឃំ កឆំ នារលីឃំ ចិតិនាខេទ្វា ឲកយត្តិ តិនីឌិ៍ ឲកយត្តិ តិនិខេត្ថា ខោ ចឃ្យការោ (ទ្រាហ្វុខោ យកឆយហាយខេត្តា អាឃប្ដូត្តិ អាតត្ថិ ឲតងខេចាឆ –
“កាឃត្យត្វ, ខេកា អាតត្ថ, ឲតខេហិ កឆាឃ នត្ថិនិត្ថា, កា ឆ បត ខេចា អត្ថរាកឆា ចិប្យកតា”តិ? “ឌ្វឆ យំ, (ទ្រាហ្វុលា, ខោបកខោកូ្ចលាខេតា (ទ្រាហ្វុខោ ឲចយាហ – ‘អត្ថិ ត្យ ខោ, ខេកា អាតត្ថ, ឲកកិក្កូបិ ខេតហិ ឆខេយូហិ នខេត្ថតនត្ថាំ នត្ថាឆានត្ថាំ នយត្ថាកខេតា ខេឃហិ ឆខេយូហិ នយត្ថាកខេតា ខេនា កឆំ ខោតខេយា អខេហានិ អទហំ នយូានយូខេត្ថា’តិ៍ ឲចំ ត្យខេត្ត អហំ, (ទ្រាហ្វុលា, ខោបកខោកូ្ចលាតំ (ទ្រាហ្វុលំ ឲតងខេចាឆំ – ‘តត្ថិ ខោ, (ទ្រាហ្វុលា, ឲកកិក្កូបិ ខេតហិ ឆខេយូហិ នខេត្ថតនត្ថាំ នត្ថាឆានត្ថាំ នយត្ថាកខេតា ខេឃហិ ឆខេយូហិ នយត្ថាកខេតា ខេនា កកចា អខេហានិ អទហំ នយូានយូខេត្ថា៍ ខេនា ហិ, (ទ្រាហ្វុលា, កកចា អត្យប្យត្តស្ស យក្កស្ស ប្ដូប្យាខេឆតា, អនញ្ញាតស្ស យក្កស្ស នញ្ញាខេតតា, អតក្កាតស្ស យក្កស្ស អក្កាតា, យក្កញ្ញា, យក្កចិត្ត, យក្កខោចិខោ; យក្កាត្យកា ឆ បត ឲតខេហិ នាចកា ចិហខេត្តិ បត្ថា នយត្ថាកតា’តិ៍ អឃំ ខោ ខេតា, (ទ្រាហ្វុលា, ខោបកខោកូ្ចលាខេត (ទ្រាហ្វុខោត នឌ្ឌិ អត្ថរាកឆា ចិប្យកតា៍ អឆ ត្វំ អត្យប្យខេត្តា”តិ៍

ប័០៍ “អត្ថិ ត្យ ខោ, ខេកា អាតត្ថ, ឲកកិក្កូបិ ខេតត ខេកាតា ខោតខេយត ឌបិខេតា – ‘អឃំ ខេចា យយត្ថខេឃត បឌិនខេលំ កចិស្សតី’តិ, ឃំ ត្យខេយ្យា ឲតខេហិ បឌិបិខេឌយ្យាឆា”តិ [បឌិឆាខេចយ្យាឆាតិ (នី៍ ស្យា៍ កំ៍ បី៍)]? “តត្ថិ ខោ, (ទ្រាហ្វុលា, ឲកកិក្កូបិ ខេតត កកចតា ឌាតតា បស្សតា អទហតា នយូានយូខេត្ថត ឌបិខេតា – ‘អឃំ ខេចា យយត្ថខេឃត បឌិនខេលំ កចិស្សតី’តិ, ឃំ យឃំ ឲតខេហិ បឌិបិខេឌយ្យាយា”តិ៍ “អត្ថិ បត, ខេកា អាតត្ថ, ឲកកិក្កូបិ នខេញ្ញត នយូតា, នញ្ញហ្យលហិ ខេឆខេហិ កិក្កូហិ ឌបិខេតា – ‘អឃំ ខេតា កកចខេតា អត្ថខេឃត បឌិនខេលំ កចិស្សតី’តិ, ឃំ ត្យខេយ្យឲតខេហិ បឌិបិខេឌយ្យាឆា”តិ? “តត្ថិ ខោ, (ទ្រាហ្វុលា, ឲកកិក្កូបិ នខេញ្ញត នយូតា, នញ្ញហ្យលហិ ខេឆខេហិ កិក្កូហិ ឌបិខេតា – ‘អឃំ ខេតា កកចខេតា អត្ថខេឃត បឌិនខេលំ កចិស្សតី’តិ, ឃំ យឃំ ឲតខេហិ បឌិបិខេឌយ្យាយា”តិ៍ “ឲចំ អប្យឌិនខេលោ ឆ បត, ខេកា អាតត្ថ, ខោកា ខេហត្យ នាយក្កឃា”តិ? “ត ខោ យឃំ, (ទ្រាហ្វុលា, អប្យឌិនខេលា; នប្យឌិនខេលា យឃំ, (ទ្រាហ្វុលា; ឆយូប្យឌិនខេលា”តិ៍

“‘អត្ថិ ត្យ ខោ, ខេកា អាតត្ថ, ឲកកិក្កូបិ ខេតត ខេកាតា ខោតខេយត ឌបិខេតា – អឃំ ខេចា យយត្ថខេឃត បឌិនខេលំ កចិស្សតីតិ, ឃំ ត្យខេយ្យា ឲតខេហិ បឌិបិខេឌយ្យាឆា’តិ – ឌ្វតិ បុខេដ្ឋា នយាខេតា ‘តត្ថិ ខោ, (ទ្រាហ្វុលា, ឲកកិក្កូបិ ខេតត កកចតា ឌាតតា បស្សតា អទហតា នយូានយូខេត្ថត ឌបិខេតា – អឃំ ខេចា យយត្ថខេឃត បឌិនខេលំ កចិស្សតីតិ, ឃំ យឃំ ឲតខេហិ បឌិបិខេឌយ្យាយា’តិ ចខេឌនិ; ‘អត្ថិ បត, ខេកា អាតត្ថ, ឲកកិក្កូបិ នខេញ្ញត នយូតា, នញ្ញហ្យលហិ ខេឆខេហិ កិក្កូហិ ឌបិខេតា – អឃំ ខេតា កកចខេតា អត្ថខេឃត បឌិនខេលំ កចិស្សតីតិ, ឃំ ត្យខេយ្យឲតខេហិ បឌិបិខេឌយ្យាឆា’តិ – ឌ្វតិ បុខេដ្ឋា នយាខេតា ‘តត្ថិ ខោ, (ទ្រាហ្វុលា, ឲកកិក្កូបិ នខេញ្ញត នយូតា, នញ្ញហ្យលហិ ខេឆខេហិ កិក្កូហិ ឌបិខេតា – អឃំ ខេតា កកចខេតា អត្ថខេឃត បឌិនខេលំ កចិស្សតីតិ, ឃំ យឃំ ឲតខេហិ បឌិបិខេឌយ្យាយា’តិ – ចខេឌនិ; ‘ឲចំ អប្យឌិនខេលោ ឆ បត, ខេកា អាតត្ថ, ខោកា ខេហត្យ នាយក្កឃា’តិ ឌ្វតិ បុខេដ្ឋា នយាខេតា ‘ត ខោ យឃំ, (ទ្រាហ្វុលា , អប្យឌិនខេលា; នប្យឌិនខេលា យឃំ, (ទ្រាហ្វុលា; ឆយូប្យឌិនខេលា’តិ ចខេឌនិ៍ ឌ្វយស្ស បត, ខេកា អាតត្ថ, កានិតស្ស កឆំ អខេត្វា ឌដ្ឋខេត្តា”តិ?

ប័៨។ “អត្ថិ ខោ, ព្រាហ្មណ, តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិដ្ឋំ។ តេ មយំ តទហុបោសថេ យាវតិកា ឯកំ គាមខេត្តំ ឧបនិស្សាយ វិហរាម តេ សព្វេ ឯកជ្ឈំ សន្និបតាម; សន្និបតិត្វា យស្ស តំ បវត្តតិ តំ អជ្ឈេសាម។ តស្មិំ ចេ ភញ្ញមានេ ហោតិ ភិក្ខុស្ស អាបត្តិ ហោតិ វីតិក្កមោ តំ មយំ យថាធម្មំ យថានុសិដ្ឋំ ការេមាតិ។

“ន កិរ ភោ ភវន្តោ ការេន្តិ; ធម្មោ ភោ ការេតី”តិ។ “អត្ថិ នុ ខោ, ភោ អានន្ទ, ឯកភិក្ខុបិ យំ តុម្ហេ ឯតរហិ សក្ករោថ គរុំ ករោថ [គរុករោថ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] មានេថ បូជេថ; សក្កត្វា គរុំ កត្វា [គរុកត្វា (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ឧបនិស្សាយ វិហរថា”តិ? “អត្ថិ ខោ, ព្រាហ្មណ, ឯកភិក្ខុបិ យំ មយំ ឯតរហិ សក្ករោម គរុំ ករោម មានេម បូជេម; សក្កត្វា គរុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរាមា”តិ។

“‘អត្ថិ នុ ខោ, ភោ អានន្ទ, ឯកភិក្ខុបិ តេន ភោតា គោតមេន ឋបិតោ – អយំ វោ មមច្ចយេន បដិសរណំ ភវិស្សតីតិ យំ តុម្ហេ ឯតរហិ បដិបាទេយ្យាថា’តិ – ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ ‘នត្ថិ ខោ, ព្រាហ្មណ, ឯកភិក្ខុបិ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ឋបិតោ – អយំ វោ មមច្ចយេន បដិសរណំ ភវិស្សតីតិ យំ មយំ ឯតរហិ បដិបាទេយ្យាមា’តិ វទេសិ; ‘អត្ថិ បន, ភោ អានន្ទ, ឯកភិក្ខុបិ សង្ឃេន សម្មតោ, សម្ពហុលេហិ ថេរេហិ ភិក្ខូហិ ឋបិតោ – អយំ នោ ភគវតោ អច្ចយេន បដិសរណំ ភវិស្សតីតិ យំ តុម្ហេ ឯតរហិ បដិបាទេយ្យាថា’តិ – ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ ‘នត្ថិ ខោ, ព្រាហ្មណ, ឯកភិក្ខុបិ សង្ឃេន សម្មតោ, សម្ពហុលេហិ ថេរេហិ ភិក្ខូហិ ឋបិតោ – អយំ នោ ភគវតោ អច្ចយេន បដិសរណំ ភវិស្សតីតិ យំ មយំ ឯតរហិ បដិបាទេយ្យាមា’តិ វទេសិ; ‘អត្ថិ នុ ខោ, ភោ អានន្ទ, ឯកភិក្ខុបិ យំ តុម្ហេ ឯតរហិ សក្ករោថ គរុំ ករោថ មានេថ បូជេថ; សក្កត្វា គរុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរថា’តិ – ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ ‘អត្ថិ ខោ, ព្រាហ្មណ, ឯកភិក្ខុបិ យំ មយំ ឯតរហិ សក្ករោម គរុំ ករោម មានេម បូជេម; សក្កត្វា គរុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរាមា’តិ វទេសិ។ ឥមស្ស បន, ភោ អានន្ទ, ភាសិតស្ស កថំ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោ”តិ?

ប័៩។ “អត្ថិ ខោ, ព្រាហ្មណ, តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ទស បសាទនីយា ធម្មា អក្ខាតា។ យស្មិំ នោ ឥមេ ធម្មា សំវិជ្ជន្តិ តំ មយំ ឯតរហិ សក្ករោម គរុំ ករោម មានេម បូជេម; សក្កត្វា គរុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរាម។ កតមេ ទស?

“ឥធ , ព្រាហ្មណ, ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ, បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ, អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី, សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ។

“ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតធរោ សុតសន្និចយោ។ យេ តេ ធម្មា អាទិកល្យាណា, មជ្ឈេកល្យាណា, បរិយោសានកល្យាណា, សាត្ថា, សព្យញ្ជនំ [សាត្ថំ សព្យញ្ជនា (សី។ ស្យា។ កំ។)], កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ តថារូបាស្ស ធម្មា ពហុស្សុតា ហោន្តិ ធាតា [ធតា (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] វចសា បរិចិតា មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា។

“ឞត្តុដ្ឋេ ហោតិ ( ) [(ព្ពតឹតេហិ) ឌី៍ តិ៍ ១៎១៨៩] ឌឹចេបិណ្ឌបាតេឞតាឞតកិលិតប្បច្ចយគេឞខ្ជបរិក្ខារេហិ៍

“ចត្តុត្តំ ឈាតាតំ អាភិចេតឞិកាតំ ទិដ្ឋធម្មឞុខចិហារាតំ តិកាមលាភី ហោតិ អកិច្ឆលាភី អកឞិរលាភី៍

“អតេកចិហិតំ ព្ភទ្ធិចិធំ បច្ចតុភោតិ – ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោតិ, ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ; អាចិភាចំ តិរោភាចំ; តិរោកុដ្ដំ [តិរោកុដ្ឌ (ឞី៍ ឞ្យា៍ កំ៍ បី៍)] តិរោបាការំ តិរោបព្ពតំ អឞជ្ជមាតោ កច្ឆតិ, ឞេយ្យថាបិ អាកាសេ; បឋចិយាបិ ឧម្មុជ្ជតិមុជ្ជំ ករោតិ, ឞេយ្យថាបិ ឧទកេ; ឧទកេបិ អភិជ្ជមាតេ កច្ឆតិ, ឞេយ្យថាបិ បឋចិយំ; អាកាសេបិ បល្លង្កេត កមតិ, ឞេយ្យថាបិ បក្ខី ឞកុណោ; ឥមេបិ ចន្ទិមឞុរិយេ ឯចំមហិទ្ធិកេ ឯចំមហាតុភាចេ បាណិតា បរិមឞតិ [បរាមឞតិ (ក៍)] បរិមជ្ជតិ, យាច ព្រហ្មលោកាបិ កាយេត ចឞំ ចត្តេតិ៍

“ទិព្ពាយ ឞោតធាតុយា ចិឞុទ្ធាយ អតិក្កត្តមាតុឞិកាយ ឧភោ ឞទ្ទេ ឞុណាតិ – ទិព្ពេ ច មាតុឞេ ច, យេ ទុរេ ឞត្តិកេ ច៍

“បរឞត្តាតំ បរបុគ្គលាតំ ចេតឞា ចេតោ បរិច្ច បជាតាតិ៍ ឞរាកំ ចា ចិត្តំ ‘ឞរាកំ ចិត្ត’ន្តិ បជាតាតិ, ចីតរាកំ ចា ចិត្តំ ‘ចីតរាកំ ចិត្ត’ន្តិ បជាតាតិ, ឞទោឞំ ចា ចិត្តំ ‘ឞទោឞំ ចិត្ត’ន្តិ បជាតាតិ, ចីតទោឞំ ចា ចិត្តំ ‘ចីតទោឞំ ចិត្ត’ន្តិ បជាតាតិ, ឞមោហំ ចា ចិត្តំ ‘ឞមោហំ ចិត្ត’ន្តិ បជាតាតិ, ចីតមោហំ ចា ចិត្តំ ‘ចីតមោហំ ចិត្ត’ន្តិ បជាតាតិ, ឞំខិត្តំ ចា ចិត្តំ ‘ឞំខិត្តំ ចិត្ត’ន្តិ បជាតាតិ, ចិក្ខិត្តំ ចា ចិត្តំ ‘ចិក្ខិត្តំ ចិត្ត’ន្តិ បជាតាតិ , មហគ្គតំ ចា ចិត្តំ ‘មហគ្គតំ ចិត្ត’ន្តិ បជាតាតិ, អមហគ្គតំ ចា ចិត្តំ ‘អមហគ្គតំ ចិត្ត’ន្តិ បជាតាតិ, ឞឧត្តរំ ចា ចិត្តំ ‘ឞឧត្តរំ ចិត្ត’ន្តិ បជាតាតិ, អតុត្តរំ ចា ចិត្តំ ‘អតុត្តរំ ចិត្ត’ន្តិ បជាតាតិ, ឞមាហិតំ ចា ចិត្តំ ‘ឞមាហិតំ ចិត្ត’ន្តិ បជាតាតិ, អឞមាហិតំ ចា ចិត្តំ ‘អឞមាហិតំ ចិត្ត’ន្តិ បជាតាតិ, ចិមុត្តំ ចា ចិត្តំ ‘ចិមុត្តំ ចិត្ត’ន្តិ បជាតាតិ, អចិមុត្តំ ចា ចិត្តំ ‘អចិមុត្តំ ចិត្ត’ន្តិ បជាតាតិ៍

“អតេកចិហិតំ បុព្ពេតិចាឞំ អតុឞ្សរតិ, ឞេយ្យថិទំ – ឯកម្បិ ជាតិំ ទ្វេបិ ជាតិយោ តិឞ្សោបិ ជាតិយោ ចតឞ្សោបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ ជាតិយោ ទឞបិ ជាតិយោ ចីឞម្បិ ជាតិយោ តិឞម្បិ ជាតិយោ ចត្តារីឞម្បិ ជាតិយោ បញ្ញាឞម្បិ ជាតិយោ ជាតិឞតម្បិ ជាតិឞហឞ្សម្បិ ជាតិឞតឞហឞ្សម្បិ អតេកេបិ ឞំចដ្ដកប្បេ អតេកេបិ ចិចដ្ដកប្បេ អតេកេបិ ឞំចដ្ដចិចដ្ដកប្បេ – ‘អមុត្រាឞិំ ឯចំតាមោ ឯចំកោត្តោ ឯចំចណ្ណោ ឯចមាហារោ ឯចំឞុខទុក្ខប្បដិឞំចេទី ឯចមាយុបរិយត្តោ, ឞោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ឧទបាទិំ; តត្រាបាឞិំ ឯចំតាមោ ឯចំកោត្តោ ឯចំចណ្ណោ ឯចមាហារោ ឯចំឞុខទុក្ខប្បដិឞំចេទី ឯចមាយុបរិយត្តោ, ឞោ តតោ ចុតោ ឥធូបបត្តោ’តិ៍ ឥតិ ឞាការំ ឞឧទ្ទេឞំ អតេកចិហិតំ បុព្ពេតិចាឞំ អតុឞ្សរតិ៍

“ទិព្ពេត ចក្ខុតា ចិឞុទ្ធេត អតិក្កត្តមាតុឞកេត ឞត្តេ បឞ្សតិ ចចមាតេ ឧបបជ្ជមាតេ ហីតេ បណីតេ ឞុចណ្ណេ ទុព្ពណ្ណេ, ឞុកតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មុបកេ ឞត្តេ បជាតាតិ៍

“អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។

“ឥមេ ខោ, ព្រាហ្មណ, តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ទស បសាទនីយា ធម្មា អក្ខាតា។ យស្មិំ នោ ឥមេ ធម្មា សំវិជ្ជន្តិ តំ មយំ ឯតរហិ សក្ករោម គរុំ ករោម មានេម បូជេម; សក្កត្វា គរុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរាមា”តិ។

៨១. ឯវំ វុត្តេ វស្សការោ ព្រាហ្មណោ មគធមហាមត្តោ ឧបនន្ទំ សេនាបតិំ អាមន្តេសិ – “តំ កិំ មញ្ញតិ ភវំ សេនាបតិ [មញ្ញសិ ឯវំ សេនាបតិ (ស្យា. កំ. បី.), មញ្ញសិ សេនាបតិ (សី.), មញ្ញសិ ភវំ សេនាបតិ (ក.)] យទិមេ ភោន្តោ សក្កាតព្វំ សក្ករោន្តិ, គរុកាតព្វំ គរុំ ករោន្តិ, មានេតព្វំ មានេន្តិ, បូជេតព្វំ បូជេន្តី”តិ? “តគ្ឃិមេ [តគ្ឃមេ (ក.)] ភោន្តោ សក្កាតព្វំ សក្ករោន្តិ, គរុកាតព្វំ គរុំ ករោន្តិ, មានេតព្វំ មានេន្តិ, បូជេតព្វំ បូជេន្តិ។ ឥមញ្ច ហិ តេ ភោន្តោ ន សក្ករេយ្យុំ ន គរុំ ករេយ្យុំ ន មានេយ្យុំ ន បូជេយ្យុំ; អថ កិញ្ចរហិ តេ ភោន្តោ សក្ករេយ្យុំ គរុំ ករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុំ, សក្កត្វា គរុំ កត្វា មានេត្វា បូជេត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យុ”ន្តិ? អថ ខោ វស្សការោ ព្រាហ្មណោ មគធមហាមត្តោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច – “កហំ បន ភវំ អានន្ទោ ឯតរហិ វិហរតី”តិ? “វេឡុវនេ ខោហំ, ព្រាហ្មណ, ឯតរហិ វិហរាមី”តិ។ “កច្ចិ បន, ភោ អានន្ទ, វេឡុវនំ រមណីយញ្ចេវ អប្បសទ្ទញ្ច អប្បនិគ្ឃោសញ្ច វិជនវាតំ មនុស្សរាហស្សេយ្យកំ [មនុស្សរាហសេយ្យកំ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] បដិសល្លានសារុប្ប”ន្តិ? “តគ្ឃ, ព្រាហ្មណ, វេឡុវនំ រមណីយញ្ចេវ អប្បសទ្ទញ្ច អប្បនិគ្ឃោសញ្ច វិជនវាតំ មនុស្សរាហស្សេយ្យកំ បដិសល្លានសារុប្បំ, យថា តំ តុម្ហាទិសេហិ រក្ខកេហិ គោបកេហី”តិ។ “តគ្ឃ, ភោ អានន្ទ, វេឡុវនំ រមណីយញ្ចេវ អប្បសទ្ទញ្ច អប្បនិគ្ឃោសញ្ច វិជនវាតំ មនុស្សរាហស្សេយ្យកំ បដិសល្លានសារុប្បំ, យថា តំ ភវន្តេហិ ឈាយីហិ ឈានសីលីហិ។ ឈាយិនោ ចេវ ភវន្តោ ឈានសីលិនោ ច”។

“ឯកមិទាហំ, ភោ អានន្ទ, សមយំ សោ ភវំ គោតមោ វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ។ អថ ខ្វាហំ, ភោ អានន្ទ, យេន មហាវនំ កូដាគារសាលា យេន សោ ភវំ គោតមោ តេនុបសង្កមិំ។ តត្រ ច បន សោ [តត្រ ច សោ (សី. បី.)] ភវំ គោតមោ អនេកបរិយាយេន ឈានកថំ កថេសិ។ ឈាយី ចេវ សោ ភវំ គោតមោ អហោសិ ឈានសីលី ច។ សព្វញ្ច បន សោ ភវំ គោតមោ ឈានំ វណ្ណេសី”តិ។

៨២. “ន ច ខោ, ព្រាហ្មណ, សោ ភគវា សព្វំ ឈានំ វណ្ណេសិ, នបិ សោ ភគវា សព្វំ ឈានំ ន វណ្ណេសី”តិ។ កថំរូបញ្ច, ព្រាហ្មណ, សោ ភគវា ឈានំ ន វណ្ណេសិ? ឥធ, ព្រាហ្មណ, ឯកច្ចោ កាមរាគបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហរតិ កាមរាគបរេតេន, ឧប្បន្នស្ស ច កាមរាគស្ស និស្សរណំ យថាភូតំ នប្បជានាតិ; សោ កាមរាគំយេវ អន្តរំ ករិត្វា ឈាយតិ បជ្ឈាយតិ និជ្ឈាយតិ អបជ្ឈាយតិ។ ព្យាបាទបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហរតិ ព្យាបាទបរេតេន, ឧប្បន្នស្ស ច ព្យាបាទស្ស និស្សរណំ យថាភូតំ នប្បជានាតិ; សោ ព្យាបាទំយេវ អន្តរំ ករិត្វា ឈាយតិ បជ្ឈាយតិ និជ្ឈាយតិ អបជ្ឈាយតិ។ ថីនមិទ្ធបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហរតិ ថីនមិទ្ធបរេតេន, ឧប្បន្នស្ស ច ថីនមិទ្ធស្ស និស្សរណំ យថាភូតំ នប្បជានាតិ; សោ ថីនមិទ្ធំយេវ អន្តរំ ករិត្វា ឈាយតិ បជ្ឈាយតិ និជ្ឈាយតិ អបជ្ឈាយតិ។ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហរតិ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចបរេតេន, ឧប្បន្នស្ស ច ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចស្ស និស្សរណំ យថាភូតំ នប្បជានាតិ; សោ

ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំយេវ អន្តរំ ករិត្វា ឈាយតិ បជ្ឈាយតិ និជ្ឈាយតិ អបជ្ឈាយតិ។ វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា វិហរតិ វិចិកិច្ឆាបរេតេន, ឧប្បន្នាយ ច វិចិកិច្ឆាយ និស្សរណំ យថាភូតំ នប្បជានាតិ; សោ វិចិកិច្ឆំយេវ អន្តរំ ករិត្វា ឈាយតិ បជ្ឈាយតិ និជ្ឈាយតិ អបជ្ឈាយតិ។ ឯវរូបំ ខោ, ព្រាហ្មណ, សោ ភគវា ឈានំ ន វណ្ណេសិ។

“កថំ រូបញ្ច, ព្រាហ្មណ, សោ ភគវា ឈានំ វណ្ណេសិ? ឥធ, ព្រាហ្មណ, ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ…បេ… តតិយំ ឈានំ… ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ ឯវរូបំ ខោ, ព្រាហ្មណ, សោ ភគវា ឈានំ វណ្ណេសី”តិ។

“គារយ្ហំ កិរ, ភោ អានន្ទ, សោ ភគវា គរហិតព្ពំ គរហិ, បសំសិយំ បសំសិ។ ហន្ទ, ច ទានិ មយំ, ភោ អានន្ទ, គច្ឆាម; ពហុកិច្ចា មយំ ពហុករណីយា”តិ។ “យស្សទានិ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, កាលំ មញ្ញសី”តិ។ អថ ខោ វស្សការោ ព្រាហ្មណោ មគធមហាមត្តោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។

អថ ខោ គោបកមោគ្គល្លានោ ព្រាហ្មណោ អចិរបក្កន្តេ វស្សការេ ព្រាហ្មណេ មគធមហាមត្តេ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច – “យំ នោ មយំ ភវន្តំ អានន្ទំ អបុច្ឆិម្ហា តំ នោ ភវំ អានន្ទោ ន ព្យាកាសី”តិ។ “ននុ តេ, ព្រាហ្មណ, អវោចុម្ហា– ‘នត្ថិ ខោ, ព្រាហ្មណ, ឯកភិក្ខុបិ តេហិ ធម្មេហិ សព្ពេនសព្ពំ សព្ពថាសព្ពំ សមន្នាគតោ យេហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ សោ ភគវា អហោសិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ។ សោ ហិ, ព្រាហ្មណ, ភគវា អនុប្បន្នស្ស មគ្គស្ស ឧប្បាទេតា, អសញ្ជាតស្ស មគ្គស្ស សញ្ជនេតា, អនក្ខាតស្ស មគ្គស្ស អក្ខាតា, មគ្គញ្ញូ, មគ្គវិទូ, មគ្គកោវិទោ ។ មគ្គានុគា ច បន ឯតរហិ សាវកា វិហរន្តិ បច្ឆា សមន្នាគតា’”តិ។

គោបកមោគ្គល្លានសុត្តំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

៩។ មហាបុណ្ណមសុត្តំ

៨៥។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ បុព្ពារាមេ មិគារមាតុបាសាទេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា តទហុបោសថេ បន្នរសេ បុណ្ណាយ បុណ្ណមាយ រត្តិយា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ អព្ភោកាសេ និសិន្នោ ហោតិ។ អថ ខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលិំ បណាមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច –

“បុច្ឆេយ្យាហំ, ភន្តេ, ភគវន្តំ កិញ្ចិទេវ ទេសំ, សចេ មេ ភគវា ឱកាសំ ករោតិ បញ្ហស្ស វេយ្យាករណាយា”តិ។ “តេន ហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, សកេ អាសនេ និសីទិត្វា បុច្ឆ យទាកង្ខសី”តិ។

៨៦។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ សកេ អាសនេ និសីទិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ឥមេ នុ ខោ, ភន្តេ, បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា, សេយ្យថិទំ – រូបុបាទានក្ខន្ធោ, វេទនុបាទានក្ខន្ធោ, សញ្ញុបាទានក្ខន្ធោ, សង្ខារុបាទានក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណុបាទានក្ខន្ធោ”តិ? “ឥមេ ខោ, ភិក្ខុ, បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា, សេយ្យថិទំ – រូបុបាទានក្ខន្ធោ, វេទនុបាទានក្ខន្ធោ, សញ្ញុបាទានក្ខន្ធោ, សង្ខារុបាទានក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណុបាទានក្ខន្ធោ”តិ។

“សាធុ, ភន្តេ”តិ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ភគវន្តំ ឧត្តរិំ បញ្ហំ អបុច្ឆិ – “ឥមេ បន, ភន្តេ, បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា កិំមូលកា”តិ? “ឥមេ ខោ, ភិក្ខុ, បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ឆន្ទមូលកា”តិ។ “តញ្ញេវ នុ ខោ, ភន្តេ, ឧបាទានំ តេ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា, ឧទាហុ អញ្ញត្រ បញ្ចហុបាទានក្ខន្ធេហិ ឧបាទាន”ន្តិ? “ន ខោ, ភិក្ខុ, តញ្ញេវ ឧបាទានំ តេ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា, នាបិ អញ្ញត្រ បញ្ចហុបាទានក្ខន្ធេហិ ឧបាទានំ។ យោ ខោ, ភិក្ខុ, បញ្ចសុ ឧបាទានក្ខន្ធេសុ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ ឧបាទាន”ន្តិ។

“សិយា បន, ភន្តេ, បញ្ចសុ ឧបាទានក្ខន្ធេសុ ឆន្ទរាគវេមត្តតា”តិ? “សិយា ភិក្ខូ”តិ ភគវា អវោច “ឥធ, ភិក្ខុ, ឯកច្ចស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘ឯវំរូបោ សិយំ អនាគតមទ្ធានំ , ឯវំវេទនោ សិយំ អនាគតមទ្ធានំ, ឯវំសញ្ញោ សិយំ អនាគតមទ្ធានំ, ឯវំសង្ខារោ សិយំ អនាគតមទ្ធានំ, ឯវំវិញ្ញាណោ សិយំ អនាគតមទ្ធាន’ន្តិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខុ, សិយា បញ្ចសុ ឧបាទានក្ខន្ធេសុ ឆន្ទរាគវេមត្តតា”តិ។

“កិត្តាវតា បន, ភន្តេ, ខន្ធានំ ខន្ធាធិវចនំ ហោតី”តិ? “យំ កិញ្ចិ, ភិក្ខុ, រូបំ – អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា, ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា, ហីនំ វា បណីតំ វា, យំ ទូរេ សន្តិកេ វា – អយំ រូបក្ខន្ធោ។ យា កាចិ វេទនា – អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នា អជ្ឈត្តា វា ពហិទ្ធា វា, ឱឡារិកា វា សុខុមា វា, ហីនា វា បណីតា វា, យា ទូរេ សន្តិកេ វា – អយំ វេទនាក្ខន្ធោ។ យា កាចិ សញ្ញា – អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នា…បេ… យា ទូរេ សន្តិកេ វា – អយំ សញ្ញាក្ខន្ធោ។ យេ កេចិ សង្ខារា – អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នា អជ្ឈត្តា វា ពហិទ្ធា វា, ឱឡារិកា វា សុខុមា វា, ហីនា វា បណីតា វា, យេ ទូរេ សន្តិកេ វា – អយំ សង្ខារក្ខន្ធោ។ យំ កិញ្ចិ វិញ្ញាណំ – អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា, ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា, ហីនំ វា បណីតំ វា, យំ ទូរេ សន្តិកេ វា – អយំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។ ឯត្តាវតា ខោ, ភិក្ខុ, ខន្ធានំ ខន្ធាធិវចនំ ហោតី”តិ។

“កោ នុ ខោ, ភន្តេ, ហេតុ កោ បច្ចយោ រូបក្ខន្ធស្ស បញ្ញាបនាយ? កោ ហេតុ កោ បច្ចយោ វេទនាក្ខន្ធស្ស បញ្ញាបនាយ? កោ ហេតុ កោ បច្ចយោ សញ្ញាក្ខន្ធស្ស បញ្ញាបនាយ? កោ ហេតុ កោ បច្ចយោ សង្ខារក្ខន្ធស្ស បញ្ញាបនាយ? កោ ហេតុ កោ បច្ចយោ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស បញ្ញាបនាយា”តិ?

“ចត្តារោ ខោ, ភិក្ខុ, មហាភូតា ហេតុ, ចត្តារោ មហាភូតា បច្ចយោ រូបក្ខន្ធស្ស បញ្ញាបនាយ។ ផស្សោ ហេតុ, ផស្សោ បច្ចយោ វេទនាក្ខន្ធស្ស បញ្ញាបនាយ។ ផស្សោ ហេតុ, ផស្សោ បច្ចយោ សញ្ញាក្ខន្ធស្ស បញ្ញាបនាយ។ ផស្សោ ហេតុ, ផស្សោ បច្ចយោ

សង្ខារក្ខន្ធស្ស បញ្ញាបនាយ។ អយំ ខោ, ភិក្ខុ, ហេតុ, អយំ បច្ចយោ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស បញ្ញាបនាយា”តិ។

៨៧។ “កថំ បន, ភន្តេ, សក្កាយទិដ្ឋិ ហោតី”តិ? “ឥធ, ភិក្ខុ, អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ អរិយានំ អទស្សាវី អរិយធម្មស្ស អកោវិទោ អរិយធម្មេ អវិនីតោ សប្បុរិសានំ អទស្សាវី សប្បុរិសធម្មស្ស អកោវិទោ សប្បុរិសធម្មេ អវិនីតោ រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ រូបវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា រូបំ រូបស្មិំ វា អត្តានំ; វេទនំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ វេទនាវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា វេទនំ វេទនាយ វា អត្តានំ; សញ្ញំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ សញ្ញាវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា សញ្ញំ សញ្ញាយ វា អត្តានំ; សង្ខារេ អត្តតោ សមនុបស្សតិ សង្ខារវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា សង្ខារេ សង្ខារេសុ វា អត្តានំ; វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មិំ វា អត្តានំ។ ឯវំ ខោ , ភិក្ខុ, សក្កាយទិដ្ឋិ ហោតី”តិ។

“កថំ បន, ភន្តេ, សក្កាយទិដ្ឋិ ន ហោតី”តិ? “ឥធ, ភិក្ខុ, សុតវា អរិយសាវកោ អរិយានំ ទស្សាវី អរិយធម្មស្ស កោវិទោ អរិយធម្មេ សុវិនីតោ សប្បុរិសានំ ទស្សាវី សប្បុរិសធម្មស្ស កោវិទោ សប្បុរិសធម្មេ សុវិនីតោ ន រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន រូបវន្តំ វា អត្តានំ ន អត្តនិ វា រូបំ ន រូបស្មិំ វា អត្តានំ; ន វេទនំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន វេទនាវន្តំ វា អត្តានំ ន អត្តនិ វា វេទនំ ន វេទនាយ វា អត្តានំ; ន សញ្ញំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន សញ្ញាវន្តំ វា អត្តានំ ន អត្តនិ វា សញ្ញំ ន សញ្ញាយ វា អត្តានំ; ន សង្ខារេ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន សង្ខារវន្តំ វា អត្តានំ ន អត្តនិ វា សង្ខារេ ន សង្ខារេសុ វា អត្តានំ; ន វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ ន អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ ន វិញ្ញាណស្មិំ វា អត្តានំ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខុ, សក្កាយទិដ្ឋិ ន ហោតី”តិ។

៨៨។ “កោ នុ ខោ, ភន្តេ, រូបេ អស្សាទោ, កោ អាទីនវោ, កិំ និស្សរណំ? កោ វេទនាយ អស្សាទោ, កោ អាទីនវោ, កិំ និស្សរណំ? កោ សញ្ញាយ អស្សាទោ, កោ អាទីនវោ, កិំ និស្សរណំ? កោ សង្ខារេសុ អស្សាទោ, កោ អាទីនវោ, កិំ និស្សរណំ? កោ វិញ្ញាណេ អស្សាទោ, កោ អាទីនវោ, កិំ និស្សរណ”ន្តិ? “យំ ខោ, ភិក្ខុ, រូបំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ, អយំ រូបេ អស្សាទោ។ យំ រូបំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ, អយំ រូបេ អាទីនវោ។ យោ រូបេ ឆន្ទរាគវិនយោ ឆន្ទរាគប្បហានំ, ឥទំ រូបេ និស្សរណំ។ យំ ខោ [យា ច (ស្យា។ កំ។)], ភិក្ខុ, វេទនំ បដិច្ច… សញ្ញំ បដិច្ច… សង្ខារេ បដិច្ច… វិញ្ញាណំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ, អយំ វិញ្ញាណេ អស្សាទោ។ យំ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ, អយំ វិញ្ញាណេ អាទីនវោ។ យោ វិញ្ញាណេ ឆន្ទរាគវិនយោ ឆន្ទរាគប្បហានំ, ឥទំ វិញ្ញាណេ និស្សរណ”ន្តិ។

៨៩។ “កថំ បន, ភន្តេ, ជានតោ កថំ បស្សតោ ឥមស្មិញ្ច សវិញ្ញាណកេ កាយេ ពហិទ្ធា ច សព្ពនិមិត្តេសុ អហំការមមំការមានានុសយា ន ហោន្តី”តិ? “យំ កិញ្ចិ, ភិក្ខុ, រូបំ – អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណីតំ វា យំ ទូរេ សន្តិកេ វា – សព្ពំ រូបំ ‘នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា’តិ – ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ។ យា កាចិ វេទនា… យា កាចិ សញ្ញា… យេ កេចិ សង្ខារា… យំ កិញ្ចិ វិញ្ញាណំ – អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណីតំ វា យំ ទូរេ សន្តិកេ វា – សព្ពំ វិញ្ញាណំ ‘នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា’តិ – ឯវមេតំ យថាភូតំ

ສມ຺ມປ຺ປຎ຺ຎາຍ ປສ຺ສຕິ. ເອວໍ ໂຂ, ຠິກ຺ຂຸ, ຊານໂຕ ເອວໍ ປສ຺ສໂຕ ອິມສ຺ມິຎ຺ຈ ສວິຎ຺ຎາຓເກ ກາເຍ ພຫິທ຺ຘາ ຈ ສພ຺ພນິມິຕ຺ເຕສຸ ອຫໍການມມໍການມານານຸສຍາ ນ ໂຫນ຺ຕີ"ຕິ.

໙໐. ອຖ ໂຂ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ສ ຠິກ຺ຂຸໂນ ເອວໍ ເຈຕໂສ ປຣິວິຕກ຺ໂກ ອຸທປາທິ – "ອິຕິ ກິຣ, ໂຠ, ຣູປໍ ອນຕ຺ຕາ, ເວທນາ ອນຕ຺ຕາ, ສຎ຺ຎາ ອນຕ຺ຕາ, ສງ຺ຂາຣາ ອນຕ຺ຕາ, ວິຎ຺ຎາຓໍ ອນຕ຺ຕາ; ອນຕ຺ຕກຕານິ ກມ຺ມານິ ກມຕ຺ຕານໍ [ກມ຺ມຕ຺ຕານໍ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)] ຜຸສິສ຺ສນ຺ຕີ"ຕິ? ອຖ ໂຂ ຠຄວາ ຕສ຺ສ ຠິກ຺ຂຸໂນ ເຈຕສາ ເຈໂຕປຣິວິຕກ຺ກມຎ຺ຎາຍ ຠິກ຺ຂູ ອາມນ຺ເຕສິ – "ຐານໍ ໂຂ ປເນຕໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ວິຊ຺ຊຕິ ຍໍ ອິເຘກຈ຺ໂຈ ໂມຆປຸຣິໂສ ອວິທ຺ວາ ອວິຊ຺ຊາຄໂຕ ຕຓ຺ຫາຘິປເຕຍ຺ເຍນ ເຈຕສາ ສຕ຺ຖຸສາສນໍ ອຕິຘາວິຕພ຺ພໍ ມຎ຺ເຎຍ຺ຍ – 'ອິຕິ ກິຣ, ໂຠ, ຣູປໍ ອນຕ຺ຕາ, ເວທນາ ອນຕ຺ຕາ, ສຎ຺ຎາ ອນຕ຺ຕາ, ສງ຺ຂາຣາ ອນຕ຺ຕາ, ວິຎ຺ຎາຓໍ ອນຕ຺ຕາ; ອນຕ຺ຕກຕານິ ກມ຺ມານິ ກມຕ຺ຕານໍ ຜຸສິສ຺ສນ຺ຕີ'ຕິ. ປຏິວິນີຕາ [ປຏິຈ຺ຈ ວິນີຕາ (ສີ. ປີ.), ປຏິປຸຈ຺ຉາວິນີຕາ (ສ຺ຍາ. ກໍ.)] ໂຂ ເມ ຕຸມ຺ເຫ, ຠິກ຺ຂເວ, ຕຕ຺ຣ ຕຕ຺ຣ ຘມ຺ເມສຸ."

"ຕໍ ກິໍ ມຎ຺ຎຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ຣູປໍ ນິຈ຺ຈໍ ວາ ອນິຈ຺ຈໍ ວາ"ຕິ? "ອນິຈ຺ຈໍ, ຠນ຺ເຕ". "ຍໍ ປນານິຈ຺ຈໍ ທຸກ຺ຂໍ ວາ ຕໍ ສຸຂໍ ວາ"ຕິ? "ທຸກ຺ຂໍ, ຠນ຺ເຕ". "ຍໍ ປນານິຈ຺ຈໍ ທຸກ຺ຂໍ ວິປຣິຓາມຘມ຺ມໍ, ກລ຺ລໍ ນຸ ຕໍ ສມນຸປສ຺ສິຕຸໍ – 'ເອຕໍ ມມ, ເອໂສຫມສ຺ມິ, ເອໂສ ເມ ອຕ຺ຕາ'"ຕິ? "ໂນ ເຫຕໍ, ຠນ຺ເຕ". "ຕໍ ກິໍ ມຎ຺ຎຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເວທນາ... ສຎ຺ຎາ... ສງ຺ຂາຣາ... ວິຎ຺ຎາຓໍ ນິຈ຺ຈໍ ວາ ອນິຈ຺ຈໍ ວາ"ຕິ? "ອນິຈ຺ຈໍ, ຠນ຺ເຕ". "ຍໍ ປນານິຈ຺ຈໍ ທຸກ຺ຂໍ ວາ ຕໍ ສຸຂໍ ວາ"ຕິ? "ທຸກ຺ຂໍ, ຠນ຺ເຕ". "ຍໍ ປນານິຈ຺ຈໍ ທຸກ຺ຂໍ ວິປຣິຓາມຘມ຺ມໍ, ກລ຺ລໍ ນຸ ຕໍ ສມນຸປສ຺ສິຕຸໍ – 'ເອຕໍ ມມ, ເອໂສຫມສ຺ມິ, ເອໂສ ເມ ອຕ຺ຕາ'"ຕິ? "ໂນ ເຫຕໍ, ຠນ຺ເຕ". "ຕສ຺ມາຕິຫ, ຠິກ຺ຂເວ, ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ຣູປໍ ອຕີຕານາຄຕປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນໍ ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ວາ ພຫິທ຺ຘາ ວາ ໂອຬາຣິກໍ ວາ ສຸຂຸມໍ ວາ ຫີນໍ ວາ ປຓີຕໍ ວາ ຍໍ ທູເຣ ສນ຺ຕິເກ ວາ, ສພ຺ພໍ ຣູປໍ – 'ເນຕໍ ມມ, ເນໂສຫມສ຺ມິ, ນ ເມໂສ ອຕ຺ຕາ'ຕິ ເອວເມຕໍ ຍຖາຠູຕໍ ສມ຺ມປ຺ປຎ຺ຎາຍ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ. ຍາ ກາຈິ ເວທນາ... ຍາ ກາຈິ ສຎ຺ຎາ... ເຍ ເກຈິ ສງ຺ຂາຣາ... ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ວິຎ຺ຎາຓໍ ອຕີຕານາຄຕປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນໍ ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ວາ ພຫິທ຺ຘາ ວາ ໂອຬາຣິກໍ ວາ ສຸຂຸມໍ ວາ ຫີນໍ ວາ ປຓີຕໍ ວາ ຍໍ ທູເຣ ສນ຺ຕິເກ ວາ, ສພ຺ພໍ ວິຎ຺ຎາຓໍ – 'ເນຕໍ ມມ, ເນໂສຫມສ຺ມິ, ນ ເມໂສ ອຕ຺ຕາ'ຕິ ເອວເມຕໍ ຍຖາຠູຕໍ ສມ຺ມປ຺ປຎ຺ຎາຍ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ. ເອວໍ ປສ຺ສໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ສຸຕວາ ອຣິຍສາວໂກ ຣູປສ຺ມິມ຺ປິ ນິພ຺ພິນ຺ທຕິ, ເວທນາຍປິ ນິພ຺ພິນ຺ທຕິ, ສຎ຺ຎາຍປິ ນິພ຺ພິນ຺ທຕິ, ສງ຺ຂາເຣສຸປິ ນິພ຺ພິນ຺ທຕິ, ວິຎ຺ຎາຓສ຺ມິມ຺ປິ ນິພ຺ພິນ຺ທຕິ; ນິພ຺ພິນ຺ທໍ ວິຣຊ຺ຊຕິ, ວິຣາຄາ ວິມຸຈ຺ຈຕິ, ວິມຸຕ຺ຕສ຺ມິໍ ວິມຸຕ຺ຕມິຕິ ຎາຓໍ ໂຫຕິ. 'ຂີຓາ ຊາຕິ, ວຸສິຕໍ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ, ກຕໍ ກຣຓີຍໍ, ນາປຣໍ ອິຕ຺ຖຕ຺ຕາຍາ'ຕິ ປຊານາຕີ"ຕິ.

ອິທມໂວຈ ຠຄວາ. ອຕ຺ຕມນາ ເຕ ຠິກ຺ຂູ ຠຄວໂຕ ຠາສິຕໍ ອຠິນນ຺ທຸໍ. ອິມສ຺ມິຎ຺ຈ ປນ ເວຍ຺ຍາກຣຓສ຺ມິໍ ຠຎ຺ຎມາເນ ສຏ຺ຐິມຕ຺ຕານໍ ຠິກ຺ຂູນໍ ອນຸປາທາຍ ອາສເວຫິ ຈິຕ຺ຕານິ ວິມຸຈ຺ຈິໍສູຕິ.

ມຫາປຸຓ຺ຓມສຸຕ຺ຕໍ ນິຏ຺ຐິຕໍ ນວມໍ.

໑໐. ຈູຬປຸຓ຺ຓມສຸຕ຺ຕໍ

៨៩។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ បុព្ពារាមេ មិគារមាតុបាសាទេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា តទហុបោសថេ បន្នរសេ បុណ្ណាយ បុណ្ណមាយ រត្តិយា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ អព្ភោកាសេ និសិន្នោ ហោតិ។ អថ ខោ ភគវា តុណ្ហីភូតំ តុណ្ហីភូតំ ភិក្ខុសង្ឃំ អនុវិលោកេត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ជានេយ្យ នុ ខោ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អសប្បុរិសំ – ‘អសប្បុរិសោ អយំ ភវ’”ន្តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “សាធុ, ភិក្ខវេ; អដ្ឋានមេតំ, ភិក្ខវេ, អនវកាសោ យំ អសប្បុរិសោ អសប្បុរិសំ ជានេយ្យ – ‘អសប្បុរិសោ អយំ ភវ’ន្តិ។ ជានេយ្យ បន, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ សប្បុរិសំ – ‘សប្បុរិសោ អយំ ភវ’”ន្តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “សាធុ, ភិក្ខវេ; ឯតម្បិ ខោ, ភិក្ខវេ, អដ្ឋានំ អនវកាសោ យំ អសប្បុរិសោ សប្បុរិសំ ជានេយ្យ – ‘សប្បុរិសោ អយំ ភវ’ន្តិ។ អសប្បុរិសោ, ភិក្ខវេ, អស្សទ្ធម្មសមន្នាគតោ ហោតិ, អសប្បុរិសភត្តិ [អសប្បុរិសភត្តី (សព្ពត្ថ)] ហោតិ, អសប្បុរិសចិន្តី ហោតិ, អសប្បុរិសមន្តី ហោតិ, អសប្បុរិសវាចោ ហោតិ, អសប្បុរិសកម្មន្តោ ហោតិ, អសប្បុរិសទិដ្ឋិ [អសប្បុរិសទិដ្ឋី (សព្ពត្ថ)] ហោតិ; អសប្បុរិសទានំ ទេតិ”។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អស្សទ្ធម្មសមន្នាគតោ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អស្សទ្ធោ ហោតិ, អហិរិកោ ហោតិ, អនោត្តប្បី ហោតិ, អប្បស្សុតោ ហោតិ , កុសីតោ ហោតិ, មុដ្ឋស្សតិ ហោតិ, ទុប្បញ្ញោ ហោតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អស្សទ្ធម្មសមន្នាគតោ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អសប្បុរិសភត្តិ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសស្ស យេ តេ សមណព្រាហ្មណា អស្សទ្ធា អហិរិកា អនោត្តប្បិនោ អប្បស្សុតា កុសីតា មុដ្ឋស្សតិនោ ទុប្បញ្ញា ត្យាស្ស មិត្តា ហោន្តិ តេ សហាយា។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អសប្បុរិសភត្តិ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អសប្បុរិសចិន្តី ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អត្តព្យាពាធាយបិ ចេតេតិ, បរព្យាពាធាយបិ ចេតេតិ, ឧភយព្យាពាធាយបិ ចេតេតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អសប្បុរិសចិន្តី ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អសប្បុរិសមន្តី ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អត្តព្យាពាធាយបិ មន្តេតិ, បរព្យាពាធាយបិ មន្តេតិ, ឧភយព្យាពាធាយបិ មន្តេតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អសប្បុរិសមន្តី ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អសប្បុរិសវាចោ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ មុសាវាទី ហោតិ, បិសុណវាចោ ហោតិ, ផរុសវាចោ ហោតិ , សម្ផប្បលាបី ហោតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អសប្បុរិសវាចោ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អសប្បុរិសកម្មន្តោ ហោតិ? ឥធ , ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ បាណាតិបាតី ហោតិ, អទិន្នាទាយី ហោតិ, កាមេសុមិច្ឆាចារី ហោតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អសប្បុរិសកម្មន្តោ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អសប្បុរិសទិដ្ឋិ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ ឯវំទិដ្ឋិ [ឯវំទិដ្ឋី (សី. បី.), ឯវំទិដ្ឋិកោ (ស្យា. កំ.)] ហោតិ – ‘នត្ថិ ទិន្នំ, នត្ថិ យិដ្ឋំ, នត្ថិ ហុតំ, នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ [សុក្កដទុក្កដានំ (សី. បី.)] កម្មានំ ផលំ វិបាកោ, នត្ថិ អយំ លោកោ, នត្ថិ បរោ លោកោ, នត្ថិ មាតា, នត្ថិ បិតា, នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា, នត្ថិ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មគ្គតា [សមគ្គតា (ក.)] សម្មាបដិបន្នា, យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តី’តិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អសប្បុរិសទិដ្ឋិ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អសប្បុរិសទានំ ទេតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អសក្កច្ចំ ទានំ ទេតិ, អសហត្ថា ទានំ ទេតិ, អចិត្តីកត្វា ទានំ ទេតិ, អបវិទ្ធំ ទានំ ទេតិ អនាគមនទិដ្ឋិកោ ទានំ ទេតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អសប្បុរិសទានំ ទេតិ។

“សោ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ ឯវំ អស្សទ្ធម្មសមន្នាគតោ, ឯវំ អសប្បុរិសភត្តី, ឯវំ អសប្បុរិសចិន្តី, ឯវំ អសប្បុរិសមន្តី, ឯវំ អសប្បុរិសវាចោ, ឯវំ អសប្បុរិសកម្មន្តោ, ឯវំ អសប្បុរិសទិដ្ឋិ; ឯវំ អសប្បុរិសទានំ ទត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា យា អសប្បុរិសានំ គតិ តត្ថ ឧបបជ្ជតិ។ កា ច, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសានំ គតិ? និរយោ វា តិរច្ឆានយោនិ វា។

៥១។ “ជានេយ្យ នុ ខោ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សប្បុរិសំ – ‘សប្បុរិសោ អយំ ភវ’”ន្តិ? “ឯវំ , ភន្តេ”។ “សាធុ, ភិក្ខវេ; ឋានមេតំ, ភិក្ខវេ, វិជ្ជតិ យំ សប្បុរិសោ សប្បុរិសំ ជានេយ្យ – ‘សប្បុរិសោ អយំ ភវ’ន្តិ។ ជានេយ្យ បន, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ អសប្បុរិសំ – ‘អសប្បុរិសោ អយំ ភវ’”ន្តិ? “ឯវំ, ភន្តេ”។ “សាធុ, ភិក្ខវេ; ឯតម្បិ ខោ, ភិក្ខវេ, ឋានំ វិជ្ជតិ យំ សប្បុរិសោ អសប្បុរិសំ ជានេយ្យ – ‘អសប្បុរិសោ អយំ ភវ’ន្តិ។ សប្បុរិសោ, ភិក្ខវេ, សទ្ធម្មសមន្នាគតោ ហោតិ, សប្បុរិសភត្តី ហោតិ, សប្បុរិសចិន្តី ហោតិ, សប្បុរិសមន្តី ហោតិ, សប្បុរិសវាចោ ហោតិ, សប្បុរិសកម្មន្តោ ហោតិ, សប្បុរិសទិដ្ឋិ ហោតិ; សប្បុរិសទានំ ទេតិ”។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សទ្ធម្មសមន្នាគតោ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សទ្ធោ ហោតិ, ហិរិមា ហោតិ, ឱត្តប្បី ហោតិ, ពហុស្សុតោ ហោតិ, អារទ្ធវីរិយោ ហោតិ, ឧបដ្ឋិតស្សតិ ហោតិ, បញ្ញវា ហោតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សទ្ធម្មសមន្នាគតោ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សប្បុរិសភត្តី ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសស្ស យេ តេ សមណព្រាហ្មណា សទ្ធា ហិរិមន្តោ ឱត្តប្បិនោ ពហុស្សុតា អារទ្ធវីរិយា ឧបដ្ឋិតស្សតិនោ បញ្ញវន្តោ ត្យាស្ស មិត្តា ហោន្តិ, តេ សហាយា។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សប្បុរិសភត្តី ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សប្បុរិសចិន្តី ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ នេវត្តព្យាពាធាយ ចេតេតិ, ន បរព្យាពាធាយ ចេតេតិ, ន ឧភយព្យាពាធាយ ចេតេតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សប្បុរិសចិន្តី ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សប្បុរិសមន្តី ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ នេវត្តព្យាពាធាយ ចេតេតិ, ន បរព្យាពាធាយ ចេតេតិ, ន ឧភយព្យាពាធាយ ចេតេតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សប្បុរិសមន្តី ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សប្បុរិសវាចោ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ មុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ, បិសុណាយ វាចាយ បដិវិរតោ ហោតិ, ផរុសាយ វាចាយ បដិវិរតោ ហោតិ, សម្ផប្បលាបា បដិវិរតោ ហោតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សប្បុរិសវាចោ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សប្បុរិសកម្មន្តោ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ, អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ, កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវិរតោ ហោតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សប្បុរិសកម្មន្តោ ហោតិ។

“កថញ្ច , ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សប្បុរិសទិដ្ឋិ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ ឯវំទិដ្ឋិ ហោតិ – ‘អត្ថិ ទិន្នំ, អត្ថិ យិដ្ឋំ, អត្ថិ ហុតំ, អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោ, អត្ថិ អយំ លោកោ , អត្ថិ បរោ លោកោ, អត្ថិ មាតា, អត្ថិ បិតា, អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា, អត្ថិ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មគ្គតា សម្មាបដិបន្នា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តី’តិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សប្បុរិសទិដ្ឋិ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សប្បុរិសទានំ ទេតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សក្កច្ចំ ទានំ ទេតិ, សហត្ថា ទានំ ទេតិ, ចិត្តីកត្វា ទានំ ទេតិ, អនបវិទ្ធំ ទានំ ទេតិ, អាគមនទិដ្ឋិកោ ទានំ ទេតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សប្បុរិសទានំ ទេតិ។

“សោ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ ឯវំ សទ្ធម្មសមន្នាគតោ, ឯវំ សប្បុរិសភត្តិ, ឯវំ សប្បុរិសចិន្តី, ឯវំ សប្បុរិសមន្តី, ឯវំ សប្បុរិសវាចោ, ឯវំ សប្បុរិសកម្មន្តោ, ឯវំ សប្បុរិសទិដ្ឋិ; ឯវំ សប្បុរិសទានំ ទត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា យា សប្បុរិសានំ គតិ តត្ថ ឧបបជ្ជតិ។ កា ច, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសានំ គតិ? ទេវមហត្តតា វា មនុស្សមហត្តតា វា”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

ចូឡបុណ្ណមសុត្តំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

ទេវទហវគ្គោ និដ្ឋិតោ បឋមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

ខេចខហំ បញ្ញាត្តឃំ, កិត្តិ-សាយ-ស្វភត្លត្តំ;

សប្យាឃ-កល-កោបក-យហាបុណ្ណធ្វញ្ញអបុណ្ណញ្ញាតិ៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២. អនុបទវគ្គោ

១. អនុបទសុត្តំ

៩៣. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“បណ្ឌិតោ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ; មហាបញ្ញោ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ; បុថុបញ្ញោ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ; ហាសបញ្ញោ [ហាសុបញ្ញោ (សី។ បី។)], ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ; ជវនបញ្ញោ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ; តិក្ខបញ្ញោ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ; និព្វេធិកបញ្ញោ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ; សារិបុត្តោ, ភិក្ខវេ, អឌ្ឍមាសំ អនុបទធម្មវិបស្សនំ វិបស្សតិ។ តត្រិទំ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តស្ស អនុបទធម្មវិបស្សនាយ ហោតិ។

៩៤. “ឥធ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ យេ ច បឋមេ ឈានេ [បឋមជ្ឈានេ (ក។ សី។ បី។ ក។)] ធម្មា វិតក្កោ ច វិចារោ ច បីតិ ច សុខញ្ច ចិត្តេកគ្គតា ច, ផស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្តំ ឆន្ទោ អធិមោក្ខោ វីរិយំ សតិ ឧបេក្ខា មនសិការោ – ត្យាស្ស ធម្មា អនុបទវវត្ថិតា ហោន្តិ។ ត្យាស្ស ធម្មា វិទិតា ឧប្បជ្ជន្តិ, វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ, វិទិតា អព្ភត្ថំ គច្ឆន្តិ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘ឯវំ កិរមេ ធម្មា អហុត្វា សម្ភោន្តិ, ហុត្វា បដិវេន្តី’តិ។ សោ តេសុ ធម្មេសុ អនុបាយោ អនបាយោ អនិស្សិតោ អប្បដិពទ្ធោ [អប្បដិពន្ធោ (ក។)] វិប្បមុត្តោ វិសំយុត្តោ វិមរិយាទីកតេន ចេតសា វិហរតិ។ សោ ‘អត្ថិ ឧត្តរិ និស្សរណ’ន្តិ បជានាតិ។ តព្ពហុលីការា អត្ថិត្វេវស្ស [អត្ថិតោវស្ស (សី។ បី។)] ហោតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ យេ ច ទុតិយេ ឈានេ ធម្មា – អជ្ឈត្តំ សម្បសាទោ ច បីតិ ច សុខញ្ច ចិត្តេកគ្គតា ច, ផស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្តំ ឆន្ទោ អធិមោក្ខោ វីរិយំ សតិ ឧបេក្ខា មនសិការោ – ត្យាស្ស ធម្មា អនុបទវវត្ថិតា ហោន្តិ។ ត្យាស្ស ធម្មា វិទិតា ឧប្បជ្ជន្តិ, វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ, វិទិតា អព្ភត្ថំ គច្ឆន្តិ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘ឯវំ កិរមេ ធម្មា អហុត្វា សម្ភោន្តិ, ហុត្វា បដិវេន្តី’តិ។ សោ តេសុ ធម្មេសុ អនុបាយោ អនបាយោ អនិស្សិតោ អប្បដិពទ្ធោ វិប្បមុត្តោ វិសំយុត្តោ វិមរិយាទីកតេន ចេតសា វិហរតិ។ សោ ‘អត្ថិ ឧត្តរិ និស្សរណ’ន្តិ បជានាតិ។ តព្ពហុលីការា អត្ថិត្វេវស្ស ហោតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្បជានោ, សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ។ យំ តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ – ‘ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារី’តិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ យេ ច តតិយេ ឈានេ ធម្មា – សុខញ្ច សតិ

ច សម្បជញ្ញញ្ច ចិត្តេកគ្គតា ច, ផស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្តំ ឆន្ទោ អធិមោក្ខោ វីរិយំ សតិ ឧបេក្ខា មនសិការោ – ត្យាស្ស ធម្មា អនុបទវវត្ថិតា ហោន្តិ, ត្យាស្ស ធម្មា វិទិតា ឧប្បជ្ជន្តិ, វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ, វិទិតា អព្ភត្ថំ គច្ឆន្តិ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘ឯវំ កិរមេ ធម្មា អហុត្វា សម្ភោន្តិ, ហុត្វា បដិវេន្តី’តិ។ សោ តេសុ ធម្មេសុ អនុបាយោ អនបាយោ អនិស្សិតោ អប្បដិពទ្ធោ វិប្បមុត្តោ វិសំយុត្តោ វិមរិយាទីកតេន ចេតសា វិហរតិ។ សោ ‘អត្ថិ ឧត្តរិ និស្សរណ’ន្តិ បជានាតិ។ តព្ពហុលីការា អត្ថិត្វេវស្ស ហោតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្វេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធិំ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ យេ ច ចតុត្ថេ ឈានេ ធម្មា – ឧបេក្ខា អទុក្ខមសុខា វេទនា បស្សទ្ធត្តា ចេតសោ អនាភោគោ សតិបារិសុទ្ធិ ចិត្តេកគ្គតា ច, ផស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្តំ ឆន្ទោ អធិមោក្ខោ វីរិយំ សតិ ឧបេក្ខា មនសិការោ – ត្យាស្ស ធម្មា អនុបទវវត្ថិតា ហោន្តិ។ ត្យាស្ស ធម្មា វិទិតា ឧប្បជ្ជន្តិ, វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ, វិទិតា អព្ភត្ថំ គច្ឆន្តិ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘ឯវំ កិរមេ ធម្មា អហុត្វា សម្ភោន្តិ, ហុត្វា បដិវេន្តី’តិ។ សោ តេសុ ធម្មេសុ អនុបាយោ អនបាយោ អនិស្សិតោ អប្បដិពទ្ធោ វិប្បមុត្តោ វិសំយុត្តោ វិមរិយាទីកតេន ចេតសា វិហរតិ។ សោ ‘អត្ថិ ឧត្តរិ និស្សរណ’ន្តិ បជានាតិ។ តព្ពហុលីការា អត្ថិត្វេវស្ស ហោតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ សព្ពសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា ‘អនន្តោ អាកាសោ’តិ អាកាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ យេ ច អាកាសានញ្ចាយតនេ ធម្មា – អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញា ច ចិត្តេកគ្គតា ច ផស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្តំ ឆន្ទោ អធិមោក្ខោ វីរិយំ សតិ ឧបេក្ខា មនសិការោ – ត្យាស្ស ធម្មា អនុបទវវត្ថិតា ហោន្តិ។ ត្យាស្ស ធម្មា វិទិតា ឧប្បជ្ជន្តិ, វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ, វិទិតា អព្ភត្ថំ គច្ឆន្តិ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘ឯវំ កិរមេ ធម្មា អហុត្វា សម្ភោន្តិ, ហុត្វា បដិវេន្តី’តិ។ សោ តេសុ ធម្មេសុ អនុបាយោ អនបាយោ អនិស្សិតោ អប្បដិពទ្ធោ វិប្បមុត្តោ វិសំយុត្តោ វិមរិយាទីកតេន ចេតសា វិហរតិ។ សោ ‘អត្ថិ ឧត្តរិ និស្សរណ’ន្តិ បជានាតិ។ តព្ពហុលីការា អត្ថិត្វេវស្ស ហោតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ សព្ពសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម ‘អនន្តំ វិញ្ញាណ’ន្តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ យេ ច វិញ្ញាណញ្ចាយតនេ ធម្មា – វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញា ច ចិត្តេកគ្គតា ច, ផស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្តំ ឆន្ទោ អធិមោក្ខោ វីរិយំ សតិ ឧបេក្ខា មនសិការោ – ត្យាស្ស ធម្មា អនុបទវវត្ថិតា ហោន្តិ។ ត្យាស្ស ធម្មា វិទិតា ឧប្បជ្ជន្តិ, វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ, វិទិតា អព្ភត្ថំ គច្ឆន្តិ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘ឯវំ កិរមេ ធម្មា អហុត្វា សម្ភោន្តិ, ហុត្វា បដិវេន្តី’តិ។ សោ តេសុ ធម្មេសុ អនុបាយោ អនបាយោ អនិស្សិតោ អប្បដិពទ្ធោ វិប្បមុត្តោ វិសំយុត្តោ វិមរិយាទីកតេន ចេតសា វិហរតិ។ សោ ‘អត្ថិ ឧត្តរិ និស្សរណ’ន្តិ បជានាតិ។ តព្ពហុលីការា អត្ថិត្វេវស្ស ហោតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ សព្ពសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម ‘នត្ថិ កិញ្ចី’តិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ យេ ច អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ ធម្មា – អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា ច ចិត្តេកគ្គតា ច, ផស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្តំ ឆន្ទោ អធិមោក្ខោ វីរិយំ សតិ ឧបេក្ខា មនសិការោ – ត្យាស្ស ធម្មា អនុបទវវត្ថិតា ហោន្តិ។ ត្យាស្ស ធម្មា វិទិតា ឧប្បជ្ជន្តិ, វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ, វិទិតា អព្ភត្ថំ

គច្ឆតិ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘ឯវំ កិរ មេ ធម្មា អហុត្វា សម្ភោន្តិ, ហុត្វា បដិវេន្តី’តិ។ សោ តេសុ ធម្មេសុ អនុបាយោ អនបាយោ អនិស្សិតោ អប្បដិពទ្ធោ វិប្បមុត្តោ វិសំយុត្តោ វិមរិយាទីកតេន ចេតសា វិហរតិ។ សោ ‘អត្ថិ ឧត្តរិ និស្សរណ’ន្តិ បជានាតិ។ តព្ពហុលីការា អត្ថិត្វេវស្ស ហោតិ។

៩៧។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សោ តាយ សមាបត្តិយា សតោ វុដ្ឋហតិ។ សោ តាយ សមាបត្តិយា សតោ វុដ្ឋហិត្វា យេ ធម្មា [យេ តេ ធម្មា (សី។)] អតីតា និរុទ្ធា វិបរិណតា តេ ធម្មេ សមនុបស្សតិ – ‘ឯវំ កិរ មេ ធម្មា អហុត្វា សម្ភោន្តិ, ហុត្វា បដិវេន្តី’តិ។ សោ តេសុ ធម្មេសុ អនុបាយោ អនបាយោ អនិស្សិតោ អប្បដិពទ្ធោ វិប្បមុត្តោ វិសំយុត្តោ វិមរិយាទីកតេន ចេតសា វិហរតិ។ សោ ‘អត្ថិ ឧត្តរិ និស្សរណ’ន្តិ បជានាតិ។ តព្ពហុលីការា អត្ថិត្វេវស្ស ហោតិ។

៩៨។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ សព្ពសោ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តិ។ សោ តាយ សមាបត្តិយា សតោ វុដ្ឋហតិ។ សោ តាយ សមាបត្តិយា សតោ វុដ្ឋហិត្វា យេ ធម្មា អតីតា និរុទ្ធា វិបរិណតា តេ ធម្មេ សមនុបស្សតិ – ‘ឯវំ កិរ មេ ធម្មា អហុត្វា សម្ភោន្តិ, ហុត្វា បដិវេន្តី’តិ។ សោ តេសុ ធម្មេសុ អនុបាយោ អនបាយោ អនិស្សិតោ អប្បដិពទ្ធោ វិប្បមុត្តោ វិសំយុត្តោ វិមរិយាទីកតេន ចេតសា វិហរតិ។ សោ ‘នត្ថិ ឧត្តរិ និស្សរណ’ន្តិ បជានាតិ។ តព្ពហុលីការា នត្ថិត្វេវស្ស ហោតិ។

៩៩។ “យំ ខោ តំ, ភិក្ខវេ, សម្មា វទមានោ វទេយ្យ – ‘វសិប្បត្តោ បារមិប្បត្តោ អរិយស្មិំ សីលស្មិំ, វសិប្បត្តោ បារមិប្បត្តោ អរិយស្មិំ សមាធិស្មិំ, វសិប្បត្តោ បារមិប្បត្តោ អរិយាយ បញ្ញាយ , វសិប្បត្តោ បារមិប្បត្តោ អរិយាយ វិមុត្តិយា’តិ, សារិបុត្តមេវ តំ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ – ‘វសិប្បត្តោ បារមិប្បត្តោ អរិយស្មិំ សីលស្មិំ, វសិប្បត្តោ បារមិប្បត្តោ អរិយស្មិំ សមាធិស្មិំ, វសិប្បត្តោ បារមិប្បត្តោ អរិយាយ បញ្ញាយ, វសិប្បត្តោ បារមិប្បត្តោ អរិយាយ វិមុត្តិយា’តិ។ យំ ខោ តំ, ភិក្ខវេ , សម្មា វទមានោ វទេយ្យ – ‘ភគវតោ បុត្តោ ឱរសោ មុខតោ ជាតោ ធម្មជោ ធម្មនិម្មិតោ ធម្មទាយាទោ នោ អាមិសទាយាទោ’តិ, សារិបុត្តមេវ តំ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ – ‘ភគវតោ បុត្តោ ឱរសោ មុខតោ ជាតោ ធម្មជោ ធម្មនិម្មិតោ ធម្មទាយាទោ នោ អាមិសទាយាទោ’តិ។ សារិបុត្តោ, ភិក្ខវេ, តថាគតេន អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បវត្តិតំ សម្មទេវ អនុប្បវត្តេតី”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

អនុបទសុត្តំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

២. ឆព្ពិសោធនសុត្តំ

៥៥. ឲចំ ខេ សុតំ – ឲក់ សេមយំ ភកចា សាចត្ថិយំ ចិហរតិ ខេតចខេត អតាឆបិណ្ឌិកស្ស អារាខេ។ តឲ្រ ខោ ភកចា ភិក្ខូ អាមខេត្តសិ – “ភិក្ខេចា”តិ។ “ភខេត្ត”តិ ខេត ភិក្ខូ ភកចខេតា បច្ចេស្សាសុំ។ ភកចា ឲតខេចាច –

“ឱ្ចឆ, ភិក្ខេច, ភិក្ខុ អន្ញ្ញា ព្យាកខេរាតិ – ‘ខីណា ជាតិ, ចុសិតំ ព្រាហ្មចរិយំ, កតំ ករណីយំ, តាបរំ ឱ្ចត្តតាយាតិ បជាតាមី’តិ។ តស្ស, ភិក្ខេច, ភិក្ខុខេតា ភាសិតំ ខេតច អភិតន្ទិតព្វំ តប្បដិក្កោសិតព្វំ។ អតភិតន្ទិត្វា អប្បដិក្កោសិត្វា បញ្ហោ បុច្ឆិតខេព្វា – ‘ចត្តារោខេម, អាចុខេសា, ខេចាហារា ខេតត ភកចតា ជាតតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុខេទ្ធត សម្មក្ខាតា។ កតខេម ចត្តារោ? ឥខេដ្ឋ ឥដ្ឋចាឥតា, សុខេត សុតចាឥតា, មុខេត មុតចាឥតា, ចិញ្ញាខេត ចិញ្ញាតចាឥតា – ឱ្ចខេម ខោ, អាចុខេសា, ចត្តារោ ខេចាហារា ខេតត ភកចតា ជាតតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុខេទ្ធត សម្មក្ខាតា។ កថំ ជាតខេតា បតាយស្មខេតា, កថំ បស្សខេតា ឱ្ចខេមសុ ចតូសុ ខេចាហារខេសុ អតុបាទាយ អាសខេចហិ ចិត្តំ ចិមុត្ត’ត្តិ? ខីណាសចស្ស, ភិក្ខេច, ភិក្ខុខេតា ចុសិតចខេតា កតករណីយស្ស ឱ្ហិតភារស្ស អតុប្បត្តសទត្ថស្ស បរិក្ខីណភចសំខេយាជតស្ស សម្មទញ្ញាចិមុត្តស្ស អយមតុធខេម្មា ខេហាតិ ខេចយ្យាករណាយ – ‘ឥខេដ្ឋ ខោ អហំ , អាចុខេសា, អតុបខេយា អតបខេយា អតិស្សិខេតា អប្បដិពខេទ្ធា ចិប្បមុខេត្តា ចិសំយុខេត្តា ចិមរិយាទីកខេតត ខេចតសា ចិហរាមិ។ សុខេត ខោ អហំ, អាចុខេសា…ខេប… មុខេត ខោ អហំ, អាចុខេសា… ចិញ្ញាខេត ខោ អហំ, អាចុខេសា, អតុបខេយា អតបខេយា អតិស្សិខេតា អប្បដិពខេទ្ធា ចិប្បមុខេត្តា ចិសំយុខេត្តា ចិមរិយាទីកខេតត ខេចតសា ចិហរាមិ។ ឲចំ ខោ ខេម, អាចុខេសា, ជាតខេតា ឲចំ បស្សខេតា ឱ្ចខេមសុ ចតូសុ ខេចាហារខេសុ អតុបាទាយ អាសខេចហិ ចិត្តំ ចិមុត្ត’ត្តិ។ តស្ស, ភិក្ខេច, ភិក្ខុខេតា ‘សាធូ’តិ ភាសិតំ អភិតន្ទិតព្វំ អតុខេមាឥតព្វំ។ ‘សាធូ’តិ ភាសិតំ អភិតន្ទិត្វា អតុខេមាឥត្វា ឧត្តរិំ បញ្ហោ បុច្ឆិតខេព្វា។

៥៥. “‘បញ្ចិខេម, អាចុខេសា, ឧបាទាតក្ខន្ធា ខេតត ភកចតា ជាតតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុខេទ្ធត សម្មក្ខាតា។ កតខេម បញ្ច? ខេសយ្យថិទំ – ទ្ធបុបាទាតក្ខខេន្ធា, ខេចទតុបាទាតក្ខខេន្ធា, សញ្ញុបាទាតក្ខខេន្ធា, សង្ខារុបាទាតក្ខខេន្ធា, ចិញ្ញាណុបាទាតក្ខខេន្ធា – ឱ្ចខេម ខោ, អាចុខេសា, បញ្ចុបាទាតក្ខន្ធា ខេតត ភកចតា ជាតតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុខេទ្ធត សម្មក្ខាតា។ កថំ ជាតខេតា បតាយស្មខេតា, កថំ បស្សខេតា ឱ្ចខេមសុ បញ្ចសុ ឧបាទាតក្ខខេន្ធសុ អតុបាទាយ អាសខេចហិ ចិត្តំ ចិមុត្ត’ត្តិ? ខីណាសចស្ស, ភិក្ខេច, ភិក្ខុខេតា ចុសិតចខេតា កតករណីយស្ស ឱ្ហិតភារស្ស អតុប្បត្តសទត្ថស្ស បរិក្ខីណភចសំខេយាជតស្ស សម្មទញ្ញាចិមុត្តស្ស អយមតុធខេម្មា ខេហាតិ ខេចយ្យាករណាយ – ‘ទ្ធបំ ខោ អហំ, អាចុខេសា, អពលំ ចិរាគុតំ [ចិរាកំ (សី។ បី។), ចិរាគុតំ (ឌីកា)] អតស្សាសិកត្តិ ចិឌិត្វា ខេយ ទ្ធខេប ឧបាយុបាទាតា [ឧបយុបាទាតា (ក។)] ខេចតខេសា អឌិដ្ឋាតាភិតិខេចសាតុសយា ខេតសំ លយា ចិរាកា តិខេរាធា ចាកា បដិតិស្សក្កា ចិមុត្តំ ខេម ចិត្តត្តិ បជាតាមិ។ ខេចទតំ ខោ អហំ, អាចុខេសា…ខេប… សញ្ញំ ខោ អហំ, អាចុខេសា… សង្ខាខេរ ខោ អហំ, អាចុខេសា… ចិញ្ញាណំ ខោ អហំ, អាចុខេសា, អពលំ ចិរាគុតំ អតស្សាសិកត្តិ ចិឌិត្វា ខេយ ចិញ្ញាខេណ ឧបាយុបាទាតា ខេចតខេសា អឌិដ្ឋាតាភិតិខេចសាតុសយា ខេតសំ លយា ចិរាកា តិខេរាធា ចាកា បដិតិស្សក្កា ចិមុត្តំ ខេម ចិត្តត្តិ បជាតាមិ។ ឲចំ ខោ ខេម, អាចុខេសា, ជាតខេតា ឲចំ បស្សខេតា ឱ្ចខេមសុ បញ្ចសុ ឧបាទាតក្ខខេន្ធសុ អតុបាទាយ អាសខេចហិ ចិត្តំ ចិមុត្ត’ត្តិ។ តស្ស, ភិក្ខេច, ភិក្ខុខេតា ‘សាធូ’តិ ភាសិតំ អភិតន្ទិតព្វំ, អតុខេមាឥតព្វំ។ ‘សាធូ’តិ ភាសិតំ អភិតន្ទិត្វា អតុខេមាឥត្វា ឧត្តរិំ បញ្ហោ បុច្ឆិតខេព្វា។

໑໐໐. “‘ຉ ຍິມາ, ອາວຸໂສ, ທາຕຸໂຍ ເຕນ ພຄວຕາ ຊານຕາ ປສ຺ສຕາ ອຣຫຕາ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ເທນ ສມ຺ມທກ຺ຂາຕາ. ກຕມາ ຉ? ປຐວີທາຕຸ, ອາໂປທາຕຸ, ເຕໂຊທາຕຸ, ວາໂຍທາຕຸ, ອາກາສທາຕຸ, ວິຎ຺ຎາຓທາຕຸ – ອິມາ ໂຂ, ອາວຸໂສ, ຉ ທາຕຸໂຍ ເຕນ ພຄວຕາ ຊານຕາ ປສ຺ສຕາ ອຣຫຕາ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ເທນ ສມ຺ມທກ຺ຂາຕາ. ກຖໍ ຊານໂຕ ປນ, ກຖໍ ປສ຺ສໂຕ ອິມາສຸ ຉສຸ ທາຕູສຸ ອນຸປາທາຍ ອາສເວຫິ ຈິຕ຺ຕໍ ວິມຸຕ຺ຕນ຺ຕິ? ຂີຓາສວສ຺ສ, ພິກ຺ຂເວ, ພິກ຺ຂຸໂນ ວຸສິຕວໂຕ ກຕກຣຓີຍສ຺ສ ໂອຫິຕພາຣສ຺ສ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕສທຕ຺ຖສ຺ສ ປຣິກ຺ຂີຓພວສໍໂຍຊນສ຺ສ ສມ຺ມທຎ຺ຎາວິມຸຕ຺ຕສ຺ສ ອຍມນຸທມ຺ໂມ ໂຫຕິ ພ຺ຍາກຣຓາຍ – ‘ປຐວີທາຕຸໍ ໂຂ ອຫໍ, ອາວຸໂສ, ນ ອຕ຺ຕໂຕ ອຸປຄຉ຺ຉິໍ, ນ ຈ ປຐວີທາຕຸນິສ຺ສິຕໍ ອຕ຺ຕານໍ. ເຍ ຈ ປຐວີທາຕຸນິສ຺ສິຕາ ອຸປາຍຸປາທານາ ເຈຕໂສ ອທິຏ຺ຐານາພິນິເວສານຸສຍາ ເຕສໍ ຂຍາ ວິຣາຄາ ນິໂຣທາ ຈາຄາ ປຏິນິສ຺ສຄ຺ຄາ ວິມຸຕ຺ຕໍ ເມ ຈິຕ຺ຕນ຺ຕິ ປຊານາມິ. ອາໂປທາຕຸໍ ໂຂ ອຫໍ, ອາວຸໂສ…ເປ… ເຕໂຊທາຕຸໍ ໂຂ ອຫໍ, ອາວຸໂສ… ວາໂຍທາຕຸໍ ໂຂ ອຫໍ, ອາວຸໂສ… ອາກາສທາຕຸໍ ໂຂ ອຫໍ, ອາວຸໂສ… ວິຎ຺ຎາຓທາຕຸໍ ໂຂ ອຫໍ, ອາວຸໂສ, ນ ອຕ຺ຕໂຕ ອຸປຄຉ຺ຉິໍ, ນ ຈ ວິຎ຺ຎາຓທາຕຸນິສ຺ສິຕໍ ອຕ຺ຕານໍ. ເຍ ຈ ວິຎ຺ຎາຓທາຕຸນິສ຺ສິຕາ ອຸປາຍຸປາທານາ ເຈຕໂສ ອທິຏ຺ຐານາພິນິເວສານຸສຍາ ເຕສໍ ຂຍາ ວິຣາຄາ ນິໂຣທາ ຈາຄາ ປຏິນິສ຺ສຄ຺ຄາ ວິມຸຕ຺ຕໍ ເມ ຈິຕ຺ຕນ຺ຕິ ປຊານາມິ. ເອວໍ ໂຂ ເມ, ອາວຸໂສ, ຊານໂຕ, ເອວໍ ປສ຺ສໂຕ ອິມາສຸ ຉສຸ ທາຕູສຸ ອນຸປາທາຍ ອາສເວຫິ ຈິຕ຺ຕໍ ວິມຸຕ຺ຕນ຺ຕິ’. ຕສ຺ສ, ພິກ຺ຂເວ, ພິກ຺ຂຸໂນ ‘ສາທູ’ຕິ ພາສິຕໍ ອພິນນ຺ທິຕພ຺ພໍ, ອນຸໂມທິຕພ຺ພໍ. ‘ສາທູ’ຕິ ພາສິຕໍ ອພິນນ຺ທິຕ຺ວາ ອນຸໂມທິຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣິ ປຎ຺ໂຫ ປຸຉ຺ຉິຕພ຺ໂພ.

໑໐໑. “‘ຉ ໂຂ ປນິມານິ, ອາວຸໂສ, ອຊ຺ຌຕ຺ຕິກພາຫິຣານິ [ອຊ຺ຌຕ຺ຕິການິ ພາຫິຣານິ (ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)] ອາຍຕນານິ ເຕນ ພຄວຕາ ຊານຕາ ປສ຺ສຕາ ອຣຫຕາ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ເທນ ສມ຺ມທກ຺ຂາຕານິ. ກຕມານິ ຉ? ຈກ຺ຂຸ ເຈວ ຣູປາ ຈ, ໂສຕຎ຺ຈ ສທ຺ທາ ຈ, ຆານຎ຺ຈ ຄນ຺ທາ ຈ, ຊິວ຺ຫາ ຈ ຣສາ ຈ, ກາໂຍ ຈ ໂຜຏ຺ຐພ຺ພາ ຈ, ມໂນ ຈ ທມ຺ມາ ຈ – ອິມານິ ໂຂ, ອາວຸໂສ, ຉ ອຊ຺ຌຕ຺ຕິກພາຫິຣານິ ອາຍຕນານິ ເຕນ ພຄວຕາ ຊານຕາ ປສ຺ສຕາ ອຣຫຕາ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ເທນ ສມ຺ມທກ຺ຂາຕານິ. ກຖໍ ຊານໂຕ ປນ, ກຖໍ ປສ຺ສໂຕ ອິເມສຸ ຉສຸ ອຊ຺ຌຕ຺ຕິກພາຫິເຣສຸ ອາຍຕເນສຸ ອນຸປາທາຍ ອາສເວຫິ ຈິຕ຺ຕໍ ວິມຸຕ຺ຕນ຺ຕິ? ຂີຓາສວສ຺ສ, ພິກ຺ຂເວ, ພິກ຺ຂຸໂນ ວຸສິຕວໂຕ ກຕກຣຓີຍສ຺ສ ໂອຫິຕພາຣສ຺ສ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕສທຕ຺ຖສ຺ສ ປຣິກ຺ຂີຓພວສໍໂຍຊນສ຺ສ ສມ຺ມທຎ຺ຎາວິມຸຕ຺ຕສ຺ສ ອຍມນຸທມ຺ໂມ ໂຫຕິ ພ຺ຍາກຣຓາຍ – ‘ຈກ຺ຂຸສ຺ມິໍ, ອາວຸໂສ, ຣູເປ ຈກ຺ຂຸວິຎ຺ຎາເຓ ຈກ຺ຂຸວິຎ຺ຎາຓວິຎ຺ຎາຕພ຺ເພສຸ ທມ຺ເມສຸ ໂຍ ຉນ຺ໂທ ໂຍ ຣາໂຄ ຍາ ນນ຺ທີ [ນນ຺ທິ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)] ຍາ ຕຓ຺ຫາ ເຍ ຈ ອຸປາຍຸປາທານາ ເຈຕໂສ ອທິຏ຺ຐານາພິນິເວສານຸສຍາ ເຕສໍ ຂຍາ ວິຣາຄາ ນິໂຣທາ ຈາຄາ ປຏິນິສ຺ສຄ຺ຄາ ວິມຸຕ຺ຕໍ ເມ ຈິຕ຺ຕນ຺ຕິ ປຊານາມິ. ໂສຕສ຺ມິໍ, ອາວຸໂສ, ສທ຺ເທ ໂສຕວິຎ຺ຎາເຓ…ເປ… ຆານສ຺ມິໍ, ອາວຸໂສ, ຄນ຺ເທ ຆານວິຎ຺ຎາເຓ… ຊິວ຺ຫາຍ, ອາວຸໂສ, ຣເສ ຊິວ຺ຫາວິຎ຺ຎາເຓ… ກາຍສ຺ມິໍ, ອາວຸໂສ, ໂຜຏ຺ຐພ຺ເພ ກາຍວິຎ຺ຎາເຓ… ມນສ຺ມິໍ, ອາວຸໂສ, ທມ຺ເມ ມໂນວິຎ຺ຎາເຓ ມໂນວິຎ຺ຎາຓວິຎ຺ຎາຕພ຺ເພສຸ ທມ຺ເມສຸ ໂຍ ຉນ຺ໂທ ໂຍ ຣາໂຄ ຍາ ນນ຺ທີ ຍາ ຕຓ຺ຫາ ເຍ ຈ ອຸປາຍຸປາທານາ ເຈຕໂສ ອທິຏ຺ຐານາພິນິເວສານຸສຍາ ເຕສໍ ຂຍາ ວິຣາຄາ ນິໂຣທາ ຈາຄາ ປຏິນິສ຺ສຄ຺ຄາ ວິມຸຕ຺ຕໍ ເມ ຈິຕ຺ຕນ຺ຕິ ປຊານາມິ. ເອວໍ ໂຂ ເມ, ອາວຸໂສ, ຊານໂຕ ເອວໍ ປສ຺ສໂຕ ອິເມສຸ ຉສຸ ອຊ຺ຌຕ຺ຕິກພາຫິເຣສຸ ອາຍຕເນສຸ ອນຸປາທາຍ ອາສເວຫິ ຈິຕ຺ຕໍ ວິມຸຕ຺ຕນ຺ຕິ’. ຕສ຺ສ, ພິກ຺ຂເວ, ພິກ຺ຂຸໂນ ‘ສາທູ’ຕິ ພາສິຕໍ ອພິນນ຺ທິຕພ຺ພໍ ອນຸໂມທິຕພ຺ພໍ. ‘ສາທູ’ຕິ ພາສິຕໍ ອພິນນ຺ທິຕ຺ວາ ອນຸໂມທິຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣິ ປຎ຺ໂຫ ປຸຉ຺ຉິຕພ຺ໂພ.

᪑᪐᪗᩺ “‘ᨠᨳᩴ ᨩᩣᨶᨲᩮᩣ ᨷᨶᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ, ᨠᨳᩴ ᨷᩔᨲᩮᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᩈᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩮ ᨠᩣᨿᩮ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩋᩉᩘᨠᩣᩁᨾᨾᩘᨠᩣᩁᨾᩣᨶᩣᨶᩩᩈᨿᩣ ᩈᨾᩪᩉᨲᩣ’ᨲᩥ [ᩈᩩᩈᨾᩪᩉᨲᩣᨲᩥ (ᩈᩦ᩺ ᩈ᩠ᨿᩣ᩺ ᨠᩴ᩺ ᨷᩦ᩺)]? ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩔ , ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩅᩩᩈᩥᨲᩅᨲᩮᩣ ᨠᨲᨠᩁᨱᩦᨿᩔ ᩒᩉᩥᨲᨽᩣᩁᩔ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩈᨴᨲ᩠ᨳᩔ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᨽᩅᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨿᨾᨶᩩᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩣᨿ – ‘ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨡᩮᩣ ᩋᩉᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᨣᩣᩁᩥᨿᨽᩪᨲᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᩅᩥᨴ᩠ᨴᩈᩩ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ᩺ ᨲᩔ ᨾᩮ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩈᩥ᩺ ᨲᩣᩉᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮ ᩈᨴ᩠ᨵᩴ ᨷᨭᩥᩃᨽᩥᩴ᩺ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨷᨭᩥᩃᩣᨽᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩍᨲᩥ ᨷᨭᩥᩈᨬ᩠ᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᩴ – ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩮᩣ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩮᩣ ᩁᨩᩣᨷᨳᩮᩣ, ᩋᨻ᩠ᨽᩮᩣᨠᩣᩈᩮᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣ᩺ ᨶᨿᩥᨴᩴ ᩈᩩᨠᩁᩴ ᩋᨣᩣᩁᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩅᩈᨲᩣ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩘ᩠ᨡᩃᩥᨡᩥᨲᩴ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨧᩁᩥᨲᩩᩴ᩺ ᨿᩴᨶᩪᨶᩣᩉᩴ ᨠᩮᩈᨾᩔᩩᩴ ᩒᩉᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩈᩣᨿᩣᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣᩣᩁᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᨣᩣᩁᩥᨿᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩮᨿ᩠ᨿ’’ᨶ᩠ᨲᩥ᩺

“ᩈᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩋᩉᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᨷᩁᩮᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩋᨷ᩠ᨷᩴ ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨣᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨣᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᨷᩉᩣᨿ, ᩋᨷ᩠ᨷᩴ ᩅᩣ ᨬᩣᨲᩥᨷᩁᩥᩅᨭ᩠ᨭᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᨬᩣᨲᩥᨷᩁᩥᩅᨭ᩠ᨭᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨠᩮᩈᨾᩔᩩᩴ ᩒᩉᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩈᩣᨿᩣᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣᩣᩁᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᨣᩣᩁᩥᨿᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᩴ᩺ ᩈᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᩣᨩᩦᩅᩈᨾᩣᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ ᨶᩥᩉᩥᨲᨴᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᨶᩥᩉᩥᨲᩈᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩃᨩ᩠ᨩᩦ ᨴᨿᩣᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨷᩣᨱᨽᩪᨲᩉᩥᨲᩣᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᩦ ᩅᩥᩉᩣᩈᩥᩴ᩺ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨿᩦ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨷᩣᨭᩥᨠᩘ᩠ᨡᩦ, ᩋᨳᩮᨶᩮᨶ ᩈᩩᨧᩥᨽᩪᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩅᩥᩉᩣᩈᩥᩴ᩺ ᩋᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ ᩋᩣᩁᩣᨧᩣᩁᩦ ᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᨾᩮᨳᩩᨶᩣ ᨣᩣᨾᨵᨾ᩠ᨾᩣ᩺ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩅᩣᨴᩦ ᩈᨧ᩠ᨧᩈᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨳᩮᨲᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩥᨠᩮᩣ ᩋᩅᩥᩈᩴᩅᩣᨴᨠᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩔ᩺ ᨷᩥᩈᩩᨱᩴ ᩅᩣᨧᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨷᩥᩈᩩᨱᩣᨿ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ, ᩍᨲᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩋᨾᩩᨲ᩠ᩁ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨽᩮᨴᩣᨿ, ᩋᨾᩩᨲ᩠ᩁ ᩅᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣ ᩋᨾᩪᩈᩴ ᨽᩮᨴᩣᨿ; ᩍᨲᩥ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨲᩣ ᩈᩉᩥᨲᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨴᩣᨲᩣ ᩈᨾᨣ᩠ᨣᩣᩁᩣᨾᩮᩣ ᩈᨾᨣ᩠ᨣᩁᨲᩮᩣ ᩈᨾᨣ᩠ᨣᨶᨶ᩠ᨴᩦ ᩈᨾᨣ᩠ᨣᨠᩁᨱᩥᩴ ᩅᩣᨧᩴ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ᩺ ᨹᩁᩩᩈᩴ ᩅᩣᨧᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨹᩁᩩᩈᩣᨿ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ; ᨿᩣ ᩈᩣ ᩅᩣᨧᩣ ᨶᩮᩃᩣ ᨠᨱ᩠ᨱᩈᩩᨡᩣ ᨷᩮᨾᨶᩦᨿᩣ ᩉᨴᨿᩘ᩠ᨣᨾᩣ ᨷᩮᩣᩁᩦ ᨻᩉᩩᨩᨶᨠᨶ᩠ᨲᩣ ᨻᩉᩩᨩᨶᨾᨶᩣᨷᩣ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩥᩴ ᩅᩣᨧᩴ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ᩺ ᩈᨾ᩠ᨹᨷ᩠ᨷᩃᩣᨷᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨹᨷ᩠ᨷᩃᩣᨷᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ; ᨠᩣᩃᩅᩣᨴᩦ ᨽᩪᨲᩅᩣᨴᩦ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩣᨴᩦ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩣᨴᩦ ᩅᩥᨶᨿᩅᩣᨴᩦ ᨶᩥᨵᩣᨶᩅᨲᩥᩴ ᩅᩣᨧᩴ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮᨶ ᩈᩣᨷᨴᩮᩈᩴ ᨷᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩅᨲᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩴᩉᩥᨲᩴ᩺

“ᩈᩮᩣ ᨻᩦᨩᨣᩣᨾᨽᩪᨲᨣᩣᨾᩈᨾᩣᩁᨾ᩠ᨽᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ, ᩑᨠᨽᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ ᩁᨲ᩠ᨲᩪᨷᩁᨲᩮᩣ ᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩅᩥᨠᩣᩃᨽᩮᩣᨩᨶᩣ᩺ ᨶᨧ᩠ᨧᨣᩦᨲᩅᩣᨴᩥᨲᩅᩥᩈᩪᨠᨴᩔᨶᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ᩺ ᨾᩣᩃᩣᨣᨶ᩠ᨵᩅᩥᩃᩮᨷᨶᨵᩣᩁᨱᨾᨱ᩠ᨯᨶᩅᩥᨽᩪᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ᩺ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩈᨿᨶᨾᩉᩣᩈᨿᨶᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ᩺ ᨩᩣᨲᩁᩪᨷᩁᨩᨲᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ, ᩋᩣᨾᨠᨵᨬ᩠ᨬᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ, ᩋᩣᨾᨠᨾᩴᩈᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ; ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ, ᨴᩣᩈᩥᨴᩣᩈᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ, ᩋᨩᩮᩊᨠᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ, ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩈᩪᨠᩁᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ , ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨣᩅᩔᩅᩊᩅᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ, ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ᩺ ᨴᩪᨲᩮᨿ᩠ᨿᨷᩉᩥᨱᨣᨾᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ, ᨠᨿᩅᩥᨠ᩠ᨠᨿᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ, ᨲᩩᩃᩣᨠᩪᨭᨠᩴᩈᨠᩪᨭᨾᩣᨶᨠᩪᨭᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ, ᩏᨠ᩠ᨠᩮᩣᨭᨶᩅᨬ᩠ᨧᨶᨶᩥᨠᨲᩥᩈᩣᨧᩥᨿᩮᩣᨣᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ, ᨨᩮᨴᨶᩅᨵᨻᨶ᩠ᨵᨶᩅᩥᨷᩁᩣᨾᩮᩣᩈᩋᩣᩃᩮᩣᨷᩈᩉᩈᩣᨠᩣᩁᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ᩺

“សោ សន្តុដ្ឋោ អហោសិំ កាយបរិហារិកេន ចីវរេន, កុច្ឆិបរិហារិកេន បិណ្ឌបាតេន។ សោ យេន យេន [យេន យេន ច (ក.)] បក្កមិំ សមាទាយេវ បក្កមិំ។ សេយ្យថាបិ នាម បក្ខី សកុណោ យេន យេន ឌេតិ សបត្តភារោវ ឌេតិ; ឯវមេវ ខោ អហំ, អាវុសោ; សន្តុដ្ឋោ អហោសិំ កាយបរិហារិកេន ចីវរេន, កុច្ឆិបរិហារិកេន បិណ្ឌបាតេន។ សោ យេន យេន បក្កមិំ សមាទាយេវ បក្កមិំ។ សោ ឥមិនា អរិយេន សីលក្ខន្ធេន សមន្នាគតោ អជ្ឈត្តំ អនវជ្ជសុខំ បដិសំវេទេសិំ។

១០២។ “សោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ន និមិត្តគ្គាហី អហោសិំ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី; យត្វាធិករណមេនំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជិំ ; រក្ខិំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ, ចក្ខុន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជិំ។ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា...បេ... ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា...បេ... ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា...បេ... កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ ផុសិត្វា...បេ... មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន និមិត្តគ្គាហី អហោសិំ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី; យត្វាធិករណមេនំ មនិន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជិំ; រក្ខិំ មនិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជិំ។ សោ ឥមិនា អរិយេន ឥន្ទ្រិយសំវរេន សមន្នាគតោ អជ្ឈត្តំ អព្យាសេកសុខំ បដិសំវេទេសិំ។

“សោ អភិក្កន្តេ បដិក្កន្តេ សម្បជានការី អហោសិំ, អាលោកិតេ វិលោកិតេ សម្បជានការី អហោសិំ, សមិញ្ជិតេ បសារិតេ សម្បជានការី អហោសិំ, សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណេ សម្បជានការី អហោសិំ, អសិតេ បីតេ ខាយិតេ សាយិតេ សម្បជានការី អហោសិំ, ឧច្ចារបស្សាវកម្មេ សម្បជានការី អហោសិំ, គតេ ឋិតេ និសិន្នេ សុត្តេ ជាគរិតេ ភាសិតេ តុណ្ហីភាវេ សម្បជានការី អហោសិំ។

“សោ ឥមិនា ច អរិយេន សីលក្ខន្ធេន សមន្នាគតោ, (ឥមាយ ច អរិយាយ សន្តុដ្ឋិយា សមន្នាគតោ,) [បស្ស ម. និ. ១.២៩៦ ចូឡហត្ថិបទោបមេ] ឥមិនា ច អរិយេន ឥន្ទ្រិយសំវរេន សមន្នាគតោ, ឥមិនា ច អរិយេន សតិសម្បជញ្ញេន សមន្នាគតោ វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជិំ អរញ្ញំ រុក្ខមូលំ បព្ពតំ កន្ទរំ គិរិគុហំ សុសានំ វនបត្ថំ អព្ភោកាសំ បលាលបុញ្ជំ។ សោ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ និសីទិំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា។

“សោ អភិជ្ឈំ លោកេ បហាយ វិគតាភិជ្ឈេន ចេតសា វិហាសិំ, អភិជ្ឈាយ ចិត្តំ បរិសោធេសិំ។ ព្យាបាទបទោសំ បហាយ អព្យាបន្នចិត្តោ វិហាសិំ សព្ពបាណភូតហិតានុកម្បី, ព្យាបាទបទោសា ចិត្តំ បរិសោធេសិំ។ ថិនមិទ្ធំ បហាយ វិគតថិនមិទ្ធោ វិហាសិំ អាលោកសញ្ញី សតោ សម្បជានោ, ថិនមិទ្ធា ចិត្តំ បរិសោធេសិំ។ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ បហាយ អនុទ្ធតោ វិហាសិំ អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តោ, ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចា ចិត្តំ បរិសោធេសិំ។ វិចិកិច្ឆំ បហាយ តិណ្ណវិចិកិច្ឆោ វិហាសិំ អកថំកថី កុសលេសុ ធម្មេសុ, វិចិកិច្ឆាយ ចិត្តំ បរិសោធេសិំ។

១០៣។ “សោ ឥមេ បញ្ច នីវរណេ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្ពលីករណេ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិំ។ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ

ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ...បេ... តតិយំ ឈានំ... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិំ។

“សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ អាសវានំ ខយញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេសិំ។ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសិំ, អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសិំ, អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសិំ, អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទាតិ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសិំ; ឥមេ អាសវាតិ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសិំ, អយំ អាសវសមុទយោតិ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសិំ, អយំ អាសវនិរោធោតិ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសិំ, អយំ អាសវនិរោធគាមិនី បដិបទាតិ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសិំ។ តស្ស មេ ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចិត្ថ, ភវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចិត្ថ, អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចិត្ថៈ វិមុត្តស្មិំ វិមុត្តមិតិ ញាណំ អហោសិ។ ខីណា ជាតិ, វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ, កតំ ករណីយំ, នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ អព្ភញ្ញាសិំ។ ឯវំ ខោ មេ, អាវុសោ, ជានតោ ឯវំ បស្សតោ ឥមស្មិញ្ច សវិញ្ញាណកេ កាយេ ពហិទ្ធា ច សព្ពនិមិត្តេសុ អហង្ការមមង្ការមានានុសយា សមូហតា”តិ។ “តស្ស, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ ‘សាធូ’តិ ភាសិតំ អភិនន្ទិតព្ពំ អនុមោទិតព្ពំ។ ‘សាធូ’តិ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘លាភា នោ, អាវុសោ, សុលទ្ធំ នោ, អាវុសោ, យេ មយំ អាយស្មន្តំ តាទិសំ សព្រហ្មចារិំ សមនុបស្សាមា’”តិ [បស្សាមាតិ (សី.)]។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

ឆព្ពិសោធនសុត្តំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

៣. សប្បុរិសសុត្តំ

១០៥. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច – “សប្បុរិសធម្មញ្ច វោ, ភិក្ខវេ, ទេសេស្សាមិ អសប្បុរិសធម្មញ្ច។ តំ សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“កតមោ ច, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ? ឥធ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ ឧច្ចាកុលា បព្ពជិតោ ហោតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ ឧច្ចាកុលា បព្ពជិតោ, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ ន ឧច្ចាកុលា បព្ពជិតា’តិ។ សោ តាយ ឧច្ចាកុលីនតាយ អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ។ អយំ [អយម្បិ (សី. បី.)], ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ន ខោ ឧច្ចាកុលីនតាយ លោភធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, ទោសធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ , មោហធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ។ នោ ចេបិ ឧច្ចាកុលា បព្ពជិតោ ហោតិ; សោ ច ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី , សោ តត្ថ បុជ្ជោ, សោ តត្ថ បាសំសោ’តិ។ សោ បដិបទំយេវ អន្តរំ ករិត្វា តាយ

ឧច្ចាកុលីនតាយ នត្តានុក្កំសេតិ ន បរំ វម្ភេតិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ មហាកុលា បព្ពជិតោ ហោតិ...បេ... [យថា ឧច្ចាកុលវារេ តថា វិត្ថារេតព្ពំ] មហាភោគកុលា បព្ពជិតោ ហោតិ...បេ... ឧឡារភោគកុលា បព្ពជិតោ ហោតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ ឧឡារភោគកុលា បព្ពជិតោ, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ ន ឧឡារភោគកុលា បព្ពជិតា’តិ។ សោ តាយ ឧឡារភោគតាយ អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ន ខោ ឧឡារភោគតាយ លោភធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, ទោសធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, មោហធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ។ នោ ចេបិ ឧឡារភោគកុលា បព្ពជិតោ ហោតិ; សោ ច ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី, សោ តត្ថ បុជ្ជោ, សោ តត្ថ បាសំសោ’តិ។ សោ បដិបទំយេវ អន្តរំ ករិត្វា តាយ ឧឡារភោគតាយ នត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

១០៩។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ ញាតោ ហោតិ យសស្សី។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ ញាតោ យសស្សី, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ អប្បញ្ញាតា អប្បេសក្ខា’តិ។ សោ តេន ញត្តេន [ញាតេន (សី។ ក។), ញាតត្តេន (ស្យា។ កំ។ បី។)] អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ន ខោ ញត្តេន លោភធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, ទោសធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, មោហធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ។ នោ ចេបិ ញាតោ ហោតិ យសស្សី; សោ ច ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី, សោ តត្ថ បុជ្ជោ , សោ តត្ថ បាសំសោ’តិ។ សោ បដិបទំយេវ អន្តរំ ករិត្វា តេន ញត្តេន នត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ លាភី ហោតិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ លាភី ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ ន លាភិនោ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារាន’ន្តិ។ សោ តេន លាភេន អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ន ខោ លាភេន លោភធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, ទោសធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, មោហធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ។ នោ ចេបិ លាភី ហោតិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ; សោ ច ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី, សោ តត្ថ បុជ្ជោ, សោ តត្ថ បាសំសោ’តិ។ សោ បដិបទំយេវ អន្តរំ ករិត្វា តេន លាភេន នត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ ពហុស្សុតោ ហោតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ ពហុស្សុតោ, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ ន ពហុស្សុតា’តិ។ សោ តេន ពាហុសច្ចេន អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ , ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ន ខោ ពាហុសច្ចេន លោភធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ , ទោសធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, មោហធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ។ នោ ចេបិ ពហុស្សុតោ ហោតិ; សោ ច ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី, សោ តត្ថ បុជ្ជោ, សោ តត្ថ

បាសំសោ’តិ។ សោ បដិបទំយេវ អន្តរំ ករិត្វា តេន ពាហុសច្ចេន នេវត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ វិនយធរោ ហោតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ វិនយធរោ, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ ន វិនយធរា’តិ។ សោ តេន វិនយធរត្តេន អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ន ខោ វិនយធរត្តេន លោភធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, ទោសធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, មោហធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ។ នោ ចេបិ វិនយធរោ ហោតិ; សោ ច ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី, សោ តត្ថ បុជ្ជោ, សោ តត្ថ បាសំសោ’តិ។ សោ បដិបទំយេវ អន្តរំ ករិត្វា តេន វិនយធរត្តេន នេវត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ ធម្មកថិកោ ហោតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ ធម្មកថិកោ, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ ន ធម្មកថិកា’តិ។ សោ តេន ធម្មកថិកត្តេន អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ន ខោ ធម្មកថិកត្តេន លោភធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, ទោសធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, មោហធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ។ នោ ចេបិ ធម្មកថិកោ ហោតិ; សោ ច ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី, សោ តត្ថ បុជ្ជោ, សោ តត្ថ បាសំសោ’តិ។ សោ បដិបទំយេវ អន្តរំ ករិត្វា តេន ធម្មកថិកត្តេន នេវត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

១០៩។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ អារញ្ញិកោ ហោតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ អារញ្ញិកោ ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ ន អារញ្ញិកា’តិ។ សោ តេន អារញ្ញិកត្តេន អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ន ខោ អារញ្ញិកត្តេន លោភធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, ទោសធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, មោហធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ។ នោ ចេបិ អារញ្ញិកោ ហោតិ; សោ ច ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី, សោ តត្ថ បុជ្ជោ, សោ តត្ថ បាសំសោ’តិ។ សោ បដិបទំយេវ អន្តរំ ករិត្វា តេន អារញ្ញិកត្តេន នេវត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ បំសុកូលិកោ ហោតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ បំសុកូលិកោ, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ ន បំសុកូលិកា’តិ។ សោ តេន បំសុកូលិកត្តេន អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ន ខោ បំសុកូលិកត្តេន លោភធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, ទោសធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, មោហធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ។ នោ ចេបិ បំសុកូលិកោ ហោតិ; សោ ច ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី, សោ តត្ថ បុជ្ជោ, សោ តត្ថ បាសំសោ’តិ។ សោ បដិបទំយេវ អន្តរំ ករិត្វា តេន បំសុកូលិកត្តេន នេវត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ បិណ្ឌបាតិកោ ហោតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ បិណ្ឌបាតិកោ, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ ន បិណ្ឌបាតិកា’តិ។ សោ តេន បិណ្ឌបាតិកត្តេន អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ,

ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ន ខោ បិណ្ឌបាតិកត្តេន លោភធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, ទោសធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, មោហធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ។ នោ ចេបិ បិណ្ឌបាតិកោ ហោតិ; សោ ច ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី, សោ តត្ថ បុជ្ជោ, សោ តត្ថ បាសំសោ’តិ។ សោ បដិបទំយេវ អន្តរំ ករិត្វា តេន បិណ្ឌបាតិកត្តេន នេវត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ រុក្ខមូលិកោ ហោតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ រុក្ខមូលិកោ, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ ន រុក្ខមូលិកា’តិ។ សោ តេន រុក្ខមូលិកត្តេន អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ន ខោ រុក្ខមូលិកត្តេន លោភធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, ទោសធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, មោហធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ។ នោ ចេបិ រុក្ខមូលិកោ ហោតិ; សោ ច ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី, សោ តត្ថ បុជ្ជោ, សោ តត្ថ បាសំសោ’តិ។ សោ បដិបទំយេវ អន្តរំ ករិត្វា តេន រុក្ខមូលិកត្តេន នេវត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ សោសានិកោ ហោតិ…បេ… អព្ភោកាសិកោ ហោតិ… នេសជ្ជិកោ ហោតិ… យថាសន្ថតិកោ ហោតិ… ឯកាសនិកោ ហោតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ ឯកាសនិកោ, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ ន ឯកាសនិកា’តិ។ សោ តេន ឯកាសនិកត្តេន អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘ន ខោ ឯកាសនិកត្តេន លោភធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, ទោសធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ, មោហធម្មា វា បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ។ នោ ចេបិ ឯកាសនិកោ ហោតិ; សោ ច ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី, សោ តត្ថ បុជ្ជោ, សោ តត្ថ បាសំសោ’តិ។ សោ បដិបទំយេវ អន្តរំ ករិត្វា តេន ឯកាសនិកត្តេន នេវត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

១០៥។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ បឋមជ្ឈានសមាបត្តិយា លាភី, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ បឋមជ្ឈានសមាបត្តិយា ន លាភិនោ’តិ។ សោ តាយ បឋមជ្ឈានសមាបត្តិយា អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘បឋមជ្ឈានសមាបត្តិយាបិ ខោ អតម្មយតា វុត្តា ភគវតា។ យេន យេន ហិ មញ្ញន្តិ តតោ តំ ហោតិ អញ្ញថា’តិ។ សោ អតម្មយតញ្ញេវ អន្តរំ ករិត្វា តាយ បឋមជ្ឈានសមាបត្តិយា នេវត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ…បេ… តតិយំ ឈានំ… ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ ចតុត្ថជ្ឈានសមាបត្តិយា លាភី, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ ចតុត្ថជ្ឈានសមាបត្តិយា ន លាភិនោ’តិ។ សោ តាយ ចតុត្ថជ្ឈានសមាបត្តិយា អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ , ភិក្ខវេ, ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ –

‘ចតុត្ថជ្ឈានសមាបត្តិយាបិ ខោ អតម្មយតា វុត្តា ភគវតា។ យេន យេន ហិ មញ្ញន្តិ តតោ តំ ហោតិ អញ្ញថា’តិ។ សោ អតម្មយតញ្ញេវ អន្តរំ ករិត្វា តាយ ចតុត្ថជ្ឈានសមាបត្តិយា នេវត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា ‘អនន្តោ អាកាសោ’តិ អាកាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ អាកាសានញ្ចាយតនសមាបត្តិយា លាភី, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ អាកាសានញ្ចាយតនសមាបត្តិយា ន លាភិនោ’តិ។ សោ តាយ អាកាសានញ្ចាយតនសមាបត្តិយា អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អាកាសានញ្ចាយតនសមាបត្តិយាបិ ខោ អតម្មយតា វុត្តា ភគវតា។ យេន យេន ហិ មញ្ញន្តិ តតោ តំ ហោតិ អញ្ញថា’តិ។ សោ អតម្មយតញ្ញេវ អន្តរំ ករិត្វា តាយ អាកាសានញ្ចាយតនសមាបត្តិយា នេវត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ សព្វសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម ‘អនន្តំ វិញ្ញាណ’ន្តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសមាបត្តិយា លាភី, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសមាបត្តិយា ន លាភិនោ’តិ។ សោ តាយ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសមាបត្តិយា អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘វិញ្ញាណញ្ចាយតនសមាបត្តិយាបិ ខោ អតម្មយតា វុត្តា ភគវតា។ យេន យេន ហិ មញ្ញន្តិ តតោ តំ ហោតិ អញ្ញថា’តិ។ សោ អតម្មយតញ្ញេវ អន្តរំ ករិត្វា តាយ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសមាបត្តិយា នេវត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម ‘នត្ថិ កិញ្ចី’តិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិយា លាភី, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិយា ន លាភិនោ’តិ។ សោ តាយ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិយា អត្តានុក្កំសេតិ, បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិយាបិ ខោ អតម្មយតា វុត្តា ភគវតា។ យេន យេន ហិ មញ្ញន្តិ តតោ តំ ហោតិ អញ្ញថា’តិ។ សោ អតម្មយតញ្ញេវ អន្តរំ ករិត្វា តាយ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិយា នេវត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសោ សព្វសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោម្ហិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិយា លាភី, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិយា ន លាភិនោ’តិ។ សោ តាយ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិយា អត្តានុក្កំសេតិ , បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសធម្មោ។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ , ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិយាបិ ខោ អតម្មយតា វុត្តា ភគវតា។ យេន យេន ហិ មញ្ញន្តិ តតោ តំ ហោតិ អញ្ញថា’តិ។ សោ អតម្មយតញ្ញេវ អន្តរំ ករិត្វា តាយ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិយា

តេនត្តានុក្កំសេតិ, ន បរំ វម្ភេតិ។ អយម្បិ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសធម្មោ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសោ សព្ពសោ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា អាសវា [ទិស្វាស្ស អាសវា (ក។)] បរិក្ខីណា ហោន្តិ។ អយំ [អយំ ខោ (ស្យា។ កំ។)], ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន កិញ្ចិ មញ្ញតិ, ន កុហិញ្ចិ មញ្ញតិ, ន កេនចិ មញ្ញតី”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

សប្បុរិសសុត្តំ និដ្ឋិតំ តតិយំ។

៤។ សេវិតព្ពាសេវិតព្ពសុត្តំ

១០៩។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច – “សេវិតព្ពាសេវិតព្ពំ វោ, ភិក្ខវេ, ធម្មបរិយាយំ ទេសេស្សាមិ។ តំ សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“កាយសមាចារម្បាហំ [បហំ (សព្ពត្ថ)], ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ កាយសមាចារំ។ វចីសមាចារម្បាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ វចីសមាចារំ។ មនោសមាចារម្បាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ មនោសមាចារំ។ ចិត្តុប្បាទម្បាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ ចិត្តុប្បាទំ។ សញ្ញាបដិលាភម្បាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ , អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ សញ្ញាបដិលាភំ។ ទិដ្ឋិបដិលាភម្បាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ ទិដ្ឋិបដិលាភំ។ អត្តភាវបដិលាភម្បាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ អត្តភាវបដិលាភ”ន្តិ។

ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា សារិបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ឥមស្ស ខោ អហំ, ភន្តេ, ភគវតា សំខិត្តេន ភាសិតស្ស, វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស, ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាមិ។

១១០។ “‘កាយសមាចារម្បាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ កាយសមាចារ’ន្តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ ភគវតា។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? យថារូបំ, ភន្តេ, កាយសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា

ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩮᩣᨷᩥ ᨠᩣᨿᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩮᩣ ᨶ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ; ᨿᨳᩣᩁᩪᨷᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩣᨿᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩴ ᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩮᩣᨷᩥ ᨠᩣᨿᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩮᩣ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

᪑᪑᪑᪨ “ᨠᨳᩴᩁᩪᨷᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩣᨿᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩴ ᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ? ᩍᨵ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨷᩣᨱᩥ ᩉᨲᨷᩉᨲᩮ ᨶᩥᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᨴᨿᩣᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨷᩣᨱᨽᩪᨲᩮᩈᩩ; ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨿᩦ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨿᩴ ᨲᩴ ᨷᩁᩔ ᨷᩁᩅᩥᨲ᩠ᨲᩪᨷᨠᩁᨱᩴ ᨣᩣᨾᨣᨲᩴ ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨣᨲᩴ ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨳᩮᨿ᩠ᨿᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ; ᨠᩣᨾᩮᩈᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩦ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨿᩣ ᨲᩣ ᨾᩣᨲᩩᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨷᩥᨲᩩᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩩᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨽᩣᨲᩩᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨽᨣᩥᨶᩥᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨬᩣᨲᩥᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᩈᩔᩣᨾᩥᨠᩣ ᩈᨷᩁᩥᨴᨱ᩠ᨯᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᨾᩣᩃᩣᨣᩩᨱᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩣᩈᩩ ᨧᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩣᨿᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩴ ᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᨠᨳᩴᩁᩪᨷᩴ , ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩣᨿᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩴ ᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ? ᩍᨵ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᩉᩥᨲᨴᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᨶᩥᩉᩥᨲᩈᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩃᨩ᩠ᨩᩦ ᨴᨿᩣᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨷᩣᨱᨽᩪᨲᩉᩥᨲᩣᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᩦ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ; ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨿᩴ ᨲᩴ ᨷᩁᩔ ᨷᩁᩅᩥᨲ᩠ᨲᩪᨷᨠᩁᨱᩴ ᨣᩣᨾᨣᨲᩴ ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨣᨲᩴ ᩅᩣ ᨲᩴ ᨶᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨳᩮᨿ᩠ᨿᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ; ᨠᩣᨾᩮᩈᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨿᩣ ᨲᩣ ᨾᩣᨲᩩᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨷᩥᨲᩩᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩩᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨽᩣᨲᩩᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨽᨣᩥᨶᩥᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨬᩣᨲᩥᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᩈᩔᩣᨾᩥᨠᩣ ᩈᨷᩁᩥᨴᨱ᩠ᨯᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᨾᩣᩃᩣᨣᩩᨱᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩣᩈᩩ ᨶ ᨧᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩣᨿᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩴ ᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ‘ᨠᩣᨿᩈᨾᩣᨧᩣᩁᨾ᩠ᨷᩣᩉᩴ, ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ – ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨷᩥ, ᩋᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨷᩥ; ᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩣᨿᩈᨾᩣᨧᩣᩁ’ᨶ᩠ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᨿᩴ ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩍᨴᨾᩮᨲᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

“‘ᩅᨧᩦᩈᨾᩣᨧᩣᩁᨾ᩠ᨷᩣᩉᩴ, ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ – ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨷᩥ, ᩋᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨷᩥ; ᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᨧᩦᩈᨾᩣᨧᩣᩁ’ᨶ᩠ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᨷᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩮᨲᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ? ᨿᨳᩣᩁᩪᨷᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩅᨧᩦᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩴ ᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩮᩣᨷᩥ ᩅᨧᩦᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩮᩣ ᨶ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ; ᨿᨳᩣᩁᩪᨷᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩅᨧᩦᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩴ ᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨷᩮᩣᨷᩥ ᩅᨧᩦᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩮᩣ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

᪑᪑᪒᪨ “ᨠᨳᩴᩁᩪᨷᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩅᨧᩦᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩴ ᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ? ᩍᨵ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨽᩣᨣᨲᩮᩣ [ᩈᨽᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)] ᩅᩣ ᨷᩁᩥᩈᩣᨣᨲᩮᩣ [ᨷᩁᩥᩈᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)] ᩅᩣ ᨬᩣᨲᩥᨾᨩ᩠ᨫᨣᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨷᩪᨣᨾᨩ᩠ᨫᨣᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨠᩩᩃᨾᨩ᩠ᨫᨣᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᨽᩥᨶᩦᨲᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ – ‘ᩑᩉᨾ᩠ᨽᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈ, ᨿᩴ ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ ᨲᩴ ᩅᨴᩮᩉᩦ’ᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᩋᨩᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᩉ – ‘ᨩᩣᨶᩣᨾᩦ’ᨲᩥ, ᨩᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᩉ – ‘ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩦ’ᨲᩥ; ᩋᨷᩔᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᩉ – ‘ᨷᩔᩣᨾᩦ’ᨲᩥ, ᨷᩔᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᩉ – ‘ᨶ ᨷᩔᩣᨾᩦ’ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ [ᨷᩔ ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪔᪔᪐ ᩈᩣᩃᩮᨿ᩠ᨿᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ] ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩮᨲᩩ ᩅᩣ ᨷᩁᩉᩮᨲᩩ ᩅᩣ ᩋᩣᨾᩥᩈᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨠ᩠ᨡᩉᩮᨲᩩ [ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨠ᩠ᨡᩉᩮᨲᩩ (ᩈᩦ᪨)] ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨩᩣᨶᨾᩩᩈᩣ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ; ᨷᩥᩈᩩᨱᩅᩣᨧᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ

ហោតិ, ឥតោ សុត្វា អមុត្រ អក្ខាតា ឥមេសំ ភេទាយ, អមុត្រ វា សុត្វា ឥមេសំ អក្ខាតា អមូសំ ភេទាយ – ឥតិ សមគ្គានំ វា ភេត្តា, ភិន្នានំ វា អនុប្បទាតា, វគ្គារាមោ, វគ្គរតោ, វគ្គនន្ទី, វគ្គករណិំ វាចំ ភាសិតា ហោតិ; ផរុសវាចោ ខោ បន ហោតិ, យា សា វាចា កណ្ឌកា កក្កសា ផរុសា បរកដុកា បរាភិសជ្ជនី កោធសាមន្តា អសមាធិសំវត្តនិកា, តថារូបិំ វាចំ ភាសិតា ហោតិ; សម្ផប្បលាបី ខោ បន ហោតិ អកាលវាទី អភូតវាទី អនត្ថវាទី អធម្មវាទី អវិនយវាទី, អនិធានវតិំ វាចំ ភាសិតា ហោតិ អកាលេន អនបទេសំ អបរិយន្តវតិំ អនត្ថសំហិតំ – ឯវរូបំ, ភន្តេ, វចីសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ។

“កថំរូបំ, ភន្តេ, វចីសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ , កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ? ឥធ, ភន្តេ, ឯកច្ចោ មុសាវាទំ បហាយ មុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ សភាគតោ វា បរិសាគតោ វា ញាតិមជ្ឈគតោ វា បូគមជ្ឈគតោ វា រាជកុលមជ្ឈគតោ វា អភិនីតោ សក្ខិបុដ្ឋោ – ‘ឯហម្ភោ បុរិស, យំ ជានាសិ តំ វទេហី’តិ សោ អជានំ វា អាហ – ‘ន ជានាមី’តិ, ជានំ វា អាហ – ‘ជានាមី’តិ, អបស្សំ វា អាហ – ‘ន បស្សាមី’តិ, បស្សំ វា អាហ – ‘បស្សាមី’តិ – ឥតិ អត្តហេតុ វា បរហេតុ វា អាមិសកិញ្ចិក្ខហេតុ វា ន សម្បជានមុសា ភាសិតា ហោតិ; បិសុណំ វាចំ បហាយ បិសុណាយ វាចាយ បដិវិរតោ ហោតិ, ឥតោ សុត្វា ន អមុត្រ អក្ខាតា ឥមេសំ ភេទាយ, អមុត្រ វា សុត្វា ន ឥមេសំ អក្ខាតា អមូសំ ភេទាយ – ឥតិ ភិន្នានំ វា សន្ធាតា សហិតានំ វា អនុប្បទាតា សមគ្គារាមោ សមគ្គរតោ សមគ្គនន្ទី សមគ្គករណិំ វាចំ ភាសិតា ហោតិ; ផរុសំ វាចំ បហាយ ផរុសាយ វាចាយ បដិវិរតោ ហោតិ, យា សា វាចា នេលា កណ្ណសុខា បេមនីយា ហទយង្គមា បោរី ពហុជនកន្តា ពហុជនមនាបា តថារូបិំ វាចំ ភាសិតា ហោតិ; សម្ផប្បលាបំ បហាយ សម្ផប្បលាបា បដិវិរតោ ហោតិ កាលវាទី ភូតវាទី អត្ថវាទី ធម្មវាទី វិនយវាទី, និធានវតិំ វាចំ ភាសិតា ហោតិ កាលេន សាបទេសំ បរិយន្តវតិំ អត្ថសំហិតំ – ឯវរូបំ, ភន្តេ, វចីសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ។ ‘វចីសមាចារម្បាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ វចីសមាចារ’ន្តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ភគវតា ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

“‘មនោសមាចារម្បាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ មនោសមាចារ’ន្តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ ភគវតា។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? យថារូបំ, ភន្តេ, មនោសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ ឯវរូបោ មនោសមាចារោ ន សេវិតព្ពោ; យថារូបញ្ច ខោ, ភន្តេ, មនោសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ ឯវរូបោ មនោសមាចារោ សេវិតព្ពោ។

១១៧. “កថំរូបំ, ភន្តេ, មនោសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ? ឥធ, ភន្តេ, ឯកច្ចោ អភិជ្ឈាលុ ហោតិ, យំ តំ បរស្ស បរវិត្តូបករណំ តំ អភិជ្ឈាតា ហោតិ – ‘អហោ វត យំ បរស្ស តំ មមស្សា’តិ; ព្យាបន្នចិត្តោ ខោ បន ហោតិ បទុដ្ឋមនសង្កប្បោ – ‘ឥមេ សត្តា ហញ្ញន្តុ វា វជ្ឈន្តុ វា ឧច្ឆិជ្ជន្តុ វា វិនស្សន្តុ វា មា វា អហេសុ’ន្តិ – ឯវរូបំ, ភន្តេ, មនោសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ។

“កថំរូបំ, ភន្តេ, មនោសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ? ឥធ, ភន្តេ, ឯកច្ចោ អនភិជ្ឈាលុ ហោតិ, យំ តំ បរស្ស បរវិត្តូបករណំ តំ នាភិជ្ឈាតា ហោតិ – ‘អហោ វត យំ បរស្ស តំ មមស្សា’តិ; អព្យាបន្នចិត្តោ ខោ បន ហោតិ អប្បទុដ្ឋមនសង្កប្បោ – ‘ឥមេ សត្តា អវេរា អព្យាពជ្ឈា [អព្យាបជ្ឈា (សី. ស្យា. កំ. បី. ក.)] អនីឃា សុខី អត្តានំ បរិហរន្តូ’តិ – ឯវរូបំ, ភន្តេ, មនោសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ។ ‘មនោសមាចារម្បាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ មនោសមាចារ’ន្តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ភគវតា ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

១១៣. “‘ចិត្តុប្បាទម្បាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ ចិត្តុប្បាទ’ន្តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ ភគវតា។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? យថារូបំ, ភន្តេ, ចិត្តុប្បាទំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ ឯវរូបោ ចិត្តុប្បាទោ ន សេវិតព្ពោ; យថារូបញ្ច ខោ, ភន្តេ, ចិត្តុប្បាទំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ ឯវរូបោ ចិត្តុប្បាទោ សេវិតព្ពោ។

“កថំរូបំ, ភន្តេ, ចិត្តុប្បាទំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ? ឥធ, ភន្តេ, ឯកច្ចោ អភិជ្ឈាលុ ហោតិ, អភិជ្ឈាសហគតេន ចេតសា វិហរតិ; ព្យាបាទវា ហោតិ, ព្យាបាទសហគតេន ចេតសា វិហរតិ; វិហេសវា ហោតិ, វិហេសាសហគតេន ចេតសា វិហរតិ – ឯវរូបំ, ភន្តេ, ចិត្តុប្បាទំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ។

“កថំរូបំ, ភន្តេ, ចិត្តុប្បាទំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ , កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ? ឥធ, ភន្តេ, ឯកច្ចោ អនភិជ្ឈាលុ ហោតិ, អនភិជ្ឈាសហគតេន ចេតសា វិហរតិ; អព្យាបាទវា ហោតិ, អព្យាបាទសហគតេន ចេតសា វិហរតិ; អវិហេសវា ហោតិ, អវិហេសាសហគតេន ចេតសា វិហរតិ – ឯវរូបំ, ភន្តេ, ចិត្តុប្បាទំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ។ ‘ចិត្តុប្បាទម្បាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ ចិត្តុប្បាទ’ន្តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ភគវតា ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

១១៤. “‘សញ្ញាបដិលាភម្បាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ សញ្ញាបដិលាភ’ន្តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ ភគវតា។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? យថារូបំ, ភន្តេ, សញ្ញាបដិលាភំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ ឯវរូបោ សញ្ញាបដិលាភោ ន សេវិតព្ពោ; យថារូបញ្ច ខោ, ភន្តេ, សញ្ញាបដិលាភំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ ឯវរូបោ សញ្ញាបដិលាភោ សេវិតព្ពោ។

“កថំរូបំ, ភន្តេ, សញ្ញាបដិលាភំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ? ឥធ, ភន្តេ, ឯកច្ចោ អភិជ្ឈាលុ ហោតិ, អភិជ្ឈាសហគតាយ សញ្ញាយ វិហរតិ; ព្យាបាទវា ហោតិ, ព្យាបាទសហគតាយ សញ្ញាយ វិហរតិ; វិហេសវា ហោតិ, វិហេសាសហគតាយ សញ្ញាយ វិហរតិ – ឯវរូបំ, ភន្តេ, សញ្ញាបដិលាភំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ។

“កថំរូបំ, ភន្តេ, សញ្ញាបដិលាភំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ? ឥធ, ភន្តេ, ឯកច្ចោ អនភិជ្ឈាលុ ហោតិ, អនភិជ្ឈាសហគតាយ សញ្ញាយ វិហរតិ; អព្យាបាទវា ហោតិ, អព្យាបាទសហគតាយ សញ្ញាយ វិហរតិ; អវិហេសវា ហោតិ, អវិហេសាសហគតាយ សញ្ញាយ វិហរតិ – ឯវរូបំ, ភន្តេ, សញ្ញាបដិលាភំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ។ ‘សញ្ញាបដិលាភម្បាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ សញ្ញាបដិលាភន’ន្តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ភគវតា ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

១១៦។ “‘ទិដ្ឋិបដិលាភម្បាហំ , ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ ទិដ្ឋិបដិលាភន’ន្តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ ភគវតា។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? យថារូបំ, ភន្តេ, ទិដ្ឋិបដិលាភំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ – ឯវរូបោ ទិដ្ឋិបដិលាភោ ន សេវិតព្ពោ; យថារូបញ្ច ខោ, ភន្តេ, ទិដ្ឋិបដិលាភំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ – ឯវរូបោ ទិដ្ឋិបដិលាភោ សេវិតព្ពោ។

“កថំរូបំ, ភន្តេ, ទិដ្ឋិបដិលាភំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ? ឥធ, ភន្តេ, ឯកច្ចោ ឯវំទិដ្ឋិកោ ហោតិ – ‘នត្ថិ ទិន្នំ, នត្ថិ យិដ្ឋំ, នត្ថិ ហុតំ , នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោ, នត្ថិ អយំ លោកោ, នត្ថិ បរោ លោកោ, នត្ថិ មាតា, នត្ថិ បិតា, នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា, នត្ថិ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មគ្គតា សម្មាបដិបន្នា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តី’តិ – ឯវរូបំ, ភន្តេ, ទិដ្ឋិបដិលាភំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ។

“កថំរូបំ, ភន្តេ, ទិដ្ឋិបដិលាភំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ? ឥធ, ភន្តេ, ឯកច្ចោ ឯវំទិដ្ឋិកោ ហោតិ – ‘អត្ថិ ទិន្នំ, អត្ថិ យិដ្ឋំ, អត្ថិ ហុតំ, អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោ, អត្ថិ អយំ លោកោ, អត្ថិ បរោ លោកោ, អត្ថិ មាតា, អត្ថិ បិតា, អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា, អត្ថិ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មគ្គតា សម្មាបដិបន្នា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តី’តិ – ឯវរូបំ, ភន្តេ, ទិដ្ឋិបដិលាភំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ។ ‘ទិដ្ឋិបដិលាភម្បាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ ទិដ្ឋិបដិលាភន’ន្តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ភគវតា ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

១១៧។ “‘អត្តភាវបដិលាភម្បាហំ , ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ អត្តភាវបដិលាភន’ន្តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ ភគវតា។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? យថារូបំ, ភន្តេ, អត្តភាវបដិលាភំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ – ឯវរូបោ អត្តភាវបដិលាភោ ន សេវិតព្ពោ; យថារូបញ្ច ខោ, ភន្តេ, អត្តភាវបដិលាភំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ – ឯវរូបោ អត្តភាវបដិលាភោ សេវិតព្ពោ។

“កថំរូបំ, ភន្តេ, អត្តភាវបដិលាភំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ? សព្យាពជ្ឈំ [សព្យាបជ្ឈំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។

៣។)], ភន្តេ, អត្តភាវបដិលាភំ អភិនិព្ពត្តយតោ អបរិនិដ្ឋិតភាវាយ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ; អព្យាពជ្ឈំ ភន្តេ, អត្តភាវបដិលាភំ អភិនិព្ពត្តយតោ បរិនិដ្ឋិតភាវាយ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ។ ‘អត្តភាវបដិលាភំបាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ , អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ អត្តភាវបដិលាភ’ន្តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ភគវតា ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

“ឥមស្ស ខោ អហំ, ភន្តេ, ភគវតា សំខិត្តេន ភាសិតស្ស, វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស, ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាមី”តិ។

១១៦។ “សាធុ សាធុ, សារិបុត្ត! សាធុ ខោ ត្វំ, សារិបុត្ត, ឥមស្ស មយា សំខិត្តេន ភាសិតស្ស, វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស, ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាសិ។

“‘កាយសមាចារំបាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ កាយសមាចារ’ន្តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ មយា។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? យថារូបំ, សារិបុត្ត, កាយសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ ឯវរូបោ កាយសមាចារោ ន សេវិតព្ពោ; យថារូបញ្ច ខោ, សារិបុត្ត, កាយសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ – ឯវរូបោ កាយសមាចារោ សេវិតព្ពោ។

“កថំរូបំ , សារិបុត្ត, កាយសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ? ឥធ, សារិបុត្ត, ឯកច្ចោ បាណាតិបាតី ហោតិ លុទ្ទោ លោហិតបាណិ ហតប្បហតេ និវិដ្ឋោ អទយាបន្នោ បាណភូតេសុ; អទិន្នាទាយី ខោ បន ហោតិ, យំ តំ បរស្ស បរវិត្តូបករណំ គាមគតំ វា អរញ្ញគតំ វា តំ អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទាតា ហោតិ; កាមេសុមិច្ឆាចារី ខោ បន ហោតិ, យា តា មាតុរក្ខិតា បិតុរក្ខិតា មាតាបិតុរក្ខិតា ភាតុរក្ខិតា ភគិនិរក្ខិតា ញាតិរក្ខិតា គោត្តរក្ខិតា ធម្មរក្ខិតា សស្សាមិកា សបរិទណ្ឌា អន្តមសោ មាលាគុឡបរិក្ខិត្តាបិ តថារូបាសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជិតា ហោតិ – ឯវរូបំ, សារិបុត្ត, កាយសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ។

“កថំរូបំ, សារិបុត្ត, កាយសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ? ឥធ, សារិបុត្ត, ឯកច្ចោ បាណាតិបាតំ បហាយ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ និហិតទណ្ឌោ និហិតសត្ថោ, លជ្ជី ទយាបន្នោ សព្ពបាណភូតហិតានុកម្បី វិហរតិ; អទិន្នាទានំ បហាយ អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ, យំ តំ បរស្ស បរវិត្តូបករណំ គាមគតំ វា អរញ្ញគតំ វា តំ នាទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទាតា ហោតិ; កាមេសុមិច្ឆាចារំ បហាយ កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវិរតោ ហោតិ, យា តា មាតុរក្ខិតា បិតុរក្ខិតា មាតាបិតុរក្ខិតា ភាតុរក្ខិតា ភគិនិរក្ខិតា ញាតិរក្ខិតា គោត្តរក្ខិតា ធម្មរក្ខិតា សស្សាមិកា សបរិទណ្ឌា អន្តមសោ មាលាគុឡបរិក្ខិត្តាបិ តថារូបាសុ ន ចារិត្តំ អាបជ្ជិតា ហោតិ – ឯវរូបំ, សារិបុត្ត, កាយសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ។
‘កាយសមាចារំបាហំ, ភិក្ខវេ, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ; តញ្ច អញ្ញមញ្ញំ កាយសមាចារ’ន្តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ មយា

ᩍᨴᨾᩮᨲᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

“ᩅᨧᩦᩈᨾᩣᨧᩣᩁᨾ᩠ᨸᩣᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ ...ᨸᩮ... ᨾᨶᩮᩣᩈᨾᩣᨧᩣᩁᨾ᩠ᨸᩣᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ...ᨸᩮ... ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨾ᩠ᨸᩣᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ...ᨸᩮ... ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨸᨭᩥᩃᩣᨽᨾ᩠ᨸᩣᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ...ᨸᩮ... ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸᨭᩥᩃᩣᨽᨾ᩠ᨸᩣᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ...ᨸᩮ...᪨

“‘ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨸᨭᩥᩃᩣᨽᨾ᩠ᨸᩣᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ – ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ, ᩋᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ; ᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨸᨭᩥᩃᩣᨽ’ᨶ᩠ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᨸᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨿᩣ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩮᨲᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ? ᨿᨳᩣᩁᩪᨸᩴ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨸᨭᩥᩃᩣᨽᩴ ᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨸᨭᩥᩃᩣᨽᩮᩣ ᨶ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ; ᨿᨳᩣᩁᩪᨸᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨸᨭᩥᩃᩣᨽᩴ ᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ – ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨸᨭᩥᩃᩣᨽᩮᩣ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

“ᨠᨳᩴᩁᩪᨸᩴ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨸᨭᩥᩃᩣᨽᩴ ᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ? ᩈᨻ᩠ᨿᩣᨸᨩ᩠ᨫᩴ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨸᨭᩥᩃᩣᨽᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨿᨲᩮᩣ ᩋᨸᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨽᩣᩅᩣᨿ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ; ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨸᨩ᩠ᨫᩴ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨸᨭᩥᩃᩣᨽᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨿᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨽᩣᩅᩣᨿ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ‘ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨸᨭᩥᩃᩣᨽᨾ᩠ᨸᩣᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ – ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ , ᩋᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ; ᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨸᨭᩥᩃᩣᨽ’ᨶ᩠ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᨿᩴ ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨿᩣ ᩍᨴᨾᩮᨲᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩍᨾᩔ ᨡᩮᩣ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᨾᨿᩣ ᩈᩴᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨽᩣᩈᩥᨲᩔ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

᪑᪑᪘. “ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩁᩪᨸᨾ᩠ᨸᩣᩉᩴ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ – ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ, ᩋᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ; ᩈᩮᩣᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᨾ᩠ᨸᩣᩉᩴ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ – ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ; ᨥᩣᨶᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨣᨶ᩠ᨵᨾ᩠ᨸᩣᩉᩴ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ – ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ, ᩋᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ; ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩁᩈᨾ᩠ᨸᩣᩉᩴ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ – ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ, ᩋᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ; ᨠᩣᨿᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨹᩮᩣᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩣᩉᩴ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ – ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ, ᩋᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ; ᨾᨶᩮᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨾ᩠ᨸᩣᩉᩴ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ – ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ, ᩋᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᩌᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᩍᨾᩔ ᨡᩮᩣ ᩋᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩈᩴᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨽᩣᩈᩥᨲᩔ, ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩔ, ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩌᨩᩣᨶᩣᨾᩥ᪨ ‘ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩁᩪᨸᨾ᩠ᨸᩣᩉᩴ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ – ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ, ᩋᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩦ’ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᨸᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩮᨲᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ? ᨿᨳᩣᩁᩪᨸᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩁᩪᨸᩴ ᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩁᩪᨸᩴ ᨶ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ; ᨿᨳᩣᩁᩪᨸᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩁᩪᨸᩴ ᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩁᩪᨸᩴ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ‘ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩁᩪᨸᨾ᩠ᨸᩣᩉᩴ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ – ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ, ᩋᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩦ’ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᨿᩴ ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩍᨴᨾᩮᨲᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

“ᩈᩮᩣᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᨾ᩠ᨸᩣᩉᩴ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ...ᨸᩮ... ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣᨸᩥ ᩈᩮᩣᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨶ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ... ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣᨸᩥ ᩈᩮᩣᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ

សេវិតព្ពោ... ឯវរូបោ ឃានវិញ្ញេយ្យោ គន្ធោ ន សេវិតព្ពោ... ឯវរូបោ ឃានវិញ្ញេយ្យោ គន្ធោ សេវិតព្ពោ... ឯវរូបោ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យោ រសោ ន សេវិតព្ពោ... ឯវរូបោ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យោ រសោ សេវិតព្ពោ... កាយវិញ្ញេយ្យំ ផោដ្ឋព្ពម្បាហំ, សារិបុត្ត ... ឯវរូបោ កាយវិញ្ញេយ្យោ ផោដ្ឋព្ពោ ន សេវិតព្ពោ... ឯវរូបោ កាយវិញ្ញេយ្យោ ផោដ្ឋព្ពោ សេវិតព្ពោ។

“‘មនោវិញ្ញេយ្យំ ធម្មម្បាហំ, សារិបុត្ត, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បី’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ ភគវតា។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? យថារូបំ, ភន្តេ, មនោវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ ឯវរូបោ មនោវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ន សេវិតព្ពោ; យថារូបញ្ច ខោ, ភន្តេ, មនោវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ ឯវរូបោ មនោវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ សេវិតព្ពោ។ ‘មនោវិញ្ញេយ្យំ ធម្មម្បាហំ, សារិបុត្ត, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បី’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ភគវតា ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។ ឥមស្ស ខោ អហំ, ភន្តេ, ភគវតា សំខិត្តេន ភាសិតស្ស, វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស, ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាមី”តិ។

១១០។ “សាធុ សាធុ, សារិបុត្ត! សាធុ ខោ ត្វំ, សារិបុត្ត, ឥមស្ស មយា សំខិត្តេន ភាសិតស្ស, វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស, ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាសិ។ ‘ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបម្បាហំ, សារិបុត្ត, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បី’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ មយា។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? យថារូបំ, សារិបុត្ត, ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ ឯវរូបំ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ន សេវិតព្ពំ; យថារូបញ្ច ខោ, សារិបុត្ត, ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ ឯវរូបំ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ សេវិតព្ពំ។ ‘ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបម្បាហំ, សារិបុត្ត, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បី’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ មយា ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

“សោតវិញ្ញេយ្យំ សទ្ទម្បាហំ, សារិបុត្ត...បេ... ឯវរូបោ សោតវិញ្ញេយ្យោ សទ្ទោ ន សេវិតព្ពោ... ឯវរូបោ សោតវិញ្ញេយ្យោ សទ្ទោ សេវិតព្ពោ... ឯវរូបោ ឃានវិញ្ញេយ្យោ គន្ធោ ន សេវិតព្ពោ... ឯវរូបោ ឃានវិញ្ញេយ្យោ គន្ធោ សេវិតព្ពោ... ឯវរូបោ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យោ រសោ ន សេវិតព្ពោ... ឯវរូបោ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យោ រសោ សេវិតព្ពោ... ឯវរូបោ កាយវិញ្ញេយ្យោ ផោដ្ឋព្ពោ ន សេវិតព្ពោ... ឯវរូបោ កាយវិញ្ញេយ្យោ ផោដ្ឋព្ពោ សេវិតព្ពោ។

“មនោវិញ្ញេយ្យំ ធម្មម្បាហំ, សារិបុត្ត...បេ... ឯវរូបោ មនោវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ន សេវិតព្ពោ... ឯវរូបោ មនោវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ សេវិតព្ពោ។ ‘មនោវិញ្ញេយ្យំ ធម្មម្បាហំ, សារិបុត្ត, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បី’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ មយា ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។ ឥមស្ស ខោ, សារិបុត្ត, មយា សំខិត្តេន ភាសិតស្ស ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ។

១១១។ “ចីវរម្បាហំ , សារិបុត្ត, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បិ...បេ... បិណ្ឌបាតម្បាហំ, សារិបុត្ត... សេនាសនម្បាហំ, សារិបុត្ត... គាមម្បាហំ, សារិបុត្ត... និគមម្បាហំ, សារិបុត្ត... នគរម្បាហំ, សារិបុត្ត... ជនបទម្បាហំ, សារិបុត្ត... បុគ្គលម្បាហំ, សារិបុត្ត, ទុវិធេន

ວທາມິ – ເສວິຕພ຺ພມ຺ປິ, ອເສວິຕພ຺ພມ຺ປີ”ຕິ.

ເອວໍ ວຸຕ຺ເຕ, ອາຍສ຺ມາ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທໂວຈ – “ອິມສ຺ສ ໂຂ ອຫໍ, ຠນ຺ເຕ, ຠຄວຕາ ສໍຂິຕ຺ເຕນ ຠາສິຕສ຺ສ, ວິຕ຺ຖາເຣນ ອຕ຺ຖໍ ອວິຠຕ຺ຕສ຺ສ, ເອວໍ ວິຕ຺ຖາເຣນ ອຕ຺ຖໍ ອາຊານາມິ. ‘ຈີວຣໍປາຫໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ທຸວິເຘນ ວທາມິ – ເສວິຕພ຺ພມ຺ປິ, ອເສວິຕພ຺ພມ຺ປີ’ຕິ – ອິຕິ ໂຂ ປເນຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ ຠຄວຕາ. ກິຎ຺ເຈຕໍ ປຏິຈ຺ຈ ວຸຕ຺ຕໍ? ຍຖາຣູປໍ, ຠນ຺ເຕ, ຈີວຣໍ ເສວໂຕ ອກຸສລາ ຘມ຺ມາ ອຠິວຑ຺ຒນ຺ຕິ, ກຸສລາ ຘມ຺ມາ ປຣິຫາຍນ຺ຕິ ເອວຣູປໍ ຈີວຣໍ ນ ເສວິຕພ຺ພໍ; ຍຖາຣູປຎ຺ຈ ໂຂ, ຠນ຺ເຕ, ຈີວຣໍ ເສວໂຕ ອກຸສລາ ຘມ຺ມາ ປຣິຫາຍນ຺ຕິ, ກຸສລາ ຘມ຺ມາ ອຠິວຑ຺ຒນ຺ຕິ ເອວຣູປໍ ຈີວຣໍ ເສວິຕພ຺ພໍ. ‘ຈີວຣໍປາຫໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ທຸວິເຘນ ວທາມິ – ເສວິຕພ຺ພມ຺ປິ, ອເສວິຕພ຺ພມ຺ປີ’ຕິ – ອິຕິ ຍໍ ຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ ຠຄວຕາ ອິທເມຕໍ ປຏິຈ຺ຈ ວຸຕ຺ຕໍ.

“ປິຓ຺ຑປາຕໍປາຫໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ…ເປ… ເອວຣູໂປ ປິຓ຺ຑປາໂຕ ນ ເສວິຕພ຺ໂພ… ເອວຣູໂປ ປິຓ຺ຑປາໂຕ ເສວິຕພ຺ໂພ… ເສນາສນໍປາຫໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ…ເປ… ເອວຣູປໍ ເສນາສນໍ ນ ເສວິຕພ຺ພໍ… ເອວຣູປໍ ເສນາສນໍ ເສວິຕພ຺ພໍ… ຄາມໍປາຫໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ …ເປ… ເອວຣູໂປ ຄາໂມ ນ ເສວິຕພ຺ໂພ… ເອວຣູໂປ ຄາໂມ ເສວິຕພ຺ໂພ… ເອວຣູໂປ ນິຄໂມ ນ ເສວິຕພ຺ໂພ… ເອວຣູໂປ ນິຄໂມ ເສວິຕພ຺ໂພ… ເອວຣູປໍ ນຄຣໍ ນ ເສວິຕພ຺ພໍ… ເອວຣູປໍ ນຄຣໍ ເສວິຕພ຺ພໍ… ເອວຣູໂປ ຊນປໂທ ນ ເສວິຕພ຺ໂພ… ເອວຣູໂປ ຊນປໂທ ເສວິຕພ຺ໂພ.

“‘ປຸຄ຺ຄລໍປາຫໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ທຸວິເຘນ ວທາມິ – ເສວິຕພ຺ພມ຺ປິ, ອເສວິຕພ຺ພມ຺ປີ’ຕິ – ອິຕິ ໂຂ ປເນຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ ຠຄວຕາ. ກິຎ຺ເຈຕໍ ປຏິຈ຺ຈ ວຸຕ຺ຕໍ? ຍຖາຣູປໍ, ຠນ຺ເຕ, ປຸຄ຺ຄລໍ ເສວໂຕ ອກຸສລາ ຘມ຺ມາ ອຠິວຑ຺ຒນ຺ຕິ, ກຸສລາ ຘມ຺ມາ ປຣິຫາຍນ຺ຕິ ເອວຣູໂປ ປຸຄ຺ຄໂລ ນ ເສວິຕພ຺ໂພ; ຍຖາຣູປຎ຺ຈ ໂຂ, ຠນ຺ເຕ, ປຸຄ຺ຄລໍ ເສວໂຕ ອກຸສລາ ຘມ຺ມາ ປຣິຫາຍນ຺ຕິ, ກຸສລາ ຘມ຺ມາ ອຠິວຑ຺ຒນ຺ຕິ ເອວຣູໂປ ປຸຄ຺ຄໂລ ເສວິຕພ຺ໂພ. ‘ປຸຄ຺ຄລໍປາຫໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ທຸວິເຘນ ວທາມິ – ເສວິຕພ຺ພມ຺ປິ, ອເສວິຕພ຺ພມ຺ປີ’ຕິ – ອິຕິ ຍໍ ຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ ຠຄວຕາ ອິທເມຕໍ ປຏິຈ຺ຈ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ. ອິມສ຺ສ ໂຂ ອຫໍ, ຠນ຺ເຕ, ຠຄວຕາ ສໍຂິຕ຺ເຕນ ຠາສິຕສ຺ສ, ວິຕ຺ຖາເຣນ ອຕ຺ຖໍ ອວິຠຕ຺ຕສ຺ສ ເອວໍ ວິຕ຺ຖາເຣນ ອຕ຺ຖໍ ອາຊານາມີ”ຕິ.

໑໑໑. “ສາທຸ ສາທຸ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ! ສາທຸ ໂຂ ຕ຺ວໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ອິມສ຺ສ ມຍາ ສໍຂິຕ຺ເຕນ ຠາສິຕສ຺ສ, ວິຕ຺ຖາເຣນ ອຕ຺ຖໍ ອວິຠຕ຺ຕສ຺ສ ເອວໍ ວິຕ຺ຖາເຣນ ອຕ຺ຖໍ ອາຊານາສິ. ‘ຈີວຣໍປາຫໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ທຸວິເຘນ ວທາມິ – ເສວິຕພ຺ພມ຺ປິ , ອເສວິຕພ຺ພມ຺ປີ’ຕິ – ອິຕິ ໂຂ ປເນຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ ມຍາ. ກິຎ຺ເຈຕໍ ປຏິຈ຺ຈ ວຸຕ຺ຕໍ? ຍຖາຣູປໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຈີວຣໍ ເສວໂຕ ອກຸສລາ ຘມ຺ມາ ອຠິວຑ຺ຒນ຺ຕິ, ກຸສລາ ຘມ຺ມາ ປຣິຫາຍນ຺ຕິ ເອວຣູປໍ ຈີວຣໍ ນ ເສວິຕພ຺ພໍ; ຍຖາຣູປຎ຺ຈ ໂຂ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຈີວຣໍ ເສວໂຕ ອກຸສລາ ຘມ຺ມາ ປຣິຫາຍນ຺ຕິ, ກຸສລາ ຘມ຺ມາ ອຠິວຑ຺ຒນ຺ຕິ ເອວຣູປໍ ຈີວຣໍ ເສວິຕພ຺ພໍ. ‘ຈີວຣໍປາຫໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ທຸວິເຘນ ວທາມິ – ເສວິຕພ຺ພມ຺ປິ, ອເສວິຕພ຺ພມ຺ປີ’ຕິ – ອິຕິ ຍໍ ຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ ມຍາ ອິທເມຕໍ ປຏິຈ຺ຈ ວຸຕ຺ຕໍ. (ຍຖາ ປຐມໍ ຕຖາ ວິຕ຺ຖາເຣຕພ຺ພໍ) ເອວຣູໂປ ປິຓ຺ຑປາໂຕ… ເອວຣູປໍ ເສນາສນໍ… ເອວຣູໂປ ຄາໂມ… ເອວຣູໂປ ນິຄໂມ… ເອວຣູປໍ ນຄຣໍ… ເອວຣູໂປ ຊນປໂທ.

“‘ປຸຄ຺ຄລໍປາຫໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ທຸວິເຘນ ວທາມິ – ເສວິຕພ຺ພມ຺ປິ, ອເສວິຕພ຺ພມ຺ປີ’ຕິ – ອິຕິ ໂຂ ປເນຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ ມຍາ. ກິຎ຺ເຈຕໍ ປຏິຈ຺ຈ ວຸຕ຺ຕໍ? ຍຖາຣູປໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ປຸຄ຺ຄລໍ ເສວໂຕ ອກຸສລາ ຘມ຺ມາ ອຠິວຑ຺ຒນ຺ຕິ, ກຸສລາ ຘມ຺ມາ ປຣິຫາຍນ຺ຕິ ເອວຣູໂປ ປຸຄ຺ຄໂລ ນ ເສວິຕພ຺ໂພ; ຍຖາຣູປຎ຺ຈ ໂຂ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ປຸຄ຺ຄລໍ ເສວໂຕ ອກຸສລາ ຘມ຺ມາ ປຣິຫາຍນ຺ຕິ, ກຸສລາ ຘມ຺ມາ ອຠິວຑ຺ຒນ຺ຕິ ເອວຣູໂປ ປຸຄ຺ຄໂລ ເສວິຕພ຺ໂພ. ‘ປຸຄ຺ຄລໍປາຫໍ,

សារិបុត្ត, ទុវិធេន វទាមិ – សេវិតព្ពម្បិ, អសេវិតព្ពម្បី’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។ ឥមស្ស ខោ, សារិបុត្ត, មយា សំខិត្តេន ភាសិតស្ស ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថោ ទដ្ឋព្វោ។

១២៤។ “សព្ពេបិ ចេ, សារិបុត្ត, ខត្តិយា ឥមស្ស មយា សំខិត្តេន ភាសិតស្ស ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានេយ្យុំ, សព្ពេសានម្បិស្ស ខត្តិយានំ ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយ។ សព្ពេបិ ចេ , សារិបុត្ត, ព្រាហ្មណា…បេ… សព្ពេបិ ចេ, សារិបុត្ត, វេស្សា… សព្ពេបិ ចេ, សារិបុត្ត, សុទ្ទា ឥមស្ស មយា សំខិត្តេន ភាសិតស្ស ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានេយ្យុំ, សព្ពេសានម្បិស្ស សុទ្ទានំ ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយ។ សទេវកោបិ ចេ, សារិបុត្ត, លោកោ សមារកោ សព្រហ្មកោ សស្សមណព្រាហ្មណី បជា សទេវមនុស្សា ឥមស្ស មយា សំខិត្តេន ភាសិតស្ស ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានេយ្យ, សទេវកស្សបិស្ស លោកស្ស សមារកស្ស សព្រហ្មកស្ស សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយា”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនោ អាយស្មា សារិបុត្តោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ។

សេវិតព្ពាសេវិតព្ពសុត្តំ និដ្ឋិតំ ចតុត្ថំ។

៥។ ពហុធាតុកសុត្តំ

១២៥។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“យានិ កានិចិ, ភិក្ខវេ, ភយានិ ឧប្បជ្ជន្តិ សព្ពានិ តានិ ពាលតោ ឧប្បជ្ជន្តិ, នោ បណ្ឌិតតោ; យេ កេចិ ឧបទ្ទវា ឧប្បជ្ជន្តិ សព្ពេ តេ ពាលតោ ឧប្បជ្ជន្តិ, នោ បណ្ឌិតតោ; យេ កេចិ ឧបសគ្គា ឧប្បជ្ជន្តិ សព្ពេ តេ ពាលតោ ឧប្បជ្ជន្តិ, នោ បណ្ឌិតតោ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ , នឡាគារា វា តិណាគារា វា អគ្គិ មុត្តោ [អគ្គិមុក្កោ (សី។ បី។)] កូដាគារានិបិ ឌហតិ ឧល្លិត្តាវលិត្តានិ និវាតានិ ផុសិតគ្គឡានិ បិហិតវាតបានានិ; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, យានិ កានិចិ ភយានិ ឧប្បជ្ជន្តិ សព្ពានិ តានិ ពាលតោ ឧប្បជ្ជន្តិ, នោ បណ្ឌិតតោ; យេ កេចិ ឧបទ្ទវា ឧប្បជ្ជន្តិ សព្ពេ តេ ពាលតោ ឧប្បជ្ជន្តិ, នោ បណ្ឌិតតោ; យេ កេចិ ឧបសគ្គា ឧប្បជ្ជន្តិ សព្ពេ តេ ពាលតោ ឧប្បជ្ជន្តិ, នោ បណ្ឌិតតោ។ ឥតិ ខោ, ភិក្ខវេ, សប្បដិភយោ ពាលោ, អប្បដិភយោ បណ្ឌិតោ; សឧបទ្ទវោ ពាលោ, អនុបទ្ទវោ បណ្ឌិតោ; សឧបសគ្គោ ពាលោ, អនុបសគ្គោ បណ្ឌិតោ។ នត្ថិ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតតោ ភយំ, នត្ថិ បណ្ឌិតតោ ឧបទ្ទវោ, នត្ថិ បណ្ឌិតតោ ឧបសគ្គោ។ តស្មាតិហ, ភិក្ខវេ, ‘បណ្ឌិតា ភវិស្សាម វីមំសកា’តិ – ឯវញ្ហិ វោ, ភិក្ខវេ, សិក្ខិតព្ព”ន្តិ។

ឯវំ វុត្តេ, អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កិត្តាវតា នុ ខោ, ភន្តេ, បណ្ឌិតោ ភិក្ខុ ‘វីមំសកោ’តិ អលំ វចនាយា”តិ?

“យតោ ខោ, អានន្ទ, ភិក្ខុ ធាតុកុសលោ ច ហោតិ, អាយតនកុសលោ ច ហោតិ, បដិច្ចសមុប្បាទកុសលោ ច ហោតិ, ឋានាឋានកុសលោ ច ហោតិ – ឯត្តាវតា ខោ, អានន្ទ, បណ្ឌិតោ ភិក្ខុ ‘វីមំសកោ’តិ អលំ វចនាយា”តិ។

១១៨។ “កិត្តាវតា បន, ភន្តេ, ‘ធាតុកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ? “អដ្ឋារស ខោ ឥមា, អានន្ទ, ធាតុយោ – ចក្ខុធាតុ, រូបធាតុ, ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ; សោតធាតុ, សទ្ទធាតុ, សោតវិញ្ញាណធាតុ; ឃានធាតុ, គន្ធធាតុ, ឃានវិញ្ញាណធាតុ; ជិវ្ហាធាតុ, រសធាតុ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ; កាយធាតុ, ផោដ្ឋព្ពធាតុ, កាយវិញ្ញាណធាតុ; មនោធាតុ, ធម្មធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ។ ឥមា ខោ, អានន្ទ, អដ្ឋារស ធាតុយោ យតោ ជានាតិ បស្សតិ – ឯត្តាវតាបិ ខោ, អានន្ទ, ‘ធាតុកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ។

“សិយា បន, ភន្តេ, អញ្ញោបិ បរិយាយោ, យថា ‘ធាតុកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ? “សិយា, អានន្ទ។ ឆយិមា, អានន្ទ, ធាតុយោ – បថវីធាតុ, អាបោធាតុ, តេជោធាតុ, វាយោធាតុ, អាកាសធាតុ, វិញ្ញាណធាតុ។ ឥមា ខោ, អានន្ទ, ឆ ធាតុយោ យតោ ជានាតិ បស្សតិ – ឯត្តាវតាបិ ខោ, អានន្ទ, ‘ធាតុកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ។

“សិយា បន, ភន្តេ, អញ្ញោបិ បរិយាយោ, យថា ‘ធាតុកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ? “សិយា, អានន្ទ។ ឆយិមា, អានន្ទ, ធាតុយោ – សុខធាតុ , ទុក្ខធាតុ, សោមនស្សធាតុ, ទោមនស្សធាតុ, ឧបេក្ខាធាតុ, អវិជ្ជាធាតុ។ ឥមា ខោ, អានន្ទ, ឆ ធាតុយោ យតោ ជានាតិ បស្សតិ – ឯត្តាវតាបិ ខោ, អានន្ទ, ‘ធាតុកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ។

“សិយា បន, ភន្តេ, អញ្ញោបិ បរិយាយោ, យថា ‘ធាតុកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ? “សិយា, អានន្ទ។ ឆយិមា, អានន្ទ, ធាតុយោ – កាមធាតុ, នេក្ខម្មធាតុ, ព្យាបាទធាតុ, អព្យាបាទធាតុ, វិហិំសាធាតុ , អវិហិំសាធាតុ។ ឥមា ខោ, អានន្ទ, ឆ ធាតុយោ យតោ ជានាតិ បស្សតិ – ឯត្តាវតាបិ ខោ, អានន្ទ, ‘ធាតុកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ។

“សិយា បន, ភន្តេ, អញ្ញោបិ បរិយាយោ, យថា ‘ធាតុកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ? “សិយា, អានន្ទ។ តិស្សោ ឥមា, អានន្ទ, ធាតុយោ – កាមធាតុ, រូបធាតុ, អរូបធាតុ។ ឥមា ខោ, អានន្ទ, តិស្សោ ធាតុយោ យតោ ជានាតិ បស្សតិ – ឯត្តាវតាបិ ខោ, អានន្ទ, ‘ធាតុកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ។

“សិយា បន, ភន្តេ, អញ្ញោបិ បរិយាយោ, យថា ‘ធាតុកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ? “សិយា, អានន្ទ។ ទ្វេ ឥមា, អានន្ទ, ធាតុយោ – សង្ខតាធាតុ, អសង្ខតាធាតុ។ ឥមា ខោ, អានន្ទ, ទ្វេ ធាតុយោ យតោ ជានាតិ បស្សតិ – ឯត្តាវតាបិ ខោ, អានន្ទ, ‘ធាតុកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ។

១១៩។ “កិត្តាវតា បន, ភន្តេ, ‘អាយតនកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ? “ឆ ខោ បនិមានិ, អានន្ទ, អជ្ឈត្តិកពាហិរានិ អាយតនានិ

– ចក្ខុចេវ រូបា ច សោតញ្ច សទ្ទា ច ឃានញ្ច គន្ធា ច ជិវ្ហា ច រសា ច កាយោ ច ផោដ្ឋព្ពា ច មនោ ច ធម្មា ច។ ឥមានិ ខោ, អានន្ទ, ឆ អជ្ឈត្តិកពាហិរានិ អាយតនានិ យតោ ជានាតិ បស្សតិ – ឯត្តាវតា ខោ, អានន្ទ, ‘អាយតនកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ។

“កិត្តាវតា បន, ភន្តេ, ‘បដិច្ចសមុប្បាទកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ? “ឥធានន្ទ, ភិក្ខុ ឯវំ បជានាតិ – ‘ឥមស្មិំ សតិ ឥទំ ហោតិ, ឥមស្សុប្បាទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតិ, ឥមស្មិំ អសតិ ឥទំ ន ហោតិ, ឥមស្ស និរោធា ឥទំ និរុជ្ឈតិ, យទិទំ – អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ, នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនំ, សឡាយតនបច្ចយា ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ, ឧបាទានបច្ចយា ភវោ , ភវបច្ចយា ជាតិ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា សម្ភវន្តិ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ។ អវិជ្ជាយត្វេវ អសេសវិរាគនិរោធា សង្ខារនិរោធោ, សង្ខារនិរោធា វិញ្ញាណនិរោធោ, វិញ្ញាណនិរោធា នាមរូបនិរោធោ, នាមរូបនិរោធា សឡាយតននិរោធោ, សឡាយតននិរោធា ផស្សនិរោធោ, ផស្សនិរោធា វេទនានិរោធោ, វេទនានិរោធា តណ្ហានិរោធោ, តណ្ហានិរោធា ឧបាទាននិរោធោ, ឧបាទាននិរោធា ភវនិរោធោ, ភវនិរោធា ជាតិនិរោធោ, ជាតិនិរោធា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា និរុជ្ឈន្តិ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធោ ហោតី’តិ។ ឯត្តាវតា ខោ, អានន្ទ, ‘បដិច្ចសមុប្បាទកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ។

១២៧។ “កិត្តាវតា បន, ភន្តេ, ‘ឋានាឋានកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ? “ឥធានន្ទ, ភិក្ខុ ‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ កញ្ចិ [កិញ្ចិ (ស្យា។ កំ។ ក។)] សង្ខារំ និច្ចតោ ឧបគច្ឆេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុថុជ្ជនោ កញ្ចិ សង្ខារំ និច្ចតោ ឧបគច្ឆេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ កញ្ចិ សង្ខារំ សុខតោ ឧបគច្ឆេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុថុជ្ជនោ កញ្ចិ សង្ខារំ សុខតោ ឧបគច្ឆេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។ ‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ កញ្ចិ ធម្មំ អត្តតោ ឧបគច្ឆេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ, ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុថុជ្ជនោ កញ្ចិ ធម្មំ អត្តតោ ឧបគច្ឆេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។

១២៨។ “‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ មាតរំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុថុជ្ជនោ មាតរំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។ ‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ បិតរំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ…បេ… អរហន្តំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ ទុដ្ឋចិត្តោ តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុថុជ្ជនោ ទុដ្ឋចិត្តោ តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។ ‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ សង្ឃំ ភិន្ទេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុថុជ្ជនោ សង្ឃំ ភិន្ទេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ

បជានាតិ។ ‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ អញ្ញំ សត្ថារំ ឧទ្ទិសេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុថុជ្ជនោ អញ្ញំ សត្ថារំ ឧទ្ទិសេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។

១២៩។ “‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ឯកិស្សា លោកធាតុយា ទ្វេ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា អបុព្ពំ អចរិមំ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ ឯកិស្សា លោកធាតុយា ឯកោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឧប្បជ្ជេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។ ‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ឯកិស្សា លោកធាតុយា ទ្វេ រាជានោ ចក្កវត្តិនោ អបុព្ពំ អចរិមំ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ ឯកិស្សា លោកធាតុយា ឯកោ រាជា ចក្កវត្តិ ឧប្បជ្ជេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។

១៣០។ “‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ឥត្ថី អរហំ អស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធោ , នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុរិសោ អរហំ អស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធោ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។ ‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ឥត្ថី រាជា អស្ស ចក្កវត្តី, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុរិសោ រាជា អស្ស ចក្កវត្តី, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។ ‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ ឥត្ថី សក្កត្តំ ករេយ្យ ... មារត្តំ ករេយ្យ... ព្រហ្មត្តំ ករេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ បុរិសោ សក្កត្តំ ករេយ្យ... មារត្តំ ករេយ្យ... ព្រហ្មត្តំ ករេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។

១៣១។ “‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ កាយទុច្ចរិតស្ស ឥដ្ឋោ កន្តោ មនាបោ វិបាកោ និព្ពត្តេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ កាយទុច្ចរិតស្ស អនិដ្ឋោ អកន្តោ អមនាបោ វិបាកោ និព្ពត្តេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។ ‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ វចីទុច្ចរិតស្ស...បេ... យំ មនោទុច្ចរិតស្ស ឥដ្ឋោ កន្តោ មនាបោ វិបាកោ និព្ពត្តេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ វចីទុច្ចរិតស្ស...បេ... យំ មនោទុច្ចរិតស្ស អនិដ្ឋោ អកន្តោ អមនាបោ វិបាកោ និព្ពត្តេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតីតិ បជានាតិ។ ‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ កាយសុចរិតស្ស អនិដ្ឋោ អកន្តោ អមនាបោ វិបាកោ និព្ពត្តេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ កាយសុចរិតស្ស ឥដ្ឋោ កន្តោ មនាបោ វិបាកោ និព្ពត្តេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។ ‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ វចីសុចរិតស្ស...បេ... យំ មនោសុចរិតស្ស អនិដ្ឋោ អកន្តោ អមនាបោ វិបាកោ និព្ពត្តេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ វចីសុចរិតស្ស...បេ... យំ មនោសុចរិតស្ស ឥដ្ឋោ កន្តោ មនាបោ វិបាកោ និព្ពត្តេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។

“‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ កាយទុច្ចរិតសមង្គី តន្និទានា តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ កាយទុច្ចរិតសមង្គី តន្និទានា តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។ ‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ វចីទុច្ចរិតសមង្គី...បេ... យំ មនោទុច្ចរិតសមង្គី តន្និទានា តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ;

‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ វចីទុច្ចរិតសមង្គី…បេ… យំ មនោទុច្ចរិតសមង្គី តន្និទានា តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។ ‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ កាយសុចរិតសមង្គី តន្និទានា តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ កាយសុចរិតសមង្គី តន្និទានា តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។ ‘អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ វចីសុចរិតសមង្គី…បេ… យំ មនោសុចរិតសមង្គី តន្និទានា តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជេយ្យ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ; ‘ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ វចីសុចរិតសមង្គី…បេ… យំ មនោសុចរិតសមង្គី តន្និទានា តប្បច្ចយា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី’តិ បជានាតិ។ ឯត្តាវតា ខោ, អានន្ទ, ‘ឋានាឋានកុសលោ ភិក្ខូ’តិ អលំ វចនាយា”តិ។

១៣២។ ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អច្ឆរិយំ, ភន្តេ, អព្ភុតំ, ភន្តេ! កោនាមោ អយំ, ភន្តេ, ធម្មបរិយាយោ”តិ? “តស្មាតិហ ត្វំ, អានន្ទ, ឥមំ ធម្មបរិយាយំ ‘ពហុធាតុកោ’តិបិ នំ ធារេហិ, ‘ចតុបរិវដ្ដោ’តិបិ នំ ធារេហិ, ‘ធម្មាទាសោ’តិបិ នំ ធារេហិ, ‘អមតទុន្ទុភី’តិបិ [ទុទ្រភីតិបិ (ក។)] នំ ធារេហិ, ‘អនុត្តរោ សង្គាមវិជយោ’តិបិ នំ ធារេហី”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ។

ពហុធាតុកសុត្តំ និដ្ឋិតំ បញ្ចមំ។

៦។ ឥសិគិលិសុត្តំ

១៣៣។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ ឥសិគិលិស្មិំ បព្ពតេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“បស្សថ នោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ, ឯតំ វេភារំ បព្ពត”ន្តិ? “ឯវំ, ភន្តេ”។ “ឯតស្សបិ ខោ, ភិក្ខវេ, វេភារស្ស បព្ពតស្ស អញ្ញាវ សមញ្ញា អហោសិ អញ្ញា បញ្ញត្តិ”។

“បស្សថ នោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ, ឯតំ បណ្ឌវំ បព្ពត”ន្តិ? “ឯវំ, ភន្តេ”។ “ឯតស្សបិ ខោ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌវស្ស បព្ពតស្ស អញ្ញាវ សមញ្ញា អហោសិ អញ្ញា បញ្ញត្តិ”។

“បស្សថ នោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ, ឯតំ វេបុល្លំ បព្ពត”ន្តិ? “ឯវំ, ភន្តេ”។ “ឯតស្សបិ ខោ, ភិក្ខវេ, វេបុល្លស្ស បព្ពតស្ស អញ្ញាវ សមញ្ញា

អហោសិ អញ្ញា បញ្ញត្តិ”។

“បស្សថ នោ តុម្ហេភិក្ខវេ, ឯតំ គិជ្ឈកូដំ បព្ពត”ន្តិ? “ឯវំ, ភន្តេ”។ “ឯតស្សបិ ខោ, ភិក្ខវេ, គិជ្ឈកូដស្ស បព្ពតស្ស អញ្ញាវ សមញ្ញា អហោសិ អញ្ញា បញ្ញត្តិ”។

“បស្សថ នោ តុម្ហេភិក្ខវេ, ឥមំ ឥសិគិលិំ បព្ពត”ន្តិ? “ឯវំ, ភន្តេ”។ “ឥមស្ស ខោ បន, ភិក្ខវេ, ឥសិគិលិស្ស បព្ពតស្ស ឯសាវ សមញ្ញា អហោសិ ឯសា បញ្ញត្តិ”។

“ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខវេ, បញ្ច បច្ចេកពុទ្ធសតានិ ឥមស្មិំ ឥសិគិលិស្មិំ បព្ពតេ ចិរនិវាសិនោ អហេសុំ។ តេ ឥមំ បព្ពតំ បវិសន្តា ទិស្សន្តិ , បវិដ្ឋា ន ទិស្សន្តិ។ តមេនំ មនុស្សា ទិស្វា ឯវមាហំសុ – ‘អយំ បព្ពតោ ឥមេ ឥសី [ឥសយោ (ក.)] គិលតី’តិ; ‘ឥសិគិលិ ឥសិគិលិ’ ត្វេវ សមញ្ញា ឧទបាទិ។ អាចិក្ខិស្សាមិ [អចិក្ខិស្សាមិ វោ (ក.)], ភិក្ខវេ, បច្ចេកពុទ្ធានំ នាមានិ; កិត្តយិស្សាមិ, ភិក្ខវេ, បច្ចេកពុទ្ធានំ នាមានិ; ទេសេស្សាមិ, ភិក្ខវេ , បច្ចេកពុទ្ធានំ នាមានិ ។ តំ សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

១៦៧។ “អរិដ្ឋោ នាម, ភិក្ខវេ, បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ [បច្ចេកពុទ្ធោ (ក. សី. បី.)] ឥមស្មិំ ឥសិគិលិស្មិំ បព្ពតេ ចិរនិវាសី អហោសិ; ឧបរិដ្ឋោ នាម, ភិក្ខវេ, បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មិំ ឥសិគិលិស្មិំ បព្ពតេ ចិរនិវាសី អហោសិ; តគរសិខី [តគ្គរសិខី (ក.)] នាម, ភិក្ខវេ, បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មិំ ឥសិគិលិស្មិំ បព្ពតេ ចិរនិវាសី អហោសិ; យសស្សី នាម, ភិក្ខវេ, បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មិំ ឥសិគិលិស្មិំ បព្ពតេ ចិរនិវាសី អហោសិ; សុទស្សនោ នាម, ភិក្ខវេ, បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មិំ ឥសិគិលិស្មិំ បព្ពតេ ចិរនិវាសី អហោសិ; បិយទស្សី នាម, ភិក្ខវេ, បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មិំ ឥសិគិលិស្មិំ បព្ពតេ ចិរនិវាសី អហោសិ; គន្ធារោ នាម, ភិក្ខវេ, បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មិំ ឥសិគិលិស្មិំ បព្ពតេ ចិរនិវាសី អហោសិ; បិណ្ឌោលោ នាម, ភិក្ខវេ, បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មិំ ឥសិគិលិស្មិំ បព្ពតេ ចិរនិវាសី អហោសិ; ឧបាសភោ នាម, ភិក្ខវេ, បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មិំ ឥសិគិលិស្មិំ បព្ពតេ ចិរនិវាសី អហោសិ; នីតោ នាម, ភិក្ខវេ, បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មិំ ឥសិគិលិស្មិំ បព្ពតេ ចិរនិវាសី អហោសិ; តថោ នាម, ភិក្ខវេ, បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មិំ ឥសិគិលិស្មិំ បព្ពតេ ចិរនិវាសី អហោសិ, សុតវា នាម, ភិក្ខវេ, បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មិំ ឥសិគិលិស្មិំ បព្ពតេ ចិរនិវាសី អហោសិ; ភាវិតត្តោ នាម, ភិក្ខវេ, បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មិំ ឥសិគិលិស្មិំ បព្ពតេ ចិរនិវាសី អហោសិ។

១៦៨។

“យេ សត្តសារា អនីឃា និរាសា,

បច្ចេកមេវជ្ឈគមំសុ ពោធិំ [បច្ចេកមេវជ្ឈគមុំ សុពោធិំ (សី. ស្យា. ក. បី.)];

ទេហិ ចិរល្លាត តទុត្តយាតិ,

តាយាតិ មេ កិត្តឃតោ ស្តុណាឆ·

“អរិដ្ឋោ ឧបរិដ្ឋោ ពករសិលី ឃរស្សី,

សុគស្សតោ បិឃគស្សី ច សុរព្ធន្ធោ [ញុន្ធោ (សី· ស្យា· កំ· បី·)];

កន្ធារោ បិណ្ឌោលលិ ឧបិរកោ ច,

តិតោ ពឆោ សុពចា កាចិពត្តោ·

“សុប្ភឆា សុកោ យតុលិ [យឆុលិ (សី· ស្យា· កំ· បី·)] អដ្ឋយោ ច,

អឆស្សុយឈោ [អដ្ឋសុយឆោ (ក·)] អតិឈោ សុធាធោ;

បច្ចកញុន្ធោ កចតត្តិលិណា,

ហិង្គុ ច ហិង្គោ ច យហាត្ទុកាចា·

“ច្ឆេ ឌាលិតោ យុតិតោ អដ្ឋកោ ច,

អឆ កោសល្លោ ញុន្ធោ អឆោ សុទាហុ;

ឧបតយិយោ តយិយោ សត្តចិត្តោ,

សច្ចោ ពឆោ ចិររឌោ បណ្ឌិតោ ច·

“កាញ្ចាបកាញ្ចអា ចិជិតោ ជិតោ ច,

អក្កោ ច បក្កោ ច ក្រត្តិជិតោ ច;

បឃ្សិ ឌហិ ក្ខបឆិក្រក្លយ្ហស៑ [បឃ្សី ឌហី ក្ខបឆ៌ ក្រក្លយ្ហស៑ (សី. ស្យា. កំ. បី.)],

អបរាជិតោ យាទេពស៑ អទេឌសិ.

“សព្វា បច្ចា សទកក្កោ លោយហំសោ,

ក្ខច្ឆក្កយាឃោ អសិតោ អតាសចោ;

យតាយឃោ យាតត្ថិដោ ច ពាត្តុយា,

តដាឆិមុត្តោ ចិយលោ ច កោត្យា.

“កោត្យូក្ករាកោ ច យាតក្កោ អរិឃោ,

អឆច្ឆុតោ អច្ឆុតកាយញ្យាយកោ;

ស្យក្កលោ ឌត្តិលោ ស្យបតិក្ខ៊ិតោ,

អសឃ្យោ លយាកិរតោ ច សារតោ.

“ភ្យុរត្ថឃោ សឈ្ឈោ អឆាបិ ក្ខឌ្ឍឃោ,

អបរា យុតិ សឃ្យោ អតាយតិក្កយោ;

អាតក្ខោ តក្ខោ ក្ខបតក្ខោ ក្ខាដស,

ភារទ្វាជោ អត្ថិយជេហឆារិ [អត្ថិយជេហឆារិ (សី៍)]៍

“ចោរិសិ យហាភារយា អចោបិ ដុត្តទោ,

ពោឃិ សិលិ ឃុត្តទោ ទ្វារភារជោ;

ពិស្សុបពិស្សា កចពាត្តតន្ទិកា,

ដួបសិចិ តហ្សិ្តុជោកា ច សិលទិ [ដួបសីចទី តហ្សិ្តុជោកា ច សីចទី (សី៍ ឃ្យា៍ កំ៍ បី៍)]៍

“ញុទេ្ដា អហុ យក្កុលេ ចិតនារោកា,

ដួឃកន្ទិកា ជាលិតិ ចុក្កុយ្ញុលិ;

ឃត្តិ បជំ អញ្ញារយាបតិ៍ពោតា,

ដួបេបិឃចោ ឃុត្តទោ ឃច្ចតារយា៍

“ជេពោតា ជឃតេ្តា បក្ខោយា ដួប្បលិ ច,

បក្ខុយុត្តទោ ទក្កិពោតា បព្ពោតា ច;

យាភត្តុទេ្ដា ឃោក់ពោតា ចិតនារោកា,

ពាលោ្យា ច ញុទេ្ដា ឃុចិយុត្តចិពោត្តា៍

“ឲុពោត ច អពេញ្ញា ច យហាភុការចា,

ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨽᩅᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥᨡᩦᨱᩣ;

ᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨦ᩠ᨣᩣᨲᩥᨣᨲᩮ ᨾᩉᩮᩈᩦ,

ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮ ᩅᨶ᩠ᨴᨳ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩮᨿ᩠ᨿᩮ”ᨲᩥ᪨

ᩍᩈᩥᨣᩥᩃᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨨᨭ᩠ᨮᩴ᪨

᪗᪨ ᨾᩉᩣᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩦᩈᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪑᪓᪖᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᩈᩩᨲᩴ – ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩋᨶᩣᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮ᪨ ᨲᨲᩕ ᨡᩮᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨽᨴᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩔᩮᩣᩈᩩᩴ᪨ ᨽᨣᩅᩣ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᩋᩁᩥᨿᩴ ᩅᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾᩣᨵᩥᩴ ᨴᩮᩈᩮᩔᩣᨾᩥ ᩈᩏᨸᨶᩥᩈᩴ ᩈᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩴ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨱᩣᨳ, ᩈᩣᨵᩩᨠᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨳ; ᨽᩣᩈᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩑᩅᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩔᩮᩣᩈᩩᩴ᪨ ᨽᨣᩅᩣ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ –

“ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾᩣᨵᩥ ᩈᩏᨸᨶᩥᩈᩮᩣ ᩈᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣ? ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨦ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨧᩣ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨿᩣᨾᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨲᩥ; ᨿᩣ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨾᩮᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩉᨦ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩑᨠᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᨲᩣ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾᩣᨵᩥ ᩈᩏᨸᨶᩥᩈᩮᩣ ᩍᨲᩥᨸᩥ, ᩈᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣ ᩍᨲᩥᨸᩥ᪨ ᨲᨲᩕ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᨳᨬ᩠ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ‘ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩦ’ᨲᩥ ᨸᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ‘ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩦ’ᨲᩥ ᨸᨩᩣᨶᩣᨲᩥ – ᩈᩣᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ᪨

“ᨠᨲᨾᩣ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ? ‘ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩴ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩉᩩᨲᩴ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩩᨠᨲᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨹᩃᩴ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᩁᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨾᩣᨲᩣ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᩥᨲᩣ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩒᨸᨸᩣᨲᩥᨠᩣ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨿᩮ ᩍᨾᨬ᩠ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᨸᩁᨬ᩠ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩈᨿᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩅᩮᨴᩮᨶ᩠ᨲᩦ’ᨲᩥ – ᩋᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ᪨

“ᨠᨲᨾᩣ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ? ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨾ᩠ᨸᩉᩴ [ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴᨸᩉᩴ (ᨠ᪨) ᩑᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨦ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ], ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴ᩠ᩅᨿᩴ [ᨴ᩠ᩅᨿᩮᨶ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨸᩦ᪨) ᨭᩦᨠᩣ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ] ᩅᨴᩣᨾᩥ – ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᩣᩈᩅᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨽᩣᨣᩥᨿᩣ ᩏᨸᨵᩥᩅᩮᨸᨠ᩠ᨠᩣ; ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᩁᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩣ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨦ᩠ᨣᩣ᪨ ᨠᨲᨾᩣ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᩣᩈᩅᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨽᩣᨣᩥᨿᩣ ᩏᨸᨵᩥᩅᩮᨸᨠ᩠ᨠᩣ ? ‘ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩉᩩᨲᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩩᨠᨲᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨹᩃᩴ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᩁᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨾᩣᨲᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᩥᨲᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩒᨸᨸᩣᨲᩥᨠᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨿᩮ ᩍᨾᨬ᩠ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᨸᩁᨬ᩠ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩈᨿᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩅᩮᨴᩮᨶ᩠ᨲᩦ’ᨲᩥ – ᩋᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ,

សម្មាទិដ្ឋិ សាសវា បុញ្ញភាគិយា ឧបធិវេបក្កា។

“កតមា ច, ភិក្ខវេ, សម្មាទិដ្ឋិ អរិយា អនាសវា លោកុត្តរា មគ្គង្គា? យា ខោ, ភិក្ខវេ, អរិយចិត្តស្ស អនាសវចិត្តស្ស អរិយមគ្គសមង្គិនោ អរិយមគ្គំ ភាវយតោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ សម្មាទិដ្ឋិ មគ្គង្គំ [មគ្គង្គា (សី។ បី។)] – អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, សម្មាទិដ្ឋិ អរិយា អនាសវា លោកុត្តរា មគ្គង្គា។ សោ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា បហានាយ វាយមតិ, សម្មាទិដ្ឋិយា, ឧបសម្បទាយ, ស្វាស្ស [ស្វាយំ (ក។)] ហោតិ សម្មាវាយាមោ។ សោ សតោ មិច្ឆាទិដ្ឋិំ បជហតិ, សតោ សម្មាទិដ្ឋិំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, សាស្ស [សាយំ (ក។)] ហោតិ សម្មាសតិ។ ឥតិយិមេ [ឥតិមេ (សី។), ឥតិស្សិមេ (ស្យា។ កំ។ បី។)] តយោ ធម្មា សម្មាទិដ្ឋិំ អនុបរិធាវន្តិ អនុបរិវត្តន្តិ, សេយ្យថិទំ – សម្មាទិដ្ឋិ, សម្មាវាយាមោ, សម្មាសតិ។

១៣៨។ “តត្រ, ភិក្ខវេ, សម្មាទិដ្ឋិ បុព្ពង្គមា ហោតិ។ កថញ្ច, ភិក្ខវេ, សម្មាទិដ្ឋិ បុព្ពង្គមា ហោតិ? មិច្ឆាសង្កប្បំ ‘មិច្ឆាសង្កប្បោ’តិ បជានាតិ, សម្មាសង្កប្បំ ‘សម្មាសង្កប្បោ’តិ បជានាតិ, សាស្ស ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ។

“កតមោ ច, ភិក្ខវេ, មិច្ឆាសង្កប្បោ? កាមសង្កប្បោ, ព្យាបាទសង្កប្បោ, វិហិំសាសង្កប្បោ – អយំ, ភិក្ខវេ, មិច្ឆាសង្កប្បោ។

“កតមោ ច, ភិក្ខវេ, សម្មាសង្កប្បោ? សម្មាសង្កប្បម្បហំ, ភិក្ខវេ, ទ្វយំ វទាមិ – អត្ថិ, ភិក្ខវេ, សម្មាសង្កប្បោ សាសវោ បុញ្ញភាគិយោ ឧបធិវេបក្កោ; អត្ថិ, ភិក្ខវេ, សម្មាសង្កប្បោ អរិយោ អនាសវោ លោកុត្តរោ មគ្គង្គោ។ កតមោ ច, ភិក្ខវេ, សម្មាសង្កប្បោ សាសវោ បុញ្ញភាគិយោ ឧបធិវេបក្កោ? នេក្ខម្មសង្កប្បោ, អព្យាបាទសង្កប្បោ, អវិហិំសាសង្កប្បោ – ‘អយំ, ភិក្ខវេ, សម្មាសង្កប្បោ សាសវោ បុញ្ញភាគិយោ ឧបធិវេបក្កោ’”។

“កតមោ ច, ភិក្ខវេ, សម្មាសង្កប្បោ អរិយោ អនាសវោ លោកុត្តរោ មគ្គង្គោ? យោ ខោ, ភិក្ខវេ, អរិយចិត្តស្ស អនាសវចិត្តស្ស អរិយមគ្គសមង្គិនោ អរិយមគ្គំ ភាវយតោ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា វចីសង្ខារោ – អយំ, ភិក្ខវេ, សម្មាសង្កប្បោ អរិយោ អនាសវោ លោកុត្តរោ មគ្គង្គោ។ សោ មិច្ឆាសង្កប្បស្ស បហានាយ វាយមតិ, សម្មាសង្កប្បស្ស ឧបសម្បទាយ, ស្វាស្ស ហោតិ សម្មាវាយាមោ។ សោ សតោ មិច្ឆាសង្កប្បំ បជហតិ, សតោ សម្មាសង្កប្បំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ; សាស្ស ហោតិ សម្មាសតិ។ ឥតិយិមេ តយោ ធម្មា សម្មាសង្កប្បំ អនុបរិធាវន្តិ អនុបរិវត្តន្តិ, សេយ្យថិទំ – សម្មាទិដ្ឋិ, សម្មាវាយាមោ, សម្មាសតិ។

១៣៩។ “តត្រ, ភិក្ខវេ, សម្មាទិដ្ឋិ បុព្ពង្គមា ហោតិ។ កថញ្ច, ភិក្ខវេ, សម្មាទិដ្ឋិ បុព្ពង្គមា ហោតិ? មិច្ឆាវាចំ ‘មិច្ឆាវាចា’តិ បជានាតិ, សម្មាវាចំ ‘សម្មាវាចា’តិ បជានាតិ; សាស្ស ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ។ កតមា ច, ភិក្ខវេ, មិច្ឆាវាចា? មុសាវាទោ, បិសុណា វាចា, ផរុសា វាចា, សម្ផប្បលាបោ – អយំ, ភិក្ខវេ, មិច្ឆាវាចា។ កតមា ច, ភិក្ខវេ, សម្មាវាចា? សម្មាវាចម្បហំ, ភិក្ខវេ, ទ្វយំ វទាមិ – អត្ថិ, ភិក្ខវេ, សម្មាវាចា សាសវា បុញ្ញភាគិយា ឧបធិវេបក្កា; អត្ថិ, ភិក្ខវេ , សម្មាវាចា អរិយា អនាសវា លោកុត្តរា មគ្គង្គា។ កតមា ច,

ᨠᨲᨾᩣ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨧᩣ ᩈᩣᩈᩅᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨽᩣᨣᩥᨿᩣ ᩏᨸᨵᩥᩅᩮᨸᨠ᩠ᨠᩣ? ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩣ ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ, ᨸᩥᩈᩩᨱᩣᨿ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ, ᨹᩁᩩᩈᩣᨿ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ, ᩈᨾ᩠ᨹᨸ᩠ᨸᩃᩣᨸᩣ ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ – ᩋᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨧᩣ ᩈᩣᩈᩅᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨽᩣᨣᩥᨿᩣ ᩏᨸᨵᩥᩅᩮᨸᨠ᩠ᨠᩣ᪨ ᨠᨲᨾᩣ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨧᩣ ᩋᩁᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩣ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨦ᩠ᨣᩣ? ᨿᩣ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩁᩥᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᩣᩈᩅᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨶᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨽᩣᩅᨿᨲᩮᩣ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᩅᨧᩦᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩮᩉᩥ ᩋᩣᩁᨲᩥ ᩅᩥᩁᨲᩥ ᨸᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩥ ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ – ᩋᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨧᩣ ᩋᩁᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩣ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨦ᩠ᨣᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᩅᩣᨧᩣᨿ ᨸᩉᩣᨶᩣᨿ ᩅᩣᨿᨾᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨧᩣᨿ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨿ; ᩈ᩠ᩅᩣᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨿᩣᨾᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᨲᩮᩣ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᩅᩣᨧᩴ ᨸᨩᩉᨲᩥ, ᩈᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨧᩴ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ; ᩈᩣᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩥᨿᩥᨾᩮ ᨲᨿᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨧᩴ ᩋᨶᩩᨸᩁᩥᨵᩣᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨿᩣᨾᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨲᩥ᪨

᪑᪓᪙᪨ "ᨲᨲᩕ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᨳᨬ᩠ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ 'ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ'ᨲᩥ ᨸᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ 'ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ'ᨲᩥ ᨸᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ; ᩈᩣᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ? ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᩮᩣ, ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩴ, ᨠᩣᨾᩮᩈᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩮᩣ – ᩋᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ? ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ , ᨴ᩠ᩅᨿᩴ ᩅᨴᩣᨾᩥ – ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩣᩈᩅᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨽᩣᨣᩥᨿᩮᩣ ᩏᨸᨵᩥᩅᩮᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣ; ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨦ᩠ᨣᩮᩣ᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩣᩈᩅᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨽᩣᨣᩥᨿᩮᩣ ᩏᨸᨵᩥᩅᩮᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣ? ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᩣ ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ, ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩣ ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ, ᨠᩣᨾᩮᩈᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩣ ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ – ᩋᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩣᩈᩅᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨽᩣᨣᩥᨿᩮᩣ ᩏᨸᨵᩥᩅᩮᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣ᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨦ᩠ᨣᩮᩣ? ᨿᩣ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩁᩥᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᩣᩈᩅᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨶᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨽᩣᩅᨿᨲᩮᩣ ᨲᩦᩉᩥ ᨠᩣᨿᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩮᩉᩥ ᩋᩣᩁᨲᩥ ᩅᩥᩁᨲᩥ ᨸᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩥ ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ – ᩋᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨦ᩠ᨣᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᩉᩣᨶᩣᨿ ᩅᩣᨿᨾᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨿ; ᩈ᩠ᩅᩣᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨿᩣᨾᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᨲᩮᩣ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨩᩉᨲᩥ, ᩈᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ; ᩈᩣᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩥᨿᩥᨾᩮ ᨲᨿᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩩᨸᩁᩥᨵᩣᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨿᩣᨾᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨲᩥ᪨

᪑᪔᪐᪨ "ᨲᨲᩕ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᨳᨬ᩠ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩴ 'ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩮᩣ'ᨲᩥ ᨸᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩴ 'ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩮᩣ'ᨲᩥ ᨸᨩᩣᨶᩣᨲᩥ; ᩈᩣᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩮᩣ? ᨠᩩᩉᨶᩣ, ᩃᨸᨶᩣ, ᨶᩮᨾᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᨲᩣ, ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩮᩈᩥᨠᨲᩣ, ᩃᩣᨽᩮᨶ ᩃᩣᨽᩴ ᨶᩥᨩᩥᨣᩦᩈᨶᨲᩣ [ᨶᩥᨩᩥᨣᩥᩴᩈᨶᨲᩣ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨸᩦ᪨)] – ᩋᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩮᩣ᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩮᩣ? ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩋᩣᨩᩦᩅᨾ᩠ᨸᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ , ᨴ᩠ᩅᨿᩴ ᩅᨴᩣᨾᩥ – ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩮᩣ ᩈᩣᩈᩅᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨽᩣᨣᩥᨿᩮᩣ ᩏᨸᨵᩥᩅᩮᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣ; ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨦ᩠ᨣᩮᩣ᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩮᩣ ᩈᩣᩈᩅᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨽᩣᨣᩥᨿᩮᩣ ᩏᨸᨵᩥᩅᩮᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣ? ᩍᨵ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩮᨶ ᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᩥ – ᩋᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩮᩣ ᩈᩣᩈᩅᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨽᩣᨣᩥᨿᩮᩣ ᩏᨸᨵᩥᩅᩮᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣ᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨦ᩠ᨣᩮᩣ? ᨿᩣ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩁᩥᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᩣᩈᩅᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨶᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨽᩣᩅᨿᨲᩮᩣ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩣ ᩋᩣᩁᨲᩥ ᩅᩥᩁᨲᩥ ᨸᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩥ ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ – ᩋᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨦ᩠ᨣᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩔ ᨸᩉᩣᨶᩣᨿ ᩅᩣᨿᨾᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩔ

ອຸປສມ຺ປທາຍ ; ສ຺ວາສ຺ສ ເຫາຕິ ສມ຺ມາວາຍາເມາ. ເສາ ສເຕາ ມິຈ຺ຉາອາຊີວໍ ປຊຫຕິ, ສເຕາ ສມ຺ມາອາຊີວໍ ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊ ວິຫຣຕິ; ສາສ຺ສ ເຫາຕິ ສມ຺ມາສຕິ. ອິຕິຍິເມ ຕເຍາ ຘມ຺ມາ ສມ຺ມາອາຊີວໍ ອນຸປຣິຘາວນ຺ຕິ ອນຸປຣິວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ເສຍ຺ຍຖີທໍ – ສມ຺ມາທິຏ຺ຐິ, ສມ຺ມາວາຍາເມາ, ສມ຺ມາສຕິ.

໑໓໖. “ຕຕ຺ຣ, ຠິກ຺ຂເວ, ສມ຺ມາທິຏ຺ຐິ ປຸພ຺ພງ຺ຄມາ ເຫາຕິ. ກຖຎ຺ຈ, ຠິກ຺ຂເວ, ສມ຺ມາທິຏ຺ຐິ ປຸພ຺ພງ຺ຄມາ ເຫາຕິ? ສມ຺ມາທິຏ຺ຐິສ຺ສ , ຠິກ຺ຂເວ, ສມ຺ມາສງ຺ກປ຺ເປາ ປເຫາຕິ, ສມ຺ມາສງ຺ກປ຺ປສ຺ສ ສມ຺ມາວາຈາ ປເຫາຕິ, ສມ຺ມາວາຈສ຺ສ ສມ຺ມາກມ຺ມນ຺ເຕາ ປເຫາຕິ, ສມ຺ມາກມ຺ມນ຺ຕສ຺ສ ສມ຺ມາອາຊີເວາ ປເຫາຕິ, ສມ຺ມາອາຊີວສ຺ສ ສມ຺ມາວາຍາເມາ ປເຫາຕິ, ສມ຺ມາວາຍາມສ຺ສ ສມ຺ມາສຕິ ປເຫາຕິ, ສມ຺ມາສຕິສ຺ສ ສມ຺ມາສມາຘິ ປເຫາຕິ, ສມ຺ມາສມາຘິສ຺ສ ສມ຺ມາຎາຓໍ ປເຫາຕິ, ສມ຺ມາຎາຓສ຺ສ ສມ຺ມາວິມຸຕ຺ຕິ ປເຫາຕິ. ອິຕິ ເຂາ, ຠິກ຺ຂເວ, ອຏ຺ຐງ຺ຄສມນ຺ນາຄເຕາ ເສກ຺ເຂາ [ອຏ຺ຐງ຺ຄສມນ຺ນາຄຕາ ເສຂາ ປຏິປທາ (ສີ.), ອຏ຺ຐງ຺ຄສມນ຺ນາຄເຕາ ເສເຂາ ປາຏິປເທາ (ປີ. ກ.) ( ) ເອຕ຺ຖນ຺ຕເຣ ປາເຐາ ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ. ເປາຕ຺ຖເກສຸ ນຕ຺ຖິ], ທສງ຺ຄສມນ຺ນາຄເຕາ ອຣຫາ ເຫາຕິ. (ຕຕ຺ຣປິ ສມ຺ມາຎາເຓນ ອເນເກ ປາປກາ ອກຸສລາ ຘມ຺ມາ ວິຄຕາ ຠາວນາປາຣິປູຣິໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ.)

໑໓໗. “ຕຕ຺ຣ, ຠິກ຺ຂເວ, ສມ຺ມາທິຏ຺ຐິ ປຸພ຺ພງ຺ຄມາ ເຫາຕິ. ກຖຎ຺ຈ, ຠິກ຺ຂເວ, ສມ຺ມາທິຏ຺ຐິ ປຸພ຺ພງ຺ຄມາ ເຫາຕິ? ສມ຺ມາທິຏ຺ຐິສ຺ສ, ຠິກ຺ຂເວ, ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິ ນິຊ຺ຊິຓ຺ຓາ ເຫາຕິ. ເຍ ຈ ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິປຈ຺ຈຍາ ອເນເກ ປາປກາ ອກຸສລາ ຘມ຺ມາ ສມ຺ຠວນ຺ຕິ ເຕ ຈສ຺ສ ນິຊ຺ຊິຓ຺ຓາ ເຫານ຺ຕິ. ສມ຺ມາທິຏ຺ຐິປຈ຺ຈຍາ ອເນເກ ກຸສລາ ຘມ຺ມາ ຠາວນາປາຣິປູຣິໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ. ສມ຺ມາສງ຺ກປ຺ປສ຺ສ, ຠິກ຺ຂເວ, ມິຈ຺ຉາສງ຺ກປ຺ເປາ ນິຊ຺ຊິຓ຺ເຓາ ເຫາຕິ...ເປ... ສມ຺ມາວາຈສ຺ສ, ຠິກ຺ຂເວ, ມິຈ຺ຉາວາຈາ ນິຊ຺ຊິຓ຺ຓາ ເຫາຕິ... ສມ຺ມາກມ຺ມນ຺ຕສ຺ສ, ຠິກ຺ຂເວ, ມິຈ຺ຉາກມ຺ມນ຺ເຕາ ນິຊ຺ຊິຓ຺ເຓາ ເຫາຕິ... ສມ຺ມາອາຊີວສ຺ສ, ຠິກ຺ຂເວ, ມິຈ຺ຉາອາຊີເວາ ນິຊ຺ຊິຓ຺ເຓາ ເຫາຕິ... ສມ຺ມາວາຍາມສ຺ສ , ຠິກ຺ຂເວ , ມິຈ຺ຉາວາຍາເມາ ນິຊ຺ຊິຓ຺ເຓາ ເຫາຕິ... ສມ຺ມາສຕິສ຺ສ, ຠິກ຺ຂເວ, ມິຈ຺ຉາສຕິ ນິຊ຺ຊິຓ຺ຓາ ເຫາຕິ... ສມ຺ມາສມາຘິສ຺ສ, ຠິກ຺ຂເວ, ມິຈ຺ຉາສມາຘິ ນິຊ຺ຊິຓ຺ເຓາ ເຫາຕິ... ສມ຺ມາຎາຓສ຺ສ, ຠິກ຺ຂເວ, ມິຈ຺ຉາຎາຓໍ ນິຊ຺ຊິຓ຺ຓໍ ເຫາຕິ... ສມ຺ມາວິມຸຕ຺ຕິສ຺ສ, ຠິກ຺ຂເວ, ມິຈ຺ຉາວິມຸຕ຺ຕິ ນິຊ຺ຊິຓ຺ຓາ ເຫາຕິ. ເຍ ຈ ມິຈ຺ຉາວິມຸຕ຺ຕິປຈ຺ຈຍາ ອເນເກ ປາປກາ ອກຸສລາ ຘມ຺ມາ ສມ຺ຠວນ຺ຕິ ເຕ ຈສ຺ສ ນິຊ຺ຊິຓ຺ຓາ ເຫານ຺ຕິ. ສມ຺ມາວິມຸຕ຺ຕິປຈ຺ຈຍາ ຈ ອເນເກ ກຸສລາ ຘມ຺ມາ ຠາວນາປາຣິປູຣິໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ.

“ອິຕິ ເຂາ, ຠິກ຺ຂເວ, ວີສຕິ ກຸສລປກ຺ຂາ, ວີສຕິ ອກຸສລປກ຺ຂາ – ມຫາຈຕ຺ຕາຣີສເກາ ຘມ຺ມປຣິຍາເຍາ ປວຕ຺ຕິເຕາ ອປ຺ປຏິວຕ຺ຕິເຍາ ສມເຓນ ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓນ ວາ ເທເວນ ວາ ມາເຣນ ວາ ພ຺ຣຫ຺ມຸນາ ວາ ເກນຈິ ວາ ເລາກສ຺ມິໍ.

໑໓໘. “ເຍາ ຫິ ເກາຈິ, ຠິກ຺ຂເວ, ສມເຓາ ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ວາ ອິມໍ ມຫາຈຕ຺ຕາຣີສກໍ ຘມ຺ມປຣິຍາຍໍ ຄຣຫິຕພ຺ພໍ ປຏິກ຺ເກາສິຕພ຺ພໍ ມຎ຺ເຎຍ຺ຍ ຕສ຺ສ ທິເຏ຺ຐວ ຘມ຺ເມ ທສ ສຫຘມ຺ມິກາ ວາທານຸວາທາ ຄາຣຍ຺ຫໍ ຐານໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕິ – ສມ຺ມາທິຏ຺ຐິໍ ເຈ ຠວໍ ຄຣຫຕິ, ເຍ ຈ ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐີ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເຕ ເຠາເຕາ ປຸຊ຺ຊາ, ເຕ ເຠາເຕາ ປາສໍສາ; ສມ຺ມາສງ຺ກປ຺ປໍ ເຈ ຠວໍ ຄຣຫຕິ , ເຍ ຈ ມິຈ຺ຉາສງ຺ກປ຺ປາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເຕ ເຠາເຕາ ປຸຊ຺ຊາ, ເຕ ເຠາເຕາ ປາສໍສາ; ສມ຺ມາວາຈໍ ເຈ ຠວໍ ຄຣຫຕິ...ເປ... ສມ຺ມາກມ຺ມນ຺ຕໍ ເຈ ຠວໍ ຄຣຫຕິ... ສມ຺ມາອາຊີວໍ ເຈ ຠວໍ ຄຣຫຕິ... ສມ຺ມາວາຍາມໍ ເຈ ຠວໍ ຄຣຫຕິ... ສມ຺ມາສຕິໍ ເຈ ຠວໍ ຄຣຫຕິ... ສມ຺ມາສມາຘິໍ ເຈ ຠວໍ ຄຣຫຕິ... ສມ຺ມາຎາຓໍ ເຈ ຠວໍ ຄຣຫຕິ ... ສມ຺ມາວິມຸຕ຺ຕິໍ ເຈ ຠວໍ ຄຣຫຕິ, ເຍ ຈ ມິຈ຺ຉາວິມຸຕ຺ຕີ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ເຕ ເຠາເຕາ ປຸຊ຺ຊາ, ເຕ ເຠາເຕາ ປາສໍສາ. ເຍາ ເກາຈິ, ຠິກ຺ຂເວ, ສມເຓາ ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ວາ ອິມໍ ມຫາຈຕ຺ຕາຣີສກໍ ຘມ຺ມປຣິຍາຍໍ ຄຣຫິຕພ຺ພໍ ປຏິກ຺ເກາສິຕພ຺ພໍ ມຎ຺ເຎຍ຺ຍ ຕສ຺ສ ທິເຏ຺ຐວ ຘມ຺ເມ ອິເມ ທສ ສຫຘມ຺ມິກາ ວາທານຸວາທາ ຄາຣຍ຺ຫໍ

អាគច្ឆន្តិ។ យេបិ តេ, ភិក្ខវេ, អហេសុំ ឧក្កលា វស្សភញ្ញា [វយភិញ្ញា (ក។) សំ។ និ។ ៣។៦២; អ។ និ។ ៤។៣០ បស្សិតព្ពំ] អហេតុកវាទា អកិរិយវាទា នត្ថិកវាទា តេបិ មហាចត្តារីសកំ ធម្មបរិយាយំ ន គរហិតព្ពំ នប្បដិក្កោសិតព្ពំ អមញ្ញិំសុ [អមញ្ញិស្សុ (ក។)]។ តំ កិស្ស ហេតុ? និន្ទាព្យារោសឧបារម្ភភយា"តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

មហាចត្តារីសកសុត្តំ និដ្ឋិតំ សត្តមំ។

៨។ អានាបានស្សតិសុត្តំ

១៤៤។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ បុព្ពារាមេ មិគារមាតុបាសាទេ សម្ពហុលេហិ អភិញ្ញាតេហិ អភិញ្ញាតេហិ ថេរេហិ សាវកេហិ សទ្ធិំ – អាយស្មតា ច សារិបុត្តេន អាយស្មតា ច មហាមោគ្គល្លានេន [មហាមោគ្គលានេន (ក។)] អាយស្មតា ច មហាកស្សបេន អាយស្មតា ច មហាកច្ចានេន អាយស្មតា ច មហាកោដ្ឋិកេន អាយស្មតា ច មហាកប្បិនេន អាយស្មតា ច មហាចុន្ទេន អាយស្មតា ច អនុរុទ្ធេន អាយស្មតា ច រេវតេន អាយស្មតា ច អានន្ទេន, អញ្ញេហិ ច អភិញ្ញាតេហិ អភិញ្ញាតេហិ ថេរេហិ សាវកេហិ សទ្ធិំ។

តេន ខោ បន សមយេន ថេរា ភិក្ខូ នវេ ភិក្ខូ ឱវទន្តិ អនុសាសន្តិ។ អប្បេកច្ចេ ថេរា ភិក្ខូ ទសបិ ភិក្ខូ ឱវទន្តិ អនុសាសន្តិ, អប្បេកច្ចេ ថេរា ភិក្ខូ វីសម្បិ ភិក្ខូ ឱវទន្តិ អនុសាសន្តិ, អប្បេកច្ចេ ថេរា ភិក្ខូ តិំសម្បិ ភិក្ខូ ឱវទន្តិ អនុសាសន្តិ, អប្បេកច្ចេ ថេរា ភិក្ខូ ចត្តារីសម្បិ ភិក្ខូ ឱវទន្តិ អនុសាសន្តិ។ តេ ច នវា ភិក្ខូ ថេរេហិ ភិក្ខូហិ ឱវទិយមានា អនុសាសិយមានា ឧឡារំ បុព្ពេនាបរំ វិសេសំ ជានន្តិ [បជានន្តិ (ស្យា។ កំ។), សញ្ជានន្តិ (ក។)]។

១៤៥។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា តទហុបោសថេ បន្នរសេ បវារណាយ បុណ្ណាយ បុណ្ណមាយ រត្តិយា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ អព្ភោកាសេ និសិន្នោ ហោតិ។ អថ ខោ ភគវា តុណ្ហីភូតំ តុណ្ហីភូតំ ភិក្ខុសង្ឃំ អនុវិលោកេត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – "អារទ្ធោស្មិ, ភិក្ខវេ, ឥមាយ បដិបទាយ; អារទ្ធចិត្តោស្មិ, ភិក្ខវេ, ឥមាយ បដិបទាយ។ តស្មាតិហ, ភិក្ខវេ, ភិយ្យោសោមត្តាយ វីរិយំ អារភថ អប្បត្តស្ស បត្តិយា, អនធិគតស្ស អធិគមាយ , អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយ។ ឥធេវាហំ សាវត្ថិយំ កោមុទិំ ចាតុមាសិនិំ អាគមេស្សាមី"តិ។ អស្សោសុំ ខោ ជានបទា ភិក្ខូ – "ភគវា កិរ តត្ថេវ សាវត្ថិយំ កោមុទិំ ចាតុមាសិនិំ អាគមេស្សតី"តិ។ តេ ជានបទា ភិក្ខូ សាវត្ថិំ [សាវត្ថិយំ (ស្យា។ កំ។ បី។ ក។)] ឱសរន្តិ ភគវន្តំ ទស្សនាយ។ តេ ច ខោ ថេរា ភិក្ខូ ភិយ្យោសោមត្តាយ នវេ ភិក្ខូ ឱវទន្តិ អនុសាសន្តិ។ អប្បេកច្ចេ ថេរា ភិក្ខូ ទសបិ ភិក្ខូ ឱវទន្តិ អនុសាសន្តិ, អប្បេកច្ចេ ថេរា ភិក្ខូ វីសម្បិ ភិក្ខូ ឱវទន្តិ អនុសាសន្តិ , អប្បេកច្ចេ ថេរា ភិក្ខូ តិំសម្បិ ភិក្ខូ ឱវទន្តិ អនុសាសន្តិ, អប្បេកច្ចេ ថេរា ភិក្ខូ ចត្តារីសម្បិ ភិក្ខូ ឱវទន្តិ អនុសាសន្តិ។ តេ ច នវា ភិក្ខូ ថេរេហិ ភិក្ខូហិ ឱវទិយមានា

១៤៦. តេន ខោ បន សមយេន ភគវា តទហុបោសថេ បន្នរសេ កោមុទិយា ចាតុមាសិនិយា បុណ្ណាយ បុណ្ណមាយ រត្តិយា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ អព្ភោកាសេ និសិន្នោ ហោតិ។ អថ ខោ ភគវា តុណ្ហីភូតំ តុណ្ហីភូតំ ភិក្ខុសង្ឃំ អនុវិលោកេត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អបលាបាយំ, ភិក្ខវេ, បរិសា; និប្បលាបាយំ, ភិក្ខវេ, បរិសា; សុទ្ធា សារេ [សុទ្ធសារេ (ស្យា॰ កំ॰ បី॰)] បតិដ្ឋិតា។ តថារូបោ អយំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុសង្ឃោ; តថារូបា អយំ, ភិក្ខវេ, បរិសា យថារូបា បរិសា អាហុនេយ្យា បាហុនេយ្យា ទក្ខិណេយ្យា អញ្ជលិករណីយា អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស។ តថារូបោ អយំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុសង្ឃោ; តថារូបា អយំ, ភិក្ខវេ, បរិសា យថារូបាយ បរិសាយ អប្បំ ទិន្នំ ពហុ ហោតិ, ពហុ ទិន្នំ ពហុតរំ។ តថារូបោ អយំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុសង្ឃោ; តថារូបា អយំ, ភិក្ខវេ, បរិសា យថារូបា បរិសា ទុល្លភា ទស្សនាយ លោកស្ស។ តថារូបោ អយំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុសង្ឃោ; តថារូបា អយំ, ភិក្ខវេ, បរិសា យថារូបំ បរិសំ អលំ យោជនគណនានិ ទស្សនាយ គន្តុំ បុដោសេនាបិ” [បុដោសេនាបិ, តថារូបោ អយំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុសង្ឃោ, តថារូបា អយំ បរិសា (សី॰ បី॰ ក॰)]។

១៤៧. “សន្តិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ភិក្ខុសង្ឃេ អរហន្តោ ខីណាសវា វុសិតវន្តោ កតករណីយា ឱហិតភារា អនុប្បត្តសទត្ថា បរិក្ខីណភវសំយោជនា សម្មទញ្ញាវិមុត្តា – ឯវរូបាបិ, ភិក្ខវេ, សន្តិ ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ភិក្ខុសង្ឃេ។ សន្តិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ភិក្ខុសង្ឃេ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកា តត្ថ បរិនិព្ពាយិនោ អនាវត្តិធម្មា តស្មា លោកា – ឯវរូបាបិ, ភិក្ខវេ, សន្តិ ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ភិក្ខុសង្ឃេ។ សន្តិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ភិក្ខុសង្ឃេ តិណ្ណំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា រាគទោសមោហានំ តនុត្តា សកទាគាមិនោ សកិទេវ [សកិំ ទេវ (ក॰)] ឥមំ លោកំ អាគន្ត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិ – ឯវរូបាបិ, ភិក្ខវេ, សន្តិ ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ភិក្ខុសង្ឃេ។ សន្តិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ភិក្ខុសង្ឃេ តិណ្ណំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយនា – ឯវរូបាបិ, ភិក្ខវេ, សន្តិ ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ភិក្ខុសង្ឃេ។

“សន្តិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ភិក្ខុសង្ឃេ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវនានុយោគមនុយុត្តា វិហរន្តិ – ឯវរូបាបិ, ភិក្ខវេ, សន្តិ ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ភិក្ខុសង្ឃេ។ សន្តិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ភិក្ខុសង្ឃេ ចតុន្នំ សម្មប្បធានានំ ភាវនានុយោគមនុយុត្តា វិហរន្តិ…បេ… ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ… បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ… បញ្ចន្នំ ពលានំ… សត្តន្នំ ពោជ្ឈង្គានំ… អរិយស្ស អដ្ឋង្គិកស្ស មគ្គស្ស ភាវនានុយោគមនុយុត្តា វិហរន្តិ – ឯវរូបាបិ, ភិក្ខវេ, សន្តិ ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ភិក្ខុសង្ឃេ។ សន្តិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ភិក្ខុសង្ឃេ មេត្តាភាវនានុយោគមនុយុត្តា វិហរន្តិ… ករុណាភាវនានុយោគមនុយុត្តា វិហរន្តិ… មុទិតាភាវនានុយោគមនុយុត្តា វិហរន្តិ… ឧបេក្ខាភាវនានុយោគមនុយុត្តា វិហរន្តិ… អសុភភាវនានុយោគមនុយុត្តា វិហរន្តិ… អនិច្ចសញ្ញាភាវនានុយោគមនុយុត្តា វិហរន្តិ – ឯវរូបាបិ, ភិក្ខវេ, សន្តិ ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ភិក្ខុសង្ឃេ។ សន្តិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ ឥមស្មិំ ភិក្ខុសង្ឃេ អានាបានស្សតិភាវនានុយោគមនុយុត្តា វិហរន្តិ។ អានាបានស្សតិ, ភិក្ខវេ, ភាវិតា ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសា។ អានាបានស្សតិ, ភិក្ខវេ, ភាវិតា ពហុលីកតា ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ បរិបូរេតិ។ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ បរិបូរេន្តិ។ សត្ត ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ពហុលីកតា វិជ្ជាវិមុត្តិំ បរិបូរេន្តិ។

໑໔໗. "ກຖໍ ພາວິຕາ ຈ, ພິກ຺ຂເວ, ອານາປານສ຺ສຕິ ກຖໍ ພຫຸລີກຕາ ມຫປ຺ຜລາ ເຫາຕິ ມຫານິສໍສາ? ອິຘ, ພິກ຺ຂເວ, ພິກ຺ຂຸ ອຣຎ຺ຎຄເຕາ ວາ ຣຸກ຺ຂມູລຄເຕາ ວາ ສຸຎ຺ຎາຄາຣຄເຕາ ວາ ນິສີທຕິ ປລ຺ລງ຺ກໍ ອາພຸຊິຕ຺ວາ ອຸຊຸໍ ກາຍໍ ປຓິຘາຍ ປຣິມຸຂໍ ສຕິໍ ອຸປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ. ເສາ ສເຕາວ ອສ຺ສສຕິ ສເຕາວ [ສເຕາ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)] ປສ຺ສສຕິ.

"ທີຄໍ ວາ ອສ຺ສສນ຺ເຕາ 'ທີຄໍ ອສ຺ສສາມີ'ຕິ ປຊານາຕິ, ທີຄໍ ວາ ປສ຺ສສນ຺ເຕາ 'ທີຄໍ ປສ຺ສສາມີ'ຕິ ປຊານາຕິ; ຣສ຺ສໍ ວາ ອສ຺ສສນ຺ເຕາ 'ຣສ຺ສໍ ອສ຺ສສາມີ'ຕິ ປຊານາຕິ, ຣສ຺ສໍ ວາ ປສ຺ສສນ຺ເຕາ 'ຣສ຺ສໍ ປສ຺ສສາມີ'ຕິ ປຊານາຕິ; 'ສພ຺ພກາຍປຏິສໍເວທີ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ, 'ສພ຺ພກາຍປຏິສໍເວທີ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ; 'ປສ຺ສມ຺ພຍໍ ກາຍສງ຺ຂາຣໍ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ, 'ປສ຺ສມ຺ພຍໍ ກາຍສງ຺ຂາຣໍ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ.

"'ປີຕິປຏິສໍເວທີ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ, 'ປີຕິປຏິສໍເວທີ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ; 'ສຸຂປຏິສໍເວທີ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ, 'ສຸຂປຏິສໍເວທີ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ; 'ຈິຕ຺ຕສງ຺ຂາຣປຏິສໍເວທີ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ, 'ຈິຕ຺ຕສງ຺ຂາຣປຏິສໍເວທີ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ; 'ປສ຺ສມ຺ພຍໍ ຈິຕ຺ຕສງ຺ຂາຣໍ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ, 'ປສ຺ສມ຺ພຍໍ ຈິຕ຺ຕສງ຺ຂາຣໍ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ.

"'ຈິຕ຺ຕປຏິສໍເວທີ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ, 'ຈິຕ຺ຕປຏິສໍເວທີ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ; 'ອພິປ຺ປເມາທຍໍ ຈິຕ຺ຕໍ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ, 'ອພິປ຺ປເມາທຍໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ ; 'ສມາທຫໍ ຈິຕ຺ຕໍ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ, 'ສມາທຫໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ; 'ວິເມາຈຍໍ ຈິຕ຺ຕໍ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ, 'ວິເມາຈຍໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ.

"'ອນິຈ຺ຈານຸປສ຺ສີ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ, 'ອນິຈ຺ຈານຸປສ຺ສີ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ; 'ວິຣາຄານຸປສ຺ສີ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ, 'ວິຣາຄານຸປສ຺ສີ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ; 'ນິເຣາຘານຸປສ຺ສີ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ, 'ນິເຣາຘານຸປສ຺ສີ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ; 'ປຏິນິສ຺ສຄ຺ຄານຸປສ຺ສີ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ, 'ປຏິນິສ຺ສຄ຺ຄານຸປສ຺ສີ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ. ເອວໍ ພາວິຕາ ເຂາ, ພິກ຺ຂເວ, ອານາປານສ຺ສຕິ ເອວໍ ພຫຸລີກຕາ ມຫປ຺ຜລາ ເຫາຕິ ມຫານິສໍສາ.

໑໔໘. "ກຖໍ ພາວິຕາ ຈ, ພິກ຺ຂເວ, ອານາປານສ຺ສຕິ ກຖໍ ພຫຸລີກຕາ ຈຕ຺ຕາເຣາ ສຕິປຏ຺ຐາເນ ປຣິປູເຣຕິ? ຍສ຺ມິໍ ສມເຍ, ພິກ຺ຂເວ, ພິກ຺ຂຸ ທີຄໍ ວາ ອສ຺ສສນ຺ເຕາ 'ທີຄໍ ອສ຺ສສາມີ'ຕິ ປຊານາຕິ, ທີຄໍ ວາ ປສ຺ສສນ຺ເຕາ 'ທີຄໍ ປສ຺ສສາມີ'ຕິ ປຊານາຕິ; ຣສ຺ສໍ ວາ ອສ຺ສສນ຺ເຕາ 'ຣສ຺ສໍ ອສ຺ສສາມີ'ຕິ ປຊານາຕິ, ຣສ຺ສໍ ວາ ປສ຺ສສນ຺ເຕາ 'ຣສ຺ສໍ ປສ຺ສສາມີ'ຕິ ປຊານາຕິ; 'ສພ຺ພກາຍປຏິສໍເວທີ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ, 'ສພ຺ພກາຍປຏິສໍເວທີ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ; 'ປສ຺ສມ຺ພຍໍ ກາຍສງ຺ຂາຣໍ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ, 'ປສ຺ສມ຺ພຍໍ ກາຍສງ຺ຂາຣໍ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີ'ຕິ ສິກ຺ຂຕິ; ກາເຍ ກາຍານຸປສ຺ສີ, ພິກ຺ຂເວ, ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ພິກ຺ຂຸ ວິຫຣຕິ ອາຕາປີ ສມ຺ປຊາເນາ ສຕິມາ ວິເນຍ຺ຍ ເລາເກ ອພິຊ຺ຌາເທາມນສ຺ສໍ. ກາເຍສຸ ກາຍຎ຺ຎຕຣາຫໍ, ພິກ຺ຂເວ, ເອວໍ ວທາມິ ຍທິທໍ – ອສ຺ສາສປສ຺ສາສາ. ຕສ຺ມາຕິຫ, ພິກ຺ຂເວ, ກາເຍ ກາຍານຸປສ຺ສີ ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ພິກ຺ຂຸ ວິຫຣຕິ ອາຕາປີ ສມ຺ປຊາເນາ ສຕິມາ ວິເນຍ຺ຍ ເລາເກ ອພິຊ຺ຌາເທາມນສ຺ສໍ.

“យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ‘បីតិបដិសំវេទី អស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ, ‘បីតិបដិសំវេទី បស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ; ‘សុខបដិសំវេទី អស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ, ‘សុខបដិសំវេទី បស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ; ‘ចិត្តសង្ខារបដិសំវេទី អស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ, ‘ចិត្តសង្ខារបដិសំវេទី បស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ; ‘បស្សម្ភយំ ចិត្តសង្ខារំ អស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ, ‘បស្សម្ភយំ ចិត្តសង្ខារំ បស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ; វេទនាសុ វេទនានុបស្សី, ភិក្ខវេ, តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។ វេទនាសុ វេទនាញ្ញតរាហំ, ភិក្ខវេ, ឯតំ វទាមិ យទិទំ – អស្សាសបស្សាសានំ សាធុកំ មនសិការំ។ តស្មាតិហ, ភិក្ខវេ, វេទនាសុ វេទនានុបស្សី តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។

“យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ‘ចិត្តបដិសំវេទី អស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ, ‘ចិត្តបដិសំវេទី បស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ; ‘អភិប្បមោទយំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ, ‘អភិប្បមោទយំ ចិត្តំ បស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ; ‘សមាទហំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ, ‘សមាទហំ ចិត្តំ បស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ; ‘វិមោចយំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ, ‘វិមោចយំ ចិត្តំ បស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ; ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី, ភិក្ខវេ, តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។ នាហំ, ភិក្ខវេ, មុដ្ឋស្សតិស្ស អសម្បជានស្ស អានាបានស្សតិំ វទាមិ។ តស្មាតិហ, ភិក្ខវេ, ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។

“យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ‘អនិច្ចានុបស្សី អស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ, ‘អនិច្ចានុបស្សី បស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ; ‘វិរាគានុបស្សី អស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ, ‘វិរាគានុបស្សី បស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ; ‘និរោធានុបស្សី អស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ, ‘និរោធានុបស្សី បស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ; ‘បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ, ‘បដិនិស្សគ្គានុបស្សី បស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ; ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី, ភិក្ខវេ, តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។ សោ យំ តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សានំ បហានំ តំ បញ្ញាយ ទិស្វា សាធុកំ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតិ។ តស្មាតិហ, ភិក្ខវេ, ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។

“ឯវំ ភាវិតា ខោ, ភិក្ខវេ, អានាបានស្សតិ ឯវំ ពហុលីកតា ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ បរិបូរេតិ។

១៥០។ “កថំ ភាវិតា ច, ភិក្ខវេ, ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា កថំ ពហុលីកតា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ បរិបូរេន្តិ? យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ, ឧបដ្ឋិតាស្ស តស្មិំ សមយេ សតិ ហោតិ អសម្មុដ្ឋា [អប្បម្មុដ្ឋា (ស្យា។ កំ។)]។ យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ ឧបដ្ឋិតា សតិ ហោតិ អសម្មុដ្ឋា, សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ។ សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ, សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។

“សោ តថាសតោ វិហរន្តោ តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បវិចិនតិ បវិចយតិ [បវិចរតិ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] បរិវីមំសំ អាបជ្ជតិ។ យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ តថាសតោ វិហរន្តោ តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បវិចិនតិ បវិចយតិ បរិវីមំសំ អាបជ្ជតិ, ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ, ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ, ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។

“តស្ស តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បវិចិនតោ បវិចយតោ បរិវីមំសំ អាបជ្ជតោ អារទ្ធំ ហោតិ វីរិយំ អសល្លីនំ។ យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បវិចិនតោ បវិចយតោ បរិវីមំសំ អាបជ្ជតោ អារទ្ធំ ហោតិ វីរិយំ អសល្លីនំ, វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ, វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ, វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។

“អារទ្ធវីរិយស្ស ឧប្បជ្ជតិ បីតិ និរាមិសា។ យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ អារទ្ធវីរិយស្ស ឧប្បជ្ជតិ បីតិ និរាមិសា, បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ, បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ, បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។

“បីតិមនស្ស កាយោបិ បស្សម្ភតិ, ចិត្តម្បិ បស្សម្ភតិ។ យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ បីតិមនស្ស កាយោបិ បស្សម្ភតិ, ចិត្តម្បិ បស្សម្ភតិ, បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ, បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ, បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។

“បស្សទ្ធកាយស្ស សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ។ យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ បស្សទ្ធកាយស្ស សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ, សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ, សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ, សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។

“សោ តថាសមាហិតំ ចិត្តំ សាធុកំ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតិ។ យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ តថាសមាហិតំ ចិត្តំ សាធុកំ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតិ, ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ, ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ, ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។

១៥៨។ “យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ វេទនាសុ...បេ... ចិត្តេ... ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ, ឧបដ្ឋិតាស្ស តស្មិំ សមយេ សតិ ហោតិ អសម្មុដ្ឋា។ យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ ឧបដ្ឋិតា សតិ ហោតិ អសម្មុដ្ឋា, សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ, សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ, សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។

“សោ តថាសតោ វិហរន្តោ តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បវិចិនតិ បវិចរតិ បរិវីមំសំ អាបជ្ជតិ។ យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ តថាសតោ វិហរន្តោ តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បវិចិនតិ បវិចរតិ បរិវីមំសំ អាបជ្ជតិ, ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ, ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ, ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។

“តស្ស តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បវិចិនតោ បវិចរតោ បរិវីមំសំ អាបជ្ជតោ អារទ្ធំ ហោតិ វីរិយំ អសល្លីនំ។ យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បវិចិនតោ បវិចរតោ បរិវីមំសំ អាបជ្ជតោ អារទ្ធំ ហោតិ វីរិយំ អសល្លីនំ, វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ, វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ, វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។

“អារទ្ធវីរិយស្ស ឧប្បជ្ជតិ បីតិ និរាមិសា។ យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ អារទ្ធវីរិយស្ស ឧប្បជ្ជតិ បីតិ និរាមិសា, បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ, បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ, បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។

“បីតិមនស្ស កាយោបិ បស្សម្ភតិ, ចិត្តម្បិ បស្សម្ភតិ។ យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ បីតិមនស្ស កាយោបិ បស្សម្ភតិ, ចិត្តម្បិ បស្សម្ភតិ, បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ, បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ, បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។

“បស្សទ្ធកាយស្ស សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ។ យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ បស្សទ្ធកាយស្ស សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ, សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ, សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ, សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។

“សោ តថាសមាហិតំ ចិត្តំ សាធុកំ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតិ។ យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ តថាសមាហិតំ ចិត្តំ សាធុកំ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតិ, ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ, ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ, ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។ ឯវំ ភាវិតា ខោ, ភិក្ខវេ, ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ឯវំ ពហុលីកតា សត្ត សម្ពោជ្ឈង្គេ បរិបូរេន្តិ។

១៥២។ “កថំ ភាវិតា ច, ភិក្ខវេ, សត្ត ពោជ្ឈង្គា កថំ ពហុលីកតា វិជ្ជាវិមុត្តិំ បរិបូរេន្តិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមិំ។ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ...បេ... វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ

វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមឹ។ ឯវំ ភាវិតា ខោ, ភិក្ខវេ, សត្ត ពោជ្ឈង្គា ឯវំ ពហុលីកតា វិជ្ជាវិមុត្តិំ បរិបូរេន្តី”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

អានាបានស្សតិសុត្តំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

៩. កាយគតាសតិសុត្តំ

១៥៣. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ សម្ពហុលានំ ភិក្ខូនំ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តានំ ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និសិន្នានំ សន្និបតិតានំ អយមន្តរាកថា ឧទបាទិ – “អច្ឆរិយំ, អាវុសោ, អព្ភុតំ, អាវុសោ! យាវញ្ចិទំ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន កាយគតាសតិ [កាយគតា សតិ (ស្យា. កំ. បី.)] ភាវិតា ពហុលីកតា មហប្ផលា វុត្តា មហានិសំសា”តិ។ អយញ្ច ហិទំ តេសំ ភិក្ខូនំ អន្តរាកថា វិប្បកតា ហោតិ, អថ ខោ ភគវា សាយន្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេន ឧបដ្ឋានសាលា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា, កា ច បន វោ អន្តរាកថា វិប្បកតា”តិ? “ឥធ , ភន្តេ, អម្ហាកំ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តានំ ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និសិន្នានំ សន្និបតិតានំ អយមន្តរាកថា ឧទបាទិ – ‘អច្ឆរិយំ, អាវុសោ, អព្ភុតំ, អាវុសោ! យាវញ្ចិទំ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន កាយគតាសតិ ភាវិតា ពហុលីកតា មហប្ផលា វុត្តា មហានិសំសា’តិ។ អយំ ខោ នោ, ភន្តេ, អន្តរាកថា វិប្បកតា, អថ ភគវា អនុប្បត្តោ”តិ។

១៥៤. “កថំ ភាវិតា ច, ភិក្ខវេ, កាយគតាសតិ កថំ ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសា? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា។ សោ សតោវ អស្សសតិ សតោវ បស្សសតិ; ទីឃំ វា អស្សសន្តោ ‘ទីឃំ អស្សសាមី’តិ បជានាតិ, ទីឃំ វា បស្សសន្តោ ‘ទីឃំ បស្សសាមី’តិ បជានាតិ; រស្សំ វា អស្សសន្តោ ‘រស្សំ អស្សសាមី’តិ បជានាតិ, រស្សំ វា បស្សសន្តោ ‘រស្សំ បស្សសាមី’តិ បជានាតិ; ‘សព្ពកាយបដិសំវេទី អស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ, ‘សព្ពកាយបដិសំវេទី បស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ; ‘បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ, ‘បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមី’តិ សិក្ខតិ។ តស្ស ឯវំ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ យេ គេហសិតា [គេហស្សិតា (ដីកា)] សរសង្កប្បា តេ បហីយន្តិ។ តេសំ បហានា អជ្ឈត្តមេវ ចិត្តំ សន្តិដ្ឋតិ សន្និសីទតិ ឯកោទិ ហោតិ [ឯកោទី ហោតិ (សី.), ឯកោទិភោតិ (ស្យា. កំ.)] សមាធិយតិ។ ឯវំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ កាយគតាសតិំ [កាយគតំ សតិ (ស្យា. កំ. បី.)] ភាវេតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ គច្ឆន្តោ វា ‘គច្ឆាមី’តិ បជានាតិ, ឋិតោ វា ‘ឋិតោម្ហី’តិ បជានាតិ, និសិន្នោ វា ‘និសិន្នោម្ហី’តិ បជានាតិ, សយានោ វា ‘សយានោម្ហី’តិ បជានាតិ។ យថា យថា វា បនស្ស កាយោ បណិហិតោ ហោតិ, តថា តថា នំ បជានាតិ។ តស្ស ឯវំ

អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស យេ គេហសិតា សរសង្កប្បា តេ បហីយន្តិ។ តេសំ បហានា អជ្ឈត្តមេវ ចិត្តំ សន្តិដ្ឋតិ សន្និសីទតិ ឯកោទិ ហោតិ សមាធិយតិ។ ឯវម្បិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ កាយគតាសតិំ ភាវេតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អភិក្កន្តេ បដិក្កន្តេ សម្បជានការី ហោតិ, អាលោកិតេ វិលោកិតេ សម្បជានការី ហោតិ, សមិញ្ជិតេ បសារិតេ សម្បជានការី ហោតិ, សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណេ សម្បជានការី ហោតិ, អសិតេ បីតេ ខាយិតេ សាយិតេ សម្បជានការី ហោតិ, ឧច្ចារបស្សាវកម្មេ សម្បជានការី ហោតិ, គតេ ឋិតេ និសិន្នេ សុត្តេ ជាគរិតេ ភាសិតេ តុណ្ហីភាវេ សម្បជានការី ហោតិ។ តស្ស ឯវំ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស យេ គេហសិតា សរសង្កប្បា តេ បហីយន្តិ។ តេសំ បហានា អជ្ឈត្តមេវ ចិត្តំ សន្តិដ្ឋតិ សន្និសីទតិ ឯកោទិ ហោតិ សមាធិយតិ។ ឯវម្បិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ កាយគតាសតិំ ភាវេតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធំ បាទតលា អធោ កេសមត្ថកា តចបរិយន្តំ បូរំ នានប្បការស្ស អសុចិនោ បច្ចវេក្ខតិ – ‘អត្ថិ ឥមស្មិំ កាយេ កេសា លោមា នខា ទន្តា តចោ មំសំ ន្ហារុ [នហារុ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] អដ្ឋិ អដ្ឋិមិញ្ជំ វក្កំ ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ បប្ផាសំ អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ ករីសំ បិត្តំ សេម្ហំ បុព្ពោ លោហិតំ សេទោ មេទោ អស្សុ វសា ខេឡោ សិង្ឃាណិកា លសិកា មុត្ត’ន្តិ។

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ឧភតោមុខា បុតោឡិ [មុតោឡី (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] បូរា នានាវិហិតស្ស ធញ្ញស្ស, សេយ្យថិទំ – សាលីនំ វីហីនំ មុគ្គានំ មាសានំ តិលានំ តណ្ឌុលានំ, តមេនំ ចក្ខុមា បុរិសោ មុញ្ចិត្វា បច្ចវេក្ខេយ្យ – ‘ឥមេ សាលី ឥមេ វីហី ឥមេ មុគ្គា ឥមេ មាសា ឥមេ តិលា ឥមេ តណ្ឌុលា’តិ; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធំ បាទតលា អធោ កេសមត្ថកា តចបរិយន្តំ បូរំ នានប្បការស្ស អសុចិនោ បច្ចវេក្ខតិ – ‘អត្ថិ ឥមស្មិំ កាយេ កេសា លោមា នខា ទន្តា តចោ មំសំ ន្ហារុ អដ្ឋិ អដ្ឋិមិញ្ជំ វក្កំ ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ បប្ផាសំ អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ ករីសំ បិត្តំ សេម្ហំ បុព្ពោ លោហិតំ សេទោ មេទោ អស្សុ វសា ខេឡោ សិង្ឃាណិកា លសិកា មុត្ត’ន្តិ។ តស្ស ឯវំ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស យេ គេហសិតា សរសង្កប្បា តេ បហីយន្តិ។ តេសំ បហានា អជ្ឈត្តមេវ ចិត្តំ សន្តិដ្ឋតិ សន្និសីទតិ ឯកោទិ ហោតិ សមាធិយតិ។ ឯវម្បិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ កាយគតាសតិំ ភាវេតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ យថាឋិតំ យថាបណិហិតំ ធាតុសោ បច្ចវេក្ខតិ – ‘អត្ថិ ឥមស្មិំ កាយេ បថវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតូ’តិ។

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ទក្ខោ គោឃាតកោ វា គោឃាតកន្តេវាសី វា គាវិំ វធិត្វា ចតុមហាបថេ [ចាតុម្មហាបថេ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ពិលសោ វិភជិត្វា [បដិវិភជិត្វា (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] និសិន្នោ អស្ស; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ យថាឋិតំ យថាបណិហិតំ ធាតុសោ បច្ចវេក្ខតិ – ‘អត្ថិ ឥមស្មិំ កាយេ បថវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតូ’តិ។ តស្ស ឯវំ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស យេ គេហសិតា សរសង្កប្បា តេ បហីយន្តិ។ តេសំ បហានា អជ្ឈត្តមេវ ចិត្តំ សន្តិដ្ឋតិ សន្និសីទតិ ឯកោទិ ហោតិ សមាធិយតិ។ ឯវម្បិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ កាយគតាសតិំ ភាវេតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សេយ្យថាបិ បស្សេយ្យ សរីរំ សិវថិកាយ [សីវថិកាយ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ឆឌ្ឌិតំ ឯកាហមតំ វា ទ្វីហមតំ វា តីហមតំ វា ឧទ្ធុមាតកំ វិនីលកំ វិបុព្ពកជាតំ។ សោ ឥមមេវ កាយំ ឧបសំហរតិ – ‘អយម្បិ ខោ កាយោ ឯវំធម្មោ ឯវំភាវី ឯវំអនតីតោ’តិ [ឯវំ អនតីតោតិ (សី។)]។ តស្ស ឯវំ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ យេ គេហសិតា សរសង្កប្បា តេ បហីយន្តិ។ តេសំ បហានា អជ្ឈត្តមេវ ចិត្តំ សន្តិដ្ឋតិ សន្និសីទតិ ឯកោទិ ហោតិ សមាធិយតិ។ ឯវម្បិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ កាយគតាសតិំ ភាវេតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សេយ្យថាបិ បស្សេយ្យ សរីរំ សិវថិកាយ ឆឌ្ឌិតំ កាកេហិ វា ខជ្ជមានំ កុលលេហិ វា ខជ្ជមានំ គិជ្ឈេហិ វា ខជ្ជមានំ កង្កេហិ វា ខជ្ជមានំ សុនខេហិ វា ខជ្ជមានំ ព្យគ្ឃេហិ វា ខជ្ជមានំ ទីបីហិ វា ខជ្ជមានំ សិង្គាលេហិ វា [គិជ្ឈេហិ វា ខជ្ជមានំ សុវានេហិ វា ខជ្ជមានំ សិគាលេហិ វា (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ខជ្ជមានំ វិវិធេហិ វា បាណកជាតេហិ ខជ្ជមានំ។ សោ ឥមមេវ កាយំ ឧបសំហរតិ – ‘អយម្បិ ខោ កាយោ ឯវំធម្មោ ឯវំភាវី ឯវំអនតីតោ’តិ។ តស្ស ឯវំ អប្បមត្តស្ស...បេ... ឯវម្បិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ កាយគតាសតិំ ភាវេតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សេយ្យថាបិ បស្សេយ្យ សរីរំ សិវថិកាយ ឆឌ្ឌិតំ អដ្ឋិកសង្ខលិកំ សមំសលោហិតំ ន្ហារុសម្ពន្ធំ...បេ... អដ្ឋិកសង្ខលិកំ និម្មំសលោហិតមក្ខិតំ ន្ហារុសម្ពន្ធំ...បេ... អដ្ឋិកសង្ខលិកំ អបគតមំសលោហិតំ ន្ហារុសម្ពន្ធំ...បេ... អដ្ឋិកានិ អបគតសម្ពន្ធានិ [អបគតន្ហារុសម្ពន្ធានិ (ស្យា។ កំ។)] ទិសាវិទិសាវិក្ខិត្តានិ [ទិសាវិទិសាសុ វិក្ខិត្តានិ (សី។ បី។)] អញ្ញេន ហត្ថដ្ឋិកំ អញ្ញេន បាទដ្ឋិកំ អញ្ញេន គោប្ផកដ្ឋិកំ [អញ្ញេន គោប្ផកដ្ឋិកន្តិ ឥទំ សី។ ស្យា។ កំ។ បី។ បោត្ថកេសុ នត្ថិ] អញ្ញេន ជង្ឃដ្ឋិកំ អញ្ញេន ឩរុដ្ឋិកំ អញ្ញេន កដិដ្ឋិកំ [អញ្ញេន កដដ្ឋិកំ អញ្ញេន បិដ្ឋិកណ្ដកំ អញ្ញេន សីសកដាហំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] អញ្ញេន ផាសុកដ្ឋិកំ អញ្ញេន បិដ្ឋិដ្ឋិកំ អញ្ញេន ខន្ធដ្ឋិកំ អញ្ញេន គីវដ្ឋិកំ អញ្ញេន ហនុកដ្ឋិកំ អញ្ញេន ទន្តដ្ឋិកំ អញ្ញេន សីសកដាហំ [អញ្ញេន កដដ្ឋិកំ អញ្ញេន បិដ្ឋិកណ្ដកំ អញ្ញេន សីសកដាហំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)]។ សោ ឥមមេវ កាយំ ឧបសំហរតិ – ‘អយម្បិ ខោ កាយោ ឯវំធម្មោ ឯវំភាវី ឯវំអនតីតោ’តិ។ តស្ស ឯវំ អប្បមត្តស្ស...បេ... ឯវម្បិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ កាយគតាសតិំ ភាវេតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សេយ្យថាបិ បស្សេយ្យ សរីរំ សិវថិកាយ ឆឌ្ឌិតំ – អដ្ឋិកានិ សេតានិ សង្ខវណ្ណបដិភាគានិ [សង្ខវណ្ណូបនិភានិ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ...បេ... អដ្ឋិកានិ បុញ្ជកិតានិ តេរោវស្សិកានិ...បេ... អដ្ឋិកានិ បូតីនិ ចុណ្ណកជាតានិ។ សោ ឥមមេវ កាយំ ឧបសំហរតិ – ‘អយម្បិ ខោ កាយោ ឯវំធម្មោ ឯវំភាវី ឯវំអនតីតោ’តិ។ តស្ស ឯវំ អប្បមត្តស្ស...បេ... ឯវម្បិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ កាយគតាសតិំ ភាវេតិ។

១៥៥។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សោ ឥមមេវ កាយំ វិវេកជេន បីតិសុខេន អភិសន្ទេតិ បរិសន្ទេតិ បរិបូរេតិ បរិប្ផរតិ, នាស្ស កិញ្ចិ សព្ពាវតោ កាយស្ស វិវេកជេន បីតិសុខេន អប្ផុដំ ហោតិ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ទក្ខោ ន្ហាបកោ [នហាបកោ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] វា ន្ហាបកន្តេវាសី វា កំសថាលេ ន្ហានីយចុណ្ណានិ [នហានីយចុណ្ណានិ (សី។

ស្យា· កំ· បី·)] អាកិរិត្វា ឧទកេន បរិប្ផោសកំ បរិប្ផោសកំ សន្នេយ្យ, សាយំ ន្ហានីយបិណ្ឌិ [សាយំ ន្ហានីយបិណ្ឌិ (សី· ស្យា· កំ· បី·)] ស្នេហានុគតា ស្នេហបរេតា សន្តរពាហិរា ផុដា ស្នេហេន ន ច បគ្ឃរិណី; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ វិវេកជេន បីតិសុខេន អភិសន្ទេតិ បរិសន្ទេតិ បរិបូរេតិ បរិប្ផរតិ; នាស្ស កិញ្ចិ សព្ពាវតោ កាយស្ស វិវេកជេន បីតិសុខេន អប្ផុដំ ហោតិ៍ តស្ស ឯវំ អប្បមត្តស្ស…បេ… ឯវម្បិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ កាយគតាសតិំ ភាវេតិ៍

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា…បេ… ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ៍ សោ ឥមមេវ កាយំ សមាធិជេន បីតិសុខេន អភិសន្ទេតិ បរិសន្ទេតិ បរិបូរេតិ បរិប្ផរតិ; នាស្ស កិញ្ចិ សព្ពាវតោ កាយស្ស សមាធិជេន បីតិសុខេន អប្ផុដំ ហោតិ៍ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ឧទករហទោ គម្ភីរោ ឧព្ភិទោទកោ [ឧព្ភិតោទកោ (ស្យា· កំ· ក·)]៍ តស្ស នេវស្ស បុរត្ថិមាយ ទិសាយ ឧទកស្ស អាយមុខំ ន បច្ឆិមាយ ទិសាយ ឧទកស្ស អាយមុខំ ន ឧត្តរាយ ទិសាយ ឧទកស្ស អាយមុខំ ន ទក្ខិណាយ ទិសាយ ឧទកស្ស អាយមុខំ; ទេវោ ច ន កាលេន កាលំ សម្មា ធារំ អនុប្បវេច្ឆេយ្យ; អថ ខោ តម្ហាវ ឧទករហទា សីតា វារិធារា ឧព្ភិជ្ជិត្វា តមេវ ឧទករហទំ សីតេន វារិនា អភិសន្ទេយ្យ បរិសន្ទេយ្យ បរិបូរេយ្យ បរិប្ផរេយ្យ, នាស្ស កិញ្ចិ សព្ពាវតោ ឧទករហទស្ស សីតេន វារិនា អប្ផុដំ អស្ស; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ សមាធិជេន បីតិសុខេន អភិសន្ទេតិ បរិសន្ទេតិ បរិបូរេតិ បរិប្ផរតិ, នាស្ស កិញ្ចិ សព្ពាវតោ កាយស្ស សមាធិជេន បីតិសុខេន អប្ផុដំ ហោតិ៍ តស្ស ឯវំ អប្បមត្តស្ស…បេ… ឯវម្បិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ កាយគតាសតិំ ភាវេតិ៍

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ បីតិយា ច វិរាគា…បេ… តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ៍ សោ ឥមមេវ កាយំ និប្បីតិកេន សុខេន អភិសន្ទេតិ បរិសន្ទេតិ បរិបូរេតិ បរិប្ផរតិ, នាស្ស កិញ្ចិ សព្ពាវតោ កាយស្ស និប្បីតិកេន សុខេន អប្ផុដំ ហោតិ៍ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ឧប្បលិនិយំ វា បទុមិនិយំ វា បុណ្ឌរីកិនិយំ វា អប្បេកច្ចានិ ឧប្បលានិ វា បទុមានិ វា បុណ្ឌរីកានិ វា ឧទកេ ជាតានិ ឧទកេ សំវឌ្ឍានិ ឧទកានុគ្គតានិ អន្តោនិមុគ្គបោសីនិ, តានិ យាវ ចគ្គា យាវ ច មូលា សីតេន វារិនា អភិសន្នានិ បរិសន្នានិ [អភិសន្ទានិ បរិសន្ទានិ (ក·)] បរិបូរានិ បរិប្ផុដានិ, នាស្ស [ន នេសំ (?)] កិញ្ចិ សព្ពាវតំ ឧប្បលានំ វា បទុមានំ វា បុណ្ឌរីកានំ វា សីតេន វារិនា អប្ផុដំ អស្ស; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ និប្បីតិកេន សុខេន អភិសន្ទេតិ បរិសន្ទេតិ បរិបូរេតិ បរិប្ផរតិ, នាស្ស កិញ្ចិ សព្ពាវតោ កាយស្ស និប្បីតិកេន សុខេន អប្ផុដំ ហោតិ៍ តស្ស ឯវំ អប្បមត្តស្ស…បេ… ឯវម្បិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ កាយគតាសតិំ ភាវេតិ៍

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហានា…បេ… ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ៍ សោ ឥមមេវ កាយំ បរិសុទ្ធេន ចេតសា បរិយោទាតេន ផរិត្វា និសិន្នោ ហោតិ; នាស្ស កិញ្ចិ សព្ពាវតោ កាយស្ស បរិសុទ្ធេន ចេតសា បរិយោទាតេន អប្ផុដំ ហោតិ៍ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ , បុរិសោ ឱទាតេន វត្ថេន សសីសំ បារុបិត្វា និសិន្នោ អស្ស, នាស្ស កិញ្ចិ សព្ពាវតោ កាយស្ស ឱទាតេន វត្ថេន អប្ផុដំ អស្ស; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ បរិសុទ្ធេន ចេតសា បរិយោទាតេន ផរិត្វា និសិន្នោ ហោតិ, នាស្ស កិញ្ចិ សព្ពាវតោ កាយស្ស បរិសុទ្ធេន ចេតសា បរិយោទាតេន អប្ផុដំ ហោតិ៍ តស្ស ឯវំ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ យេ គេហសិតា សរសង្កប្បា តេ បហីយន្តិ៍ តេសំ បហានា អជ្ឈត្តមេវ ចិត្តំ សន្តិដ្ឋតិ, សន្និសីទតិ ឯកោទិ ហោតិ សមាធិយតិ៍ ឯវម្បិ,

ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ កាយគតាសតិំ ភាវេតិ។

១៥៩។ “យស្ស កស្សចិ, ភិក្ខវេ, កាយគតាសតិ ភាវិតា ពហុលីកតា, អន្តោគធាវាស្ស [អន្តោគធា តស្ស (សី។ បី។)] កុសលា ធម្មា យេ កេចិ វិជ្ជាភាគិយា។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, យស្ស កស្សចិ មហាសមុទ្ទោ ចេតសា ផុដោ, អន្តោគធាវាស្ស កុន្នទិយោ យា កាចិ សមុទ្ទង្គមា; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, យស្ស កស្សចិ កាយគតាសតិ ភាវិតា ពហុលីកតា, អន្តោគធាវាស្ស កុសលា ធម្មា យេ កេចិ វិជ្ជាភាគិយា។

“យស្ស កស្សចិ, ភិក្ខវេ, កាយគតាសតិ អភាវិតា អពហុលីកតា, លភតិ តស្ស មារោ ឱតារំ, លភតិ តស្ស មារោ អារម្មណំ [អារមណំ (?)]។ សេយ្យថាបិ , ភិក្ខវេ, បុរិសោ គរុកំ សិលាគុឡំ អល្លមត្តិកាបុញ្ជេ បក្ខិបេយ្យ។ តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, អបិ នុ តំ គរុកំ សិលាគុឡំ អល្លមត្តិកាបុញ្ជេ លភេថ ឱតារ”ន្តិ? “ឯវំ, ភន្តេ”។ “ឯវមេវ ខោ , ភិក្ខវេ, យស្ស កស្សចិ កាយគតាសតិ អភាវិតា អពហុលីកតា, លភតិ តស្ស មារោ ឱតារំ, លភតិ តស្ស មារោ អារម្មណំ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, សុក្ខំ កដ្ឋំ កោឡាបំ [កោឡាបំ អារកា ឧទកា ថលេ និក្ខិត្តំ (ក។)]; អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ឧត្តរារណិំ អាទាយ – ‘អគ្គិំ អភិនិព្ពត្តេស្សាមិ, តេជោ បាតុករិស្សាមី’តិ។ តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, អបិ នុ សោ បុរិសោ អមុំ សុក្ខំ កដ្ឋំ កោឡាបំ ឧត្តរារណិំ អាទាយ អភិមន្ថេន្តោ [អភិមត្ថេន្តោ (ស្យា។ កំ។ បី។ ក។)] អគ្គិំ អភិនិព្ពត្តេយ្យ, តេជោ បាតុករេយ្យា”តិ? “ឯវំ , ភន្តេ”។ “ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, យស្ស កស្សចិ កាយគតាសតិ អភាវិតា អពហុលីកតា, លភតិ តស្ស មារោ ឱតារំ, លភតិ តស្ស មារោ អារម្មណំ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ឧទកមណិកោ រិត្តោ តុច្ឆោ អាធារេ ឋបិតោ; អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ឧទកភារំ អាទាយ។ តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, អបិ នុ សោ បុរិសោ លភេថ ឧទកស្ស និក្ខេបន”ន្តិ? “ឯវំ, ភន្តេ”។ “ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, យស្ស កស្សចិ កាយគតាសតិ អភាវិតា អពហុលីកតា, លភតិ តស្ស មារោ ឱតារំ, លភតិ តស្ស មារោ អារម្មណំ”។

១៦០។ “យស្ស កស្សចិ, ភិក្ខវេ, កាយគតាសតិ ភាវិតា ពហុលីកតា, ន តស្ស លភតិ មារោ ឱតារំ, ន តស្ស លភតិ មារោ អារម្មណំ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, បុរិសោ លហុកំ សុត្តគុឡំ សព្ពសារមយេ អគ្គឡផលកេ បក្ខិបេយ្យ។ តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, អបិ នុ សោ បុរិសោ តំ លហុកំ សុត្តគុឡំ សព្ពសារមយេ អគ្គឡផលកេ លភេថ ឱតារ”ន្តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, យស្ស កស្សចិ កាយគតាសតិ ភាវិតា ពហុលីកតា, ន តស្ស លភតិ មារោ ឱតារំ, ន តស្ស លភតិ មារោ អារម្មណំ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, អល្លំ កដ្ឋំ សស្នេហំ [សស្នេហំ អារកា ឧទកា ថលេ និក្ខិត្តំ (ក។)]; អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ឧត្តរារណិំ អាទាយ – ‘អគ្គិំ អភិនិព្ពត្តេស្សាមិ, តេជោ បាតុករិស្សាមី’តិ។ តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, អបិ នុ សោ បុរិសោ អមុំ អល្លំ កដ្ឋំ សស្នេហំ ឧត្តរារណិំ អាទាយ អភិមន្ថេន្តោ អគ្គិំ អភិនិព្ពត្តេយ្យ, តេជោ បាតុករេយ្យា”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ , យស្ស កស្សចិ កាយគតាសតិ ភាវិតា ពហុលីកតា, ន តស្ស លភតិ មារោ ឱតារំ, ន តស្ស លភតិ មារោ អារម្មណំ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ឧទកមណិកោ បូរោ ឧទកស្ស សមតិត្តិកោ កាកបេយ្យោ អាធារេ ឋបិតោ; អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ឧទកភារំ អាទាយ។ តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, អបិ នុ សោ បុរិសោ លភេថ ឧទកស្ស និក្ខេបន”ន្តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, យស្ស កស្សចិ កាយគតាសតិ ភាវិតា ពហុលីកតា, ន តស្ស លភតិ មារោ ឱតារំ, ន តស្ស លភតិ មារោ អារម្មណំ”។

᪑᪕᪖᪨ “ᨿᩔ ᨠᩔᨧᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨠᩣᨿᨣᨲᩣᩈᨲᩥ ᨽᩣᩅᩥᨲᩣ ᨻᩉᩩᩃᩦᨠᨲᩣ, ᩈᩮᩣ ᨿᩔ ᨿᩔ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᨱᩦᨿᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨶ᩠ᨶᩣᨾᩮᨲᩥ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ, ᨲᨲ᩠ᩁ ᨲᨲ᩠ᩁᩮᩅ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᨽᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩥ ᩈᨲᩥ ᩈᨲᩥᩋᩣᨿᨲᨶᩮ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩏᨴᨠᨾᨱᩥᨠᩮᩣ ᨸᩪᩁᩮᩣ ᩏᨴᨠᩔ ᩈᨾᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᨠᩣᨠᨸᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᩋᩣᨵᩣᩁᩮ ᨮᨸᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨾᩮᨶᩴ ᨻᩃᩅᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨿᨲᩮᩣ ᨿᨲᩮᩣ ᩋᩣᩅᩥᨬ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ ᩏᨴᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ? “ᩑᩅᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”᪨ “ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᩔ ᨠᩔᨧᩥ ᨠᩣᨿᨣᨲᩣᩈᨲᩥ ᨽᩣᩅᩥᨲᩣ ᨻᩉᩩᩃᩦᨠᨲᩣ ᩈᩮᩣ, ᨿᩔ ᨿᩔ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᨱᩦᨿᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨶ᩠ᨶᩣᨾᩮᨲᩥ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ, ᨲᨲ᩠ᩁ ᨲᨲ᩠ᩁᩮᩅ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᨽᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩥ ᩈᨲᩥ ᩈᨲᩥᩋᩣᨿᨲᨶᩮ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾᩮ ᨽᩪᨾᩥᨽᩣᨣᩮ ᨧᨲᩩᩁᩔᩣ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩦ [ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᩥᨱᩦ (ᩈᩦ᪨)] ᩋᩔ ᩋᩣᩊᩥᨻᨶ᩠ᨵᩣ ᨸᩪᩁᩣ ᩏᨴᨠᩔ ᩈᨾᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨠᩣᨠᨸᩮᨿ᩠ᨿᩣ᪨ ᨲᨾᩮᨶᩴ ᨻᩃᩅᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨿᨲᩮᩣ ᨿᨲᩮᩣ ᩋᩣᩊᩥᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩮᨿ᩠ᨿ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ ᩏᨴᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ? “ᩑᩅᩴ , ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”᪨ “ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᩔ ᨠᩔᨧᩥ ᨠᩣᨿᨣᨲᩣᩈᨲᩥ ᨽᩣᩅᩥᨲᩣ ᨻᩉᩩᩃᩦᨠᨲᩣ, ᩈᩮᩣ ᨿᩔ ᨿᩔ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᨱᩦᨿᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨶ᩠ᨶᩣᨾᩮᨲᩥ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ, ᨲᨲ᩠ᩁ ᨲᨲ᩠ᩁᩮᩅ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᨽᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩥ ᩈᨲᩥ ᩈᨲᩥᩋᩣᨿᨲᨶᩮ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᩩᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨧᨲᩩᨾᩉᩣᨸᨳᩮ ᩋᩣᨩᨬ᩠ᨬᩁᨳᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩔ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩋᩮᩣᨵᩈ᩠ᨲᨸᨲᩮᩣᨴᩮᩣ [ᩏᨽᨲ᩠ᨲᨸᨲᩮᩣᨴᩮᩣ (ᨠ᪨), ᩏᨽᨲᩮᩣᨸᨲᩮᩣᨴᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨) ᩋᩅ + ᨵᩴᩈᩩ + ᨲ = ᩋᩮᩣᨵᩈ᩠ᨲ-ᨸᨴᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣᩁᨠᩣ]; ᨲᨾᩮᨶᩴ ᨴᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨿᩮᩣᨣ᩠ᨣᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᩔᨴᨾ᩠ᨾᩈᩣᩁᨳᩥ ᩋᨽᩥᩁᩪᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᨾᩮᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩁᩈ᩠ᨾᩥᨿᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨸᨲᩮᩣᨴᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᨶᩥᨧ᩠ᨨᨠᩴ ᨿᨴᩥᨧ᩠ᨨᨠᩴ ᩈᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨸᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᩈᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨸᩥ; ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᩔ ᨠᩔᨧᩥ ᨠᩣᨿᨣᨲᩣᩈᨲᩥ ᨽᩣᩅᩥᨲᩣ ᨻᩉᩩᩃᩦᨠᨲᩣ, ᩈᩮᩣ ᨿᩔ ᨿᩔ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᨱᩦᨿᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨶ᩠ᨶᩣᨾᩮᨲᩥ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ , ᨲᨲ᩠ᩁ ᨲᨲ᩠ᩁᩮᩅ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᨽᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩥ ᩈᨲᩥ ᩈᨲᩥᩋᩣᨿᨲᨶᩮ”᪨

᪑᪕᪗᪨ “ᨠᩣᨿᨣᨲᩣᨿ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᩈᩮᩅᩥᨲᩣᨿ ᨽᩣᩅᩥᨲᩣᨿ ᨻᩉᩩᩃᩦᨠᨲᩣᨿ ᨿᩣᨶᩦᨠᨲᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨲᩣᨿ ᩋᨶᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨿ ᨸᩁᩥᨧᩥᨲᩣᨿ ᩈᩩᩈᨾᩣᩁᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨴᩈᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ ᨸᩣᨭᩥᨠᩘᨡᩣ᪨ ᩋᩁᨲᩥᩁᨲᩥᩈᩉᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᨲᩴ ᩋᩁᨲᩥ ᩈᩉᨲᩥ, ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩁᨲᩥᩴ ᩋᨽᩥᨽᩩᨿ᩠ᨿ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ᪨

“ᨽᨿᨽᩮᩁᩅᩈᩉᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᨲᩴ ᨽᨿᨽᩮᩁᩅᩴ ᩈᩉᨲᩥ, ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᨿᨽᩮᩁᩅᩴ ᩋᨽᩥᨽᩩᨿ᩠ᨿ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ᪨

“ᨡᨾᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩦᨲᩔ ᩏᨱ᩠ᩉᩔ ᨩᩥᨥᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᨸᩥᨸᩣᩈᩣᨿ ᨯᩴᩈᨾᨠᩈᩅᩣᨲᩣᨲᨸᩈᩁᩦᩈᨸᩈᨾ᩠ᨹᩔᩣᨶᩴ ᨴᩩᩁᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᩩᩁᩣᨣᨲᩣᨶᩴ ᩅᨧᨶᨸᨳᩣᨶᩴ, ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᩈᩣᩁᩦᩁᩥᨠᩣᨶᩴ ᩅᩮᨴᨶᩣᨶᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᨲᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨡᩁᩣᨶᩴ ᨠᨭᩩᨠᩣᨶᩴ ᩋᩈᩣᨲᩣᨶᩴ ᩋᨾᨶᩣᨸᩣᨶᩴ ᨸᩣᨱᩉᩁᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᨠᨩᩣᨲᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

“ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨫᩣᨶᩣᨶᩴ ᩋᩣᨽᩥᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩣᨶᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩈᩩᨡᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨶᩴ ᨶᩥᨠᩣᨾᩃᩣᨽᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨠᩥᨧ᩠ᨨᩃᩣᨽᩦ ᩋᨠᩈᩥᩁᩃᩣᨽᩦ᪨

“ᩈᩮᩣ ᩋᨶᩮᨠᩅᩥᩉᩥᨲᩴ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᨵᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨶᩩᨽᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩑᨠᩮᩣᨸᩥ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩩᨵᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨻᩉᩩᨵᩣᨸᩥ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᩣᩅᩥᨽᩣᩅᩴ...ᨸᩮ... ᨿᩣᩅ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩣᨸᩥ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩅᩈᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ᪨

“ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿ ᩈᩮᩣᨲᨵᩣᨲᩩᨿᩣ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨾᩣᨶᩩᩈᩥᨠᩣᨿ ᩏᨽᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᩮ ᩈᩩᨱᩣᨲᩥ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩮ ᨧ ᨾᩣᨶᩩᩈᩮ ᨧ, ᨿᩮ ᨴᩪᩁᩮ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨧ...ᨸᩮ...᪨

“បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បជានាតិ។ សរាគំ វា ចិត្តំ ‘សរាគំ ចិត្ត’ន្តិ បជានាតិ, វីតរាគំ វា ចិត្តំ...បេ... សទោសំ វា ចិត្តំ... វីតទោសំ វា ចិត្តំ... សមោហំ វា ចិត្តំ... វីតមោហំ វា ចិត្តំ... សំខិត្តំ វា ចិត្តំ... វិក្ខិត្តំ វា ចិត្តំ... មហគ្គតំ វា ចិត្តំ... អមហគ្គតំ វា ចិត្តំ... សឧត្តរំ វា ចិត្តំ... អនុត្តរំ វា ចិត្តំ... សមាហិតំ វា ចិត្តំ... អសមាហិតំ វា ចិត្តំ... វិមុត្តំ វា ចិត្តំ... អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ ‘អវិមុត្តំ ចិត្ត’ន្តិ បជានាតិ។

“សោ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ, សេយ្យថិទំ – ឯកម្បិ ជាតិំ ទ្វេបិ ជាតិយោ...បេ... ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ។

“ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ, សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ។

“អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។

“កាយគតាយ, ភិក្ខវេ, សតិយា អាសេវិតាយ ភាវិតាយ ពហុលីកតាយ យានីកតាយ វត្ថុកតាយ អនុដ្ឋិតាយ បរិចិតាយ សុសមារទ្ធាយ ឥមេ ទសានិសំសា បាដិកង្ខា”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

កាយគតាសតិសុត្តំ និដ្ឋិតំ នវមំ។

១០។ សង្ខារុបបត្តិសុត្តំ

១៦០។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច – “សង្ខារុបបត្តិំ [សង្ខារូបបត្តិំ (ស្យា. កំ.), សង្ខារុប្បត្តិំ (សី. បី.)] វោ, ភិក្ខវេ, ទេសេស្សាមិ, តំ សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

១៦១។ “ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សទ្ធាយ សមន្នាគតោ ហោតិ, សីលេន សមន្នាគតោ ហោតិ, សុតេន សមន្នាគតោ ហោតិ, ចាគេន

សមន្នាគតោ ហោតិ, បញ្ញាយ សមន្នាគតោ ហោតិ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ខត្តិយមហាសាលានំ [ខត្តិយមហាសាលានំ ច (ស្យា។ កំ។ បី។)] សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យ’ន្តិ។ សោ តំ ចិត្តំ ទហតិ, តំ ចិត្តំ អធិដ្ឋាតិ, តំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ តស្ស តេ សង្ខារា ច វិហារា [វិហារេ (សី។ បី។)] ច ឯវំ ភាវិតា ឯវំ ពហុលីកតា តត្រុបបត្តិយា [តត្រូបបត្តិយា (ស្យា។ កំ។), តត្រុប្បត្តិយា (សី។ បី។)] សំវត្តន្តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, មគ្គោ អយំ បដិបទា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តតិ។

១៩១។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សទ្ធាយ សមន្នាគតោ ហោតិ, សីលេន សមន្នាគតោ ហោតិ, សុតេន សមន្នាគតោ ហោតិ, ចាគេន សមន្នាគតោ ហោតិ, បញ្ញាយ សមន្នាគតោ ហោតិ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ព្រាហ្មណមហាសាលានំ…បេ… គហបតិមហាសាលានំ [ព្រាហ្មណមហាសាលានំ ច គហបតិមហាសាលានំ ច (ស្យា។ កំ។ បី។)] សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យ’ន្តិ។ សោ តំ ចិត្តំ ទហតិ, តំ ចិត្តំ អធិដ្ឋាតិ, តំ ចិត្តំ ភាវេតិ។ តស្ស តេ សង្ខារា ច វិហារា ច ឯវំ ភាវិតា ឯវំ ពហុលីកតា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តន្តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, មគ្គោ អយំ បដិបទា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តតិ។

១៩២។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សទ្ធាយ សមន្នាគតោ ហោតិ, សីលេន សមន្នាគតោ ហោតិ, សុតេន សមន្នាគតោ ហោតិ, ចាគេន សមន្នាគតោ ហោតិ, បញ្ញាយ សមន្នាគតោ ហោតិ។ តស្ស សុតំ ហោតិ – ‘ចាតុមហារាជិកា [ចាតុម្មហារាជិកា (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ទេវា ទីឃាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលា’តិ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ចាតុមហារាជិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យ’ន្តិ ។ សោ តំ ចិត្តំ ទហតិ, តំ ចិត្តំ អធិដ្ឋាតិ, តំ ចិត្តំ ភាវេតិ។ តស្ស តេ សង្ខារា ច វិហារា ច ឯវំ ភាវិតា ឯវំ ពហុលីកតា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តន្តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, មគ្គោ អយំ បដិបទា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តតិ។

១៩៣។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សទ្ធាយ សមន្នាគតោ ហោតិ, សីលេន សមន្នាគតោ ហោតិ, សុតេន សមន្នាគតោ ហោតិ, ចាគេន សមន្នាគតោ ហោតិ, បញ្ញាយ សមន្នាគតោ ហោតិ។ តស្ស សុតំ ហោតិ – តាវតិំសា ទេវា…បេ… យាមា ទេវា… តុសិតា ទេវា… និម្មានរតី ទេវា… បរនិម្មិតវសវត្តី ទេវា ទីឃាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា បរនិម្មិតវសវត្តីនំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យ’ន្តិ ។ សោ តំ ចិត្តំ ទហតិ, តំ ចិត្តំ អធិដ្ឋាតិ, តំ ចិត្តំ ភាវេតិ។ តស្ស តេ សង្ខារា ច វិហារា ច ឯវំ ភាវិតា ឯវំ ពហុលីកតា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តន្តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, មគ្គោ អយំ បដិបទា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តតិ។

១៩៤។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សទ្ធាយ សមន្នាគតោ ហោតិ, សីលេន សមន្នាគតោ ហោតិ, សុតេន សមន្នាគតោ ហោតិ, ចាគេន សមន្នាគតោ ហោតិ, បញ្ញាយ សមន្នាគតោ ហោតិ។ តស្ស សុតំ ហោតិ – ‘សហស្សោ ព្រហ្មា ទីឃាយុកោ វណ្ណវា សុខពហុលោ’តិ។ សហស្សោ, ភិក្ខវេ, ព្រហ្មា សហស្សិលោកធាតុំ [សហស្សី លោកធាតុំ (សី។)] ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា [អធិមុញ្ចិត្វា (ក។)] វិហរតិ។ យេបិ តត្ថ សត្តា ឧបបន្នា តេបិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ចក្ខុមា បុរិសោ ឯកំ អាមណ្ឌំ ហត្ថេ ករិត្វា បច្ចវេក្ខេយ្យ; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, សហស្សោ ព្រហ្មា សហស្សិលោកធាតុំ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ យេបិ តត្ថ សត្តា ឧបបន្នា តេបិ ផរិត្វា

អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សហស្សស្ស ព្រហ្មុនោ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យ’ន្តិ។ សោ តំ ចិត្តំ ទហតិ, តំ ចិត្តំ អធិដ្ឋាតិ, តំ ចិត្តំ ភាវេតិ។ តស្ស តេ សង្ខារា ច វិហារា ច ឯវំ ភាវិតា ឯវំ ពហុលីកតា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តន្តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, មគ្គោ អយំ បដិបទា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តតិ។

១៩៨។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សទ្ធាយ សមន្នាគតោ ហោតិ, សីលេន សមន្នាគតោ ហោតិ, សុតេន... ចាគេន... បញ្ញាយ សមន្នាគតោ ហោតិ។ តស្ស សុតំ ហោតិ – ទ្វិសហស្សោ ព្រហ្មា...បេ... តិសហស្សោ ព្រហ្មា... ចតុសហស្សោ ព្រហ្មា... បញ្ចសហស្សោ ព្រហ្មា ទីឃាយុកោ វណ្ណវា សុខពហុលោតិ។ បញ្ចសហស្សោ, ភិក្ខវេ, ព្រហ្មា បញ្ចសហស្សិលោកធាតុំ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ យេបិ តត្ថ សត្តា ឧបបន្នា តេបិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ចក្ខុមា បុរិសោ បញ្ច អាមណ្ឌានិ ហត្ថេ ករិត្វា បច្ចវេក្ខេយ្យ; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, បញ្ចសហស្សោ ព្រហ្មា បញ្ចសហស្សិលោកធាតុំ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ យេបិ តត្ថ សត្តា ឧបបន្នា តេបិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា បញ្ចសហស្សស្ស ព្រហ្មុនោ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យ’ន្តិ។ សោ តំ ចិត្តំ ទហតិ, តំ ចិត្តំ អធិដ្ឋាតិ, តំ ចិត្តំ ភាវេតិ។ តស្ស តេ សង្ខារា ច វិហារា ច ឯវំ ភាវិតា ឯវំ ពហុលីកតា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តន្តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, មគ្គោ អយំ បដិបទា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តតិ។

១៩៩។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សទ្ធាយ សមន្នាគតោ ហោតិ, សីលេន សមន្នាគតោ ហោតិ, សុតេន... ចាគេន... បញ្ញាយ សមន្នាគតោ ហោតិ។ តស្ស សុតំ ហោតិ – ‘ទសសហស្សោ ព្រហ្មា ទីឃាយុកោ វណ្ណវា សុខពហុលោ’តិ។ ទសសហស្សោ, ភិក្ខវេ, ព្រហ្មា ទសសហស្សិលោកធាតុំ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ យេបិ តត្ថ សត្តា ឧបបន្នា តេបិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, មណិ វេឡុរិយោ សុភោ ជាតិមា អដ្ឋំសោ សុបរិកម្មកតោ បណ្ឌុកម្ពលេ និក្ខិត្តោ ភាសតេ ច តបតេ ច [ភាសតិ ច តបតិ ច (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] វិរោចតិ ច; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ទសសហស្សោ ព្រហ្មា ទសសហស្សិលោកធាតុំ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ យេបិ តត្ថ សត្តា ឧបបន្នា តេបិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ទសសហស្សស្ស ព្រហ្មុនោ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យ’ន្តិ។ សោ តំ ចិត្តំ ទហតិ, តំ ចិត្តំ អធិដ្ឋាតិ, តំ ចិត្តំ ភាវេតិ។ តស្ស តេ សង្ខារា ច វិហារា ច ឯវំ ភាវិតា ឯវំ ពហុលីកតា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តន្តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, មគ្គោ អយំ បដិបទា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តតិ។

២០០។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សទ្ធាយ សមន្នាគតោ ហោតិ, សីលេន... សុតេន... ចាគេន... បញ្ញាយ សមន្នាគតោ ហោតិ។ តស្ស សុតំ ហោតិ – ‘សតសហស្សោ ព្រហ្មា ទីឃាយុកោ វណ្ណវា សុខពហុលោ’តិ។ សតសហស្សោ, ភិក្ខវេ, ព្រហ្មា សតសហស្សិលោកធាតុំ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ យេបិ តត្ថ សត្តា ឧបបន្នា តេបិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, និក្ខំ ជម្ពោនទំ [នេក្ខំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ទក្ខកម្មារបុត្តឧក្កាមុខសុកុសលសម្បហដ្ឋំ បណ្ឌុកម្ពលេ និក្ខិត្តំ ភាសតេ ច តបតេ ច វិរោចតិ ច; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, សតសហស្សោ ព្រហ្មា សតសហស្សិលោកធាតុំ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ យេបិ តត្ថ សត្តា ឧបបន្នា តេបិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សតសហស្សស្ស ព្រហ្មុនោ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យ’ន្តិ ។ សោ តំ ចិត្តំ ទហតិ, តំ ចិត្តំ អធិដ្ឋាតិ, តំ ចិត្តំ ភាវេតិ។ តស្ស តេ សង្ខារា ច វិហារា ច ឯវំ ភាវិតា ឯវំ ពហុលីកតា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តន្តិ។ អយំ,

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨲᨲᩕᩩᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨

᪑᪔᪙᪨ "ᨷᩩᨶ ᨧᨷᩁᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩦᩃᩮᨶ… ᩈᩩᨲᩮᨶ… ᨧᩣᨣᩮᨶ… ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᩩᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩋᩣᨽᩣ ᨴᩮᩅᩣ…ᨷᩮ… ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣ ᨴᩮᩅᩣ… ᩋᨷ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣᨽᩣ ᨴᩮᩅᩣ… ᩋᩣᨽᩔᩁᩣ ᨴᩮᩅᩣ ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨡᨻᩉᩩᩃᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩑᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – 'ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲᩣᩉᩴ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩋᩣᨽᩔᩁᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᩉᨻ᩠ᨿᨲᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ'ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩉᨲᩥ, ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨲᩮ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᨧ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣ ᨧ ᩑᩅᩴ ᨽᩣᩅᩥᨲᩣ ᩑᩅᩴ ᨻᩉᩩᩃᩦᨠᨲᩣ ᨲᨲᩕᩩᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨲᨲᩕᩩᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨

᪑᪕᪐᪨ "ᨷᩩᨶ ᨧᨷᩁᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩦᩃᩮᨶ … ᩈᩩᨲᩮᨶ… ᨧᩣᨣᩮᨶ… ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᩩᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩈᩩᨽᩣ ᨴᩮᩅᩣ…ᨷᩮ… ᩋᨷ᩠ᨸᨾᩣᨱᩈᩩᨽᩣ ᨴᩮᩅᩣ… ᩈᩩᨽᨠᩥᨱ᩠ᩉᩣ ᨴᩮᩅᩣ ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨡᨻᩉᩩᩃᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩑᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – 'ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲᩣᩉᩴ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩈᩩᨽᨠᩥᨱ᩠ᩉᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᩉᨻ᩠ᨿᨲᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ'ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩉᨲᩥ, ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨲᩮ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᨧ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣ ᨧ ᩑᩅᩴ ᨽᩣᩅᩥᨲᩣ ᩑᩅᩴ ᨻᩉᩩᩃᩦᨠᨲᩣ ᨲᨲᩕᩩᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨲᨲᩕᩩᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨

᪑᪕᪑᪨ "ᨷᩩᨶ ᨧᨷᩁᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩦᩃᩮᨶ… ᩈᩩᨲᩮᨶ… ᨧᩣᨣᩮᨶ… ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᩩᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩅᩮᩉᨷ᩠ᨹᩃᩣ ᨴᩮᩅᩣ…ᨷᩮ… ᩋᩅᩥᩉᩣ ᨴᩮᩅᩣ… ᩋᨲᨷ᩠ᨸᩣ ᨴᩮᩅᩣ… ᩈᩩᨴᩔᩣ ᨴᩮᩅᩣ… ᩈᩩᨴᩔᩦ ᨴᩮᩅᩣ… ᩋᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨴᩮᩅᩣ ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨡᨻᩉᩩᩃᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩑᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – 'ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲᩣᩉᩴ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩋᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᩉᨻ᩠ᨿᨲᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ'ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩉᨲᩥ, ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨲᩮ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᨧ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣ ᨧ ᩑᩅᩴ ᨽᩣᩅᩥᨲᩣ ᩑᩅᩴ ᨻᩉᩩᩃᩦᨠᨲᩣ ᨲᨲᩕᩩᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨲᨲᩕᩩᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨

᪑᪕᪒᪨ "ᨷᩩᨶ ᨧᨷᩁᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩦᩃᩮᨶ… ᩈᩩᨲᩮᨶ… ᨧᩣᨣᩮᨶ… ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᩩᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – 'ᩋᩣᨠᩣᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩪᨷᨣᩣ ᨴᩮᩅᩣ ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᩣ ᨧᩥᩁᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨠᩣ ᩈᩩᨡᨻᩉᩩᩃᩣ'ᨲᩥ ᪨ ᨲᩔ ᩑᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – 'ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲᩣᩉᩴ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩪᨷᨣᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᩉᨻ᩠ᨿᨲᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ'ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩉᨲᩥ, ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨲᩮ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᨧ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣ ᨧ ᩑᩅᩴ ᨽᩣᩅᩥᨲᩣ ᩑᩅᩴ ᨻᩉᩩᩃᩦᨠᨲᩣ ᨲᨲᩕᩩᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨲᨲᩕᩩᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨

᪑᪕᪓᪨ "ᨷᩩᨶ ᨧᨷᩁᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩦᩃᩮᨶ… ᩈᩩᨲᩮᨶ… ᨧᩣᨣᩮᨶ… ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᩩᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – 'ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩪᨷᨣᩣ ᨴᩮᩅᩣ ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᩣ ᨧᩥᩁᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨠᩣ ᩈᩩᨡᨻᩉᩩᩃᩣ'ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩑᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – 'ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲᩣᩉᩴ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩪᨷᨣᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᩉᨻ᩠ᨿᨲᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ'ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩉᨲᩥ, ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩔ

តេ សង្ខារា ច វិហារា ច ឯវំ ភាវិតា ឯវំ ពហុលីកតា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តន្តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, មគ្គោ អយំ បដិបទា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តតិ។

១៨៣. “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សទ្ធាយ សមន្នាគតោ ហោតិ, សីលេន... សុតេន... ចាគេន... បញ្ញាយ សមន្នាគតោ ហោតិ។ តស្ស សុតំ ហោតិ – អាកិញ្ចញ្ញាយតនូបគា ទេវា...បេ... នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនូបគា ទេវា ទីឃាយុកា ចិរដ្ឋិតិកា សុខពហុលាតិ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនូបគានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យ’ន្តិ។ សោ តំ ចិត្តំ ទហតិ, តំ ចិត្តំ អធិដ្ឋាតិ, តំ ចិត្តំ ភាវេតិ។ តស្ស តេ សង្ខារា ច វិហារា ច ឯវំ ភាវិតា ឯវំ ពហុលីកតា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តន្តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, មគ្គោ អយំ បដិបទា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តតិ។

១៨៤. “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សទ្ធាយ សមន្នាគតោ ហោតិ, សីលេន... សុតេន... ចាគេន... បញ្ញាយ សមន្នាគតោ ហោតិ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘អហោ វតាហំ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យ’ន្តិ។ សោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ន កត្ថចិ ឧបបជ្ជតី”តិ [ន កត្ថចិ ឧបបជ្ជតិ, ន កុហិញ្ចិ ឧបបជ្ជតីតិ (សី។ បី។), ន កត្ថចិ ឧបបជ្ជតិ, ន កុហិញ្ចិ ឧបបជ្ជ វិហរតីតិ (ក។)]។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

សង្ខារុបបត្តិសុត្តំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

អនុបទវគ្គោ និដ្ឋិតោ ទុតិយោ។

តស្សុទ្ទានំ –

អនុបាទ-សោធន-បោរិសធម្មោ, សេវិតព្ព-ពហុធាតុ-វិភត្តិ;

ពុទ្ធស្ស កិត្តិនាម-ចត្តារីសេន, អានាបានោ កាយគតោ ឧបបត្តិ [ឥតោ បរំ ស្យា។ កំ។ ក។ បោត្ថកេសុ ឯវម្បិ ទិស្សតិ –-§ចក្កោ ចិបលេ បរិសុទ្ធេ, បុណ្ណសទ្ទោទិតិទោសអត្ថតោ;§ឥន្ទ្រា ពាហុជនសេវិតំ ធម្មចរំ, យំ អនុបទំ ចក្កចរំ ទុតិយាតិ]។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៣. សុញ្ញតវគ្គោ

១. ចូឡសុញ្ញតសុត្តំ

១៧៦. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ បុព្ពារាមេ មិគារមាតុបាសាទេ។ អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ សាយន្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ឯកមិទំ, ភន្តេ, សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ នគរកំ នាម សក្យានំ និគមោ។ តត្ថ មេ, ភន្តេ, ភគវតោ សម្មុខា សុតំ, សម្មុខា បដិគ្គហិតំ – ‘សុញ្ញតាវិហារេនាហំ, អានន្ទ, ឯតរហិ ពហុលំ វិហរាមី’តិ។ កច្ចិ មេតំ, ភន្តេ, សុស្សុតំ សុគ្គហិតំ សុមនសិកតំ សូបធារិត”ន្តិ? “តគ្ឃ តេ ឯតំ, អានន្ទ, សុស្សុតំ សុគ្គហិតំ សុមនសិកតំ សូបធារិតំ។ បុព្ពេបាហំ [បុព្ពេចាហំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)], អានន្ទ, ឯតរហិបិ [ឯតរហិ ច (សព្ពត្ថ)] សុញ្ញតាវិហារេន ពហុលំ វិហរាមិ។ សេយ្យថាបិ, អានន្ទ, អយំ មិគារមាតុបាសាទោ សុញ្ញោ ហត្ថិគវស្សវឡវេន, សុញ្ញោ ជាតរូបរជតេន, សុញ្ញោ ឥត្ថិបុរិសសន្និបាតេន អត្ថិ ចេវិទំ អសុញ្ញតំ យទិទំ – ភិក្ខុសង្ឃំ បដិច្ច ឯកត្តំ; ឯវមេវ ខោ, អានន្ទ, ភិក្ខុ អមនសិករិត្វា គាមសញ្ញំ, អមនសិករិត្វា មនុស្សសញ្ញំ, អរញ្ញសញ្ញំ បដិច្ច មនសិ ករោតិ ឯកត្តំ។ តស្ស អរញ្ញសញ្ញាយ ចិត្តំ បក្ខន្ទតិ បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ វិមុច្ចតិ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘យេ អស្សុ ទរថា គាមសញ្ញំ បដិច្ច តេធ ន សន្តិ, យេ អស្សុ ទរថា មនុស្សសញ្ញំ បដិច្ច តេធ ន សន្តិ, អត្ថិ ចេវាយំ ទរថមត្តា យទិទំ – អរញ្ញសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្ត’ន្តិ។ សោ ‘សុញ្ញមិទំ សញ្ញាគតំ គាមសញ្ញាយា’តិ បជានាតិ, ‘សុញ្ញមិទំ សញ្ញាគតំ មនុស្សសញ្ញាយា’តិ បជានាតិ, ‘អត្ថិ ចេវិទំ អសុញ្ញតំ យទិទំ – អរញ្ញសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្ត’ន្តិ។ ឥតិ យញ្ហិ ខោ តត្ថ ន ហោតិ តេន តំ សុញ្ញំ សមនុបស្សតិ, យំ បន តត្ថ អវសិដ្ឋំ ហោតិ តំ ‘សន្តមិទំ អត្ថី’តិ បជានាតិ។ ឯវម្បិស្ស ឯសា, អានន្ទ, យថាភុច្ចា អវិបល្លត្ថា បរិសុទ្ធា សុញ្ញតាវក្កន្តិ ភវតិ។

១៧៧. “បុន ចបរំ, អានន្ទ, ភិក្ខុ អមនសិករិត្វា មនុស្សសញ្ញំ, អមនសិករិត្វា អរញ្ញសញ្ញំ, បថវីសញ្ញំ បដិច្ច មនសិ ករោតិ ឯកត្តំ។ តស្ស បថវីសញ្ញាយ ចិត្តំ បក្ខន្ទតិ បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ វិមុច្ចតិ។ សេយ្យថាបិ, អានន្ទ, អាសភចម្មំ សង្កុសតេន សុវិហតំ វិគតវលិកំ; ឯវមេវ ខោ, អានន្ទ, ភិក្ខុ យំ ឥមិស្សា បថវិយា ឧក្កូលវិក្កូលំ នទីវិទុគ្គំ ខាណុកណ្ដកដ្ឋានំ បព្ពតវិសមំ តំ សព្ពំ [សព្ពំ (ក។)] អមនសិករិត្វា បថវីសញ្ញំ បដិច្ច មនសិ ករោតិ ឯកត្តំ។ តស្ស បថវីសញ្ញាយ ចិត្តំ បក្ខន្ទតិ បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ វិមុច្ចតិ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘យេ អស្សុ ទរថា មនុស្សសញ្ញំ បដិច្ច តេធ ន សន្តិ, យេ អស្សុ ទរថា អរញ្ញសញ្ញំ បដិច្ច តេធ ន សន្តិ, អត្ថិ ចេវាយំ ទរថមត្តា យទិទំ – បថវីសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្ត’ន្តិ។ សោ ‘សុញ្ញមិទំ សញ្ញាគតំ មនុស្សសញ្ញាយា’តិ បជានាតិ, ‘សុញ្ញមិទំ សញ្ញាគតំ អរញ្ញសញ្ញាយា’តិ បជានាតិ, ‘អត្ថិ ចេវិទំ អសុញ្ញតំ យទិទំ – បថវីសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្ត’ន្តិ។ ឥតិ យញ្ហិ ខោ តត្ថ ន ហោតិ តេន តំ សុញ្ញំ សមនុបស្សតិ, យំ បន តត្ថ អវសិដ្ឋំ ហោតិ តំ ‘សន្តមិទំ អត្ថី’តិ បជានាតិ។ ឯវម្បិស្ស ឯសា, អានន្ទ, យថាភុច្ចា អវិបល្លត្ថា បរិសុទ្ធា សុញ្ញតាវក្កន្តិ ភវតិ។

១៧៨. “បុន ចបរំ, អានន្ទ, ភិក្ខុ អមនសិករិត្វា អរញ្ញសញ្ញំ, អមនសិករិត្វា បថវីសញ្ញំ, អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញំ បដិច្ច មនសិ ករោតិ

ឯកត្តំ។ តស្ស អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញាយ ចិត្តំ បក្ខន្ទតិ បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ អធិមុច្ចតិ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘យេ អស្សុ ទរថា អរញ្ញសញ្ញំ បដិច្ច តេធ ន សន្តិ, យេ អស្សុ ទរថា បថវីសញ្ញំ បដិច្ច តេធ ន សន្តិ, អត្ថិ ចេវាយំ ទរថមត្តា យទិទំ – អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្ត’ន្តិ។ សោ ‘សុញ្ញមិទំ សញ្ញាគតំ អរញ្ញសញ្ញាយា’តិ បជានាតិ, ‘សុញ្ញមិទំ សញ្ញាគតំ បថវីសញ្ញាយា’តិ បជានាតិ, ‘អត្ថិ ចេវិទំ អសុញ្ញតំ យទិទំ – អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្ត’ន្តិ។ ឥតិ យញ្ហិ ខោ តត្ថ ន ហោតិ តេន តំ សុញ្ញំ សមនុបស្សតិ, យំ បន តត្ថ អវសិដ្ឋំ ហោតិ តំ ‘សន្តមិទំ អត្ថី’តិ បជានាតិ។ ឯវម្បិស្ស ឯសា, អានន្ទ , យថាភុច្ចា អវិបល្លត្ថា បរិសុទ្ធា សុញ្ញតាវក្កន្តិ ភវតិ។

១៤៩។ “បុន ចបរំ, អានន្ទ, ភិក្ខុ អមនសិករិត្វា បថវីសញ្ញំ, អមនសិករិត្វា អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញំ, វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញំ បដិច្ច មនសិ ករោតិ ឯកត្តំ។ តស្ស វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញាយ ចិត្តំ បក្ខន្ទតិ បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ អធិមុច្ចតិ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘យេ អស្សុ ទរថា បថវីសញ្ញំ បដិច្ច តេធ ន សន្តិ, យេ អស្សុ ទរថា អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញំ បដិច្ច តេធ ន សន្តិ, អត្ថិ ចេវាយំ ទរថមត្តា យទិទំ – វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្ត’ន្តិ។ សោ ‘សុញ្ញមិទំ សញ្ញាគតំ បថវីសញ្ញាយា’តិ បជានាតិ, ‘សុញ្ញមិទំ សញ្ញាគតំ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញាយា’តិ បជានាតិ, ‘អត្ថិ ចេវិទំ អសុញ្ញតំ យទិទំ – វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្ត’ន្តិ។ ឥតិ យញ្ហិ ខោ តត្ថ ន ហោតិ តេន តំ សុញ្ញំ សមនុបស្សតិ, យំ បន តត្ថ អវសិដ្ឋំ ហោតិ តំ ‘សន្តមិទំ អត្ថី’តិ បជានាតិ។ ឯវម្បិស្ស ឯសា, អានន្ទ, យថាភុច្ចា អវិបល្លត្ថា បរិសុទ្ធា សុញ្ញតាវក្កន្តិ ភវតិ។

១៥០។ “បុន ចបរំ, អានន្ទ, ភិក្ខុ អមនសិករិត្វា អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញំ, អមនសិករិត្វា វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញំ, អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច មនសិ ករោតិ ឯកត្តំ។ តស្ស អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញាយ ចិត្តំ បក្ខន្ទតិ បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ អធិមុច្ចតិ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘យេ អស្សុ ទរថា អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញំ បដិច្ច តេធ ន សន្តិ, យេ អស្សុ ទរថា វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញំ បដិច្ច តេធ ន សន្តិ, អត្ថិ ចេវាយំ ទរថមត្តា យទិទំ – អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្ត’ន្តិ។ សោ ‘សុញ្ញមិទំ សញ្ញាគតំ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញាយា’តិ បជានាតិ, ‘សុញ្ញមិទំ សញ្ញាគតំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញាយា’តិ បជានាតិ, ‘អត្ថិ ចេវិទំ អសុញ្ញតំ យទិទំ – អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្ត’ន្តិ។ ឥតិ យញ្ហិ ខោ តត្ថ ន ហោតិ តេន តំ សុញ្ញំ សមនុបស្សតិ, យំ បន តត្ថ អវសិដ្ឋំ ហោតិ តំ ‘សន្តមិទំ អត្ថី’តិ បជានាតិ។ ឯវម្បិស្ស ឯសា, អានន្ទ, យថាភុច្ចា អវិបល្លត្ថា បរិសុទ្ធា សុញ្ញតាវក្កន្តិ ភវតិ។

១៥១។ “បុន ចបរំ, អានន្ទ ភិក្ខុ អមនសិករិត្វា វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញំ, អមនសិករិត្វា អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញំ, នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច មនសិ ករោតិ ឯកត្តំ។ តស្ស នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាយ ចិត្តំ បក្ខន្ទតិ បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ អធិមុច្ចតិ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘យេ អស្សុ ទរថា វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញំ បដិច្ច តេធ ន សន្តិ, យេ អស្សុ ទរថា អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច តេធ ន សន្តិ, អត្ថិ ចេវាយំ ទរថមត្តា យទិទំ – នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្ត’ន្តិ។ សោ ‘សុញ្ញមិទំ សញ្ញាគតំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញាយា’តិ បជានាតិ, ‘សុញ្ញមិទំ សញ្ញាគតំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញាយា’តិ បជានាតិ, ‘អត្ថិ ចេវិទំ អសុញ្ញតំ យទិទំ – នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្ត’ន្តិ ។ ឥតិ យញ្ហិ ខោ តត្ថ ន ហោតិ តេន តំ សុញ្ញំ សមនុបស្សតិ,

ឃំ បត ពត្ថ អចសិដ្ឋំ ហោតិ តំ 'នត្ថយិគំ អត្ថី'តិ បជាតាតិ។ ឲចយ្យិស្ស ឲនា, អាតត្ថ, យឆាក្ខា អចិបលុត្វា បរិសុទ្ធា ស្សញ្ញាតាចក្កន្តិ កចតិ។

១៥៧។ "បុត ចបរំ, អាតត្ថ, កិក្ខុ អយតសិកាទិត្វា អាកិញ្ចញ្ញាយតតសញ្ញា, អយតសិកាទិត្វា តេចសញ្ញាតាសញ្ញាយតតសញ្ញា, អតិមិត្តំ ចេចោសមាធិំ បដិក្ក យតសិ កាទោតិ ឲកាត្តំ។ តស្ស អតិមិត្តេ ចេចោសមាធិម្ហិ ចិត្តំ បក្ខតិ បសីទតិ សត្តិដ្ឋតិ អធិមុច្ចតិ។ សោ ឲចំ បជាតាតិ – 'យេ អស្ស ទរថា អាកិញ្ចញ្ញាយតតសញ្ញា បដិក្ក តេធ ត សត្តិ, យេ អស្ស ទរថា តេចសញ្ញាតាសញ្ញាយតតសញ្ញា បដិក្ក តេធ ត សត្តិ, អត្ថិ ចេចាយំ ទរថមត្តា យទិទំ – ឆ្លមយេច កាយំ បដិក្ក សឡាយតតិកំ ជីចិតបក្ខយា'តិ ។ សោ 'ស្សញ្ញាមិទំ សញ្ញាកតំ អាកិញ្ចញ្ញាយតតសញ្ញាយា'តិ បជាតាតិ, 'ស្សញ្ញាមិទំ សញ្ញាកតំ តេចសញ្ញាតាសញ្ញាយតតសញ្ញាយា'តិ បជាតាតិ, 'អត្ថិ ចេចិទំ អសុញ្ញាតំ យទិទំ – ឆ្លមយេច កាយំ បដិក្ក សឡាយតតិកំ ជីចិតបក្ខយា'តិ។ ឆ្លតិ យញ្ហិខោ ពត្ថ ត ហោតិ តេត តំ ស្សញ្ញា សមតុបស្សតិ, ឃំ បត ពត្ថ អចសិដ្ឋំ ហោតិ តំ 'នត្ថយិគំ អត្ថី'តិ បជាតាតិ។ ឲចយ្យិស្ស ឲនា, អាតត្ថ, យឆាក្ខា អចិបលុត្វា បរិសុទ្ធា ស្សញ្ញាតាចក្កន្តិ កចតិ។

១៥៧។ "បុត ចបរំ, អាតត្ថ, កិក្ខុ អយតសិកាទិត្វា អាកិញ្ចញ្ញាយតតសញ្ញា, អយតសិកាទិត្វា តេចសញ្ញាតាសញ្ញាយតតសញ្ញា, អតិមិត្តំ ចេចោសមាធិំ បដិក្ក យតសិ កាទោតិ ឲកាត្តំ។ តស្ស អតិមិត្តេ ចេចោសមាធិម្ហិ ចិត្តំ បក្ខតិ បសីទតិ សត្តិដ្ឋតិ អធិមុច្ចតិ។ សោ ឲចំ បជាតាតិ – 'អយម្បិ ខោ អតិមិត្តោ ចេចោសមាធិ អកិសង្ខតោ អកិសញ្ចេតយិតោ'។ 'ឃំ ខោ បត កិញ្ចិ អកិសង្ខតំ អកិសញ្ចេតយិតំ តទតិច្ចំ តិទោធធម្ម'ត្តិ បជាតាតិ។ តស្ស ឲចំ ជាតតោ ឲចំ បស្សតោ កាមាសចាបិ ចិត្តំ ចិមុច្ចតិ, កចាសចាបិ ចិត្តំ ចិមុច្ចតិ, អចិជ្ជាសចាបិ ចិត្តំ ចិមុច្ចតិ។ ចិមុត្តស្មិំ ចិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ។ 'ខីណា ជាតិ, ចុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ, កតំ ករណីយំ, តាបរំ ឆ្លត្តត្តាយា'តិ បជាតាតិ។ សោ ឲចំ បជាតាតិ – 'យេ អស្ស ទរថា កាមាសចំ បដិក្ក តេធ ត សត្តិ, យេ អស្ស ទរថា កចាសចំ បដិក្ក តេធ ត សត្តិ, យេ អស្ស ទរថា អចិជ្ជាសចំ បដិក្ក តេធ ត សត្តិ, អត្ថិ ចេចាយំ ទរថមត្តា យទិទំ – ឆ្លមយេច កាយំ បដិក្ក សឡាយតតិកំ ជីចិតបក្ខយា'តិ។ សោ 'ស្សញ្ញាមិទំ សញ្ញាកតំ កាមាសចេតា'តិ បជាតាតិ, 'ស្សញ្ញាមិទំ សញ្ញាកតំ កចាសចេតា'តិ បជាតាតិ, 'ស្សញ្ញាមិទំ សញ្ញាកតំ អចិជ្ជាសចេតា'តិ បជាតាតិ, 'អត្ថិ ចេចិទំ អសុញ្ញាតំ យទិទំ – ឆ្លមយេច កាយំ បដិក្ក សឡាយតតិកំ ជីចិតបក្ខយា'តិ។ ឆ្លតិ យញ្ហិខោ ពត្ថ ត ហោតិ តេត តំ ស្សញ្ញា សមតុបស្សតិ, ឃំ បត ពត្ថ អចសិដ្ឋំ ហោតិ តំ 'នត្ថយិគំ អត្ថី'តិ បជាតាតិ។ ឲចយ្យិស្ស ឲនា, អាតត្ថ, យឆាក្ខា អចិបលុត្វា បរិសុទ្ធា បរមាត្តុត្តរា ស្សញ្ញាតាចក្កន្តិ កចតិ។

១៥៨។ "យេបិ ហិ កេចិ, អាតត្ថ, អតីតមទ្ធាតំ សមណា ចា ព្រាហ្មណា ចា បរិសុទ្ធំ បរមាត្តុត្តរំ ស្សញ្ញាតំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហរិំសុ, សន្ធេ តេ ឆ្លមំយេច បរិសុទ្ធំ បរមាត្តុត្តរំ ស្សញ្ញាតំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហរិំសុ។ យេបិ [យេ (សី។ បី។)] ហិ កេចិ, អាតត្ថ, អតាកតមទ្ធាតំ សមណា ចា ព្រាហ្មណា ចា បរិសុទ្ធំ បរមាត្តុត្តរំ ស្សញ្ញាតំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហរិស្សត្តិ, សន្ធេ តេ ឆ្លមំយេច បរិសុទ្ធំ បរមាត្តុត្តរំ ស្សញ្ញាតំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហរិស្សត្តិ។ យេបិ [យេ (សី។ បី។)] ហិ កេចិ, អាតត្ថ, ឲតរហិ សមណា ចា ព្រាហ្មណា ចា បរិសុទ្ធំ បរមាត្តុត្តរំ ស្សញ្ញាតំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហរត្តិ, សន្ធេ តេ ឆ្លមំយេច បរិសុទ្ធំ បរមាត្តុត្តរំ ស្សញ្ញាតំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហរត្តិ។ តស្មាតិហ, អាតត្ថ, 'បរិសុទ្ធំ បរមាត្តុត្តរំ ស្សញ្ញាតំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហរិស្សាមា'តិ

[វិហរិស្សាមីតិ (បី. ក.)] – ឯវញ្ហិ វោ [តេ (ក.)], អានន្ទ, សិក្ខិតព្ព”ន្តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ។

ចូឡសុញ្ញតសុត្តំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

២. មហាសុញ្ញតសុត្តំ

១៨៥. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មិំ និគ្រោធារាមេ។ អថ ខោ ភគវា បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ កបិលវត្ថុំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ កបិលវត្ថុស្មិំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ យេន កាឡខេមកស្ស សក្កស្ស វិហារោ តេនុបសង្កមិ ទិវាវិហារាយ។ តេន ខោ បន សមយេន កាឡខេមកស្ស សក្កស្ស វិហារេ សម្ពហុលានិ សេនាសនានិ បញ្ញត្តានិ ហោន្តិ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា កាឡខេមកស្ស សក្កស្ស វិហារេ សម្ពហុលានិ សេនាសនានិ បញ្ញត្តានិ។ ទិស្វាន ភគវតោ ឯតទហោសិ – “សម្ពហុលានិ ខោ កាឡខេមកស្ស សក្កស្ស វិហារេ សេនាសនានិ បញ្ញត្តានិ។ សម្ពហុលា នុ ខោ ឥធ ភិក្ខូ វិហរន្តី”តិ។

១៨៦. តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា អានន្ទោ សម្ពហុលេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ ឃដាយ សក្កស្ស វិហារេ ចីវរកម្មំ ករោតិ។ អថ ខោ ភគវា សាយន្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេន ឃដាយ សក្កស្ស វិហារោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ – “សម្ពហុលានិ ខោ, អានន្ទ, កាឡខេមកស្ស សក្កស្ស វិហារេ សេនាសនានិ បញ្ញត្តានិ។ សម្ពហុលា នុ ខោ ឯត្ថ ភិក្ខូ វិហរន្តី”តិ? “សម្ពហុលានិ, ភន្តេ, កាឡខេមកស្ស សក្កស្ស វិហារេ សេនាសនានិ បញ្ញត្តានិ។ សម្ពហុលា ភិក្ខូ ឯត្ថ វិហរន្តិ។ ចីវរការសមយោ នោ, ភន្តេ, វត្តតី”តិ។

“ន ខោ, អានន្ទ, ភិក្ខុ សោភតិ សង្គណិការាមោ សង្គណិករតោ សង្គណិការាមតំ អនុយុត្តោ គណារាមោ គណរតោ គណសម្មុទិតោ។ សោ វតានន្ទ, ភិក្ខុ សង្គណិការាមោ សង្គណិករតោ សង្គណិការាមតំ អនុយុត្តោ គណារាមោ គណរតោ គណសម្មុទិតោ យំ តំ នេក្ខម្មសុខំ បវិវេកសុខំ ឧបសមសុខំ សម្ពោធិសុខំ [សម្ពោធសុខំ (សី. បី.), សម្ពោធសុខំ វិតក្កូបសមសុខំ (ក.) ឧបរិ អនង្គណសុត្តេ បន សម្ពោធិសុខន្តេវ ទិស្សតិ] តស្ស សុខស្ស និកាមលាភី ភវិស្សតិ អកិច្ឆលាភី អកសិរលាភីតិ – នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ។ យោ ច ខោ សោ, អានន្ទ, ភិក្ខុ ឯកោ គណស្មា វូបកដ្ឋោ វិហរតិ តស្សេតំ ភិក្ខុនោ បាដិកង្ខំ យំ តំ នេក្ខម្មសុខំ បវិវេកសុខំ ឧបសមសុខំ សម្ពោធិសុខំ តស្ស សុខស្ស និកាមលាភី ភវិស្សតិ អកិច្ឆលាភី អកសិរលាភីតិ – ឋានមេតំ វិជ្ជតិ។

“សោ វតានន្ទ, ភិក្ខុ សង្គណិការាមោ សង្គណិករតោ សង្គណិការាមតំ អនុយុត្តោ គណារាមោ គណរតោ គណសម្មុទិតោ សាមាយិកំ វា កន្តំ ចេតោវិមុត្តិំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរិស្សតិ អសាមាយិកំ វា អកុប្បន្តិ – នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ។ យោ ច ខោ សោ, អានន្ទ, ភិក្ខុ ឯកោ គណស្មា

វូបកដ្ឋោ វិហរតិ តស្សេតំ ភិក្ខុនោ បាដិកង្ខំ សាមាយិកំ វា កន្តំ ចេតោវិមុត្តិំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរិស្សតិ អសាមាយិកំ វា អកុប្បន្តិ – ឋានមេតំ វិជ្ជតិ។

“នាហំ, អានន្ទ, ឯកំ រូបម្បិ [ឯករូបម្បិ (សី.)] សមនុបស្សាមិ យត្ថ រត្តស្ស យថាភិរតស្ស រូបស្ស វិបរិណាមញ្ញថាភាវា ន ឧប្បជ្ជេយ្យុំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា។

១៨៦. “អយំ ខោ បនានន្ទ, វិហារោ តថាគតេន អភិសម្ពុទ្ធោ យទិទំ – សព្ពនិមិត្តានំ អមនសិការា អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរិតុំ [វិហរតំ (ក. សី.), វិហរតិ (ស្យា. កំ. ក.)]។ តត្រ ចេ, អានន្ទ, តថាគតំ ឥមិនា វិហារេន វិហរន្តំ ភវន្តិ ឧបសង្កមិតារោ ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ ឧបាសកា ឧបាសិកាយោ រាជានោ រាជមហាមត្តា តិត្ថិយា តិត្ថិយសាវកា។ តត្រានន្ទ, តថាគតោ វិវេកនិន្នេនេវ ចិត្តេន វិវេកបោណេន វិវេកបព្ភារេន វូបកដ្ឋេន នេក្ខម្មាភិរតេន ព្យន្តីភូតេន សព្ពសោ អាសវដ្ឋានិយេហិ ធម្មេហិ អញ្ញទត្ថុ ឧយ្យោជនិកបដិសំយុត្តំយេវ កថំ កត្តា ហោតិ។ តស្មាតិហានន្ទ, ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ – ‘អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យ’ន្តិ, តេនានន្ទ, ភិក្ខុនា អជ្ឈត្តមេវ ចិត្តំ សណ្ឋបេតព្ពំ សន្និសាទេតព្ពំ ឯកោទិ កាតព្ពំ សមាទហាតព្ពំ។

១៨៧. “កថញ្ចានន្ទ, ភិក្ខុ អជ្ឈត្តមេវ ចិត្តំ សណ្ឋបេតិ សន្និសាទេតិ ឯកោទិំ ករោតិ [ឯកោទិករោតិ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] សមាទហតិ? ឥធានន្ទ, ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ…បេ… បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ…បេ… ទុតិយំ ឈានំ… តតិយំ ឈានំ… ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ ឯវំ ខោ, អានន្ទ, ភិក្ខុ អជ្ឈត្តមេវ ចិត្តំ សណ្ឋបេតិ សន្និសាទេតិ ឯកោទិំ ករោតិ សមាទហតិ។ សោ អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតំ មនសិ ករោតិ។ តស្ស អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតំ មនសិករោតោ សុញ្ញតាយ ចិត្តំ ន បក្ខន្ទតិ នប្បសីទតិ ន សន្តិដ្ឋតិ ន វិមុច្ចតិ។ ឯវំ សន្តមេតំ, អានន្ទ, ភិក្ខុ ឯវំ បជានាតិ – ‘អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតំ ខោ មេ មនសិករោតោ អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតាយ ចិត្តំ ន បក្ខន្ទតិ នប្បសីទតិ ន សន្តិដ្ឋតិ ន វិមុច្ចតី’តិ។ ឥតិហ តត្ថ សម្បជានោ ហោតិ។ សោ ពហិទ្ធា សុញ្ញតំ មនសិ ករោតិ…បេ… សោ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា សុញ្ញតំ មនសិ ករោតិ …បេ… សោ អានេញ្ជំ មនសិ ករោតិ។ តស្ស អានេញ្ជំ មនសិករោតោ អានេញ្ជាយ ចិត្តំ ន បក្ខន្ទតិ នប្បសីទតិ ន សន្តិដ្ឋតិ ន វិមុច្ចតិ។ ឯវំ សន្តមេតំ, អានន្ទ, ភិក្ខុ ឯវំ បជានាតិ – ‘អានេញ្ជំ ខោ មេ មនសិករោតោ អានេញ្ជាយ ចិត្តំ ន បក្ខន្ទតិ នប្បសីទតិ ន សន្តិដ្ឋតិ ន វិមុច្ចតី’តិ។ ឥតិហ តត្ថ សម្បជានោ ហោតិ។

“តេនានន្ទ, ភិក្ខុនា តស្មិំយេវ បុរិមស្មិំ សមាធិនិមិត្តេ អជ្ឈត្តមេវ ចិត្តំ សណ្ឋបេតព្ពំ សន្និសាទេតព្ពំ ឯកោទិ កាតព្ពំ សមាទហាតព្ពំ។ សោ អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតំ មនសិ ករោតិ។ តស្ស អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតំ មនសិករោតោ អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតាយ ចិត្តំ បក្ខន្ទតិ បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ វិមុច្ចតិ។ ឯវំ សន្តមេតំ, អានន្ទ, ភិក្ខុ ឯវំ បជានាតិ – ‘អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតំ ខោ មេ មនសិករោតោ អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតាយ ចិត្តំ បក្ខន្ទតិ បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ វិមុច្ចតី’តិ។ ឥតិហ តត្ថ សម្បជានោ ហោតិ។ សោ ពហិទ្ធា សុញ្ញតំ មនសិ ករោតិ…បេ… សោ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា សុញ្ញតំ មនសិ ករោតិ…បេ… សោ អានេញ្ជំ មនសិ ករោតិ។ តស្ស អានេញ្ជំ មនសិករោតោ អានេញ្ជាយ ចិត្តំ បក្ខន្ទតិ បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ វិមុច្ចតិ។ ឯវំ សន្តមេតំ, អានន្ទ, ភិក្ខុ ឯវំ បជានាតិ – ‘អានេញ្ជំ ខោ មេ មនសិករោតោ អានេញ្ជាយ ចិត្តំ បក្ខន្ទតិ បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ វិមុច្ចតី’តិ។ ឥតិហ តត្ថ

ສມ຺ປຊາໂນ ໂຫຕີ.

໑໘໙. “ຕສ຺ສ ເຈ, ອານນ຺ທ, ພິກ຺ຂຸໂນ ອິມິນາ ວິຫາເຣນ ວິຫຣໂຕ ຈງ຺ກມາຍ ຈິຕ຺ຕໍ ນມຕິ, ໂສ ຈງ຺ກມຕິ – ‘ເອວໍ ມໍ ຈງ຺ກມນ຺ຕໍ ນາພິຊ຺ຌາໂທມນສ຺ສາ ປາປກາ ອກຸສລາ ທມ຺ມາ ອນ຺ວາສ຺ສວິສ຺ສນ຺ຕີ’ຕິ . ອິຕິຫ ຕຕ຺ຖ ສມ຺ປຊາໂນ ໂຫຕີ. ຕສ຺ສ ເຈ, ອານນ຺ທ, ພິກ຺ຂຸໂນ ອິມິນາ ວິຫາເຣນ ວິຫຣໂຕ ຐານາຍ ຈິຕ຺ຕໍ ນມຕິ, ໂສ ຕິຏ຺ຐຕິ – ‘ເອວໍ ມໍ ຐິຕໍ ນາພິຊ຺ຌາໂທມນສ຺ສາ ປາປກາ ອກຸສລາ ທມ຺ມາ ອນ຺ວາສ຺ສວິສ຺ສນ຺ຕີ’ຕິ. ອິຕິຫ ຕຕ຺ຖ ສມ຺ປຊາໂນ ໂຫຕີ. ຕສ຺ສ ເຈ, ອານນ຺ທ, ພິກ຺ຂຸໂນ ອິມິນາ ວິຫາເຣນ ວິຫຣໂຕ ນິສຊ຺ຊາຍ ຈິຕ຺ຕໍ ນມຕິ, ໂສ ນິສີທຕິ – ‘ເອວໍ ມໍ ນິສິນ຺ນໍ ນາພິຊ຺ຌາໂທມນສ຺ສາ ປາປກາ ອກຸສລາ ທມ຺ມາ ອນ຺ວາສ຺ສວິສ຺ສນ຺ຕີ’ຕິ. ອິຕິຫ ຕຕ຺ຖ ສມ຺ປຊາໂນ ໂຫຕີ. ຕສ຺ສ ເຈ, ອານນ຺ທ, ພິກ຺ຂຸໂນ ອິມິນາ ວິຫາເຣນ ວິຫຣໂຕ ສຍນາຍ ຈິຕ຺ຕໍ ນມຕິ , ໂສ ສຍຕິ – ‘ເອວໍ ມໍ ສຍນ຺ຕໍ ນາພິຊ຺ຌາໂທມນສ຺ສາ ປາປກາ ອກຸສລາ ທມ຺ມາ ອນ຺ວາສ຺ສວິສ຺ສນ຺ຕີ’ຕິ. ອິຕິຫ ຕຕ຺ຖ ສມ຺ປຊາໂນ ໂຫຕີ.

“ຕສ຺ສ ເຈ, ອານນ຺ທ, ພິກ຺ຂຸໂນ ອິມິນາ ວິຫາເຣນ ວິຫຣໂຕ ກຖາຍ [ຠສ຺ສາຍ (ສີ.), ຠາສາຍ (ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)] ຈິຕ຺ຕໍ ນມຕິ, ໂສ – ‘ຍາຍໍ ກຖາ ຫີນາ ຄມ຺ມາ ໂປຖຸຊ຺ຊນິກາ ອນຣິຍາ ອນຕ຺ຖສໍຫິຕາ ນ ນິພ຺ພິທາຍ ນ ວິຣາຄາຍ ນ ນິໂຣຘາຍ ນ ອຸປສມາຍ ນ ອພິຎ຺ຎາຍ ນ ສມ຺ໂພຘາຍ ນ ນິພ຺ພານາຍ ສໍວຕ຺ຕຕິ, ເສຍ຺ຍຖິທໍ – ຣາຊກຖາ ໂຈຣກຖາ ມຫາມຕ຺ຕກຖາ ເສນາກຖາ ຠຍກຖາ ຍຸທ຺ຘກຖາ ອນ຺ນກຖາ ປານກຖາ ວຕ຺ຖກຖາ ສຍນກຖາ ມາລາກຖາ ຄນ຺ຘກຖາ ຎາຕິກຖາ ຍານກຖາ ຄາມກຖາ ນິຄມກຖາ ນຄຣກຖາ ຊນປທກຖາ ອິຕ຺ຖິກຖາ ສູຣກຖາ ວິສິຂາກຖາ ກຸມ຺ຠຏ຺ຐານກຖາ ປຸພ຺ພເປຕກຖາ ນານຕ຺ຕກຖາ ໂລກກ຺ຂາຍິກາ ສມຸທ຺ທກ຺ຂາຍິກາ ອິຕິຠວາຠວກຖາ ອິຕິ ວາ ອິຕິ – ເອວຣູປິໍ ກຖໍ ນ ກເຖສ຺ສາມີ’ຕິ. ອິຕິຫ ຕຕ຺ຖ ສມ຺ປຊາໂນ ໂຫຕີ. ຍາ ຈ ໂຂ ອຍໍ, ອານນ຺ທ, ກຖາ ອພິສລ຺ເລຂິກາ ເຈໂຕວິວຣຓສປ຺ປາຍາ [ເຈໂຕວິນີວຣຓສປ຺ປາຍາ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ.), ເຈໂຕວິຈາຣຓສປ຺ປາຍາ (ປີ.)] ເອກນ຺ຕນິພ຺ພິທາຍ ວິຣາຄາຍ ນິໂຣຘາຍ ອຸປສມາຍ ອພິຎ຺ຎາຍ ສມ຺ໂພຘາຍ ນິພ຺ພານາຍ ສໍວຕ຺ຕຕິ, ເສຍ຺ຍຖິທໍ – ອປ຺ປິຈ຺ຉກຖາ ສນ຺ຕຸຏ຺ຐິກຖາ ປວິເວກກຖາ ອສໍສຄ຺ຄກຖາ ວີຣິຍາຣມ຺ພກຖາ ສີລກຖາ ສມາຘິກຖາ ປຎ຺ຎາກຖາ ວິມຸຕ຺ຕິກຖາ ວິມຸຕ຺ຕິຎາຓທສ຺ສນກຖາ ອິຕິ – ‘ເອວຣູປິໍ ກຖໍ ກເຖສ຺ສາມີ’ຕິ. ອິຕິຫ ຕຕ຺ຖ ສມ຺ປຊາໂນ ໂຫຕີ.

“ຕສ຺ສ ເຈ, ອານນ຺ທ, ພິກ຺ຂຸໂນ ອິມິນາ ວິຫາເຣນ ວິຫຣໂຕ ວິຕກ຺ກາຍ ຈິຕ຺ຕໍ ນມຕິ, ໂສ – ‘ເຍ ເຕ ວິຕກ຺ກາ ຫີນາ ຄມ຺ມາ ໂປຖຸຊ຺ຊນິກາ ອນຣິຍາ ອນຕ຺ຖສໍຫິຕາ ນ ນິພ຺ພິທາຍ ນ ວິຣາຄາຍ ນ ນິໂຣຘາຍ ນ ອຸປສມາຍ ນ ອພິຎ຺ຎາຍ ນ ສມ຺ໂພຘາຍ ນ ນິພ຺ພານາຍ ສໍວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ເສຍ຺ຍຖິທໍ – ກາມວິຕກ຺ໂກ ພ຺ຍາປາທວິຕກ຺ໂກ ວິຫິໍສາວິຕກ຺ໂກ ອິຕິ ເອວຣູເປ ວິຕກ຺ເກ [ເອວຣູເປນ ວິຕກ຺ເກນ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ກ.)] ນ ວິຕກ຺ເກສ຺ສາມີ’ຕິ. ອິຕິຫ ຕຕ຺ຖ ສມ຺ປຊາໂນ ໂຫຕີ. ເຍ ຈ ໂຂ ອິເມ, ອານນ຺ທ, ວິຕກ຺ກາ ອຣິຍາ ນິຍ຺ຍານິກາ ນິຍ຺ຍນ຺ຕິ ຕກ຺ກຣສ຺ສ ສມ຺ມາທຸກ຺ຂກ຺ຂຍາຍ, ເສຍ຺ຍຖິທໍ – ເນກ຺ຂມ຺ມວິຕກ຺ໂກ ອພ຺ຍາປາທວິຕກ຺ໂກ ອວິຫິໍສາວິຕກ຺ໂກ ອິຕິ – ‘ເອວຣູເປ ວິຕກ຺ເກ [ເອວຣູເປນ ວິຕກ຺ເກນ (ກ.)] ວິຕກ຺ເກສ຺ສາມີ’ຕິ. ອິຕິຫ ຕຕ຺ຖ ສມ຺ປຊາໂນ ໂຫຕີ.

໑໙໐. “ປຎ຺ຈ ໂຂ ອິເມ, ອານນ຺ທ, ກາມຄຸຓາ. ກຕເມ ປຎ຺ຈ? ຈກ຺ຂຸວິຎ຺ເຎຍ຺ຍາ ຣູປາ ອິຏ຺ຐາ ກນ຺ຕາ ມນາປາ ປິຍຣູປາ ກາມູປສໍຫິຕາ ຣຊນີຍາ,

សោតវិញ្ញេយ្យា សទ្ទា… ឃានវិញ្ញេយ្យា គន្ធា… ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា… កាយវិញ្ញេយ្យា ផោដ្ឋព្ពា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសំហិតា រជនីយា – ឥមេ ខោ, អានន្ទ, បញ្ច កាមគុណា យត្ថ ភិក្ខុនា អភិក្ខណំ សកំ ចិត្តំ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ – ‘អត្ថិ នុ ខោ មេ ឥមេសុ បញ្ចសុ កាមគុណេសុ អញ្ញតរស្មិំ វា អញ្ញតរស្មិំ វា អាយតនេ ឧប្បជ្ជតិ ចេតសោ សមុទាចារោ’តិ? សចេ, អានន្ទ, ភិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ បជានាតិ – ‘អត្ថិ ខោ មេ ឥមេសុ បញ្ចសុ កាមគុណេសុ អញ្ញតរស្មិំ វា អញ្ញតរស្មិំ វា អាយតនេ ឧប្បជ្ជតិ ចេតសោ សមុទាចារោ’តិ, ឯវំ សន្តមេតំ [ឯវំ សន្តំ (អដ្ឋ.)], អានន្ទ, ភិក្ខុ ឯវំ បជានាតិ – ‘យោ ខោ មេ ឥមេសុ បញ្ចសុ កាមគុណេសុ ឆន្ទរាគោ សោ មេ នប្បហីនោ’តិ។ ឥតិហ តត្ថ សម្បជានោ ហោតិ។ សចេ បនានន្ទ, ភិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ បជានាតិ – ‘នត្ថិ ខោ មេ ឥមេសុ បញ្ចសុ កាមគុណេសុ អញ្ញតរស្មិំ វា អញ្ញតរស្មិំ វា អាយតនេ ឧប្បជ្ជតិ ចេតសោ សមុទាចារោ’តិ, ឯវំ សន្តមេតំ, អានន្ទ, ភិក្ខុ ឯវំ បជានាតិ – ‘យោ ខោ មេ ឥមេសុ បញ្ចសុ កាមគុណេសុ ឆន្ទរាគោ សោ មេ បហីនោ’តិ។ ឥតិហ តត្ថ សម្បជានោ ហោតិ។

១៨១។ “បញ្ច ខោ ឥមេ, អានន្ទ, ឧបាទានក្ខន្ធា យត្ថ ភិក្ខុនា ឧទយព្ពយានុបស្សិនា វិហាតព្ពំ – ‘ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស សមុទយោ ឥតិ រូបស្ស អត្ថង្គមោ, ឥតិ វេទនា… ឥតិ សញ្ញា… ឥតិ សង្ខារា… ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្ថង្គមោ’តិ។ តស្ស ឥមេសុ បញ្ចសុ ឧបាទានក្ខន្ធេសុ ឧទយព្ពយានុបស្សិនោ វិហរតោ យោ បញ្ចសុ ឧបាទានក្ខន្ធេសុ អស្មិមានោ សោ បហីយតិ។ ឯវំ សន្តមេតំ, អានន្ទ, ភិក្ខុ ឯវំ បជានាតិ – ‘យោ ខោ មេ ឥមេសុ បញ្ចសុ ឧបាទានក្ខន្ធេសុ អស្មិមានោ សោ មេ បហីនោ’តិ។ ឥតិហ តត្ថ សម្បជានោ ហោតិ។ ឥមេ ខោ តេ, អានន្ទ, ធម្មា ឯកន្តកុសលា កុសលាយាតិកា [ធម្មា ឯកន្តកុសលាយតិកា (សព្ពត្ថ) អដ្ឋកថាដីកា ឱលោកេតព្ពា] អរិយា លោកុត្តរា អនវក្កន្តា បាបិមតា។ តំ កិំ មញ្ញសិ, អានន្ទ, កំ អត្ថវសំ សម្បស្សមានោ អរហតិ សាវកោ សត្ថារំ អនុពន្ធិតុំ អបិ បណុជ្ជមានោ”តិ [អបិ បនុជ្ជមានោបីតិ (ក. សី.), អបិ បយុជ្ជមានោតិ (ស្យា. កំ. បី.)]? “ភគវំមូលកា នោ, ភន្តេ, ធម្មា ភគវំនេត្តិកា ភគវំបដិសរណា។ សាធុ វត, ភន្តេ, ភគវន្តំយេវ បដិភាតុ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អត្ថោ។ ភគវតោ សុត្វា ភិក្ខូ ធារេស្សន្តី”តិ។

១៨២។ “ន ខោ, អានន្ទ, អរហតិ សាវកោ សត្ថារំ អនុពន្ធិតុំ, យទិទំ សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ តស្ស ហេតុ [វេយ្យាករណស្ស ហេតុ (ក.)]។ តំ កិស្ស ហេតុ? ទីឃរត្តស្ស [ទីឃរត្តំ + អស្សាតិ បទច្ឆេទោ] ហិ តេ, អានន្ទ, ធម្មា សុតា ធាតា វចសា បរិចិតា មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា។ យា ច ខោ អយំ, អានន្ទ, កថា អភិសល្លេខិកា ចេតោវិនីវរណសប្បាយា ឯកន្តនិព្ពិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តតិ, សេយ្យថិទំ – អប្បិច្ឆកថា សន្តុដ្ឋិកថា បវិវេកកថា អសំសគ្គកថា វីរិយារម្ភកថា សីលកថា សមាធិកថា បញ្ញាកថា វិមុត្តិកថា វិមុត្តិញាណទស្សនកថា – ឯវរូបិយា ខោ, អានន្ទ, កថាយ ហេតុ អរហតិ សាវកោ សត្ថារំ អនុពន្ធិតុំ អបិ បណុជ្ជមានោ។

“ឯវំ សន្តេ ខោ, អានន្ទ, អាចរិយូបទ្ទវោ ហោតិ, ឯវំ សន្តេ អន្តេវាសូបទ្ទវោ ហោតិ, ឯវំ សន្តេ ព្រហ្មចារូបទ្ទវោ ហោតិ។

១៨៣។ “កថញ្ចានន្ទ, អាចរិយូបទ្ទវោ ហោតិ? ឥធានន្ទ, ឯកច្ចោ សត្ថា វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតិ អរញ្ញំ រុក្ខមូលំ បព្ពតំ កន្ទរំ គិរិគុហំ

សុសានំ វនបត្ថំ អព្ភោកាសំ បលាលបុញ្ជំ។ តស្ស តថាវូបកដ្ឋស្ស វិហរតោ អន្វាវត្តន្តិ [អន្វាវដ្ដន្តិ (សី॰ ស្យា॰ កំ॰ បី॰)] ព្រាហ្មណគហបតិកា នេគមា ចេវ ជានបទា ច។ សោ អន្វាវត្តន្តេសុ ព្រាហ្មណគហបតិកេសុ នេគមេសុ ចេវ ជានបទេសុ ច មុច្ឆំ និកាមយតិ [មុច្ឆតិ កាមយតិ (សី॰ បី॰) អដ្ឋកថាយំ បន ន តថា ទិស្សតិ], គេធំ អាបជ្ជតិ, អាវត្តតិ ពាហុល្លាយ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ, ឧបទ្ទវោ [ឧបទ្ទុតោ (សី॰ បី॰)] អាចរិយោ។ អាចរិយូបទ្ទវេន អវធិំសុ នំ បាបកា អកុសលា ធម្មា សំកិលេសិកា បោនោព្ភវិកា [បោនោភវិកា (សី॰ បី॰)] សទរា ទុក្ខវិបាកា អាយតិំ ជាតិជរាមរណិយា។ ឯវំ ខោ, អានន្ទ, អាចរិយូបទ្ទវោ ហោតិ។

១៨៧។ "កថញ្ចានន្ទ, អន្តេវាសូបទ្ទវោ ហោតិ? តស្សេវ ខោ បនានន្ទ, សត្ថុ សាវកោ តស្ស សត្ថុ វិវេកមនុព្រូហយមានោ វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតិ អរញ្ញំ រុក្ខមូលំ បព្ពតំ កន្ទរំ គិរិគុហំ សុសានំ វនបត្ថំ អព្ភោកាសំ បលាលបុញ្ជំ។ តស្ស តថាវូបកដ្ឋស្ស វិហរតោ អន្វាវត្តន្តិ ព្រាហ្មណគហបតិកា នេគមា ចេវ ជានបទា ច។ សោ អន្វាវត្តន្តេសុ ព្រាហ្មណគហបតិកេសុ នេគមេសុ ចេវ ជានបទេសុ ច មុច្ឆំ និកាមយតិ, គេធំ អាបជ្ជតិ, អាវត្តតិ ពាហុល្លាយ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ, ឧបទ្ទវោ អន្តេវាសី។ អន្តេវាសូបទ្ទវេន អវធិំសុ នំ បាបកា អកុសលា ធម្មា សំកិលេសិកា បោនោព្ភវិកា សទរា ទុក្ខវិបាកា អាយតិំ ជាតិជរាមរណិយា។ ឯវំ ខោ, អានន្ទ, អន្តេវាសូបទ្ទវោ ហោតិ។

១៨៨។ "កថញ្ចានន្ទ, ព្រហ្មចារូបទ្ទវោ ហោតិ? ឥធានន្ទ, តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវា។ សោ វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតិ អរញ្ញំ រុក្ខមូលំ បព្ពតំ កន្ទរំ គិរិគុហំ សុសានំ វនបត្ថំ អព្ភោកាសំ បលាលបុញ្ជំ។ តស្ស តថាវូបកដ្ឋស្ស វិហរតោ អន្វាវត្តន្តិ ព្រាហ្មណគហបតិកា នេគមា ចេវ ជានបទា ច។ សោ អន្វាវត្តន្តេសុ ព្រាហ្មណគហបតិកេសុ នេគមេសុ ចេវ ជានបទេសុ ច ន មុច្ឆំ និកាមយតិ, ន គេធំ អាបជ្ជតិ, ន អាវត្តតិ ពាហុល្លាយ។ តស្សេវ ខោ បនានន្ទ, សត្ថុ សាវកោ តស្ស សត្ថុ វិវេកមនុព្រូហយមានោ វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតិ អរញ្ញំ រុក្ខមូលំ បព្ពតំ កន្ទរំ គិរិគុហំ សុសានំ វនបត្ថំ អព្ភោកាសំ បលាលបុញ្ជំ។ តស្ស តថាវូបកដ្ឋស្ស វិហរតោ អន្វាវត្តន្តិ ព្រាហ្មណគហបតិកា នេគមា ចេវ ជានបទា ច។ សោ អន្វាវត្តន្តេសុ ព្រាហ្មណគហបតិកេសុ នេគមេសុ ចេវ ជានបទេសុ ច មុច្ឆំ និកាមយតិ, គេធំ អាបជ្ជតិ, អាវត្តតិ ពាហុល្លាយ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ, ឧបទ្ទវោ ព្រហ្មចារី។ ព្រហ្មចារូបទ្ទវេន អវធិំសុ នំ បាបកា អកុសលា ធម្មា សំកិលេសិកា បោនោព្ភវិកា សទរា ទុក្ខវិបាកា អាយតិំ ជាតិជរាមរណិយា។ ឯវំ ខោ, អានន្ទ, ព្រហ្មចារូបទ្ទវោ ហោតិ។

"តត្រានន្ទ, យោ ចេវាយំ អាចរិយូបទ្ទវោ, យោ ច អន្តេវាសូបទ្ទវោ អយំ តេហិ ព្រហ្មចារូបទ្ទវោ ទុក្ខវិបាកតរោ ចេវ កដុកវិបាកតរោ ច, អបិ ច វិនិបាតាយ សំវត្តតិ។

១៨៩។ "តស្មាតិហ មំ, អានន្ទ, មិត្តវតាយ សមុទាចរថ, មា សបត្តវតាយ។ តំ វោ ភវិស្សតិ ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយ។

"កថញ្ចានន្ទ , សត្ថារំ សាវកា សបត្តវតាយ សមុទាចរន្តិ, នោ មិត្តវតាយ? ឥធានន្ទ, សត្ថា សាវកានំ ធម្មំ ទេសេតិ អនុកម្បកោ

ហិតេសី អនុកម្បំ ឧបាទាយ – 'ឥទំ វោ ហិតាយ, ឥទំ វោ សុខាយា'តិ។ តស្ស សាវកា ន សុស្សូសន្តិ, ន សោតំ ឱទហន្តិ, ន អញ្ញា ចិត្តំ ឧបដ្ឋបេន្តិ, វោក្កម្ម ច សត្ថុសាសនា វត្តន្តិ។ ឯវំ ខោ, អានន្ទ, សត្ថារំ សាវកា សបត្តវតាយ សមុទាចរន្តិ, នោ មិត្តវតាយ។

"កថញ្ចានន្ទ, សត្ថារំ សាវកា មិត្តវតាយ សមុទាចរន្តិ, នោ សបត្តវតាយ? ឥធានន្ទ, សត្ថា សាវកានំ ធម្មំ ទេសេតិ អនុកម្បកោ ហិតេសី អនុកម្បំ ឧបាទាយ – 'ឥទំ វោ ហិតាយ, ឥទំ វោ សុខាយា'តិ។ តស្ស សាវកា សុស្សូសន្តិ, សោតំ ឱទហន្តិ, អញ្ញា ចិត្តំ ឧបដ្ឋបេន្តិ, ន ច វោក្កម្ម សត្ថុសាសនា វត្តន្តិ។ ឯវំ ខោ, អានន្ទ, សត្ថារំ សាវកា មិត្តវតាយ សមុទាចរន្តិ, នោ សបត្តវតាយ។

"តស្មាតិហ មំ, អានន្ទ, មិត្តវតាយ សមុទាចរថ, មា សបត្តវតាយ។ តំ វោ ភវិស្សតិ ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយ។ ន វោ អហំ, អានន្ទ, តថា បរក្កមិស្សាមិ យថា កុម្ភការោ អាមកេ អាមកមត្តេ។ និគ្គយ្ហនិគ្គយ្ហាហំ, អានន្ទ, វក្ខាមិ; បវយ្ហបវយ្ហ អានន្ទ, វក្ខាមិ [បវយ្ហ បវយ្ហ(សី។ បី។), បគ្គយ្ហបគ្គយ្ហអានន្ទ វក្ខាមិ (ក។)]។ យោ សារោ សោ ឋស្សតី"តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ។

មហាសុញ្ញតសុត្តំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

៣។ អច្ឆរិយអព្ភុតសុត្តំ

១៩៧។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ សម្ពហុលានំ ភិក្ខូនំ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តានំ ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និសិន្នានំ សន្និបតិតានំ អយមន្តរាកថា ឧទបាទិ – "អច្ឆរិយំ, អាវុសោ, អព្ភុតំ, អាវុសោ, តថាគតស្ស មហិទ្ធិកតា មហានុភាវតា, យត្រ ហិ នាម តថាគតោ អតីតេ ពុទ្ធេ បរិនិព្ពុតេ ឆិន្នបបញ្ចេ ឆិន្នវដុមេ បរិយាទិន្នវដ្ដេ សព្ពទុក្ខវីតិវត្តេ ជានិស្សតិ [អនុស្សរិស្សតិ ជានិស្សតិ (ក។)] – 'ឯវំជច្ចា តេ ភគវន្តោ អហេសុំ' ឥតិបិ, 'ឯវំនាមា តេ ភគវន្តោ អហេសុំ' ឥតិបិ, 'ឯវំគោត្តា តេ ភគវន្តោ អហេសុំ' ឥតិបិ, 'ឯវំសីលា តេ ភគវន្តោ អហេសុំ' ឥតិបិ, 'ឯវំធម្មា តេ ភគវន្តោ អហេសុំ' ឥតិបិ, 'ឯវំបញ្ញា តេ ភគវន្តោ អហេសុំ' ឥតិបិ, 'ឯវំវិហារី តេ ភគវន្តោ អហេសុំ' ឥតិបិ, 'ឯវំវិមុត្តា តេ ភគវន្តោ អហេសុំ' ឥតិបី"តិ! ឯវំ វុត្តេ, អាយស្មា អានន្ទោ តេ ភិក្ខូ ឯតទវោច – "អច្ឆរិយា ចេវ, អាវុសោ, តថាគតា អច្ឆរិយធម្មសមន្នាគតា ច; អព្ភុតា ចេវ, អាវុសោ, តថាគតា អព្ភុតធម្មសមន្នាគតា ចា"តិ។ អយញ្ច ហិទំ តេសំ ភិក្ខូនំ អន្តរាកថា វិប្បកតា ហោតិ។

១៩៨។ អថ ខោ ភគវា សាយន្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេនុបដ្ឋានសាលា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា, កា ច បន វោ អន្តរាកថា វិប្បកតា"តិ? "ឥធ,

ຠເນ຺ຕ, ອຍ຺ຍານໍ ປຈ຺ຉາຠຕ຺ຕໍ ປິຓ຺ຑປາຕປຏິກ຺ກນ຺ຕານໍ ອຸປຏ຺ຐານສາລາຍໍ ສນ຺ນິສິນ຺ນານໍ ສນ຺ນິປຕິຕານໍ ອຍມນ຺ຕຣາກຖາ ອຸທປາທິ – ‘ອຈ຺ຉຣິຍໍ, ອາວຸໂສ, ອພ຺ຠຸຕໍ, ອາວຸໂສ, ຕຖາຄຕສ຺ສ ມຫິທ຺ຘິກຕາ ມຫານຸຠາວຕາ, ຍຕ຺ຣ ຫິ ນາມ ຕຖາຄໂຕ ອຕີເຕ ພຸເທ຺ຘ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ຉິນ຺ນປປເຎ຺ຈ ຉິນ຺ນວຏຸເມ ປຣິຍາທິນ຺ນວເຏ຺ຏ ສພ຺ພທຸກ຺ຂວີຕິວເຕ຺ຕ ຊານິສ຺ສຕິ – ເອວໍຊຈ຺ຈາ ເຕ ຠຄວໂນ຺ຕ ອເຫສຸໍ ອິຕິປິ, ເອວໍນາມາ... ເອວໍໂຄຕ຺ຕາ... ເອວໍສີລາ... ເອວໍຘມ຺ມາ... ເອວໍປຎ຺ຎາ... ເອວໍວິຫາຣີ... ເອວໍວິມຸຕ຺ຕາ ເຕ ຠຄວໂນ຺ຕ ອເຫສຸໍ ອິຕິປີ’ຕິ! ເອວໍ ວຸເຕ຺ຕ, ຠເນ຺ຕ, ອາຍສ຺ມາ ອານໂນ຺ທ ເຕ ຠິກ຺ຂູ ເອຕທໂວຈ – ‘ອຈ຺ຉຣິຍາ ເຈວ, ອາວຸໂສ, ຕຖາຄຕາ ອຈ຺ຉຣິຍຘມ຺ມສມນ຺ນາຄຕາ ຈ, ອພ຺ຠຸຕາ ເຈວ, ອາວຸໂສ, ຕຖາຄຕາ ອພ຺ຠຸຕຘມ຺ມສມນ຺ນາຄຕາ ຈາ’ຕິ໌ ອຍໍ ໂຂ ໂນ, ຠເນ຺ຕ, ອນ຺ຕຣາກຖາ ວິປ຺ປກຕາ; ອຖ ຠຄວາ ອນຸປ຺ປໂຕ຺ຕ”ຕິ໌

໑໙໙໌ ອຖ ໂຂ ຠຄວາ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ອານນ຺ທໍ ອາມເນ຺ຕສິ – “ຕສ຺ມາຕິຫ ຕໍ, ອານນ຺ທ, ຠິໂຍ຺ຍໂສ ມຕ຺ຕາຍ ປຏິຠນ຺ຕຸ ຕຖາຄຕສ຺ສ ອຈ຺ຉຣິຍາ ອພ຺ຠຸຕຘມ຺ມາ”ຕິ [ອພ຺ຠຸຕາ ຘມ຺ມາຕິ (?)]໌

“ສມ຺ມຸຂາ ເມຕໍ, ຠເນ຺ຕ, ຠຄວໂຕ ສຸຕໍ, ສມ຺ມຸຂາ ປຏິຄ຺ຄຫິຕໍ – ‘ສໂຕ ສມ຺ປຊາໂນ, ອານນ຺ທ, ໂພຘິສໂຕ຺ຕ ຕຸສິຕໍ ກາຍໍ ອຸປປຊ຺ຊີ’ຕິ໌ ຍມ຺ປິ, ຠເນ຺ຕ, ສໂຕ ສມ຺ປຊາໂນ ໂພຘິສໂຕ຺ຕ ຕຸສິຕໍ ກາຍໍ ອຸປປຊ຺ຊິ ອິທມ຺ປາຫໍ , ຠເນ຺ຕ, ຠຄວໂຕ ອຈ຺ຉຣິຍໍ ອພ຺ຠຸຕຘມ຺ມໍ ຘາເຣມິ໌

“ສມ຺ມຸຂາ ເມຕໍ, ຠເນ຺ຕ, ຠຄວໂຕ ສຸຕໍ, ສມ຺ມຸຂາ ປຏິຄ຺ຄຫິຕໍ – ‘ສໂຕ ສມ຺ປຊາໂນ, ອານນ຺ທ, ໂພຘິສໂຕ຺ຕ ຕຸສິເຕ ກາເຍ ອຏ຺ຐາສີ’ຕິ໌ ຍມ຺ປິ, ຠເນ຺ຕ, ສໂຕ ສມ຺ປຊາໂນ ໂພຘິສໂຕ຺ຕ ຕຸສິເຕ ກາເຍ ອຏ຺ຐາສິ ອິທມ຺ປາຫໍ [ອິທມ຺ປຫໍ (ສີ໌ ສ຺ຍາ໌ ກໍ໌ ປີ໌)], ຠເນ຺ຕ, ຠຄວໂຕ ອຈ຺ຉຣິຍໍ ອພ຺ຠຸຕຘມ຺ມໍ ຘາເຣມິ໌

໒໐໐໌ “ສມ຺ມຸຂາ ເມຕໍ, ຠເນ຺ຕ, ຠຄວໂຕ ສຸຕໍ, ສມ຺ມຸຂາ ປຏິຄ຺ຄຫິຕໍ – ‘ຍາວຕາຍຸກໍ, ອານນ຺ທ, ໂພຘິສໂຕ຺ຕ ຕຸສິເຕ ກາເຍ ອຏ຺ຐາສີ’ຕິ໌ ຍມ຺ປິ, ຠເນ຺ຕ, ຍາວຕາຍຸກໍ ໂພຘິສໂຕ຺ຕ ຕຸສິເຕ ກາເຍ ອຏ຺ຐາສິ ອິທມ຺ປາຫໍ, ຠເນ຺ຕ, ຠຄວໂຕ ອຈ຺ຉຣິຍໍ ອພ຺ຠຸຕຘມ຺ມໍ ຘາເຣມິ໌

“ສມ຺ມຸຂາ ເມຕໍ, ຠເນ຺ຕ, ຠຄວໂຕ ສຸຕໍ, ສມ຺ມຸຂາ ປຏິຄ຺ຄຫິຕໍ – ‘ສໂຕ ສມ຺ປຊາໂນ, ອານນ຺ທ, ໂພຘິສໂຕ຺ຕ ຕຸສິຕາ ກາຍາ ຈວິຕ຺ວາ ມາຕຸກຸຈ຺ຉິໍ ໂອກ຺ກມີ’ຕິ໌ ຍມ຺ປິ, ຠເນ຺ຕ , ສໂຕ ສມ຺ປຊາໂນ ໂພຘິສໂຕ຺ຕ ຕຸສິຕາ ກາຍາ ຈວິຕ຺ວາ ມາຕຸກຸຈ຺ຉິໍ ໂອກ຺ກມິ ອິທມ຺ປາຫໍ, ຠເນ຺ຕ, ຠຄວໂຕ ອຈ຺ຉຣິຍໍ ອພ຺ຠຸຕຘມ຺ມໍ ຘາເຣມິ໌

໒໐໑໌ “ສມ຺ມຸຂາ ເມຕໍ, ຠເນ຺ຕ, ຠຄວໂຕ ສຸຕໍ, ສມ຺ມຸຂາ ປຏິຄ຺ຄຫິຕໍ – ‘ຍທາ, ອານນ຺ທ, ໂພຘິສໂຕ຺ຕ ຕຸສິຕາ ກາຍາ ຈວິຕ຺ວາ ມາຕຸກຸຈ຺ຉິໍ ໂອກ຺ກມຕິ, ອຖ ສເທວເກ ໂລເກ ສມາຣເກ ສພ຺ຣຫ຺ມເກ ສສ຺ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓິຍາ ປຊາຍ ສເທວມນຸສ຺ສາຍ ອປ຺ປມາໂຓ ອຸຬາໂຣ ໂອຠາໂສ ໂລເກ ປາຕຸຠວຕິ ອຕິກ຺ກເມ຺ມວ ເທວານໍ ເທວານຸຠາວໍ໌ ຍາປິ ຕາ ໂລກນ຺ຕຣິກາ ອຆາ ອສໍວຸຕາ ອນ຺ຘກາຣາ ອນ຺ຘກາຣຕິມິສາ, ຍຕ຺ຖປິເມ ຈນ຺ທິມສູຣິຍາ ເອວໍມຫິທ຺ຘິກາ ເອວໍມຫານຸຠາວາ ອາຠາຍ ນານຸໂຠນ຺ຕິ ຕຕ຺ຖປິ ອປ຺ປມາໂຓ ອຸຬາໂຣ ໂອຠາໂສ ໂລເກ ປາຕຸຠວຕິ ອຕິກ຺ກເມ຺ມວ ເທວານໍ ເທວານຸຠາວໍ໌ ເຍປິ ຕຕ຺ຖ ສຕ຺ຕາ ອຸປປນ຺ນາ ເຕປິ ເຕໂນຠາເສນ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ສຎ຺ຊານນ຺ຕິ – ອເຎ຺ຎປິ ກິຣ, ໂຠ, ສນ຺ຕິ ສຕ຺ຕາ

ᩍᨵᩪᨷᨷᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᨴᩈᩈᩉᩔᩦ ᩃᩮᩣᨠᨵᩣᨲᩩ ᩈᩘᨠᨾ᩠ᨷᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨠᨾ᩠ᨷᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩅᩮᨵᨲᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩮᩣ ᨧ ᩏᩊᩣᩁᩮᩣ ᩒᨽᩣᩈᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨷᩣᨲᩩᨽᩅᨲᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾᩮᩅ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᩩᨽᩣᩅ'ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨾ᩠ᨷᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ...ᨷᩮ... ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩣᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᩣᩁᩮᨾᩥ᪨

᪑᪐᪑᪨ "ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᨾᩮᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩩᨲᩴ, ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ – 'ᨿᨴᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᩒᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᨲᩩᨴ᩠ᨴᩥᩈᩴ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩏᨷᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ – ᨾᩣ ᨶᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩁᩴ ᩅᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᨾᨶᩩᩔᩮᩣ ᩅᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩮᨮᩮᩈᩦ'ᨲᩥ᪨ ᨿᨾ᩠ᨷᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ...ᨷᩮ... ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩣᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᩣᩁᩮᨾᩥ᪨

᪑᪐᪒᪨ "ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᨾᩮᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩩᨲᩴ, ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ – 'ᨿᨴᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᩒᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᨠᨲᩥᨿᩣ ᩈᩦᩃᩅᨲᩦ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᩁᨲᩣ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩣ ᩅᩥᩁᨲᩣ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩣ ᩅᩥᩁᨲᩣ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩣ ᩅᩥᩁᨲᩣ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩣ ᩅᩥᩁᨲᩣ ᩈᩩᩁᩣᨾᩮᩁᨿᨾᨩ᩠ᨩᨷᨾᩣᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ'ᨲᩥ᪨ ᨿᨾ᩠ᨷᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ...ᨷᩮ... ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩣᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᩣᩁᩮᨾᩥ᪨

"ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᨾᩮᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩩᨲᩴ, ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ – 'ᨿᨴᩣ , ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᩒᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩩ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩈᩩ ᨾᩣᨶᩈᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩪᨷᩈᩴᩉᩥᨲᩴ, ᩋᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩦᨿᩣ ᨧ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᨶ ᩁᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶᩣ'ᨲᩥ᪨ ᨿᨾ᩠ᨷᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ...ᨷᩮ... ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩣᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᩣᩁᩮᨾᩥ᪨

"ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᨾᩮᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩩᨲᩴ, ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ – 'ᨿᨴᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᩒᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩃᩣᨽᩥᨶᩦ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩣᨶᩴ᪨ ᩈᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᩈᨾᨷ᩠ᨷᩥᨲᩣ ᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦᨽᩪᨲᩣ ᨷᩁᩥᨧᩣᩁᩮᨲᩦ'ᨲᩥ᪨ ᨿᨾ᩠ᨷᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ...ᨷᩮ... ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩣᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᩣᩁᩮᨾᩥ᪨

᪑᪐᪓᪨ "ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᨾᩮᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩩᨲᩴ, ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ – 'ᨿᨴᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᩒᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩩ ᨠᩮᩣᨧᩥᨴᩮᩅ ᩋᩣᨻᩤᨵᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ; ᩈᩩᨡᩥᨶᩦ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᨠᩣᨿᩣ; ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩣ ᨲᩥᩁᩮᩣᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨣᨲᩴ ᨷᩔᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩘᨣᨷᨧ᩠ᨧᩘᨣᩴ ᩋᩉᩦᨶᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨾᨱᩥ ᩅᩮᩊᩩᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᩩᨽᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᨾᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩮᩣ ᩈᩩᨷᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᨠᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨲᩕᩣᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩅᩩᨲᩴ ᨶᩦᩃᩴ ᩅᩣ ᨷᩦᨲᩴ ᩅᩣ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᩒᨴᩣᨲᩴ ᩅᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩩᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ᪨ ᨲᨾᩮᨶᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨾᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ – ᩋᨿᩴ ᨡᩮᩣ ᨾᨱᩥ ᩅᩮᩊᩩᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᩩᨽᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᨾᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩮᩣ ᩈᩩᨷᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᨠᨲᩮᩣ, ᨲᨲᩕᩥᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩅᩩᨲᩴ ᨶᩦᩃᩴ ᩅᩣ ᨷᩦᨲᩴ ᩅᩣ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᩒᨴᩣᨲᩴ ᩅᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩩᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨿᨴᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᩒᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ , ᨶ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩩ ᨠᩮᩣᨧᩥᨴᩮᩅ ᩋᩣᨻᩤᨵᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ; ᩈᩩᨡᩥᨶᩦ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᨠᩣᨿᩣ; ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩣ ᨲᩥᩁᩮᩣᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨣᨲᩴ ᨷᩔᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩘᨣᨷᨧ᩠ᨧᩘᨣᩴ ᩋᩉᩦᨶᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿ'ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨾ᩠ᨷᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ...ᨷᩮ... ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩣᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᩣᩁᩮᨾᩥ᪨

᪑᪐᪔᪨ "ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᨾᩮᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩩᨲᩴ, ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ – 'ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨩᩣᨲᩮ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩣ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ,

តុសិតំ កាយំ ឧបបជ្ជតី’តិ។ យម្បិ, ភន្តេ…បេ… ឥទំបាហំ, ភន្តេ, ភគវតោ អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ ធារេមិ។

“សម្មុខា មេតំ, ភន្តេ, ភគវតោ សុតំ, សម្មុខា បដិគ្គហិតំ – ‘យថា ខោ បនានន្ទ, អញ្ញា ឥត្ថិកា នវ វា ទស វា មាសេ គព្ភំ កុច្ឆិនា បរិហរិត្វា វិជាយន្តិ, ន ហេវំ ពោធិសត្តំ ពោធិសត្តមាតា វិជាយតិ។ ទសេវ មាសានិ ពោធិសត្តំ ពោធិសត្តមាតា កុច្ឆិនា បរិហរិត្វា វិជាយតី’តិ។ យម្បិ, ភន្តេ…បេ… ឥទំបាហំ, ភន្តេ, ភគវតោ អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ ធារេមិ។

“សម្មុខា មេតំ, ភន្តេ, ភគវតោ សុតំ, សម្មុខា បដិគ្គហិតំ – ‘យថា ខោ បនានន្ទ, អញ្ញា ឥត្ថិកា និសិន្នា វា និបន្នា វា វិជាយន្តិ, ន ហេវំ ពោធិសត្តំ ពោធិសត្តមាតា វិជាយតិ។ ឋិតាវ ពោធិសត្តំ ពោធិសត្តមាតា វិជាយតី’តិ។ យម្បិ, ភន្តេ…បេ… ឥទំបាហំ, ភន្តេ, ភគវតោ អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ ធារេមិ។

“សម្មុខា មេតំ, ភន្តេ, ភគវតោ សុតំ, សម្មុខា បដិគ្គហិតំ – ‘យទា , អានន្ទ, ពោធិសត្តោ មាតុកុច្ឆិស្មា និក្ខមតិ, ទេវា នំ បឋមំ បដិគ្គណ្ហន្តិ បច្ឆា មនុស្សា’តិ។ យម្បិ, ភន្តេ…បេ… ឥទំបាហំ, ភន្តេ, ភគវតោ អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ ធារេមិ។

២០៤។ “សម្មុខា មេតំ, ភន្តេ, ភគវតោ សុតំ, សម្មុខា បដិគ្គហិតំ – ‘យទា, អានន្ទ, ពោធិសត្តោ មាតុកុច្ឆិស្មា និក្ខមតិ, អប្បត្តោវ ពោធិសត្តោ បថវិំ ហោតិ, ចត្តារោ នំ ទេវបុត្តា បដិគ្គហេត្វា មាតុ បុរតោ ឋបេន្តិ – អត្តមនា, ទេវិ, ហោហិ; មហេសក្ខោ តេ បុត្តោ ឧប្បន្នោ’តិ។ យម្បិ, ភន្តេ…បេ… ឥទំបាហំ, ភន្តេ, ភគវតោ អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ ធារេមិ។

“សម្មុខា មេតំ, ភន្តេ, ភគវតោ សុតំ, សម្មុខា បដិគ្គហិតំ – ‘យទា, អានន្ទ, ពោធិសត្តោ មាតុកុច្ឆិស្មា និក្ខមតិ, វិសទោវ និក្ខមតិ អមក្ខិតោ ឧទេន [ឧទ្ទេន (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] អមក្ខិតោ សេម្ហេន អមក្ខិតោ រុហិរេន អមក្ខិតោ កេនចិ អសុចិនា សុទ្ធោ វិសទោ [វិសុទ្ធោ (ស្យា។)]។ សេយ្យថាបិ, អានន្ទ, មណិរតនំ កាសិកេ វត្ថេ និក្ខិត្តំ នេវ មណិរតនំ កាសិកំ វត្ថំ មក្ខេតិ នាបិ កាសិកំ វត្ថំ មណិរតនំ មក្ខេតិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? ឧភិន្នំ សុទ្ធត្តា។ ឯវមេវ ខោ, អានន្ទ, យទា ពោធិសត្តោ មាតុកុច្ឆិស្មា និក្ខមតិ, វិសទោវ និក្ខមតិ អមក្ខិតោ ឧទេន អមក្ខិតោ សេម្ហេន អមក្ខិតោ រុហិរេន អមក្ខិតោ កេនចិ អសុចិនា សុទ្ធោ វិសទោ’តិ។ យម្បិ, ភន្តេ…បេ… ឥទំបាហំ, ភន្តេ, ភគវតោ អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ ធារេមិ។

“សម្មុខា មេតំ, ភន្តេ, ភគវតោ សុតំ, សម្មុខា បដិគ្គហិតំ – ‘យទា, អានន្ទ, ពោធិសត្តោ មាតុកុច្ឆិស្មា និក្ខមតិ, ទ្វេ ឧទកស្ស ធារា អន្តលិក្ខា បាតុភវន្តិ – ឯកា សីតស្ស, ឯកា ឧណ្ហស្ស; យេន ពោធិសត្តស្ស ឧទកកិច្ចំ ករោន្តិ មាតុ ចា’តិ។ យម្បិ, ភន្តេ…បេ… ឥទំបាហំ, ភន្តេ, ភគវតោ អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ ធារេមិ។

២០៥។ “សម្មុខា មេតំ, ភន្តេ, ភគវតោ សុតំ, សម្មុខា បដិគ្គហិតំ – ‘សម្បតិជាតោ, អានន្ទ, ពោធិសត្តោ សមេហិ បាទេហិ បថវិយំ

បតិដ្ឋហិត្វា ឧត្តរាភិមុខោ សត្តបទវីតិហារេន គច្ឆតិ, សេតម្ហិ ឆត្តេ អនុធារិយមានេ, សព្ពា ច ទិសា វិលោកេតិ, អាសភិញ្ច វាចំ ភាសតិ – អគ្គោហមស្មិ លោកស្ស, ជេដ្ឋោហមស្មិ លោកស្ស, សេដ្ឋោហមស្មិ លោកស្ស។ អយមន្តិមា ជាតិ , នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ’តិ។ យម្បិ, ភន្តេ…បេ… ឥទម្បាហំ, ភន្តេ, ភគវតោ អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ ធារេមិ។

“សម្មុខា មេតំ, ភន្តេ, ភគវតោ សុតំ, សម្មុខា បដិគ្គហិតំ – ‘យទា, អានន្ទ, ពោធិសត្តោ មាតុកុច្ឆិស្មា និក្ខមតិ, អថ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ អប្បមាណោ ឧឡារោ ឱភាសោ លោកេ បាតុភវតិ អតិក្កម្មេវ ទេវានំ ទេវានុភាវំ។ យាបិ តា លោកន្តរិកា អឃា អសំវុតា អន្ធការា អន្ធការតិមិសា យត្ថបិមេ ចន្ទិមសូរិយា ឯវំមហិទ្ធិកា ឯវំមហានុភាវា អាភាយ នានុភោន្តិ តត្ថបិ អប្បមាណោ ឧឡារោ ឱភាសោ លោកេ បាតុភវតិ អតិក្កម្មេវ ទេវានំ ទេវានុភាវំ។ យេបិ តត្ថ សត្តា ឧបបន្នា តេបិ តេនោភាសេន អញ្ញមញ្ញំ សញ្ជានន្តិ – អញ្ញេបិ កិរ, ភោ, សន្តិ សត្តា ឥធូបបន្នាតិ។ អយញ្ច ទសសហស្សី លោកធាតុ សង្កម្បតិ សម្បកម្បតិ សម្បវេធតិ, អប្បមាណោ ច ឧឡារោ ឱភាសោ លោកេ បាតុភវតិ អតិក្កម្មេវ ទេវានំ ទេវានុភាវ’ន្តិ។ យម្បិ, ភន្តេ…បេ… ឥទម្បាហំ, ភន្តេ, ភគវតោ អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ ធារេមី”តិ។

១០៥។ “តស្មាតិហ ត្វំ, អានន្ទ, ឥទម្បិ តថាគតស្ស អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ ធារេហិ។ ឥធានន្ទ, តថាគតស្ស វិទិតា វេទនា ឧប្បជ្ជន្តិ, វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ, វិទិតា អព្ភត្ថំ គច្ឆន្តិ; វិទិតា សញ្ញា ឧប្បជ្ជន្តិ, វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ, វិទិតា អព្ភត្ថំ គច្ឆន្តិ; វិទិតា វិតក្កា ឧប្បជ្ជន្តិ, វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ, វិទិតា អព្ភត្ថំ គច្ឆន្តិ។ ឥទម្បិ ខោ, ត្វំ, អានន្ទ, តថាគតស្ស អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ ធារេហី”តិ។ “យម្បិ, ភន្តេ, ភគវតោ វិទិតា វេទនា ឧប្បជ្ជន្តិ, វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ, វិទិតា អព្ភត្ថំ គច្ឆន្តិ; វិទិតា សញ្ញា… វិទិតា វិតក្កា ឧប្បជ្ជន្តិ, វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ, វិទិតា អព្ភត្ថំ គច្ឆន្តិ។ ឥទម្បាហំ, ភន្តេ, ភគវតោ អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ ធារេមី”តិ។

ឥទមវោច អាយស្មា អានន្ទោ។ សមនុញ្ញោ សត្ថា អហោសិ; អត្តមនា ច តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

អច្ឆរិយអព្ភុតសុត្តំ និដ្ឋិតំ តតិយំ។

៤។ ពាកុលសុត្តំ

១០៨។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ អាយស្មា ពាកុលោ [ពក្កុលោ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ អថ ខោ អចេលកស្សបោ អាយស្មតោ ពាកុលស្ស បុរាណគិហិសហាយោ យេនាយស្មា ពាកុលោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា ពាកុលេន សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អចេលកស្សបោ អាយស្មន្តំ ពាកុលំ ឯតទវោច –

“ᨠᩦᩅᨧᩥᩁᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣᩈᩥ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨻᩣᨠᩩᩃᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᩈᩦᨲᩥ ᨾᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨷᨶ ᨲᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨻᩣᨠᩩᩃ, ᩋᩈᩦᨲᩥᨿᩣ ᩅᩔᩮᩉᩥ ᨠᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨾᩮᨳᩩᨶᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨷᨭᩥᩈᩮᩅᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ? “ᨶ ᨡᩮᩣ ᨾᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᩔᨷ, ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ‘ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨷᨶ ᨲᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨻᩣᨠᩩᩃ, ᩋᩈᩦᨲᩥᨿᩣ ᩅᩔᩮᩉᩥ ᨠᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨾᩮᨳᩩᨶᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨷᨭᩥᩈᩮᩅᩥᨲᩮᩣ’ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᨾᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᩔᨷ, ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ‘ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨷᨶ ᨲᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨻᩣᨠᩩᩃ, ᩋᩈᩦᨲᩥᨿᩣ ᩅᩔᩮᩉᩥ ᨠᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨠᩣᨾᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣ’”ᨲᩥ? ( ) [(ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨷᨶ ᨲᩮ ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨻᨠ᩠ᨠᩩᩃ ᩋᩈᩦᨲᩥᨿᩣ ᩅᩔᩮᩉᩥ ᨠᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨠᩣᨾᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ᪨) (ᩈᩦ᪨ ᨷᩦ᪨)]

᪑᪑᪐᪨ “ᩋᩈᩦᨲᩥ ᨾᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ , ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔ ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨠᩣᨾᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᩴᨷᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩣᨠᩩᩃᩮᩣ ᩋᩈᩦᨲᩥ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔ ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨠᩣᨾᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᨿᩴ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨻᩣᨠᩩᩃᩔ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᩣᩁᩮᨾ᪨

“ᩋᩈᩦᨲᩥ ᨾᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔ ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨷᩣᨴᩈᨬ᩠ᨬᩴ...ᨷᩮ... ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩣᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᩴᨷᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩣᨠᩩᩃᩮᩣ ᩋᩈᩦᨲᩥ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔ ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩣᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ, ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᨿᩴ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨻᩣᨠᩩᩃᩔ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᩣᩁᩮᨾ᪨

“ᩋᩈᩦᨲᩥ ᨾᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔ ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨠᩣᨾᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᩴᨷᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩣᨠᩩᩃᩮᩣ ᩋᩈᩦᨲᩥ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔ ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨠᩣᨾᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ, ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᨿᩴ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨻᩣᨠᩩᩃᩔ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᩣᩁᩮᨾ᪨

“ᩋᩈᩦᨲᩥ ᨾᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔ ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨷᩣᨴᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ...ᨷᩮ... ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩣᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᩴᨷᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩣᨠᩩᩃᩮᩣ ᩋᩈᩦᨲᩥ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔ ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩣᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ, ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᨿᩴ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨻᩣᨠᩩᩃᩔ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᩣᩁᩮᨾ᪨

᪑᪑᪑᪨ “ᩋᩈᩦᨲᩥ ᨾᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔ ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨣᩉᨷᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩴ ᩈᩣᨴᩥᨲᩣ᪨ ᨿᩴᨷᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩣᨠᩩᩃᩮᩣ ᩋᩈᩦᨲᩥ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔ ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨣᩉᨷᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩴ ᩈᩣᨴᩥᨲᩣ, ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᨿᩴ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨻᩣᨠᩩᩃᩔ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᩣᩁᩮᨾ᪨

“ᩋᩈᩦᨲᩥ ᨾᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔ ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᩣ᪨ ᨿᩴᨷᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩣᨠᩩᩃᩮᩣ ᩋᩈᩦᨲᩥ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔ ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᩣ...ᨷᩮ... ᨵᩣᩁᩮᨾ᪨

“ᩋᩈᩦᨲᩥ ᨾᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔ ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᩈᩪᨧᩥᨿᩣ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᩥᨲᩣ...ᨷᩮ... ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᩁᨩᨶᩮᨶ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩁᨩᩥᨲᩣ... ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨠᨮᩥᨶᩮ [ᨠᨳᩥᨶᩮ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨷᩦ᪨)] ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᩥᨲᩣ... ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᩈᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦᨶᩴ ᨧᩦᩅᩁᨠᨾ᩠ᨾᩮ ᩅᩥᨧᩣᩁᩥᨲᩣ [ᩈᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦ ᨧᩦᩅᩁᨠᨾ᩠ᨾᩮ ᨻ᩠ᨿᩣᨷᩣᩁᩥᨲᩣ (ᩈᩦ᪨ ᨷᩦ᪨)] ... ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᩴ ᩈᩣᨴᩥᨲᩣ... ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ – ‘ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲ ᨾᩴ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣ’ᨲᩥ... ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨥᩁᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᩣ... ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨥᩁᩮ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩣ... ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩔ ᩋᨶᩩᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩈᩮᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲᩣ... ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᨧᨲᩩᨷ᩠ᨷᨴᨾ᩠ᨷᩥ ᨣᩣᨳᩴ... ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩩᨷᩔᨿᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲᩣ... ᨶᩣᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩥ

ភិក្ខុនិយា ធម្មំ ទេសិតា... នាភិជានាមិ សិក្ខមានាយ ធម្មំ ទេសិតា... នាភិជានាមិ សាមណេរិយា ធម្មំ ទេសិតា... នាភិជានាមិ បព្ពាជេតា... នាភិជានាមិ ឧបសម្បាទេតា... នាភិជានាមិ និស្សយំ ទាតា... នាភិជានាមិ សាមណេរេន ឧបដ្ឋាបិតា... នាភិជានាមិ ជន្តាឃរេ ន្ហាយិតា... នាភិជានាមិ ចុណ្ណេន ន្ហាយិតា... នាភិជានាមិ សព្រហ្មចារីគត្តបរិកម្មេ វិចារិតា [ព្យាបារិតា (សី. បី.)] ... នាភិជានាមិ អាពាធំ ឧប្បន្នបុព្ពំ, អន្តមសោ គទ្ទូហនមត្តម្បិ... នាភិជានាមិ ភេសជ្ជំ ឧបហរិតា, អន្តមសោ ហរិតកិខណ្ឌម្បិ... នាភិជានាមិ អបស្សេនកំ អបស្សយិតា... នាភិជានាមិ សេយ្យំ កប្បេតា។ យម្បាយស្មា...បេ... ធារេម។

“អសីតិ មេ, អាវុសោ, វស្សានិ បព្ពជិតស្ស នាភិជានាមិ គាមន្តសេនាសនេ វស្សំ ឧបគន្តា។ យម្បាយស្មា ពាកុលោ អសីតិយា វស្សេហិ នាភិជានាតិ គាមន្តសេនាសនេ វស្សំ ឧបគន្តា, ឥទម្បិ មយំ អាយស្មតោ ពាកុលស្ស អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ ធារេម។

“សត្តាហមេវ ខោ អហំ, អាវុសោ, សរណោ រដ្ឋបិណ្ឌំ ភុញ្ជិំ; អថ អដ្ឋមិយំ អញ្ញា ឧទបាទិ។ យម្បាយស្មា ពាកុលោ សត្តាហមេវ សរណោ រដ្ឋបិណ្ឌំ ភុញ្ជិ; អថ អដ្ឋមិយំ អញ្ញា ឧទបាទិ ឥទម្បិ មយំ អាយស្មតោ ពាកុលស្ស អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ ធារេម។

២១២។ “លភេយ្យាហំ, អាវុសោ ពាកុល, ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ បព្ពជ្ជំ, លភេយ្យំ ឧបសម្បទ”ន្តិ។ អលត្ថ ខោ អចេលកស្សបោ ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ បព្ពជ្ជំ, អលត្ថ ឧបសម្បទំ។ អចិរូបសម្បន្នោ បនាយស្មា កស្សបោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ នចិរស្សេវ – យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជន្តិ តទនុត្តរំ – ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ។ ‘ខីណា ជាតិ, វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ, កតំ ករណីយំ, នាបរំ ឥត្ថត្តាយា’តិ អព្ភញ្ញាសិ។ អញ្ញតរោ ខោ បនាយស្មា កស្សបោ អរហតំ អហោសិ។

អថ ខោ អាយស្មា ពាកុលោ អវាបុរណំ [អបាបុរណំ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] អាទាយ វិហារេន វិហារំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហ – “អភិក្កមថាយស្មន្តោ, អភិក្កមថាយស្មន្តោ។ អជ្ជ មេ បរិនិព្ពានំ ភវិស្សតី”តិ។ “យម្បាយស្មា ពាកុលោ អវាបុរណំ អាទាយ វិហារេន វិហារំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហ – ‘អភិក្កមថាយស្មន្តោ, អភិក្កមថាយស្មន្តោ; អជ្ជ មេ បរិនិព្ពានំ ភវិស្សតី’តិ, ឥទម្បិ មយំ អាយស្មតោ ពាកុលស្ស អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ ធារេម”។

អាយស្មា ពាកុលោ មជ្ឈេភិក្ខុសង្ឃស្ស និសិន្នកោវ បរិនិព្ពាយិ។ “យម្បាយស្មា ពាកុលោ មជ្ឈេភិក្ខុសង្ឃស្ស និសិន្នកោវ បរិនិព្ពាយិ, ឥទម្បិ មយំ អាយស្មតោ ពាកុលស្ស អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ ធារេមា”តិ។

ពាកុលសុត្តំ និដ្ឋិតំ ចតុត្ថំ។

៥. ទន្តភូមិសុត្តំ

២១៣។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន អចិរវតោ សមណុទ្ទេសោ អរញ្ញកុដិកាយំ វិហរតិ។ អថ ខោ ជយសេនោ រាជកុមារោ ជង្ឃាវិហារំ អនុចង្កមមានោ អនុវិចរមានោ យេន អចិរវតោ សមណុទ្ទេសោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អចិរវតេន សមណុទ្ទេសេន សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ជយសេនោ រាជកុមារោ អចិរវតំ សមណុទ្ទេសំ ឯតទវោច –

“សុតំ មេតំ, ភោ អគ្គិវេស្សន – ‘ឥធ ភិក្ខុ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ ផុសេយ្យ ចិត្តស្ស ឯកគ្គត’ន្តិ។ ‘ឯវមេតំ, រាជកុមារ, ឯវមេតំ, រាជកុមារ។ ឥធ ភិក្ខុ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ ផុសេយ្យ ចិត្តស្ស ឯកគ្គត’ន្តិ។ ‘សាធុ មេ ភវំ អគ្គិវេស្សនោ យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ ទេសេតូ’តិ។ ‘ន ខោ តេ អហំ, រាជកុមារ, សក្កោមិ យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ ទេសេតុំ។ អហញ្ច ហិ តេ, រាជកុមារ, យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ ទេសេយ្យំ, ត្វញ្ច មេ ភាសិតស្ស អត្ថំ ន អាជានេយ្យាសិ; សោ មមស្ស កិលមថោ, សា មមស្ស វិហេសា’តិ។ ‘ទេសេតុ មេ ភវំ អគ្គិវេស្សនោ យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ។ អប្បេវនាមាហំ ភោតោ អគ្គិវេស្សនស្ស ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានេយ្យ’ន្តិ។ ‘ទេសេយ្យំ ខោ តេ អហំ, រាជកុមារ, យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ។ សចេ មេ ត្វំ ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានេយ្យាសិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ មេ ត្វំ ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានេយ្យាសិ, យថាសកេ តិដ្ឋេយ្យាសិ, ន មំ តត្ថ ឧត្តរិំ បដិបុច្ឆេយ្យាសី’តិ។ ‘ទេសេតុ មេ ភវំ អគ្គិវេស្សនោ យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ។ សចេ អហំ ភោតោ អគ្គិវេស្សនស្ស ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានិស្សាមិ [អាជានេយ្យាមិ (ក។)], ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ អហំ ភោតោ អគ្គិវេស្សនស្ស ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានិស្សាមិ, យថាសកេ តិដ្ឋិស្សាមិ [តិដ្ឋេយ្យាមិ (ក។)], នាហំ តត្ថ ភវន្តំ អគ្គិវេស្សនំ ឧត្តរិំ បដិបុច្ឆិស្សាមី’”តិ។

២១៤។ អថ ខោ អចិរវតោ សមណុទ្ទេសោ ជយសេនស្ស រាជកុមារស្ស យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ ទេសេសិ។ ឯវំ វុត្តេ, ជយសេនោ រាជកុមារោ អចិរវតំ សមណុទ្ទេសំ ឯតទវោច – “អដ្ឋានមេតំ, ភោ អគ្គិវេស្សន, អនវកាសោ យំ ភិក្ខុ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ ផុសេយ្យ ចិត្តស្ស ឯកគ្គត”ន្តិ។ អថ ខោ ជយសេនោ រាជកុមារោ អចិរវតស្ស សមណុទ្ទេសស្ស អដ្ឋានតញ្ច អនវកាសតញ្ច បវេទេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។

អថ ខោ អចិរវតោ សមណុទ្ទេសោ អចិរបក្កន្តេ ជយសេនេ រាជកុមារេ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អចិរវតោ សមណុទ្ទេសោ យាវតកោ អហោសិ ជយសេនេន រាជកុមារេន សទ្ធិំ កថាសល្លាបោ តំ សព្ពំ ភគវតោ អារោចេសិ។

ឯវំ វុត្តេ, ភគវា អចិរវតំ សមណុទ្ទេសំ ឯតទវោច – “តំ កុតេត្ថ, អគ្គិវេស្សន, លព្ភា។ យំ តំ នេក្ខម្មេន ញាតព្ពំ នេក្ខម្មេន ទដ្ឋព្ពំ នេក្ខម្មេន បត្តព្ពំ នេក្ខម្មេន សច្ឆិកាតព្ពំ តំ វត ជយសេនោ រាជកុមារោ កាមមជ្ឈេ វសន្តោ កាមេ បរិភុញ្ជន្តោ កាមវិតក្កេហិ ខជ្ជមានោ កាមបរិឡាហេន បរិឌយ្ហមានោ កាមបរិយេសនាយ ឧស្សុកោ [ឧស្សុក្កោ (សី។ បី។)] ញស្សតិ វា ទក្ខតិ វា សច្ឆិ វា

ករិស្សតី”តិ – នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ។

១២៨។ “សេយ្យថាបិស្សុ, អគ្គិវេស្សន, ទ្វេ ហត្ថិទម្មា វា អស្សទម្មា វា គោទម្មា វា សុទន្តា សុវិនីតា, ទ្វេ ហត្ថិទម្មា វា អស្សទម្មា វា គោទម្មា វា អទន្តា អវិនីតា។ តំ កិំ មញ្ញសិ, អគ្គិវេស្សន, យេ តេ ទ្វេ ហត្ថិទម្មា វា អស្សទម្មា វា គោទម្មា វា សុទន្តា សុវិនីតា, អបិ នុ តេ ទន្តាវ ទន្តការណំ គច្ឆេយ្យុំ, ទន្តាវ ទន្តភូមិំ សម្បាបុណេយ្យុ”ន្តិ? “ឯវំ, ភន្តេ”។ “យេ បន តេ ទ្វេ ហត្ថិទម្មា វា អស្សទម្មា វា គោទម្មា វា អទន្តា អវិនីតា, អបិ នុ តេ អទន្តាវ ទន្តការណំ គច្ឆេយ្យុំ, អទន្តាវ ទន្តភូមិំ សម្បាបុណេយ្យុំ, សេយ្យថាបិ តេ ទ្វេ ហត្ថិទម្មា វា អស្សទម្មា វា គោទម្មា វា សុទន្តា សុវិនីតា”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “ឯវមេវ ខោ, អគ្គិវេស្សន, យំ តំ នេក្ខម្មេន ញាតព្វំ នេក្ខម្មេន ទដ្ឋព្វំ នេក្ខម្មេន បត្តព្វំ នេក្ខម្មេន សច្ឆិកាតព្វំ តំ វត ជយសេនោ រាជកុមារោ កាមមជ្ឈេ វសន្តោ កាមេ បរិភុញ្ជន្តោ កាមវិតក្កេហិ ខជ្ជមានោ កាមបរិឡាហេន បរិឌយ្ហមានោ កាមបរិយេសនាយ ឧស្សុកោ ញស្សតិ វា ទក្ខតិ វា សច្ឆិ វា ករិស្សតី”តិ – នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ។

១២៩។ “សេយ្យថាបិ , អគ្គិវេស្សន, គាមស្ស វា និគមស្ស វា អវិទូរេ មហាបព្វតោ។ តមេនំ ទ្វេ សហាយកា តម្ហា គាមា វា និគមា វា និក្ខមិត្វា ហត្ថវិលង្ឃកេន យេន សោ បព្វតោ តេនុបសង្កមេយ្យុំ; ឧបសង្កមិត្វា ឯកោ សហាយកោ ហេដ្ឋា បព្វតបាទេ តិដ្ឋេយ្យ, ឯកោ សហាយកោ ឧបរិបព្វតំ អារោហេយ្យ។ តមេនំ ហេដ្ឋា បព្វតបាទេ ឋិតោ សហាយកោ ឧបរិបព្វតេ ឋិតំ សហាយកំ ឯវំ វទេយ្យ – ‘យំ, សម្ម, កិំ ត្វំ បស្សសិ ឧបរិបព្វតេ ឋិតោ’តិ? សោ ឯវំ វទេយ្យ – ‘បស្សាមិ ខោ អហំ, សម្ម, ឧបរិបព្វតេ ឋិតោ អារាមរាមណេយ្យកំ វនរាមណេយ្យកំ ភូមិរាមណេយ្យកំ បោក្ខរណីរាមណេយ្យក’”ន្តិ។

“សោ ឯវំ វទេយ្យ – ‘អដ្ឋានំ ខោ ឯតំ, សម្ម , អនវកាសោ យំ ត្វំ ឧបរិបព្វតេ ឋិតោ បស្សេយ្យាសិ អារាមរាមណេយ្យកំ វនរាមណេយ្យកំ ភូមិរាមណេយ្យកំ បោក្ខរណីរាមណេយ្យក’ន្តិ។ តមេនំ ឧបរិបព្វតេ ឋិតោ សហាយកោ ហេដ្ឋិមបព្វតបាទំ ឱរោហិត្វា តំ សហាយកំ ពាហាយំ គហេត្វា ឧបរិបព្វតំ អារោបេត្វា មុហុត្តំ អស្សាសេត្វា ឯវំ វទេយ្យ – ‘យំ, សម្ម, កិំ ត្វំ បស្សសិ ឧបរិបព្វតេ ឋិតោ’តិ? សោ ឯវំ វទេយ្យ – ‘បស្សាមិ ខោ អហំ, សម្ម, ឧបរិបព្វតេ ឋិតោ អារាមរាមណេយ្យកំ វនរាមណេយ្យកំ ភូមិរាមណេយ្យកំ បោក្ខរណីរាមណេយ្យក’”ន្តិ ។

“សោ ឯវំ វទេយ្យ – ‘ឥទានេវ ខោ តេ, សម្ម, ភាសិតំ – មយំ ឯវំ អាជានាម – អដ្ឋានំ ខោ ឯតំ សម្ម, អនវកាសោ យំ ត្វំ ឧបរិបព្វតេ ឋិតោ បស្សេយ្យាសិ អារាមរាមណេយ្យកំ វនរាមណេយ្យកំ ភូមិរាមណេយ្យកំ បោក្ខរណីរាមណេយ្យក’ន្តិ។ ឥទានេវ ច បន តេ ភាសិតំ មយំ ឯវំ អាជានាម – ‘បស្សាមិ ខោ អហំ, សម្ម, ឧបរិបព្វតេ ឋិតោ អារាមរាមណេយ្យកំ វនរាមណេយ្យកំ ភូមិរាមណេយ្យកំ បោក្ខរណីរាមណេយ្យក’ន្តិ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ – ‘តថា ហិ បនាហំ, សម្ម, ឥមិនា មហតា បព្វតេន អាវុតោ [អាវដោ (សី។ អដ្ឋ។ បី។), អាវុដោ (ស្យា។ កំ។ ក។)] ទដ្ឋេយ្យំ នាទ្ទស’”ន្តិ។

“អនោ យហត្តតនេត, អក្កិនេចស្សត, អចិន្ញាលខេត្ត ឌឃសេនោ ទាឌក្យាននា អាចុនោ តិចុនោ [តិចុនេះ (ឃ្យា៓ កា៓ បិ៓ ក៓)] ឈ្ចុនេះ [ឈ្ចុនោ (សិ៓), ឈ្ចុនេះ (ឃ្យា៓ កា៓ បិ៓)] បទិនេយាតន្តេ៓ នេរ ចត ឃំ តំ នេតក្លូនេ្វត ខាតេត្ត នេតក្លូនេ្វត ឌេ្ឌត្ត នេតក្លូនេ្វត បត្តត្ត នេតក្លូនេ្វត សត្តិកាតត្ត តំ ចត ឌឃនេរនោ ទាឌក្យាននា កាយយន្ត្រេចសន្តោ កានេយ បទិកុន្ញានន្តោ កាយចិតនក្កហិ លន្ញានោ កាយបទិញ្ញអានេហត បទិឌឃ្ឍានោ កាយបទិនេយសតាយ ក្ដស្សុនោ ខាយ្យតិ ចា ឌក្លតិ ចា សត្តិ ចា ពទិស្សតិតិ – នេតតំ ផាត់ ចិន្ញតិ ៓ សនេច នេលា តំ, អក្កិនេចស្សត, ឌឃនេរតស្ស ទាឌក្យានស្ស ត្តយា នេគ្ក ក្ដបយា បឌិកានេយឃ្ញ [បឌិកានេឃ្ញ (សិ៓ ឃ្យា៓ កា៓ បិ៓)], អតន្តទិយំ នេត ឌឃនេរនោ ទាឌក្យាននា បសិនេឃ្ញ, បននេក្ដា ច នេត បនត្តាកាទំ កនេឃ្យា”តិ៓ “ក្យនោ បត យំ, កនេត្តា, ឌឃនេរតស្ស ទាឌក្យានស្ស ត្តយា នេគ្ក ក្ដបយា បឌិកាឃិស្សត្តិ [បឌិកាសិស្សត្តិ (សិ៓ ឃ្យា៓ កា៓ បិ៓)] អតន្តទិយា បុនេត្ត អស្សុតបុន្តា, នេរឃ្យចាបិ កកចត្ត”ត្តិ?

១៦៧៓ “នេរឃ្យចាបិ , អក្កិនេចស្សត, ទាឌា លត្តិនេយា ឃុន្តាចនិនេត្តា តាកចតិកំ អាយនេត្តតិ – ‘ឲហិ ត្វំ, សម្ម តាកចតិក, ទនេត្តា តាកំ អភិទូហិត្វា តាកចតំ បចិសិត្វា អាទន្ញាកំ តាកំ អតិបឃ្សិត្វា ទនេត្តា តាកស្ស កិចាឃំ ក្ដបតិតត្តាហិ’តិ៓ ‘ឲចំ, នេឌចា’តិ នេលា, អក្កិនេចស្សត, តាកចតិនេកា ទនេត្តា លត្តិឃស្ស ឃុន្តាចនិត្តស្ស បឌិស្សុត្វា ទនេត្តា តាកំ អភិទូហិត្វា តាកចតំ បចិសិត្វា អាទន្ញាកំ តាកំ អតិបឃ្សិត្វា ទនេត្តា តាកស្ស កិចាឃំ ក្ដបតិតត្តតិ៓ តនេយតំ ទនេត្តា តានេកា អត្តខាកាយំ តិហនតិ៓ ឲត្តាចតា នេលា, អក្កិនេចស្សត, អាទន្ញានេកា តានេកា អត្តខាកាយំ កនេតា នេហាតិ៓ ឲត្តនេកគា [ឲតនេកគា (សិ៓ បិ៓)] ហិ, អក្កិនេចស្សត, អាទន្ញាកា តាកា ឃឌិចំ – តាកចតំ៓ តនេយតំ តាកចតិនេកា ទនេត្តា លត្តិឃស្ស ឃុន្តាចនិត្តស្ស អានេទានេចសិ – ‘អត្តខាកាយកនេតា នេលា [នេលា នេត (ឃ្យា៓ កា៓ ក៓)], នេឌច, អាទន្ញានេកា តានេកា’តិ៓ អច នេលា អក្កិនេចស្សត, តនេយតំ ទាឌា លត្តិនេយា ឃុន្តាចនិនេត្តា ហត្តិឌមកំ អាយនេត្តសិ – ‘ឲហិ ត្វំ, សម្ម ហត្តិឌមក, អាទន្ញាកំ តាកំ ឌមយាហិ អាទន្ញាកាតន្តេច សិលិតំ អភិតិម្ហូឌតាយ អាទន្ញាកាតន្តេច សនេរន្កប្បាតំ អភិតិម្ហូឌតាយ អាទន្ញាកាតន្តេច ឌនេចកិលមចបទិញ្ញអាហាតំ អភិតិម្ហូឌតាយ កាយនេត្ត អភិនេយាបតាយ យតុស្សកនេត្តសុ សិនេលសុ សមាឌបតាយា’”តិ [សមាឌាបតាយាតិ (?)]៓

“‘ឲចំ , នេឌចា’តិ នេលា, អក្កិនេចស្សត, ហត្តិឌមនេកា ទនេត្តា លត្តិឃស្ស ឃុន្តាចនិត្តស្ស បឌិស្សុត្វា យហត្តំ ចម្ភំ បចចិឃំ តិខលិត្វា អាទន្ញាកស្ស តាកស្ស កិចាឃំ ក្ដបតិតត្តតិ អាទន្ញាកាតន្តេច សិលិតំ អភិតិម្ហូឌតាយ អាទន្ញាកាតន្តេច សនេរន្កប្បាតំ អភិតិម្ហូឌតាយ អាទន្ញាកាតន្តេច ឌនេចកិលមចបទិញ្ញអាហាតំ អភិតិម្ហូឌតាយ កាយនេត្ត អភិនេយាបតាយ យតុស្សកនេត្តសុ សិនេលសុ សមាឌបតាយ៓ តនេយតំ ហត្តិឌមនេកា ឃា សា ចាចា នេតលិ កណ្ណសុខា នេបមតិយា ហឌយង្គមា នេបារិ ពហុឌតកត្តា ពហុឌតមតាបា តចារូបិហិ ចាចាហិ សមុទាចទតិ៓ ឃនេតា នេលា, អក្កិនេចស្សត, អាទន្ញានេកា តានេកា ហត្តិឌមកស្ស ឃា សា ចាចា នេតលិ កណ្ណសុខា នេបមតិយា ហឌយង្គមា នេបារិ ពហុឌតកត្តា ពហុឌតមតាបា តចារូបិហិ ចាចាហិ សមុទាចទិយមានោ សុស្សុសតិ, នេរាតំ ឈ្ចឌហតិ, អន្ញា ចិត្តំ ក្ដបដ្ឋានេបតិ; តនេយតំ ហត្តិឌមនេកា ក្ដត្តរិ តិណឃាសោទកំ អតុប្បនេចត្តិ៓

“ឃនេតា នេលា, អក្កិនេចស្សត, អាទន្ញានេកា តានេកា ហត្តិឌមកស្ស តិណឃាសោទកំ បឌិក្កណ្ហាតិ, តត្រ ហត្តិឌមកស្ស ឲចំ នេហាតិ – ‘ឌីចិស្សតិ នេលា [តុ នេលា (សិ៓ ក៓)] ខាតិ អាទន្ញានេកា [ទនេត្តា (សិ៓ បិ៓)] តានេកា’តិ៓ តនេយតំ ហត្តិឌមនេកា ក្ដត្តរិ កានេណំ កានេរតិ – ‘អាឌិយ, នេកា, តិក្ខិប, នេកា’តិ៓ ឃនេតា នេលា, អក្កិនេចស្សត, អាទន្ញានេកា តានេកា ហត្តិឌមកស្ស អាឌាតតិនេក្លរប ចចតកនេរា នេហាតិ ឈ្ចាឌប្បឌិកនេរា,

តមេនំ ហត្ថិទមកោ ឧត្តរិ ការណំ ការេតិ – ‘អភិក្កម, ភោ, បដិក្កម, ភោ’តិ។ យទា ខោ, អគ្គិវេស្សន, អារញ្ញកោ នាគោ ហត្ថិទមកស្ស អភិក្កមបដិក្កមវចនករោ ហោតិ ឱវាទបដិករោ, តមេនំ ហត្ថិទមកោ ឧត្តរិ ការណំ ការេតិ – ‘ឧដ្ឋហ, ភោ, និសីទ, ភោ’តិ។ យទា ខោ, អគ្គិវេស្សន, អារញ្ញកោ នាគោ ហត្ថិទមកស្ស ឧដ្ឋាននិសជ្ជាយ វចនករោ ហោតិ ឱវាទបដិករោ, តមេនំ ហត្ថិទមកោ ឧត្តរិ អានេញ្ជំ នាម ការណំ ការេតិ, មហន្តស្ស ផលកំ សោណ្ឌាយ ឧបនិពន្ធតិ, តោមរហត្ថោ ច បុរិសោ ឧបរិគីវាយ និសិន្នោ ហោតិ, សមន្តតោ ច តោមរហត្ថា បុរិសា បរិវារេត្វា ឋិតា ហោន្តិ, ហត្ថិទមកោ ច ទីឃតោមរយដ្ឋិំ គហេត្វា បុរតោ ឋិតោ ហោតិ។ សោ អានេញ្ជំ ការណំ ការិយមានោ នេវ បុរិមេ បាទេ ចោបេតិ ន បច្ឆិមេ បាទេ ចោបេតិ, ន បុរិមកាយំ ចោបេតិ ន បច្ឆិមកាយំ ចោបេតិ, ន សីសំ ចោបេតិ, ន កណ្ណេ ចោបេតិ, ន ទន្តេ ចោបេតិ , ន នង្គុដ្ឋំ ចោបេតិ, ន សោណ្ឌំ ចោបេតិ។ សោ ហោតិ អារញ្ញកោ នាគោ ខមោ សត្តិប្បហារានំ អសិប្បហារានំ ឧសុប្បហារានំ សរបត្តប្បហារានំ [បរសត្ថប្បហារានំ (សី។), បរសត្តុប្បហារានំ (ស្យា។ កំ។ បី។)] ភេរិបណវសង្ខដិណ្ឌិមនិន្នាទសទ្ទានំ [ភេរិបណវសង្ខតិណវនិន្នាទសទ្ទានំ (បី។)] សព្វវង្កទោសនិហិតនិន្នីតកសាវោ រាជារហោ រាជភោគ្គោ រញ្ញោ អង្គន្តេវ សង្ខំ គច្ឆតិ។

២១៦។ “ឯវមេវ ខោ, អគ្គិវេស្សន, ឥធ តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវា។ សោ ឥមំ លោកំ សទេវកំ សមារកំ សព្រហ្មកំ សស្សមណព្រាហ្មណិំ បជំ សទេវមនុស្សំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេតិ។ សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ, កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ។ តំ ធម្មំ សុណាតិ គហបតិ វា គហបតិបុត្តោ វា អញ្ញតរស្មិំ វា កុលេ បច្ចាជាតោ។ សោ តំ ធម្មំ សុត្វា តថាគតេ សទ្ធំ បដិលភតិ។ សោ តេន សទ្ធាបដិលាភេន សមន្នាគតោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘សម្ពាធោ ឃរាវាសោ រជាបថោ, អព្ភោកាសោ បព្ពជ្ជា។ នយិទំ សុករំ អគារំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ។ យំនូនាហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជេយ្យ’ន្តិ។

“សោ អបរេន សមយេន អប្បំ វា ភោគក្ខន្ធំ បហាយ មហន្តំ វា ភោគក្ខន្ធំ បហាយ អប្បំ វា ញាតិបរិវដ្ដំ បហាយ មហន្តំ វា ញាតិបរិវដ្ដំ បហាយ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជតិ។ ឯត្តាវតា ខោ, អគ្គិវេស្សន, អរិយសាវកោ អព្ភោកាសគតោ ហោតិ។ ឯត្ថគេធា ហិ, អគ្គិវេស្សន, ទេវមនុស្សា យទិទំ – បញ្ច កាមគុណា។ តមេនំ តថាគតោ ឧត្តរិ វិនេតិ – ‘ឯហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, សីលវា ហោហិ, បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរាហិ អាចារគោចរសម្បន្នោ, អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី, សមាទាយ សិក្ខស្សុ សិក្ខាបទេសូ’’តិ។

“យតោ ខោ, អគ្គិវេស្សន, អរិយសាវកោ សីលវា ហោតិ, បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី, សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ, តមេនំ តថាគតោ ឧត្តរិ វិនេតិ – ‘ឯហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ ហោហិ, ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា មា និមិត្តគ្គាហី…បេ… (យថា គណកមោគ្គល្លានសុត្តន្តេ, ឯវំ វិត្ថារេតព្ពានិ។)

១០៩។ “សោ ឥមេ បញ្ច នីវរណេ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្ពលីករណេ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។ វេទនាសុ…បេ… ចិត្តេ…បេ… ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។ សេយ្យថាបិ, អគ្គិវេស្សន, ហត្ថិទមកោ មហន្តំ ថម្ភំ បថវិយំ និខណិត្វា អារញ្ញកស្ស នាគស្ស គីវាយំ ឧបនិពន្ធតិ អារញ្ញកានញ្ចេវ សីលានំ អភិនិម្មទនាយ អារញ្ញកានញ្ចេវ សរសង្កប្បានំ អភិនិម្មទនាយ អារញ្ញកានញ្ចេវ ទរថកិលមថបរិឡាហានំ អភិនិម្មទនាយ គាមន្តេ អភិរមាបនាយ មនុស្សកន្តេសុ សីលេសុ សមាទបនាយ; ឯវមេវ ខោ, អគ្គិវេស្សន, អរិយសាវកស្ស ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ចេតសោ ឧបនិពន្ធនា ហោន្តិ គេហសិតានញ្ចេវ សីលានំ អភិនិម្មទនាយ គេហសិតានញ្ចេវ សរសង្កប្បានំ អភិនិម្មទនាយ គេហសិតានញ្ចេវ ទរថកិលមថបរិឡាហានំ អភិនិម្មទនាយ ញាយស្ស អធិគមាយ និព្ពានស្ស សច្ឆិកិរិយាយ។

១១០។ “តមេនំ តថាគតោ ឧត្តរឹ វិនេតិ – ‘ឯហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, កាយេ កាយានុបស្សី វិហរាហិ , មា ច កាមូបសំហិតំ វិតក្កំ វិតក្កេសិ។ វេទនាសុ… ចិត្តេ… ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរាហិ, មា ច កាមូបសំហិតំ វិតក្កំ វិតក្កេសី’”តិ។

“សោ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ…បេ… តតិយំ ឈានំ… ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេតិ។ សោ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ, សេយ្យថិទំ – ឯកម្បិ ជាតិំ ទ្វេបិ ជាតិយោ…បេ… ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ។

១១១។ “សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ សត្តានំ ចុតូបបាតញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេតិ។ សោ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្ពណ្ណេ, សុគតេ ទុគ្គតេ…បេ… យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ។

“សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ អាសវានំ ខយញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេតិ។ សោ ‘ឥទំ ទុក្ខ’ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ, ‘អយំ ទុក្ខសមុទយោ’តិ យថាភូតំ បជានាតិ, ‘អយំ ទុក្ខនិរោធោ’តិ យថាភូតំ បជានាតិ, ‘អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា’តិ យថាភូតំ បជានាតិ; ‘ឥមេ អាសវា’តិ យថាភូតំ បជានាតិ, ‘អយំ អាសវសមុទយោ’តិ យថាភូតំ បជានាតិ, ‘អយំ អាសវនិរោធោ’តិ យថាភូតំ បជានាតិ, ‘អយំ អាសវនិរោធគាមិនី បដិបទា’តិ យថាភូតំ បជានាតិ។ តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ, ភវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ, អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ។ វិមុត្តស្មិំ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ។ ‘ខីណា ជាតិ, វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ, កតំ ករណីយំ, នាបរំ ឥត្ថត្តាយា’តិ បជានាតិ។

“សោ ហោតិ ភិក្ខុ ខមោ សីតស្ស ឧណ្ហស្ស ជិឃច្ឆាយ បិបាសាយ ឌំសមកសវាតាតបសរីសបសម្ផស្សានំ ទុរុត្តានំ ទុរាគតានំ វចនបថានំ,

ឧប្បន្នានំ សារីរិកានំ វេទនានំ ទុក្ខានំ តិព្ពានំ ខរានំ កដុកានំ អសាតានំ អមនាបានំ បាណហរានំ អធិវាសកជាតិកោ ហោតិ សព្ពរាគទោសមោហនិហិតនិទ្ធន្តកសាវោ អាហុនេយ្យោ បាហុនេយ្យោ ទក្ខិណេយ្យោ អញ្ជលិករណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស។

១១១. “មហល្លកោ ចេបិ, អគ្គិវេស្សន, រញ្ញោ នាគោ អទន្តោ អវិនីតោ កាលង្ករោតិ, ‘អទន្តមរណំ [អទន្តំ មរណំ (ក.)] មហល្លកោ រញ្ញោ នាគោ កាលង្កតោ’ត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ; មជ្ឈិមោ ចេបិ, អគ្គិវេស្សន, រញ្ញោ នាគោ។ ទហរោ ចេបិ, អគ្គិវេស្សន, រញ្ញោ នាគោ អទន្តោ អវិនីតោ កាលង្ករោតិ , ‘អទន្តមរណំ ទហរោ រញ្ញោ នាគោ កាលង្កតោ’ត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ; ឯវមេវ ខោ, អគ្គិវេស្សន, ថេរោ ចេបិ ភិក្ខុ អខីណាសវោ កាលង្ករោតិ, ‘អទន្តមរណំ ថេរោ ភិក្ខុ កាលង្កតោ’ត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ; មជ្ឈិមោ ចេបិ, អគ្គិវេស្សន, ភិក្ខុ។ នវោ ចេបិ, អគ្គិវេស្សន, ភិក្ខុ អខីណាសវោ កាលង្ករោតិ, ‘អទន្តមរណំ នវោ ភិក្ខុ កាលង្កតោ’ត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ។

“មហល្លកោ ចេបិ, អគ្គិវេស្សន, រញ្ញោ នាគោ សុទន្តោ សុវិនីតោ កាលង្ករោតិ, ‘ទន្តមរណំ មហល្លកោ រញ្ញោ នាគោ កាលង្កតោ’ត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ; មជ្ឈិមោ ចេបិ, អគ្គិវេស្សន, រញ្ញោ នាគោ… ទហរោ ចេបិ, អគ្គិវេស្សន, រញ្ញោ នាគោ សុទន្តោ សុវិនីតោ កាលង្ករោតិ, ‘ទន្តមរណំ ទហរោ រញ្ញោ នាគោ កាលង្កតោ’ត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ; ឯវមេវ ខោ, អគ្គិវេស្សន, ថេរោ ចេបិ ភិក្ខុ ខីណាសវោ កាលង្ករោតិ, ‘ទន្តមរណំ ថេរោ ភិក្ខុ កាលង្កតោ’ត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ; មជ្ឈិមោ ចេបិ, អគ្គិវេស្សន, ភិក្ខុ។ នវោ ចេបិ, អគ្គិវេស្សន, ភិក្ខុ ខីណាសវោ កាលង្ករោតិ, ‘ទន្តមរណំ នវោ ភិក្ខុ កាលង្កតោ’ត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតី”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនោ អចិរវតោ សមណុទ្ទេសោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ។

ទន្តភូមិសុត្តំ និដ្ឋិតំ បញ្ចមំ។

៦. ភូមិជសុត្តំ

១១២. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ អថ ខោ អាយស្មា ភូមិជោ បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន ជយសេនស្ស រាជកុមារស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ អថ ខោ ជយសេនោ រាជកុមារោ យេនាយស្មា ភូមិជោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា ភូមិជេន សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ជយសេនោ រាជកុមារោ អាយស្មន្តំ ភូមិជំ ឯតទវោច – “សន្តិ, ភោ ភូមិជ, ឯកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ – ‘អាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្ពា [ចរតិ, អភព្ពោ (សី. បី.)] ផលស្ស អធិគមាយ; អនាសញ្ចេបិ [អាសញ្ច អនាសញ្ច ចេបិ (អដ្ឋ.)] ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្ពា ផលស្ស អធិគមាយ; អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្ពា ផលស្ស អធិគមាយ; នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្ពា ផលស្ស អធិគមាយា’តិ។ ឥធ ភោតោ ភូមិជស្ស សត្ថា កិំវាទី [កិំវាទី កិំទិដ្ឋិ (ស្យា. កំ. ក.)] កិមក្ខាយី”តិ? “ន

ខោ មេតំ, រាជកុមារ, ភគវតោ សម្មុខា សុតំ, សម្មុខា បដិគ្គហិតំ។ ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ ភគវា ឯវំ ព្យាករេយ្យ – ‘អាសញ្ចេបិ ករិត្វា អយោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ ; អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា អយោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ; អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា អយោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ; នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា អយោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ។ អាសញ្ចេបិ ករិត្វា យោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ ; អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា យោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ; អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា យោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ; នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា យោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្វា ផលស្ស អធិគមាយា’តិ។ ន ខោ មេ តំ, រាជកុមារ, ភគវតោ សម្មុខា សុតំ, សម្មុខា បដិគ្គហិតំ។ ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ ភគវា ឯវំ ព្យាករេយ្យា”តិ។ “សចេ ខោ ភវតោ ភូមិជស្ស សត្ថា ឯវំវាទី [ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី (ស្យា។ កំ។ ក។)] ឯវមក្ខាយី, អទ្ធា ភវតោ ភូមិជស្ស សត្ថា សព្វេសំយេវ បុថុសមណព្រាហ្មណានំ មុទ្ធានំ [ពុទ្ធានំ (ក។) មុទ្ធានន្តិមុទ្ធំ, មត្ថកន្តិ អត្ថោ] មញ្ញេ អាហច្ច តិដ្ឋតី”តិ ។ អថ ខោ ជយសេនោ រាជកុមារោ អាយស្មន្តំ ភូមិជំ សកេនេវ ថាលិបាកេន បរិវិសិ។

១១៣។ អថ ខោ អាយស្មា ភូមិជោ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា ភូមិជោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ឥធាហំ, ភន្តេ, បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន ជយសេនស្ស រាជកុមារស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិំ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិំ។ អថ ខោ, ភន្តេ, ជយសេនោ រាជកុមារោ យេនាហំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា មយា សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ, ភន្តេ, ជយសេនោ រាជកុមារោ មំ ឯតទវោច – ‘សន្តិ, ភោ ភូមិជ, ឯកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ – អាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ; អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា...បេ... អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ; នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្វា ផលស្ស អធិគមាយា’តិ។ ‘ឥធ ភវតោ ភូមិជស្ស សត្ថា កិំវាទី កិមក្ខាយី’តិ? ឯវំ វុត្តេ អហំ, ភន្តេ, ជយសេនំ រាជកុមារំ ឯតទវោចំ – ‘ន ខោ មេ តំ, រាជកុមារ, ភគវតោ សម្មុខា សុតំ, សម្មុខា បដិគ្គហិតំ។ ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ ភគវា ឯវំ ព្យាករេយ្យ – អាសញ្ចេបិ ករិត្វា អយោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ; អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា អយោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ; អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា អយោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ; នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា អយោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ។ អាសញ្ចេបិ ករិត្វា យោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ; អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា...បេ... អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា...បេ... នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា យោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្វា ផលស្ស អធិគមាយាតិ។ ន ខោ មេ តំ, រាជកុមារ, ភគវតោ សម្មុខា សុតំ, សម្មុខា បដិគ្គហិតំ។ ឋានញ្ច ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ ភគវា ឯវំ ព្យាករេយ្យា’តិ។ ‘សចេ ភវតោ ភូមិជស្ស សត្ថា ឯវំវាទី ឯវមក្ខាយី, អទ្ធា ភវតោ ភូមិជស្ស សត្ថា សព្វេសំយេវ បុថុសមណព្រាហ្មណានំ មុទ្ធានំ មញ្ញេ អាហច្ច តិដ្ឋតី’តិ។ ‘កច្ចាហំ, ភន្តេ, ឯវំ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាករមានោ វុត្តវាទី ចេវ ភគវតោ ហោមិ, ន ច ភគវន្តំ អភូតេន អព្ភាចិក្ខាមិ, ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករោមិ, ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុវាទោ គារយ្ហំ ឋានំ អាគច្ឆតី’”តិ?

“ຕຄ຺ຆ ຕ຺ວໍ, ຠູມິຊ, ອິທໍ ປຸຏ຺ໂຐ ອິທໍ ພ຺ຍາກຣມາໂນ ວຸຕ຺ຕວາທີ ເຈວ ເມ ໂຫສິ, ນ ຈ ມໍ ອຠູເຕນ ອພ຺ຠາຈິກ຺ຂສິ, ຘມ຺ມສ຺ສ ຈານຸຘມ຺ມໍ ພ຺ຍາກໂຣສິ, ນ ຈ ໂກຈິ ສຫຘມ຺ມິໂກ ວາທານຸວາໂທ ຄາຣຍ຺ຫໍ ຐານໍ ອາຄຈ຺ຉຕິ. ເຍ ຫິ ເກຈິ, ຠູມິຊ, ສມຓາ ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ວາ ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິໂນ ມິຈ຺ຉາສງ຺ກປ຺ປາ ມິຈ຺ຉາວາຈາ ມິຈ຺ຉາກມ຺ມນ຺ຕາ ມິຈ຺ຉາອາຊີວາ ມິຈ຺ຉາວາຍາມາ ມິຈ຺ຉາສຕີ ມິຈ຺ຉາສມາຘິໂນ ເຕ ອາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ຈຣນ຺ຕິ, ອຠພ຺ພາ ຜລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ; ອນາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ຈຣນ຺ຕິ, ອຠພ຺ພາ ຜລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ; ອາສຎ຺ຈ ອນາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ຈຣນ຺ຕິ, ອຠພ຺ພາ ຜລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ; ເນວາສໍ ນານາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ຈຣນ຺ຕິ, ອຠພ຺ພາ ຜລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ. ຕໍ ກິສ຺ສ ເຫຕຸ? ອໂຍນິ ເຫສາ, ຠູມິຊ, ຜລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ.

໑໑໓. “ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠູມິຊ, ປຸຣິໂສ ເຕລຕ຺ຖິໂກ ເຕລຄເວສີ ເຕລປຣິເຍສນໍ ຈຣມາໂນ ວາລິກໍ ໂທຓິຍາ ອາກິຣິຕ຺ວາ ອຸທເກນ ປຣິປ຺ໂຜສກໍ ປຣິປ຺ໂຜສກໍ ປີເຬຍ຺ຍ. ອາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ວາລິກໍ ໂທຓິຍາ ອາກິຣິຕ຺ວາ ອຸທເກນ ປຣິປ຺ໂຜສກໍ ປຣິປ຺ໂຜສກໍ ປີເຬຍ຺ຍ, ອຠພ຺ໂພ ເຕລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ; ອນາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ວາລິກໍ ໂທຓິຍາ ອາກິຣິຕ຺ວາ ອຸທເກນ ປຣິປ຺ໂຜສກໍ ປຣິປ຺ໂຜສກໍ ປີເຬຍ຺ຍ, ອຠພ຺ໂພ ເຕລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ; ອາສຎ຺ຈ ອນາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ວາລິກໍ ໂທຓິຍາ ອາກິຣິຕ຺ວາ ອຸທເກນ ປຣິປ຺ໂຜສກໍ ປຣິປ຺ໂຜສກໍ ປີເຬຍ຺ຍ, ອຠພ຺ໂພ ເຕລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ; ເນວາສໍ ນານາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ວາລິກໍ ໂທຓິຍາ ອາກິຣິຕ຺ວາ ອຸທເກນ ປຣິປ຺ໂຜສກໍ ປຣິປ຺ໂຜສກໍ ປີເຬຍ຺ຍ, ອຠພ຺ໂພ ເຕລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ. ຕໍ ກິສ຺ສ ເຫຕຸ? ອໂຍນິ ເຫສາ, ຠູມິຊ, ເຕລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ. ເອວເມວ ໂຂ, ຠູມິຊ, ເຍ ຫິ ເກຈິ ສມຓາ ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ວາ ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິໂນ ມິຈ຺ຉາສງ຺ກປ຺ປາ ມິຈ຺ຉາວາຈາ ມິຈ຺ຉາກມ຺ມນ຺ຕາ ມິຈ຺ຉາອາຊີວາ ມິຈ຺ຉາວາຍາມາ ມິຈ຺ຉາສຕີ ມິຈ຺ຉາສມາຘິໂນ ເຕ ອາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ຈຣນ຺ຕິ, ອຠພ຺ພາ ຜລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ; ອນາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ຈຣນ຺ຕິ, ອຠພ຺ພາ ຜລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ; ອາສຎ຺ຈ ອນາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ຈຣນ຺ຕິ, ອຠພ຺ພາ ຜລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ; ເນວາສໍ ນານາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ຈຣນ຺ຕິ, ອຠພ຺ພາ ຜລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ. ຕໍ ກິສ຺ສ ເຫຕຸ? ອໂຍນິ ເຫສາ, ຠູມິຊ, ຜລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ.

“ເສຍ຺ຍຖາປິ , ຠູມິຊ, ປຸຣິໂສ ຂີຣຕ຺ຖິໂກ ຂີຣຄເວສີ ຂີຣປຣິເຍສນໍ ຈຣມາໂນ ຄາວິໍ ຕຣຸຓວຈ຺ຉໍ ວິສາຓໂຕ ອາວິເຎ຺ຉຍ຺ຍ [ອາວິເຎ຺ຊຍ຺ຍ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)]. ອາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ຄາວິໍ ຕຣຸຓວຈ຺ຉໍ ວິສາຓໂຕ ອາວິເຎ຺ຉຍ຺ຍ, ອຠພ຺ໂພ ຂີຣສ຺ສ ອຘິຄມາຍ; ອນາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ…ເປ… ອາສຎ຺ຈ ອນາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ…ເປ… ເນວາສໍ ນານາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ຄາວິໍ ຕຣຸຓວຈ຺ຉໍ ວິສາຓໂຕ ອາວິເຎ຺ຉຍ຺ຍ, ອຠພ຺ໂພ ຂີຣສ຺ສ ອຘິຄມາຍ. ຕໍ ກິສ຺ສ ເຫຕຸ? ອໂຍນິ ເຫສາ, ຠູມິຊ, ຂີຣສ຺ສ ອຘິຄມາຍ. ເອວເມວ ໂຂ, ຠູມິຊ, ເຍ ຫິ ເກຈິ ສມຓາ ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ວາ ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິໂນ…ເປ… ມິຈ຺ຉາສມາຘິໂນ ເຕ ອາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ຈຣນ຺ຕິ, ອຠພ຺ພາ ຜລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ; ອນາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ…ເປ… ອາສຎ຺ຈ ອນາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ…ເປ… ເນວາສໍ ນານາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ຈຣນ຺ຕິ, ອຠພ຺ພາ ຜລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ. ຕໍ ກິສ຺ສ ເຫຕຸ? ອໂຍນິ ເຫສາ, ຠູມິຊ, ຜລສ຺ສ ອຘິຄມາຍ.

໑໑໔. “ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠູມິຊ, ປຸຣິໂສ ນວນີຕຕ຺ຖິໂກ ນວນີຕຄເວສີ ນວນີຕປຣິເຍສນໍ ຈຣມາໂນ ອຸທກໍ ກລເສ ອາສິຎ຺ຈິຕ຺ວາ ມເຕ຺ຖນ [ມນ຺ເຖນ (ສີ.), ມເຕ຺ຖນ (ກ.)] ອາວິເຎ຺ຉຍ຺ຍ. ອາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ອຸທກໍ ກລເສ ອາສິຎ຺ຈິຕ຺ວາ ມເຕ຺ຖນ ອາວິເຎ຺ຉຍ຺ຍ, ອຠພ຺ໂພ ນວນີຕສ຺ສ ອຘິຄມາຍ; ອນາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ…ເປ… ອາສຎ຺ຈ ອນາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ…ເປ… ເນວາສໍ ນານາສເຎ຺ຈປິ ກຣິຕ຺ວາ ອຸທກໍ ກລເສ ອາສິຎ຺ຈິຕ຺ວາ

មត្ថេន អាវិជ្ឈេយ្យ, អភព្វោ នវនីតស្ស អធិគមាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? អយោនិ ហេសា, ភូមិជ, នវនីតស្ស អធិគមាយ។ ឯវមេវ ខោ, ភូមិជ, យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា…បេ… មិច្ឆាសមាធិនោ តេ អាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ; អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា…បេ… អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា…បេ… នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? អយោនិ ហេសា, ភូមិជ, ផលស្ស អធិគមាយ។

“សេយ្យថាបិ, ភូមិជ, បុរិសោ អគ្គិត្ថិកោ [អគ្គត្ថិកោ (សី។)] អគ្គិគវេសី អគ្គិបរិយេសនំ ចរមានោ អល្លំ កដ្ឋំ សស្នេហំ ឧត្តរារណិំ អាទាយ អភិមត្ថេយ្យ [អភិមន្ថេយ្យ (ស្យា។ កំ។ បី។ ក។)]។ អាសញ្ចេបិ ករិត្វា អល្លំ កដ្ឋំ សស្នេហំ ឧត្តរារណិំ អាទាយ អភិមត្ថេយ្យ, អភព្វោ អគ្គិស្ស អធិគមាយ; អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា…បេ… អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា…បេ… នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា អល្លំ កដ្ឋំ សស្នេហំ ឧត្តរារណិំ អាទាយ អភិមត្ថេយ្យ, អភព្វោ អគ្គិស្ស អធិគមាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? អយោនិ ហេសា, ភូមិជ, អគ្គិស្ស អធិគមាយ។ ឯវមេវ ខោ, ភូមិជ, យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា…បេ… មិច្ឆាសមាធិនោ តេ អាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ; អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា…បេ…អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា…បេ… នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, អភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? អយោនិ ហេសា, ភូមិជ, ផលស្ស អធិគមាយ។ យេ ហិ កេចិ, ភូមិជ, សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាសង្កប្បា សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តា សម្មាអាជីវា សម្មាវាយាមា សម្មាសតី សម្មាសមាធិនោ តេ អាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ; អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ; អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ; នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យោនិ ហេសា, ភូមិជ, ផលស្ស អធិគមាយ។

២២៨។ “សេយ្យថាបិ, ភូមិជ, បុរិសោ តេលត្ថិកោ តេលគវេសី តេលបរិយេសនំ ចរមានោ តិលបិដ្ឋំ ទោណិយា អាកិរិត្វា ឧទកេន បរិប្ផោសកំ បរិប្ផោសកំ បីឡេយ្យ។ អាសញ្ចេបិ ករិត្វា តិលបិដ្ឋំ ទោណិយា អាកិរិត្វា ឧទកេន បរិប្ផោសកំ បរិប្ផោសកំ បីឡេយ្យ, ភព្វោ តេលស្ស អធិគមាយ; អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា…បេ… អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា…បេ… នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា តិលបិដ្ឋំ ទោណិយា អាកិរិត្វា ឧទកេន បរិប្ផោសកំ បរិប្ផោសកំ បីឡេយ្យ, ភព្វោ តេលស្ស អធិគមាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យោនិ ហេសា, ភូមិជ, តេលស្ស អធិគមាយ។ ឯវមេវ ខោ, ភូមិជ, យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សម្មាទិដ្ឋិកា…បេ… សម្មាសមាធិនោ តេ អាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ; អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា…បេ… អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា…បេ… នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្វា ផលស្ស អធិគមាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យោនិ ហេសា, ភូមិជ, ផលស្ស អធិគមាយ។

“សេយ្យថាបិ, ភូមិជ, បុរិសោ ខីរត្ថិកោ ខីរគវេសី ខីរបរិយេសនំ ចរមានោ គាវិំ តរុណវច្ឆំ ថនតោ អាវិញ្ឆេយ្យ។ អាសញ្ចេបិ ករិត្វា គាវិំ តរុណវច្ឆំ ថនតោ អាវិញ្ឆេយ្យ, ភព្វោ ខីរស្ស អធិគមាយ; អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា…បេ… អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា…បេ… នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា គាវិំ តរុណវច្ឆំ ថនតោ អាវិញ្ឆេយ្យ, ភព្វោ ខីរស្ស អធិគមាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យោនិ ហេសា, ភូមិជ, ខីរស្ស អធិគមាយ។ ឯវមេវ ខោ, ភូមិជ, យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សម្មាទិដ្ឋិកា…បេ… សម្មាសមាធិនោ តេ អាសញ្ចេបិ

ករិត្វា...បេ... អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា...បេ... អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា...បេ... នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្ពា ផលស្ស អធិគមាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យោនិ ហេសា, ភូមិជ, ផលស្ស អធិគមាយ។

១១៥។ “សេយ្យថាបិ, ភូមិជ, បុរិសោ នវនីតត្ថិកោ នវនីតគវេសី នវនីតបរិយេសនំ ចរមានោ ទធិំ កលសេ អាសិញ្ចិត្វា មត្ថេន អាវិញ្ឆេយ្យ។ អាសញ្ចេបិ ករិត្វា ទធិំ កលសេ អាសិញ្ចិត្វា មត្ថេន អាវិញ្ឆេយ្យ, ភព្ពោ នវនីតស្ស អធិគមាយ; អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា... អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា... នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា ទធិំ កលសេ អាសិញ្ចិត្វា មត្ថេន អាវិញ្ឆេយ្យ, ភព្ពោ នវនីតស្ស អធិគមាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យោនិ ហេសា, ភូមិជ, នវនីតស្ស អធិគមាយ។ ឯវមេវ ខោ, ភូមិជ, យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សម្មាទិដ្ឋិនោ...បេ... សម្មាសមាធិនោ តេ អាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្ពា ផលស្ស អធិគមាយ; អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា... អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា ... នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្ពា ផលស្ស អធិគមាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យោនិ ហេសា, ភូមិជ, ផលស្ស អធិគមាយ។

“សេយ្យថាបិ, ភូមិជ, បុរិសោ អគ្គិត្ថិកោ អគ្គិគវេសី អគ្គិបរិយេសនំ ចរមានោ សុក្ខ កដ្ឋំ កោឡាបំ ឧត្តរារណិំ អាទាយ អភិមន្ថេយ្យ; ( ) [(ភព្ពោ អគ្គិស្ស អធិគមាយ) (សព្ពត្ថ)] អាសញ្ចេបិ ករិត្វា... អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា។។ អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា... នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា សុក្ខ កដ្ឋំ កោឡាបំ ឧត្តរារណិំ អាទាយ អភិមន្ថេយ្យ, ភព្ពោ អគ្គិស្ស អធិគមាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យោនិ ហេសា, ភូមិជ, អគ្គិស្ស អធិគមាយ។ ឯវមេវ ខោ, ភូមិជ, យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សម្មាទិដ្ឋិនោ...បេ... សម្មាសមាធិនោ តេ អាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្ពា ផលស្ស អធិគមាយ; អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្ពា ផលស្ស អធិគមាយ; អាសញ្ច អនាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្ពា ផលស្ស អធិគមាយ; នេវាសំ នានាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ភព្ពា ផលស្ស អធិគមាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? យោនិ ហេសា, ភូមិជ, ផលស្ស អធិគមាយ។

“សចេ តំ, ភូមិជ, ជយសេនស្ស រាជកុមារស្ស ឥមា ចតស្សោ ឧបមា បដិភាសេយ្យុំ អនច្ឆរិយំ តេ ជយសេនោ រាជកុមារោ បសីទេយ្យ, បសន្នោ ច តេ បសន្នាការំ ករេយ្យា”តិ។ “កុតោ បន មំ, ភន្តេ, ជយសេនស្ស រាជកុមារស្ស ឥមា ចតស្សោ ឧបមា បដិភាសិស្សន្តិ អនច្ឆរិយា បុព្ពេ អស្សុតបុព្ពា, សេយ្យថាបិ ភគវន្ត”ន្តិ?

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនោ អាយស្មា ភូមិជោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ។

ភូមិជសុត្តំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

៧។ អនុរុទ្ធសុត្តំ

២២៩។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ បញ្ចកង្គោ ថបតិ អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ – “ឯហិ ត្វំ, អម្ភោ បុរិស, យេនាយស្មា អនុរុទ្ធោ តេនុបសង្កម; ឧបសង្កមិត្វា មម វចនេន អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស បាទេ សិរសា វន្ទាហិ [វន្ទាហិ, ឯវញ្ច វទេហិ (សី។ បី។)] – ‘បញ្ចកង្គោ, ភន្តេ, ថបតិ អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស បាទេ សិរសា វន្ទតី’តិ; ឯវញ្ច វទេហិ [ឯវញ្ច វទេតិ (សី។ បី។)] – ‘អធិវាសេតុ កិរ, ភន្តេ, អាយស្មា អនុរុទ្ធោ បញ្ចកង្គស្ស ថបតិស្ស ស្វាតនាយ អត្តចតុត្ថោ ភត្តំ; យេន ច កិរ, ភន្តេ, អាយស្មា អនុរុទ្ធោ បគេវតរំ អាគច្ឆេយ្យ; បញ្ចកង្គោ, ភន្តេ, ថបតិ [បញ្ចកង្គោ ថបតិ (សី។ បី។)] ពហុកិច្ចោ ពហុករណីយោ រាជករណីយេនា’”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ សោ បុរិសោ បញ្ចកង្គស្ស ថបតិស្ស បដិស្សុត្វា យេនាយស្មា អនុរុទ្ធោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ បុរិសោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច – “បញ្ចកង្គោ, ភន្តេ, ថបតិ អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស បាទេ សិរសា វន្ទតិ, ឯវញ្ច វទេតិ – ‘អធិវាសេតុ កិរ, ភន្តេ, អាយស្មា អនុរុទ្ធោ បញ្ចកង្គស្ស ថបតិស្ស ស្វាតនាយ អត្តចតុត្ថោ ភត្តំ; យេន ច កិរ, ភន្តេ, អាយស្មា អនុរុទ្ធោ បគេវតរំ អាគច្ឆេយ្យ; បញ្ចកង្គោ, ភន្តេ, ថបតិ ពហុកិច្ចោ ពហុករណីយោ រាជករណីយេនា’”តិ។ អធិវាសេសិ ខោ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ តុណ្ហីភាវេន។

២៣០។ អថ ខោ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន បញ្ចកង្គស្ស ថបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ អថ ខោ បញ្ចកង្គោ ថបតិ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន សហត្ថា សន្តប្បេសិ សម្បវារេសិ។ អថ ខោ បញ្ចកង្គោ ថបតិ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ភុត្តាវឹ ឱនីតបត្តបាណឹ អញ្ញតរំ នីចំ អាសនំ គហេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ បញ្ចកង្គោ ថបតិ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច –

“ឥធ មំ, ភន្តេ, ថេរា ភិក្ខូ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហំសុ – ‘អប្បមាណំ, គហបតិ, ចេតោវិមុត្តិំ ភាវេហី’តិ [អប្បមាណា គហបតិ ចេតោវិមុត្តិ ភាវេតព្វាតិ (ក។)]។ ឯកច្ចេ ថេរា ឯវមាហំសុ – ‘មហគ្គតំ, គហបតិ, ចេតោវិមុត្តិំ ភាវេហី’តិ។ យា ចាយំ, ភន្តេ, អប្បមាណា ចេតោវិមុត្តិ យា ច មហគ្គតា ចេតោវិមុត្តិ – ឥមេ ធម្មា នានត្ថា ចេវ នានាព្យញ្ជនា ច, ឧទាហុ ឯកត្ថា ព្យញ្ជនមេវ នាន”ន្តិ? “តេន ហិ, គហបតិ, តំ យេវេត្ថ បដិភាតុ។ អបណ្ណកន្តេ ឥតោ ភវិស្សតី”តិ។ “មយ្ហំ ខោ, ភន្តេ, ឯវំ ហោតិ – ‘យា ចាយំ អប្បមាណា ចេតោវិមុត្តិ យា ច មហគ្គតា ចេតោវិមុត្តិ ឥមេ ធម្មា ឯកត្ថា ព្យញ្ជនមេវ នាន’”ន្តិ។ “យា ចាយំ, គហបតិ, អប្បមាណា ចេតោវិមុត្តិ យា ច មហគ្គតា ចេតោវិមុត្តិ ឥមេ ធម្មា នានត្ថា ចេវ នានាព្យញ្ជនា ច ។ តទមិនាបេតំ, គហបតិ, បរិយាយេន វេទិតព្ពំ យថា ឥមេ ធម្មា នានត្ថា ចេវ នានាព្យញ្ជនា ច”។

“កតមា ច, គហបតិ, អប្បមាណា ចេតោវិមុត្តិ? ឥធ, គហបតិ, ភិក្ខុ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ, តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ; ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ជេន ផរិត្វា វិហរតិ។ ករុណាសហគតេន ចេតសា… មុទិតាសហគតេន ចេតសា… ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ, តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ; ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ជេន ផរិត្វា វិហរតិ។ អយំ វុច្ចតិ, គហបតិ,

អប្បមាណា ចេតោវិមុត្តិ

២៣១។ “កតមា ច, គហបតិ, មហគ្គតា ចេតោវិមុត្តិ? ឥធ, គហបតិ, ភិក្ខុ យាវតា ឯកំ រុក្ខមូលំ មហគ្គតន្តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ អយំ វុច្ចតិ, គហបតិ, មហគ្គតា ចេតោវិមុត្តិ។ ឥធ បន, គហបតិ, ភិក្ខុ យាវតា ទ្វេ វា តីណិ វា រុក្ខមូលានិ មហគ្គតន្តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ អយម្បិ [អយំ (ស្យា។ កំ។ ក។)] វុច្ចតិ, គហបតិ, មហគ្គតា ចេតោវិមុត្តិ។ ឥធ បន, គហបតិ, ភិក្ខុ យាវតា ឯកំ គាមក្ខេត្តំ មហគ្គតន្តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ អយម្បិ វុច្ចតិ, គហបតិ, មហគ្គតា ចេតោវិមុត្តិ។ ឥធ បន, គហបតិ , ភិក្ខុ យាវតា ទ្វេ វា តីណិ វា គាមក្ខេត្តានិ មហគ្គតន្តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ អយម្បិ វុច្ចតិ, គហបតិ, មហគ្គតា ចេតោវិមុត្តិ។ ឥធ បន, គហបតិ, ភិក្ខុ យាវតា ឯកំ មហារជ្ជំ មហគ្គតន្តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ អយម្បិ វុច្ចតិ, គហបតិ, មហគ្គតា ចេតោវិមុត្តិ។ ឥធ បន, គហបតិ, ភិក្ខុ យាវតា ទ្វេ វា តីណិ វា មហារជ្ជានិ មហគ្គតន្តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ អយម្បិ វុច្ចតិ, គហបតិ, មហគ្គតា ចេតោវិមុត្តិ។ ឥធ បន, គហបតិ, ភិក្ខុ យាវតា សមុទ្ទបរិយន្តំ បថវិំ មហគ្គតន្តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ អយម្បិ វុច្ចតិ, គហបតិ, មហគ្គតា ចេតោវិមុត្តិ។ ឥមិនា ខោ ឯតំ, គហបតិ, បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា ឥមេ ធម្មា នានត្ថា ចេវ នានាព្យញ្ជនា ច។

២៣២។ “ចតស្សោ ខោ ឥមា គហបតិ, ភវូបបត្តិយោ។ កតមា ចតស្សោ? ឥធ, គហបតិ, ឯកច្ចោ ‘បរិត្តាភា’តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា បរិត្តាភានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ។ ឥធ បន, គហបតិ, ឯកច្ចោ ‘អប្បមាណាភា’តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អប្បមាណាភានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ។ ឥធ បន, គហបតិ, ឯកច្ចោ ‘សំកិលិដ្ឋាភា’តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សំកិលិដ្ឋាភានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ។ ឥធ បន, គហបតិ, ឯកច្ចោ ‘បរិសុទ្ធាភា’តិ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហរតិ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា បរិសុទ្ធាភានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ។ ឥមា ខោ, គហបតិ, ចតស្សោ ភវូបបត្តិយោ។

“ហោតិ ខោ សោ, គហបតិ, សមយោ, យា តា ទេវតា ឯកជ្ឈំ សន្និបតន្តិ, តាសំ ឯកជ្ឈំ សន្និបតិតានំ វណ្ណនានត្តញ្ហិ ខោ បញ្ញាយតិ នោ ច អាភានានត្តំ។ សេយ្យថាបិ, គហបតិ, បុរិសោ សម្ពហុលានិ តេលប្បទីបានិ ឯកំ ឃរំ បវេសេយ្យ។ តេសំ ឯកំ ឃរំ បវេសិតានំ អច្ចិនានត្តញ្ហិ ខោ បញ្ញាយេថ, នោ ច អាភានានត្តំ; ឯវមេវ ខោ, គហបតិ, ហោតិ ខោ សោ សមយោ, យា តា ទេវតា ឯកជ្ឈំ សន្និបតន្តិ តាសំ ឯកជ្ឈំ សន្និបតិតានំ វណ្ណនានត្តញ្ហិ ខោ បញ្ញាយតិ, នោ ច អាភានានត្តំ។

“ហោតិ ខោ សោ, គហបតិ, សមយោ, យា តា ទេវតា តតោ វិបក្កមន្តិ, តាសំ តតោ វិបក្កមន្តីនំ វណ្ណនានត្តញ្ចេវ បញ្ញាយតិ អាភានានត្តញ្ច។ សេយ្យថាបិ, គហបតិ, បុរិសោ តានិ សម្ពហុលានិ តេលប្បទីបានិ តម្ហា ឃរា នីហរេយ្យ។ តេសំ តតោ នីហតានំ [នីហរន្តានំ (សី។ ស្យា។ បី។)] អច្ចិនានត្តញ្ចេវ បញ្ញាយេថ អាភានានត្តញ្ច; ឯវមេវ ខោ, គហបតិ, ហោតិ ខោ សោ សមយោ យា តា ទេវតា តតោ វិបក្កមន្តិ, តាសំ តតោ វិបក្កមន្តីនំ វណ្ណនានត្តញ្ចេវ បញ្ញាយតិ អាភានានត្តញ្ច។

“ᨶ ᨡᩮᩣ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᨲᩣᩈᩴ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᩑᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ‘ᩍᨴᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨵᩩᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᩈᩔᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ, ᩋᨷᩥ ᨧ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨿᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨲᩣ [ᨿᩣ (ᨠ᪨)] ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨲᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩋᨽᩥᩁᨾᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣᨶᩴ ᨠᩣᨩᩮᨶ ᩅᩣ ᨷᩥᨭᨠᩮᨶ ᩅᩣ ᩉᩁᩦᨿᨾᩣᨶᩣᨶᩴ ᨶ ᩑᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ‘ᩍᨴᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨵᩩᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᩈᩔᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ, ᩋᨷᩥ ᨧ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨿᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨲᩣ [ᨿᩣ (ᨠ᪨)] ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨲᩣ ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣ ᩋᨽᩥᩁᨾᨶ᩠ᨲᩥ; ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᨲᩣᩈᩴ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᨶ ᩑᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ‘ᩍᨴᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨵᩩᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᩈᩔᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ, ᩋᨷᩥ ᨧ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨿᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨲᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨲᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩋᨽᩥᩁᨾᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

᪂᪃᪁᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨽᩥᨿᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶᩮᩣ [ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨿᨶᩮᩣ (ᩈᩦ᪨)] ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᩈᩣᨵᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵ! ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨧ ᨾᩮ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᩴ ᨷᨭᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᩣ ᨲᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩋᩣᨽᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨲᩣ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣ ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩣᨽᩣ”ᨲᩥ? “ᨲᨴᨦ᩠ᨣᩮᨶ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ, ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣ, ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩣᨽᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵ, ᩉᩮᨲᩩ ᨠᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨲᩣᩈᩴ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᩑᨠᩴ ᨴᩮᩅᨶᩥᨠᩣᨿᩴ ᩏᨷᨷᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣ, ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩣᨽᩣ”ᨲᩥ?

“ᨲᩮᨶ ᩉᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ, ᨲᩴᨿᩮᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᨷᨭᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨲᩮ ᨡᨾᩮᨿ᩠ᨿ ᨲᨳᩣ ᨶᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩈᩥ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ , ᨿᩮᩣ ᨧᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩑᨠᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩴ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᨿᩮᩣ ᨧᩣᨿᩴ [ᨿᩮᩣ ᩅᩣᨿᩴ (ᨠ᪨)] ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩣᨶᩥ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ – ᩍᨾᩣᩈᩴ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩴ ᨠᨲᨾᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨲᩁᩣ”ᨲᩥ? “ᨿᩣᨿᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩣᨶᩥ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᩍᨾᩣᩈᩴ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩴ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨲᩁᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᨲᩴ ᨠᩥᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩈᩥ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ, ᨿᩮᩣ ᨧᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩣᨶᩥ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᨿᩮᩣ ᨧᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩑᨠᩴ ᨣᩣᨾᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ – ᩍᨾᩣᩈᩴ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩴ ᨠᨲᨾᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨲᩁᩣ”ᨲᩥ? “ᨿᩣᨿᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩑᨠᩴ ᨣᩣᨾᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᩍᨾᩣᩈᩴ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩴ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨲᩁᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᨲᩴ ᨠᩥᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩈᩥ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ, ᨿᩮᩣ ᨧᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩑᨠᩴ ᨣᩣᨾᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᨿᩮᩣ ᨧᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩣ ᨣᩣᨾᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ – ᩍᨾᩣᩈᩴ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩴ ᨠᨲᨾᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨲᩁᩣ”ᨲᩥ? “ᨿᩣᨿᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩣ ᨣᩣᨾᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᩍᨾᩣᩈᩴ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩴ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨲᩁᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᨲᩴ ᨠᩥᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩈᩥ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ, ᨿᩮᩣ ᨧᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩣ ᨣᩣᨾᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᨿᩮᩣ ᨧᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩑᨠᩴ ᨾᩉᩣᩁᨩ᩠ᨩᩴ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ – ᩍᨾᩣᩈᩴ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩴ ᨠᨲᨾᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨲᩁᩣ”ᨲᩥ? “ᨿᩣᨿᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩑᨠᩴ ᨾᩉᩣᩁᨩ᩠ᨩᩴ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᩍᨾᩣᩈᩴ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩴ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨲᩁᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᨲᩴ ᨠᩥᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩈᩥ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ, ᨿᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨿᩣᩅᨲᩣ ᩑᨠᩴ ᨾᩉᩣᩁᨩ᩠ᨩᩴ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᨿᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨿᩣᩅᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩁᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ – ᩍᨾᩣᩈᩴ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩴ ᨠᨲᨾᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨲᩁᩣ”ᨲᩥ? “ᨿᩣᨿᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨿᩣᩅᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩁᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᩍᨾᩣᩈᩴ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩴ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨲᩁᩣ”ᨲᩥ᪨

“ᨲᩴ ᨠᩥᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩈᩥ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ, ᨿᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨿᩣᩅᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩁᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᨿᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨿᩣᩅᨲᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨳᩅᩥᩴ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ – ᩍᨾᩣᩈᩴ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩴ ᨠᨲᨾᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨲᩁᩣ”ᨲᩥ? “ᨿᩣᨿᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨿᩣᩅᨲᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨳᩅᩥᩴ ‘ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᩍᨾᩣᩈᩴ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩴ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨲᩁᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᨿᩴ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ, ᩉᩮᨲᩩ ᩋᨿᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ, ᨿᩮᨶ ᨲᩣᩈᩴ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᩑᨠᩴ ᨴᩮᩅᨶᩥᨠᩣᨿᩴ ᩏᨸᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣ, ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣᨽᩣ”ᨲᩥ᪨

᪒᪓᪓᪨ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵ! ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨧ ᨾᩮ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᩣᩅᨲᩣ [ᨿᩣ ᨲᩣ (ᨠ᪨)], ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩋᩣᨽᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨲᩣ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩣᨽᩣ ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨽᩣ”ᨲᩥ? “ᨲᨴᨦ᩠ᨣᩮᨶ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ, ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩣᨽᩣ, ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨽᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵ, ᩉᩮᨲᩩ ᨠᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ, ᨿᩮᨶ ᨲᩣᩈᩴ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᩑᨠᩴ ᨴᩮᩅᨶᩥᨠᩣᨿᩴ ᩏᨸᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩣᨽᩣ, ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨽᩣ”ᨲᩥ?

“ᨲᩮᨶ , ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ, ᩏᨸᨾᩴ ᨲᩮ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ᪨ ᩏᨸᨾᩣᨿᨸᩥᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮ [ᩏᨸᨾᩣᨿᨾᩥᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮ (ᨠ᪨)] ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪ ᨸᩩᩁᩥᩈᩣ ᨽᩣᩈᩥᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ, ᨲᩮᩃᨸ᩠ᨸᨴᩦᨸᩔ ᨫᩣᨿᨲᩮᩣ ᨲᩮᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᩥᨸᩥ ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩃᩔᨸᩥ ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᩥᨿᩣᨸᩥ ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᨶ᩠ᨵᩴ ᩅᩥᨿ ᨫᩣᨿᨲᩥ; ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ, ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ‘ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩣᨽᩣ’ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᨲᩔ ᨠᩣᨿᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸ᩠ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩈᩩᩈᨾᩪᩉᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ , ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨶᩦᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩔᨸᩥ ᨶ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸ᩠ᨸᩔᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩔᨸᩥ ᨶ ᩈᩩᩈᨾᩪᩉᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩔᨸᩥ ᨶ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨶᩦᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᨶ᩠ᨵᩴ ᩅᩥᨿ ᨫᩣᨿᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨸᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩣᨽᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᩉᨻ᩠ᨿᨲᩴ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ, ᨲᩮᩃᨸ᩠ᨸᨴᩦᨸᩔ ᨫᩣᨿᨲᩮᩣ ᨲᩮᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᩥᨸᩥ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩃᩔᨸᩥ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᩥᨿᩣᨸᩥ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᩋᨶ᩠ᨵᨶ᩠ᨵᩴ ᩅᩥᨿ ᨫᩣᨿᨲᩥ; ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ, ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ‘ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨽᩣ’ᨲᩥ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨠᩣᨿᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸ᩠ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩩᩈᨾᩪᩉᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨶᩦᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩔᨸᩥ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸ᩠ᨸᩔᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩔᨸᩥ ᩈᩩᩈᨾᩪᩉᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩔᨸᩥ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨶᩦᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᩋᨶ᩠ᨵᨶ᩠ᨵᩴ ᩅᩥᨿ ᨫᩣᨿᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨸᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨽᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᩉᨻ᩠ᨿᨲᩴ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ, ᩉᩮᨲᩩ ᩋᨿᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨲᩣᩈᩴ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᩑᨠᩴ ᨴᩮᩅᨶᩥᨠᩣᨿᩴ ᩏᨸᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩣᨽᩣ, ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨽᩣ”ᨲᩥ᪨

២៣៥។ ឯវំ វុត្តេ, អាយស្មា សភិយោ កច្ចានោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច – “សាធុ, ភន្តេ អនុរុទ្ធ! ន, ភន្តេ, អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ឯវមាហ – ‘ឯវំ មេ សុត’ន្តិ វា ‘ឯវំ អរហតិ ភវិតុ’ន្តិ វា; អថ ច បន, ភន្តេ, អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ‘ឯវម្បិ តា ទេវតា , ឥតិបិ តា ទេវតា’ត្វេវ ភាសតិ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ, ឯវំ ហោតិ – ‘អទ្ធា អាយស្មតា អនុរុទ្ធេន តាហិ ទេវតាហិ សទ្ធិំ សន្និវុត្ថបុព្ពញ្ចេវ សល្លបិតបុព្ពញ្ច សាកច្ឆា ច សមាបជ្ជិតបុព្ពា’”តិ។ “អទ្ធា ខោ អយំ, អាវុសោ កច្ចាន, អាសជ្ជ ឧបនីយ វាចា ភាសិតា, អបិ ច តេ អហំ ព្យាករិស្សាមិ – ‘ទីឃរត្តំ ខោ មេ, អាវុសោ កច្ចាន, តាហិ ទេវតាហិ សទ្ធិំ សន្និវុត្ថបុព្ពញ្ចេវ សល្លបិតបុព្ពញ្ច សាកច្ឆា ច សមាបជ្ជិតបុព្ពា’”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, អាយស្មា សភិយោ កច្ចានោ បញ្ចកង្គំ ថបតិំ ឯតទវោច – “លាភា តេ, គហបតិ, សុលទ្ធំ តេ, គហបតិ, យំ ត្វញ្ចេវ តំ កង្ខាធម្មំ បហាសិ [បជហសិ (ក។)], មយញ្ចិមំ [មយម្បិមំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ធម្មបរិយាយំ អលត្ថម្ហា សវនាយា”តិ។

អនុរុទ្ធសុត្តំ និដ្ឋិតំ សត្តមំ។

៨។ ឧបក្កិលេសសុត្តំ

២៣៦។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា កោសម្ពិយំ វិហរតិ ឃោសិតារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន កោសម្ពិយំ ភិក្ខូ ភណ្ឌនជាតា កលហជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តីហិ វិតុទន្តា វិហរន្តិ។ អថ ខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ឥធ, ភន្តេ, កោសម្ពិយំ ភិក្ខូ ភណ្ឌនជាតា កលហជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តីហិ វិតុទន្តា វិហរន្តិ។ សាធុ, ភន្តេ, ភគវា យេន តេ ភិក្ខូ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយា”តិ។ អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហីភាវេន។ អថ ខោ ភគវា យេន តេ ភិក្ខូ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តេ ភិក្ខូ ឯតទវោច – “អលំ, ភិក្ខវេ, មា ភណ្ឌនំ, មា កលហំ, មា វិគ្គហំ, មា វិវាទ”ន្តិ។

ឯវំ វុត្តេ, អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អាគមេតុ, ភន្តេ! ភគវា ធម្មស្សាមី; អប្បោស្សុក្កោ, ភន្តេ, ភគវា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ អនុយុត្តោ វិហរតុ; មយមេតេន ភណ្ឌនេន កលហេន វិគ្គហេន វិវាទេន បញ្ញាយិស្សាមា”តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា តេ ភិក្ខូ ឯតទវោច – “អលំ, ភិក្ខវេ, មា ភណ្ឌនំ, មា កលហំ, មា វិគ្គហំ, មា វិវាទ”ន្តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អាគមេតុ, ភន្តេ! ភគវា ធម្មស្សាមី; អប្បោស្សុក្កោ, ភន្តេ, ភគវា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ អនុយុត្តោ វិហរតុ; មយមេតេន ភណ្ឌនេន កលហេន វិគ្គហេន វិវាទេន បញ្ញាយិស្សាមា”តិ។ តតិយម្បិ ខោ ភគវា តេ ភិក្ខូ ឯតទវោច – “អលំ, ភិក្ខវេ, មា ភណ្ឌនំ, មា កលហំ, មា វិគ្គហំ, មា វិវាទ”ន្តិ។ តតិយម្បិ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អាគមេតុ, ភន្តេ, ភគវា ធម្មស្សាមី; អប្បោស្សុក្កោ, ភន្តេ, ភគវា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ អនុយុត្តោ វិហរតុ; មយមេតេន ភណ្ឌនេន កលហេន វិគ្គហេន វិវាទេន បញ្ញាយិស្សាមា”តិ។

អថ ខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ កោសម្ពិំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ កោសម្ពិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ សេនាសនំ សំសាមេត្វា បត្តចីវរមាទាយ ឋិតកោវ ឥមា គាថា អភាសិ –

១១៤។

“បុថុសទ្ទោ សមជនោ, ន ពាលោ កោចិ មញ្ញថ;

សង្ឃស្មិំ ភិជ្ជមានស្មិំ, នាញ្ញំ ភិយ្យោ អមញ្ញរុំ។

“បរិមុដ្ឋា បណ្ឌិតាភាសា, វាចាគោចរភាណិនោ;

យាវិច្ឆន្តិ មុខាយាមំ, យេន នីតា ន តំ វិទូ។

“អក្កោច្ឆិ មំ អវធិ មំ, អជិនិ មំ អហាសិ មេ;

យេ ច តំ ឧបនយ្ហន្តិ, វេរំ តេសំ ន សម្មតិ។

“អក្កោច្ឆិ មំ អវធិ មំ, អជិនិ មំ អហាសិ មេ;

យេ ច តំ នុបនយ្ហន្តិ, វេរំ តេសូបសម្មតិ។

“ន ហិ វេរេន វេរានិ, សម្មន្តីធ កុទាចនំ;

អវេរេន ច សម្មន្តិ, ឯស ធម្មោ សនន្តនោ។

“បរេ ច ន វិជានន្តិ, មយមេត្ថ យមាមសេ;

យេ ច តត្ថ វិជានន្តិ, តតោ សម្មន្តិ មេធគា។

“អដ្ឋិស្សិត្តា បិឃហទា, កចស្ស្សឆតហាទិតោ;

ទដ្ឋំ ចិលុយ្យយាគាតំ, តេឈយ្យិ តោហាតិ ឃក្កតិ;

កស្វា ត្យយ្យ៉ាកំ តោ ឃិឃា៍

“ឃេច លេកឆ តិបក៌ ឃហាឃំ,

ឃឌ្ឍិ ចទំ ឃាស្កុចិហាទិ ឆឹទំ;

អកិក្យឃ្យ ឃន្តាតិ បទិស្សឃាតិ,

ចតេទឃ្យ តេតត្តូយតោ ឃតឹយា៍

“តោ ចេ លេកឆ តិបក៌ ឃហាឃំ,

ឃឌ្ឍិ ចទំ ឃាស្កុចិហាទិ ឆឹទំ;

ទាឌាច ទដ្ឋំ ចិឌិតំ បហាឃ,

ឲតោកា ចតេទ យាតក្កទតន្តាច តាតោកា៍

“ឲកស្ស ចទិតំ តេឃតេឃ្យា, តត្តិ ឆាំតេល ឃហាឃតា;

ឲតោកា ចតេទ ត ច បិបិតិ កឃិទា,

អតេប្យាស្ស្សតេក្កា យាតក្កទតន្តាច តាតោកា”តិ៍

១២៥. អថ ខោ ភគវា ឋិតកោវ ឥមា គាថា ភាសិត្វា យេន ពាលកលោណការគាមោ [ពាលកលោណកគាមោ (ក.), តទវសរិ] តេនុបសង្កមិ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ភគុ ពាលកលោណការគាមេ វិហរតិ។ អទ្ទសា ខោ អាយស្មា ភគុ ភគវន្តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ។ ទិស្វាន អាសនំ បញ្ញាបេសិ ឧទកញ្ច បាទានំ សោទកំ [ឧទកញ្ច បាទានំ (សី. ស្យា. កំ. បី.)]។ និសីទិ ភគវា បញ្ញត្តេ អាសនេ។ និសជ្ជ បាទេ បក្ខាលេសិ។ អាយស្មាបិ ខោ ភគុ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ ភគុំ ភគវា ឯតទវោច – “កច្ចិ, ភិក្ខុ, ខមនីយំ, កច្ចិ យាបនីយំ, កច្ចិ បិណ្ឌកេន ន កិលមសី”តិ? “ខមនីយំ ភគវា, យាបនីយំ ភគវា, ន ចាហំ, ភន្តេ, បិណ្ឌកេន កិលមាមី”តិ។ អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ ភគុំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេត្វា សមាទបេត្វា សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា យេន បាចីនវំសទាយោ តេនុបសង្កមិ។

តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ច អនុរុទ្ធោ អាយស្មា ច នន្ទិយោ [ភន្ទិយោ (ម. និ. [illegible])] អាយស្មា ច កិមិលោ [កិម្ពិលោ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] បាចីនវំសទាយេ វិហរន្តិ។ អទ្ទសា ខោ ទាយបាលោ ភគវន្តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ។ ទិស្វាន ភគវន្តំ ឯតទវោច – “មា, មហាសមណ, ឯតំ ទាយំ បាវិសិ។ សន្តេត្ថ តយោ កុលបុត្តា អត្តកាមរូបា វិហរន្តិ។ មា តេសំ អផាសុមកាសី”តិ។ អស្សោសិ ខោ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ទាយបាលស្ស ភគវតា សទ្ធិំ មន្តយមានស្ស។ សុត្វាន ទាយបាលំ ឯតទវោច – “មា, អាវុសោ ទាយបាល, ភគវន្តំ វារេសិ។ សត្ថា នោ ភគវា អនុប្បត្តោ”តិ។

១២៦. អថ ខោ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ យេនាយស្មា ច នន្ទិយោ យេនាយស្មា ច កិមិលោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តញ្ច នន្ទិយំ អាយស្មន្តញ្ច កិមិលំ ឯតទវោច – “អភិក្កមថាយស្មន្តោ, អភិក្កមថាយស្មន្តោ, សត្ថា នោ ភគវា អនុប្បត្តោ”តិ។ អថ ខោ អាយស្មា ច អនុរុទ្ធោ អាយស្មា ច នន្ទិយោ អាយស្មា ច កិមិលោ ភគវន្តំ បច្ចុគ្គន្ត្វា ឯកោ ភគវតោ បត្តចីវរំ បដិគ្គហេសិ, ឯកោ អាសនំ បញ្ញាបេសិ, ឯកោ បាទោទកំ ឧបដ្ឋាបេសិ។ និសីទិ ភគវា បញ្ញត្តេ អាសនេ។ និសជ្ជ បាទេ បក្ខាលេសិ។ តេបិ ខោ អាយស្មន្តោ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ភគវា ឯតទវោច – “កច្ចិ វោ, អនុរុទ្ធា, ខមនីយំ, កច្ចិ យាបនីយំ, កច្ចិ បិណ្ឌកេន ន កិលមថា”តិ? “ខមនីយំ ភគវា, យាបនីយំ ភគវា, ន ច មយំ, ភន្តេ, បិណ្ឌកេន កិលមាមា”តិ។ “កច្ចិ បន វោ, អនុរុទ្ធា, សមគ្គា សម្មោទមានា អវិវទមានា ខីរោទកីភូតា អញ្ញមញ្ញំ បិយចក្ខូហិ សម្បស្សន្តា វិហរថា”តិ? “តគ្ឃ មយំ, ភន្តេ, សមគ្គា សម្មោទមានា អវិវទមានា ខីរោទកីភូតា អញ្ញមញ្ញំ បិយចក្ខូហិ សម្បស្សន្តា វិហរាមា”តិ។ “យថា កថំ បន តុម្ហេ, អនុរុទ្ធា, សមគ្គា សម្មោទមានា អវិវទមានា ខីរោទកីភូតា អញ្ញមញ្ញំ បិយចក្ខូហិ សម្បស្សន្តា វិហរថា”តិ? “ឥធ មយ្ហំ, ភន្តេ, ឯវំ ហោតិ – ‘លាភា វត មេ, សុលទ្ធំ វត មេ, យោហំ ឯវរូបេហិ សព្រហ្មចារីហិ សទ្ធិំ វិហរាមី’តិ។ តស្ស មយ្ហំ, ភន្តេ, ឥមេសុ អាយស្មន្តេសុ មេត្តំ កាយកម្មំ បច្ចុបដ្ឋិតំ អាវិ ចេវ រហោ ច, មេត្តំ វចីកម្មំ បច្ចុបដ្ឋិតំ អាវិ ចេវ រហោ ច, មេត្តំ មនោកម្មំ បច្ចុបដ្ឋិតំ អាវិ ចេវ រហោ ច។ តស្ស មយ្ហំ, ភន្តេ, ឯវំ ហោតិ – ‘យំនូនាហំ សកំ ចិត្តំ និក្ខិបិត្វា ឥមេសំយេវ អាយស្មន្តានំ ចិត្តស្ស វសេន វត្តេយ្យ’ន្តិ។ សោ ខោ អហំ, ភន្តេ, សកំ ចិត្តំ និក្ខិបិត្វា ឥមេសំយេវ អាយស្មន្តានំ ចិត្តស្ស វសេន វត្តាមិ។ នានា ហិ ខោ នោ, ភន្តេ, កាយា, ឯកញ្ច បន មញ្ញេ ចិត្ត”ន្តិ។

ອາຍສ຺ມາປິ ເຂາ ນນ຺ທິເຍາ...ເປ... ອາຍສ຺ມາປິ ເຂາ ກິມິເລາ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທເວາຈ – “ມຍ຺ຫມ຺ປິ ເຂາ, ຠນ຺ເຕ, ເອວໍ ເຫາຕິ – ‘ລາຠາ ວຕ ເມ, ສຸລທ຺ຘໍ ວຕ ເມ, ເຍາຫໍ ເອວຣູເປຫິ ສພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີຫິ ສທ຺ຘິໍ ວິຫຣາມີ’ຕິ. ຕສ຺ສ ມຍ຺ຫໍ, ຠນ຺ເຕ, ອິເມສຸ ອາຍສ຺ມນ຺ເຕສຸ ເມຕ຺ຕໍ ກາຍກມ຺ມໍ ປຈ຺ຈຸປຏ຺ຐິຕໍ ອາວິ ເຈວ ຣເຫາ ຈ, ເມຕ຺ຕໍ ວຈີກມ຺ມໍ ປຈ຺ຈຸປຏ຺ຐິຕໍ ອາວິ ເຈວ ຣເຫາ ຈ, ເມຕ຺ຕໍ ມເນາກມ຺ມໍ ປຈ຺ຈຸປຏ຺ຐິຕໍ ອາວິ ເຈວ ຣເຫາ ຈ. ຕສ຺ສ ມຍ຺ຫໍ, ຠນ຺ເຕ, ເອວໍ ເຫາຕິ – ‘ຍໍນູນາຫໍ ສກໍ ຈິຕ຺ຕໍ ນິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອິເມສໍເຍວ ອາຍສ຺ມນ຺ຕານໍ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ວເສນ ວຕ຺ເຕຍ຺ຍ’ນ຺ຕິ. ເສາ ເຂາ ອຫໍ, ຠນ຺ເຕ, ສກໍ ຈິຕ຺ຕໍ ນິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອິເມສໍເຍວ ອາຍສ຺ມນ຺ຕານໍ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ວເສນ ວຕ຺ຕາມິ. ນານາ ຫິ ເຂາ ເນາ, ຠນ຺ເຕ, ກາຍາ, ເອກຎ຺ຈ ປນ ມຎ຺ເຎ ຈິຕ຺ຕນ຺ຕິ. ເອວໍ ເຂາ ມຍໍ, ຠນ຺ເຕ, ສມຄ຺ຄາ ສມ຺ເມາທມານາ ອວິວທມານາ ຂີເຣາທກີຠູຕາ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ປິຍຈກ຺ຂູຫິ ສມ຺ປສ຺ສນ຺ຕາ ວິຫຣາມາ”ຕິ.

໑໓໐. “ສາຘຸ, ສາຘຸ, ອນຸຣຸທ຺ຘາ! ກຈ຺ຈິ ປນ ເວາ, ອນຸຣຸທ຺ຘາ, ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ອາຕາປິເນາ ປຫິຕຕ຺ຕາ ວິຫຣຖາ”ຕິ? “ຕຄ຺ຆ ມຍໍ, ຠນ຺ເຕ, ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ອາຕາປິເນາ ປຫິຕຕ຺ຕາ ວິຫຣາມາ”ຕິ. “ຍຖາ ກຖໍ ປນ ຕຸມ຺ເຫ, ອນຸຣຸທ຺ຘາ, ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ອາຕາປິເນາ ປຫິຕຕ຺ຕາ ວິຫຣຖາ”ຕິ? “ອິຘ, ຠນ຺ເຕ, ອມ຺ຫາກໍ ເຍາ ປຐມໍ ຄາມເຕາ ປິຓ຺ຑາຍ ປຏິກ຺ກມຕິ, ເສາ ອາສນານິ ປຎ຺ຎເປຕິ, ປານີຍໍ ປຣິເຠາຊນີຍໍ ອຸປຏ຺ຐາເປຕິ, ອວກ຺ກາຣປາຕິໍ ອຸປຏ຺ຐາເປຕິ. ເຍາ ປຈ຺ຉາ ຄາມເຕາ ປິຓ຺ຑາຍ ປຏິກ຺ກມຕິ – ສເຈ ເຫາຕິ ຠຸຕ຺ຕາວເສເສາ, ສເຈ ອາກງ຺ຂຕິ, ຠຸຎ຺ຊຕິ; ເນາ ເຈ ອາກງ຺ຂຕິ, ອປ຺ປຫຣິເຕ ວາ ຉຑ຺ເຑຕິ ອປາຓເກ ວາ ອຸທເກ ເອາປິລາເປຕິ – ເສາ ອາສນານິ ປຏິສາເມຕິ, ປານີຍໍ ປຣິເຠາຊນີຍໍ ປຏິສາເມຕິ, ອວກ຺ກາຣປາຕິໍ ເຘາວິຕ຺ວາ ປຏິສາເມຕິ, ຠຕ຺ຕຄ຺ຄໍ ສມ຺ມຊ຺ຊຕິ. ເຍາ ປສ຺ສຕິ ປານີຍຆຏໍ ວາ ປຣິເຠາຊນີຍຆຏໍ ວາ ວຈ຺ຈຆຏໍ ວາ ຣິຕ຺ຕໍ ຕຸຈ຺ຉໍ ເສາ ອຸປຏ຺ຐາເປຕິ. ສຈສ຺ສ ເຫາຕິ ອວິສຍ຺ຫໍ, ຫຕ຺ຖວິກາເຣນ ທຸຕິຍໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖວິລງ຺ຆເກນ ອຸປຏ຺ຐາເປມ [ອຸປຏ຺ຐາເປຕິ (ສີ.)], ນ ຕ຺ເວວ ມຍໍ, ຠນ຺ເຕ, ຕປ຺ປຈ຺ຈຍາ ວາຈໍ ຠິນ຺ທາມ. ປຎ຺ຈາຫິກໍ ເຂາ ປນ ມຍໍ, ຠນ຺ເຕ, ສພ຺ພຣຕ຺ຕິກໍ ຘມ຺ມິຍາ ກຖາຍ ສນ຺ນິສີທາມ. ເອວໍ ເຂາ ມຍໍ, ຠນ຺ເຕ, ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ອາຕາປິເນາ ປຫິຕຕ຺ຕາ ວິຫຣາມາ”ຕິ.

໑໓໑. “ສາຘຸ, ສາຘຸ, ອນຸຣຸທ຺ຘາ! ອຕ຺ຖິ ປນ ເວາ, ອນຸຣຸທ຺ຘາ, ເອວໍ ອປ຺ປມຕ຺ຕານໍ ອາຕາປີນໍ ປຫິຕຕ຺ຕານໍ ວິຫຣຕໍ ອຸຕ຺ຕຣິມນຸສ຺ສຘມ຺ມາ ອລມຣິຍຎາຓທສ຺ສນວິເສເສາ ອຘິຄເຕາ ຜາສຸວິຫາເຣາ”ຕິ? “ອິຘ ມຍໍ, ຠນ຺ເຕ, ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ອາຕາປິເນາ ປຫິຕຕ຺ຕາ ວິຫຣນ຺ຕາ ເອາຠາສຎ຺ເຈວ ສຎ຺ຊານາມ ທສ຺ສນຎ຺ຈ ຣູປານໍ. ເສາ ເຂາ ປນ ເນາ ເອາຠາເສາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອນ຺ຕຣຘາຍຕິ ທສ຺ສນຎ຺ຈ ຣູປານໍ; ຕຎ຺ຈ ນິມິຕ຺ຕໍ ນປ຺ປຏິວິຊ຺ຌາມາ”ຕິ.

“ຕໍ ເຂາ ປນ ເວາ, ອນຸຣຸທ຺ຘາ, ນິມິຕ຺ຕໍ ປຏິວິຊ຺ຌິຕພ຺ພໍ. ອຫມ຺ປິ ສຸທໍ, ອນຸຣຸທ຺ຘາ, ປຸພ຺ເພວ ສມ຺ເພາຘາ ອນຠິສມ຺ພຸທ຺ເຘາ ເພາຘິສຕ຺ເຕາວ ສມາເນາ ເອາຠາສຎ຺ເຈວ ສຎ຺ຊານາມິ ທສ຺ສນຎ຺ຈ ຣູປານໍ. ເສາ ເຂາ ປນ ເມ ເອາຠາເສາ ນຈິຣສ຺ເສວ ອນ຺ຕຣຘາຍຕິ ທສ຺ສນຎ຺ຈ ຣູປານໍ. ຕສ຺ສ ມຍ຺ຫໍ, ອນຸຣຸທ຺ຘາ, ເອຕທເຫາສິ – ‘ເກາ ນຸ ເຂາ ເຫຕຸ ເກາ ປຈ຺ຈເຍາ ເຍນ ເມ ເອາຠາເສາ ອນ຺ຕຣຘາຍຕິ ທສ຺ສນຎ຺ຈ ຣູປານ’ນ຺ຕິ? ຕສ຺ສ ມຍ຺ຫໍ, ອນຸຣຸທ຺ຘາ, ເອຕທເຫາສິ – ‘ວິຈິກິຈ຺ຉາ ເຂາ ເມ ອຸທປາທິ, ວິຈິກິຈ຺ຉາຘິກຣຓຎ຺ຈ ປນ ເມ ສມາຘິ ຈວິ. ສມາຘິມ຺ຫິ ຈຸເຕ ເອາຠາເສາ ອນ຺ຕຣຘາຍຕິ ທສ຺ສນຎ຺ຈ ຣູປານໍ. ເສາຫໍ ຕຖາ ກຣິສ຺ສາມິ ຍຖາ ເມ ປຸນ ນ ວິຈິກິຈ຺ຉາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິສ຺ສຕີ’”ຕິ.

“ເສາ ເຂາ ອຫໍ, ອນຸຣຸທ຺ຘາ, ອປ຺ປມຕ຺ເຕາ ອາຕາປີ ປຫິຕຕ຺ເຕາ ວິຫຣນ຺ເຕາ ເອາຠາສຎ຺ເຈວ ສຎ຺ຊານາມິ ທສ຺ສນຎ຺ຈ ຣູປານໍ. ເສາ ເຂາ ປນ ເມ

ខ្ពុការោ តចិរោស្សច អត្តូរឆាឃតិ ឝស្សតញ្ញា ទ្វបិត៌ តស្ស យឃំ អត្រុទ្ធា, ឲតឌហោតិ – ‘ពោ ត្ម ពោ ហេត្ម ពោ បច្ចយោ ឃេត រេ ខ្ពុការោ អត្តូរឆាឃតិ ឝស្សតញ្ញា ទ្វបិត’ត្តិ? តស្ស យឃំ អត្រុទ្ធា, ឲតឌហោតិ – ‘អយតសិការោ ពោ រេ ក្ខឝបិឌិ, អយតសិការាឆិករហញ្ញា បត រេ សយាឆិ ចចិ៍ សយាឆិយិក្រុពេ ខ្ពុការោ អត្តូរឆាឃតិ ឝស្សតញ្ញា ទ្វបិត៌ រោហំ តឆា កទិស្សាយិ ឃឆា រេ បុត ត ចិចិកិច្ឆា ក្ខប្បជ្ជិស្សតិ ត អយតសិការោ’”តិ៍

“រោ ពោ អហំ, អត្រុទ្ធា…រេ… តស្ស យឃំ អត្រុទ្ធា, ឲតឌហោតិ – ‘ចិតយិទ្ធិ ពោ រេ ក្ខឝបិឌិ, ចិតយិទ្ធាឆិករហញ្ញា បត រេ សយាឆិ ចចិ៍ សយាឆិយិក្រុពេ ខ្ពុការោ អត្តូរឆាឃតិ ឝស្សតញ្ញា ទ្វបិត៌ រោហំ តឆា កទិស្សាយិ ឃឆា រេ បុត ត ចិចិកិច្ឆា ក្ខប្បជ្ជិស្សតិ ត អយតសិការោ ត ចិតយិទ្ធ’”ត្តិ៍

“រោ ពោ អហំ, អត្រុទ្ធា…រេ… តស្ស យឃំ អត្រុទ្ធា, ឲតឌហោតិ – ‘លម្ពិតត្តំ ពោ រេ ក្ខឝបិឌិ, លម្ពិតត្តាឆិករហញ្ញា បត រេ សយាឆិ ចចិ៍ សយាឆិយិក្រុពេ ខ្ពុការោ អត្តូរឆាឃតិ ឝស្សតញ្ញា ទ្វបិត៌ រេឃ្យឆាបិ, អត្រុទ្ធា, បុទិរោ អទ្ធាតយក្កប្បឌិបតេ្តា, តស្ស ក្ខកពោតបស្ស ចក្ខា [ចឆកា (ឃិ៍ ស្យា៍ កំ៍ បិ៍)] ក្ខប្បពេឃ្យ, តស្ស តពោតាតិគាត៌ លម្ពិតត្តំ ក្ខប្បជ្ជេឃ្យ; ឲចរេច ពោ រេ, អត្រុទ្ធា, លម្ពិតត្តំ ក្ខឝបិឌិ, លម្ពិតត្តាឆិករហញ្ញា បត រេ សយាឆិ ចចិ៍ សយាឆិយិក្រុពេ ខ្ពុការោ អត្តូរឆាឃតិ ឝស្សតញ្ញា ទ្វបិត៌ រោហំ តឆា កទិស្សាយិ ឃឆា រេ បុត ត ចិចិកិច្ឆា ក្ខប្បជ្ជិស្សតិ ត អយតសិការោ ត ចិតយិទ្ធិ ត លម្ពិតត្ត’”ត្តិ៍

“រោ ពោ អហំ, អត្រុទ្ធា…រេ… តស្ស យឃំ អត្រុទ្ធា, ឲតឌហោតិ – ‘ក្ខប្បិលំ [ក្ខត្ថិល្លំ (ឃិ៍ បិ៍), ក្ខត្ថិលំ (ស្យា៍ កំ៍)] ពោ រេ ក្ខឝបិឌិ, ក្ខប្បិលាឆិករហញ្ញា បត រេ សយាឆិ ចចិ៍ សយាឆិយិក្រុពេ ខ្ពុការោ អត្តូរឆាឃតិ ឝស្សតញ្ញា ទ្វបិត៌ រេឃ្យឆាបិ, អត្រុទ្ធា, បុទិរោ ឲកំ តិឆិយុលំ កេចរេត្វា សកិរេច បញ្ញាតិឆិយុលាតិ អឆិករេច្ឆេឃ្យ, តស្ស តពោតាតិគាត៌ ក្ខប្បិលំ ក្ខប្បជ្ជេឃ្យ; ឲចរេច ពោ រេ, អត្រុទ្ធា, ក្ខប្បិលំ ក្ខឝបិឌិ, ក្ខប្បិលាឆិករហញ្ញា បត រេ សយាឆិ ចចិ៍ សយាឆិយិក្រុពេ ខ្ពុការោ អត្តូរឆាឃតិ ឝស្សតញ្ញា ទ្វបិត៌ រោហំ តឆា កទិស្សាយិ ឃឆា រេ បុត ត ចិចិកិច្ឆា ក្ខប្បជ្ជិស្សតិ, ត អយតសិការោ, ត ចិតយិទ្ធិ, ត លម្ពិតត្តំ, ត ក្ខប្បិល’”ត្តិ៍

“រោ ពោ អហំ, អត្រុទ្ធា…រេ… តស្ស យឃំ អត្រុទ្ធា, ឲតឌហោតិ – ‘ឌុដ្ឋុល្លំ ពោ រេ ក្ខឝបិឌិ, ឌុដ្ឋុល្លាឆិករហញ្ញា បត រេ សយាឆិ ចចិ៍ សយាឆិយិក្រុពេ ខ្ពុការោ អត្តូរឆាឃតិ ឝស្សតញ្ញា ទ្វបិត៌ រោហំ តឆា កទិស្សាយិ ឃឆា រេ បុត ត ចិចិកិច្ឆា ក្ខប្បជ្ជិស្សតិ, ត អយតសិការោ, ត ចិតយិទ្ធិ, ត លម្ពិតត្តំ, ត ក្ខប្បិលំ, ត ឌុដ្ឋុល្ល’”ត្តិ៍

“រោ ពោ អហំ, អត្រុទ្ធា…រេ… តស្ស យឃំ អត្រុទ្ធា, ឲតឌហោតិ – ‘អច្ចារទ្ធចិរិយំ ពោ រេ ក្ខឝបិឌិ, អច្ចារទ្ធចិរិយាឆិករហញ្ញា បត រេ សយាឆិ ចចិ៍ សយាឆិយិក្រុពេ ខ្ពុការោ អត្តូរឆាឃតិ ឝស្សតញ្ញា ទ្វបិត៌ រេឃ្យឆាបិ, អត្រុទ្ធា, បុទិរោ ក្ខកាហិ ហេត្ថេហិ ចដ្ឋំ កាឡហំ កេណ្ហេឃ្យ, រោ តត្ថេច បតេឃ្យ [បតេឃ្យ (ឥហ្ម) ប + តំ + ឲឃ្យ = បតេឃ្យ-ឥតិ បឌចិការកា]; ឲចរេច ពោ រេ, អត្រុទ្ធា, អច្ចារទ្ធចិរិយំ ក្ខឝបិឌិ, អច្ចារទ្ធចិរិយាឆិករហញ្ញា បត រេ សយាឆិ ចចិ៍ សយាឆិយិក្រុពេ ខ្ពុការោ អត្តូរឆាឃតិ ឝស្សតញ្ញា ទ្វបិត៌ រោហំ

ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ ᨿᨳᩣ ᨾᩮ ᨸᩩᨶ ᨶ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᨲᩥ, ᨶ ᩋᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨶ ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩴ, ᨶ ᨨᨾ᩠ᨽᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᩥᩃᩴ, ᨶ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩴ, ᨶ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿ’’’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᩈᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩋᩉᩴ, ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣ…ᨸᩮ… ᨲᩔ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – ‘ᩋᨲᩥᩃᩦᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ ᩏᨴᨸᩣᨴᩥ , ᩋᨲᩥᩃᩦᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩣᨵᩥᨠᩁᨱᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᨾᩮ ᩈᨾᩣᨵᩥ ᨧᩅᩥ᪨ ᩈᨾᩣᨵᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨧᩩᨲᩮ ᩒᨽᩣᩈᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᨲᩥ ᨴᩔᨶᨬ᩠ᨧ ᩁᩪᨸᩣᨶᩴ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ, ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨠᩴ ᩈᩥᨳᩥᩃᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨲᩮᨿ᩠ᨿ; ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ, ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᩋᨲᩥᩃᩦᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᩏᨴᨸᩣᨴᩥ, ᩋᨲᩥᩃᩦᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩣᨵᩥᨠᩁᨱᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᨾᩮ ᩈᨾᩣᨵᩥ ᨧᩅᩥ᪨ ᩈᨾᩣᨵᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨧᩩᨲᩮ ᩒᨽᩣᩈᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᨲᩥ ᨴᩔᨶᨬ᩠ᨧ ᩁᩪᨸᩣᨶᩴ᪨ ᩈᩮᩣᩉᩴ ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ ᨿᨳᩣ ᨾᩮ ᨸᩩᨶ ᨶ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᨲᩥ, ᨶ ᩋᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨶ ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩴ, ᨶ ᨨᨾ᩠ᨽᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᩥᩃᩴ, ᨶ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩴ, ᨶ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩴ, ᨶ ᩋᨲᩥᩃᩦᨶᩅᩦᩁᩥᨿ’’’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᩈᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩋᩉᩴ, ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣ…ᨸᩮ… ᨲᩔ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – ‘ᩋᨽᩥᨩᨸ᩠ᨸᩣ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ ᩏᨴᨸᩣᨴᩥ, ᩋᨽᩥᨩᨸ᩠ᨸᩣᨵᩥᨠᩁᨱᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᨾᩮ ᩈᨾᩣᨵᩥ ᨧᩅᩥ᪨ ᩈᨾᩣᨵᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨧᩩᨲᩮ ᩒᨽᩣᩈᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᨲᩥ ᨴᩔᨶᨬ᩠ᨧ ᩁᩪᨸᩣᨶᩴ᪨ ᩈᩮᩣᩉᩴ ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ ᨿᨳᩣ ᨾᩮ ᨸᩩᨶ ᨶ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᨲᩥ, ᨶ ᩋᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨶ ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩴ, ᨶ ᨨᨾ᩠ᨽᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᩥᩃᩴ, ᨶ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩴ, ᨶ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩴ, ᨶ ᩋᨲᩥᩃᩦᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩴ, ᨶ ᩋᨽᩥᨩᨸ᩠ᨸᩣ’’’ᨲᩥ᪨

“ᩈᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩋᩉᩴ, ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣ…ᨸᩮ… ᨲᩔ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – ‘ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ ᩏᨴᨸᩣᨴᩥ, ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣᨵᩥᨠᩁᨱᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᨾᩮ ᩈᨾᩣᨵᩥ ᨧᩅᩥ᪨ ᩈᨾᩣᨵᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨧᩩᨲᩮ ᩒᨽᩣᩈᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᨲᩥ ᨴᩔᨶᨬ᩠ᨧ ᩁᩪᨸᩣᨶᩴ᪨ ᩈᩮᩣᩉᩴ ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ ᨿᨳᩣ ᨾᩮ ᨸᩩᨶ ᨶ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᨲᩥ, ᨶ ᩋᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨶ ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩴ, ᨶ ᨨᨾ᩠ᨽᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᩥᩃᩴ, ᨶ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩴ, ᨶ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩴ, ᨶ ᩋᨲᩥᩃᩦᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩴ, ᨶ ᩋᨽᩥᨩᨸ᩠ᨸᩣ, ᨶ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣ’’’ᨲᩥ᪨

“ᩈᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩋᩉᩴ, ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨲᩣᨸᩦ ᨸᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩒᨽᩣᩈᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨴᩔᨶᨬ᩠ᨧ ᩁᩪᨸᩣᨶᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᨾᩮ ᩒᨽᩣᩈᩮᩣ ᨶᨧᩥᩁᩔᩮᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᨲᩥ ᨴᩔᨶᨬ᩠ᨧ ᩁᩪᨸᩣᨶᩴ᪨ ᨲᩔ ᨾᨿ᩠ᩉᩴᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – ‘ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩ ᨠᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨾᩮ ᩒᨽᩣᩈᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᨲᩥ ᨴᩔᨶᨬ᩠ᨧ ᩁᩪᨸᩣᨶ’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – ‘ᩋᨲᩥᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ ᩁᩪᨸᩣᨶᩴ ᩏᨴᨸᩣᨴᩥ, ᩋᨲᩥᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣᨵᩥᨠᩁᨱᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᨾᩮ ᩁᩪᨸᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥ ᨧᩅᩥ᪨ ᩈᨾᩣᨵᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨧᩩᨲᩮ ᩒᨽᩣᩈᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᨲᩥ ᨴᩔᨶᨬ᩠ᨧ ᩁᩪᨸᩣᨶᩴ᪨ ᩈᩮᩣᩉᩴ ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ ᨿᨳᩣ ᨾᩮ ᨸᩩᨶ ᨶ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᨲᩥ, ᨶ ᩋᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨶ ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩴ, ᨶ ᨨᨾ᩠ᨽᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᩥᩃᩴ, ᨶ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩴ, ᨶ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩴ, ᨶ ᩋᨲᩥᩃᩦᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩴ, ᨶ ᩋᨽᩥᨩᨸ᩠ᨸᩣ, ᨶ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣ, ᨶ ᩋᨲᩥᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᩪᨸᩣᨶ’’’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪂᪄᪂᪨ “ᩈᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩋᩉᩴ, ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ‘ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ’ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩴ ᨸᨩᩉᩥᩴ, ‘ᩋᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ’ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩴ ᨸᨩᩉᩥᩴ, ‘ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ’ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩴ ᨸᨩᩉᩥᩴ, ‘ᨨᨾ᩠ᨽᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ’ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨨᨾ᩠ᨽᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩴ ᨸᨩᩉᩥᩴ, ‘ᩏᨸ᩠ᨸᩥᩃᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ’ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᩥᩃᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩴ ᨸᨩᩉᩥᩴ, ‘ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ’ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩴ ᨸᨩᩉᩥᩴ, ‘ᩋᨧ᩠ᨧᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ’ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩴ ᨸᨩᩉᩥᩴ, ‘ᩋᨲᩥᩃᩦᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩴ

ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ’តិ – ឥតិ វិទិត្វា អតិលីនវីរិយំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ បជហិំ, ‘អភិជប្បា ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ’តិ – ឥតិ វិទិត្វា អភិជប្បំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ បជហិំ, ‘នានត្តសញ្ញា ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ’តិ – ឥតិ វិទិត្វា នានត្តសញ្ញំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ បជហិំ, ‘អតិនិជ្ឈាយិតត្តំ រូបានំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ’តិ – ឥតិ វិទិត្វា អតិនិជ្ឈាយិតត្តំ រូបានំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ បជហិំ។

១៣២. “សោ ខោ អហំ, អនុរុទ្ធា, អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ ឱភាសញ្ហិ ខោ សញ្ជានាមិ, ន ច រូបានិ បស្សាមិ; រូបានិ ហិ ខោ បស្សាមិ, ន ច ឱភាសំ សញ្ជានាមិ – ‘កេវលម្បិ រត្តិំ, កេវលម្បិ ទិវំ [ទិវសំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)], កេវលម្បិ រត្តិន្ទិវំ’ [រត្តិទិវំ (ក។)]។ តស្ស មយ្ហំ, អនុរុទ្ធា, ឯតទហោសិ – ‘កោ នុ ខោ ហេតុ កោ បច្ចយោ យោហំ ឱភាសញ្ហិ ខោ សញ្ជានាមិ ន ច រូបានិ បស្សាមិ; រូបានិ ហិ ខោ [ខោ តស្មិំ សមយេ (សី។ ក។)] បស្សាមិ ន ច ឱភាសំ សញ្ជានាមិ – កេវលម្បិ រត្តិំ, កេវលម្បិ ទិវំ, កេវលម្បិ រត្តិន្ទិវ’ន្តិ។ តស្ស មយ្ហំ, អនុរុទ្ធា, ឯតទហោសិ – ‘យស្មិញ្ហិ ខោ អហំ សមយេ រូបនិមិត្តំ អមនសិករិត្វា ឱភាសនិមិត្តំ មនសិ ករោមិ, ឱភាសញ្ហិ ខោ តស្មិំ សមយេ សញ្ជានាមិ, ន ច រូបានិ បស្សាមិ។ យស្មិំ បនាហំ សមយេ ឱភាសនិមិត្តំ អមនសិករិត្វា រូបនិមិត្តំ មនសិ ករោមិ, រូបានិ ហិ ខោ តស្មិំ សមយេ បស្សាមិ ន ច ឱភាសំ សញ្ជានាមិ – កេវលម្បិ រត្តិំ, កេវលម្បិ ទិវំ, កេវលម្បិ រត្តិន្ទិវ’’’ន្តិ។

“សោ ខោ អហំ, អនុរុទ្ធា, អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ បរិត្តញ្ចេវ ឱភាសំ សញ្ជានាមិ, បរិត្តានិ ច រូបានិ បស្សាមិ; អប្បមាណញ្ចេវ ឱភាសំ សញ្ជានាមិ, អប្បមាណានិ ច រូបានិ បស្សាមិ – កេវលម្បិ រត្តិំ, កេវលម្បិ ទិវំ, កេវលម្បិ រត្តិន្ទិវំ។ តស្ស មយ្ហំ, អនុរុទ្ធា, ឯតទហោសិ – ‘កោ នុ ខោ ហេតុ កោ បច្ចយោ យោហំ បរិត្តញ្ចេវ ឱភាសំ សញ្ជានាមិ, បរិត្តានិ ច រូបានិ បស្សាមិ ; អប្បមាណញ្ចេវ ឱភាសំ សញ្ជានាមិ, អប្បមាណានិ ច រូបានិ បស្សាមិ – កេវលម្បិ រត្តិំ, កេវលម្បិ ទិវំ, កេវលម្បិ រត្តិន្ទិវ’ន្តិ។ តស្ស មយ្ហំ, អនុរុទ្ធា, ឯតទហោសិ – ‘យស្មិំ ខោ មេ សមយេ បរិត្តោ សមាធិ ហោតិ, បរិត្តំ មេ តស្មិំ សមយេ ចក្ខុ ហោតិ។ សោហំ បរិត្តេន ចក្ខុនា បរិត្តញ្ចេវ ឱភាសំ សញ្ជានាមិ, បរិត្តានិ ច រូបានិ បស្សាមិ។ យស្មិំ បន មេ សមយេ អប្បមាណោ សមាធិ ហោតិ, អប្បមាណំ មេ តស្មិំ សមយេ ចក្ខុ ហោតិ។ សោហំ អប្បមាណេន ចក្ខុនា អប្បមាណញ្ចេវ ឱភាសំ សញ្ជានាមិ, អប្បមាណានិ ច រូបានិ បស្សាមិ – កេវលម្បិ រត្តិំ, កេវលម្បិ ទិវំ, កេវលម្បិ រត្តិន្ទិវ’’’ន្តិ។

១៣៣. យតោ ខោ មេ , អនុរុទ្ធា, ‘វិចិកិច្ឆា ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ’តិ – ឥតិ វិទិត្វា វិចិកិច្ឆា ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ អហោសិ, ‘អមនសិការោ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ’តិ – ឥតិ វិទិត្វា អមនសិការោ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ អហោសិ, ‘ថិនមិទ្ធំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ’តិ – ឥតិ វិទិត្វា ថិនមិទ្ធំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ អហោសិ, ‘ឆម្ភិតត្តំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ’តិ – ឥតិ វិទិត្វា ឆម្ភិតត្តំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ អហោសិ, ‘ឧប្បិលំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ’តិ – ឥតិ វិទិត្វា ឧប្បិលំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ អហោសិ, ‘ទុដ្ឋុល្លំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ’តិ – ឥតិ វិទិត្វា ទុដ្ឋុល្លំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ អហោសិ, ‘អច្ចារទ្ធវីរិយំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ’តិ – ឥតិ វិទិត្វា អច្ចារទ្ធវីរិយំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ អហោសិ, ‘អតិលីនវីរិយំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ’តិ – ឥតិ វិទិត្វា អតិលីនវីរិយំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ អហោសិ, ‘អភិជប្បា ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ’តិ – ឥតិ វិទិត្វា អភិជប្បា ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ អហោសិ, ‘នានត្តសញ្ញា ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ’តិ – ឥតិ វិទិត្វា នានត្តសញ្ញា ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ

អហោសិ, ‘អតិនិជ្ឈាយិតត្តំ រូបានំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ’តិ – ឥតិ វិទិត្វា អតិនិជ្ឈាយិតត្តំ រូបានំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ អហោសិ។

១២៣។ “តស្ស មយ្ហំ, អនុរុទ្ធា, ឯតទហោសិ – ‘យេ ខោ មេ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសា តេ មេ បហីនា។ ហន្ទ, ទានាហំ តិវិធេន សមាធិំ ភាវេមី’តិ [ភាវេសិន្តិ (សី។ ស្យា។ ក។)]។ សោ ខោ អហំ, អនុរុទ្ធា, សវិតក្កម្បិ សវិចារំ សមាធិំ ភាវេសិំ [ភាវេមិ (ក។)], អវិតក្កម្បិ វិចារមត្តំ សមាធិំ ភាវេសិំ, អវិតក្កម្បិ អវិចារំ សមាធិំ ភាវេសិំ, សប្បីតិកម្បិ សមាធិំ ភាវេសិំ, និប្បីតិកម្បិ សមាធិំ ភាវេសិំ, សាតសហគតម្បិ សមាធិំ ភាវេសិំ, ឧបេក្ខាសហគតម្បិ សមាធិំ ភាវេសិំ។ យតោ ខោ មេ, អនុរុទ្ធា, សវិតក្កោបិ សវិចារោ សមាធិ ភាវិតោ អហោសិ, អវិតក្កោបិ វិចារមត្តោ សមាធិ ភាវិតោ អហោសិ, អវិតក្កោបិ អវិចារោ សមាធិ ភាវិតោ អហោសិ, សប្បីតិកោបិ សមាធិ ភាវិតោ អហោសិ, និប្បីតិកោបិ សមាធិ ភាវិតោ អហោសិ, សាតសហគតោបិ សមាធិ ភាវិតោ អហោសិ, ឧបេក្ខាសហគតោបិ សមាធិ ភាវិតោ អហោសិ។ ញាណញ្ច បន មេ ទស្សនំ ឧទបាទិ, អកុប្បា មេ ចេតោវិមុត្តិ។ អយមន្តិមា ជាតិ, នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនោ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ។

ឧបក្កិលេសសុត្តំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

៩។ ពាលបណ្ឌិតសុត្តំ

១២៤។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“តីណិមានិ, ភិក្ខវេ, ពាលស្ស ពាលលក្ខណានិ ពាលនិមិត្តានិ ពាលាបទានានិ។ កតមានិ តីណិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ពាលោ ទុច្ចិន្តិតចិន្តី ច ហោតិ ទុព្ភាសិតភាសី ច ទុក្កដកម្មការី ច។ នោ ចេតំ [នោ ចេទំ (ម។ និ។ ១។១៧-១៨)], ភិក្ខវេ, ពាលោ ទុច្ចិន្តិតចិន្តី ច អភវិស្ស ទុព្ភាសិតភាសី ច ទុក្កដកម្មការី ច កេន នំ [ន តេន នំ (ក។), ន នំ (?)] បណ្ឌិតា ជានេយ្យុំ – ‘ពាលោ អយំ ភវំ អសប្បុរិសោ’តិ? យស្មា ច ខោ, ភិក្ខវេ, ពាលោ ទុច្ចិន្តិតចិន្តី ច ហោតិ ទុព្ភាសិតភាសី ច ទុក្កដកម្មការី ច តស្មា នំ បណ្ឌិតា ជានន្តិ – ‘ពាលោ អយំ ភវំ អសប្បុរិសោ’តិ។ ស ខោ សោ, ភិក្ខវេ, ពាលោ តិវិធំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ។ សចេ, ភិក្ខវេ, ពាលោ សភាយំ វា និសិន្នោ ហោតិ, រថិកាយ [រថិយាយ (ពហូសុ)] វា និសិន្នោ ហោតិ, សិង្ឃាដកេ វា និសិន្នោ ហោតិ; តត្រ ចេ ជនោ តជ្ជំ តស្សារុប្បំ កថំ មន្តេតិ។ សចេ, ភិក្ខវេ, ពាលោ បាណាតិបាតី ហោតិ, អទិន្នាទាយី ហោតិ, កាមេសុមិច្ឆាចារី ហោតិ, មុសាវាទី ហោតិ, សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាយី ហោតិ, តត្រ, ភិក្ខវេ, ពាលស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘យំ ខោ ជនោ តជ្ជំ តស្សារុប្បំ កថំ មន្តេតិ, សំវិជ្ជន្តេវ តេ [សំវិជ្ជន្តេ តេ ច (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] មយិ, អហញ្ច តេសុ ធម្មេសុ សន្ទិស្សាមី’តិ។ ឥទំ, ភិក្ខវេ, ពាលោ បឋមំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ។

២៤៧. “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ពាលោ បស្សតិ រាជានោ ចោរំ អាគុចារិំ គហេត្វា វិវិធា កម្មការណា ការេន្តេ – កសាហិបិ តាឡេន្តេ វេត្តេហិបិ តាឡេន្តេ អឌ្ឍទណ្ឌកេហិបិ តាឡេន្តេ ហត្ថម្បិ ឆិន្ទន្តេ បាទម្បិ ឆិន្ទន្តេ ហត្ថបាទម្បិ ឆិន្ទន្តេ កណ្ណម្បិ ឆិន្ទន្តេ នាសម្បិ ឆិន្ទន្តេ កណ្ណនាសម្បិ ឆិន្ទន្តេ ពិលង្គថាលិកម្បិ ករោន្តេ សង្ខមុណ្ឌិកម្បិ ករោន្តេ រាហុមុខម្បិ ករោន្តេ ជោតិមាលិកម្បិ ករោន្តេ ហត្ថបជ្ជោតិកម្បិ ករោន្តេ ឯរកវត្តិកម្បិ ករោន្តេ ចីរកវាសិកម្បិ ករោន្តេ ឯណេយ្យកម្បិ ករោន្តេ ពឡិសមំសិកម្បិ ករោន្តេ កហាបណិកម្បិ ករោន្តេ ខារាបតច្ឆិកម្បិ [ខារាបដិច្ឆកម្បិ (ក.)] ករោន្តេ បលិឃបរិវត្តិកម្បិ ករោន្តេ បលាលបីឋកម្បិ [បលាលបីឋិកម្បិ (បី.)] ករោន្តេ តត្តេនបិ តេលេន ឱសិញ្ចន្តេ សុនខេហិបិ ខាទាបេន្តេ ជីវន្តម្បិ សូលេ ឧត្តាសេន្តេ អសិនាបិ សីសំ ឆិន្ទន្តេ. តត្រ, ភិក្ខវេ, ពាលស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘យថារូបានំ ខោ បាបកានំ កម្មានំ ហេតុ រាជានោ ចោរំ អាគុចារិំ គហេត្វា វិវិធា កម្មការណា ការេន្តិ – កសាហិបិ តាឡេន្តិ...បេ... អសិនាបិ សីសំ ឆិន្ទន្តិ; សំវិជ្ជន្តេវ ខោ តេ ធម្មា មយិ, អហញ្ច តេសុ ធម្មេសុ សន្ទិស្សាមិ. មំ ចេបិ រាជានោ [សចេ មម្បិ (ក.)] ជានេយ្យុំ, មម្បិ រាជានោ គហេត្វា វិវិធា កម្មការណា ការេយ្យុំ – កសាហិបិ តាឡេយ្យុំ...បេ... ជីវន្តម្បិ សូលេ ឧត្តាសេយ្យុំ, អសិនាបិ សីសំ ឆិន្ទេយ្យុ’ន្តិ. ឥទម្បិ, ភិក្ខវេ, ពាលោ ទុតិយំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ.

២៤៨. “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ពាលំ បីឋសមារូឡ្ហំ វា មញ្ចសមារូឡ្ហំ វា ឆមាយំ [ឆមាយ (សី. បី.)] វា សេមានំ, យានិស្ស បុព្ពេ បាបកានិ កម្មានិ កតានិ កាយេន ទុច្ចរិតានិ វាចាយ ទុច្ចរិតានិ មនសា ទុច្ចរិតានិ តានិស្ស តម្ហិ សមយេ ឱលម្ពន្តិ អជ្ឈោលម្ពន្តិ អភិប្បលម្ពន្តិ. សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, មហតំ បព្ពតកូដានំ ឆាយា សាយន្ហសមយំ បថវិយា ឱលម្ពន្តិ អជ្ឈោលម្ពន្តិ អភិប្បលម្ពន្តិ; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ពាលំ បីឋសមារូឡ្ហំ វា មញ្ចសមារូឡ្ហំ វា ឆមាយំ វា សេមានំ, យានិស្ស បុព្ពេ បាបកានិ កម្មានិ កតានិ កាយេន ទុច្ចរិតានិ វាចាយ ទុច្ចរិតានិ មនសា ទុច្ចរិតានិ តានិស្ស តម្ហិ សមយេ ឱលម្ពន្តិ អជ្ឈោលម្ពន្តិ អភិប្បលម្ពន្តិ. តត្រ, ភិក្ខវេ, ពាលស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘អកតំ វត មេ កល្យាណំ, អកតំ កុសលំ, អកតំ ភីរុត្តាណំ; កតំ បាបំ, កតំ លុទ្ទំ, កតំ កិព្ពិសំ. យាវតា, ភោ, អកតកល្យាណានំ អកតកុសលានំ អកតភីរុត្តាណានំ កតបាបានំ កតលុទ្ទានំ កតកិព្ពិសានំ គតិ តំ គតិំ បេច្ច គច្ឆាមី’តិ. សោ សោចតិ កិលមតិ បរិទេវតិ ឧរត្តាឡិំ កន្ទតិ សម្មោហំ អាបជ្ជតិ. ឥទម្បិ, ភិក្ខវេ, ពាលោ តតិយំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ.

“ស ខោ សោ, ភិក្ខវេ, ពាលោ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា មនសា ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ. យំ ខោ តំ, ភិក្ខវេ, សម្មា វទមានោ វទេយ្យ – ‘ឯកន្តំ អនិដ្ឋំ ឯកន្តំ អកន្តំ ឯកន្តំ អមនាប’ន្តិ, និរយមេវ តំ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ – ‘ឯកន្តំ អនិដ្ឋំ ឯកន្តំ អកន្តំ ឯកន្តំ អមនាប’ន្តិ. យាវញ្ចិទំ, ភិក្ខវេ, ឧបមាបិ [ឧបមាហិបិ (សី.)] ន សុករា យាវ ទុក្ខា និរយា”តិ.

២៤៩. ឯវំ វុត្តេ, អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “សក្កា បន, ភន្តេ, ឧបមំ កាតុ”ន្តិ? “សក្កា ភិក្ខុ”តិ ភគវា អវោច. សេយ្យថាបិ, ភិក្ខុ, ចោរំ អាគុចារិំ គហេត្វា រញ្ញោ ទស្សេយ្យុំ – ‘អយំ តេ, ទេវ, ចោរោ អាគុចារី, ឥមស្ស យំ ឥច្ឆសិ តំ ទណ្ឌំ បណេហី’តិ. តមេនំ រាជា ឯវំ វទេយ្យ – ‘គច្ឆថ, ភោ, ឥមំ បុរិសំ បុព្ពណ្ហសមយំ សត្តិសតេន ហនថា’តិ. តមេនំ បុព្ពណ្ហសមយំ សត្តិសតេន ហនេយ្យុំ. អថ

ᩁᩣᨩᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᩉᩥᨠᩈᨾᨿᩴ [ᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥᨠᩈᨾᨿᩴ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨠ᪨), ᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥᨠ ᩈᨾᨿᩴ (ᨷᩦ᪨)] ᩑᩅᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ – ‘ᩋᨾ᩠ᨽᩮᩣ, ᨠᨳᩴ ᩈᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ’ᨲᩥ? “‘ᨲᨳᩮᩅ, ᨴᩮᩅ, ᨩᩦᩅᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᨲᨾᩮᨶᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ – ‘ᨣᨧ᩠ᨨᨳ, ᨽᨱᩮ, ᨲᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᩉᩥᨠᩈᨾᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩈᨲᩮᨶ ᩉᨶᨳᩣ’ᨲᩥ᪨ ᨲᨾᩮᨶᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᩉᩥᨠᩈᨾᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩈᨲᩮᨶ ᩉᨶᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ᪨ ᩋᨳ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᩣᨿᨶ᩠ᩉᩈᨾᨿᩴ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ – ‘ᩋᨾ᩠ᨽᩮᩣ, ᨠᨳᩴ ᩈᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ’ᨲᩥ? ‘ᨲᨳᩮᩅ, ᨴᩮᩅ, ᨩᩦᩅᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᨲᨾᩮᨶᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ – ‘ᨣᨧ᩠ᨨᨳ, ᨽᨱᩮ, ᨲᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᩈᩣᨿᨶ᩠ᩉᩈᨾᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩈᨲᩮᨶ ᩉᨶᨳᩣ’ᨲᩥ᪨ ᨲᨾᩮᨶᩴ ᩈᩣᨿᨶ᩠ᩉᩈᨾᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩈᨲᩮᨶ ᩉᨶᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨷᩥ ᨶᩩ ᩈᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨲᩦᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩈᨲᩮᩉᩥ ᩉᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣᨶᩥᨴᩣᨶᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩴ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩥᨿᩮᨳᩣ”ᨲᩥ? “ᩑᨠᩥᩔᩣᨷᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩉᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣᨶᩥᨴᩣᨶᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩴ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩥᨿᩮᨳ, ᨠᩮᩣ ᨷᨶ ᩅᩤᨴᩮᩣ ᨲᩦᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩈᨲᩮᩉᩦ”ᨲᩥ?

᪒᪕᪐᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩤᨱᩥᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩤᩈᩣᨱᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨲᩴ ᨠᩥᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᨲᩁᩮᩣ – ᨿᩮᩣ ᨧᩣᨿᩴ ᨾᨿᩣ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩤᨱᩥᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩤᩈᩣᨱᩮᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ, ᨿᩮᩣ ᨧ ᩉᩥᨾᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᨷ᩠ᨷᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᩋᨿᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩤᨱᩥᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩤᩈᩣᨱᩮᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ, ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩏᨷᨶᩥᨵᩣᨿ ᩈᨦ᩠ᨡᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᩏᨷᩮᨲᩥ, ᨠᩃᨽᩣᨣᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᩏᨷᩮᨲᩥ, ᩏᨷᨶᩥᨵᨾ᩠ᨷᩥ [ᩏᨷᨶᩥᨵᩥᨾ᩠ᨷᩥ (ᩈᩦ᪨ ᨷᩦ᪨)] ᨶ ᩏᨷᩮᨲᩥ”᪨ “ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᩴ ᩈᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨲᩦᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩈᨲᩮᩉᩥ ᩉᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣᨶᩥᨴᩣᨶᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩴ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩥ ᨲᩴ ᨶᩥᩁᨿᨠᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩏᨷᨶᩥᨵᩣᨿ ᩈᨦ᩠ᨡᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᩏᨷᩮᨲᩥ, ᨠᩃᨽᩣᨣᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᩏᨷᩮᨲᩥ, ᩏᨷᨶᩥᨵᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᩏᨷᩮᨲᩥ”᪨

“ᨲᨾᩮᨶᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶᩥᩁᨿᨷᩣᩃᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᨻᨶ᩠ᨵᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ – ᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨿᩮᩣᨡᩥᩃᩴ [ᩋᨿᩮᩣᨡᩦᩃᩴ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨷᩦ᪨)] ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨿᩮᩣᨡᩥᩃᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨿᩮᩣᨡᩥᩃᩴ ᨷᩤᨴᩮ ᨣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨿᩮᩣᨡᩥᩃᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮ ᨷᩤᨴᩮ ᨣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨿᩮᩣᨡᩥᩃᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩏᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨲᩥᨻ᩠ᨻᩣ ᨡᩁᩣ ᨠᨭᩩᨠᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᩅᩮᨴᩮᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᨲᩣᩅ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᨶ ᨲᩴ ᨷᩣᨷᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨻ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩦᩉᩮᩣᨲᩥ [ᨻ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩥᩉᩮᩣᨲᩥ (ᨷᩦ᪨ ᨠ᪨)]᪨ ᨲᨾᩮᨶᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶᩥᩁᨿᨷᩣᩃᩣ ᩈᩴᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨮᩣᩁᩦᩉᩥ [ᨠᩩᨵᩣᩁᩦᩉᩥ (ᨠ᪨)] ᨲᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨲᩥᨻ᩠ᨻᩣ…ᨷᩮ… ᨻ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩦᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨾᩮᨶᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶᩥᩁᨿᨷᩣᩃᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩴᨷᩤᨴᩴ ᩋᨵᩮᩣᩈᩥᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᩈᩦᩉᩥ ᨲᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨲᩥᨻ᩠ᨻᩣ…ᨷᩮ… ᨻ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩦᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨾᩮᨶᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶᩥᩁᨿᨷᩣᩃᩣ ᩁᨳᩮ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨷᨳᩅᩥᨿᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩃᩥᨲᩣᨿ ᩈᨩᩮᩣᨲᩥᨽᩪᨲᩣᨿ [ᩈᨬ᩠ᨩᩮᩣᨲᩥᨽᩪᨲᩣᨿ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨷᩦ᪨)] ᩈᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᩈᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥᨷᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨲᩥᨻ᩠ᨻᩣ…ᨷᩮ… ᨻ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩦᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨾᩮᨶᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶᩥᩁᨿᨷᩣᩃᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᩁᨷᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩃᩥᨲᩴ ᩈᨩᩮᩣᨲᩥᨽᩪᨲᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᩒᩁᩮᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥᨷᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨲᩥᨻ᩠ᨻᩣ ᨡᩁᩣ ᨠᨭᩩᨠᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᩅᩮᨴᩮᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᨲᩣᩅ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᨶ ᨲᩴ ᨷᩣᨷᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨻ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩦᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨾᩮᨶᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶᩥᩁᨿᨷᩣᩃᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩴᨷᩤᨴᩴ ᩋᨵᩮᩣᩈᩥᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩃᩮᩣᩉᨠᩩᨾ᩠ᨽᩥᨿᩣ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩃᩥᨲᩣᨿ ᩈᨩᩮᩣᨲᩥᨽᩪᨲᩣᨿ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨹᩮᨱᩩᨴ᩠ᨴᩮᩉᨠᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨹᩮᨱᩩᨴ᩠ᨴᩮᩉᨠᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨠᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩈᨠᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨵᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩈᨠᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨲᩥᨻ᩠ᨻᩣ ᨡᩁᩣ ᨠᨭᩩᨠᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᩅᩮᨴᩮᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᨲᩣᩅ ᨠᩣᩃᨦ᩠ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᨶ ᨲᩴ ᨷᩣᨷᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨻ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩦᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨾᩮᨶᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶᩥᩁᨿᨷᩣᩃᩣ [ᨶᩥᩁᨿᨷᩣᩃᩣ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ (ᨠ᪨)] ᨾᩉᩣᨶᩥᩁᨿᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᩉᩣᨶᩥᩁᨿᩮᩣ –

“ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨧᨲᩩᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩣ, ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩣᨣᩈᩮᩣ ᨾᩥᨲᩮᩣ;

ᩋᨿᩮᩣᨷᩣᨠᩣᩁᨷᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᨿᩈᩣ ᨷᨭᩥᨠᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲᩮᩣ᪨

“តស្ស អយោមយា ភូមិ, ជលិតា តេជសា យុតា;

សមន្តា យោជនសតំ, ផរិត្វា តិដ្ឋតិ សព្វទា”។

“អនេកបរិយាយេនបិ ខោ អហំ, ភិក្ខវេ, និរយកថំ កថេយ្យំ; យាវញ្ចិទំ, ភិក្ខវេ, ន សុករា អក្ខានេន បាបុណិតុំ យាវ ទុក្ខា និរយា។

១៦៨។ “សន្តិ, ភិក្ខវេ, តិរច្ឆានគតា បាណា តិណភក្ខា។ តេ អល្លានិបិ តិណានិ សុក្ខានិបិ តិណានិ ទន្តុល្លេហកំ ខាទន្តិ។ កតមេ ច, ភិក្ខវេ, តិរច្ឆានគតា បាណា តិណភក្ខា? ហត្ថី អស្សា គោណា គទ្រភា អជា មិគា, យេ វា បនញ្ញេបិ កេចិ តិរច្ឆានគតា បាណា តិណភក្ខា។ ស ខោ សោ, ភិក្ខវេ, ពាលោ ឥធ បុព្វេ រសាទោ ឥធ បាបានិ កម្មានិ ករិត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា តេសំ សត្តានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ យេ តេ សត្តា តិណភក្ខា។

“សន្តិ, ភិក្ខវេ, តិរច្ឆានគតា បាណា គូថភក្ខា។ តេ ទូរតោវ គូថគន្ធំ ឃាយិត្វា ធាវន្តិ – ‘ឯត្ថ ភុញ្ជិស្សាម, ឯត្ថ ភុញ្ជិស្សាមា’តិ។ សេយ្យថាបិ នាម ព្រាហ្មណា អាហុតិគន្ធេន ធាវន្តិ – ‘ឯត្ថ ភុញ្ជិស្សាម, ឯត្ថ ភុញ្ជិស្សាមា’តិ; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, សន្តិ តិរច្ឆានគតា បាណា គូថភក្ខា, តេ ទូរតោវ គូថគន្ធំ ឃាយិត្វា ធាវន្តិ – ‘ឯត្ថ ភុញ្ជិស្សាម, ឯត្ថ ភុញ្ជិស្សាមា’តិ។ កតមេ ច, ភិក្ខវេ, តិរច្ឆានគតា បាណា គូថភក្ខា? កុក្កុដា សូករា សោណា សិង្គាលា, យេ វា បនញ្ញេបិ កេចិ តិរច្ឆានគតា បាណា គូថភក្ខា។ ស ខោ សោ, ភិក្ខវេ, ពាលោ ឥធ បុព្វេ រសាទោ ឥធ បាបានិ កម្មានិ ករិត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា តេសំ សត្តានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ យេ តេ សត្តា គូថភក្ខា។

“សន្តិ, ភិក្ខវេ, តិរច្ឆានគតា បាណា អន្ធការេ ជាយន្តិ អន្ធការេ ជីយន្តិ [ជីយ្យន្តិ (ក។)] អន្ធការេ មីយន្តិ [មីយ្យន្តិ (ក។)]។ កតមេ ច, ភិក្ខវេ, តិរច្ឆានគតា បាណា អន្ធការេ ជាយន្តិ អន្ធការេ ជីយន្តិ អន្ធការេ មីយន្តិ? កីដា បុឡវកា [បដង្គា (ស្យា។ កំ។ ក។)] គណ្ឌុប្បាទា, យេ វា បនញ្ញេបិ កេចិ តិរច្ឆានគតា បាណា អន្ធការេ ជាយន្តិ អន្ធការេ ជីយន្តិ អន្ធការេ មីយន្តិ។ ស ខោ សោ, ភិក្ខវេ, ពាលោ ឥធ បុព្វេ រសាទោ, ឥធ បាបានិ កម្មានិ ករិត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា តេសំ សត្តានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ យេ តេ សត្តា អន្ធការេ ជាយន្តិ អន្ធការេ ជីយន្តិ អន្ធការេ មីយន្តិ។

“សន្តិ, ភិក្ខវេ, តិរច្ឆានគតា បាណា ឧទកស្មិំ ជាយន្តិ ឧទកស្មិំ ជីយន្តិ ឧទកស្មិំ មីយន្តិ។ កតមេ ច, ភិក្ខវេ, តិរច្ឆានគតា បាណា ឧទកស្មិំ ជាយន្តិ ឧទកស្មិំ ជីយន្តិ ឧទកស្មិំ មីយន្តិ? មច្ឆា កច្ឆបា សុសុមារា, យេ វា បនញ្ញេបិ កេចិ តិរច្ឆានគតា បាណា ឧទកស្មិំ ជាយន្តិ ឧទកស្មិំ ជីយន្តិ ឧទកស្មិំ មីយន្តិ។ ស ខោ សោ, ភិក្ខវេ, ពាលោ ឥធ បុព្វេ រសាទោ ឥធ បាបានិ កម្មានិ ករិត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា តេសំ សត្តានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ យេ តេ សត្តា ឧទកស្មិំ ជាយន្តិ ឧទកស្មិំ ជីយន្តិ ឧទកស្មិំ មីយន្តិ។

“ᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣ ᨷᩣᨱᩣ ᩋᩈᩩᨧᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᨲᨾᩮ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣ ᨷᩣᨱᩣ ᩋᩈᩩᨧᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ? ᨿᩮ ᨲᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩪᨲᩥᨾᨧ᩠ᨨᩮ ᩅᩣ ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩪᨲᩥᨾᨧ᩠ᨨᩮ ᩅᩣ ᨩᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩪᨲᩥᨾᨧ᩠ᨨᩮ ᩅᩣ ᨾᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩪᨲᩥᨠᩩᨱᨷᩮ ᩅᩣ…ᨷᩮ… ᨷᩪᨲᩥᨠᩩᨾ᩠ᨾᩣᩈᩮ ᩅᩣ… ᨧᨶ᩠ᨴᨶᩥᨠᩣᨿ ᩅᩣ… ᩒᩊᩥᨣᩃ᩠ᩃᩮ ᩅᩣ ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, (ᨿᩮ ᩅᩣ ᨷᨶᨬ᩠ᨬᩮᨷᩥ ᨠᩮᨧᩥ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣ ᨷᩣᨱᩣ ᩋᩈᩩᨧᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨) [( ) ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨷᩦ᪨ ᨷᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩮᩈᩩ] ᩈᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨻᩣᩃᩮᩣ ᩍᨵ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩁᩈᩣᨴᩮᩣ ᩍᨵ ᨷᩣᨷᩣᨶᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᩉᨻ᩠ᨿᨲᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨿᩮ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩈᩩᨧᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᩋᨶᩮᨠᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶᨷᩥ ᨡᩮᩣ ᩋᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨿᩮᩣᨶᩥᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᨿ᩠ᨿᩴ; ᨿᩣᩅᨬ᩠ᨧᩥᨴᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶ ᩈᩩᨠᩁᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᨶᩮᨶ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥᨲᩩᩴ ᨿᩣᩅ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨿᩮᩣᨶᩥ᪨

᪒᪕᪒᪨ “ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩑᨠᨧ᩠ᨨᩥᨣ᩠ᨣᩊᩴ ᨿᩩᨣᩴ ᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨲᨾᩮᨶᩴ ᨷᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᩮᩣ ᩅᩣᨲᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮᨶ ᩈᩴᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮᩣ ᩅᩣᨲᩮᩣ ᨷᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᩮᨶ ᩈᩴᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᩅᩣᨲᩮᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨶ ᩈᩴᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᩣ ᩅᩣᨲᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᩈᩴᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨲᨲᩕᩔ ᨠᩣᨱᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨨᨷᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩅᩔᩈᨲᩔ ᩅᩔᩈᨲᩔ [ᩅᩔᩈᨲᩔ ᩅᩔᩈᩉᩔᩔ ᩅᩔᩈᨲᩈᩉᩔᩔ (ᩈᩦ᪨), ᩅᩔᩈᨲᩔ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨷᩦ᪨)] ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩈᨠᩥᩴ ᩏᨾ᩠ᨾᩩᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨷᩥ ᨶᩩ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᨱᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨨᨷᩮᩣ ᩋᨾᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩑᨠᨧ᩠ᨨᩥᨣ᩠ᨣᩊᩮ ᨿᩩᨣᩮ ᨣᩦᩅᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ? (“ᨶᩮᩣ ᩉᩮᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”᪨) [( ) ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩦ᪨ ᨷᩦ᪨ ᨷᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩮᩈᩩ] “ᨿᨴᩥ ᨷᨶ [ᨿᨴᩥ ᨶᩪᨶ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨷᩦ᪨)], ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᨴᩣᨧᩥ ᨠᩁᩉᨧᩥ ᨴᩦᨥᩔ ᩋᨴ᩠ᨵᩩᨶᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨡᩥᨷ᩠ᨷᨲᩁᩴ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨠᩣᨱᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨨᨷᩮᩣ ᩋᨾᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩑᨠᨧ᩠ᨨᩥᨣ᩠ᨣᩊᩮ ᨿᩩᨣᩮ ᨣᩦᩅᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨲᩮᩣ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᨲᩁᩣᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨶᩩᩔᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨴᩣᨾᩥ ᩈᨠᩥᩴ ᩅᩥᨶᩥᨷᩣᨲᨣᨲᩮᨶ ᨻᩣᩃᩮᨶ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩔ ᩉᩮᨲᩩ? ᨶ ᩉᩮᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩣ ᩈᨾᨧᩁᩥᨿᩣ ᨠᩩᩈᩃᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᩥᩁᩥᨿᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᨡᩣᨴᩥᨠᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᨡᩣᨴᩥᨠᩣ”᪨

“ᩈ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨻᩣᩃᩮᩣ ᩈᨧᩮ ᨠᨴᩣᨧᩥ ᨠᩁᩉᨧᩥ ᨴᩦᨥᩔ ᩋᨴ᩠ᨵᩩᨶᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨾᨶᩩᩔᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨿᩣᨶᩥ ᨲᩣᨶᩥ ᨶᩦᨧᨠᩩᩃᩣᨶᩥ – ᨧᨱ᩠ᨯᩣᩃᨠᩩᩃᩴ ᩅᩣ ᨶᩮᩈᩣᨴᨠᩩᩃᩴ ᩅᩣ ᩅᩮᨶᨠᩩᩃᩴ [ᩅᩮᨱᨠᩩᩃᩴ (ᩈᩦ᪨ ᨷᩦ᪨)] ᩅᩣ ᩁᨳᨠᩣᩁᨠᩩᩃᩴ ᩅᩣ ᨷᩩᨠ᩠ᨠᩩᩈᨠᩩᩃᩴ ᩅᩣ᪨ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩮ ᨠᩩᩃᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨩᩣᨿᨲᩥ ᨴᩃᩥᨴ᩠ᨴᩮ ᩋᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨷᩣᨶᨽᩮᩣᨩᨶᩮ ᨠᩈᩥᩁᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᩈᩥᩁᩮᨶ ᨥᩣᩈᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨴᩩᨴ᩠ᨴᩈᩥᨠᩮᩣ ᩒᨠᩮᩣᨭᩥᨾᨠᩮᩣ ᨻᩅ᩠ᩉᩣᨻᩣᨵᩮᩣ [ᨻᩉ᩠ᩅᩣᨻᩣᨵᩮᩣ (ᨠ᪨)] ᨠᩣᨱᩮᩣ ᩅᩣ ᨠᩩᨱᩦ ᩅᩣ ᨡᨬ᩠ᨩᩮᩣ ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨡᩉᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨶ ᩃᩣᨽᩦ ᩋᨶ᩠ᨶᩔ ᨷᩣᨶᩔ ᩅᨲ᩠ᨳᩔ ᨿᩣᨶᩔ ᨾᩣᩃᩣᨣᨶ᩠ᨵᩅᩥᩃᩮᨷᨶᩔ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᩈᨳᨷᨴᩦᨷᩮᨿ᩠ᨿᩔ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᨲᩥ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᨲᩥ ᨾᨶᩈᩣ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩈᩣ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩋᨷᩣᨿᩴ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ ᩅᩥᨶᩥᨷᩣᨲᩴ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨

“ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨠ᩠ᨡᨵᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨮᨾᩮᨶᩮᩅ ᨠᩃᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨶ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨩᩦᨿᩮᨳ, ᨴᩣᩁᨾ᩠ᨷᩥ ᨩᩦᨿᩮᨳ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩣᨷᨲᩮᨿ᩠ᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨩᩦᨿᩮᨳ, ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨷᩥ

អធិពន្ធំ [អនុពន្ធំ (សី។ ពី។), អទ្ធុពន្ធំ (ស្យា។ ក។)] និគច្ឆេយ្យ។ អប្បមត្តកោ សោ, ភិក្ខវេ, កលិគ្គហោ យំ សោ អក្ខធុត្តោ បឋមេនេវ កលិគ្គហេន បុត្តម្បិ ជីយេថ, ទារម្បិ ជីយេថ, សព្ពំ សាបតេយ្យម្បិ ជីយេថ, ឧត្តរិបិ អធិពន្ធំ និគច្ឆេយ្យ។ អថ ខោ អយមេវ តតោ មហន្តតរោ កលិគ្គហោ យំ សោ ពាលោ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា មនសា ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, កេវលា បរិបូរា [កេវលបរិបូរា (សី។ ពី។) ម។ និ។ ១.២៣៣ បាឡិយា សំសន្ទេតព្ពា] ពាលភូមី”តិ។

២៥២។ “តីណិមានិ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតស្ស បណ្ឌិតលក្ខណានិ បណ្ឌិតនិមិត្តានិ បណ្ឌិតាបទានានិ។ កតមានិ តីណិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ សុចិន្តិតចិន្តី ច ហោតិ សុភាសិតភាសី ច សុកតកម្មការី ច។ នោ ចេតំ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ សុចិន្តិតចិន្តី ច អភវិស្ស សុភាសិតភាសី ច សុកតកម្មការី ច, កេន នំ [តេន នំ (ក។), ន នំ (?)] បណ្ឌិតា ជានេយ្យុំ – ‘បណ្ឌិតោ អយំ ភវំ សប្បុរិសោ’តិ? យស្មា ច ខោ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ សុចិន្តិតចិន្តី ច ហោតិ សុភាសិតភាសី ច សុកតកម្មការី ច តស្មា នំ បណ្ឌិតា ជានន្តិ – ‘បណ្ឌិតោ អយំ ភវំ សប្បុរិសោ’តិ។ ស ខោ សោ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ តិវិធំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ។ សចេ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ សភាយំ វា និសិន្នោ ហោតិ, រថិកាយ វា និសិន្នោ ហោតិ, សិង្ឃាដកេ វា និសិន្នោ ហោតិ; តត្រ ចេ ជនោ តជ្ជំ តស្សារុប្បំ កថំ មន្តេតិ ។ សចេ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ, អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ, កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវិរតោ ហោតិ, មុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ, សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរតោ ហោតិ; តត្រ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘យំ ខោ ជនោ តជ្ជំ តស្សារុប្បំ កថំ មន្តេតិ; សំវិជ្ជន្តេវ តេ ធម្មា មយិ, អហញ្ច តេសុ ធម្មេសុ សន្ទិស្សាមី’តិ។ ឥទំ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ បឋមំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ។

២៥៣។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ បស្សតិ រាជានោ ចោរំ អាគុចារិំ គហេត្វា វិវិធា កម្មការណា ការេន្តេ – កសាហិបិ តាឡេន្តេ វេត្តេហិបិ តាឡេន្តេ អឌ្ឍទណ្ឌកេហិបិ តាឡេន្តេ ហត្ថម្បិ ឆិន្ទន្តេ បាទម្បិ ឆិន្ទន្តេ ហត្ថបាទម្បិ ឆិន្ទន្តេ កណ្ណម្បិ ឆិន្ទន្តេ នាសម្បិ ឆិន្ទន្តេ កណ្ណនាសម្បិ ឆិន្ទន្តេ ពិលង្គថាលិកម្បិ ករោន្តេ សង្ខមុណ្ឌិកម្បិ ករោន្តេ រាហុមុខម្បិ ករោន្តេ ជោតិមាលិកម្បិ ករោន្តេ ហត្ថបជ្ជោតិកម្បិ ករោន្តេ ឯរកវត្តិកម្បិ ករោន្តេ ចីរកវាសិកម្បិ ករោន្តេ ឯណេយ្យកម្បិ ករោន្តេ ពលិសមំសិកម្បិ ករោន្តេ កហាបណិកម្បិ ករោន្តេ ខារាបតច្ឆិកម្បិ ករោន្តេ បលិឃបរិវត្តិកម្បិ ករោន្តេ បលាលបីឋកម្បិ ករោន្តេ តត្តេនបិ តេលេន ឱសិញ្ចន្តេ សុនខេហិបិ ខាទាបេន្តេ ជីវន្តម្បិ សូលេ ឧត្តាសេន្តេ អសិនាបិ សីសំ ឆិន្ទន្តេ។ តត្រ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘យថារូបានំ ខោ បាបកានំ កម្មានំ ហេតុ រាជានោ ចោរំ អាគុចារិំ គហេត្វា វិវិធា កម្មការណា ការេន្តិ កសាហិបិ តាឡេន្តិ, វេត្តេហិបិ តាឡេន្តិ, អឌ្ឍទណ្ឌកេហិបិ តាឡេន្តិ, ហត្ថម្បិ ឆិន្ទន្តិ , បាទម្បិ ឆិន្ទន្តិ, ហត្ថបាទម្បិ ឆិន្ទន្តិ, កណ្ណម្បិ ឆិន្ទន្តិ, នាសម្បិ ឆិន្ទន្តិ, កណ្ណនាសម្បិ ឆិន្ទន្តិ, ពិលង្គថាលិកម្បិ ករោន្តិ, សង្ខមុណ្ឌិកម្បិ ករោន្តិ, រាហុមុខម្បិ ករោន្តិ, ជោតិមាលិកម្បិ ករោន្តិ, ហត្ថបជ្ជោតិកម្បិ ករោន្តិ, ឯរកវត្តិកម្បិ ករោន្តិ, ចីរកវាសិកម្បិ ករោន្តិ, ឯណេយ្យកម្បិ ករោន្តិ, ពលិសមំសិកម្បិ ករោន្តិ, កហាបណិកម្បិ ករោន្តិ, ខារាបតច្ឆិកម្បិ ករោន្តិ, បលិឃបរិវត្តិកម្បិ ករោន្តិ, បលាលបីឋកម្បិ ករោន្តិ, តត្តេនបិ តេលេន ឱសិញ្ចន្តិ, សុនខេហិបិ ខាទាបេន្តិ, ជីវន្តម្បិ សូលេ ឧត្តាសេន្តិ, អសិនាបិ សីសំ ឆិន្ទន្តិ, ន តេ ធម្មា មយិ សំវិជ្ជន្តិ, អហញ្ច ន តេសុ ធម្មេសុ សន្ទិស្សាមី’តិ។ ឥទម្បិ, ភិក្ខវេ,

បណ្ឌិតោ ទុតិយំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ។

២៥៥។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតំ បីឋសមារូឡ្ហំ វា មញ្ចសមារូឡ្ហំ វា ឆមាយំ វា សេមានំ, យានិស្ស បុព្ពេ កល្យាណានិ កម្មានិ កតានិ កាយេន សុចរិតានិ វាចាយ សុចរិតានិ មនសា សុចរិតានិ តានិស្ស តម្ហិ សមយេ ឱលម្ពន្តិ…បេ… សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, មហតំ បព្ពតកូដានំ ឆាយា សាយន្ហសមយំ បថវិយា ឱលម្ពន្តិ អជ្ឈោលម្ពន្តិ អភិប្បលម្ពន្តិ; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតំ បីឋសមារូឡ្ហំ វា មញ្ចសមារូឡ្ហំ វា ឆមាយំ វា សេមានំ យានិស្ស បុព្ពេ កល្យាណានិ កម្មានិ កតានិ កាយេន សុចរិតានិ វាចាយ សុចរិតានិ មនសា សុចរិតានិ តានិស្ស តម្ហិ សមយេ ឱលម្ពន្តិ អជ្ឈោលម្ពន្តិ អភិប្បលម្ពន្តិ។ តត្រ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘អកតំ វត មេ បាបំ, អកតំ លុទ្ទំ, អកតំ កិព្ពិសំ; កតំ កល្យាណំ, កតំ កុសលំ, កតំ ភីរុត្តាណំ។ យាវតា, ភោ, អកតបាបានំ អកតលុទ្ទានំ អកតកិព្ពិសានំ កតកល្យាណានំ កតកុសលានំ កតភីរុត្តាណានំ គតិ តំ គតិំ បេច្ច គច្ឆាមី’តិ។ សោ ន សោចតិ, ន កិលមតិ, ន បរិទេវតិ, ន ឧរត្តាឡិំ កន្ទតិ, ន សម្មោហំ អាបជ្ជតិ។ ឥទម្បិ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ តតិយំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ។

“ស ខោ សោ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ កាយេន សុចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ សុចរិតំ ចរិត្វា មនសា សុចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ។ យំ ខោ តំ, ភិក្ខវេ, សម្មា វទមានោ វទេយ្យ – ‘ឯកន្តំ ឥដ្ឋំ ឯកន្តំ កន្តំ ឯកន្តំ មនាប’ន្តិ, សគ្គមេវ តំ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ – ‘ឯកន្តំ ឥដ្ឋំ ឯកន្តំ កន្តំ ឯកន្តំ មនាប’ន្តិ។ យាវញ្ចិទំ, ភិក្ខវេ, ឧបមាបិ ន សុករា យាវ សុខា សគ្គា”តិ។

២៥៦។ ឯវំ វុត្តេ, អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “សក្កា បន, ភន្តេ, ឧបមំ កាតុ”ន្តិ? “សក្កា ភិក្ខូ”តិ ភគវា អវោច។ “សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, រាជា ចក្កវត្តី សត្តហិ រតនេហិ សមន្នាគតោ ចតូហិ ច ឥទ្ធីហិ តតោនិទានំ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ។ កតមេហិ សត្តហិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, រញ្ញោ ខត្តិយស្ស មុទ្ធាវសិត្តស្ស តទហុបោសថេ បន្នរសេ សីសំន្ហាតស្ស ឧបរិបាសាទវរគតស្ស ទិព្ពំ ចក្ករតនំ បាតុភវតិ សហស្សារំ សនេមិកំ សនាភិកំ សព្ពាការបរិបូរំ។ តំ ទិស្វាន រញ្ញោ ខត្តិយស្ស មុទ្ធាវសិត្តស្ស ឯវំ ហោតិ [ឯវំហោសិ (ស្យា។ កំ។ ក។)] – ‘សុតំ ខោ បន មេតំ យស្ស រញ្ញោ ខត្តិយស្ស មុទ្ធាវសិត្តស្ស តទហុបោសថេ បន្នរសេ សីសំន្ហាតស្ស ឧបរិបាសាទវរគតស្ស ទិព្ពំ ចក្ករតនំ បាតុភវតិ សហស្សារំ សនេមិកំ សនាភិកំ សព្ពាការបរិបូរំ, សោ ហោតិ រាជា ចក្កវត្តី’តិ។ អស្សំ នុ ខោ អហំ រាជា ចក្កវត្តី’”តិ?

“អថ ខោ, ភិក្ខវេ, រាជា ខត្តិយោ មុទ្ធាវសិត្តោ វាមេន ហត្ថេន ភិង្ការំ គហេត្វា ទក្ខិណេន ហត្ថេន ចក្ករតនំ អព្ភុក្កិរតិ – ‘បវត្តតុ ភវំ ចក្ករតនំ, អភិវិជិនាតុ ភវំ ចក្ករតន’ន្តិ។ អថ ខោ តំ, ភិក្ខវេ, ចក្ករតនំ បុរត្ថិមំ ទិសំ បវត្តតិ។ អន្វទេវ រាជា ចក្កវត្តី សទ្ធិំ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ។ យស្មិំ ខោ បន, ភិក្ខវេ, បទេសេ ចក្ករតនំ បតិដ្ឋាតិ តត្ថ រាជា ចក្កវត្តី វាសំ ឧបេតិ សទ្ធិំ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ។ យេ ខោ បន, ភិក្ខវេ , បុរត្ថិមាយ ទិសាយ បដិរាជានោ តេ រាជានំ ចក្កវត្តិំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហំសុ – ‘ឯហិ ខោ, មហារាជ! ស្វាគតំ តេ, មហារាជ [ស្វាគតំ មហារាជ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)]! សកំ តេ, មហារាជ! អនុសាស, មហារាជា’តិ។ រាជា ចក្កវត្តី ឯវមាហ – ‘បាណោ ន ហន្តព្ពោ, អទិន្នំ នាទាតព្ពំ, កាមេសុមិច្ឆា ន ចរិតព្ពា, មុសា ន ភាសិតព្ពា, មជ្ជំ ន បាតព្ពំ, យថាភុត្តញ្ច

ភុញ្ជថា’តិ។ យេ ខោ បន, ភិក្ខវេ, បុរត្ថិមាយ ទិសាយ បដិរាជានោ តេ រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស អនុយន្តា [អនុយុត្តា (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ភវន្តិ [អហេសុំ (ស្យា។ កំ។ ក។)]។

១៣៥។ “អថ ខោ តំ, ភិក្ខវេ, ចក្ករតនំ បុរត្ថិមំ សមុទ្ទំ អជ្ឈោគាហេត្វា [អជ្ឈោគហេត្វា (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] បច្ចុត្តរិត្វា ទក្ខិណំ ទិសំ បវត្តតិ...បេ... ទក្ខិណំ សមុទ្ទំ អជ្ឈោគាហេត្វា បច្ចុត្តរិត្វា បច្ឆិមំ ទិសំ បវត្តតិ... បច្ឆិមំ សមុទ្ទំ អជ្ឈោគាហេត្វា បច្ចុត្តរិត្វា ឧត្តរំ ទិសំ បវត្តតិ អន្វទេវ រាជា ចក្កវត្តី សទ្ធិំ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ។ យស្មិំ ខោ បន, ភិក្ខវេ, បទេសេ ចក្ករតនំ បតិដ្ឋាតិ តត្ថ រាជា ចក្កវត្តី វាសំ ឧបេតិ សទ្ធិំ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ។

“យេ ខោ បន, ភិក្ខវេ, ឧត្តរាយ ទិសាយ បដិរាជានោ តេ រាជានំ ចក្កវត្តិំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហំសុ – ‘ឯហិ ខោ, មហារាជ! ស្វាគតំ តេ, មហារាជ! សកំ តេ, មហារាជ! អនុសាស, មហារាជា’តិ។ រាជា ចក្កវត្តី ឯវមាហ – ‘បាណោ ន ហន្តព្វោ, អទិន្នំ នាទាតព្វំ, កាមេសុមិច្ឆា ន ចរិតព្វា, មុសា ន ភាសិតព្វា, មជ្ជំ ន បាតព្វំ; យថាភុត្តញ្ច ភុញ្ជថា’តិ។ យេ ខោ បន, ភិក្ខវេ, ឧត្តរាយ ទិសាយ បដិរាជានោ តេ រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស អនុយន្តា ភវន្តិ។

“អថ ខោ តំ, ភិក្ខវេ, ចក្ករតនំ សមុទ្ទបរិយន្តំ បថវិំ អភិវិជិនិត្វា តមេវ រាជធានិំ បច្ចាគន្ត្វា រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស អន្តេបុរទ្វារេ អក្ខាហតំ មញ្ញេ តិដ្ឋតិ រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស អន្តេបុរទ្វារំ ឧបសោភយមានំ។ រញ្ញោ, ភិក្ខវេ, ចក្កវត្តិស្ស ឯវរូបំ ចក្ករតនំ បាតុភវតិ។

១៣៦។ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស ហត្ថិរតនំ បាតុភវតិ – សព្ពសេតោ សត្តប្បតិដ្ឋោ ឥទ្ធិមា វេហាសង្គមោ ឧបោសថោ នាម នាគរាជា។ តំ ទិស្វាន រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស ចិត្តំ បសីទតិ – ‘ភទ្ទកំ វត, ភោ, ហត្ថិយានំ, សចេ ទមថំ ឧបេយ្យា’តិ។ អថ ខោ តំ, ភិក្ខវេ, ហត្ថិរតនំ សេយ្យថាបិ នាម ភទ្ទោ ហត្ថាជានីយោ ទីឃរត្តំ សុបរិទន្តោ ឯវមេវ ទមថំ ឧបេតិ។ ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខវេ, រាជា ចក្កវត្តី តមេវ ហត្ថិរតនំ វីមំសមានោ បុព្ពណ្ហសមយំ អភិរុហិត្វា សមុទ្ទបរិយន្តំ បថវិំ អនុសំយាយិត្វា តមេវ រាជធានិំ បច្ចាគន្ត្វា បាតរាសមកាសិ។ រញ្ញោ, ភិក្ខវេ, ចក្កវត្តិស្ស ឯវរូបំ ហត្ថិរតនំ បាតុភវតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស អស្សរតនំ បាតុភវតិ – សព្ពសេតោ កាឡសីសោ មុញ្ជកេសោ ឥទ្ធិមា វេហាសង្គមោ វលាហកោ នាម អស្សរាជា។ តំ ទិស្វាន រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស ចិត្តំ បសីទតិ – ‘ភទ្ទកំ វត, ភោ, អស្សយានំ, សចេ ទមថំ ឧបេយ្យា’តិ។ អថ ខោ តំ, ភិក្ខវេ, អស្សរតនំ សេយ្យថាបិ នាម ភទ្ទោ អស្សាជានីយោ ទីឃរត្តំ សុបរិទន្តោ ឯវមេវ ទមថំ ឧបេតិ។ ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខវេ, រាជា ចក្កវត្តី តមេវ អស្សរតនំ វីមំសមានោ បុព្ពណ្ហសមយំ អភិរុហិត្វា សមុទ្ទបរិយន្តំ បថវិំ អនុសំយាយិត្វា តមេវ រាជធានិំ បច្ចាគន្ត្វា បាតរាសមកាសិ។ រញ្ញោ, ភិក្ខវេ, ចក្កវត្តិស្ស ឯវរូបំ អស្សរតនំ បាតុភវតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស មណិរតនំ បាតុភវតិ។ សោ ហោតិ មណិ វេឡុរិយោ សុភោ ជាតិមា អដ្ឋំសោ សុបរិកម្មកតោ។

ຕສ຺ສ ເຂາ ປນ, ຠິກ຺ຂເວ, ມຓິຣຕນສ຺ສ ອາຠາ ສມນ຺ຕາ ເຍາຊນໍ ຜຸຏາ ເຫາຕິ. ຠູຕປຸພ຺ພໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຣາຊາ ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ຕເມວ ມຓິຣຕນໍ ວີມໍສມາເນາ ຈຕຸຣງ຺ຄິນິໍ ເສນໍ ສນ຺ນຍ຺ຫິຕ຺ວາ ມຓິໍ ຘຊຄ຺ຄໍ ອາເຣາເປຕ຺ວາ ຣຕ຺ຕນ຺ຘກາຣຕິມິສາຍ ປາຍາສິ. ເຍ ເຂາ ປນ, ຠິກ຺ຂເວ, ສມນ຺ຕາ ຄາມາ ອເຫສຸໍ ເຕ ເຕເນາຠາເສນ ກມ຺ມນ຺ເຕ ປເຍາເຊສຸໍ ‘ທິວາ’ຕິ ມເຎ຺ຎມານາ. ຣເຎ຺ຎາ, ຠິກ຺ຂເວ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິສ຺ສ ເອວຣູປໍ ມຓິຣຕນໍ ປາຕຸຠວຕິ.

“ປຸນ ຈປຣໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຣເຎ຺ຎາ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິສ຺ສ ອິຕ຺ຖິຣຕນໍ ປາຕຸຠວຕິ. ສາ ອຠິຣູປາ ທສ຺ສນີຍາ ປາສາທິກາ ປຣມາຍ ວຓ຺ຓເປາກ຺ຂຣຕາຍ ສມນ຺ນາຄຕາ ນາຕິທີຆາ ນາຕິຣສ຺ສາ ນາຕິກິສາ ນາຕິຖູລາ ນາຕິກາຬິກາ [ນາຕິກາຬີ (ສີ. ປີ.)] ນາຈ຺ເຈາທາຕາ, ອຕິກ຺ກນ຺ຕາ ມານຸສໍ ວຓ຺ຓໍ, ອປ຺ປຕ຺ຕາ ທິພ຺ພໍ ວຓ຺ຓໍ. ຕສ຺ສ ເຂາ ປນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິຕ຺ຖິຣຕນສ຺ສ ເອວຣູເປາ ກາຍສມ຺ຜສ຺ເສາ ເຫາຕິ ເສຍ຺ຍຖາປິ ຕູລປິຈຸເນາ ວາ ກປ຺ປາສປິຈຸເນາ ວາ. ຕສ຺ສ ເຂາ ປນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິຕ຺ຖິຣຕນສ຺ສ ສີເຕ ອຸຓ຺ຫານິ ຄຕ຺ຕານິ ເຫານ຺ຕິ, ອຸເຓ຺ຫ ສີຕານິ ຄຕ຺ຕານິ ເຫານ຺ຕິ. ຕສ຺ສ ເຂາ ປນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິຕ຺ຖິຣຕນສ຺ສ ກາຍເຕາ ຈນ຺ທນຄນ຺ເຘາ ວາຍຕິ, ມຸຂເຕາ ອຸປ຺ປລຄນ຺ເຘາ ວາຍຕິ. ຕໍ ເຂາ ປນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິຕ຺ຖິຣຕນໍ ຣເຎ຺ຎາ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິສ຺ສ ປຸພ຺ພຸຏ຺ຐາຍິນີ ເຫາຕິ ປຈ຺ຉານິປາຕິນີ ກິໍກາຣປຏິສ຺ສາວິນີ ມນາປຈາຣິນີ ປິຍວາທິນີ. ຕໍ ເຂາ ປນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິຕ຺ຖິຣຕນໍ ຣາຊານໍ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິໍ ມນສາປິ ເນາ ອຕິຈຣຕິ, ກຸເຕາ ປນ ກາເຍນ? ຣເຎ຺ຎາ, ຠິກ຺ຂເວ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິສ຺ສ ເອວຣູປໍ ອິຕ຺ຖິຣຕນໍ ປາຕຸຠວຕິ.

“ປຸນ ຈປຣໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຣເຎ຺ຎາ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິສ຺ສ ຄຫປຕິຣຕນໍ ປາຕຸຠວຕິ. ຕສ຺ສ ກມ຺ມວິປາກຊໍ ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸ ປາຕຸຠວຕິ, ເຍນ ນິຘິໍ ປສ຺ສຕິ ສສ຺ສາມິກມ຺ປິ ອສ຺ສາມິກມ຺ປິ. ເສາ ຣາຊານໍ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເອວມາຫ – ‘ອປ຺ເປາສ຺ສຸກ຺ເກາ ຕ຺ວໍ, ເທວ, ເຫາຫິ. ອຫໍ ເຕ ຘເນນ ຘນກຣຓີຍໍ [ຘເນນ ຘນກຣຓີຍໍ (ກ.)] ກຣິສ຺ສາມີ’ຕິ. ຠູຕປຸພ຺ພໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຣາຊາ ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ຕເມວ ຄຫປຕິຣຕນໍ ວີມໍສມາເນາ ນາວໍ ອຠິຣຸຫິຕ຺ວາ ມເຌ຺ຌ ຄງ຺ຄາຍ ນທິຍາ ເສາຕໍ ເອາຄາຫິຕ຺ວາ [ເອາຄາເຫຕ຺ວາ (ສີ. ປີ.)] ຄຫປຕິຣຕນໍ ເອຕທເວາຈ – ‘ອຕ຺ເຖາ ເມ, ຄຫປຕິ, ຫິຣເຎ຺ຎສຸວເຓ຺ຓນາ’ຕິ. ‘ເຕນ ຫິ, ມຫາຣາຊ, ເອກໍ ຕີຣໍ ນາວາ ອຸເປຕູ’ຕິ. ‘ອິເຘວ ເມ, ຄຫປຕິ, ອຕ຺ເຖາ ຫິຣເຎ຺ຎສຸວເຓ຺ຓນາ’ຕິ. ອຖ ເຂາ ຕໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຄຫປຕິຣຕນໍ ອຸເຠາຫິ ຫຕ຺ເຖຫິ ອຸທເກ ເອາມສິຕ຺ວາ ປູຣໍ ຫິຣເຎ຺ຎສຸວຓ຺ຓສ຺ສ ກຸມ຺ຠິໍ ອຸທ຺ຘຣິຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິໍ ເອຕທເວາຈ – ‘ອລເມຕ຺ຕາວຕາ, ມຫາຣາຊ! ກຕເມຕ຺ຕາວຕາ, ມຫາຣາຊ! ປູຊິຕເມຕ຺ຕາວຕາ, ມຫາຣາຊາ’ຕິ. ຣາຊາ ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ເອວມາຫ – ‘ອລເມຕ຺ຕາວຕາ, ຄຫປຕິ! ກຕເມຕ຺ຕາວຕາ, ຄຫປຕິ! ປູຊິຕເມຕ຺ຕາວຕາ, ຄຫປຕີ’ຕິ . ຣເຎ຺ຎາ, ຠິກ຺ຂເວ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິສ຺ສ ເອວຣູປໍ ຄຫປຕິຣຕນໍ ປາຕຸຠວຕິ.

“ປຸນ ຈປຣໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຣເຎ຺ຎາ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິສ຺ສ ປຣິຓາຍກຣຕນໍ ປາຕຸຠວຕິ – ປຓ຺ຑິເຕາ ພ຺ຍຕ຺ເຕາ ເມຘາວີ ປຏິພເລາ ຣາຊານໍ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິໍ ອຸປຍາເປຕພ຺ພໍ ອຸປຍາເປຕຸໍ [ອຸປຏ຺ຐເປຕພ຺ພໍ ອຸປຏ຺ຐເປຕຸໍ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກ. ປີ.)] ອປຍາເປຕພ຺ພໍ ອປຍາເປຕຸໍ ຐເປຕພ຺ພໍ ຐເປຕຸໍ. ເສາ ຣາຊານໍ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເອວມາຫ – ‘ອປ຺ເປາສ຺ສຸກ຺ເກາ ຕ຺ວໍ , ເທວ, ເຫາຫິ. ອຫມນຸສາສິສ຺ສາມີ’ຕິ. ຣເຎ຺ຎາ, ຠິກ຺ຂເວ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕິສ຺ສ ເອວຣູປໍ ປຣິຓາຍກຣຕນໍ ປາຕຸຠວຕິ. ຣາຊາ, ຠິກ຺ຂເວ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ອິເມຫິ ສຕ຺ຕຫິ ຣຕເນຫິ ສມນ຺ນາຄເຕາ ເຫາຕິ.

໒໕໓. “ກຕມາຫິ ຈຕູຫິ ອິທ຺ຘີຫິ? ອິຘ, ຠິກ຺ຂເວ, ຣາຊາ ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ອຠິຣູເປາ ເຫາຕິ ທສ຺ສນີເຍາ ປາສາທິເກາ ປຣມາຍ ວຓ຺ຓເປາກ຺ຂຣຕາຍ ສມນ຺ນາຄເຕາ ອຕິຣິວ ອເຎ຺ຎຫິ ມນຸສ຺ເສຫິ. ຣາຊາ, ຠິກ຺ຂເວ, ຈກ຺ກວຕ຺ຕີ ອິມາຍ ປຐມາຍ ອິທ຺ຘິຍາ ສມນ຺ນາຄເຕາ ເຫາຕິ.

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, រាជា ចក្កវត្តិ ទីឃាយុកោ ហោតិ ចិរដ្ឋិតិកោ អតិវិយ អញ្ញេហិ មនុស្សេហិ។ រាជា, ភិក្ខវេ, ចក្កវត្តិ ឥមាយ ទុតិយាយ ឥទ្ធិយា សមន្នាគតោ ហោតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, រាជា ចក្កវត្តិ អប្បាពាធោ ហោតិ អប្បាតង្កោ សមវេបាកិនិយា គហណិយា សមន្នាគតោ នាតិសីតាយ នាច្ចុណ្ហាយ អតិវិយ អញ្ញេហិ មនុស្សេហិ។ រាជា, ភិក្ខវេ, ចក្កវត្តិ ឥមាយ តតិយាយ ឥទ្ធិយា សមន្នាគតោ ហោតិ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, រាជា ចក្កវត្តិ ព្រាហ្មណគហបតិកានំ បិយោ ហោតិ មនាបោ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, បិតា បុត្តានំ បិយោ ហោតិ មនាបោ, ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, រាជា ចក្កវត្តិ ព្រាហ្មណគហបតិកានំ បិយោ ហោតិ មនាបោ។ រញ្ញោបិ, ភិក្ខវេ, ចក្កវត្តិស្ស ព្រាហ្មណគហបតិកា បិយា ហោន្តិ មនាបា។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, បិតុ បុត្តា បិយា ហោន្តិ មនាបា, ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, រញ្ញោបិ ចក្កវត្តិស្ស ព្រាហ្មណគហបតិកា បិយា ហោន្តិ មនាបា។

“ភូតបុព្វំ , ភិក្ខវេ, រាជា ចក្កវត្តិ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ ឧយ្យានភូមិំ និយ្យាសិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, ព្រាហ្មណគហបតិកា រាជានំ ចក្កវត្តិំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហំសុ – ‘អតរមានោ, ទេវ, យាហិ យថា តំ មយំ ចិរតរំ បស្សេយ្យាមា’តិ។ រាជាបិ, ភិក្ខវេ, ចក្កវត្តិ សារថិំ អាមន្តេសិ – ‘អតរមានោ , សារថិ, បេសេហិ យថា មំ ព្រាហ្មណគហបតិកា ចិរតរំ បស្សេយ្យុ’ន្តិ។ រាជា, ភិក្ខវេ, ចក្កវត្តិ ឥមាយ ចតុត្ថាយ ឥទ្ធិយា សមន្នាគតោ ហោតិ។ រាជា, ភិក្ខវេ, ចក្កវត្តិ ឥមាហិ ចតូហិ ឥទ្ធីហិ សមន្នាគតោ ហោតិ។

“តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, អបិ នុ ខោ រាជា ចក្កវត្តិ ឥមេហិ សត្តហិ រតនេហិ សមន្នាគតោ ឥមាហិ ចតូហិ ច ឥទ្ធីហិ តតោនិទានំ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទិយេថា”តិ? “ឯកមេកេនបិ, ភន្តេ, រតនេន [ឯកេន រតនេន (សី.)] សមន្នាគតោ រាជា ចក្កវត្តិ តតោនិទានំ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទិយេថ, កោ បន វាទោ សត្តហិ រតនេហិ ចតូហិ ច ឥទ្ធីហី”តិ?

១៩០។ អថ ខោ ភគវា បរិត្តំ បាណិមត្តំ បាសាណំ គហេត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, កតមោ នុ ខោ មហន្តតរោ – យោ វាយំ មយា បរិត្តោ បាណិមត្តោ បាសាណោ គហិតោ យោ វា ហិមវា បព្វតរាជា”តិ? “អប្បមត្តកោ អយំ, ភន្តេ, ភគវតា បរិត្តោ បាណិមត្តោ បាសាណោ គហិតោ; ហិមវន្តំ បព្វតរាជានំ ឧបនិធាយ សង្ខម្បិ ន ឧបេតិ; កលភាគម្បិ ន ឧបេតិ; ឧបនិធម្បិ ន ឧបេតី”តិ។ “ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, យំ រាជា ចក្កវត្តិ សត្តហិ រតនេហិ សមន្នាគតោ ចតូហិ ច ឥទ្ធីហិ តតោនិទានំ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ តំ ទិព្វស្ស សុខស្ស ឧបនិធាយ សង្ខម្បិ ន ឧបេតិ; កលភាគម្បិ ន ឧបេតិ; ឧបនិធម្បិ ន ឧបេតិ”។

“ស ខោ សោ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ សចេ កទាចិ ករហចិ ទីឃស្ស អទ្ធុនោ អច្ចយេន មនុស្សត្តំ អាគច្ឆតិ, យានិ តានិ ឧច្ចាកុលានិ – ខត្តិយមហាសាលកុលំ វា ព្រាហ្មណមហាសាលកុលំ វា គហបតិមហាសាលកុលំ វា តថារូបេ កុលេ បច្ចាជាយតិ អឌ្ឍេ មហទ្ធនេ មហាភោគេ បហូតជាតរូបរជតេ បហូតវិត្តូបករណេ បហូតធនធញ្ញេ។ សោ ច ហោតិ អភិរូបោ ទស្សនីយោ បាសាទិកោ បរមាយ

ចណ្ណៈបរិក្លូរតាឃ នយត្កាកេតា, លាកឹ អត្ថស្ស បរិតស្ស ចត្វស្ស ឃាតស្ស យាលកាក្ខចិលេបតស្ស សេឃ្យាចនឆបឌិបេឃ្យស្ស៑ សេរា កាពេឃត ស្ងចរិតំ ចរតិ, ចាចាឃ ស្ងចរិតំ ចរតិ, យតសា ស្ងចរិតំ ចរតិ៑ សេរា កាពេឃត ស្ងចរិតំ ចរិត្វា, ចាចាឃ ស្ងចរិតំ ចរិត្វា, យតសា ស្ងចរិតំ ចរិត្វា, កាឃស្ស គេភា បរំ យេណា ស្វកតិ សក្កំ លោកំ ប្ដបបជ្ជតិ៑ សេឃ្យថាបិ, កិក្លូចេ, អក្លូត្វេត្វា បផេយតេច ពេក្កេហត យហត្ថិ គោកាក្លូត្ថិ អឆិកេច្ឆេឃ្យ; អប្បយត្តកោ សេរា, កិក្លូចេ, ពេក្កេហា ឃំ សេរា អក្លូត្វេត្វា បផេយតេច ពេក្កេហត យហត្ថិ គោកាក្លូត្ថិ អឆិកេច្ឆេឃ្យ៑ អឆ តេលា អឃេយច តេតា យហត្តតេរា ពេក្កេហា ឃំ សេរា បណ្ឌិតោ កាពេឃត ស្ងចរិតំ ចរិត្វា, ចាចាឃ ស្ងចរិតំ ចរិត្វា, យតសា ស្ងចរិតំ ចរិត្វា កាឃស្ស គេភា បរំ យេណា ស្វកតិ សក្កំ លោកំ ប្ដបបជ្ជតិ៑ អឃំ, កិក្លូចេ, តាចលោ បរិបុរា បណ្ឌិតភ្ងមី”តិ៑

ព្អេយចោច កកចា៑ អត្តយតា តេត កិក្ល កកចតោ កាឃិតំ អកិតត្ទុត្តិ៑

ឆាលបណ្ឌិតស្ងត្តំ តិដ្ឋិតំ តចមំ៑

១០៑ គេចត្វតស្ងត្តំ

១៩០៑ ៦ចំ មេ ស្ងតំ – ៦កំ នយឃំ កកចា សាចត្ថិឃំ ចិហរតិ ជេតចេត អតាឆបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ៑ ៣៣ តោ កកចា កិក្ល អាមេត្ថិសិ – “កិក្លូចេ”តិ៑ “ភេតេត្ត”តិ តេ កិក្ល កកចតោ បច្ចស្សោស្សុំ៑ កកចា ៦តេចោច –

“សេឃ្យថាបិ, កិក្លូចេ, តេ្ត អការា នក្ខារា [នត្ថិក្ខារា (ក៑)], តត្វ ចក្លូយា បុរិសេរា យេឡោជិតា បស្សេឃ្យ យត្វស្ស កោហំ បចិសេត្តបិ តិក្លូយេត្តបិ អត្វចក្លូយេត្តបិ អត្វចិចរេត្តបិ; ៦ចមេច តេលា អហំ, កិក្លូចេ, ជិគ្ឃោត ចក្លូតា ចិស្ងេទ្ធត អតិក្កត្តយាត្វសេកាត សត្តេ បស្សាមិ ចចយាតេ ប្ដបបជ្ជយាតេ ហិតេ បណិតេ ស្ងចណ្ណេ ត្វព្ភណ្ណេ, ស្ងកេត ត្វក្កេត ឃថាកម្ងុបកេ សត្តេ បជាតាមិ – ‘ព្អេមេ ចត ភោត្តោ សត្តា កាឃស្ងចរិតេត នយត្កាកតា ចឌិស្ងចរិតេត នយត្កាកតា យតោស្ងចរិតេត នយត្កាកតា អរិឃាតំ អត្វបចាភកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាតាតា; តេ កាឃស្ស គេភា បរំ យេណា ស្វកតិ សក្កំ លោកំ ប្ដបបត្កា៑ ព្អេមេ ចា បត ភោត្តោ សត្តា កាឃស្ងចរិតេត នយត្កាកតា ចឌិស្ងចរិតេត នយត្កាកតា យតោស្ងចរិតេត នយត្កាកតា អរិឃាតំ អត្វបចាភកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាតាតា; តេ កាឃស្ស គេភា បរំ យេណា យត្វស្សេស្ង ប្ដបបត្កា៑ ព្អេមេ ចត ភោត្តោ សត្តា កាឃត្វច្ចរិតេត នយត្កាកតា ចឌិត្វច្ចរិតេត នយត្កាកតា យតោត្វច្ចរិតេត នយត្កាកតា អរិឃាតំ ប្ដបចាភកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាតាតា ; តេ កាឃស្ស គេភា បរំ យេណា បេត្តិចិសយំ ប្ដបបត្កា៑ ព្អេមេ ចា បត ភោត្តោ សត្តា កាឃត្វច្ចរិតេត នយត្កាកតា ចឌិត្វច្ចរិតេត នយត្កាកតា យតោត្វច្ចរិតេត នយត្កាកតា អរិឃាតំ ប្ដបចាភកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាតាតា; តេ កាឃស្ស គេភា បរំ យេណា តិរច្ឆាតយោតិំ ប្ដបបត្កា៑ ព្អេមេ ចា បត ភោត្តោ សត្តា កាឃត្វច្ចរិតេត នយត្កាកតា ចឌិត្វច្ចរិតេត នយត្កាកតា យតោត្វច្ចរិតេត នយត្កាកតា អរិឃាតំ ប្ដបចាភកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាតាតា; តេ កាឃស្ស គេភា បរំ យេណា អបាឃំ ត្វក្កតិ ចិតិបាតំ តិរយំ ប្ដបបត្កា’”តិ៑

១៩១។ “តមេនំ, ភិក្ខវេ, និរយបាលា នានាបាហាសុ គហេត្វា យមស្ស រញ្ញោ ទស្សេន្តិ – ‘អយំ, ទេវ, បុរិសោ អមត្តេយ្យោ អបេត្តេយ្យោ អសាមញ្ញោ អព្រាហ្មញ្ញោ, ន កុលេ ជេដ្ឋាបចាយី។ ឥមស្ស ទេវោ ទណ្ឌំ បណេតូ’តិ។ តមេនំ, ភិក្ខវេ, យមោ រាជា បឋមំ ទេវទូតំ សមនុយុញ្ជតិ សមនុគាហតិ សមនុភាសតិ – ‘អម្ភោ បុរិស, ន ត្វំ អទ្ទស មនុស្សេសុ បឋមំ ទេវទូតំ បាតុភូត’ន្តិ? សោ ឯវមាហ – ‘នាទ្ទសំ, ភន្តេ’តិ។

“តមេនំ, ភិក្ខវេ, យមោ រាជា ឯវមាហ – ‘អម្ភោ បុរិស, ន ត្វំ អទ្ទស មនុស្សេសុ ទហរំ កុមារំ មន្ទំ ឧត្តានសេយ្យកំ សកេ មុត្តករីសេ បលិបន្នំ សេមាន’ន្តិ? សោ ឯវមាហ – ‘អទ្ទសំ, ភន្តេ’”តិ។

“តមេនំ, ភិក្ខវេ, យមោ រាជា ឯវមាហ – ‘អម្ភោ បុរិស, តស្ស តេ វិញ្ញុស្ស សតោ មហល្លកស្ស ន ឯតទហោសិ – អហម្បិ ខោម្ហិ ជាតិធម្មោ, ជាតិំ អនតីតោ។ ហន្ទាហំ កល្យាណំ ករោមិ កាយេន វាចាយ មនសា’តិ? សោ ឯវមាហ – ‘នាសក្ខិស្សំ, ភន្តេ, បមាទស្សំ, ភន្តេ’”តិ។

“តមេនំ , ភិក្ខវេ, យមោ រាជា ឯវមាហ – ‘អម្ភោ បុរិស, បមាទវតាយ ន កល្យាណមកាសិ កាយេន វាចាយ មនសា។ តគ្ឃ ត្វំ, អម្ភោ បុរិស, តថា ករិស្សន្តិ យថា តំ បមត្តំ។ តំ ខោ បន តេ ឯតំ បាបកម្មំ [បាបំ កម្មំ (សី។ បី។)] នេវ មាតរា កតំ ន បិតរា កតំ ន ភាតរា កតំ ន ភគិនិយា កតំ ន មិត្តាមច្ចេហិ កតំ ន ញាតិសាលោហិតេហិ កតំ ន សមណព្រាហ្មណេហិ កតំ ន ទេវតាហិ កតំ, តយាវេតំ បាបកម្មំ [បាបំ កម្មំ (សី។ បី។)] កតំ, ត្វញ្ញេវេតស្ស វិបាកំ បដិសំវេទិស្សសី’”តិ។

១៩២។ “តមេនំ, ភិក្ខវេ, យមោ រាជា បឋមំ ទេវទូតំ សមនុយុញ្ជិត្វា សមនុគាហិត្វា សមនុភាសិត្វា ទុតិយំ ទេវទូតំ សមនុយុញ្ជតិ សមនុគាហតិ សមនុភាសតិ – ‘អម្ភោ បុរិស, ន ត្វំ អទ្ទស មនុស្សេសុ ទុតិយំ ទេវទូតំ បាតុភូត’ន្តិ? សោ ឯវមាហ – ‘នាទ្ទសំ, ភន្តេ’”តិ។

“តមេនំ, ភិក្ខវេ, យមោ រាជា ឯវមាហ – ‘អម្ភោ បុរិស, ន ត្វំ អទ្ទស មនុស្សេសុ ឥត្ថិំ វា បុរិសំ វា ( ) [(អាសីតិកំ វា នាវុតិកំ វា វស្សសតិកំ វា ជាតិយា) (ក។ សី។ ស្យា។ កំ។ បី។) ជិណ្ណំ គោបានសិវង្កំ ភោគ្គំ ទណ្ឌបរាយនំ បវេធមានំ គច្ឆន្តំ អាតុរំ គតយោព្វនំ ខណ្ឌទន្តំ បលិតកេសំ វិលូនំ ខលិតសិរំ [ខលិតំសិរោ (សី។), ខលិតំសិរំ (ស្យា។ កំ។ បី។)] វលិនំ តិលកាហតគត្ត’ន្តិ? សោ ឯវមាហ – ‘អទ្ទសំ, ភន្តេ’”តិ។

“តមេនំ , ភិក្ខវេ, យមោ រាជា ឯវមាហ – ‘អម្ភោ បុរិស, តស្ស តេ វិញ្ញុស្ស សតោ មហល្លកស្ស ន ឯតទហោសិ – អហម្បិ ខោម្ហិ ជរាធម្មោ, ជរំ អនតីតោ។ ហន្ទាហំ កល្យាណំ ករោមិ កាយេន វាចាយ មនសា’តិ? សោ ឯវមាហ – ‘នាសក្ខិស្សំ, ភន្តេ, បមាទស្សំ, ភន្តេ’”តិ។

“ຕເຍຕໍ, ກິກ຺ລເຈ, ຍເຍາ ຣາຊາ ໑ຈຍາທ – ‘ອຍຸຕາ ປຸຣິສ, ປຍາຂຈຕາຍ ຕ ກລ຺ຍາຫຍກາສິ ກາເຍຕ ຈາຈາຍ ຍຕສາ໌ ຕລ຺ຕໍ, ອຍຸຕາ ປຸຣິສ, ຕຈາ ກຣິຍ຺ຍຕ຺ຕິ ຍຈາ ຕໍ ປຍຕ຺ຕ໌ ຕໍ ເຫາ ປຕ ເຕ ໑ຕໍ ປິປກຍໍ ເຕຈ ຍາຕຣາ ກຕໍ ຕ ປິຕຣາ ກຕໍ ຕ ກາຕຣາ ກຕໍ ຕ ກກິຕິຍາ ກຕໍ ຕ ຍິຕ຺ຕາຍເຈ຺ຫິ ກຕໍ ຕ ຍາຕິສາເລີຫິເຕຫິ ກຕໍ ຕ ສຍຫເຣາຫູເຫຫິ ກຕໍ ຕ ເຂຈຕາຫິ ກຕໍ, ຕຍາເຈຕໍ ປິປກຍໍ ກຕໍ, ຕູເຍ຺ຍາເຈຕສ຺ຍ ຍິປາກໍ ປຍິສໍເຈຍິສ຺ສີ’”ຕິ໌

໑໙໓໌ “ຕເຍຕໍ, ກິກ຺ລເຈ, ຍເຍາ ຣາຊາ ຖຸຕິຍໍ ເຂຈກ຺ຕໍ ສຍຕຸຍຸຍ຺ຍິຕ຺ວາ ສຍຕຸກາຫິຕ຺ວາ ສຍຕຸກາສິຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ເຂຈກ຺ຕໍ ສຍຕຸຍຸຍ຺ຍາຕິ ສຍຕຸກາຫຕິ ສຍຕຸກາສຕິ – ‘ອຍຸຕາ ປຸຣິສ, ຕ ຕູ໌ ອຂ຺ສ ຍຕຸເສ຺ຍຸຍຸ ຕຕິຍໍ ເຂຈກ຺ຕໍ ປິຕຸກ຺ຕ’ຕ຺ຕິ? ເສາ ໑ຈຍາທ – ‘ຕາຂ຺ສໍ, ກເຕ຺ຕ’”ຕິ໌

“ຕເຍຕໍ, ກິກ຺ລເຈ, ຍເຍາ ຣາຊາ ໑ຈຍາທ – ‘ອຍຸຕາ ປຸຣິສ, ຕ ຕູ໌ ອຂ຺ສ ຍຕຸເສ຺ຍຸຍຸ ຕຸຕິ຺ ຈາ ປຸຣິສໍ ຈາ ອາຕາຍິກໍ ຖຸກ຺ລິຕໍ ຍາຍູຫກິລາຕໍ ສເກ ຍຸຕ຺ຕກຣີເສ ປລິປຕ຺ຕໍ ເສຍາຕໍ ອເຍ຺ຍາຫິ ຖຸຍ຺ຍາປິຍຍາຕໍ ສໍເຈສິຍຍາຕ’ຕ຺ຕິ? ເສາ ໑ຈຍາທ – ‘ອຂ຺ສໍ, ກເຕ຺ຕ’”ຕິ໌

“ຕເຍຕໍ, ກິກ຺ລເຈ, ຍເຍາ ຣາຊາ ໑ຈຍາທ – ‘ອຍຸຕາ ປຸຣິສ, ຕສ຺ສ ເຕ ຍິຍ຺ຍາສ຺ສ ສເຕາ ຍທລ຺ລກາສ຺ສ ຕ ໑ຕຂເທາສິ – ອທຍິ ເຫາຍິ຺ຍ ຍາຂິຂເຍ຺ຍ , ຍາຂິ ອຕຕີເຕາ໌ ທຕ຺ລາຕໍ ກລ຺ຍາກໍ ກເຣາຍິ ກາເຍຕ ຈາຈາຍ ຍຕສາ’ຕິ? ເສາ ໑ຈຍາທ – ‘ຕາສກ຺ລິສ຺ສໍ, ກເຕ຺ຕ, ປຍາຂສ຺ສໍ, ກເຕ຺ຕ’”ຕິ໌

“ຕເຍຕໍ, ກິກ຺ລເຈ, ຍເຍາ ຣາຊາ ໑ຈຍາທ – ‘ອຍຸຕາ ປຸຣິສ, ປຍາຂຈຕາຍ ຕ ກລ຺ຍາຫຍກາສິ ກາເຍຕ ຈາຈາຍ ຍຕສາ໌ ຕລ຺ຕໍ, ອຍຸຕາ ປຸຣິສ, ຕຈາ ກຣິຍ຺ຍຕ຺ຕິ ຍຈາ ຕໍ ປຍຕ຺ຕ໌ ຕໍ ເຫາ ປຕ ເຕ ໑ຕໍ ປິປກຍໍ ເຕຈ ຍາຕຣາ ກຕໍ ຕ ປິຕຣາ ກຕໍ ຕ ກາຕຣາ ກຕໍ ຕ ກກິຕິຍາ ກຕໍ ຕ ຍິຕ຺ຕາຍເຈ຺ຫິ ກຕໍ ຕ ຍາຕິສາເລີຫິເຕຫິ ກຕໍ ຕ ສຍຫເຣາຫູເຫຫິ ກຕໍ ຕ ເຂຈຕາຫິ ກຕໍ, ຕຍາເຈຕໍ ປິປກຍໍ ກຕໍ, ຕູເຍ຺ຍາເຈຕສ຺ຍ ຍິປາກໍ ປຍິສໍເຈຍິສ຺ສີ’”ຕິ໌

໑໙໔໌ “ຕເຍຕໍ, ກິກ຺ລເຈ, ຍເຍາ ຣາຊາ ຕຕິຍໍ ເຂຈກ຺ຕໍ ສຍຕຸຍຸຍ຺ຍິຕ຺ວາ ສຍຕຸກາຫິຕ຺ວາ ສຍຕຸກາສິຕ຺ວາ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ເຂຈກ຺ຕໍ ສຍຕຸຍຸຍ຺ຍາຕິ ສຍຕຸກາຫຕິ ສຍຕຸກາສຕິ – ‘ອຍຸຕາ ປຸຣິສ, ຕ ຕູ໌ ອຂ຺ສ ຍຕຸເສ຺ຍຸຍຸ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ເຂຈກ຺ຕໍ ປິຕຸກ຺ຕ’ຕ຺ຕິ? ເສາ ໑ຈຍາທ – ‘ຕາຂ຺ສໍ, ກເຕ຺ຕ’”ຕິ໌

“ຕເຍຕໍ, ກິກ຺ລເຈ, ຍເຍາ ຣາຊາ ໑ຈຍາທ – ‘ອຍຸຕາ ປຸຣິສ, ຕ ຕູ໌ ອຂ຺ສ ຍຕຸເສ຺ຍຸຍຸ ຣາຊາເຕາ ເຈາເຣ ອາກຸຈາຣີ ກເຫຕ຺ວາ ຍິຍິຂາ ກຍູການເຫາ ກາເຣເຕ຺ຕ – ກສາຫິປິ ຕາຍ຺໑ເຕ຺ຕ ເຈເຕ຺ຕຫິປິ ຕາຍ຺໑ເຕ຺ຕ ອຂ຺ຂລ຺ລເກຫິປິ ຕາຍ຺໑ເຕ຺ຕ ຫຕ຺ຖຍິ ຍິຂ຺ເຕ຺ຕ ປາຂຍິ ຍິຂ຺ເຕ຺ຕ ຫຕ຺ຖປາຂຍິ ຍິຂ຺ເຕ຺ຕ ກຕ຺ຕຍິ ຍິຂ຺ເຕ຺ຕ ຕາສຍິ ຍິຂ຺ເຕ຺ຕ ກຕ຺ຕຕາສຍິ ຍິຂ຺ເຕ຺ຕ ຍິລຂ຺ຈາລິກຍິ ກເຣາເຕ຺ຕ ສຂ຺ຍຸຍ຺ລິກຍິ ກເຣາເຕ຺ຕ ຣາຫຸຍຸຍຍິ ກເຣາເຕ຺ຕ ເຂາຕິຍາລິກຍິ ກເຣາເຕ຺ຕ ຫຕ຺ຖປເຂ຺ຍາຕິກຍິ ກເຣາເຕ຺ຕ ໑ເຣກຈຕ຺ຕິກຍິ ກເຣາເຕ຺ຕ ຍີເຣກຈາສິກຍິ ກເຣາເຕ຺ຕ ໑ເຫຍ຺ຍກຍິ ກເຣາເຕ຺ຕ ຍາຍຸຂຸສຍໍສິກຍິ ກເຣາເຕ຺ຕ ກທາປຫິກຍິ ກເຣາເຕ຺ຕ ຫາຣາປຕຂ຺ຂິກຍິ ກເຣາເຕ຺ຕ ປລິຍປຣິຈຕ຺ຕິກຍິ ກເຣາເຕ຺ຕ ປລາລປີຂກຍິ ກເຣາເຕ຺ຕ ຕເຕ຺ຕກປິ ເຕເລຕ ຍຸສິຍ຺ຈາເຕ຺ຕ ສຸຕເຫຫິປິ ຫາຂາເປເຕ຺ຕ ຂີຈຕ຺ຕຍິ ສຸເລ ຂ຺ຕາເສເຕ຺ຕ ອສິຕາປິ ສີສໍ ຍິຂ຺ເຕ຺ຕ’ຕິ? ເສາ ໑ຈຍາທ – ‘ອຂ຺ສໍ,

ຠນ຺ເຕ’”ຕິ.

“ຕເມນໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຍໂມ ຣາຊາ ເອວມາຫ – ‘ອມ຺ໂຠ ປຸຣິສ, ຕສ຺ສ ເຕ ວິຎ຺ຎຸສ຺ສ ສໂຕ ມຫລ຺ລກສ຺ສ ນ ເອຕທໂຫສິ – ເຍ ກິຣ, ໂຠ, ປາປການິ ກມ຺ມານິ ກໂຣນ຺ຕິ ເຕ ທິຏ຺ເຐວ ທມ຺ເມ ເອວຣູປາ ວິວິຘາ ກມ຺ມກາຣຓາ ກຣີຍນ຺ຕິ, ກິມງ຺ຄໍ [ກິມງ຺ຄ (ສີ. ປີ.)] ປນ ປຣຕ຺ຖ ! ຫນ຺ທາຫໍ ກລ຺ຍາຓໍ ກໂຣມິ ກາເຍນ ວາຈາຍ ມນສາ’ຕິ? ໂສ ເອວມາຫ – ‘ນາສກ຺ຂິສ຺ສໍ, ຠນ຺ເຕ, ປມາທສ຺ສໍ, ຠນ຺ເຕ’”ຕິ.

“ຕເມນໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຍໂມ ຣາຊາ ເອວມາຫ – ‘ອມ຺ໂຠ ປຸຣິສ, ປມາທຕາຍ ນ ກລ຺ຍາຓມກາສິ ກາເຍນ ວາຈາຍ ມນສາ. ຕຄ຺ຆ ຕ຺ວໍ, ອມ຺ໂຠ ປຸຣິສ, ຕຖາ ກຣິສ຺ສນ຺ຕິ ຍຖາ ຕໍ ປມຕ຺ຕໍ. ຕໍ ໂຂ ປນ ເຕ ເອຕໍ ປາປກມ຺ມໍ ເນວ ມາຕຣາ ກຕໍ ນ ປິຕຣາ ກຕໍ ນ ຠາຕຣາ ກຕໍ ນ ຠຄິນິຍາ ກຕໍ ນ ມິຕ຺ຕາມຈ຺ເຈຫິ ກຕໍ ນ ຎາຕິສາໂລຫິເຕຫິ ກຕໍ ນ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມເຓຫິ ກຕໍ ນ ເທວຕາຫິ ກຕໍ, ຕຍາເວຕໍ ປາປກມ຺ມໍ ກຕໍ, ຕ຺ວຎ຺ເຎເວຕສ຺ສ ວິປາກໍ ປຏິສໍເວທິສ຺ສສີ’”ຕິ.

໑໙໙. “ຕເມນໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຍໂມ ຣາຊາ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ເທວທູຕໍ ສມນຸຍຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ສມນຸຄາຫິຕ຺ວາ ສມນຸຠາສິຕ຺ວາ ປຎ຺ຈມໍ ເທວທູຕໍ ສມນຸຍຸຎ຺ຊຕິ ສມນຸຄາຫຕິ ສມນຸຠາສຕິ – ‘ອມ຺ໂຠ ປຸຣິສ, ນ ຕ຺ວໍ ອທ຺ທສ ມນຸສ຺ເສສຸ ປຎ຺ຈມໍ ເທວທູຕໍ ປາຕຸຠູຕນ຺’ຕິ? ໂສ ເອວມາຫ – ‘ນາທ຺ທສໍ, ຠນ຺ເຕ’”ຕິ.

“ຕເມນໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຍໂມ ຣາຊາ ເອວມາຫ – ‘ອມ຺ໂຠ ປຸຣິສ, ນ ຕ຺ວໍ ອທ຺ທສ ມນຸສ຺ເສສຸ ອິຕ຺ຖິໍ ວາ ປຸຣິສໍ ວາ ເອກາຫມຕໍ ວາ ທ຺ວີຫມຕໍ ວາ ຕີຫມຕໍ ວາ ອຸທ຺ຘຸມາຕກໍ ວິນີລກໍ ວິປຸພ຺ພກຊາຕນ຺’ຕິ? ໂສ ເອວມາຫ – ‘ອທ຺ທສໍ, ຠນ຺ເຕ’”ຕິ.

“ຕເມນໍ , ຠິກ຺ຂເວ, ຍໂມ ຣາຊາ ເອວມາຫ – ‘ອມ຺ໂຠ ປຸຣິສ, ຕສ຺ສ ເຕ ວິຎ຺ຎຸສ຺ສ ສໂຕ ມຫລ຺ລກສ຺ສ ນ ເອຕທໂຫສິ – ອຫມ຺ປິ ໂຂ ມຣຓທມ຺ໂມ, ມຣຓໍ ອນຕີໂຕ. ຫນ຺ທາຫໍ ກລ຺ຍາຓໍ ກໂຣມິ ກາເຍນ ວາຈາຍ ມນສາ’ຕິ? ໂສ ເອວມາຫ – ‘ນາສກ຺ຂິສ຺ສໍ, ຠນ຺ເຕ, ປມາທສ຺ສໍ, ຠນ຺ເຕ’”ຕິ.

“ຕເມນໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຍໂມ ຣາຊາ ເອວມາຫ – ‘ອມ຺ໂຠ ປຸຣິສ, ປມາທຕາຍ ນ ກລ຺ຍາຓມກາສິ ກາເຍນ ວາຈາຍ ມນສາ. ຕຄ຺ຆ ຕ຺ວໍ, ອມ຺ໂຠ ປຸຣິສ, ຕຖາ ກຣິສ຺ສນ຺ຕິ ຍຖາ ຕໍ ປມຕ຺ຕໍ. ຕໍ ໂຂ ປນ ເຕ ເອຕໍ ປາປກມ຺ມໍ ເນວ ມາຕຣາ ກຕໍ ນ ປິຕຣາ ກຕໍ ນ ຠາຕຣາ ກຕໍ ນ ຠຄິນິຍາ ກຕໍ ນ ມິຕ຺ຕາມຈ຺ເຈຫິ ກຕໍ ນ ຎາຕິສາໂລຫິເຕຫິ ກຕໍ ນ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມເຓຫິ ກຕໍ ນ ເທວຕາຫິ ກຕໍ, ຕຍາເວຕໍ ປາປກມ຺ມໍ ກຕໍ, ຕ຺ວຎ຺ເຎເວຕສ຺ສ ວິປາກໍ ປຏິສໍເວທິສ຺ສສີ’”ຕິ.

໒໐໐. “ຕເມນໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຍໂມ ຣາຊາ ປຎ຺ຈມໍ ເທວທູຕໍ ສມນຸຍຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ສມນຸຄາຫິຕ຺ວາ ສມນຸຠາສິຕ຺ວາ ຕຸຓ຺ຫີ ໂຫຕິ. ຕເມນໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ນິຣຍປາລາ ປຎ຺ຈວິຘພນ຺ຘນໍ ນາມ ກມ຺ມກາຣຓໍ ກໂຣນ຺ຕິ – ຕຕ຺ຕໍ ອໂຍຂິລໍ ຫຕ຺ເຖ ຄເມນ຺ຕິ, ຕຕ຺ຕໍ ອໂຍຂິລໍ ທຸຕິເຍ ຫຕ຺ເຖ ຄເມນ຺ຕິ, ຕຕ຺ຕໍ ອໂຍຂິລໍ ປາເທ ຄເມນ຺ຕິ, ຕຕ຺ຕໍ ອໂຍຂິລໍ ທຸຕິເຍ ປາເທ ຄເມນ຺ຕິ, ຕຕ຺ຕໍ ອໂຍຂິລໍ ມຊ຺ເຌ ອຸຣສ຺ມິໍ ຄເມນ຺ຕິ. ໂສ ຕຕ຺ຖ ທຸກ຺ຂາ ຕິພ຺ພາ ຂຣາ ກຏຸກາ

វេទនា វេទេតិ, ន ច តាវ កាលំ ករោតិ យាវ ន តំ បាបកម្មំ ព្យន្តីហោតិ។ តមេនំ, ភិក្ខវេ, និរយបាលា សំវេសេត្វា កុឋារីហិ តច្ឆន្តិ...បេ... តមេនំ, ភិក្ខវេ, និរយបាលា ឧទ្ធំបាទំ អធោសិរំ គហេត្វា វាសីហិ តច្ឆន្តិ...បេ... តមេនំ, ភិក្ខវេ, និរយបាលា រថេ យោជេត្វា អាទិត្តាយ បថវិយា សម្បជ្ជលិតាយ សជោតិភូតាយ សារេន្តិបិ, បច្ចាសារេន្តិបិ...បេ... តមេនំ, ភិក្ខវេ, និរយបាលា មហន្តំ អង្គារបព្ពតំ អាទិត្តំ សម្បជ្ជលិតំ សជោតិភូតំ អារោបេន្តិបិ ឱរោបេន្តិបិ...បេ... តមេនំ, ភិក្ខវេ, និរយបាលា ឧទ្ធំបាទំ អធោសិរំ គហេត្វា តត្តាយ លោហកុម្ភិយា បក្ខិបន្តិ អាទិត្តាយ សម្បជ្ជលិតាយ សជោតិភូតាយ។ សោ តត្ថ ផេណុទ្ទេហកំ បច្ចតិ។ សោ តត្ថ ផេណុទ្ទេហកំ បច្ចមានោ សកិម្បិ ឧទ្ធំ គច្ឆតិ, សកិម្បិ អធោ គច្ឆតិ, សកិម្បិ តិរិយំ គច្ឆតិ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទេតិ, ន ច តាវ កាលង្ករោតិ យាវ ន តំ បាបកម្មំ ព្យន្តីហោតិ។ តមេនំ, ភិក្ខវេ, និរយបាលា មហានិរយេ បក្ខិបន្តិ។ សោ ខោ បន, ភិក្ខវេ, មហានិរយោ –

“ចតុក្កណ្ណោ ចតុទ្វារោ, វិភត្តោ ភាគសោ មិតោ;

អយោបាការបរិយន្តោ, អយសា បដិកុជ្ជិតោ។

“តស្ស អយោមយា ភូមិ, ជលិតា តេជសាយុតា;

សមន្តា យោជនសតំ, ផរិត្វា តិដ្ឋតិ សព្ពទា”។

១៩៥។ “តស្ស ខោ បន, ភិក្ខវេ, មហានិរយស្ស បុរត្ថិមាយ ភិត្តិយា អច្ចិ ឧដ្ឋហិត្វា បច្ឆិមាយ ភិត្តិយា បដិហញ្ញតិ, បច្ឆិមាយ ភិត្តិយា អច្ចិ ឧដ្ឋហិត្វា បុរត្ថិមាយ ភិត្តិយា បដិហញ្ញតិ, ឧត្តរាយ ភិត្តិយា អច្ចិ ឧដ្ឋហិត្វា ទក្ខិណាយ ភិត្តិយា បដិហញ្ញតិ, ទក្ខិណាយ ភិត្តិយា អច្ចិ ឧដ្ឋហិត្វា ឧត្តរាយ ភិត្តិយា បដិហញ្ញតិ, ហេដ្ឋា អច្ចិ ឧដ្ឋហិត្វា ឧបរិ បដិហញ្ញតិ, ឧបរិតោ អច្ចិ ឧដ្ឋហិត្វា ហេដ្ឋា បដិហញ្ញតិ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទេតិ, ន ច តាវ កាលង្ករោតិ យាវ ន តំ បាបកម្មំ ព្យន្តីហោតិ។

“ហោតិ ខោ សោ, ភិក្ខវេ, សមយោ យំ កទាចិ ករហចិ ទីឃស្ស អទ្ធុនោ អច្ចយេន តស្ស មហានិរយស្ស បុរត្ថិមំ ទ្វារំ អបាបុរីយតិ [អវាបុរីយតិ (សី.)]។ សោ តត្ថ សីឃេន ជវេន ធាវតិ។ តស្ស សីឃេន ជវេន ធាវតោ ឆវិម្បិ ឌយ្ហតិ, ចម្មម្បិ ឌយ្ហតិ, មំសម្បិ ឌយ្ហតិ, ន្ហារុម្បិ ឌយ្ហតិ, អដ្ឋីនិបិ សម្បធូបាយន្តិ, ឧព្ភតំ តាទិសមេវ ហោតិ។ យតោ ច ខោ សោ, ភិក្ខវេ, ពហុសម្បត្តោ ហោតិ, អថ តំ ទ្វារំ បិធីយតិ [បិថីយតិ (សី. ស្យា. កំ. បី.)]។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទេតិ, ន ច តាវ កាលង្ករោតិ យាវ ន តំ បាបកម្មំ ព្យន្តីហោតិ។

“ហោតិ ខោ សោ, ភិក្ខវេ, សមយោ យំ កទាចិ ករហចិ ទីឃស្ស អទ្ធុនោ អច្ចយេន តស្ស មហានិរយស្ស បច្ឆិមំ ទ្វារំ អបាបុរីយតិ...បេ...

ឧត្តរំ ទ្វារំ អបាបុរីយតិ...បេ... ទក្ខិណំ ទ្វារំ អបាបុរីយតិ។ សោ តត្ថ សីឃេន ជវេន ធាវតិ។ តស្ស សីឃេន ជវេន ធាវតោ ឆវិម្បិ ឌយ្ហតិ, ចម្មម្បិ ឌយ្ហតិ, មំសម្បិ ឌយ្ហតិ, ន្ហារុម្បិ ឌយ្ហតិ, អដ្ឋីនិបិ សម្បធូបាយន្តិ, ឧព្ភតំ តាទិសមេវ ហោតិ។ យតោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, ពហុសម្បត្តោ ហោតិ, អថ តំ ទ្វារំ បិធីយតិ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទេតិ, ន ច តាវ កាលង្ករោតិ យាវ ន តំ បាបកម្មំ ព្យន្តីហោតិ។

“ហោតិ ខោ សោ, ភិក្ខវេ, សមយោ យំ កទាចិ ករហចិ ទីឃស្ស អទ្ធុនោ អច្ចយេន តស្ស មហានិរយស្ស បុរត្ថិមំ ទ្វារំ អបាបុរីយតិ។ សោ តត្ថ សីឃេន ជវេន ធាវតិ។ តស្ស សីឃេន ជវេន ធាវតោ ឆវិម្បិ ឌយ្ហតិ, ចម្មម្បិ ឌយ្ហតិ, មំសម្បិ ឌយ្ហតិ, ន្ហារុម្បិ ឌយ្ហតិ, អដ្ឋីនិបិ សម្បធូបាយន្តិ, ឧព្ភតំ តាទិសមេវ ហោតិ។ សោ តេន ទ្វារេន និក្ខមតិ។

២៦៨។ “តស្ស ខោ បន, ភិក្ខវេ, មហានិរយស្ស សមនន្តរា សហិតមេវ មហន្តោ គូថនិរយោ។ សោ តត្ថ បតតិ។ តស្មិំ ខោ បន, ភិក្ខវេ, គូថនិរយេ សូចិមុខា បាណា ឆវិំ ឆិន្ទន្តិ, ឆវិំ ឆេត្វា ចម្មំ ឆិន្ទន្តិ, ចម្មំ ឆេត្វា មំសំ ឆិន្ទន្តិ, មំសំ ឆេត្វា ន្ហារុំ ឆិន្ទន្តិ, ន្ហារុំ ឆេត្វា អដ្ឋិំ ឆិន្ទន្តិ, អដ្ឋិំ ឆេត្វា អដ្ឋិមិញ្ជំ ខាទន្តិ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទេតិ, ន ច តាវ កាលង្ករោតិ យាវ ន តំ បាបកម្មំ ព្យន្តីហោតិ។

“តស្ស ខោ បន, ភិក្ខវេ, គូថនិរយស្ស សមនន្តរា សហិតមេវ មហន្តោ កុក្កុលនិរយោ។ សោ តត្ថ បតតិ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទេតិ, ន ច តាវ កាលង្ករោតិ យាវ ន តំ បាបកម្មំ ព្យន្តីហោតិ។

“តស្ស ខោ បន, ភិក្ខវេ, កុក្កុលនិរយស្ស សមនន្តរា សហិតមេវ មហន្តំ សិម្ពលិវនំ ឧទ្ធំ [ឧច្ចំ (ស្យា។ កំ។), ឧព្ភតោ (ក។)] យោជនមុគ្គតំ សោឡសង្គុលកណ្ដកំ [សោឡសង្គុលកណ្ឌកំ (សី។)] អាទិត្តំ សម្បជ្ជលិតំ សជោតិភូតំ។ តត្ថ អារោបេន្តិបិ ឱរោបេន្តិបិ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទេតិ, ន ច តាវ កាលង្ករោតិ យាវ ន តំ បាបកម្មំ ព្យន្តីហោតិ។

“តស្ស ខោ បន, ភិក្ខវេ, សិម្ពលិវនស្ស សមនន្តរា សហិតំ មហន្តំ អសិបត្តវនំ។ សោ តត្ថ បវិសតិ។ តស្ស វាតេរិតានិ បត្តានិ បតិតានិ ហត្ថម្បិ ឆិន្ទន្តិ, បាទម្បិ ឆិន្ទន្តិ, ហត្ថបាទម្បិ ឆិន្ទន្តិ, កណ្ណម្បិ ឆិន្ទន្តិ, នាសម្បិ ឆិន្ទន្តិ, កណ្ណនាសម្បិ ឆិន្ទន្តិ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទេតិ, ន ច តាវ កាលង្ករោតិ យាវ ន តំ បាបកម្មំ ព្យន្តីហោតិ។

“តស្ស ខោ បន, ភិក្ខវេ, អសិបត្តវនស្ស សមនន្តរា សហិតា មហតី ខារោទកា នទី [ខារោទិកា នទី (សី។)]។ សោ តត្ថ បតតិ។ សោ តត្ថ អនុសោតម្បិ វុយ្ហតិ , បដិសោតម្បិ វុយ្ហតិ, អនុសោតបដិសោតម្បិ វុយ្ហតិ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទេតិ, ន ច តាវ កាលង្ករោតិ យាវ ន តំ បាបកម្មំ ព្យន្តីហោតិ។

២៧០។ “តមេនំ, ភិក្ខវេ, និរយបាលា ពឡិសេន ឧទ្ធរិត្វា ថលេ បតិដ្ឋាបេត្វា ឯវមាហំសុ – ‘អម្ភោ បុរិស, កិំ ឥច្ឆសី’តិ? សោ ឯវមាហ – ‘ជិឃច្ឆិតោស្មិ, ភន្តេ’តិ។ តមេនំ, ភិក្ខវេ, និរយបាលា តត្តេន អយោសង្កុនា មុខំ វិវរិត្វា អាទិត្តេន សម្បជ្ជលិតេន សជោតិភូតេន តត្តំ លោហគុឡំ មុខេ បក្ខិបន្តិ អាទិត្តំ សម្បជ្ជលិតំ សជោតិភូតំ។ សោ តស្ស [តំ តស្ស (ក។), តស្ស (សី។ បី។)] ឱដ្ឋម្បិ ទហតិ [ឌយ្ហតិ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)], មុខម្បិ ទហតិ, កណ្ឋម្បិ ទហតិ, ឧរម្បិ [ឧទរម្បិ (សី។ ស្យា។ កំ។)] ទហតិ, អន្តម្បិ អន្តគុណម្បិ អាទាយ អធោភាគា និក្ខមតិ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិព្វា ខរា កដុកា វេទនា វេទេតិ, ន ច តាវ កាលង្ករោតិ យាវ ន តំ បាបកម្មំ ព្យន្តីហោតិ។

“តមេនំ , ភិក្ខវេ, និរយបាលា ឯវមាហំសុ – ‘អម្ភោ បុរិស, កិំ ឥច្ឆសី’តិ? សោ ឯវមាហ – ‘បិបាសិតោស្មិ, ភន្តេ’តិ។ តមេនំ, ភិក្ខវេ, និរយបាលា តត្តេន អយោសង្កុនា មុខំ វិវរិត្វា អាទិត្តេន សម្បជ្ជលិតេន សជោតិភូតេន តត្តំ តម្ពលោហំ មុខេ អាសិញ្ចន្តិ អាទិត្តំ សម្បជ្ជលិតំ សជោតិភូតំ។ តំ តស្ស [ឯត្ថ បន បាឋភេទោ នត្ថិ] ឱដ្ឋម្បិ ទហតិ, មុខម្បិ ទហតិ, កណ្ឋម្បិ ទហតិ, ឧរម្បិ ទហតិ, អន្តម្បិ អន្តគុណម្បិ អាទាយ អធោភាគា និក្ខមតិ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិព្វា ខរា កដុកា វេទនា វេទេតិ, ន ច តាវ កាលង្ករោតិ, យាវ ន តំ បាបកម្មំ ព្យន្តីហោតិ។ តមេនំ, ភិក្ខវេ, និរយបាលា បុន មហានិរយេ បក្ខិបន្តិ។

“ភូតបុព្វំ, ភិក្ខវេ, យមស្ស រញ្ញោ ឯតទហោសិ – ‘យេ កិរ , ភោ, លោកេ បាបកានិ អកុសលានិ កម្មានិ ករោន្តិ តេ ឯវរូបា វិវិធា កម្មការណា ករីយន្តិ។ អហោ វតាហំ មនុស្សត្តំ លភេយ្យំ, តថាគតោ ច លោកេ ឧប្បជ្ជេយ្យ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ, តញ្ចាហំ ភគវន្តំ បយិរុបាសេយ្យំ, សោ ច មេ ភគវា ធម្មំ ទេសេយ្យ, តស្ស ចាហំ ភគវតោ ធម្មំ អាជានេយ្យ’ន្តិ។ តំ ខោ បន អហំ, ភិក្ខវេ, អញ្ញស្ស សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា សុត្វា វទាមិ, អបិ ច យទេវ សាមំ ញាតំ សាមំ ទិដ្ឋំ សាមំ វិទិតំ តទេវាហំ វទាមី”តិ។

២៧១។ ឥទមវោច ភគវា។ ឥទំ វត្វាន [ឥទំ វត្វា (សី។ បី។) ឯវមីទិសេសុ ឋានេសុ] សុគតោ អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

“ចោទិតា ទេវទូតេហិ, យេ បមជ្ជន្តិ មាណវា;

តេ ទីឃរត្តំ សោចន្តិ, ហីនកាយូបគា នរា។

“យេ ច ខោ ទេវទូតេហិ, សន្តោ សប្បុរិសា ឥធ;

ចោទិតា នប្បមជ្ជន្តិ, អរិយធម្មេ កុទាចនំ។

“ឧបាទានេ ភយំ ទិស្វា, ជាតិមរណសម្ភវេ;

អត្យបាកា ចិយុច្ឆត្តិ, ឌាតិយទលាសន្លេឃ៉

“តេ លេយប្យត្តា សុលិតោ, ចិដ្ឋឆ្ឫាកិតិញ្ញុតា;

សញ្ញទេចទកឃាតីតា, សញ្ញាក្រុល្លិ [សញ្ញាក្រុល្លា (ក៉)] ង្គបដ្ឋក្រុ”ត្តិ៍

ទេចន្ទតសុត្តំ តិដ្ឋិតំ ទសយំ៉

សុញ្ញតចេក្កា តិដ្ឋិតោ តតិយោ៉

តស្សុន្ទ្រាត៌ –

ទ្ទិសាច សុញ្ញតា ហោតិ, អញ្ញតឆ្ឫទាក្យល៌;

អចិទចតក្សុយិឌតាយោ, អត្សុទ្ធបក្កិលេសំ;

ទាលបណ្ឌិតោ ទេចន្ទតញ្ញា តេ ជសាតិ៉

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៤។ វិភង្គវគ្គោ

១។ ភទ្ទេករត្តសុត្តំ

២៧២។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច – “ភទ្ទេករត្តស្ស វោ, ភិក្ខវេ, ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច ទេសេស្សាមិ។ តំ សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“អតីតំ នាន្វាគមេយ្យ, នប្បដិកង្ខេ អនាគតំ;

យទតីតំ បហីនំ តំ, អប្បត្តញ្ច អនាគតំ។

“បច្ចុប្បន្នញ្ច យោ [យំ (នេត្តិបាឋោ)] ធម្មំ, តត្ថ តត្ថ វិបស្សតិ;

អសំហីរំ [អសំហិរំ (ស្យា។ កំ។ ក។)] អសំកុប្បំ, តំ វិទ្វា មនុព្រូហយេ។

“អជ្ជេវ កិច្ចមាតប្បំ [កិច្ចំ អាតប្បំ (សី។ ក។)], កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;

ន ហិ នោ សង្គរំ តេន, មហាសេនេន មច្ចុនា។

“ឯវំ វិហារិំ អាតាបិំ, អហោរត្តមតន្ទិតំ;

តំ វេ ភទ្ទេករត្តោតិ, សន្តោ អាចិក្ខតេ មុនិ” [មុនីតិ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)]។

២៧៣។ “កថញ្ច , ភិក្ខវេ, អតីតំ អន្វាគមេតិ? ‘ឯវំរូបោ អហោសិំ អតីតមទ្ធាន’ន្តិ តត្ថ នន្ទិំ សមន្វានេតិ, ‘ឯវំវេទនោ អហោសិំ អតីតមទ្ធាន’ន្តិ តត្ថ នន្ទិំ សមន្វានេតិ, ‘ឯវំសញ្ញោ អហោសិំ អតីតមទ្ធាន’ន្តិ តត្ថ នន្ទិំ សមន្វានេតិ, ‘ឯវំសង្ខារោ អហោសិំ អតីតមទ្ធាន’ន្តិ តត្ថ នន្ទិំ សមន្វានេតិ, ‘ឯវំវិញ្ញាណោ អហោសិំ អតីតមទ្ធាន’ន្តិ តត្ថ នន្ទិំ សមន្វានេតិ – ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, អតីតំ អន្វាគមេតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, អតីតំ នាន្វាគមេតិ? ‘ឯវំរូបោ អហោសិំ អតីតមទ្ធាន’ន្តិ តត្ថ នន្ទិំ ន សមន្វានេតិ, ‘ឯវំវេទនោ អហោសិំ អតីតមទ្ធាន’ន្តិ តត្ថ នន្ទិំ ន សមន្វានេតិ, ‘ឯវំសញ្ញោ អហោសិំ អតីតមទ្ធាន’ន្តិ តត្ថ នន្ទិំ ន សមន្វានេតិ, ‘ឯវំសង្ខារោ អហោសិំ អតីតមទ្ធាន’ន្តិ តត្ថ នន្ទិំ ន សមន្វានេតិ, ‘ឯវំវិញ្ញាណោ អហោសិំ អតីតមទ្ធាន’ន្តិ តត្ថ នន្ទិំ ន សមន្វានេតិ – ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, អតីតំ នាន្វាគមេតិ។

២៧៤. “កថញ្ច, ភិក្ខវេ, អនាគតំ បដិកង្ខតិ? ‘ឯវំរូបោ សិយំ អនាគតមទ្ធាន’ន្តិ តត្ថ នន្ទិំ សមន្វានេតិ, ឯវំវេទនោ សិយំ...បេ... ឯវំសញ្ញោ សិយំ... ឯវំសង្ខារោ សិយំ... ឯវំវិញ្ញាណោ សិយំ អនាគតមទ្ធានន្តិ តត្ថ នន្ទិំ សមន្វានេតិ – ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, អនាគតំ បដិកង្ខតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, អនាគតំ នប្បដិកង្ខតិ? ‘ឯវំរូបោ សិយំ អនាគតមទ្ធាន’ន្តិ តត្ថ នន្ទិំ ន សមន្វានេតិ, ឯវំវេទនោ សិយំ ... ឯវំសញ្ញោ សិយំ... ឯវំសង្ខារោ សិយំ... ‘ឯវំវិញ្ញាណោ សិយំ អនាគតមទ្ធាន’ន្តិ តត្ថ នន្ទិំ ន សមន្វានេតិ – ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, អនាគតំ នប្បដិកង្ខតិ។

២៧៥. “កថញ្ច, ភិក្ខវេ, បច្ចុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ សំហីរតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ អរិយានំ អទស្សាវី អរិយធម្មស្ស អកោវិទោ អរិយធម្មេ អវិនីតោ សប្បុរិសានំ អទស្សាវី សប្បុរិសធម្មស្ស អកោវិទោ សប្បុរិសធម្មេ អវិនីតោ រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ, រូបវន្តំ វា អត្តានំ, អត្តនិ វា រូបំ, រូបស្មិំ វា អត្តានំ; វេទនំ...បេ... សញ្ញំ... សង្ខារេ... វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ, វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណស្មិំ វា អត្តានំ – ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, បច្ចុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ សំហីរតិ។

“កថញ្ច , ភិក្ខវេ, បច្ចុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ ន សំហីរតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, សុតវា អរិយសាវកោ អរិយានំ ទស្សាវី អរិយធម្មស្ស កោវិទោ អរិយធម្មេ សុវិនីតោ សប្បុរិសានំ ទស្សាវី សប្បុរិសធម្មស្ស កោវិទោ សប្បុរិសធម្មេ សុវិនីតោ ន រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ, ន រូបវន្តំ វា អត្តានំ, ន អត្តនិ វា រូបំ, ន រូបស្មិំ វា អត្តានំ; ន វេទនំ... ន សញ្ញំ... ន សង្ខារេ... ន វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ, ន វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ, ន អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ, ន វិញ្ញាណស្មិំ វា អត្តានំ – ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, បច្ចុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ ន សំហីរតិ។

“អតីតំ នាន្វាគមេយ្យ, នប្បដិកង្ខេ អនាគតំ;

យទតីតំ បហីនំ តំ, អប្បត្តញ្ច អនាគតំ។

“បច្ចុប្បន្នញ្ច យោ ធម្មំ, តត្ថ តត្ថ វិបស្សតិ;

អសំហីរំ អសំកុប្បំ, តំ វិទ្វា មនុព្រូហយេ។

“អជ្ជេវ កិច្ចមាតប្បំ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;

ន ហិ នោ សង្គរំ តេន, មហាសេនេន មច្ចុនា។

“ឯវំ វិហារិំ អាតាបិំ, អហោរត្តមតន្ទិតំ;

តំ វេ ភទ្ទេករត្តោតិ, សន្តោ អាចិក្ខតេ មុនី”តិ។

“‘ភទ្ទេករត្តស្ស វោ, ភិក្ខវេ, ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច ទេសេស្សាមី’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្ត”ន្តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

ភទ្ទេករត្តសុត្តំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

២. អានន្ទភទ្ទេករត្តសុត្តំ

២៧៦. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា អានន្ទោ ឧបដ្ឋានសាលាយំ ភិក្ខូនំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច ភាសតិ។

អថ ខោ ភគវា សាយន្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេនុបដ្ឋានសាលា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “កោ នុ ខោ, ភិក្ខវេ, ឧបដ្ឋានសាលាយំ ភិក្ខូនំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច អភាសី”តិ? “អាយស្មា, ភន្តេ, អានន្ទោ ឧបដ្ឋានសាលាយំ ភិក្ខូនំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច អភាសី”តិ។

អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ – “យថា កថំ បន ត្វំ, អានន្ទ, ភិក្ខូនំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ

សម្បហំសេសិ , ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច អភាសី”តិ? “ឯវំ ខោ អហំ, ភន្តេ, ភិក្ខូនំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិំ សមាទបេសិំ សមុត្តេជេសិំ សម្បហំសេសិំ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច អភាសិំ –

“អតីតំ នាន្វាគមេយ្យ, នប្បដិកង្ខេ អនាគតំ;

យទតីតំ បហីនំ តំ, អប្បត្តញ្ច អនាគតំ។

“បច្ចុប្បន្នញ្ច យោ ធម្មំ, តត្ថ តត្ថ វិបស្សតិ;

អសំហីរំ អសំកុប្បំ, តំ វិទ្វា មនុព្រូហយេ។

“អជ្ជេវ កិច្ចមាតប្បំ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;

ន ហិ នោ សង្គរំ តេន, មហាសេនេន មច្ចុនា។

“ឯវំ វិហារឹ អាតាបឹ, អហោរត្តមតន្ទិតំ;

តំ វេ ភទ្ទេករត្តោតិ, សន្តោ អាចិក្ខតេ មុនី”។

២៧៧។ “កថញ្ច, អាវុសោ, អតីតំ អន្វាគមេតិ? ឯវំរូបោ អហោសិំ អតីតមទ្ធានន្តិ តត្ថ នន្ទឹ សមន្វានេតិ, ឯវំវេទនោ អហោសិំ អតីតមទ្ធានន្តិ តត្ថ នន្ទឹ សមន្វានេតិ, ឯវំសញ្ញោ អហោសិំ អតីតមទ្ធានន្តិ តត្ថ នន្ទឹ សមន្វានេតិ, ឯវំសង្ខារោ អហោសិំ អតីតមទ្ធានន្តិ តត្ថ នន្ទឹ សមន្វានេតិ, ឯវំវិញ្ញាណោ អហោសិំ អតីតមទ្ធានន្តិ តត្ថ នន្ទឹ សមន្វានេតិ – ឯវំ ខោ, អាវុសោ, អតីតំ អន្វាគមេតិ។

“កថញ្ច, អាវុសោ, អតីតំ នាន្វាគមេតិ? ឯវំរូបោ អហោសិំ អតីតមទ្ធានន្តិ តត្ថ នន្ទឹ ន សមន្វានេតិ, ឯវំវេទនោ អហោសិំ អតីតមទ្ធានន្តិ តត្ថ នន្ទឹ ន សមន្វានេតិ, ឯវំសញ្ញោ អហោសិំ អតីតមទ្ធានន្តិ តត្ថ នន្ទឹ ន សមន្វានេតិ, ឯវំសង្ខារោ អហោសិំ អតីតមទ្ធានន្តិ តត្ថ នន្ទឹ ន សមន្វានេតិ, ឯវំវិញ្ញាណោ អហោសិំ អតីតមទ្ធានន្តិ តត្ថ នន្ទឹ ន សមន្វានេតិ – ឯវំ ខោ, អាវុសោ, អតីតំ នាន្វាគមេតិ។

“កថញ្ច, អាវុសោ, អនាគតំ បដិកង្ខតិ? ឯវំរូបោ សិយំ អនាគតមទ្ធានន្តិ តត្ថ នន្ទឹ សមន្វានេតិ, ឯវំវេទនោ សិយំ...បេ... ឯវំសញ្ញោ

ສິຍໍ… ເອວໍສງ຺ຂາເຣາ ສິຍໍ… ເອວໍວິຎ຺ຎາເຓາ ສິຍໍ ອນາຄຕມທ຺ຘານນ຺ຕິ ຕຕ຺ຖ ນນ຺ທິໍ ສມນ຺ວາເນຕິ – ເອວໍ ໂຂ, ອາວຸໂສ, ອນາຄຕໍ ປຏິກງ຺ຂຕິ.

“ກຖຎ຺ຈ, ອາວຸໂສ, ອນາຄຕໍ ນປ຺ປຏິກງ຺ຂຕິ? ເອວໍຣູໂປ ສິຍໍ ອນາຄຕມທ຺ຘານນ຺ຕິ ຕຕ຺ຖ ນນ຺ທິໍ ນ ສມນ຺ວາເນຕິ, ເອວໍເວທໂນ ສິຍໍ…ເປ… ເອວໍສຎ຺ໂຎ ສິຍໍ… ເອວໍສງ຺ຂາເຣາ ສິຍໍ… ເອວໍວິຎ຺ຎາເຓາ ສິຍໍ ອນາຄຕມທ຺ຘານນ຺ຕິ ຕຕ຺ຖ ນນ຺ທິໍ ນ ສມນ຺ວາເນຕິ – ເອວໍ ໂຂ, ອາວຸໂສ, ອນາຄຕໍ ນປ຺ປຏິກງ຺ຂຕິ.

“ກຖຎ຺ຈ, ອາວຸໂສ, ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ເນສຸ ຘມ຺ເມສຸ ສໍຫີຣຕິ? ອິຘ, ອາວຸໂສ, ອສ຺ສຸຕວາ ປຸຖຸຊ຺ຊໂນ ອຣິຍານໍ ອທສ຺ສາວີ ອຣິຍຘມ຺ມສ຺ສ ອໂກວິໂທ ອຣິຍຘມ຺ເມ ອວິນີໂຕ ສປ຺ປຸຣິສານໍ ອທສ຺ສາວີ ສປ຺ປຸຣິສຘມ຺ມສ຺ສ ອໂກວິໂທ ສປ຺ປຸຣິສຘມ຺ເມ ອວິນີໂຕ ຣູປໍ ອຕ຺ຕໂຕ ສມນຸປສ຺ສຕິ, ຣູປວນ຺ຕໍ ວາ ອຕ຺ຕານໍ, ອຕ຺ຕນິ ວາ ຣູປໍ, ຣູປສ຺ມິໍ ວາ ອຕ຺ຕານໍ; ເວທນໍ… ສຎ຺ຎໍ… ສງ຺ຂາເຣ… ວິຎ຺ຎາຓໍ ອຕ຺ຕໂຕ ສມນຸປສ຺ສຕິ, ວິຎ຺ຎາຓວນ຺ຕໍ ວາ ອຕ຺ຕານໍ, ອຕ຺ຕນິ ວາ ວິຎ຺ຎາຓໍ, ວິຎ຺ຎາຓສ຺ມິໍ ວາ ອຕ຺ຕານໍ – ເອວໍ ໂຂ, ອາວຸໂສ, ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ເນສຸ ຘມ຺ເມສຸ ສໍຫີຣຕິ.

“ກຖຎ຺ຈ , ອາວຸໂສ, ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ເນສຸ ຘມ຺ເມສຸ ນ ສໍຫີຣຕິ? ອິຘ, ອາວຸໂສ, ສຸຕວາ ອຣິຍສາວໂກ ອຣິຍານໍ ທສ຺ສາວີ ອຣິຍຘມ຺ມສ຺ສ ໂກວິໂທ ອຣິຍຘມ຺ເມ ສຸວິນີໂຕ ສປ຺ປຸຣິສານໍ ທສ຺ສາວີ ສປ຺ປຸຣິສຘມ຺ມສ຺ສ ໂກວິໂທ ສປ຺ປຸຣິສຘມ຺ເມ ສຸວິນີໂຕ ນ ຣູປໍ ອຕ຺ຕໂຕ ສມນຸປສ຺ສຕິ, ນ ຣູປວນ຺ຕໍ ວາ ອຕ຺ຕານໍ, ນ ອຕ຺ຕນິ ວາ ຣູປໍ, ນ ຣູປສ຺ມິໍ ວາ ອຕ຺ຕານໍ; ນ ເວທນໍ… ນ ສຎ຺ຎໍ… ນ ສງ຺ຂາເຣ… ນ ວິຎ຺ຎາຓໍ ອຕ຺ຕໂຕ ສມນຸປສ຺ສຕິ, ນ ວິຎ຺ຎາຓວນ຺ຕໍ ວາ ອຕ຺ຕານໍ, ນ ອຕ຺ຕນິ ວາ ວິຎ຺ຎາຓໍ, ນ ວິຎ຺ຎາຓສ຺ມິໍ ວາ ອຕ຺ຕານໍ – ເອວໍ ໂຂ, ອາວຸໂສ, ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ເນສຸ ຘມ຺ເມສຸ ນ ສໍຫີຣຕີ.

“ອຕີຕໍ ນານ຺ວາຄເມຍ຺ຍ, ນປ຺ປຏິກງ຺ເຂ ອນາຄຕໍ;

ຍທຕີຕໍ ປຫີນໍ ຕໍ, ອປ຺ປຕ຺ຕຎ຺ຈ ອນາຄຕໍ.

“ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນຎ຺ຈ ໂຍ ຘມ຺ມໍ, ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິປສ຺ສຕິ;

ອສໍຫີຣໍ ອສໍກຸປ຺ປໍ, ຕໍ ວິທ຺ວາ ມນຸພ຺ຣູຫເຍ.

“ອຊ຺ເຊວ ກິຈ຺ຈມາຕປ຺ປໍ, ໂກ ຊຎ຺ຎາ ມຣຓໍ ສຸເວ;

ນ ຫິ ໂນ ສງ຺ຄຣໍ ເຕນ, ມຫາເສເນນ ມຈ຺ຈຸນາ.

“ເອວໍ ວິຫາຣິໍ ອາຕາປິໍ, ອໂຫຣຕ຺ຕມຕນ຺ທິຕໍ;

តំ វេ ភទ្ទេករត្តោតិ, សន្តោ អាចិក្ខតេ មុនី”តិ។

“ឯវំ ខោ អហំ, ភន្តេ, ភិក្ខូនំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិំ សមាទបេសិំ សមុត្តេជេសិំ សម្បហំសេសិំ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច អភាសិ”ន្តិ។

៣៨២. “សាធុ , សាធុ, អានន្ទ! សាធុ ខោ ត្វំ, អានន្ទ, ភិក្ខូនំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច អភាសិ –

“អតីតំ នាន្វាគមេយ្យ…បេ…

តំ វេ ភទ្ទេករត្តោតិ, សន្តោ អាចិក្ខតេ មុនី”តិ។

“កថញ្ច, អានន្ទ, អតីតំ អន្វាគមេតិ…បេ… ឯវំ ខោ, អានន្ទ, អតីតំ អន្វាគមេតិ។ កថញ្ច, អានន្ទ, អតីតំ នាន្វាគមេតិ…បេ… ឯវំ ខោ, អានន្ទ, អតីតំ នាន្វាគមេតិ។ កថញ្ច, អានន្ទ, អនាគតំ បដិកង្ខតិ…បេ… ឯវំ ខោ, អានន្ទ, អនាគតំ បដិកង្ខតិ។ កថញ្ច, អានន្ទ, អនាគតំ នប្បដិកង្ខតិ…បេ… ឯវំ ខោ, អានន្ទ, អនាគតំ នប្បដិកង្ខតិ។ កថញ្ច, អានន្ទ, បច្ចុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ សំហីរតិ…បេ… ឯវំ ខោ, អានន្ទ, បច្ចុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ សំហីរតិ។ កថញ្ច, អានន្ទ, បច្ចុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ ន សំហីរតិ…បេ… ឯវំ ខោ, អានន្ទ, បច្ចុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ ន សំហីរតិ។

“អតីតំ នាន្វាគមេយ្យ…បេ…

តំ វេ ភទ្ទេករត្តោតិ, សន្តោ អាចិក្ខតេ មុនី”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ។

អានន្ទភទ្ទេករត្តសុត្តំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

៣. មហាកច្ចានភទ្ទេករត្តសុត្តំ

១៤៩។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ តបោទារាមេ។ អថ ខោ អាយស្មា សមិទ្ធិ រត្តិយា បច្ចូសសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ យេន តបោទោ [តបោទា (សី.)] តេនុបសង្កមិ គត្តានិ បរិសិញ្ចិតុំ។ តបោទេ គត្តានិ បរិសិញ្ចិត្វា បច្ចុត្តរិត្វា ឯកចីវរោ អដ្ឋាសិ គត្តានិ បុព្ពាបយមានោ [សុក្ខាបយមានោ (ក.)]។ អថ ខោ អញ្ញតរា ទេវតា អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ តបោទំ ឱភាសេត្វា យេនាយស្មា សមិទ្ធិ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ សា ទេវតា អាយស្មន្តំ សមិទ្ធឹ ឯតទវោច – “ធារេសិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ចា”តិ? “ន ខោ អហំ, អាវុសោ, ធារេមិ ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច។ ត្វំ បនាវុសោ, ធារេសិ ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ចា”តិ? “អហម្បិ ខោ, ភិក្ខុ, ន ធារេមិ ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច។ ធារេសិ បន ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា”តិ? “ន ខោ អហំ, អាវុសោ, ធារេមិ ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា។ ត្វំ បនាវុសោ, ធារេសិ ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា”តិ? “អហម្បិ ខោ, ភិក្ខុ ន ធារេមិ ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា។ ឧគ្គណ្ហាហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច; បរិយាបុណាហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច; ធារេហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច។ អត្ថសំហិតោ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសោ ច វិភង្គោ ច អាទិព្រហ្មចរិយកោ”តិ។ ឥទមវោច សា ទេវតា; ឥទំ វត្វា តត្ថេវន្តរធាយិ។

១៥០។ អថ ខោ អាយស្មា សមិទ្ធិ តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សមិទ្ធិ ភគវន្តំ ឯតទវោច –

“ឥធាហំ, ភន្តេ, រត្តិយា បច្ចូសសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ យេន តបោទោ តេនុបសង្កមឹ គត្តានិ បរិសិញ្ចិតុំ។ តបោទេ គត្តានិ បរិសិញ្ចិត្វា បច្ចុត្តរិត្វា ឯកចីវរោ អដ្ឋាសឹ គត្តានិ បុព្ពាបយមានោ។ អថ ខោ, ភន្តេ, អញ្ញតរា ទេវតា អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កេវលកប្បំ តបោទំ ឱភាសេត្វា យេនាហំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ សា ទេវតា មំ ឯតទវោច – ‘ធារេសិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ចា’”តិ?

“ឯវំ វុត្តេ អហំ, ភន្តេ, តំ ទេវតំ ឯតទវោចំ – ‘ន ខោ អហំ, អាវុសោ, ធារេមិ ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច។ ត្វំ បនាវុសោ, ធារេសិ ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ចា’តិ? ‘អហម្បិ ខោ, ភិក្ខុ, ន ធារេមិ ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច។ ធារេសិ បន ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា’តិ? ‘ន ខោ អហំ, អាវុសោ, ធារេមិ ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា។ ត្វំ បនាវុសោ, ធារេសិ ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា’តិ? ‘អហម្បិ ខោ, ភិក្ខុ, ន ធារេមិ ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា។ ឧគ្គណ្ហាហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច; បរិយាបុណាហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច; ធារេហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច។ អត្ថសំហិតោ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសោ ច វិភង្គោ ច អាទិព្រហ្មចរិយកោ’តិ។ ឥទមវោច, ភន្តេ, សា ទេវតា; ឥទំ វត្វា តត្ថេវន្តរធាយិ។ សាធុ មេ, ភន្តេ, ភគវា ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច ទេសេតូ”តិ។ “តេន ហិ, ភិក្ខុ, សុណាហិ, សាធុកំ មនសិ ករោហិ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ អាយស្មា សមិទ្ធិ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ។ ភគវា ឯតទវោច –

“អតីតំ នាន្វាគមេយ្យ, នប្បដិកង្ខេ អនាគតំ;

យទតីតំ បហីនំ តំ, អប្បត្តញ្ច អនាគតំ។

“បច្ចុប្បន្នញ្ច យោ ធម្មំ, តត្ថ តត្ថ វិបស្សតិ;

អសំហីរំ អសំកុប្បំ, តំ វិទ្វា មនុព្រូហយេ។

“អជ្ជេវ កិច្ចមាតប្បំ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;

ន ហិ នោ សង្គរំ តេន, មហាសេនេន មច្ចុនា។

“ឯវំ វិហារឹ អាតាបឹ, អហោរត្តមតន្ទិតំ;

តំ វេ ភទ្ទេករត្តោតិ, សន្តោ អាចិក្ខតេ មុនី”តិ។

ឥទមវោច ភគវា; ឥទំ វត្វាន សុគតោ ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បាវិសិ។ អថ ខោ តេសំ ភិក្ខូនំ , អចិរបក្កន្តស្ស ភគវតោ, ឯតទហោសិ – “ឥទំ ខោ នោ, អាវុសោ, ភគវា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ –

“អតីតំ នាន្វាគមេយ្យ, នប្បដិកង្ខេ អនាគតំ;

យទតីតំ បហីនំ តំ, អប្បត្តញ្ច អនាគតំ។

“បច្ចុប្បន្នញ្ច យោ ធម្មំ, តត្ថ តត្ថ វិបស្សតិ;

អសំហីរំ អសំកុប្បំ, តំ វិទ្វា មនុព្រូហយេ។

“អជ្ជេវ កិច្ចមាតប្បំ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;

ន ហិ នោ សង្គរំ តេន, មហាសេនេន មច្ចុនា។

“ឯវំ វិហារិំ អាតាបិំ, អហោរត្តមតន្ទិតំ;

តំ វេ ភទ្ទេករត្តោតិ, សន្តោ អាចិក្ខតេ មុនី”តិ។

“កោ នុ ខោ ឥមស្ស ភគវតា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជេយ្យា”តិ?

អថ ខោ តេសំ ភិក្ខូនំ ឯតទហោសិ – “អយំ ខោ អាយស្មា មហាកច្ចានោ សត្ថុ ចេវ សំវណ្ណិតោ សម្ភាវិតោ ច វិញ្ញូនំ សព្រហ្មចារីនំ; បហោតិ ចាយស្មា មហាកច្ចានោ ឥមស្ស ភគវតា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជិតុំ។ យំនូន មយំ យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុបសង្កមេយ្យាម; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាមា”តិ។

២៨៤។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា មហាកច្ចានេន សទ្ធិំ សម្មោទិំសុ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតទវោចុំ – “ឥទំ ខោ នោ, អាវុសោ កច្ចាន, ភគវា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ –

“អតីតំ នាន្វាគមេយ្យ…បេ…

តំ វេ ភទ្ទេករត្តោតិ, សន្តោ អាចិក្ខតេ មុនី”តិ។

“តេសំ នោ, អាវុសោ កច្ចាន, អម្ហាកំ, អចិរបក្កន្តស្ស ភគវតោ, ឯតទហោសិ – ឥទំ ខោ នោ, អាវុសោ, ភគវា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ –

“អតីតំ នាន្វាគមេយ្យ…បេ…

តំ វេ ភទ្ទេករត្តោតិ, សន្តោ អាចិក្ខតេ មុនី”តិ។

“កោ នុ ខោ ឥមស្ស ភគវតា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជេយ្យាតិ? តេសំ នោ , អាវុសោ កច្ចាន, អម្ហាកំ ឯតទហោសិ – ‘អយំ ខោ អាយស្មា មហាកច្ចានោ សត្ថុ ចេវ សំវណ្ណិតោ សម្ភាវិតោ ច វិញ្ញូនំ សព្រហ្មចារីនំ។ បហោតិ ចាយស្មា មហាកច្ចានោ ឥមស្ស ភគវតា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ

វិភជិតុំ។ យន្នូន មយំ យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុបសង្កមេយ្យាម; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាមា’តិ។ វិភជតាយស្មា មហាកច្ចានោ”តិ។

“សេយ្យថាបិ, អាវុសោ, បុរិសោ សារត្ថិកោ សារគវេសី សារបរិយេសនំ ចរមានោ មហតោ រុក្ខស្ស តិដ្ឋតោ សារវតោ អតិក្កម្មេវ មូលំ អតិក្កម្ម ខន្ធំ សាខាបលាសេ សារំ បរិយេសិតព្ពំ មញ្ញេយ្យ; ឯវំសម្បទមិទំ អាយស្មន្តានំ សត្ថរិ សម្មុខីភូតេ តំ ភគវន្តំ អតិសិត្វា អម្ហេ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆិតព្ពំ មញ្ញថ [មញ្ញេថ (បី.)]។ សោ ហាវុសោ, ភគវា ជានំ ជានាតិ, បស្សំ បស្សតិ, ចក្ខុភូតោ ញាណភូតោ ធម្មភូតោ ព្រហ្មភូតោ វត្តា បវត្តា អត្ថស្ស និន្នេតា អមតស្ស ទាតា ធម្មស្សាមី តថាគតោ។ សោ ចេវ បនេតស្ស កាលោ អហោសិ យំ ភគវន្តំយេវ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាថ, យថា វោ ភគវា ព្យាករេយ្យ តថា នំ ធារេយ្យាថា”តិ។

“អទ្ធាវុសោ កច្ចាន, ភគវា ជានំ ជានាតិ, បស្សំ បស្សតិ, ចក្ខុភូតោ ញាណភូតោ ធម្មភូតោ ព្រហ្មភូតោ វត្តា បវត្តា អត្ថស្ស និន្នេតា អមតស្ស ទាតា ធម្មស្សាមី តថាគតោ។ សោ ចេវ បនេតស្ស កាលោ អហោសិ យំ ភគវន្តំយេវ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាម; យថា នោ ភគវា ព្យាករេយ្យ តថា នំ ធារេយ្យាម។ អបិ ចាយស្មា មហាកច្ចានោ សត្ថុចេវ សំវណ្ណិតោ សម្ភាវិតោ ច វិញ្ញូនំ សព្រហ្មចារីនំ; បហោតិ ចាយស្មា មហាកច្ចានោ ឥមស្ស ភគវតា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជិតុំ។ វិភជតាយស្មា មហាកច្ចានោ អគរុំ ករិត្វា”តិ [អគរុំ កត្វា (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)]។

“តេន ហាវុសោ, សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវមាវុសោ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ មហាកច្ចានស្ស បច្ចស្សោសុំ។ អាយស្មា មហាកច្ចានោ ឯតទវោច –

“យំ ខោ នោ, អាវុសោ, ភគវា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ –

“អតីតំ នាន្វាគមេយ្យ...បេ...

តំ វេ ភទ្ទេករត្តោតិ, សន្តោ អាចិក្ខតេ មុនី”តិ។

ឥមស្ស ខោ អហំ, អាវុសោ, ភគវតា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាមិ –

២៨២។ “កថញ្ចាវុសោ, អតីតំ អន្វាគមេតិ? ឥតិ មេ ចក្ខុ អហោសិ អតីតមទ្ធានំ ឥតិ រូបាតិ – តត្ថ ឆន្ទរាគបដិពទ្ធំ [ឆន្ទរាគបដិពន្ធំ (ក។)] ហោតិ វិញ្ញាណំ, ឆន្ទរាគបដិពទ្ធត្តា វិញ្ញាណស្ស តទភិនន្ទតិ, តទភិនន្ទន្តោ អតីតំ អន្វាគមេតិ។ ឥតិ មេ សោតំ អហោសិ អតីតមទ្ធានំ ឥតិ សទ្ទាតិ...បេ... ឥតិ មេ ឃានំ អហោសិ អតីតមទ្ធានំ ឥតិ គន្ធាតិ... ឥតិ មេ ជិវ្ហា អហោសិ

ᩋᨲᩦᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᩁᩈᩣᨲᩥ… ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨠᩣᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩋᨲᩦᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᨹᩮᩣᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ… ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨾᨶᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩋᨲᩦᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ – ᨲᨲ᩠ᨳ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᨷ᩠ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ, ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᨷ᩠ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᨶ᩠ᩅᩣᨣᨾᩮᨲᩥ – ᩑᩅᩴ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᨶ᩠ᩅᩣᨣᨾᩮᨲᩥ᪨

“ᨠᨳᨬ᩠ᨧ , ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᨲᩦᨲᩴ ᨶᩣᨶ᩠ᩅᩣᨣᨾᩮᨲᩥ? ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩋᨲᩦᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᩁᩪᨷᩣᨲᩥ – ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᨷ᩠ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ, ᨶ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᨷ᩠ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨶ ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᨶ ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᨶᩣᨶ᩠ᩅᩣᨣᨾᩮᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᩈᩮᩣᨲᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩋᨲᩦᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨴᩣᨲᩥ…ᨷᩮ… ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨥᩣᨶᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩋᨲᩦᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩣᨲᩥ… ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩋᨲᩦᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᩁᩈᩣᨲᩥ… ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨠᩣᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩋᨲᩦᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᨹᩮᩣᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ… ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨾᨶᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩋᨲᩦᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ – ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᨷ᩠ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ, ᨶ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᨷ᩠ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ, ᨶ ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᨶ ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᨶᩣᨶ᩠ᩅᩣᨣᨾᩮᨲᩥ – ᩑᩅᩴ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᨲᩦᨲᩴ ᨶᩣᨶ᩠ᩅᩣᨣᨾᩮᨲᩥ᪨

᪒᪗᪙᪨ “ᨠᨳᨬ᩠ᨧ , ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᨷᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ? ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᩁᩪᨷᩣᨲᩥ – ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᩔ ᨷᨭᩥᩃᩣᨽᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨱᩥᨴᩉᨲᩥ, ᨧᩮᨲᩈᩮᩣ ᨷᨱᩥᨵᩣᨶᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᨷᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᩈᩮᩣᨲᩴ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨴᩣᨲᩥ…ᨷᩮ… ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨥᩣᨶᩴ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩣᨲᩥ… ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᩁᩈᩣᨲᩥ… ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨠᩣᨿᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᨹᩮᩣᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ… ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨾᨶᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ – ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᩔ ᨷᨭᩥᩃᩣᨽᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨱᩥᨴᩉᨲᩥ, ᨧᩮᨲᩈᩮᩣ ᨷᨱᩥᨵᩣᨶᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᨷᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ – ᩑᩅᩴ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᨷᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ᪨

“ᨠᨳᨬ᩠ᨧ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᨶᨷ᩠ᨷᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ? ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᩁᩪᨷᩣᨲᩥ – ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᩔ ᨷᨭᩥᩃᩣᨽᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᨷ᩠ᨷᨱᩥᨴᩉᨲᩥ , ᨧᩮᨲᩈᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨱᩥᨵᩣᨶᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨶ ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᨶ ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᨶᨷ᩠ᨷᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᩈᩮᩣᨲᩴ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨴᩣᨲᩥ…ᨷᩮ… ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨥᩣᨶᩴ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩣᨲᩥ… ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᩁᩈᩣᨲᩥ… ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨠᩣᨿᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᨹᩮᩣᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ… ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᨾᨶᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩍᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ – ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᩔ ᨷᨭᩥᩃᩣᨽᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᨷ᩠ᨷᨱᩥᨴᩉᨲᩥ, ᨧᩮᨲᩈᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨱᩥᨵᩣᨶᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨶ ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᨶ ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᨶᨷ᩠ᨷᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ – ᩑᩅᩴ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᨶᨷ᩠ᨷᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ᪨

᪒᪘᪐᪨ “ᨠᨳᨬ᩠ᨧ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩈᩴᩉᩦᩁᨲᩥ? ᨿᨬ᩠ᨧᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᨿᩮ ᨧ ᩁᩪᨷᩣ – ᩏᨽᨿᨾᩮᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᨷ᩠ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ, ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᨷ᩠ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩈᩴᩉᩦᩁᨲᩥ᪨ ᨿᨬ᩠ᨧᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩈᩮᩣᨲᩴ ᨿᩮ ᨧ ᩈᨴ᩠ᨴᩣ…ᨷᩮ… ᨿᨬ᩠ᨧᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨥᩣᨶᩴ ᨿᩮ ᨧ ᨣᨶ᩠ᨵᩣ… ᨿᩣ ᨧᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣ ᨿᩮ ᨧ ᩁᩈᩣ… ᨿᩮᩣ ᨧᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨠᩣᨿᩮᩣ ᨿᩮ ᨧ ᨹᩮᩣᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩣ… ᨿᩮᩣ ᨧᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨾᨶᩮᩣ ᨿᩮ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ – ᩏᨽᨿᨾᩮᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᨷ᩠ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ, ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᨷ᩠ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᨲᨴᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩈᩴᩉᩦᩁᨲᩥ – ᩑᩅᩴ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ

ຘເມ຺ມສຸ ສໍຫີຣຕິ.

“ກຖຎ຺ຈ , ອາວຸເສາ, ປຈ຺ຈຸປ຺ປເນ຺ນສຸ ຘເມ຺ມສຸ ນ ສໍຫີຣຕິ? ຍຎ຺ຈາວຸເສາ, ຈກ຺ຂຸ ເຈວ ຣູປາ ຈ – ອຸຠຍເມຕໍ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນໍ ຕສ຺ມິໍ ເຈ ປຈ຺ຈຸປ຺ປເນ຺ນ ນ ຉນ຺ທຣາຄປ຺ປຏິພທ຺ຘໍ ເຫາຕິ ວິຎ຺ຎາຓໍ, ນ ຉນ຺ທຣາຄປ຺ປຏິພທ຺ຘຕ຺ຕາ ວິຎ຺ຎາຓສ຺ສ ນ ຕທຠິນນ຺ທຕິ, ນ ຕທຠິນນ຺ທເນ຺ຕາ ປຈ຺ຈຸປ຺ປເນ຺ນສຸ ຘເມ຺ມສຸ ນ ສໍຫີຣຕິ. ຍຎ຺ຈາວຸເສາ, ເສາຕຎ຺ເຈວ ສທ຺ທາ ຈ...ເປ... ຍຎ຺ຈາວຸເສາ, ຆານຎ຺ເຈວ ຄນ຺ຘາ ຈ... ຍາ ຈາວຸເສາ, ຊິວ຺ຫາ ເຈວ ຣສາ ຈ... ເຍາ ຈາວຸເສາ, ກາເຍາ ເຈວ ເຜາຏ຺ຐພ຺ພາ ຈ... ເຍາ ຈາວຸເສາ, ມເນາ ເຈວ ຘມ຺ມາ ຈ – ອຸຠຍເມຕໍ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນໍ ຕສ຺ມິໍ ເຈ ປຈ຺ຈຸປ຺ປເນ຺ນ ນ ຉນ຺ທຣາຄປ຺ປຏິພທ຺ຘໍ ເຫາຕິ ວິຎ຺ຎາຓໍ, ນ ຉນ຺ທຣາຄປ຺ປຏິພທ຺ຘຕ຺ຕາ ວິຎ຺ຎາຓສ຺ສ ນ ຕທຠິນນ຺ທຕິ, ນ ຕທຠິນນ຺ທເນ຺ຕາ ປຈ຺ຈຸປ຺ປເນ຺ນສຸ ຘເມ຺ມສຸ ນ ສໍຫີຣຕິ – ເອວໍ ເຂາ, ອາວຸເສາ, ປຈ຺ຈຸປ຺ປເນ຺ນສຸ ຘເມ຺ມສຸ ນ ສໍຫີຣຕິ.

໒໘໓. “ຍໍ ເຂາ ເນາ, ອາວຸເສາ, ຠຄວາ ສໍຂິເຕ຺ຕນ ອຸເທ຺ທສໍ ອຸທ຺ທິສິຕ຺ວາ ວິຕ຺ຖາເຣນ ອຕ຺ຖໍ ອວິຠຊິຕ຺ວາ ອຸຏ຺ຐາຍາສນາ ວິຫາຣໍ ປວິເຏ຺ຐາ –

“ອຕີຕໍ ນານ຺ວາຄເມຍ຺ຍ...ເປ...

ຕໍ ເວ ຠທ຺ເທກຣເຕ຺ຕາຕິ, ສເນ຺ຕາ ອາຈິກ຺ຂເຕ ມຸນີ”ຕິ.

“ອິມສ຺ສ ເຂາ ອຫໍ, ອາວຸເສາ, ຠຄວຕາ ສໍຂິເຕ຺ຕນ ອຸເທ຺ທສ຺ສ ອຸທ຺ທິຏ຺ຐສ຺ສ ວິຕ຺ຖາເຣນ ອຕ຺ຖໍ ອວິຠຕ຺ຕສ຺ສ ເອວໍ ວິຕ຺ຖາເຣນ ອຕ຺ຖໍ ອາຊານາມິ. ອາກງ຺ຂມານາ ຈ ປນ ຕຸມ຺ເຫ ອາຍສ຺ມເນ຺ຕາ ຠຄວນ຺ຕໍເຍວ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເອຕມຕ຺ຖໍ ປຏິປຸເຈ຺ຉຍ຺ຍາຖ, ຍຖາ ເນາ ຠຄວາ ພ຺ຍາກເຣາຕິ ຕຖາ ນໍ ຘາເຣຍ຺ຍາຖາ”ຕິ.

ອຖ ເຂາ ເຕ ຠິກ຺ຂູ ອາຍສ຺ມເຕາ ມຫາກຈ຺ຈານສ຺ສ ຠາສິຕໍ ອຠິນນ຺ທິຕ຺ວາ ອນຸເມາທິຕ຺ວາ ອຸຏ຺ຐາຍາສນາ ເຍນ ຠຄວາ ເຕນຸປສງ຺ກມິໍສຸ; ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຠິວາເທຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິໍສຸ. ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ນາ ເຂາ ເຕ ຠິກ຺ຂູ ຠຄວນ຺ຕໍ ເອຕທເວາຈຸໍ – “ຍໍ ເຂາ ເນາ, ຠເນ຺ຕ, ຠຄວາ ສໍຂິເຕ຺ຕນ ອຸເທ຺ທສໍ ອຸທ຺ທິສິຕ຺ວາ ວິຕ຺ຖາເຣນ ອຕ຺ຖໍ ອວິຠຊິຕ຺ວາ ອຸຏ຺ຐາຍາສນາ ວິຫາຣໍ ປວິເຏ຺ຐາ –

“ອຕີຕໍ ນານ຺ວາຄເມຍ຺ຍ...ເປ...

ຕໍ ເວ ຠທ຺ເທກຣເຕ຺ຕາຕິ, ສເນ຺ຕາ ອາຈິກ຺ຂເຕ ມຸນີ”ຕິ.

ເຕສໍ ເນາ, ຠເນ຺ຕ, ອມ຺ຫາກໍ, ອຈິຣປກ຺ກນ຺ຕສ຺ສ ຠຄວເຕາ, ເອຕທເຫາສິ – “ອິທໍ ເຂາ ເນາ, ອາວຸເສາ, ຠຄວາ ສໍຂິເຕ຺ຕນ ອຸເທ຺ທສໍ ອຸທ຺ທິສິຕ຺ວາ ວິຕ຺ຖາເຣນ ອຕ຺ຖໍ ອວິຠຊິຕ຺ວາ ອຸຏ຺ຐາຍາສນາ ວິຫາຣໍ ປວິເຏ຺ຐາ –

“អតីតំ នាន្វាគមេយ្យ, នប្បដិកង្ខេ អនាគតំ;

យទតីតំ បហីនំ តំ, អប្បត្តញ្ច អនាគតំ។

“បច្ចុប្បន្នញ្ច យោ ធម្មំ, តត្ថ តត្ថ វិបស្សតិ;

អសំហីរំ អសំកុប្បំ, តំ វិទ្វា មនុព្រូហយេ។

“អជ្ជេវ កិច្ចមាតប្បំ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;

ន ហិ នោ សង្គរំ តេន, មហាសេនេន មច្ចុនា។

“ឯវំ វិហារិំ អាតាបិំ, អហោរត្តមតន្ទិតំ;

តំ វេ ភទ្ទេករត្តោតិ, សន្តោ អាចិក្ខតេ មុនី”តិ។

“‘កោ នុ ខោ ឥមស្ស ភគវតា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជេយ្យា’តិ? តេសំ នោ, ភន្តេ, អម្ហាកំ ឯតទហោសិ – ‘អយំ ខោ អាយស្មា មហាកច្ចានោ សត្ថុ ចេវ សំវណ្ណិតោ សម្ភាវិតោ ច វិញ្ញូនំ សព្រហ្មចារីនំ។ បហោតិ ចាយស្មា មហាកច្ចានោ ឥមស្ស ភគវតា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជិតុំ។ យំនូន មយំ យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុបសង្កមេយ្យាម; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាមា’តិ។ អថ ខោ មយំ, ភន្តេ, យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុបសង្កមិម្ហ;ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆិម្ហ។តេសំ នោ, ភន្តេ, អាយស្មតា មហាកច្ចានេន ឥមេហិ អាការេហិ ឥមេហិ បទេហិ ឥមេហិ ព្យញ្ជនេហិ អត្ថោ វិភត្តោ”តិ។

“បណ្ឌិតោ, ភិក្ខវេ, មហាកច្ចានោ; មហាបញ្ញោ, ភិក្ខវេ, មហាកច្ចានោ។ មំ ចេបិ តុម្ហេ,ភិក្ខវេ, ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាថ, អហម្បិ តំ ឯវមេវំ ព្យាករេយ្យំ យថា តំ មហាកច្ចានេន ព្យាកតំ។ ឯសោ, ចេវេតស្ស អត្ថោ។ ឯវញ្ច នំ ធារេថា”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

មហាកច្ចានភទ្ទេករត្តសុត្តំ និដ្ឋិតំ តតិយំ។

៤។ លោមសកង្គិយភទ្ទេករត្តសុត្តំ

២៨៦។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា លោមសកង្គិយោ [លោមសកកង្គិយោ (ដីកា)] សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មិំ និគ្រោធារាមេ។ អថ ខោ ចន្ទនោ ទេវបុត្តោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ និគ្រោធារាមំ ឱភាសេត្វា យេនាយស្មា លោមសកង្គិយោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ ចន្ទនោ ទេវបុត្តោ អាយស្មន្តំ លោមសកង្គិយំ ឯតទវោច – “ធារេសិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ចា”តិ? “ន ខោ អហំ, អាវុសោ, ធារេមិ ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច។ ត្វំ បនាវុសោ, ធារេសិ ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ចា”តិ? “អហម្បិ ខោ, ភិក្ខុ, ន ធារេមិ ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច។ ធារេសិ បន ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា”តិ? “ន ខោ អហំ, អាវុសោ, ធារេមិ ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា។ ត្វំ បនាវុសោ, ធារេសិ ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា”តិ? “ធារេមិ ខោ អហំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា”តិ។ “យថា កថំ បន ត្វំ, អាវុសោ, ធារេសិ ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា”តិ? “ឯកមិទំ, ភិក្ខុ, សមយំ ភគវា ទេវេសុ តាវតិំសេសុ វិហរតិ បារិច្ឆត្តកមូលេ បណ្ឌុកម្ពលសិលាយំ។ តត្រ ភគវា ទេវានំ តាវតិំសានំ ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច អភាសិ –

“អតីតំ នាន្វាគមេយ្យ, នប្បដិកង្ខេ អនាគតំ;

យទតីតំ បហីនំ តំ, អប្បត្តញ្ច អនាគតំ។

“បច្ចុប្បន្នញ្ច យោ ធម្មំ, តត្ថ តត្ថ វិបស្សតិ;

អសំហីរំ អសំកុប្បំ, តំ វិទ្វា មនុព្រូហយេ។

“អជ្ជេវ កិច្ចមាតប្បំ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;

ន ហិ នោ សង្គរំ តេន, មហាសេនេន មច្ចុនា។

“ឯវំវិហារិំ អាតាបិំ, អហោរត្តមតន្ទិតំ;

តំ វេ ភទ្ទេករត្តោតិ, សន្តោ អាចិក្ខតេ មុនី”តិ។

“ឯវំ ខោ អហំ, ភិក្ខុ, ធារេមិ ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា។ ឧគ្គណ្ហាហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច; បរិយាបុណាហិ ត្វំ , ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច; ធារេហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច។ អត្ថសំហិតោ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសោ ច វិភង្គោ ច អាទិព្រហ្មចរិយកោ”តិ។ ឥទមវោច ចន្ទនោ ទេវបុត្តោ។ ឥទំ វត្វា តត្ថេវន្តរធាយិ។

១៥៤។ អថ ខោ អាយស្មា លោមសកង្គិយោ តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន សេនាសនំ សំសាមេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន សាវត្ថិ តេន ចារិកំ បក្កាមិ។ អនុបុព្ពេន ចារិកំ ចរមានោ យេន សាវត្ថិ ជេតវនំ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា លោមសកង្គិយោ ភគវន្តំ ឯតទវោច –

“ឯកមិទាហំ, ភន្តេ, សមយំ សក្កេសុ វិហរាមិ កបិលវត្ថុស្មិំ និគ្រោធារាមេ។ អថ ខោ, ភន្តេ, អញ្ញតរោ ទេវបុត្តោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ និគ្រោធារាមំ ឱភាសេត្វា យេនាហំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ, ភន្តេ, សោ ទេវបុត្តោ មំ ឯតទវោច – ‘ធារេសិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ចា’តិ? ឯវំ វុត្តេ អហំ, ភន្តេ, តំ ទេវបុត្តំ ឯតទវោចំ – ‘ន ខោ អហំ, អាវុសោ, ធារេមិ ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច។ ត្វំ បនាវុសោ, ធារេសិ ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ចា’តិ? ‘អហម្បិ ខោ, ភិក្ខុ, ន ធារេមិ ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច។ ធារេសិ បន ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា’តិ? ‘ន ខោ អហំ, អាវុសោ, ធារេមិ ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា។ ត្វំ បនាវុសោ, ធារេសិ ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា’តិ? ‘ធារេមិ ខោ អហំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា’តិ។ ‘យថា កថំ បន ត្វំ, អាវុសោ, ធារេសិ ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា’តិ? ‘ឯកមិទំ, ភិក្ខុ, សមយំ ភគវា ទេវេសុ តាវតិំសេសុ វិហរតិ បារិច្ឆត្តកមូលេ បណ្ឌុកម្ពលសិលាយំ។ តត្រ ខោ ភគវា ទេវានំ តាវតិំសានំ ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច អភាសិ –

“អតីតំ នាន្វាគមេយ្យ…បេ…

តំ វេ ភទ្ទេករត្តោតិ, សន្តោ អាចិក្ខតេ មុនី”តិ។

“ឯវំ ខោ អហំ, ភិក្ខុ, ធារេមិ ភទ្ទេករត្តិយោ គាថា។ ឧគ្គណ្ហាហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច; បរិយាបុណាហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច; ធារេហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច។ អត្ថសំហិតោ, ភិក្ខុ, ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសោ ច វិភង្គោ ច អាទិព្រហ្មចរិយកោ’តិ។ ឥទមវោច, ភន្តេ, សោ ទេវបុត្តោ; ឥទំ វត្វា តត្ថេវន្តរធាយិ។ សាធុ មេ, ភន្តេ, ភគវា ភទ្ទេករត្តស្ស ឧទ្ទេសញ្ច វិភង្គញ្ច ទេសេតូ”តិ។

១៥៥។ “ជានាសិ បន ត្វំ, ភិក្ខុ, តំ ទេវបុត្ត”ន្តិ? “ន ខោ អហំ, ភន្តេ, ជានាមិ តំ ទេវបុត្ត”ន្តិ។ “ចន្ទនោ នាម សោ, ភិក្ខុ, ទេវបុត្តោ។

ᨧᨶ᩠ᨴᨶᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ [ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨸᩦ᪨)] ᨾᨶᩈᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨧᩮᨲᩈᩣ [ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨧᩮᨲᩈᩮᩣ (ᩈᩦ᪨ ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨸᩦ᪨), ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨧᩮᨲᩈᩣ (ᨠ᪨)] ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩉᩥᨲᩈᩮᩣᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩉᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩈᩩᨱᩣᩉᩥ, ᩈᩣᨵᩩᨠᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᩉᩥ; ᨽᩣᩈᩥᩈ᩠ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩑᩅᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩃᩮᩣᨾᩈᨠᨦ᩠ᨣᩥᨿᩮᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩈ᩠ᩈᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨽᨣᩅᩣ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ –

“ᩋᨲᩦᨲᩴ ᨶᩣᨶ᩠ᩅᩣᨣᨾᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶᨸ᩠ᨸᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᩮ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ;

ᨿᨴᨲᩦᨲᩴ ᨸᩉᩦᨶᩴ ᨲᩴ, ᩋᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ᪨

“ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨬ᩠ᨧ ᨿᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨸᩔᨲᩥ;

ᩋᩈᩴᩉᩦᩁᩴ ᩋᩈᩴᨠᩩᨸ᩠ᨸᩴ, ᨲᩴ ᩅᩥᨴ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩩᨻ᩠ᩁᩪᩉᨿᩮ᪨

“ᩋᨩ᩠ᨩᩮᩅ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨾᩣᨲᨸ᩠ᨸᩴ, ᨠᩮᩣ ᨩᨬ᩠ᨬᩣ ᨾᩁᨱᩴ ᩈᩩᩅᩮ;

ᨶ ᩉᩥ ᨶᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩁᩴ ᨲᩮᨶ, ᨾᩉᩣᩈᩮᨶᩮᨶ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨶᩣ;

“ᩑᩅᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩥᩴ ᩋᩣᨲᩣᨸᩥᩴ, ᩋᩉᩮᩣᩁᨲ᩠ᨲᨾᨲᨶ᩠ᨴᩥᨲᩴ;

ᨲᩴ ᩅᩮ ᨽᨴ᩠ᨴᩮᨠᩁᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨲᩮ ᨾᩩᨶᩥ”᪨

“ᨠᨳᨬ᩠ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᨶ᩠ᩅᩣᨣᨾᩮᨲᩥ…ᨸᩮ… ᩑᩅᩴ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᨶ᩠ᩅᩣᨣᨾᩮᨲᩥ᪨ ᨠᨳᨬ᩠ᨧ , ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩋᨲᩦᨲᩴ ᨶᩣᨶ᩠ᩅᩣᨣᨾᩮᨲᩥ…ᨸᩮ… ᩑᩅᩴ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩋᨲᩦᨲᩴ ᨶᩣᨶ᩠ᩅᩣᨣᨾᩮᨲᩥ᪨ ᨠᨳᨬ᩠ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᨸᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ…ᨸᩮ… ᩑᩅᩴ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᨸᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ᪨ ᨠᨳᨬ᩠ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᨶᨸ᩠ᨸᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ…ᨸᩮ… ᩑᩅᩴ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᨶᨸ᩠ᨸᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ᪨ ᨠᨳᨬ᩠ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩈᩴᩉᩦᩁᨲᩥ…ᨸᩮ… ᩑᩅᩴ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩈᩴᩉᩦᩁᨲᩥ᪨ ᨠᨳᨬ᩠ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨶ ᩈᩴᩉᩦᩁᨲᩥ…ᨸᩮ… ᩑᩅᩴ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨶ ᩈᩴᩉᩦᩁᨲᩥ᪨

“ᩋᨲᩦᨲᩴ ᨶᩣᨶ᩠ᩅᩣᨣᨾᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶᨸ᩠ᨸᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᩮ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ;

ᨿᨴᨲᩦᨲᩴ ᨸᩉᩦᨶᩴ ᨲᩴ, ᩋᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ᪨

“ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨬ᩠ᨧ ᨿᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨸᩔᨲᩥ;

ᩋᩈᩴᩉᩦᩁᩴ ᩋᩈᩴᨠᩩᨸ᩠ᨸᩴ, ᨲᩴ ᩅᩥᨴ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩩᨻ᩠ᩁᩪᩉᨿᩮ᪨

“ᩋᨩ᩠ᨩᩮᩅ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨾᩣᨲᨸ᩠ᨸᩴ, ᨠᩮᩣ ᨩᨬ᩠ᨬᩣ ᨾᩁᨱᩴ ᩈᩩᩅᩮ;

ᨶ ᩉᩥ ᨶᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩁᩴ ᨲᩮᨶ, ᨾᩉᩣᩈᩮᨶᩮᨶ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨶᩣ᪨

“ᩑᩅᩴᩅᩥᩉᩣᩁᩥᩴ ᩋᩣᨲᩣᨸᩥᩴ, ᩋᩉᩮᩣᩁᨲ᩠ᨲᨾᨲᨶ᩠ᨴᩥᨲᩴ;

ᨲᩴ ᩅᩮ ᨽᨴ᩠ᨴᩮᨠᩁᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨲᩮ ᨾᩩᨶᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩍᨴᨾᩅᩮᩣᨧ ᨽᨣᩅᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩃᩮᩣᨾᩈᨠᨦ᩠ᨣᩥᨿᩮᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨽᩣᩈᩥᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᩦᨲᩥ᪨

ᩃᩮᩣᨾᩈᨠᨦ᩠ᨣᩥᨿᨽᨴ᩠ᨴᩮᨠᩁᨲ᩠ᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ᪨

᪕᪨ ᨧᩪᩊᨠᨾ᩠ᨾᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ [ᩈᩩᨽᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ]

᪒᪘᪙᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᩈᩩᨲᩴ – ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ, ᩋᨶᩣᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩩᨽᩮᩣ ᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᨲᩮᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮᨶᩩᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ; ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨴᩥ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨴᨶᩦᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᩣᩁᨱᩦᨿᩴ ᩅᩦᨲᩥᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩈᩩᨽᩮᩣ ᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᨲᩮᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ –

“ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᩉᩮᨲᩩ ᨠᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᩈᨲᩴ ᨾᨶᩩᩔᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩦᨶᨸ᩠ᨸᨱᩦᨲᨲᩣ? ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩥ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᨾᨶᩩᩔᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩣᨿᩩᨠᩣ, ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᩣ; ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩅ᩠ᩉᩣᨻᩣᨵᩣ [ᨻᩉ᩠ᩅᩣᨻᩣᨵᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨠ᪨)], ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᩣᨻᩣᨵᩣ; ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᨱᩣ, ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ; ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᩮᩈᨠ᩠ᨡᩣ, ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᩮᩈᨠ᩠ᨡᩣ; ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨽᩮᩣᨣᩣ, ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᩣᨽᩮᩣᨣᩣ; ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩦᨧᨠᩩᩃᩦᨶᩣ, ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᨠᩩᩃᩦᨶᩣ; ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩣ, ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ [ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ (ᩈᩦ᪨ ᨸᩦ᪨)]᪨ ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᩉᩮᨲᩩ ᨠᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᩈᨲᩴ ᨾᨶᩩᩔᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩦᨶᨸ᩠ᨸᨱᩦᨲᨲᩣ”ᨲᩥ?

“ᨠᨾ᩠ᨾᩔᨠᩣ , ᨾᩣᨱᩅ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨴᩣᨿᩣᨴᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨿᩮᩣᨶᩦ ᨠᨾ᩠ᨾᨻᨶ᩠ᨵᩪ [ᨠᨾ᩠ᨾᨿᩮᩣᨶᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨻᨶ᩠ᨵᩩ (ᩈᩦ᪨)] ᨠᨾ᩠ᨾᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩁᨱᩣ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨽᨩᨲᩥ ᨿᨴᩥᨴᩴ –

ហីនប្បណីតតាយាតិ។ ន ខោ អហំ ឥមស្ស ភោតោ គោតមស្ស សំខិត្តេន ភាសិតស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាមិ។ សាធុ មេ ភវំ គោតមោ តថា ធម្មំ ទេសេតុ យថា អហំ ឥមស្ស ភោតោ គោតមស្ស សំខិត្តេន ភាសិតស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានេយ្យ”ន្តិ។

១៤០។ “តេន ហិ, មាណវ, សុណាហិ, សាធុកំ មនសិ ករោហិ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភោ”តិ ខោ សុភោ មាណវោ តោទេយ្យបុត្តោ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ។ ភគវា ឯតទវោច –

“ឥធ, មាណវ, ឯកច្ចោ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា បាណាតិបាតី ហោតិ លុទ្ទោ លោហិតបាណិ ហតបហតេ និវិដ្ឋោ អទយាបន្នោ បាណភូតេសុ [សព្ពបាណភូតេសុ (សី។ ក។)]។ សោ តេន កម្មេន ឯវំ សមត្តេន ឯវំ សមាទិន្នេន [សមាទិណ្ណេន (បី។ ក។)] កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ។ នោ ចេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ, សចេ មនុស្សត្តំ អាគច្ឆតិ យត្ថ យត្ថ បច្ចាជាយតិ អប្បាយុកោ ហោតិ។ អប្បាយុកសំវត្តនិកា ឯសា, មាណវ, បដិបទា យទិទំ – បាណាតិបាតី ហោតិ លុទ្ទោ លោហិតបាណិ ហតបហតេ និវិដ្ឋោ អទយាបន្នោ បាណភូតេសុ។

“ឥធ បន, មាណវ, ឯកច្ចោ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា បាណាតិបាតំ បហាយ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ និហិតទណ្ឌោ និហិតសត្ថោ, លជ្ជី ទយាបន្នោ សព្ពបាណភូតហិតានុកម្បី វិហរតិ។ សោ តេន កម្មេន ឯវំ សមត្តេន ឯវំ សមាទិន្នេន កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ។ នោ ចេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ, សចេ មនុស្សត្តំ អាគច្ឆតិ យត្ថ យត្ថ បច្ចាជាយតិ ទីឃាយុកោ ហោតិ។ ទីឃាយុកសំវត្តនិកា ឯសា, មាណវ, បដិបទា យទិទំ – បាណាតិបាតំ បហាយ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ និហិតទណ្ឌោ និហិតសត្ថោ, លជ្ជី ទយាបន្នោ សព្ពបាណភូតហិតានុកម្បី វិហរតិ។

១៤១។ “ឥធ , មាណវ, ឯកច្ចោ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា សត្តានំ វិហេឋកជាតិកោ ហោតិ, បាណិនា វា លេឌ្ឌុនា វា ទណ្ឌេន វា សត្ថេន វា។ សោ តេន កម្មេន ឯវំ សមត្តេន ឯវំ សមាទិន្នេន កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ។ នោ ចេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ, សចេ មនុស្សត្តំ អាគច្ឆតិ យត្ថ យត្ថ បច្ចាជាយតិ ពហ្វាពាធោ ហោតិ។ ពហ្វាពាធសំវត្តនិកា ឯសា, មាណវ, បដិបទា យទិទំ – សត្តានំ វិហេឋកជាតិកោ ហោតិ បាណិនា វា លេឌ្ឌុនា វា ទណ្ឌេន វា សត្ថេន វា។

“ឥធ បន, មាណវ, ឯកច្ចោ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា សត្តានំ អវិហេឋកជាតិកោ ហោតិ បាណិនា វា លេឌ្ឌុនា វា ទណ្ឌេន វា សត្ថេន វា។ សោ តេន កម្មេន ឯវំ សមត្តេន ឯវំ សមាទិន្នេន កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ។ នោ ចេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ, សចេ មនុស្សត្តំ អាគច្ឆតិ យត្ថ យត្ថ បច្ចាជាយតិ អប្បាពាធោ ហោតិ។ អប្បាពាធសំវត្តនិកា ឯសា, មាណវ, បដិបទា យទិទំ – សត្តានំ អវិហេឋកជាតិកោ ហោតិ បាណិនា វា លេឌ្ឌុនា វា ទណ្ឌេន វា សត្ថេន វា។

១៨១។ “ឥធ, មាណវ, ឯកច្ចោ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា កោធនោ ហោតិ ឧបាយាសពហុលោ។ អប្បម្បិ វុត្តោ សមានោ អភិសជ្ជតិ កុប្បតិ ព្យាបជ្ជតិ បតិដ្ឋីយតិ កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច បាតុករោតិ។ សោ តេន កម្មេន ឯវំ សមត្តេន ឯវំ សមាទិន្នេន កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ។ នោ ចេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ, សចេ មនុស្សត្តំ អាគច្ឆតិ យត្ថ យត្ថ បច្ចាជាយតិ ទុព្ពណ្ណោ ហោតិ។ ទុព្ពណ្ណសំវត្តនិកា ឯសា, មាណវ, បដិបទា យទិទំ – កោធនោ ហោតិ ឧបាយាសពហុលោ; អប្បម្បិ វុត្តោ សមានោ អភិសជ្ជតិ កុប្បតិ ព្យាបជ្ជតិ បតិដ្ឋីយតិ កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច បាតុករោតិ។

“ឥធ បន, មាណវ, ឯកច្ចោ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា អក្កោធនោ ហោតិ អនុបាយាសពហុលោ; ពហុម្បិ វុត្តោ សមានោ នាភិសជ្ជតិ ន កុប្បតិ ន ព្យាបជ្ជតិ ន បតិដ្ឋីយតិ ន កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច បាតុករោតិ។ សោ តេន កម្មេន ឯវំ សមត្តេន ឯវំ សមាទិន្នេន កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ។ នោ ចេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ, សចេ មនុស្សត្តំ អាគច្ឆតិ យត្ថ យត្ថ បច្ចាជាយតិ បាសាទិកោ ហោតិ។ បាសាទិកសំវត្តនិកា ឯសា, មាណវ, បដិបទា យទិទំ – អក្កោធនោ ហោតិ អនុបាយាសពហុលោ; ពហុម្បិ វុត្តោ សមានោ នាភិសជ្ជតិ ន កុប្បតិ ន ព្យាបជ្ជតិ ន បតិដ្ឋីយតិ ន កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច បាតុករោតិ។

១៨២។ “ឥធ, មាណវ, ឯកច្ចោ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា ឥស្សាមនកោ ហោតិ; បរលាភសក្ការគរុការមាននវន្ទនបូជនាសុ ឥស្សតិ ឧបទុស្សតិ ឥស្សំ ពន្ធតិ។ សោ តេន កម្មេន ឯវំ សមត្តេន ឯវំ សមាទិន្នេន កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ។ នោ ចេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ, សចេ មនុស្សត្តំ អាគច្ឆតិ យត្ថ យត្ថ បច្ចាជាយតិ អប្បេសក្ខោ ហោតិ។ អប្បេសក្ខសំវត្តនិកា ឯសា, មាណវ, បដិបទា យទិទំ – ឥស្សាមនកោ ហោតិ; បរលាភសក្ការគរុការមាននវន្ទនបូជនាសុ ឥស្សតិ ឧបទុស្សតិ ឥស្សំ ពន្ធតិ។

“ឥធ បន, មាណវ, ឯកច្ចោ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា អនិស្សាមនកោ ហោតិ; បរលាភសក្ការគរុការមាននវន្ទនបូជនាសុ ន ឥស្សតិ ន ឧបទុស្សតិ ន ឥស្សំ ពន្ធតិ។ សោ តេន កម្មេន ឯវំ សមត្តេន ឯវំ សមាទិន្នេន កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ។ នោ ចេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ, សចេ មនុស្សត្តំ អាគច្ឆតិ យត្ថ យត្ថ បច្ចាជាយតិ មហេសក្ខោ ហោតិ។ មហេសក្ខសំវត្តនិកា ឯសា, មាណវ , បដិបទា យទិទំ – អនិស្សាមនកោ ហោតិ; បរលាភសក្ការគរុការមាននវន្ទនបូជនាសុ ន ឥស្សតិ ន ឧបទុស្សតិ ន ឥស្សំ ពន្ធតិ។

១៨៣។ “ឥធ, មាណវ, ឯកច្ចោ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា ន ទាតា ហោតិ សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា អន្នំ បានំ វត្ថំ យានំ មាលាគន្ធវិលេបនំ សេយ្យាវសថបទីបេយ្យំ។ សោ តេន កម្មេន ឯវំ សមត្តេន ឯវំ សមាទិន្នេន កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ។ នោ ចេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ, សចេ មនុស្សត្តំ អាគច្ឆតិ យត្ថ

យត្ថ យត្ថ បច្ចាជាយតិ អប្បេសក្ខោ ហោតិ។ អប្បេសក្ខសំវត្តនិកា ឯសា, មាណវ, បដិបទា យទិទំ – ន ទាតា ហោតិ សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា អន្នំ បានំ វត្ថំ យានំ មាលាគន្ធវិលេបនំ សេយ្យាវសថបទីបេយ្យំ។

“ឥធ បន, មាណវ, ឯកច្ចោ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា ទាតា ហោតិ សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា អន្នំ បានំ វត្ថំ យានំ មាលាគន្ធវិលេបនំ សេយ្យាវសថបទីបេយ្យំ។ សោ តេន កម្មេន ឯវំ សមត្តេន ឯវំ សមាទិន្នេន កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ។ នោ ចេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ, សចេ មនុស្សត្តំ អាគច្ឆតិ យត្ថ យត្ថ បច្ចាជាយតិ មហេសក្ខោ ហោតិ។ មហេសក្ខសំវត្តនិកា ឯសា, មាណវ, បដិបទា យទិទំ – ទាតា ហោតិ សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា អន្នំ បានំ វត្ថំ យានំ មាលាគន្ធវិលេបនំ សេយ្យាវសថបទីបេយ្យំ។

២៩៥។ “ឥធ, មាណវ, ឯកច្ចោ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា ថទ្ធោ ហោតិ អតិមានី – អភិវាទេតព្វំ ន អភិវាទេតិ, បច្ចុដ្ឋាតព្វំ ន បច្ចុដ្ឋេតិ, អាសនារហស្ស ន អាសនំ ទេតិ, មគ្គារហស្ស ន មគ្គំ ទេតិ, សក្កាតព្វំ ន សក្ករោតិ, គរុកាតព្វំ ន គរុករោតិ, មានេតព្វំ ន មានេតិ, បូជេតព្វំ ន បូជេតិ។ សោ តេន កម្មេន ឯវំ សមត្តេន ឯវំ សមាទិន្នេន កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ។ នោ ចេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ, សចេ មនុស្សត្តំ អាគច្ឆតិ យត្ថ យត្ថ បច្ចាជាយតិ នីចកុលីនោ ហោតិ។ នីចកុលីនសំវត្តនិកា ឯសា, មាណវ, បដិបទា យទិទំ – ថទ្ធោ ហោតិ អតិមានី; អភិវាទេតព្វំ ន អភិវាទេតិ, បច្ចុដ្ឋាតព្វំ ន បច្ចុដ្ឋេតិ, អាសនារហស្ស ន អាសនំ ទេតិ, មគ្គារហស្ស ន មគ្គំ ទេតិ, សក្កាតព្វំ ន សក្ករោតិ, គរុកាតព្វំ ន គរុករោតិ, មានេតព្វំ ន មានេតិ, បូជេតព្វំ ន បូជេតិ។

“ឥធ បន, មាណវ, ឯកច្ចោ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា អត្ថទ្ធោ ហោតិ អនតិមានី; អភិវាទេតព្វំ អភិវាទេតិ, បច្ចុដ្ឋាតព្វំ បច្ចុដ្ឋេតិ, អាសនារហស្ស អាសនំ ទេតិ, មគ្គារហស្ស មគ្គំ ទេតិ, សក្កាតព្វំ សក្ករោតិ, គរុកាតព្វំ គរុករោតិ, មានេតព្វំ មានេតិ, បូជេតព្វំ បូជេតិ។ សោ តេន កម្មេន ឯវំ សមត្តេន ឯវំ សមាទិន្នេន កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ។ នោ ចេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ, សចេ មនុស្សត្តំ អាគច្ឆតិ យត្ថ យត្ថ បច្ចាជាយតិ ឧច្ចាកុលីនោ ហោតិ។ ឧច្ចាកុលីនសំវត្តនិកា ឯសា, មាណវ, បដិបទា យទិទំ – អត្ថទ្ធោ ហោតិ អនតិមានី; អភិវាទេតព្វំ អភិវាទេតិ, បច្ចុដ្ឋាតព្វំ បច្ចុដ្ឋេតិ, អាសនារហស្ស អាសនំ ទេតិ, មគ្គារហស្ស មគ្គំ ទេតិ, សក្កាតព្វំ សក្ករោតិ, គរុកាតព្វំ គរុករោតិ, មានេតព្វំ មានេតិ, បូជេតព្វំ បូជេតិ។

២៩៦។ “ឥធ, មាណវ, ឯកច្ចោ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា ឧបសង្កមិត្វា ន បរិបុច្ឆិតា ហោតិ – ‘កិំ, ភន្តេ, កុសលំ, កិំ អកុសលំ; កិំ សាវជ្ជំ, កិំ អនវជ្ជំ; កិំ សេវិតព្វំ, កិំ ន សេវិតព្វំ; កិំ មេ ករិយមានំ ទីឃរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយ ហោតិ, កិំ វា បន មេ ករិយមានំ ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយ ហោតី’តិ? សោ តេន កម្មេន ឯវំ សមត្តេន ឯវំ សមាទិន្នេន កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ។ នោ ចេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ, សចេ មនុស្សត្តំ អាគច្ឆតិ យត្ថ យត្ថ បច្ចាជាយតិ ទុប្បញ្ញោ ហោតិ។ ទុប្បញ្ញសំវត្តនិកា ឯសា, មាណវ, បដិបទា យទិទំ – សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា ឧបសង្កមិត្វា ន

ᨷᩁᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ‘ᨠᩥᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩩᩈᩃᩴ, ᨠᩥᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ; ᨠᩥᩴ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩴ, ᨠᩥᩴ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩴ; ᨠᩥᩴ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨠᩥᩴ ᨶ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ; ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᨠᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᨴᩦᨥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᩅᩣ ᨷᨶ ᨾᩮ ᨠᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᨴᩦᨥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩥᨲᩣᨿ ᩈᩩᨡᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦ’”ᨲᩥ?

“ᩍᨵ ᨷᨶ, ᨾᩣᨱᩅ, ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᩅᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩣ ᩈᨾᨱᩴ ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᩣ ᩏᨷᩈᩘ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ‘ᨠᩥᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩩᩈᩃᩴ, ᨠᩥᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ; ᨠᩥᩴ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩴ, ᨠᩥᩴ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩴ; ᨠᩥᩴ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨠᩥᩴ ᨶ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ; ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᨠᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᨴᩦᨥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᩅᩣ ᨷᨶ ᨾᩮ ᨠᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᨴᩦᨥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩥᨲᩣᨿ ᩈᩩᨡᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦ’ᨲᩥ? ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩑᩅᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩑᩅᩴ ᩈᨾᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩈᩩᨣᨲᩥᩴ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨶᩮᩣ ᨧᩮ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩈᩩᨣᨲᩥᩴ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩈᨧᩮ ᨾᨶᩩᩔᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨩᩣᨿᨲᩥ ᨾᩉᩣᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨷᨬ᩠ᨬᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣ ᩑᩈᩣ, ᨾᩣᨱᩅ, ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨿᨴᩥᨴᩴ – ᩈᨾᨱᩴ ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᩣ ᩏᨷᩈᩘ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ‘ᨠᩥᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩩᩈᩃᩴ, ᨠᩥᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ; ᨠᩥᩴ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩴ, ᨠᩥᩴ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩴ; ᨠᩥᩴ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ , ᨠᩥᩴ ᨶ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ; ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᨠᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᨴᩦᨥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᩅᩣ ᨷᨶ ᨾᩮ ᨠᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᨴᩦᨥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩥᨲᩣᨿ ᩈᩩᨡᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦ’”ᨲᩥ?

᪂᪉᪇᪨ “ᩍᨲᩥ ᨡᩮᩣ, ᨾᩣᨱᩅ, ᩋᨷ᩠ᨷᩣᨿᩩᨠᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᩣᨿᩩᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ, ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ; ᨻᩅ᩠ᩉᩣᨻᩣᨵᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨻᩅ᩠ᩉᩣᨻᩣᨵᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ, ᩋᨷ᩠ᨷᩣᨻᩣᨵᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᩣᨻᩣᨵᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ; ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᨱᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ, ᨷᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨷᩣᩈᩣᨴᩥᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ; ᩋᨷ᩠ᨷᩮᩈᨠ᩠ᨡᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᩮᩈᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ, ᨾᩉᩮᩈᨠ᩠ᨡᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨾᩉᩮᩈᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ; ᩋᨷ᩠ᨷᨽᩮᩣᨣᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨽᩮᩣᨣᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ, ᨾᩉᩣᨽᩮᩣᨣᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨾᩉᩣᨽᩮᩣᨣᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ; ᨶᩦᨧᨠᩩᩃᩦᨶᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨶᩦᨧᨠᩩᩃᩦᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ, ᩏᨧ᩠ᨧᩣᨠᩩᩃᩦᨶᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᨠᩩᩃᩦᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ; ᨴᩩᨷ᩠ᨷᨬ᩠ᨬᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨴᩩᨷ᩠ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ, ᨾᩉᩣᨷᨬ᩠ᨬᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨾᩉᩣᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲᩥ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᩔᨠᩣ, ᨾᩣᨱᩅ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨴᩣᨿᩣᨴᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨿᩮᩣᨶᩦ ᨠᨾ᩠ᨾᨻᨶ᩠ᨵᩪ ᨠᨾ᩠ᨾᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩁᨱᩣ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨽᨩᨲᩥ ᨿᨴᩥᨴᩴ – ᩉᩦᨶᨷ᩠ᨷᨱᩦᨲᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᩈᩩᨽᩮᩣ ᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᨲᩮᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ! ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩣ ᩅᩥᩅᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨾᩪᩊ᩠ᩉᩔ ᩅᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᩮ ᩅᩣ ᨲᩮᩃᨷᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᩴ ᨵᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿ – ‘ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩪᨷᩣᨶᩥ ᨴᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩦ’ᨲᩥ; ᩑᩅᨾᩮᩅᩴ ᨽᩮᩣᨲᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᨶ ᩋᨶᩮᨠᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨷᨠᩣᩈᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩑᩈᩣᩉᩴ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᩮᩣᨲᨾᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᨬ᩠ᨧ᪨ ᩏᨷᩣᩈᨠᩴ ᨾᩴ ᨽᩅᩴ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᩣ ᨵᩣᩁᩮᨲᩩ ᩋᨩ᩠ᨩᨲᨣ᩠ᨣᩮ ᨷᩣᨱᩩᨷᩮᨲᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨧᩪᩊᨠᨾ᩠ᨾᩅᩥᨽᩘ᩠ᨣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨾᩴ᪨

᪆᪨ ᨾᩉᩣᨠᨾ᩠ᨾᩅᩥᨽᩘ᩠ᨣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪂᪉᪈᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᩈᩩᨲᩴ – ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᨠᩃᨶ᩠ᨴᨠᨶᩥᩅᩣᨷᩮ᪨ ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨾᩥᨴ᩠ᨵᩥ

អរញ្ញកុដិកាយំ វិហរតិ។ អថ ខោ បោតលិបុត្តោ បរិព្ពាជកោ ជង្ឃាវិហារំ អនុចង្កមមានោ អនុវិចរមានោ យេនាយស្មា សមិទ្ធិ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា សមិទ្ធិនា សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ បោតលិបុត្តោ បរិព្ពាជកោ អាយស្មន្តំ សមិទ្ធិំ ឯតទវោច – “សម្មុខា មេតំ, អាវុសោ សមិទ្ធិ, សមណស្ស គោតមស្ស សុតំ, សម្មុខា បដិគ្គហិតំ – ‘មោឃំ កាយកម្មំ មោឃំ វចីកម្មំ, មនោកម្មមេវ សច្ច’ន្តិ។ អត្ថិ ច សា [អត្ថិ ចេសា (សី។ ក។)] សមាបត្តិ យំ សមាបត្តិំ សមាបន្នោ ន កិញ្ចិ វេទិយតី”តិ? “មា ហេវំ, អាវុសោ បោតលិបុត្ត, អវច; (មា ហេវំ, អាវុសោ បោតលិបុត្ត, អវច;) [( ) ស្យា។ កំ។ បោត្ថកេសុ នត្ថិ] មា ភគវន្តំ អព្ភាចិក្ខិ។ ន ហិ សាធុ ភគវតោ អព្ភក្ខានំ។ ន ហិ ភគវា ឯវំ វទេយ្យ – ‘មោឃំ កាយកម្មំ មោឃំ វចីកម្មំ, មនោកម្មមេវ សច្ច’ន្តិ។ អត្ថិ ច ខោ [អត្ថិ ចេវ ខោ (សី។ ក។)] សា, អាវុសោ, សមាបត្តិ យំ សមាបត្តិំ សមាបន្នោ ន កិញ្ចិ វេទិយតី”តិ។ “កីវចិរំ បព្ពជិតោសិ, អាវុសោ សមិទ្ធី”តិ? “ន ចិរំ, អាវុសោ! តីណិ វស្សានី”តិ។ “ឯត្ថ ទានិ មយំ ថេរេ ភិក្ខូ កិំ វក្ខាម, យត្រ ហិ នាម ឯវំនវកោ ភិក្ខុ [នវកេន ភិក្ខុនា (ក។)] សត្ថារំ បរិរក្ខិតព្ពំ មញ្ញិស្សតិ។ សញ្ចេតនិកំ, អាវុសោ សមិទ្ធិ, កម្មំ កត្វា កាយេន វាចាយ មនសា កិំ សោ វេទិយតី”តិ? “សញ្ចេតនិកំ, អាវុសោ បោតលិបុត្ត, កម្មំ កត្វា កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្ខំ សោ វេទិយតី”តិ។ អថ ខោ បោតលិបុត្តោ បរិព្ពាជកោ អាយស្មតោ សមិទ្ធិស្ស ភាសិតំ នេវ អភិនន្ទិ នប្បដិក្កោសិ; អនភិនន្ទិត្វា អប្បដិក្កោសិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។

២៩៩។ អថ ខោ អាយស្មា សមិទ្ធិ អចិរបក្កន្តេ បោតលិបុត្តេ បរិព្ពាជកេ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អានន្ទេន សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សមិទ្ធិ យាវតកោ អហោសិ បោតលិបុត្តេន បរិព្ពាជកេន សទ្ធិំ កថាសល្លាបោ តំ សព្ពំ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស អារោចេសិ។

ឯវំ វុត្តេ, អាយស្មា អានន្ទោ អាយស្មន្តំ សមិទ្ធិំ ឯតទវោច – “អត្ថិ ខោ ឥទំ, អាវុសោ សមិទ្ធិ, កថាបាភតំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ។ អាយាមាវុសោ សមិទ្ធិ, យេន ភគវា តេនុបសង្កមិស្សាម; ឧបសង្កមិត្វា ឯតមត្ថំ ភគវតោ អារោចេស្សាម។ យថា នោ ភគវា ព្យាករិស្សតិ តថា នំ ធារេស្សាមា”តិ។ “ឯវមាវុសោ”តិ ខោ អាយស្មា សមិទ្ធិ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បច្ចស្សោសិ។

អថ ខោ អាយស្មា ច អានន្ទោ អាយស្មា ច សមិទ្ធិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ យាវតកោ អហោសិ អាយស្មតោ សមិទ្ធិស្ស បោតលិបុត្តេន បរិព្ពាជកេន សទ្ធិំ កថាសល្លាបោ តំ សព្ពំ ភគវតោ អារោចេសិ។ ឯវំ វុត្តេ, ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច – “ទស្សនម្បិ ខោ អហំ, អានន្ទ, បោតលិបុត្តស្ស បរិព្ពាជកស្ស នាភិជានាមិ, កុតោ បនេវរូបំ កថាសល្លាបំ? ឥមិនា ច, អានន្ទ, សមិទ្ធិនា មោឃបុរិសេន បោតលិបុត្តស្ស បរិព្ពាជកស្ស វិភជ្ជព្យាករណីយោ បញ្ហោ ឯកំសេន ព្យាកតោ”តិ។ ឯវំ វុត្តេ, អាយស្មា ឧទាយី ភគវន្តំ ឯតទវោច – “សចេ បន [កិំ បន (ក។)], ភន្តេ, អាយស្មតា សមិទ្ធិនា ឥទំ សន្ធាយ ភាសិតំ – យំ កិញ្ចិ វេទយិតំ តំ ទុក្ខស្មិ”ន្តិ។

៣០០។ អថ ខោ [ឯវំ វុត្តេ (ស្យា។ កំ។)] ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ – “បស្សសិ នោ ត្វំ, អានន្ទ, ឥមស្ស ឧទាយិស្ស

សេយាឈបុរិសស្ស ស្វបន្ធំ [ស្វបគ្គិ (សី᳴ ស្យា᳴ កំ᳴ បី᳴), ស្វបន្ធំ (ក᳴)]? អញ្ញាសិ សោ អហំ, អាគត្ត – ‘ព្ពគារតចាយំ ស្វគាឃី សេយាឈបុរិសោ ស្វប្បជ្ជយាសោ អសោឃាតិសោ ស្វប្បជ្ជិស្សតី’តិ᳴ អាឌិសេយច [អាឌិសេចាច (សី᳴ បី᳴), អាឌិសេយច (ក᳴)], អាគត្ត, សេបិតលិបុសេត្តត បរិន្តាឌសេកាត តិសេស្សា សេចគតា បុន្ធិតា᳴ សចាយំ, អាគត្ត, សមិទ្ធិ សេយាឈបុរិសោ សេបិតលិបុត្តស្ស បរិន្តាឌកស្ស ឲចំ បុសេដ្ឋា ឲចំ ញ្យាកសេរយ្យ –

‘សសេត្បាតតិកំ, អាចុសោ សេបិតលិបុត្ត, កម្មំ កត្វា កាសេឃត ចាចាឃ យតសា ស្ពុលសេចគតីឃំ ស្ពុលំ សោ សេចគឃតិ; សសេត្បាតតិកំ, អាចុសោ សេបិតលិបុត្ត, កម្មំ កត្វា កាសេឃត ចាចាឃ យតសា ត្សក្ខូសេចគតីឃំ ត្សក្ខូ សោ សេចគឃតិ; សសេត្បាតតិកំ, អាចុសោ សេបិតលិបុត្ត, កម្មំ កត្វា កាសេឃត ចាចាឃ យតសា អត្សក្ខូយស្ពុលសេចគតីឃំ អត្សក្ខូយស្ពុលំ សោ សេចគឃតី’តិ᳴ ឲចំ ញ្យាករយាសេតា សោ, អាគត្ត, សមិទ្ធិ សេយាឈបុរិសោ សេបិតលិបុត្តស្ស បរិន្តាឌកស្ស សម្មា (ញ្យាករយាសេតា) [( ) តត្ថិ (សី᳴ ស្យា᳴ កំ᳴ បី᳴)] ញ្យាកសេរយ្យ᳴ អបិ ច, អាគត្ត, សេក ច [សេកចិ (ក᳴)] អញ្ញាតិត្ថិយា បរិន្តាឌកា ពាលា អញ្ញត្តា សេក ច តចាគតស្ស យហាកម្មចិកង្គំ ឌាតិស្សត្តិ? សចេ ព្សយេ្យអាគត្ត, ស្ពុសេណយ្យាឆ តចាគតស្ស យហាកម្មចិកង្គំ ចិកឌត្តស្សា”តិ᳴

“ឲតស្ស, ភគចា, កាសេលា, ឲតស្ស, ស្ពុគត, កាសេលា ឃំ ភគចា យហាកម្មចិកង្គំ ចិកសេឌយ្យ᳴ ភគចសេតា ស្ពុត្វា កិក្ខូ ឆាសេរស្សត្តី”តិ᳴ “សេតត ហាគត្ត, ស្ពុណាហិ, សាធុកំ យតសិ កសេរាហិ; ភាសិស្សាមី”តិ᳴ “ឲចំ, ភសេត្ត”តិ សោ អាឃស្មា អាគសេត្តា ភគចសេតា បច្ចសេស្សាសិ᳴ ភគចា ឲតឥសេចាច –

“ចត្តារោយ, អាគត្ត, បុគ្គលា សសេត្តា សំចិជ្ជយាគា សេលាកស្មិ᳴ កតសេយ ចត្តារោ? ព្ពឆាគត្ត, ឲកសេច្ចា បុគ្គសេលា ព្ពឆ បិណាតិបាតី សេហាតិ, អឌិត្តាគាឃី សេហាតិ, កាសេមស្សុមិច្ឆាចារី សេហាតិ, មុសាចាឌី សេហាតិ, បិស្សុណចាសេចា សេហាតិ, ផរុសចាសេចា សេហាតិ, សម្បប្បលាបី សេហាតិ, អភិជ្ឈាលុ សេហាតិ, ញ្យាបត្តចិសេត្តា សេហាតិ, មិច្ឆាឌិដ្ឋិ សេហាតិ᳴ សោ កាឃស្ស សេភឌា បរំ មរណា អបាឃំ ត្សក្ខតិ ចិតិបាតំ តិរឃំ ស្វបបជ្ជតិ᳴

“ព្ពឆ បតាគត្ត, ឲកសេច្ចា បុគ្គសេលា ព្ពឆ បិណាតិបាតី សេហាតិ, អឌិត្តាគាឃី សេហាតិ, កាសេមស្សុមិច្ឆាចារី សេហាតិ, មុសាចាឌី សេហាតិ, បិស្សុណចាសេចា សេហាតិ, ផរុសចាសេចា សេហាតិ, សម្បប្បលាបី សេហាតិ, អភិជ្ឈាលុ សេហាតិ, ញ្យាបត្តចិសេត្តា សេហាតិ, មិច្ឆាឌិដ្ឋិ សេហាតិ᳴ សោ កាឃស្ស សេភឌា បរំ មរណា ស្ពុគតិំ សគ្គំ សេលាកំ ស្វបបជ្ជតិ᳴

“ព្ពឆាគត្ត, ឲកសេច្ចា បុគ្គសេលា ព្ពឆ បិណាតិបាតា បដិចិរសេតា សេហាតិ, អឌិត្តាគាតា បដិចិរសេតា សេហាតិ, កាសេមស្សុមិច្ឆាចារា បដិចិរសេតា សេហាតិ, មុសាចាឌា បដិចិរសេតា សេហាតិ, បិស្សុណាឃ ចាចាឃ បដិចិរសេតា សេហាតិ, ផរុសាឃ ចាចាឃ បដិចិរសេតា សេហាតិ, សម្បប្បលាបា បដិចិរសេតា សេហាតិ, អតភិជ្ឈាលុ សេហាតិ, អញ្យាបត្តចិសេត្តា សេហាតិ, សម្មាឌិដ្ឋិ សេហាតិ᳴ សោ កាឃស្ស សេភឌា បរំ មរណា ស្ពុគតិំ សគ្គំ សេលាកំ ស្វបបជ្ជតិ᳴

“ព្ពឆ បតាគត្ត, ឲកសេច្ចា បុគ្គសេលា ព្ពឆ បិណាតិបាតា បដិចិរសេតា សេហាតិ, អឌិត្តាគាតា បដិចិរសេតា សេហាតិ, កាសេមស្សុមិច្ឆាចារា បដិចិរសេតា សេហាតិ, មុសាចាឌា បដិចិរសេតា សេហាតិ, បិស្សុណាឃ ចាចាឃ បដិចិរសេតា សេហាតិ, ផរុសាឃ ចាចាឃ បដិចិរសេតា សេហាតិ,

ສມ຺ຜປ຺ປລາປາ ປຕິວິຣໂຕ ໂຫຕິ, ອນຠິຌ຺ຌາລຸ ໂຫຕິ, ອພ຺ຍາປນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ໂຫຕິ, ສມ຺ມາທິຏ຺ຐິ ໂຫຕິ. ໂສ ກາຍສ຺ສ ເຠທາ ປຣໍ ມຣຓາ ອປາຍໍ ທຸຄ຺ຄຕິໍ ວິນິປາຕໍ ນິຣຍໍ ອຸປປຊ຺ຊຕິ.

໓໐໑. “ອິທານນ຺ທ, ເອກຈ຺ໂຈ ສມໂຓ ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ວາ ອາຕປ຺ປມນ຺ວາຍ ປຘານມນ຺ວາຍ ອນຸໂຍຄມນ຺ວາຍ ອປ຺ປມາທມນ຺ວາຍ ສມ຺ມາມນສິກາຣມນ຺ວາຍ ຕຖາຣູປໍ ເຈໂຕສມາຘິໍ ຜຸສຕິ ຍຖາສມາຫິເຕ ຈິຕ຺ເຕ ທິພ຺ເພນ ຈກ຺ຂຸນາ ວິສຸທ຺ເຘນ ອຕິກ຺ກນ຺ຕມານຸສເກນ ອມຸໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ປສ຺ສຕິ – ອິຘ ປາຓາຕິປາຕິໍ ອທິນ຺ນາທາຍິໍ ກາເມສຸມິຈ຺ຉາຈາຣິໍ ມຸສາວາທິໍ ປິສຸຓວາຈໍ ຜຣຸສວາຈໍ ສມ຺ຜປ຺ປລາປິໍ ອຠິຌ຺ຌາລຸໍ ພ຺ຍາປນ຺ນຈິຕ຺ຕໍ ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິໍ ກາຍສ຺ສ ເຠທາ ປຣໍ ມຣຓາ ປສ຺ສຕິ ອປາຍໍ ທຸຄ຺ຄຕິໍ ວິນິປາຕໍ ນິຣຍໍ ອຸປປນ຺ນໍ. ໂສ ເອວມາຫ – ‘ອຕ຺ຖິ ກິຣ, ໂຠ, ປາປການິ ກມ຺ມານິ, ອຕ຺ຖິ ທຸຈ຺ຈຣິຕສ຺ສ ວິປາໂກ. ອຍາຫໍ [ອປາຫໍ (ສີ. ປີ. ກ.) ອຍໍ + ອຫໍ = ອຍາຫໍ-ອິຕິ ປທວິຠາໂຄ] ປຸຄ຺ຄລໍ ອທ຺ທສໍ ອິຘ ປາຓາຕິປາຕິໍ ອທິນ຺ນາທາຍິໍ...ເປ... ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິໍ ກາຍສ຺ສ ເຠທາ ປຣໍ ມຣຓາ ປສ຺ສາມິ ອປາຍໍ ທຸຄ຺ຄຕິໍ ວິນິປາຕໍ ນິຣຍໍ ອຸປປນ຺ນ’ນ຺ຕິ. ໂສ ເອວມາຫ – ‘ເຍ ກິຣ, ໂຠ, ປາຓາຕິປາຕີ ອທິນ຺ນາທາຍີ...ເປ... ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐີ, ສພ຺ເພ ເຕ ກາຍສ຺ສ ເຠທາ ປຣໍ ມຣຓາ ອປາຍໍ ທຸຄ຺ຄຕິໍ ວິນິປາຕໍ ນິຣຍໍ ອຸປປຊ຺ຊນ຺ຕິ. ເຍ ເອວໍ ຊານນ຺ຕິ, ເຕ ສມ຺ມາ ຊານນ຺ຕິ; ເຍ ອຎ຺ຎຖາ ຊານນ຺ຕິ, ມິຈ຺ຉາ ເຕສໍ ຎາຓ’ນ຺ຕິ [ມິຈ຺ຉາ ເຕ ສຎ຺ຊານນ຺ຕິ (ກ.)]. ອິຕິ ໂສ ຍເທວ ຕສ຺ສ ສາມໍ ຎາຕໍ ສາມໍ ທິຏ຺ຐໍ ສາມໍ ວິທິຕໍ ຕເທວ ຕຕ຺ຖ ຖາມສາ ປຣາມາສາ [ປຣາມສ຺ສ (ສີ. ປີ.)] ອຠິນິວິສ຺ສ ໂວຫຣຕິ – ‘ອິທເມວ ສຈ຺ຈໍ, ໂມຆມຎ຺ຎ’”ນ຺ຕິ.

“ອິຘ ປນານນ຺ທ, ເອກຈ຺ໂຈ ສມໂຓ ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ວາ ອາຕປ຺ປມນ຺ວາຍ ປຘານມນ຺ວາຍ ອນຸໂຍຄມນ຺ວາຍ ອປ຺ປມາທມນ຺ວາຍ ສມ຺ມາມນສິກາຣມນ຺ວາຍ ຕຖາຣູປໍ ເຈໂຕສມາຘິໍ ຜຸສຕິ ຍຖາສມາຫິເຕ ຈິຕ຺ເຕ ທິພ຺ເພນ ຈກ຺ຂຸນາ ວິສຸທ຺ເຘນ ອຕິກ຺ກນ຺ຕມານຸສເກນ ອມຸໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ປສ຺ສຕິ – ອິຘ ປາຓາຕິປາຕິໍ ອທິນ຺ນາທາຍິໍ...ເປ... ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິໍ, ກາຍສ຺ສ ເຠທາ ປຣໍ ມຣຓາ ປສ຺ສຕິ ສຸຄຕິໍ ສຄ຺ຄໍ ໂລກໍ ອຸປປນ຺ນໍ. ໂສ ເອວມາຫ – ‘ນຕ຺ຖິ ກິຣ, ໂຠ, ປາປການິ ກມ຺ມານິ, ນຕ຺ຖິ ທຸຈ຺ຈຣິຕສ຺ສ ວິປາໂກ. ອຍາຫໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ອທ຺ທສໍ – ອິຘ ປາຓາຕິປາຕິໍ ອທິນ຺ນາທາຍິໍ...ເປ... ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິໍ, ກາຍສ຺ສ ເຠທາ ປຣໍ ມຣຓາ ປສ຺ສາມິ ສຸຄຕິໍ ສຄ຺ຄໍ ໂລກໍ ອຸປປນ຺ນ’ນ຺ຕິ. ໂສ ເອວມາຫ – ‘ເຍ ກິຣ, ໂຠ, ປາຓາຕິປາຕີ ອທິນ຺ນາທາຍີ...ເປ... ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐີ, ສພ຺ເພ ເຕ ກາຍສ຺ສ ເຠທາ ປຣໍ ມຣຓາ ສຸຄຕິໍ ສຄ຺ຄໍ ໂລກໍ ອຸປປຊ຺ຊນ຺ຕິ. ເຍ ເອວໍ ຊານນ຺ຕິ ເຕ ສມ຺ມາ ຊານນ຺ຕິ; ເຍ ອຎ຺ຎຖາ ຊານນ຺ຕິ, ມິຈ຺ຉາ ເຕສໍ ຎາຓ’ນ຺ຕິ. ອິຕິ ໂສ ຍເທວ ຕສ຺ສ ສາມໍ ຎາຕໍ ສາມໍ ທິຏ຺ຐໍ ສາມໍ ວິທິຕໍ ຕເທວ ຕຕ຺ຖ ຖາມສາ ປຣາມາສາ ອຠິນິວິສ຺ສ ໂວຫຣຕິ – ‘ອິທເມວ ສຈ຺ຈໍ, ໂມຆມຎ຺ຎ’”ນ຺ຕິ.

“ອິທານນ຺ທ, ເອກຈ຺ໂຈ ສມໂຓ ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ວາ ອາຕປ຺ປມນ຺ວາຍ ປຘານມນ຺ວາຍ ອນຸໂຍຄມນ຺ວາຍ ອປ຺ປມາທມນ຺ວາຍ ສມ຺ມາມນສິກາຣມນ຺ວາຍ ຕຖາຣູປໍ ເຈໂຕສມາຘິໍ ຜຸສຕິ ຍຖາສມາຫິເຕ ຈິຕ຺ເຕ ທິພ຺ເພນ ຈກ຺ຂຸນາ ວິສຸທ຺ເຘນ ອຕິກ຺ກນ຺ຕມານຸສເກນ ອມຸໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ປສ຺ສຕິ – ອິຘ ປາຓາຕິປາຕາ ປຕິວິຣຕໍ ອທິນ຺ນາທານາ ປຕິວິຣຕໍ ກາເມສຸມິຈ຺ຉາຈາຣາ ປຕິວິຣຕໍ ມຸສາວາທາ ປຕິວິຣຕໍ ປິສຸຓາຍ ວາຈາຍ ປຕິວິຣຕໍ ຜຣຸສາຍ ວາຈາຍ ປຕິວິຣຕໍ ສມ຺ຜປ຺ປລາປາ ປຕິວິຣຕໍ ອນຠິຌ຺ຌາລຸໍ ອພ຺ຍາປນ຺ນຈິຕ຺ຕໍ ສມ຺ມາທິຏ຺ຐິໍ, ກາຍສ຺ສ ເຠທາ ປຣໍ ມຣຓາ ປສ຺ສຕິ ສຸຄຕິໍ ສຄ຺ຄໍ ໂລກໍ ອຸປປນ຺ນໍ. ໂສ ເອວມາຫ – ‘ອຕ຺ຖິ ກິຣ, ໂຠ, ກລ຺ຍາຓານິ ກມ຺ມານິ, ອຕ຺ຖິ ສຸຈຣິຕສ຺ສ ວິປາໂກ. ອຍາຫໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ອທ຺ທສໍ – ອິຘ ປາຓາຕິປາຕາ ປຕິວິຣຕໍ ອທິນ຺ນາທານາ ປຕິວິຣຕໍ...ເປ... ສມ຺ມາທິຏ຺ຐິໍ, ກາຍສ຺ສ ເຠທາ ປຣໍ ມຣຓາ ປສ຺ສາມິ ສຸຄຕິໍ ສຄ຺ຄໍ ໂລກໍ ອຸປປນ຺ນ’ນ຺ຕິ. ໂສ

ឯវមាហ – 'យោ កិរ, ភោ, បាណាតិបាតា បដិវិរតោ អទិន្នាទានា បដិវិរតោ…បេ… សម្មាទិដ្ឋិ សព្ពោ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ។ យេ ឯវំ ជានន្តិ តេ សម្មា ជានន្តិ; យេ អញ្ញថា ជានន្តិ, មិច្ឆា តេសំ ញាណ'ន្តិ។ ឥតិ សោ យទេវ តស្ស សាមំ ញាតំ សាមំ ទិដ្ឋំ សាមំ វិទិតំ តទេវ តត្ថ ថាមសា បរាមាសា អភិនិវិស្ស វោហរតិ – 'ឥទមេវ សច្ចំ, មោឃមញ្ញ'"'ន្តិ។

"ឥធ បនានន្ទ, ឯកច្ចោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា អាតប្បមន្វាយ បធានមន្វាយ អនុយោគមន្វាយ អប្បមាទមន្វាយ សម្មាមនសិការមន្វាយ តថារូបំ ចេតោសមាធិំ ផុសតិ យថាសមាហិតេ ចិត្តេ ទិព្ពេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន អមុំ បុគ្គលំ បស្សតិ – ឥធ បាណាតិបាតា បដិវិរតំ…បេ… សម្មាទិដ្ឋិំ, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា បស្សតិ អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបន្នំ។ សោ ឯវមាហ – 'នត្ថិ កិរ, ភោ កល្យាណានិ កម្មានិ, នត្ថិ សុចរិតស្ស វិបាកោ។ អហញ្ហិ បុគ្គលំ អទ្ទសំ – ឥធ បាណាតិបាតា បដិវិរតំ អទិន្នាទានា បដិវិរតំ…បេ… សម្មាទិដ្ឋិំ, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា បស្សាមិ អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបន្ន'ន្តិ។ សោ ឯវមាហ – 'យោ កិរ, ភោ, បាណាតិបាតា បដិវិរតោ អទិន្នាទានា បដិវិរតោ…បេ… សម្មាទិដ្ឋិ, សព្ពោ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ។ យេ ឯវំ ជានន្តិ តេ សម្មា ជានន្តិ; យេ អញ្ញថា ជានន្តិ, មិច្ឆា តេសំ ញាណ'ន្តិ។ ឥតិ សោ យទេវ តស្ស សាមំ ញាតំ សាមំ ទិដ្ឋំ សាមំ វិទិតំ តទេវ តត្ថ ថាមសា បរាមាសា អភិនិវិស្ស វោហរតិ – 'ឥទមេវ សច្ចំ, មោឃមញ្ញ'"'ន្តិ។

៣០១។ "តត្រានន្ទ, យ្វាយំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវមាហ – 'អត្ថិ កិរ, ភោ, បាបកានិ កម្មានិ, អត្ថិ ទុច្ចរិតស្ស វិបាកោ'តិ ឥទមស្ស អនុជានាមិ; យម្បិ សោ ឯវមាហ – 'អហញ្ហិ បុគ្គលំ អទ្ទសំ – ឥធ បាណាតិបាតិំ អទិន្នាទាយិំ…បេ… មិច្ឆាទិដ្ឋិំ, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា បស្សាមិ អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបន្ន'ន្តិ ឥទម្បិស្ស អនុជានាមិ; យញ្ច ខោ សោ ឯវមាហ – 'យោ កិរ, ភោ, បាណាតិបាតី អទិន្នាទាយី…បេ… មិច្ឆាទិដ្ឋិ, សព្ពោ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតី'តិ ឥទមស្ស នានុជានាមិ; យម្បិ សោ ឯវមាហ – 'យេ ឯវំ ជានន្តិ តេ សម្មា ជានន្តិ; យេ អញ្ញថា ជានន្តិ, មិច្ឆា តេសំ ញាណ'ន្តិ ឥទម្បិស្ស នានុជានាមិ; យម្បិ សោ យទេវ តស្ស សាមំ ញាតំ សាមំ ទិដ្ឋំ សាមំ វិទិតំ តទេវ តត្ថ ថាមសា បរាមាសា អភិនិវិស្ស វោហរតិ – 'ឥទមេវ សច្ចំ, មោឃមញ្ញ'ន្តិ ឥទម្បិស្ស នានុជានាមិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? អញ្ញថា ហិ, អានន្ទ, តថាគតស្ស មហាកម្មវិភង្គេ ញាណំ ហោតិ។

"តត្រានន្ទ, យ្វាយំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវមាហ – 'នត្ថិ កិរ, ភោ, បាបកានិ កម្មានិ, នត្ថិ ទុច្ចរិតស្ស វិបាកោ'តិ ឥទមស្ស នានុជានាមិ; យញ្ច ខោ សោ ឯវមាហ – 'អហញ្ហិ បុគ្គលំ អទ្ទសំ – ឥធ បាណាតិបាតិំ អទិន្នាទាយិំ…បេ… មិច្ឆាទិដ្ឋិំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា បស្សាមិ សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្ន'ន្តិ ឥទមស្ស អនុជានាមិ; យញ្ច ខោ សោ ឯវមាហ – 'យោ កិរ, ភោ, បាណាតិបាតី អទិន្នាទាយី…បេ… មិច្ឆាទិដ្ឋិ, សព្ពោ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតី'តិ ឥទមស្ស នានុជានាមិ; យម្បិ សោ ឯវមាហ – 'យេ ឯវំ ជានន្តិ តេ សម្មា ជានន្តិ; យេ អញ្ញថា ជានន្តិ, មិច្ឆា តេសំ ញាណ'ន្តិ ឥទម្បិស្ស នានុជានាមិ; យម្បិ សោ យទេវ តស្ស សាមំ ញាតំ សាមំ ទិដ្ឋំ សាមំ វិទិតំ តទេវ តត្ថ ថាមសា បរាមាសា អភិនិវិស្ស វោហរតិ – 'ឥទមេវ សច្ចំ, មោឃមញ្ញ'ន្តិ ឥទម្បិស្ស នានុជានាមិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? អញ្ញថា ហិ, អានន្ទ, តថាគតស្ស មហាកម្មវិភង្គេ ញាណំ ហោតិ។

“ᨲᨲᩕᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨿ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᩈᨾᨱᩮᩣ ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩅᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ – ‘ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩥᩁ, ᨽᩮᩣ, ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩣᨶᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩔ ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣ’ᨲᩥ ᩍᨴᨾᩔ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ; ᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ – ‘ᩍᨵᩣᩉᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᩋᨴ᩠ᨴᩈᩴ – ᩍᨵ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩴ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩴ...ᨷᩮ... ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ, ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᨷᩔᩣᨾᩥ ᩈᩩᨣᨲᩥᩴ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩏᨷᨷᨶ᩠ᨶ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩥᩔ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ; ᨿᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ – ‘ᨿᩮᩣ ᨠᩥᩁ, ᨽᩮᩣ, ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ...ᨷᩮ... ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩈᩩᨣᨲᩥᩴ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦ’ᨲᩥ ᩍᨴᨾᩔ ᨶᩣᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ; ᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ – ‘ᨿᩮ ᩑᩅᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ; ᨿᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨬᩣᨱ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩥᩔ ᨶᩣᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ; ᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩮᩣ ᨿᨴᩮᩅ ᨲᩮᨶ ᩈᩣᨾᩴ ᨬᩣᨲᩴ ᩈᩣᨾᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᩣᨾᩴ ᩅᩥᨴᩥᨲᩴ ᨲᨴᩮᩅ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨳᩣᨾᩈᩣ ᨷᩁᩣᨾᩣᩈᩣ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩔ ᩅᩮᩣᩉᩁᨲᩥ – ‘ᩍᨴᨾᩮᩅ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ, ᨾᩮᩣᨥᨾᨬ᩠ᨬ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩥᩔ ᨶᩣᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩔ ᩉᩮᨲᩩ? ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩉᩥ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨾᩉᩣᨠᨾ᩠ᨾᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮ ᨬᩣᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

“ᨲᨲᩕᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨿ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᩈᨾᨱᩮᩣ ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩅᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ – ‘ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩥᩁ, ᨽᩮᩣ, ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩣᨶᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩔ ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣ’ᨲᩥ ᩍᨴᨾᩔ ᨶᩣᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ; ᨿᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ – ‘ᩍᨵᩣᩉᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᩋᨴ᩠ᨴᩈᩴ – ᩍᨵ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩴ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩴ...ᨷᩮ... ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ, ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᨷᩔᩣᨾᩥ ᩋᨷᩣᨿᩴ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ ᩅᩥᨶᩥᨷᩣᨲᩴ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᩏᨷᨷᨶ᩠ᨶ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᨾᩔ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ; ᨿᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ – ‘ᨿᩮᩣ ᨠᩥᩁ, ᨽᩮᩣ, ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ...ᨷᩮ... ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩋᨷᩣᨿᩴ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ ᩅᩥᨶᩥᨷᩣᨲᩴ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦ’ᨲᩥ ᩍᨴᨾᩔ ᨶᩣᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ; ᨿᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ – ‘ᨿᩮ ᩑᩅᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ; ᨿᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨬᩣᨱ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩥᩔ ᨶᩣᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ; ᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩮᩣ ᨿᨴᩮᩅ ᨲᩮᨶ ᩈᩣᨾᩴ ᨬᩣᨲᩴ ᩈᩣᨾᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᩣᨾᩴ ᩅᩥᨴᩥᨲᩴ ᨲᨴᩮᩅ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨳᩣᨾᩈᩣ ᨷᩁᩣᨾᩣᩈᩣ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩔ ᩅᩮᩣᩉᩁᨲᩥ – ‘ᩍᨴᨾᩮᩅ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ, ᨾᩮᩣᨥᨾᨬ᩠ᨬ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩥᩔ ᨶᩣᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩔ ᩉᩮᨲᩩ? ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩉᩥ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨾᩉᩣᨠᨾ᩠ᨾᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮ ᨬᩣᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

᪓᪐᪗᪨ “ᨲᨲᩕᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨿ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩍᨵ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩦ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨿᩦ...ᨷᩮ... ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ, ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩋᨷᩣᨿᩴ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ ᩅᩥᨶᩥᨷᩣᨲᩴ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩣᩔ ᨲᩴ ᨠᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᩣᨷᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩅᩮᨴᨶᩦᨿᩴ, ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩣᩔ ᨲᩴ ᨠᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᩣᨷᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩅᩮᨴᨶᩦᨿᩴ, ᨾᩁᨱᨠᩣᩃᩮ ᩅᩣᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨾᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩋᨷᩣᨿᩴ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ ᩅᩥᨶᩥᨷᩣᨲᩴ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨿᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩍᨵ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨿᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ...ᨷᩮ... ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩅᩥᨷᩣᨠᩴ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩥ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᩮ ᩅᩣ [ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᩴ ᩅᩣ (ᩈᩦ᪨ ᨷᩦ᪨), ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᩮ ᩅᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠᩴ᪨ ᨠ᪨) ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ] ᩋᨷᩁᩮ ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮ᪨

“ᨲᨲᩕᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨿ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩍᨵ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩦ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨿᩦ...ᨷᩮ... ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩈᩩᨣᨲᩥᩴ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩣᩔ ᨲᩴ ᨠᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨡᩅᩮᨴᨶᩦᨿᩴ, ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩣᩔ ᨲᩴ ᨠᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨡᩅᩮᨴᨶᩦᨿᩴ, ᨾᩁᨱᨠᩣᩃᩮ ᩅᩣᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨾᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩈᩩᨣᨲᩥᩴ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨿᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩍᨵ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨿᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ...ᨷᩮ... ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩅᩥᨷᩣᨠᩴ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩥ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᩮ ᩅᩣ ᩋᨷᩁᩮ ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮ᪨

“តត្រានន្ទ , យ្វាយំ បុគ្គលោ ឥធ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ អទិន្នាទានា បដិវិរតោ…បេ… សម្មាទិដ្ឋិ, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ, បុព្ពេ វាស្ស តំ កតំ ហោតិ កល្យាណកម្មំ សុខវេទនីយំ, បច្ឆា វាស្ស តំ កតំ ហោតិ កល្យាណកម្មំ សុខវេទនីយំ, មរណកាលេ វាស្ស ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ សមត្តា សមាទិន្នា។ តេន សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ។ យញ្ច ខោ សោ ឥធ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ…បេ… សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ, តស្ស ទិដ្ឋេវ ធម្មេ វិបាកំ បដិសំវេទេតិ ឧបបជ្ជ វា អបរេ វា បរិយាយេ។

“តត្រានន្ទ , យ្វាយំ បុគ្គលោ ឥធ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ អទិន្នាទានា បដិវិរតោ…បេ… សម្មាទិដ្ឋិ, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ, បុព្ពេ វាស្ស តំ កតំ ហោតិ បាបកម្មំ ទុក្ខវេទនីយំ, បច្ឆា វាស្ស តំ កតំ ហោតិ បាបកម្មំ ទុក្ខវេទនីយំ, មរណកាលេ វាស្ស ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ សមត្តា សមាទិន្នា។ តេន សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ។ យញ្ច ខោ សោ ឥធ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ, អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ…បេ… សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ, តស្ស ទិដ្ឋេវ ធម្មេ វិបាកំ បដិសំវេទេតិ ឧបបជ្ជ វា អបរេ វា បរិយាយេ។

“ឥតិ ខោ, អានន្ទ, អត្ថិ កម្មំ អភព្ពំ អភព្ពាភាសំ, អត្ថិ កម្មំ អភព្ពំ ភព្ពាភាសំ, អត្ថិ កម្មំ ភព្ពញ្ចេវ ភព្ពាភាសញ្ច, អត្ថិ កម្មំ ភព្ពំ អភព្ពាភាស”ន្តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ។

មហាកម្មវិភង្គសុត្តំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

៧។ សឡាយតនវិភង្គសុត្តំ

៣០៤។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច – “សឡាយតនវិភង្គំ វោ, ភិក្ខវេ, ទេសេស្សាមិ។ តំ សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“‘ឆ អជ្ឈត្តិកានិ អាយតនានិ វេទិតព្ពានិ, ឆ ពាហិរានិ អាយតនានិ វេទិតព្ពានិ, ឆ វិញ្ញាណកាយា វេទិតព្ពា, ឆ ផស្សកាយា វេទិតព្ពា, អដ្ឋារស មនោបវិចារា វេទិតព្ពា, ឆត្តិំស សត្តបទា វេទិតព្ពា, តត្រ ឥទំ និស្សាយ ឥទំ បជហថ, តយោ សតិបដ្ឋានា យទរិយោ សេវតិ យទរិយោ សេវមានោ សត្ថា គណមនុសាសិតុមរហតិ, សោ វុច្ចតិ យោគ្គាចរិយានំ [យោគាចរិយានំ (ក។)]

អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថី’តិ – អយមុទ្ទេសោ សឡាយតនវិភង្គស្ស។

១០៥។ “‘ឆ អជ្ឈត្តិកានិ អាយតនានិ វេទិតព្វានី’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? ‘ចក្ខាយតនំ សោតាយតនំ ឃានាយតនំ ជិវ្ហាយតនំ កាយាយតនំ មនាយតនំ – ឆ អជ្ឈត្តិកានិ អាយតនានិ វេទិតព្វានី’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

“‘ឆ ពាហិរានិ អាយតនានិ វេទិតព្វានី’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? ‘រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ធម្មាយតនំ – ឆ ពាហិរានិ អាយតនានិ វេទិតព្វានី’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

“‘ឆ វិញ្ញាណកាយា វេទិតព្វា’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? ‘ចក្ខុវិញ្ញាណំ សោតវិញ្ញាណំ ឃានវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណំ – ឆ វិញ្ញាណកាយា វេទិតព្វា’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

“‘ឆ ផស្សកាយា វេទិតព្វា’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? ‘ចក្ខុសម្ផស្សោ សោតសម្ផស្សោ ឃានសម្ផស្សោ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ កាយសម្ផស្សោ មនោសម្ផស្សោ – ឆ ផស្សកាយា វេទិតព្វា’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

“‘អដ្ឋារស មនោបវិចារា វេទិតព្វា’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? ‘ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា សោមនស្សដ្ឋានីយំ រូបំ ឧបវិចរតិ, ទោមនស្សដ្ឋានីយំ រូបំ ឧបវិចរតិ, ឧបេក្ខដ្ឋានីយំ រូបំ ឧបវិចរតិ។ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា…បេ… ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា… ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា… កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសិត្វា… មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ សោមនស្សដ្ឋានីយំ ធម្មំ ឧបវិចរតិ, ទោមនស្សដ្ឋានីយំ ធម្មំ ឧបវិចរតិ, ឧបេក្ខដ្ឋានីយំ ធម្មំ ឧបវិចរតិ។ ឥតិ ឆ សោមនស្សូបវិចារា, ឆ ទោមនស្សូបវិចារា, ឆ ឧបេក្ខូបវិចារា, អដ្ឋារស មនោបវិចារា វេទិតព្វា’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

១០៦។ “‘ឆត្តឹស សត្តបទា វេទិតព្វា’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? ឆ គេហសិតានិ [គេហស្សិតានិ (?)] សោមនស្សានិ, ឆ នេក្ខម្មសិតានិ [នេក្ខម្មស្សិតានិ (ដីកា)] សោមនស្សានិ, ឆ គេហសិតានិ ទោមនស្សានិ, ឆ នេក្ខម្មសិតានិ ទោមនស្សានិ, ឆ គេហសិតា ឧបេក្ខា, ឆ នេក្ខម្មសិតា ឧបេក្ខា។ តត្ថ កតមានិ ឆ គេហសិតានិ សោមនស្សានិ? ចក្ខុវិញ្ញេយ្យានំ រូបានំ ឥដ្ឋានំ កន្តានំ មនាបានំ មនោរមានំ លោកាមិសបដិសំយុត្តានំ បដិលាភំ វា បដិលាភតោ សមនុបស្សតោ បុព្វេ វា បដិលទ្ធបុព្វំ អតីតំ និរុទ្ធំ វិបរិណតំ សមនុស្សរតោ ឧប្បជ្ជតិ សោមនស្សំ។ យំ ឯវរូបំ សោមនស្សំ ឥទំ វុច្ចតិ គេហសិតំ សោមនស្សំ។ សោតវិញ្ញេយ្យានំ សទ្ទានំ… ឃានវិញ្ញេយ្យានំ គន្ធានំ… ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យានំ រសានំ… កាយវិញ្ញេយ្យានំ ផោដ្ឋព្វានំ… មនោវិញ្ញេយ្យានំ ធម្មានំ ឥដ្ឋានំ កន្តានំ មនាបានំ…បេ… សោមនស្សំ។ យំ ឯវរូបំ សោមនស្សំ ឥទំ វុច្ចតិ គេហសិតំ សោមនស្សំ។ ឥមានិ ឆ គេហសិតានិ សោមនស្សានិ។

“តត្ថ កតយាតិ ឆ រតក្ខម្មសិតាតិ សោយតស្សាតិ? រូបាតំ ត្វេវ អតិច្ចតំ ចិទិត្វា ចិបរិណាយចិរាកតិរោធំ [ចិបរិណាយំ ចិរាកំ តិរោធំ (ក)], ‘បុព្វេ ចេវ រូបា ឯតរហិ ច សព្វេ តេ រូបា អតិច្ចា ទុក្ខា ចិបរិណាយធម្មា’តិ ឯចមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ ឧប្បជ្ជតិ សោយតស្សំ។ យំ ឯចរូបំ សោយតស្សំ តំ ចុច្ចតិ រតក្ខម្មសិតំ សោយតស្សំ។ សទ្ទាតំ ត្វេវ... កន្ធាតំ ត្វេវ... រសាតំ ត្វេវ... ផោដ្ឋព្វាតំ ត្វេវ... ធម្មាតំ ត្វេ អតិច្ចតំ ចិទិត្វា ចិបរិណាយចិរាកតិរោធំ, ‘បុព្វេ ចេវ ធម្មា ឯតរហិ ច សព្វេ តេ ធម្មា អតិច្ចា ទុក្ខា ចិបរិណាយធម្មា’តិ ឯចមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ ឧប្បជ្ជតិ សោយតស្សំ។ យំ ឯចរូបំ សោយតស្សំ តំ ចុច្ចតិ រតក្ខម្មសិតំ សោយតស្សំ។ ឥមាតិ ឆ រតក្ខម្មសិតាតិ សោយតស្សាតិ។

៣០៥. “តត្ថ កតយាតិ ឆ គេហសិតាតិ ទោយតស្សាតិ? ចក្ខុចិញ្ញេយ្យាតំ រូបាតំ...បេ... សោតចិញ្ញេយ្យាតំ សទ្ទាតំ... ឃាតចិញ្ញេយ្យាតំ កន្ធាតំ... ជិវ្ហាចិញ្ញេយ្យាតំ រសាតំ... កាយចិញ្ញេយ្យាតំ ផោដ្ឋព្វាតំ... យតោចិញ្ញេយ្យាតំ ធម្មាតំ ឥដ្ឋាតំ កត្តាតំ យតាបាតំ យតោរមាតំ លោកាមិសបដិសំយុត្តាតំ អប្បដិលាភំ ចា អប្បដិលាភតោ សមតុបស្សតោ បុព្វេ ចា អប្បដិលទ្ធបុព្វំ អតីតំ តិរុទ្ធំ ចិបរិណតំ សមតុស្សរតោ ឧប្បជ្ជតិ ទោយតស្សំ។ យំ ឯចរូបំ ទោយតស្សំ ឥទំ ចុច្ចតិ គេហសិតំ ទោយតស្សំ។ ឥមាតិ ឆ គេហសិតាតិ ទោយតស្សាតិ។

“តត្ថ កតយាតិ ឆ រតក្ខម្មសិតាតិ ទោយតស្សាតិ? រូបាតំ ត្វេវ អតិច្ចតំ ចិទិត្វា ចិបរិណាយចិរាកតិរោធំ, ‘បុព្វេ ចេវ រូបា ឯតរហិ ច សព្វេ តេ រូបា អតិច្ចា ទុក្ខា ចិបរិណាយធម្មា’តិ ឯចមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា អតុត្តរេសុ ចិមោក្ខេសុ បិហំ ឧបដ្ឋាបេតិ – ‘កុទាស្សុ [កទាស្សុ (ស្យា. ក. បី.)] តាយាហំ តទាយតតំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហរិស្សាមិ យទរិយា ឯតរហិ អាយតតំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហរត្តី’តិ ឥតិ អតុត្តរេសុ ចិមោក្ខេសុ បិហំ ឧបដ្ឋាបយតោ ឧប្បជ្ជតិ បិហបច្ចយា ទោយតស្សំ។ យំ ឯចរូបំ ទោយតស្សំ ឥទំ ចុច្ចតិ រតក្ខម្មសិតំ ទោយតស្សំ។ សទ្ទាតំ ត្វេវ...បេ... កន្ធាតំ ត្វេវ... រសាតំ ត្វេវ... ផោដ្ឋព្វាតំ ត្វេវ... ធម្មាតំ ត្វេវ អតិច្ចតំ ចិទិត្វា ចិបរិណាយចិរាកតិរោធំ, ‘បុព្វេ ចេវ ធម្មា ឯតរហិ ច សព្វេ តេ ធម្មា អតិច្ចា ទុក្ខា ចិបរិណាយធម្មា’តិ ឯចមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា អតុត្តរេសុ ចិមោក្ខេសុ បិហំ ឧបដ្ឋាបេតិ – ‘កុទាស្សុ តាយាហំ តទាយតតំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហរិស្សាមិ យទរិយា ឯតរហិ អាយតតំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហរត្តី’តិ ឥតិ អតុត្តរេសុ ចិមោក្ខេសុ បិហំ ឧបដ្ឋាបយតោ ឧប្បជ្ជតិ បិហបច្ចយា ទោយតស្សំ។ យំ ឯចរូបំ ទោយតស្សំ ឥទំ ចុច្ចតិ រតក្ខម្មសិតំ ទោយតស្សំ។ ឥមាតិ ឆ រតក្ខម្មសិតាតិ ទោយតស្សាតិ។

៣០៦. “តត្ថ កតមា ឆ គេហសិតា ឧបេក្ខា? ចក្ខុតា រូបំ ទិស្វា ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខា ពាលស្ស មូឡ្ហស្ស ( ) [(មត្ថស្ស) (ក)] បុថុជ្ជតស្ស អតោធិជិតស្ស អចិបាកជិតស្ស អតាទីតចទស្សាចិតោ អស្សុតចតោ បុថុជ្ជតស្ស។ យា ឯចរូបា ឧបេក្ខា, រូបំ សា តាតិវត្តតិ។ តស្មា សា [សាយំ (ក)] ឧបេក្ខា ‘គេហសិតា’តិ ចុច្ចតិ។ សោតេត សទ្ទំ សុត្វា... ឃាតេត កន្ធំ ឃាយិត្វា... ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា... កាយេត ផោដ្ឋព្វំ ផុសិត្វា... យតសា ធម្មំ ចិញ្ញាយ ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខា ពាលស្ស មូឡ្ហស្ស បុថុជ្ជតស្ស អតោធិជិតស្ស អចិបាកជិតស្ស អតាទីតចទស្សាចិតោ អស្សុតចតោ បុថុជ្ជតស្ស។ យា ឯចរូបា ឧបេក្ខា, ធម្មំ សា តាតិវត្តតិ។ តស្មា សា ឧបេក្ខា ‘គេហសិតា’តិ ចុច្ចតិ។ ឥមា ឆ គេហសិតា ឧបេក្ខា។

“តត្ថ កតមា ច នេក្ខម្មសិតា ឧបេក្ខា? រូបានំ ត្វេវ អនិច្ចតំ វិទិត្វា វិបរិណាមវិរាគនិរោធំ, ‘បុព្ពេ ចេវ រូបា ឯតរហិ ច សព្ពេ តេ រូបា អនិច្ចា ទុក្ខា វិបរិណាមធម្មា’តិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខា។ យា ឯវរូបា ឧបេក្ខា, រូបំ សា អតិវត្តតិ។ តស្មា សា ឧបេក្ខា ‘នេក្ខម្មសិតា’តិ វុច្ចតិ។ សទ្ទានំ ត្វេវ… គន្ធានំ ត្វេវ… រសានំ ត្វេវ… ផោដ្ឋព្ពានំ ត្វេវ… ធម្មានំ ត្វេវ អនិច្ចតំ វិទិត្វា វិបរិណាមវិរាគនិរោធំ, ‘បុព្ពេ ចេវ ធម្មា ឯតរហិ ច សព្ពេ តេ ធម្មា អនិច្ចា ទុក្ខា វិបរិណាមធម្មា’តិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខា។ យា ឯវរូបា ឧបេក្ខា, ធម្មំ សា អតិវត្តតិ។ តស្មា សា ឧបេក្ខា ‘នេក្ខម្មសិតា’តិ វុច្ចតិ។ ឥមា ឆ នេក្ខម្មសិតា ឧបេក្ខា។ ‘ឆត្តិំស សត្តបទា វេទិតព្ពា’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

១០៩។ “តត្រ ឥទំ និស្សាយ ឥទំ បជហថា”តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ; កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? តត្រ, ភិក្ខវេ, យានិ ឆ នេក្ខម្មសិតានិ សោមនស្សានិ តានិ និស្សាយ តានិ អាគម្ម យានិ ឆ គេហសិតានិ សោមនស្សានិ តានិ បជហថ, តានិ សមតិក្កមថ។ ឯវមេតេសំ បហានំ ហោតិ, ឯវមេតេសំ សមតិក្កមោ ហោតិ។

“តត្រ, ភិក្ខវេ, យានិ ឆ នេក្ខម្មសិតានិ ទោមនស្សានិ តានិ និស្សាយ តានិ អាគម្ម យានិ ឆ គេហសិតានិ ទោមនស្សានិ តានិ បជហថ, តានិ សមតិក្កមថ។ ឯវមេតេសំ បហានំ ហោតិ, ឯវមេតេសំ សមតិក្កមោ ហោតិ។

“តត្រ, ភិក្ខវេ, យា ឆ នេក្ខម្មសិតា ឧបេក្ខា តា និស្សាយ តា អាគម្ម យា ឆ គេហសិតា ឧបេក្ខា តា បជហថ, តា សមតិក្កមថ។ ឯវមេតាសំ បហានំ ហោតិ, ឯវមេតាសំ សមតិក្កមោ ហោតិ។

“តត្រ, ភិក្ខវេ, យានិ ឆ នេក្ខម្មសិតានិ សោមនស្សានិ តានិ និស្សាយ តានិ អាគម្ម យានិ ឆ នេក្ខម្មសិតានិ ទោមនស្សានិ តានិ បជហថ, តានិ សមតិក្កមថ។ ឯវមេតេសំ បហានំ ហោតិ, ឯវមេតេសំ សមតិក្កមោ ហោតិ។

“តត្រ, ភិក្ខវេ, យា ឆ នេក្ខម្មសិតា ឧបេក្ខា តា និស្សាយ តា អាគម្ម យានិ ឆ នេក្ខម្មសិតានិ សោមនស្សានិ តានិ បជហថ, តានិ សមតិក្កមថ។ ឯវមេតេសំ បហានំ ហោតិ, ឯវមេតេសំ សមតិក្កមោ ហោតិ។

១១០។ “អត្ថិ , ភិក្ខវេ, ឧបេក្ខា នានត្តា នានត្តសិតា, អត្ថិ ឧបេក្ខា ឯកត្តា ឯកត្តសិតា។ កតមា ច, ភិក្ខវេ, ឧបេក្ខា នានត្តា នានត្តសិតា? អត្ថិ, ភិក្ខវេ, ឧបេក្ខា រូបេសុ, អត្ថិ សទ្ទេសុ , អត្ថិ គន្ធេសុ, អត្ថិ រសេសុ, អត្ថិ ផោដ្ឋព្ពេសុ – អយំ, ភិក្ខវេ, ឧបេក្ខា នានត្តា នានត្តសិតា។ កតមា ច, ភិក្ខវេ, ឧបេក្ខា ឯកត្តា ឯកត្តសិតា? អត្ថិ, ភិក្ខវេ, ឧបេក្ខា អាកាសានញ្ចាយតននិស្សិតា, អត្ថិ វិញ្ញាណញ្ចាយតននិស្សិតា, អត្ថិ អាកិញ្ចញ្ញាយតននិស្សិតា, អត្ថិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតននិស្សិតា – អយំ, ភិក្ខវេ, ឧបេក្ខា ឯកត្តា ឯកត្តសិតា។

“តត្រ, ភិក្ខវេ, យាយំ ឧបេក្ខា ឯកត្តា ឯកត្តសិតា តំ និស្សាយ តំ អាគម្ម យាយំ ឧបេក្ខា នានត្តា នានត្តសិតា តំ បជហថ, តំ

ᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨳ᪨ ᩑᩅᨾᩮᨲᩥᩔᩣ ᨷᩉᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩥᩔᩣ ᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

“ᩋᨲᨾ᩠ᨾᨿᨲᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᨲᨾ᩠ᨾᨿᨲᩴ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᨿᩣᨿᩴ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩈᩥᨲᩣ ᨲᩴ ᨷᨩᩉᨳ, ᨲᩴ ᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨳ᪨ ᩑᩅᨾᩮᨲᩥᩔᩣ ᨷᩉᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩥᩔᩣ ᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ‘ᨲᨲᩕ ᩍᨴᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩍᨴᩴ ᨷᨩᩉᨳᩣ’ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᨿᩴ ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩍᨴᨾᩮᨲᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪁᪈᪈᪨ “‘ᨲᨿᩮᩣ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨿᨴᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᩮᩅᨲᩥ, ᨿᨴᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᩮᩅᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨣᨱᨾᨶᩩᩈᩣᩈᩥᨲᩩᨾᩁᩉᨲᩦ’ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᨷᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ; ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩮᨲᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ? ᩍᨵ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᨠᩮᩣ ᩉᩥᨲᩮᩈᩦ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᩴ ᩏᨷᩣᨴᩣᨿ – ‘ᩍᨴᩴ ᩅᩮᩣ ᩉᩥᨲᩣᨿ, ᩍᨴᩴ ᩅᩮᩣ ᩈᩩᨡᩣᨿᩣ’ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᩣᩅᨠᩣ ᨶ ᩈᩩᩔᩪᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩈᩮᩣᨲᩴ ᩒᨴᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩮᩣᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᨧ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᩈᩣᩈᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩕ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᨶ ᨧᩮᩅ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᩴ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩥ, ᩋᨶᩅᩔᩩᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩈᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨩᩣᨶᩮᩣ᪨ ᩍᨴᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᨮᨾᩴ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨿᨴᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᩮᩅᨲᩥ, ᨿᨴᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᩮᩅᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨣᨱᨾᨶᩩᩈᩣᩈᩥᨲᩩᨾᩁᩉᨲᩥ᪨

“ᨷᩩᨶ ᨧᨷᩁᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᨠᩮᩣ ᩉᩥᨲᩮᩈᩦ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᩴ ᩏᨷᩣᨴᩣᨿ – ‘ᩍᨴᩴ ᩅᩮᩣ ᩉᩥᨲᩣᨿ, ᩍᨴᩴ ᩅᩮᩣ ᩈᩩᨡᩣᨿᩣ’ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩈᩣᩅᨠᩣ ᨶ ᩈᩩᩔᩪᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩈᩮᩣᨲᩴ ᩒᨴᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩮᩣᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᨧ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᩈᩣᩈᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ; ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩈᩣᩅᨠᩣ ᩈᩩᩔᩪᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣᨲᩴ ᩒᨴᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᩅᩮᩣᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᩈᩣᩈᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩕ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᨶ ᨧᩮᩅ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᩴ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩥ; ᨶ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᩴ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᩣ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᩣ ᨧ – ᨲᨴᩩᨽᨿᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᨠᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩈᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨩᩣᨶᩮᩣ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨿᨴᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᩮᩅᨲᩥ, ᨿᨴᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᩮᩅᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨣᨱᨾᨶᩩᩈᩣᩈᩥᨲᩩᨾᩁᩉᨲᩥ᪨

“ᨷᩩᨶ ᨧᨷᩁᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᨠᩮᩣ ᩉᩥᨲᩮᩈᩦ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᩴ ᩏᨷᩣᨴᩣᨿ – ‘ᩍᨴᩴ ᩅᩮᩣ ᩉᩥᨲᩣᨿ, ᩍᨴᩴ ᩅᩮᩣ ᩈᩩᨡᩣᨿᩣ’ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᩣᩅᨠᩣ ᩈᩩᩔᩪᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣᨲᩴ ᩒᨴᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᩅᩮᩣᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᩈᩣᩈᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩕ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᨧᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᨬ᩠ᨧ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩥ, ᩋᨶᩅᩔᩩᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩈᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨩᩣᨶᩮᩣ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᨲᩥᨿᩴ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨿᨴᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᩮᩅᨲᩥ, ᨿᨴᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᩮᩅᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨣᨱᨾᨶᩩᩈᩣᩈᩥᨲᩩᨾᩁᩉᨲᩥ᪨ ‘ᨲᨿᩮᩣ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨿᨴᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᩮᩅᨲᩥ, ᨿᨴᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᩮᩅᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨣᨱᨾᨶᩩᩈᩣᩈᩥᨲᩩᨾᩁᩉᨲᩦ’ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᨿᩴ ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩍᨴᨾᩮᨲᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪁᪈᪉᪨ “‘ᩈᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨿᩮᩣᨣ᩠ᨣᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᨴᨾ᩠ᨾᩈᩣᩁᨳᩦ’ᨲᩥ – ᩍᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᨷᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩮᨲᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ? ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨴᨾᨠᩮᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨴᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᩣᩁᩥᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴᨿᩮᩅ ᨴᩥᩈᩴ ᨵᩣᩅᨲᩥ – ᨷᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᩴ ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᩅᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᩅᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᩅᩣ᪨ ᩋᩔᨴᨾᨠᩮᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩔᨴᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᩣᩁᩥᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴᨿᩮᩅ ᨴᩥᩈᩴ ᨵᩣᩅᨲᩥ – ᨷᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᩴ ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᩅᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᩅᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᩅᩣ᪨ ᨣᩮᩣᨴᨾᨠᩮᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨣᩮᩣᨴᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᩣᩁᩥᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴᨿᩮᩅ ᨴᩥᩈᩴ ᨵᩣᩅᨲᩥ – ᨷᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᩴ ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᩅᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᩅᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᩅᩣ᪨ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᨶ ᩉᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩁᩉᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨷᩩᩁᩥᩈᨴᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᩣᩁᩥᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨴᩥᩈᩣ ᩅᩥᨵᩣᩅᨲᩥ᪨ ᩁᩪᨷᩦ ᩁᩪᨷᩣᨶᩥ ᨷᩔᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᩑᨠᩣ ᨴᩥᩈᩣ; ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩁᩪᨷᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᩁᩪᨷᩣᨶᩥ ᨷᩔᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣ ᨴᩥᩈᩣ; ᩈᩩᨽᨶ᩠ᨲᩮᩅ ᩋᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ

ហោតិ – អយំ តតិយា ទិសា; សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា ‘អនន្តោ អាកាសោ’តិ អាកាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – អយំ ចតុត្ថី ទិសា; សព្វសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម ‘អនន្តំ វិញ្ញាណ’ន្តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – អយំ បញ្ចមី ទិសា; សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម ‘នត្ថិ កិញ្ចី’តិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – អយំ ឆដ្ឋី ទិសា; សព្វសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – អយំ សត្តមី ទិសា; សព្វសោ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – អយំ អដ្ឋមី ទិសា។ តថាគតេន, ភិក្ខវេ, អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន បុរិសទម្មោ សារិតោ ឥមា អដ្ឋ ទិសា វិធាវតិ។ ‘សោ វុច្ចតិ យោគ្គាចរិយានំ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថី’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ”ន្តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

សឡាយតនវិភង្គសុត្តំ និដ្ឋិតំ សត្តមំ។

៨។ ឧទ្ទេសវិភង្គសុត្តំ

៣១៣។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច – “ឧទ្ទេសវិភង្គំ វោ, ភិក្ខវេ, ទេសេស្សាមិ។ តំ សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“តថា តថា, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឧបបរិក្ខេយ្យ យថា យថា [យថា យថាស្ស (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ឧបបរិក្ខតោ ពហិទ្ធា ចស្ស វិញ្ញាណំ អវិក្ខិត្តំ អវិសដំ, អជ្ឈត្តំ អសណ្ឋិតំ អនុបាទាយ ន បរិតស្សេយ្យ។ ពហិទ្ធា, ភិក្ខវេ, វិញ្ញាណេ អវិក្ខិត្តេ អវិសដេ សតិ អជ្ឈត្តំ អសណ្ឋិតេ អនុបាទាយ អបរិតស្សតោ អាយតិំ ជាតិជរាមរណទុក្ខសមុទយសម្ភវោ ន ហោតី”តិ។ ឥទមវោច ភគវា។ ឥទំ វត្វាន សុគតោ ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បាវិសិ។

៣១៤។ អថ ខោ តេសំ ភិក្ខូនំ, អចិរបក្កន្តស្ស ភគវតោ, ឯតទហោសិ – “ឥទំ ខោ នោ, អាវុសោ, ភគវា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ – ‘តថា តថា, ភិក្ខវេ , ភិក្ខុ ឧបបរិក្ខេយ្យ យថា យថា ឧបបរិក្ខតោ ពហិទ្ធា ចស្ស វិញ្ញាណំ អវិក្ខិត្តំ អវិសដំ, អជ្ឈត្តំ អសណ្ឋិតំ អនុបាទាយ ន បរិតស្សេយ្យ។ ពហិទ្ធា , ភិក្ខវេ, វិញ្ញាណេ អវិក្ខិត្តេ អវិសដេ សតិ អជ្ឈត្តំ អសណ្ឋិតេ អនុបាទាយ អបរិតស្សតោ អាយតិំ ជាតិជរាមរណទុក្ខសមុទយសម្ភវោ ន ហោតី’តិ។ កោ នុ ខោ ឥមស្ស ភគវតា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជេយ្យា”តិ? អថ ខោ តេសំ ភិក្ខូនំ ឯតទហោសិ – “អយំ ខោ អាយស្មា មហាកច្ចានោ សត្ថុ ចេវ សំវណ្ណិតោ សម្ភាវិតោ ច វិញ្ញូនំ សព្រហ្មចារីនំ; បហោតិ ចាយស្មា មហាកច្ចានោ ឥមស្ស ភគវតា

ᩈᩘᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᩔ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩔ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲᩩᩴ᪨ ᨿᩴᨶᩪᨶ ᨾᨿᩴ ᨿᩮᨶᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶᩮᩣ ᨲᩮᨶᩩᨷᩈᩘᨠᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾ; ᩏᨷᩈᩘᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶᩴ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨭᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨿᩮᨶᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶᩮᩣ ᨲᩮᨶᩩᨷᩈᩘᨠᨾᩥᩴᩈᩩ; ᩏᨷᩈᩘᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩣ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨴᨶᩦᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᩣᩁᨱᩦᨿᩴ ᩅᩦᨲᩥᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨡᩮᩣ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧᩩᩴ –

“ᩍᨴᩴ ᨡᩮᩣ ᨶᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶ, ᨽᨣᩅᩤ ᩈᩘᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᩈᨶᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ – ‘ᨲᨳᩣ ᨲᨳᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩏᨷᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ ᨿᨳᩣ ᨿᨳᩣ ᩏᨷᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨧᩔ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩅᩥᩈᨭᩴ, ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩈᨱ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩤᨿ ᨶ ᨷᩁᩥᨲᩔᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩅᩥᩈᨭᩮ ᩈᨲᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩈᨱ᩠ᨮᩥᨲᩮ ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩤᨿ ᩋᨷᩁᩥᨲᩔᨲᩮᩣ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᨩᩣᨲᩥᨩᩁᩣᨾᩁᨱᨴᩩᨠ᩠ᨡᩈᨾᩩᨴᨿᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨶᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ, ᩋᨧᩥᩁᨷᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ, ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – ‘ᩍᨴᩴ ᨡᩮᩣ ᨶᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨽᨣᩅᩤ ᩈᩘᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᩈᨶᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ – ᨲᨳᩣ ᨲᨳᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩏᨷᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ, ᨿᨳᩣ ᨿᨳᩣ ᩏᨷᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨧᩔ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩅᩥᩈᨭᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩈᨱ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩤᨿ ᨶ ᨷᩁᩥᨲᩔᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩅᩥᩈᨭᩮ ᩈᨲᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩈᨱ᩠ᨮᩥᨲᩮ ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩤᨿ ᩋᨷᩁᩥᨲᩔᨲᩮᩣ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᨩᩣᨲᩥᨩᩁᩣᨾᩁᨱᨴᩩᨠ᩠ᨡᩈᨾᩩᨴᨿᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩍᨾᩔ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩈᩘᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᩔ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩔ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨽᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᩈᩴ ᨶᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – ‘ᩋᨿᩴ ᨡᩮᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨧᩮᩅ ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩅᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪᨶᩴ ᩈᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦᨶᩴ᪨ ᨷᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶᩮᩣ ᩍᨾᩔ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩈᩘᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᩔ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩔ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲᩩᩴ᪨ ᨿᩴᨶᩪᨶ ᨾᨿᩴ ᨿᩮᨶᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶᩮᩣ ᨲᩮᨶᩩᨷᩈᩘᨠᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾ; ᩏᨷᩈᩘᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶᩴ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨭᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩣ’ᨲᩥ – ᩅᩥᨽᨩᨲᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

᪓᪑᪕᪨ “‘ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ ᩈᩣᩁᨣᩅᩮᩈᩦ ᩈᩣᩁᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩴ ᨧᩁᨾᩣᨶᩮᩣ ᨾᩉᨲᩮᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩮᩣ ᩈᩣᩁᩅᨲᩮᩣ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾᩮᩅ ᨾᩪᩃᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᩈᩣᨡᩣᨷᩃᩣᩈᩮ ᩈᩣᩁᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿ, ᩑᩅᩴᩈᨾ᩠ᨷᨴᨾᩥᨴᩴ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩁᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩦᨽᩪᨲᩮ ᨲᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨲᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨭᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᨳ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨽᨣᩅᩤ ᨩᩣᨶᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨷᩔᩴ ᨷᩔᨲᩥ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨽᩪᨲᩮᩣ ᨬᩣᨱᨽᩪᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨽᩪᨲᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨽᩪᨲᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᨶᩥᨶ᩠ᨶᩮᨲᩣ ᩋᨾᨲᩔ ᨴᩣᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩣᨾᩦ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨧᩮᩅ ᨷᨶᩮᨲᩔ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨿᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴᨿᩮᩅ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨭᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳ; ᨿᨳᩣ ᩅᩮᩣ ᨽᨣᩅᩤ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨲᨳᩣ ᨶᩴ ᨵᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳᩣ’”ᨲᩥ᪨ ‘ᩋᨴ᩠ᨵᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶ, ᨽᨣᩅᩤ ᨩᩣᨶᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨷᩔᩴ ᨷᩔᨲᩥ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨽᩪᨲᩮᩣ ᨬᩣᨱᨽᩪᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨽᩪᨲᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨽᩪᨲᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᨶᩥᨶ᩠ᨶᩮᨲᩣ ᩋᨾᨲᩔ ᨴᩣᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩣᨾᩦ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨧᩮᩅ ᨷᨶᩮᨲᩔ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨿᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴᨿᩮᩅ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨭᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾ; ᨿᨳᩣ ᨶᩮᩣ ᨽᨣᩅᩤ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨲᨳᩣ ᨶᩴ ᨵᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾ᪨ ᩋᨷᩥ ᨧᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨧᩮᩅ ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩅᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪᨶᩴ ᩈᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦᨶᩴ᪨ ᨷᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶᩮᩣ ᩍᨾᩔ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩈᩘᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᩔ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩔ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲᩩᩴ᪨ ᩅᩥᨽᨩᨲᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩤᨶᩮᩣ ᩋᨣᩁᩩᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ’ᨲᩥ᪨ ‘ᨲᩮᨶ ᩉᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩈᩩᨱᩣᨳ, ᩈᩣᨵᩩᨠᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨳ; ᨽᩣᩈᩥᩔᩣᨾᩦ’ᨲᩥ᪨ ‘ᩑᩅᨾᩣᩅᩩᩈᩮᩣ’ᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ

អាឃប្ទូតោ យហាពក្ខាតស្ស បក្ខេស្សាស៊ុ៍ អាឃប្ទូា យហាពក្ខាតោ ឲតងខេចាឆ –

‘ឃំ ខលា ខតា, អាចុខសា, កពចា សំលិខេត្តត ដ្ឋខេដ្ឋសំ ដ្ឋើសិត្វា ចិត្វាខេទត អត្តំ អចិកឌិត្វា ដ្ឋែាឃាសតា ចិហាទំ បចិខេដ្ឋា – ពឆា ពឆា, ភិក្លុខេច, ភិក្លុដ្ឋបបទិខេក្លឃ្យ, ឃឆា ឃឆា ដ្ឋបបទិក្លុខេពា ឆាហិន្ទ្លា ធស្ស ចិន្តាណាំ អចិក្លិត្តំ អចិសវដំ អឌ្ឍាត្តំ អសល្ហិពំ អត្យុបិតាឃ ត បទិពខេស្សឃ្យ, ឆាហិន្ទ្លា, ភិក្លុខេច, ចិន្តាណាខេលា អចិក្លិខេត្ត អចិសវខេដ សតិ អឌ្ឍាត្តំ អសល្ហិខេព អត្យុបិតាឃ អបទិពស្សខេពា អាឃពិំ ឌាពិឌខាយខលាទ្ទក្ខុសយុទឃសយ្ពុខេចា ត ខេហាតីី’តិ៍ ឆ្ពុយស្ស ខលា អហំ, អាចុខសា, កពចតា សំលិខេត្តត ដ្ឋខេដ្ឋសស្ស ដ្ឋើន្តស្ស ចិត្វាខេទត អត្តំ អចិកត្តស្ស ឲចំ ចិត្វាខេទត អត្តំ អាឌាតាយិ៍

ឲ្យ១៩៍ “ពតឆ្នាចុខសា, ឆាហិន្ទ្លា ចិន្តាណាំ ចិក្លិត្តំ ចិសវដក្តិ ចុក្ខតិ? ឆ្ពុឆាចុខសា, ភិក្លុខេតា ធក្លុតា ទ្វូបំ ឌិស្វា ទ្វូបតិយិត្តាត្យុសាទិ ចិន្តាណាំ ខេហាតិ ទ្វូបតិយិត្តស្សាឝពឆិពំ [...ពឆិពំ (សីី៍ បីី៍)] ទ្វូបតិយិត្តស្សាឝចិតិឆាត្ថិ [...ចិតិឆាត្ថិ (សីី៍ បីី៍)] ទ្វូបតិយិត្តស្សាឝសំខេឃាឌតសំឃុត្តំ ឆាហិន្ទ្លា ចិន្តាណាំ ចិក្លិត្តំ ចិសវដក្តិ ចុក្ខតិ៍ ខេសាខេពត សទ្ទំ សុត្វា...ខេប... ឃាខេតត ពន្ធំ ឃាឃិត្វា... ឌិច្ឆាយ ខេសំ សាឃិត្វា... ពាខេឃត ខេចាដ្ឋព្វំ ចុសិត្វា... យតសា ឆម្មំ ចិន្តាឃ ឆម្មតិយិត្តាត្យុសាទិី ចិន្តាណាំ ខេហាតិ; ឆម្មតិយិត្តស្សាឝពឆិពំ ឆម្មតិយិត្តស្សាឝចិតិឆាត្ថិ ឆម្មតិយិត្តស្សាឝសំខេឃាឌតសំឃុត្តំ ឆាហិន្ទ្លា ចិន្តាណាំ ចិក្លិត្តំ ចិសវដក្តិ ចុក្ខតិ៍ ឲចំ ខលា អាចុខសា, ឆាហិន្ទ្លា ចិន្តាណាំ ចិក្លិត្តំ ចិសវដក្តិ ចុក្ខតិ៍

ឲ្យ១លិ៍ “ពតឆ្នាចុខសា, ឆាហិន្ទ្លា ចិន្តាណាំ អចិក្លិត្តំ អចិសវដក្តិ ចុក្ខតិ ? ឆ្ពុឆាចុខសា, ភិក្លុខេតា ធក្លុតា ទ្វូបំ ឌិស្វា ត ទ្វូបតិយិត្តាត្យុសាទិ ចិន្តាណាំ ខេហាតិ ទ្វូបតិយិត្តស្សាឝពឆិពំ ត ទ្វូបតិយិត្តស្សាឝចិតិឆាត្ថិ ត ទ្វូបតិយិត្តស្សាឝសំខេឃាឌតសំឃុត្តំ ឆាហិន្ទ្លា ចិន្តាណាំ អចិក្លិត្តំ អចិសវដក្តិ ចុក្ខតិ ៍ ខេសាខេពត សទ្ទំ សុត្វា...ខេប... ឃាខេតត ពន្ធំ ឃាឃិត្វា... ឌិច្ឆាយ ខេសំ សាឃិត្វា... ពាខេឃត ខេចាដ្ឋព្វំ ចុសិត្វា... យតសា ឆម្មំ ចិន្តាឃ ត ឆម្មតិយិត្តាត្យុសាទិី ចិន្តាណាំ ខេហាតិ ត ឆម្មតិយិត្តស្សាឝពឆិពំ ត ឆម្មតិយិត្តស្សាឝចិតិឆាត្ថិ ត ឆម្មតិយិត្តស្សាឝសំខេឃាឌតសំឃុត្តំ ឆាហិន្ទ្លា ចិន្តាណាំ អចិក្លិត្តំ អចិសវដក្តិ ចុក្ខតិ៍ ឲចំ ខលា, អាចុខសា, ឆាហិន្ទ្លា ចិន្តាណាំ អចិក្លិត្តំ អចិសវដក្តិ ចុក្ខតិ៍

ឲ្យ១ប័៍ “ពតឆ្នាចុខសា, អឌ្ឍាត្តំ [អឌ្ឍាត្តំ ចិត្តំ (សីី៍ ស្យា៍ ពំ៍ បីី៍)] សល្ហិពក្តិ ចុក្ខតិ? ឆ្ពុឆាចុខសា, ភិក្លុ ចិចិខេច្ចច ពាខេយហិ ចិចិច្ច អក្យុសខេលហិ ឆខេម្មហិ សចិពក្កំ សចិធារំ ចិខេចពឌំ បីតិសុខំ បឆមំ ឈាតំ ដ្ឋបសម្បឌ្ឈ ចិហខេតិ៍ ពស្ស ចិខេចពឌបីតិសុខាត្យុសាទិ ចិន្តាណាំ ខេហាតិ ចិខេចពឌបីតិសុខស្សាឝពឆិពំ ចិខេចពឌបីតិសុខស្សាឝចិតិឆាត្ថិ ចិខេចពឌបីតិសុខស្សាឝសំខេឃាឌតសំឃុត្តំ អឌ្ឍាត្តំ ចិត្តំ សល្ហិពក្តិ ចុក្ខតិ៍

“បុត ធបទំ, អាចុខសា, ភិក្លុ ចិពក្កចិធារាតំ ច្វូបសយា អឌ្ឍាត្តំ សម្បសាឝតំ ខេធពខេសា ឲខេពាឌិភាចំ អចិពក្កំ អចិធារំ សយាឆិឌំ បីតិសុខំ ទ្វុតិឃំ ឈាតំ ដ្ឋបសម្បឌ្ឈ ចិហខេតិ៍ ពស្ស សយាឆិឌបីតិសុខាត្យុសាទិ ចិន្តាណាំ ខេហាតិ សយាឆិឌបីតិសុខស្សាឝពឆិពំ សយាឆិឌបីតិសុខស្សាឝចិតិឆាត្ថិ សយាឆិឌបីតិសុខស្សាឝសំខេឃាឌតសំឃុត្តំ អឌ្ឍាត្តំ ចិត្តំ សល្ហិពក្តិ ចុក្ខតិ៍

“បុត ធបទំ, អាចុខសា, ភិក្លុ បីតិឃា ធ ចិរាពា ដ្ឋខេបក្ខខេពា ធ ចិហខេតិ សខេពា ធ សម្បឌាខេតា សុខញ្ច ពាខេឃត បដិសំខេចខេឝតិ, ឃំ ពំ

ອຣິຍາ ອາຈິກ຺ຂນ຺ຕິ – ‘ອຸເປກ຺ຂໂກ ສຕິມາ ສຸຂວິຫາຣີ’ຕິ ຕຕິຍໍ ຌານໍ ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊ ວິຫຣຕິ. ຕສ຺ສ ອຸເປກ຺ຂານຸສາຣີ ວິຍ຺ຍາຓໍ ໂຫຕິ ອຸເປກ຺ຂາສຸຂສ຺ສາທຄຘິຕໍ ອຸເປກ຺ຂາສຸຂສ຺ສາທວິນິພທ຺ຘໍ ອຸເປກ຺ຂາສຸຂສ຺ສາທສໍໂຍຊນສໍຍຸຕ຺ຕໍ ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ສຓ຺ຐິຕນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ.

“ປຸນ ຈປໍ, ອາວຸໂສ, ຠິກ຺ຂຸ ສຸຂສ຺ສ ຈ ປຫານາ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ຈ ປຫານາ ປຸພ຺ເພວ ໂສມນສ຺ສໂທມນສ຺ສານໍ ອຕ຺ຖງ຺ຄມາ ອທຸກ຺ຂມສຸຂໍ ອຸເປກ຺ຂາສຕິປາຣິສຸທ຺ຘິໍ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຌານໍ ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊ ວິຫຣຕິ. ຕສ຺ສ ອທຸກ຺ຂມສຸຂານຸສາຣີ ວິຍ຺ຍາຓໍ ໂຫຕິ ອທຸກ຺ຂມສຸຂສ຺ສາທຄຘິຕໍ ອທຸກ຺ຂມສຸຂສ຺ສາທວິນິພທ຺ຘໍ ອທຸກ຺ຂມສຸຂສ຺ສາທສໍໂຍຊນສໍຍຸຕ຺ຕໍ ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ສຓ຺ຐິຕນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ເອວໍ ໂຂ, ອາວຸໂສ, ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ [ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)] ສຓ຺ຐິຕນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ.

໑໑໙. “ກຖຍ຺ຈາວຸໂສ , ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ [ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)] ອສຓ຺ຐິຕນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ? ອິຘາວຸໂສ, ຠິກ຺ຂຸ ວິວິຈ຺ເຈວ ກາເມຫິ ວິວິຈ຺ຈ ອກຸສເລຫິ ຘມ຺ເມຫິ...ເປ... ປຐມໍ ຌານໍ ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊ ວິຫຣຕິ. ຕສ຺ສ ນ ວິເວກຊປີຕິສຸຂານຸສາຣີ ວິຍ຺ຍາຓໍ ໂຫຕິ ນ ວິເວກຊປີຕິສຸຂສ຺ສາທຄຘິຕໍ ນ ວິເວກຊປີຕິສຸຂສ຺ສາທວິນິພທ຺ຘໍ ນ ວິເວກຊປີຕິສຸຂສ຺ສາທສໍໂຍຊນສໍຍຸຕ຺ຕໍ ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ອສຓ຺ຐິຕນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ.

“ປຸນ ຈປໍ, ອາວຸໂສ, ຠິກ຺ຂຸ ວິຕກ຺ກວິຈາຣານໍ ວູປສມາ...ເປ... ທຸຕິຍໍ ຌານໍ ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊ ວິຫຣຕິ. ຕສ຺ສ ນ ສມາຘິຊປີຕິສຸຂານຸສາຣີ ວິຍ຺ຍາຓໍ ໂຫຕິ ນ ສມາຘິຊປີຕິສຸຂສ຺ສາທຄຘິຕໍ ນ ສມາຘິຊປີຕິສຸຂສ຺ສາທວິນິພທ຺ຘໍ ນ ສມາຘິຊປີຕິສຸຂສ຺ສາທສໍໂຍຊນສໍຍຸຕ຺ຕໍ ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ອສຓ຺ຐິຕນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ.

“ປຸນ ຈປໍ, ອາວຸໂສ, ຠິກ຺ຂຸ ປີຕິຍາ ຈ ວິຣາຄາ...ເປ... ຕຕິຍໍ ຌານໍ ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊ ວິຫຣຕິ. ຕສ຺ສ ນ ອຸເປກ຺ຂານຸສາຣີ ວິຍ຺ຍາຓໍ ໂຫຕິ ນ ອຸເປກ຺ຂາສຸຂສ຺ສາທຄຘິຕໍ ນ ອຸເປກ຺ຂາສຸຂສ຺ສາທວິນິພທ຺ຘໍ ນ ອຸເປກ຺ຂາສຸຂສ຺ສາທສໍໂຍຊນສໍຍຸຕ຺ຕໍ ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ອສຓ຺ຐິຕນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ.

“ປຸນ ຈປໍ, ອາວຸໂສ, ຠິກ຺ຂຸ ສຸຂສ຺ສ ຈ ປຫານາ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ຈ ປຫານາ ປຸພ຺ເພວ ໂສມນສ຺ສໂທມນສ຺ສານໍ ອຕ຺ຖງ຺ຄມາ ອທຸກ຺ຂມສຸຂໍ ອຸເປກ຺ຂາສຕິປາຣິສຸທ຺ຘິໍ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຌານໍ ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊ ວິຫຣຕິ. ຕສ຺ສ ນ ອທຸກ຺ຂມສຸຂານຸສາຣີ ວິຍ຺ຍາຓໍ ໂຫຕິ ນ ອທຸກ຺ຂມສຸຂສ຺ສາທຄຘິຕໍ ນ ອທຸກ຺ຂມສຸຂສ຺ສາທວິນິພທ຺ຘໍ ນ ອທຸກ຺ຂມສຸຂສ຺ສາທສໍໂຍຊນສໍຍຸຕ຺ຕໍ ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ອສຓ຺ຐິຕນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ເອວໍ ໂຂ, ອາວຸໂສ, ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ [ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ. ປີ.)] ອສຓ຺ຐິຕນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ.

໑໒໐. “ກຖຍ຺ຈາວຸໂສ, ອນຸປາທາ ປຣິຕສ຺ສນາ ໂຫຕິ? ອິຘາວຸໂສ, ອສ຺ສຸຕວາ ປຸຖຸຊ຺ຊໂນ ອຣິຍານໍ ອທສ຺ສາວີ ອຣິຍຘມ຺ມສ຺ສ ອໂກວິໂທ ອຣິຍຘມ຺ເມ ອວິນີໂຕ ສປ຺ປຸຣິສານໍ ອທສ຺ສາວີ ສປ຺ປຸຣິສຘມ຺ມສ຺ສ ອໂກວິໂທ ສປ຺ປຸຣິສຘມ຺ເມ ອວິນີໂຕ ຣູປໍ ອຕ຺ຕໂຕ ສມນຸປສ຺ສຕິ ຣູປວນ຺ຕໍ ວາ ອຕ຺ຕານໍ ອຕ຺ຕນິ ວາ ຣູປໍ ຣູປສ຺ມິໍ ວາ ອຕ຺ຕານໍ. ຕສ຺ສ ຕໍ ຣູປໍ ວິປຣິຓມຕິ, ອຍ຺ຍຖາ ໂຫຕິ. ຕສ຺ສ ຣູປວິປຣິຓາມຍ຺ຍຖາຠາວາ ຣູປວິປຣິຓາມານຸປຣິວຕ຺ຕິ ວິຍ຺ຍາຓໍ ໂຫຕິ. ຕສ຺ສ ຣູປວິປຣິຓາມານຸປຣິວຕ຺ຕຊາ ປຣິຕສ຺ສນາ ຘມ຺ມສມຸປ຺ປາທາ ຈິຕ຺ຕໍ ປຣິຍາທາຍ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕິ. ເຈຕໂສ ປຣິຍາທານາ ອຸຕ຺ຕາສວາ ຈ ໂຫຕິ ວິຄາຕວາ ຈ ອເປກ຺ຂວາ ຈ ອນຸປາທາຍ ຈ ປຣິຕສ຺ສຕິ. ເວທນໍ ...ເປ... ສຍ຺ຍໍ... ສງ຺ຂາເຣ...

វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មិំ វា អត្តានំ។ តស្ស តំ វិញ្ញាណំ វិបរិណមតិ, អញ្ញថា ហោតិ។ តស្ស វិញ្ញាណវិបរិណាមញ្ញថាភាវា វិញ្ញាណវិបរិណាមានុបរិវត្តិ វិញ្ញាណំ ហោតិ។ តស្ស វិញ្ញាណវិបរិណាមានុបរិវត្តជា បរិតស្សនា ធម្មសមុប្បាទា ចិត្តំ បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តិ។ ចេតសោ បរិយាទានា ឧត្តាសវា ច ហោតិ វិឃាតវា ច អបេក្ខវា ច អនុបាទាយ ច បរិតស្សតិ។ ឯវំ ខោ, អាវុសោ, អនុបាទា បរិតស្សនា ហោតិ។

១១០។ “កថញ្ចាវុសោ, អនុបាទា អបរិតស្សនា ហោតិ? ឥធាវុសោ, សុតវា អរិយសាវកោ អរិយានំ ទស្សាវី អរិយធម្មស្ស កោវិទោ អរិយធម្មេ សុវិនីតោ សប្បុរិសានំ ទស្សាវី សប្បុរិសធម្មស្ស កោវិទោ សប្បុរិសធម្មេ សុវិនីតោ ន រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន រូបវន្តំ វា អត្តានំ ន អត្តនិ វា រូបំ ន រូបស្មិំ វា អត្តានំ។ តស្ស តំ រូបំ វិបរិណមតិ, អញ្ញថា ហោតិ។ តស្ស រូបវិបរិណាមញ្ញថាភាវា ន ច រូបវិបរិណាមានុបរិវត្តិ វិញ្ញាណំ ហោតិ។ តស្ស ន រូបវិបរិណាមានុបរិវត្តជា បរិតស្សនា ធម្មសមុប្បាទា ចិត្តំ បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តិ។ ចេតសោ បរិយាទានា ន ចេវុត្តាសវា [ន ច ឧត្តាសវា (សី។)] ហោតិ ន ច វិឃាតវា ន ច អបេក្ខវា អនុបាទាយ ច ន បរិតស្សតិ។ ន វេទនំ… ន សញ្ញំ… ន សង្ខារេ… ន វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ ន អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ ន វិញ្ញាណស្មិំ វា អត្តានំ។ តស្ស តំ វិញ្ញាណំ វិបរិណមតិ, អញ្ញថា ហោតិ។ តស្ស វិញ្ញាណវិបរិណាមញ្ញថាភាវា ន ច វិញ្ញាណវិបរិណាមានុបរិវត្តិ វិញ្ញាណំ ហោតិ។ តស្ស ន វិញ្ញាណវិបរិណាមានុបរិវត្តជា បរិតស្សនា ធម្មសមុប្បាទា ចិត្តំ បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តិ។ ចេតសោ បរិយាទានា ន ចេវុត្តាសវា ហោតិ ន ច វិឃាតវា ន ច អបេក្ខវា, អនុបាទាយ ច ន បរិតស្សតិ។ ឯវំ ខោ, អាវុសោ, អនុបាទា អបរិតស្សនា ហោតិ។

“យំ ខោ នោ, អាវុសោ, ភគវា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ – ‘តថា តថា, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឧបបរិក្ខេយ្យ យថា យថា ឧបបរិក្ខតោ ពហិទ្ធា ចស្ស វិញ្ញាណំ អវិក្ខិត្តំ អវិសដំ, អជ្ឈត្តំ អសណ្ឋិតំ អនុបាទាយ ន បរិតស្សេយ្យ។ ពហិទ្ធា, ភិក្ខវេ, វិញ្ញាណេ អវិក្ខិត្តេ អវិសដេ សតិ អជ្ឈត្តំ អសណ្ឋិតេ អនុបាទាយ អបរិតស្សតោ អាយតិំ ជាតិជរាមរណទុក្ខសមុទយសម្ភវោ ន ហោតី’តិ។ ឥមស្ស ខោ អហំ, អាវុសោ, ភគវតា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាមិ។ អាកង្ខមានា ច បន តុម្ហេ អាយស្មន្តោ ភគវន្តំយេវ ឧបសង្កមិត្វា ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាថ; យថា នោ ភគវា ព្យាករោតិ តថា នំ ធារេយ្យាថា”តិ។

១១១។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ មហាកច្ចានស្ស ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ –

“យំ ខោ នោ, ភន្តេ, ភគវា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ – ‘តថា តថា, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឧបបរិក្ខេយ្យ យថា យថា ឧបបរិក្ខតោ ពហិទ្ធា ចស្ស វិញ្ញាណំ អវិក្ខិត្តំ អវិសដំ, អជ្ឈត្តំ អសណ្ឋិតំ អនុបាទាយ ន បរិតស្សេយ្យ។ ពហិទ្ធា, ភិក្ខវេ, វិញ្ញាណេ អវិក្ខិត្តេ អវិសដេ សតិ អជ្ឈត្តំ អសណ្ឋិតេ អនុបាទាយ អបរិតស្សតោ អាយតិំ

ជាតិជរាមរណទុក្ខសមុទយសម្ភវោ ន ហោតី’’តិ។

“តេសំ នោ, ភន្តេ, អម្ហាកំ, អចិរបក្កន្តស្ស ភគវតោ, ឯតទហោសិ – ‘ឥទំ ខោ នោ, អាវុសោ, ភគវា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ – តថា តថា, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឧបបរិក្ខេយ្យ, យថា យថា ឧបបរិក្ខតោ ពហិទ្ធា ចស្ស វិញ្ញាណំ អវិក្ខិត្តំ អវិសដំ, អជ្ឈត្តំ អសណ្ឋិតំ អនុបាទាយ ន បរិតស្សេយ្យ។ ពហិទ្ធា, ភិក្ខវេ, វិញ្ញាណេ អវិក្ខិត្តេ អវិសដេ សតិ អជ្ឈត្តំ អសណ្ឋិតេ អនុបាទាយ អបរិតស្សតោ អាយតិំ ជាតិជរាមរណទុក្ខសមុទយសម្ភវោ ន ហោតីតិ។ កោ នុ ខោ ឥមស្ស ភគវតា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជេយ្យា’តិ? តេសំ នោ, ភន្តេ, អម្ហាកំ ឯតទហោសិ – ‘អយំ ខោ អាយស្មា មហាកច្ចានោ សត្ថុ ចេវ សំវណ្ណិតោ សម្ភាវិតោ ច វិញ្ញូនំ សព្រហ្មចារីនំ។ បហោតិ ចាយស្មា មហាកច្ចានោ ឥមស្ស ភគវតា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជិតុំ។ យំនូន មយំ យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុបសង្កមេយ្យាម; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាមា’តិ។

“អថ ខោ មយំ, ភន្តេ, យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុបសង្កមិម្ហ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆិម្ហា។ តេសំ នោ, ភន្តេ, អាយស្មតា មហាកច្ចានេន ឥមេហិ អាការេហិ ឥមេហិ បទេហិ ឥមេហិ ព្យញ្ជនេហិ អត្ថោ វិភត្តោ”តិ។

“បណ្ឌិតោ, ភិក្ខវេ, មហាកច្ចានោ; មហាបញ្ញោ, ភិក្ខវេ, មហាកច្ចានោ។ មំ ចេបិ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាថ, អហម្បិ ឯវមេវំ ព្យាករេយ្យំ យថា តំ មហាកច្ចានេន ព្យាកតំ។ ឯសោ ចេវេតស្ស [ឯសោ ចេតស្ស (សី។ បី។), ឯសោ ចេវ តស្ស (ស្យា។ កំ។), ឯសោយេវ តស្ស (ក។)] អត្ថោ។ ឯវញ្ច នំ ធារេថា”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

ឧទ្ទេសវិភង្គសុត្តំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

៩។ អរណវិភង្គសុត្តំ

១១១។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច – “អរណវិភង្គំ វោ, ភិក្ខវេ, ទេសេស្សាមិ, តំ សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“ន កាមសុខមនុយុញ្ជេយ្យ ហីនំ គម្មំ បោថុជ្ជនិកំ អនរិយំ អនត្ថសំហិតំ, ន ច អត្តកិលមថានុយោគមនុយុញ្ជេយ្យ ទុក្ខំ អនរិយំ

អតព្វនំហិតំ។ ឲ្រេត េលា, កិក្លូេច [ឲ្រេត េលា (សី។), ឲ្រេត េត (ស្យា។ កំ។ បី។)], ក្ខេកា អេត្ត អនុបកម្ម យន្សិយា បដិបគា តឆាកេតត អភិនព្វុត្តា, ចក្កុកេលី ខាលោកេលី ក្ខុបនយាឃ អភិញ្ញាឃ នេម្ពាឆាឃ តិព្ពានាឃ និចត្តតី។ ក្ខុស្សាគតព្វា ឌញ្ញា, អបនាគតព្វា ឌញ្ញា; ក្ខុស្សាគតព្វា ខាតព្វា អបនាគតព្វា ខាតព្វា េតទុស្សាេគយ្យ, ត អបនាេគយ្យ [តាបនាេគយ្យ (សី។)], ឆយ្យុេយច េគេនយ្យ។ ឝុលចិតិច្ឆយំ ឌញ្ញា; ឝុលចិតិច្ឆយំ ខាតព្វា អជ្ឈត្តំ ឝុលយតុឃុេញ្ញយ្យ។ ឧេហាចាឆំ ត ភាេនយ្យ, នយុលា ត លីលំ [តាតិលីលំ (ស្យា។ កំ។ ក។)] កេលា។ អតរេយាតោច ភាេនយ្យ, េតា តរេយាេតា។ ឌតបគតិទុត្តិ តាកិតិេចេនយ្យ, នយញ្ញា តាតិឆាេចយ្យាតិ – អឃយុេទ្ធេនា អេលាចិកភ្ជុស្ស។

១១៣។ "'ត កាយឝុលយតុឃុេញ្ញយ្យ ហឹតំ កម្មំ េបវិទុជ្ជតិកំ អតទិឃំ អតព្វនំហិតំ, ត ច អត្តកិលយឆាតុេយាកយតុឃុេញ្ញយ្យ ទុក្ខំ អតទិឃំ អតព្វនំហិតំ'ត្តិ – ត្វតិ េលា បេតតំ ទុត្តំ; កិេញ្ចតំ បដិច្ច ទុត្តំ? េឃា កាយបដិនត្តិឝុលិេតា េនាយតស្សាតុេឃាេកា ហឹេតា កេម្មា េបវិទុជ្ជតិេកា អតទិេឃា អតព្វនំហិេតា, នទុេក្ខា ឲេនា ឆេម្មា និសាបឈាេតា និសាបិឃាេនា នបទិញ្ញអាេហា; មិច្ឆាបដិបគា។ េឃា កាយបដិនត្តិឝុលិេតា េនាយតស្សាតុេឃាកំ អតតុេឃាេកា ហឹតំ កម្មំ េបវិទុជ្ជតិកំ អតទិឃំ អតព្វនំហិតំ, អទុេក្ខា ឲេនា ឆេម្មា អនុបឈាេតា អនុបិឃាេនា អបទិញ្ញអាេហា; នម្មាបដិបគា។ េឃា អត្តកិលយឆាតុេឃាេកា ទុេក្ខា អតទិេឃា អតព្វនំហិេតា, នទុេក្ខា ឲេនា ឆេម្មា និសាបឈាេតា និសាបិឃាេនា នបទិញ្ញអាេហា; មិច្ឆាបដិបគា។ េឃា អត្តកិលយឆាតុេឃាកំ អតតុេឃាេកា ទុក្ខំ អតទិឃំ អតព្វនំហិតំ, អទុេក្ខា ឲេនា ឆេម្មា អនុបឈាេតា អនុបិឃាេនា អបទិញ្ញអាេហា; នម្មាបដិបគា។ 'ត កាយឝុលយតុឃុេញ្ញយ្យ ហឹតំ កម្មំ េបវិទុជ្ជតិកំ អតទិឃំ អតព្វនំហិតំ, ត ច អត្តកិលយឆាតុេឃាកំ អតុឃុេញ្ញយ្យ ទុក្ខំ អតទិឃំ អតព្វនំហិតំ'ត្តិ – ត្វតិ ឃំ តំ ទុត្តំ ត្វេគយតំ បដិច្ច ទុត្តំ។

១១៤។ "'ឲ្រេត េលា ក្ខេកា អេត្ត អនុបកម្ម យន្សិយា បដិបគា តឆាកេតត អភិនព្វុត្តា, ចក្កុកេលី ខាលោកេលី ក្ខុបនយាឃ អភិញ្ញាឃ នេម្ពាឆាឃ តិព្ពានាឃ និចត្តតី'តិ – ត្វតិ េលា បេតតំ ទុត្តំ។ កិេញ្ចតំ បដិច្ច ទុត្តំ? អឃេយច អទិេឃា អដ្ឋង្គិេកា មេគ្គា, េនយ្យថិទំ – នម្មាទិដ្ឋិ , នម្មានង្កប្បោ, នម្មាចាចា, នម្មាកម្មេន្តា, នម្មាអាជីេចា, នម្មាចាឃាេមា, នម្មានតិ, នម្មានមាធិ។ 'ឲ្រេត េលា ក្ខេកា អេត្ត អនុបកម្ម យន្សិយា បដិបគា តឆាកេតត អភិនព្វុត្តា, ចក្កុកេលី ខាលោកេលី ក្ខុបនយាឃ អភិញ្ញាឃ នេម្ពាឆាឃ តិព្ពានាឃ និចត្តតី'តិ – ត្វតិ ឃំ តំ ទុត្តំ, ត្វេគយតំ បដិច្ច ទុត្តំ។

១១៥។ "'ក្ខុស្សាគតព្វា ឌញ្ញា, អបនាគតព្វា ឌញ្ញា; ក្ខុស្សាគតព្វា ខាតព្វា អបនាគតព្វា ខាតព្វា េតទុស្សាេគយ្យ, ត អបនាេគយ្យ, ឆយ្យុេយច េគេនយ្យា'តិ – ត្វតិ េលា បេតតំ ទុត្តំ។ កិេញ្ចតំ បដិច្ច ទុត្តំ? កចញ្ចា, កិក្លូេច, ក្ខុស្សាគតា ច េហាតិ អបនាគតា ច, េតា ច ឆយ្យុេគនតា? 'េឃ កាយបដិនត្តិឝុលិេតា េនាយតស្សាតុេឃាកំ អតុឃុត្តា ហឹតំ កម្មំ េបវិទុជ្ជតិកំ អតទិឃំ អតព្វនំហិតំ, នេទ្ទា េត នទុក្ខា និសាបឈាតា និសាបិឃានា នបទិញ្ញអាហា មិច្ឆាបដិបន្នា'តិ – ត្វតិ ចគំ [ត្វតិ បទំ (ក។)] ត្វេគព្វេកា អបនាេគតិ។

"'េឃ កាយបដិនត្តិឝុលិេតា េនាយតស្សាតុេឃាកំ អតតុឃុត្តា ហឹតំ កម្មំ េបវិទុជ្ជតិកំ អតទិឃំ អតព្វនំហិតំ, នេទ្ទា េត អទុក្ខា អនុបឈាតា អនុបិឃានា អបទិញ្ញអាហា នម្មាបដិបន្នា'តិ – ត្វតិ ចគំ ត្វេគព្វេកា ក្ខុស្សាេគតិ។

‘‘‘ឃេ អត្តកិលយឆានុឃោគំ អនុឃុត្តា ទុក្ខំ អគទិឃំ អគត្ថសំហិតំ, សព្ពេ តេ សទុក្ខា ឪសាបឈាតា ឪសាបិឃាសា សបរិឡអាហា មិច្ឆាបដិបន្នា’តិ – ឰតិ ចងំ ឰតេត្តេព អបរាជេតិ៍

‘‘‘ឃេ អត្តកិលយឆានុឃោគំ អគនុឃុត្តា ទុក្ខំ អគទិឃំ អគត្ថសំហិតំ, សព្ពេ តេ អទុក្ខា អនុបឈាតា អនុបិឃាសា អបរិឡអាហា សម្មាបដិបន្នា’តិ – ឰតិ ចងំ ឰតេត្តេព ឧប្បារេជតិ៍

‘‘‘ឃេមំ គេសព្ពិ កចសំឃោជតំ អប្បហីតំ, សព្ពេ តេ សទុក្ខា ឪសាបឈាតា ឪសាបិឃាសា សបរិឡអាហា មិច្ឆាបដិបន្នា’តិ – ឰតិ ចងំ ឰតេត្តេព អបរាជេតិ៍

‘‘‘ឃេមំ គេសព្ពិ កចសំឃោជតំ បហីតំ, សព្ពេ តេ អទុក្ខា អនុបឈាតា អនុបិឃាសា អបរិឡអាហា សម្មាបដិបន្នា’តិ – ឰតិ ចងំ ឰតេត្តេព ឧប្បារេជតិ៍ ឧចំ តោ, ភិក្ខេច, ឧប្បារេជតា ច ហោតិ អបរាជតា ច, តោ ច ឆម្មេជសតា៍

១៩៧៍ ‘‘កចត្ថា, ភិក្ខេច, នគុប្បារេជតា ហោតិ គ អបរាជតា, ឆម្មេជសតា ច [ឆម្មេជសតាច (ឃ្យា៍ ក៍)]? ‘ឃេ កាយបដិសន្ធិម្ពុលិគោ សោឃគស្សានុឃោគំ អនុឃុត្តា ហីគំ គម្មំ បេចិនុជ្ជគិកំ អគទិឃំ អគត្ថសំហិតំ, សព្ពេ តេ សទុក្ខា ឪសាបឈាតា ឪសាបិឃាសា សបរិឡអាហា មិច្ឆាបដិបន្នា’តិ – គ ឧចយាហ៍ ‘អនុឃោគោ ច តោ, សទុក្ខោ ឧសោ ឆម្មោ ឪសាបឈាតោ ឪសាបិឃាសោ សបរិឡអាហោ; មិច្ឆាបដិបជា’តិ – ឰតិ ចងំ ឆម្មេយច ជេតេសតិ៍

‘‘‘ឃេ កាយបដិសន្ធិម្ពុលិគោ សោឃគស្សានុឃោគំ អគនុឃុត្តា ហីគំ គម្មំ បេចិនុជ្ជគិកំ អគទិឃំ អគត្ថសំហិតំ, សព្ពេ តេ អទុក្ខា អនុបឈាតា អនុបិឃាសា អបរិឡអាហា សម្មាបដិបន្នា’តិ – គ ឧចយាហ៍ ‘អគនុឃោគោ ច តោ, អទុក្ខោ ឧសោ ឆម្មោ អនុបឈាតោ អនុបិឃាសោ អបរិឡអាហោ; សម្មាបដិបជា’តិ – ឰតិ ចងំ ឆម្មេយច ជេតេសតិ៍

‘‘‘ឃេ អត្តកិលយឆានុឃោគំ អនុឃុត្តា ទុក្ខំ អគទិឃំ អគត្ថសំហិតំ, សព្ពេ តេ សទុក្ខា ឪសាបឈាតា ឪសាបិឃាសា សបរិឡអាហា មិច្ឆាបដិបន្នា’តិ – គ ឧចយាហ៍ ‘អនុឃោគោ ច តោ , សទុក្ខោ ឧសោ ឆម្មោ ឪសាបឈាតោ ឪសាបិឃាសោ សបរិឡអាហោ; មិច្ឆាបដិបជា’តិ – ឰតិ ចងំ ឆម្មេយច ជេតេសតិ៍

‘‘‘ឃេ អត្តកិលយឆានុឃោគំ អគនុឃុត្តា ទុក្ខំ អគទិឃំ អគត្ថសំហិតំ, សព្ពេ តេ អទុក្ខា អនុបឈាតា អនុបិឃាសា អបរិឡអាហា សម្មាបដិបន្នា’តិ – គ ឧចយាហ៍ ‘អគនុឃោគោ ច តោ, អទុក្ខោ ឧសោ ឆម្មោ អនុបឈាតោ អនុបិឃាសោ អបរិឡអាហោ; សម្មាបដិបជា’តិ – ឰតិ ចងំ ឆម្មេយច ជេតេសតិ៍

“‘យេសំ កេសញ្ចិ ភវសំយោជនំ អប្បហីនំ, សព្ពេ តេ សទុក្ខា សវិឃាតា សឧបាយាសា សបរិឡាហា មិច្ឆាបដិបន្នា’តិ – ន ឯវមាហ។ ‘ភវសំយោជនេ ច ខោ អប្បហីនេ ភវោបិ អប្បហីនោ ហោតី’តិ – ឥតិ វទំ ធម្មមេវ ទេសេតិ។

“‘យេសំ កេសញ្ចិ ភវសំយោជនំ បហីនំ, សព្ពេ តេ អទុក្ខា អវិឃាតា អនុបាយាសា អបរិឡាហា សម្មាបដិបន្នា’តិ – ន ឯវមាហ។ ‘ភវសំយោជនេ ច ខោ បហីនេ ភវោបិ បហីនោ ហោតី’តិ – ឥតិ វទំ ធម្មមេវ ទេសេតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, នេវុស្សាទនា ហោតិ ន អបសាទនា, ធម្មទេសនា ច។ ‘ឧស្សាទនញ្ច ជញ្ញា, អបសាទនញ្ច ជញ្ញា; ឧស្សាទនញ្ច ញត្វា អបសាទនញ្ច ញត្វា នេវុស្សាទេយ្យ, ន អបសាទេយ្យ, ធម្មមេវ ទេសេយ្យា’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

១១៧។ “‘សុខវិនិច្ឆយំ ជញ្ញា; សុខវិនិច្ឆយំ ញត្វា អជ្ឈត្តំ សុខមនុយុញ្ជេយ្យា’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? បញ្ចិមេ, ភិក្ខវេ, កាមគុណា។ កតមេ បញ្ច? ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសំហិតា រជនីយា, សោតវិញ្ញេយ្យា សទ្ទា… ឃានវិញ្ញេយ្យា គន្ធា… ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា… កាយវិញ្ញេយ្យា ផោដ្ឋព្ពា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសំហិតា រជនីយា – ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, បញ្ច កាមគុណា។ យំ ខោ, ភិក្ខវេ, ឥមេ បញ្ច កាមគុណេ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ ឥទំ វុច្ចតិ កាមសុខំ មីឡ្ហសុខំ បុថុជ្ជនសុខំ អនរិយសុខំ។ ‘ន អាសេវិតព្វំ, ន ភាវេតព្វំ, ន ពហុលីកាតព្វំ, ភាយិតព្វំ ឯតស្ស សុខស្សា’តិ – វទាមិ។ ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ…បេ… តតិយំ ឈានំ… ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ ឥទំ វុច្ចតិ នេក្ខម្មសុខំ បវិវេកសុខំ ឧបសមសុខំ សម្ពោធិសុខំ។ ‘អាសេវិតព្វំ, ភាវេតព្វំ, ពហុលីកាតព្វំ, ន ភាយិតព្វំ ឯតស្ស សុខស្សា’តិ – វទាមិ។ ‘សុខវិនិច្ឆយំ ជញ្ញា ; សុខវិនិច្ឆយំ ញត្វា អជ្ឈត្តំ សុខមនុយុញ្ជេយ្យា’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

១១៨។ “‘រហោវាទំ ន ភាសេយ្យ, សម្មុខា ន ខីណំ ភណេ’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? តត្រ, ភិក្ខវេ, យំ ជញ្ញា រហោវាទំ អភូតំ អតច្ឆំ អនត្ថសំហិតំ សសក្កំ [សប្បត្តំ (ក.)] តំ រហោវាទំ ន ភាសេយ្យ។ យម្បិ ជញ្ញា រហោវាទំ ភូតំ តច្ឆំ អនត្ថសំហិតំ តស្សបិ សិក្ខេយ្យ អវចនាយ។ យញ្ច ខោ ជញ្ញា រហោវាទំ ភូតំ តច្ឆំ អត្ថសំហិតំ តត្រ កាលញ្ញូ អស្ស តស្ស រហោវាទស្ស វចនាយ។ តត្រ, ភិក្ខវេ, យំ ជញ្ញា សម្មុខា ខីណវាទំ អភូតំ អតច្ឆំ អនត្ថសំហិតំ សសក្កំ តំ សម្មុខា ខីណវាទំ ន ភាសេយ្យ។ យម្បិ ជញ្ញា សម្មុខា ខីណវាទំ ភូតំ តច្ឆំ អនត្ថសំហិតំ តស្សបិ សិក្ខេយ្យ អវចនាយ។ យញ្ច ខោ ជញ្ញា សម្មុខា ខីណវាទំ ភូតំ តច្ឆំ អត្ថសំហិតំ តត្រ កាលញ្ញូ អស្ស តស្ស សម្មុខា ខីណវាទស្ស វចនាយ។ ‘រហោវាទំ ន ភាសេយ្យ, សម្មុខា ន ខីណំ ភណេ’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

១១៩។ “‘អតរមានោវ ភាសេយ្យ នោ តរមានោ’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? តត្រ, ភិក្ខវេ, តរមានស្ស ភាសតោ កាយោបិ កិលមតិ, ចិត្តម្បិ ឧបហញ្ញតិ [ឩហញ្ញតិ (សី.)], សរោបិ ឧបហញ្ញតិ [ឩហញ្ញតិ (សី.)], កណ្ឋោបិ អាតុរីយតិ, អវិសដ្ឋម្បិ

ເຫາຕິ ອຈິເຕຍ຺ຍຍ໌ ຕຣຍາຄສ຺ສ ກາຍິກໍ. ຕຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ອຕຣຍາຄສ຺ສ ກາຍເຕາ ກາເຍາປິ ຄ ກິລຍຕິ, ຈິຕ຺ຕມ຺ປິ ຄ ວູປຫຍ຺ຍຕິ, ນເຣາປິ ຄ ວູປຫຍ຺ຍຕິ, ກເຜາປິ ຄ ອາຕຸຣີຍຕິ, ຈິນ຺ຕມ຺ປິ ເຫາຕິ ຈິເຕຍ຺ຍຍ໌ ອຕຣຍາຄສ຺ສ ກາຍິກໍ 'ອຕຣຍາເຄາຈ ກາເນຍ຺ຍ໌, ເຄາ ຕຣຍາເຄາ'ຕິ – ອິຕິ ຍໍ ຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ, ອິທເມຕໍ ປຕິຈ຺ຈ ວຸຕ຺ຕໍ.

໑໑໑໐. "'ຂຄປຄຄິ຺ວຸຕ຺ຕີ ຄາກິຄິເຈເນຍ຺ຍ໌, ນຍຍ຺ຍາ ຄາຕິສາເຈຍ຺ຍາ'ຕິ – ອິຕິ ເຂາ ປເຄຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ. ກິເຍາຕໍ ປຕິຈ຺ຈ ວຸຕ຺ຕໍ? ກເຊຍ຺ຍ, ກິກ຺ຂເວ, ຂຄປຄຄິວຸຕ຺ຕິຍາ ຈ ອກິຄິເຈເນາ ເຫາຕິ ນຍຍ຺ຍາຍ ຈ ອຕິນາເຣາ? ອິທ, ກິກ຺ຂເວ, ຕເຂເຈກເຈ຺ຈ຺ສຸ ຂຄປເຂສຸ 'ປີຕີ'ຕິ ນຍ຺ຍາຄຕ຺ຕິ, 'ປຕ຺ຕ'ຕ຺ຕິ ນຍ຺ຍາຄຕ຺ຕິ , 'ຈິຕ຺ຕ'ຕ຺ຕິ [ຈິນ຺ຕຕ຺ຕິ (ສຍ຺ຍາ. ກໍ.)] ນຍ຺ຍາຄຕ຺ຕິ, 'ນຣາຈ'ຕ຺ຕິ ນຍ຺ຍາຄຕ຺ຕິ 'ສາເຣາປ'ຕ຺ຕິ [ທເຣານຕ຺ຕິ (ສຍ຺ຍາ. ກໍ.)] ນຍ຺ຍາຄຕ຺ຕິ, 'ເປົາລ'ຕ຺ຕິ ນຍ຺ຍາຄຕ຺ຕິ, 'ປິນີລຈ'ຕ຺ຕິ [ປິນີລຕ຺ຕິ (ສີ. ປີ.), ປິປິລຕ຺ຕິ (ສຍ຺ຍາ. ກໍ.)] ນຍ຺ຍາຄຕ຺ຕິ. ອິຕິ ຍຊາ ຍຊາ ຄໍ ເຕສຸ ເຕສຸ ຂຄປເຂສຸ ນຍ຺ຍາຄຕ຺ຕິ ຕຊາ ຕຊາ ຊາຍນາ ປຣາຍານາ [ປຣາຍສ຺ສ (ສີ.)] ອກິຄິຈິສ຺ສ ເຈາຫຣຕິ – 'ອິທເມວ ນຈ຺ຈໍ , ເມາຍຍ຺ຍາ'ຕ຺ຕິ. ເອວໍ ເຂາ, ກິກ຺ຂເວ, ຂຄປຄຄິວຸຕ຺ຕິຍາ ຈ ອກິຄິເຈເນາ ເຫາຕິ ນຍຍ຺ຍາຍ ຈ ອຕິນາເຣາ.

໑໑໑໑. "ກເຊຍ຺ຍ, ກິກ຺ຂເວ, ຂຄປຄຄິວຸຕ຺ຕິຍາ ຈ ອຄກິຄິເຈເນາ ເຫາຕິ ນຍຍ຺ຍາຍ ຈ ອຄຕິນາເຣາ? ອິທ, ກິກ຺ຂເວ, ຕເຂເຈກເຈ຺ຈ຺ສຸ ຂຄປເຂສຸ 'ປີຕີ'ຕິ ນຍ຺ຍາຄຕ຺ຕິ, 'ປຕ຺ຕ'ຕ຺ຕິ ນຍ຺ຍາຄຕ຺ຕິ, 'ຈິຕ຺ຕ'ຕ຺ຕິ ນຍ຺ຍາຄຕ຺ຕິ, 'ນຣາຈ'ຕ຺ຕິ ນຍ຺ຍາຄຕ຺ຕິ, 'ສາເຣາປ'ຕ຺ຕິ ນຍ຺ຍາຄຕ຺ຕິ, 'ເປົາລ'ຕ຺ຕິ ນຍ຺ຍາຄຕ຺ຕິ, 'ປິນີລຈ'ຕ຺ຕິ ນຍ຺ຍາຄຕ຺ຕິ. ອິຕິ ຍຊາ ຍຊາ ຄໍ ເຕສຸ ເຕສຸ ຂຄປເຂສຸ ນຍ຺ຍາຄຕ຺ຕິ 'ອິທໍ ກິຣ ເຍ [ອິທໍ ກິຣ ເຕ ຈ (ກ.)] ອາຍສ຺ມ຺ເຄາ ນຄ຺ຄາຍ ເຈາຫຣຕ຺ຕີ'ຕິ ຕຊາ ຕຊາ ເຈາຫຣຕິ ອປຣາຍນໍ. ເອວໍ ເຂາ, ກິກ຺ຂເວ, ຂຄປຄຄິວຸຕ຺ຕິຍາ ຈ ອຄກິຄິເຈເນາ ເຫາຕິ, ນຍຍ຺ຍາຍ ຈ ອຄຕິນາເຣາ. 'ຂຄປຄຄິວຸຕ຺ຕີ ຄາກິຄິເຈເນຍ຺ຍ໌ ນຍຍ຺ຍາ ຄາຕິສາເຈຍ຺ຍາ'ຕິ – ອິຕິ ຍໍ ຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ, ອິທເມຕໍ ປຕິຈ຺ຈ ວຸຕ຺ຕໍ.

໑໑໑໒. "ຕຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເຍາ ກາຍປຕິນຄ຺ຄສຸລິເຄາ ເນາຍຄສ຺ສາຄຸເຍາເຄາ ທີເຄາ ກເມ຺ມາ ເປົາຊຸຊ຺ຊຄິເກາ ອຄຣິເຍາ ອຄຕ຺ຖສໍຫິເຕາ, ນຄຸເກ຺ຂາ ເອເນາ ສເມ຺ມາ ຄໍນາປຊາເຕາ ຄໍນາປິຍາເນາ ນປຣິຍ຺ຍອາເຫາ; ມິຈ຺ຊາປຕິປຄາ. ຕສ຺ມາ ເອເນາ ສເມ຺ມາ ນເຣເຜາ. ຕຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເຍາ ກາຍປຕິນຄ຺ຄສຸລິເຄາ ເນາຍຄສ຺ສາຄຸເຍາຄໍ ອຄຄຸເຍາເຄາ ທີຄໍ ກມ຺ມໍ ເປົາຊຸຊ຺ຊຄິກໍ ອຄຣິຍໍ ອຄຕ຺ຖສໍຫິຕໍ, ອຄຸເກ຺ຂາ ເອເນາ ສເມ຺ມາ ອຄຸປຊາເຕາ ອຄຸປິຍາເນາ ອປຣິຍ຺ຍອາເຫາ; ນມ຺ມາປຕິປຄາ. ຕສ຺ມາ ເອເນາ ສເມ຺ມາ ອຣເຜາ.

໑໑໑໓. "ຕຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເຍາ ອຕ຺ຕກິລມຊາຄຸເຍາເຄາ ຄຸເກ຺ຂາ ອຄຣິເຍາ ອຄຕ຺ຖສໍຫິເຕາ, ນຄຸເກ຺ຂາ ເອເນາ ສເມ຺ມາ ຄໍນາປຊາເຕາ ຄໍນາປິຍາເນາ ນປຣິຍ຺ຍອາເຫາ; ມິຈ຺ຊາປຕິປຄາ. ຕສ຺ມາ ເອເນາ ສເມ຺ມາ ນເຣເຜາ. ຕຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເຍາ ອຕ຺ຕກິລມຊາຄຸເຍາຄໍ ອຄຄຸເຍາເຄາ ຄຸກ຺ຂໍ ອຄຣິຍໍ ອຄຕ຺ຖສໍຫິຕໍ, ອຄຸເກ຺ຂາ ເອເນາ ສເມ຺ມາ ອຄຸປຊາເຕາ ອຄຸປິຍາເນາ ອປຣິຍ຺ຍອາເຫາ; ນມ຺ມາປຕິປຄາ. ຕສ຺ມາ ເອເນາ ສເມ຺ມາ ອຣເຜາ.

໑໑໑໔. "ຕຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ຍາຍໍ ມຊ຺ຊິມາ ປຕິປຄາ ຕຊາຄເຕນ ອກິສມ຺ພຸຄ຺ຊາ, ຈກ຺ຂຸກຣະນີ ຍານກຣະນີ ວູປສມາຍ ອກິຍ຺ຍາຍ ສເມ຺ພາຊາຍ ນິພ຺ພານາຍ ສໍວຕ຺ຕຕິ, ອຄຸເກ຺ຂາ ເອເນາ ສເມ຺ມາ ອຄຸປຊາເຕາ ອຄຸປິຍາເນາ ອປຣິຍ຺ຍອາເຫາ; ນມ຺ມາປຕິປຄາ . ຕສ຺ມາ ເອເນາ ສເມ຺ມາ ອຣເຜາ.

១១៥៖ “ឥ៣ , ភិក្ខវេ, ឃាយំ ប្បេរាងតា ច អបរាងតា ច រតា ច ឆយុខេរតា, របុរក្លា ៤រោ ឆរយុ ទិរាបឈារតា ទិរាបិឃាររា របរិញអារហា; ឋិភ្ជាបឯបកា៖ តយ្ពា ៤រោ ឆរយុ ររោណា៖ ឥ៣, ភិក្ខវេ, ឃាយំ រតចុប្បេរាងតា ច ត អបរាងតា ច ឆយុខេរតា ច, អរុរក្លា ៤រោ ឆរយុ អតុបឈារតា អតុបិឃាររា អបរិញអារហា; របុរាបឯបកា៖ តយ្ពា ៤រោ ឆរយុ អររោណា៖

១១៦៖ “ឥ៣, ភិក្ខវេ, ឃមិធំ កាយឃុំ ឋិញហឃុំ របិត្ថុខ្ខតឃុំ អតទិយឃុំ , របុរក្លា ៤រោ ឆរយុ ទិរាបឈារតា ទិរាបិឃាររា របរិញអារហា; ឋិភ្ជាបឯបកា៖ តយ្ពា ៤រោ ឆរយុ ររោណា៖ ឥ៣, ភិក្ខវេ, ឃមិធំ រតក្លយុឃុំ បចិរចកឃុំ ប្បេរយឃុំ របឡាធិឃុំ, អរុរក្លា ៤រោ ឆរយុ អតុបឈារតា អតុបិឃាររា អបរិញអារហា; របុរាបឯបកា៖ តយ្ពា ៤រោ ឆរយុ អររោណា៖

១១៧៖ “ឥ៣, ភិក្ខវេ, ឃ្វាយំ ររហាចារេកា អក្ខរតា អតរច្ឆា អតត្វសំហិរតា, របុរក្លា ៤រោ ឆរយុ ទិរាបឈារតា ទិរាបិឃាររា របរិញអារហា; ឋិភ្ជាបឯបកា៖ តយ្ពា ៤រោ ឆរយុ ររោណា៖ ឥ៣, ភិក្ខវេ, ឃ្វាយំ ររហាចារេកា ក្ខរតា តរច្ឆា អតត្វសំហិរតា, របុរក្លា ៤រោ ឆរយុ ទិរាបឈារតា ទិរាបិឃាររា របរិញអារហា; ឋិភ្ជាបឯបកា៖ តយ្ពា ៤រោ ឆរយុ ររោណា៖ ឥ៣, ភិក្ខវេ, ឃ្វាយំ ររហាចារេកា ក្ខរតា តរច្ឆា អត្វសំហិរតា, អរុរក្លា ៤រោ ឆរយុ អតុបឈារតា អតុបិឃាររា អបរិញអារហា; របុរាបឯបកា៖ តយ្ពា ៤រោ ឆរយុ អររោណា៖

១១៨៖ “ឥ៣ , ភិក្ខវេ, ឃ្វាយំ របុតា ពឹលចារេកា អក្ខរតា អតរច្ឆា អតត្វសំហិរតា, របុរក្លា ៤រោ ឆរយុ ទិរាបឈារតា ទិរាបិឃាររា របរិញអារហា; ឋិភ្ជាបឯបកា៖ តយ្ពា ៤រោ ឆរយុ ររោណា៖ ឥ៣, ភិក្ខវេ, ឃ្វាយំ របុតា ពឹលចារេកា ក្ខរតា តរច្ឆា អតត្វសំហិរតា, របុរក្លា ៤រោ ឆរយុ ទិរាបឈារតា ទិរាបិឃាររា របរិញអារហា; ឋិភ្ជាបឯបកា៖ តយ្ពា ៤រោ ឆរយុ ររោណា៖ ឥ៣, ភិក្ខវេ, ឃ្វាយំ របុតា ពឹលចារេកា ក្ខរតា តរច្ឆា អត្វសំហិរតា, អរុរក្លា ៤រោ ឆរយុ អតុបឈារតា អតុបិឃាររា អបរិញអារហា; របុរាបឯបកា៖ តយ្ពា ៤រោ ឆរយុ អររោណា៖

១៣០៖ “ឥ៣, ភិក្ខវេ, ឃមិធំ តរយាតស្ស ការិតំ, របុរក្លា ៤រោ ឆរយុ ទិរាបឈារតា ទិរាបិឃាររា របរិញអារហា; ឋិភ្ជាបឯបកា៖ តយ្ពា ៤រោ ឆរយុ ររោណា៖ ឥ៣, ភិក្ខវេ , ឃមិធំ អតរយាតស្ស ការិតំ, អរុរក្លា ៤រោ ឆរយុ អតុបឈារតា អតុបិឃាររា អបរិញអារហា; របុរាបឯបកា៖ តយ្ពា ៤រោ ឆរយុ អររោណា៖

១៣១៖ “ឥ៣, ភិក្ខវេ, ឃ្វាយំ ឌតបឯតិទ្វត្តិយា ច អភិតិរចររា របញ្ញាយ ច អតិររា, របុរក្លា ៤រោ ឆរយុ ទិរាបឈារតា ទិរាបិឃាររា របរិញអារហា; ឋិភ្ជាបឯបកា៖ តយ្ពា ៤រោ ឆរយុ ររោណា៖ ឥ៣ ភិក្ខវេ, ឃ្វាយំ ឌតបឯតិទ្វត្តិយា ច អតភិតិរចររា របញ្ញាយ ច អតតិររា, អរុរក្លា ៤រោ ឆរយុ អតុបឈារតា អតុបិឃាររា អបរិញអារហា; របុរាបឯបកា៖ តយ្ពា ៤រោ ឆរយុ អររោណា៖

“តស្មាតិហ, ភិក្ខវេ, ‘សរណញ្ច ធម្មំ ជានិស្សាម, អរណញ្ច ធម្មំ ជានិស្សាម; សរណញ្ច ធម្មំ ញត្វា អរណញ្ច ធម្មំ ញត្វា អរណបដិបទំ បដិបជ្ជិស្សាមា’តិ ឯវញ្ហិ វោ, ភិក្ខវេ, សិក្ខិតព្ពំ។ សុភូតិ ច បន, ភិក្ខវេ, កុលបុត្តោ អរណបដិបទំ បដិបន្នោ”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

អរណវិភង្គសុត្តំ និដ្ឋិតំ នវមំ។

១០។ ធាតុវិភង្គសុត្ត

៣៤២។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា មគធេសុ ចារិកំ ចរមានោ យេន រាជគហំ តទវសរិ; យេន ភគ្គវោ កុម្ភការោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគ្គវំ កុម្ភការំ ឯតទវោច – “សចេ តេ, ភគ្គវ, អគរុ វិហរេមុ អាវេសនេ [វិហរាមាវេសនេ (សី។ បី។), វិហរាម និវេសនេ (ស្យា។ កំ។), វិហរេមុ និវេសនេ (ក។)] ឯករត្ត”ន្តិ។ “ន ខោ មេ, ភន្តេ, គរុ។ អត្ថិ ចេត្ថ បព្ពជិតោ បឋមំ វាសូបគតោ។ សចេ សោ អនុជានាតិ, វិហរថ [វិហរ (សី។ បី។)], ភន្តេ, យថាសុខ”ន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន បុក្កុសាតិ នាម កុលបុត្តោ ភគវន្តំ ឧទ្ទិស្ស សទ្ធាយ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតោ។ សោ តស្មិំ កុម្ភការាវេសនេ [កុម្ភការនិវេសនេ (ស្យា។ កំ។ ក។)] បឋមំ វាសូបគតោ ហោតិ។ អថ ខោ ភគវា យេនាយស្មា បុក្កុសាតិ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ បុក្កុសាតិំ ឯតទវោច – “សចេ តេ, ភិក្ខុ, អគរុ វិហរេមុ អាវេសនេ ឯករត្ត”ន្តិ។ “ឧរុន្ទំ, អាវុសោ [ឧរុទ្ធំ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។), ឧរុន្ធំ (ក។) ដី។ និ។ ១ សក្កបញ្ហសុត្តដីកា ទដ្ឋព្ពា], កុម្ភការាវេសនំ។ វិហរតាយស្មា យថាសុខ”ន្តិ។

អថ ខោ ភគវា កុម្ភការាវេសនំ បវិសិត្វា ឯកមន្តំ តិណសន្ថារកំ [តិណសន្ថរិកំ (សី។), តិណសន្ថរកំ (ស្យា។ កំ។)] បញ្ញាបេត្វា និសីទិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា។ អថ ខោ ភគវា ពហុទេវ រត្តិំ និសជ្ជាយ វីតិនាមេសិ។ អាយស្មាបិ ខោ បុក្កុសាតិ ពហុទេវ រត្តិំ និសជ្ជាយ វីតិនាមេសិ។

អថ ខោ ភគវតោ ឯតទហោសិ – “បាសាទិកំ ខោ អយំ កុលបុត្តោ ឥរិយតិ។ យំនូនាហំ បុច្ឆេយ្យ”ន្តិ។ អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ បុក្កុសាតិំ ឯតទវោច – “កំសិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ឧទ្ទិស្ស បព្ពជិតោ? កោ វា តេ សត្ថា? កស្ស វា ត្វំ ធម្មំ រោចេសី”តិ? “អត្ថាវុសោ, សមណោ គោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្ពជិតោ។ តំ ខោ បន ភគវន្តំ គោតមំ ឯវំ កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ – ‘ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវា’តិ ។ តាហំ ភគវន្តំ ឧទ្ទិស្ស បព្ពជិតោ។ សោ ច មេ ភគវា សត្ថា។ តស្សាហំ ភគវតោ ធម្មំ រោចេមី”តិ។ “កហំ បន, ភិក្ខុ, ឯតរហិ សោ ភគវា

វិហរតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ”តិ។ “អត្ថាវុសោ, ឧត្តរេសុ ជនបទេសុ សាវត្ថិ នាម នគរំ។ តត្ថ សោ ភគវា ឯតរហិ វិហរតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ”តិ។ “ទិដ្ឋបុព្វោ បន តេ, ភិក្ខុ, សោ ភគវា; ទិស្វា ច បន ជានេយ្យាសី”តិ? “ន ខោ មេ, អាវុសោ, ទិដ្ឋបុព្វោ សោ ភគវា; ទិស្វា ចាហំ ន ជានេយ្យ”ន្តិ។

អថ ខោ ភគវតោ ឯតទហោសិ – “មមំ ខ្វាយំ [មំ ខ្វាយំ (សី។), មមំ ខ្វាយំ (ស្យា។ កំ។), មំ ខ្វាយំ (បី។)] កុលបុត្តោ ឧទ្ទិស្ស បព្ពជិតោ។ យំនូនស្សាហំ ធម្មំ ទេសេយ្យ”ន្តិ។ អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ បុក្កុសាតិំ អាមន្តេសិ – “ធម្មំ តេ, ភិក្ខុ, ទេសេស្សាមិ។ តំ សុណាហិ, សាធុកំ មនសិ ករោហិ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវមាវុសោ”តិ ខោ អាយស្មា បុក្កុសាតិ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ។ ភគវា ឯតទវោច –

៣៤៣។ “‘ឆធាតុរោ [ឆទ្ធាតុរោ (សី។)] អយំ, ភិក្ខុ, បុរិសោ ឆផស្សាយតនោ អដ្ឋារសមនោបវិចារោ ចតុរាធិដ្ឋានោ; យត្ថ ឋិតំ មញ្ញស្សវា នប្បវត្តន្តិ, មញ្ញស្សវេ ខោ បន នប្បវត្តមានេ មុនិ សន្តោតិ វុច្ចតិ។ បញ្ញំ នប្បមជ្ជេយ្យ, សច្ចមនុរក្ខេយ្យ, ចាគមនុព្រូហេយ្យ, សន្តិមេវ សោ សិក្ខេយ្យា’តិ – អយមុទ្ទេសោ ធាតុវិភង្គស្ស [ឆធាតុវិភង្គស្ស (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)]។

៣៤៤។ “‘ឆធាតុរោ អយំ, ភិក្ខុ, បុរិសោ’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? (ឆយិមា, ភិក្ខុ, ធាតុយោ) [( ) នត្ថិ សី។ បី។ បោត្ថកេសុ] – បថវីធាតុ, អាបោធាតុ, តេជោធាតុ, វាយោធាតុ, អាកាសធាតុ, វិញ្ញាណធាតុ។ ‘ឆធាតុរោ អយំ, ភិក្ខុ, បុរិសោ’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

៣៤៥។ “‘ឆផស្សាយតនោ អយំ, ភិក្ខុ, បុរិសោ’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? ចក្ខុសម្ផស្សាយតនំ, សោតសម្ផស្សាយតនំ, ឃានសម្ផស្សាយតនំ, ជិវ្ហាសម្ផស្សាយតនំ, កាយសម្ផស្សាយតនំ, មនោសម្ផស្សាយតនំ។ ‘ឆផស្សាយតនោ អយំ, ភិក្ខុ, បុរិសោ’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

៣៤៦។ “‘អដ្ឋារសមនោបវិចារោ អយំ, ភិក្ខុ, បុរិសោ’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា សោមនស្សដ្ឋានិយំ រូបំ ឧបវិចរតិ, ទោមនស្សដ្ឋានិយំ រូបំ ឧបវិចរតិ, ឧបេក្ខាដ្ឋានិយំ រូបំ ឧបវិចរតិ; សោតេន សទ្ទំ សុត្វា…បេ… ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា… ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា… កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ ផុសិត្វា… មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ សោមនស្សដ្ឋានិយំ ធម្មំ ឧបវិចរតិ, ទោមនស្សដ្ឋានិយំ ធម្មំ ឧបវិចរតិ , ឧបេក្ខាដ្ឋានិយំ ធម្មំ ឧបវិចរតិ – ឥតិ ឆ សោមនស្សុបវិចារា, ឆ ទោមនស្សុបវិចារា, ឆ ឧបេក្ខូបវិចារា។ ‘អដ្ឋារសមនោបវិចារោ អយំ, ភិក្ខុ, បុរិសោ’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

៣៤៧។ “‘ចតុរាធិដ្ឋានោ អយំ, ភិក្ខុ, បុរិសោ’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? បញ្ញាធិដ្ឋានោ, សច្ចាធិដ្ឋានោ, ចាគាធិដ្ឋានោ, ឧបសមាធិដ្ឋានោ។ ‘ចតុរាធិដ្ឋានោ អយំ, ភិក្ខុ, បុរិសោ’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

៣៤៥។ ‘‘‘បញ្ញំ នប្បមជ្ជេយ្យ, សច្ចមនុរក្ខេយ្យ, ចាគមនុព្រូហេយ្យ, សន្តិមេវ សោ សិក្ខេយ្យា’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? កថញ្ច, ភិក្ខុ, បញ្ញំ នប្បមជ្ជតិ? ឆយិមា, ភិក្ខុ, ធាតុយោ – បថវីធាតុ, អាបោធាតុ, តេជោធាតុ, វាយោធាតុ, អាកាសធាតុ, វិញ្ញាណធាតុ។

៣៤៦។ ‘‘កតមា ច, ភិក្ខុ, បថវីធាតុ? បថវីធាតុ សិយា អជ្ឈត្តិកា សិយា ពាហិរា។ កតមា ច, ភិក្ខុ, អជ្ឈត្តិកា បថវីធាតុ? យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ កក្ខឡំ ខរិគតំ ឧបាទិន្នំ [ឧបាទិណ្ណំ (បី. ក.)], សេយ្យថិទំ – កេសា លោមា នខា ទន្តា តចោ មំសំ ន្ហារុ អដ្ឋិ អដ្ឋិមិញ្ជំ [អដ្ឋិមិញ្ជា (សី. បី.)] វក្កំ ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ បប្ផាសំ អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ ករីសំ, យំ វា បនញ្ញម្បិ កិញ្ចិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ កក្ខឡំ ខរិគតំ ឧបាទិន្នំ – អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខុ, អជ្ឈត្តិកា បថវីធាតុ។ យា ចេវ ខោ បន អជ្ឈត្តិកា បថវីធាតុ យា ច ពាហិរា បថវីធាតុ បថវីធាតុរេវេសា។ ‘តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តា’តិ – ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្ពំ។ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា បថវីធាតុយា និព្ពិន្ទតិ, បថវីធាតុយា ចិត្តំ វិរាជេតិ។

៣៤៧។ ‘‘កតមា ច, ភិក្ខុ, អាបោធាតុ? អាបោធាតុ សិយា អជ្ឈត្តិកា សិយា ពាហិរា។ កតមា ច, ភិក្ខុ, អជ្ឈត្តិកា អាបោធាតុ? យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ អាបោ អាបោគតំ ឧបាទិន្នំ សេយ្យថិទំ – បិត្តំ សេម្ហំ បុព្ពោ លោហិតំ សេទោ មេទោ អស្សុ វសា ខេឡោ សិង្ឃាណិកា លសិកា មុត្តំ, យំ វា បនញ្ញម្បិ កិញ្ចិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ អាបោ អាបោគតំ ឧបាទិន្នំ – អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខុ, អជ្ឈត្តិកា អាបោធាតុ។ យា ចេវ ខោ បន អជ្ឈត្តិកា អាបោធាតុ យា ច ពាហិរា អាបោធាតុ អាបោធាតុរេវេសា។ ‘តំ នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា’តិ – ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្ពំ។ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា អាបោធាតុយា និព្ពិន្ទតិ, អាបោធាតុយា ចិត្តំ វិរាជេតិ។

៣៤៨។ ‘‘កតមា ច, ភិក្ខុ, តេជោធាតុ? តេជោធាតុ សិយា អជ្ឈត្តិកា សិយា ពាហិរា។ កតមា ច, ភិក្ខុ, អជ្ឈត្តិកា តេជោធាតុ? យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ តេជោ តេជោគតំ ឧបាទិន្នំ, សេយ្យថិទំ – យេន ច សន្តប្បតិ, យេន ច ជីរីយតិ, យេន ច បរិឌយ្ហតិ, យេន ច អសិតបីតខាយិតសាយិតំ សម្មា បរិណាមំ គច្ឆតិ, យំ វា បនញ្ញម្បិ កិញ្ចិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ តេជោ តេជោគតំ ឧបាទិន្នំ – អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខុ, អជ្ឈត្តិកា តេជោធាតុ។ យា ចេវ ខោ បន អជ្ឈត្តិកា តេជោធាតុ យា ច ពាហិរា តេជោធាតុ តេជោធាតុរេវេសា។ ‘តំ នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា’តិ – ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្ពំ។ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា តេជោធាតុយា និព្ពិន្ទតិ, តេជោធាតុយា ចិត្តំ វិរាជេតិ។

៣៤៩។ ‘‘កតមា ច, ភិក្ខុ, វាយោធាតុ? វាយោធាតុ សិយា អជ្ឈត្តិកា សិយា ពាហិរា។ កតមា ច, ភិក្ខុ, អជ្ឈត្តិកា វាយោធាតុ? យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ វាយោ វាយោគតំ ឧបាទិន្នំ, សេយ្យថិទំ – ឧទ្ធង្គមា វាតា អធោគមា វាតា កុច្ឆិសយា វាតា កោដ្ឋសយា [កោដ្ឋាសយា (សី. ស្យា. កំ. បី.)] វាតា អង្គមង្គានុសារិនោ វាតា អស្សាសោ បស្សាសោ ឥតិ, យំ វា បនញ្ញម្បិ កិញ្ចិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ វាយោ វាយោគតំ ឧបាទិន្នំ – អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខុ, អជ្ឈត្តិកា វាយោធាតុ។ យា ចេវ ខោ បន អជ្ឈត្តិកា វាយោធាតុ យា ច ពាហិរា វាយោធាតុ វាយោធាតុរេវេសា។ ‘តំ នេតំ មម , នេសោហមស្មិ , ន មេសោ អត្តា’តិ – ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្ពំ។ ឯវមេតំ

𑄡𑄗𑅄𑄞𑄫𑄖𑄁 𑄥𑄟𑄳𑄟𑄛𑄳𑄛𑄐𑄳𑄐𑅄𑄡 𑄘𑄨𑄥𑄳𑄤𑅄 𑄤𑅄𑄡𑄮𑄙𑅄𑄖𑄪𑄡𑅄 𑄚𑄨𑄝𑄳𑄝𑄨𑄚𑄳𑄘𑄖𑄨, 𑄤𑅄𑄡𑄮𑄙𑅄𑄖𑄪𑄡𑅄 𑄌𑄨𑄖𑄳𑄖𑄁 𑄤𑄨𑄢𑅄𑄎𑄬𑄖𑄨𑅁

𑄹𑄻𑄹𑅁 “𑄇𑄖𑄟𑅄 𑄌, 𑄞𑄨𑄇𑄳𑄈𑄪, 𑄃𑅄𑄇𑅄𑄥𑄙𑅄𑄖𑄪? 𑄃𑅄𑄇𑅄𑄥𑄙𑅄𑄖𑄪 𑄥𑄨𑄡𑅄 𑄃𑄎𑄳𑄏𑄖𑄳𑄖𑄨𑄇𑅄 𑄥𑄨𑄡𑅄 𑄝𑅄𑄦𑄨𑄢𑅄𑅁 𑄇𑄖𑄟𑅄 𑄌, 𑄞𑄨𑄇𑄳𑄈𑄪, 𑄃𑄎𑄳𑄏𑄖𑄳𑄖𑄨𑄇𑅄 𑄃𑅄𑄇𑅄𑄥𑄙𑅄𑄖𑄪 ? 𑄡𑄁 𑄃𑄎𑄳𑄏𑄖𑄳𑄖𑄁 𑄛𑄌𑄳𑄌𑄖𑄳𑄖𑄁 𑄃𑅄𑄇𑅄𑄥𑄁 𑄃𑅄𑄇𑅄𑄥𑄉𑄖𑄁 𑄅𑄛𑅄𑄘𑄨𑄚𑄳𑄚𑄁, 𑄥𑄬𑄡𑄳𑄡𑄗𑄨𑄘𑄁 – 𑄇𑄕𑄳𑄕𑄌𑄳𑄍𑄨𑄘𑄳𑄘𑄁 𑄚𑅄𑄥𑄌𑄳𑄍𑄨𑄘𑄳𑄘𑄁 𑄟𑄪𑄈𑄘𑄳𑄤𑅄𑄢𑄁 𑄡𑄬𑄚 𑄌 𑄃𑄥𑄨𑄖𑄛𑄩𑄖𑄈𑅄𑄡𑄨𑄖𑄥𑅄𑄡𑄨𑄖𑄁 𑄃𑄎𑄳𑄏𑄮𑄦𑄢𑄖𑄨, 𑄡𑄖𑄳𑄗 𑄌 𑄃𑄥𑄨𑄖𑄛𑄩𑄖𑄈𑅄𑄡𑄨𑄖𑄥𑅄𑄡𑄨𑄖𑄁 𑄥𑄚𑄳𑄖𑄨𑄑𑄳𑄒𑄖𑄨, 𑄡𑄬𑄚 𑄌 𑄃𑄥𑄨𑄖𑄛𑄩𑄖𑄈𑅄𑄡𑄨𑄖𑄥𑅄𑄡𑄨𑄖𑄁 𑄃𑄙𑄮𑄞𑅄𑄉𑄁 [𑄃𑄙𑄮𑄞𑅄𑄉𑅄 (𑄥𑄩𑅁 𑄥𑄳𑄡𑅄𑅁 𑄇𑄁𑅁 𑄛𑄩𑅁) [illegible]] 𑄚𑄨𑄇𑄳𑄈𑄟𑄖𑄨, 𑄡𑄁 𑄤𑅄 𑄛𑄚𑄐𑄳𑄐𑄟𑄳𑄛𑄨 𑄇𑄨𑄐𑄳𑄌𑄨 𑄃𑄎𑄳𑄏𑄖𑄳𑄖𑄁 𑄛𑄌𑄳𑄌𑄖𑄳𑄖𑄁 𑄃𑅄𑄇𑅄𑄥𑄁 𑄃𑅄𑄇𑅄𑄥𑄉𑄖𑄁 𑄃𑄊𑄁 𑄃𑄊𑄉𑄖𑄁 𑄤𑄨𑄤𑄢𑄁 𑄤𑄨𑄤𑄢𑄉𑄖𑄁 𑄃𑄥𑄟𑄳𑄜𑄪𑄑𑄳𑄒𑄁 𑄟𑄁𑄥𑄣𑄮𑄦𑄨𑄖𑄬𑄦𑄨 𑄅𑄛𑅄𑄘𑄨𑄚𑄳𑄚𑄁 – 𑄃𑄡𑄁 𑄤𑄪𑄌𑄳𑄌𑄖𑄨 𑄞𑄨𑄇𑄳𑄈𑄪 𑄃𑄎𑄳𑄏𑄖𑄳𑄖𑄨𑄇𑅄 𑄃𑅄𑄇𑅄𑄥𑄙𑅄𑄖𑄪𑅁 𑄡𑅄 𑄌𑄬𑄤 𑄈𑄮 𑄛𑄚 𑄃𑄎𑄳𑄏𑄖𑄳𑄖𑄨𑄇𑅄 𑄃𑅄𑄇𑅄𑄥𑄙𑅄𑄖𑄪 𑄡𑅄 𑄌 𑄝𑅄𑄦𑄨𑄢𑅄 𑄃𑅄𑄇𑅄𑄥𑄙𑅄𑄖𑄪 𑄃𑅄𑄇𑅄𑄥𑄙𑅄𑄖𑄪𑄢𑄬𑄤𑄬𑄥𑅄𑅁 ‘𑄖𑄁 𑄚𑄬𑄖𑄁 𑄟𑄟, 𑄚𑄬𑄥𑄮𑄦𑄟𑄥𑄳𑄟𑄨, 𑄚 𑄟𑄬𑄥𑄮 𑄃𑄖𑄳𑄖𑅄’𑄖𑄨 – 𑄆𑄤𑄟𑄬𑄖𑄁 𑄡𑄗𑅄𑄞𑄫𑄖𑄁 𑄥𑄟𑄳𑄟𑄛𑄳𑄛𑄐𑄳𑄐𑅄𑄡 𑄘𑄑𑄳𑄒𑄝𑄳𑄝𑄁𑅁 𑄆𑄤𑄟𑄬𑄖𑄁 𑄡𑄗𑅄𑄞𑄫𑄖𑄁 𑄥𑄟𑄳𑄟𑄛𑄳𑄛𑄐𑄳𑄐𑅄𑄡 𑄘𑄨𑄥𑄳𑄤𑅄 𑄃𑅄𑄇𑅄𑄥𑄙𑅄𑄖𑄪𑄡𑅄 𑄚𑄨𑄝𑄳𑄝𑄨𑄚𑄳𑄘𑄖𑄨, 𑄃𑅄𑄇𑅄𑄥𑄙𑅄𑄖𑄪𑄡𑅄 𑄌𑄨𑄖𑄳𑄖𑄁 𑄤𑄨𑄢𑅄𑄎𑄬𑄖𑄨𑅁

𑄹𑄻𑄺𑅁 “𑄃𑄗𑅄𑄛𑄢𑄁 𑄤𑄨𑄐𑄳𑄐𑅄𑄕𑄁𑄡𑄬𑄤 𑄃𑄤𑄥𑄨𑄥𑄳𑄥𑄖𑄨 𑄛𑄢𑄨𑄥𑄪𑄘𑄳𑄙𑄁 𑄛𑄢𑄨𑄡𑄮𑄘𑅄𑄖𑄁𑅁 𑄖𑄬𑄚 𑄌 𑄤𑄨𑄐𑄳𑄐𑅄𑄕𑄬𑄚 𑄇𑄨𑄁 [𑄖𑄬𑄚 𑄤𑄨𑄐𑄳𑄐𑅄𑄕𑄬𑄚 𑄇𑄨𑄐𑄳𑄌 (𑄥𑄩𑅁)] 𑄤𑄨𑄎𑅄𑄚𑅄𑄖𑄨? ‘𑄥𑄪𑄈’𑄚𑄳𑄖𑄨𑄛𑄨 𑄤𑄨𑄎𑅄𑄚𑅄𑄖𑄨, ‘𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈’𑄚𑄳𑄖𑄨𑄛𑄨 𑄤𑄨𑄎𑅄𑄚𑅄𑄖𑄨, ‘𑄃𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄟𑄥𑄪𑄈’𑄚𑄳𑄖𑄨𑄛𑄨 𑄤𑄨𑄎𑅄𑄚𑅄𑄖𑄨𑅁 𑄥𑄪𑄈𑄤𑄬𑄘𑄚𑄨𑄡𑄁, 𑄞𑄨𑄇𑄳𑄈𑄪, 𑄜𑄥𑄳𑄥𑄁 𑄛𑄑𑄨𑄌𑄳𑄌 𑄅𑄛𑄳𑄛𑄎𑄳𑄎𑄖𑄨 𑄥𑄪𑄈𑅄 𑄤𑄬𑄘𑄚𑅄𑅁 𑄥𑄮 𑄥𑄪𑄈𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄚𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄡𑄟𑅄𑄚𑄮 ‘𑄥𑄪𑄈𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄚𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄡𑅄𑄟𑄩’𑄖𑄨 𑄛𑄎𑅄𑄚𑅄𑄖𑄨𑅁 ‘𑄖𑄥𑄳𑄥𑄬𑄤 𑄥𑄪𑄈𑄤𑄬𑄘𑄚𑄨𑄡𑄥𑄳𑄥 𑄜𑄥𑄳𑄥𑄥𑄳𑄥 𑄚𑄨𑄢𑄮𑄙𑅄 𑄡𑄁 𑄖𑄎𑄳𑄎𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄡𑄨𑄖𑄁 𑄥𑄪𑄈𑄤𑄬𑄘𑄚𑄨𑄡𑄁 𑄜𑄥𑄳𑄥𑄁 𑄛𑄑𑄨𑄌𑄳𑄌 𑄅𑄛𑄳𑄛𑄚𑄳𑄚𑅄 𑄥𑄪𑄈𑅄 𑄤𑄬𑄘𑄚𑅄 𑄥𑅄 𑄚𑄨𑄢𑄪𑄎𑄳𑄏𑄖𑄨, 𑄥𑅄 𑄤𑄫𑄛𑄥𑄟𑄳𑄟𑄖𑄩’𑄖𑄨 𑄛𑄎𑅄𑄚𑅄𑄖𑄨𑅁

𑄹𑄻𑄻𑅁 “𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄤𑄬𑄘𑄚𑄨𑄡𑄁, 𑄞𑄨𑄇𑄳𑄈𑄪, 𑄜𑄥𑄳𑄥𑄁 𑄛𑄑𑄨𑄌𑄳𑄌 𑄅𑄛𑄳𑄛𑄎𑄳𑄎𑄖𑄨 𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑅄 𑄤𑄬𑄘𑄚𑅄𑅁 𑄥𑄮 𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄚𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄡𑄟𑅄𑄚𑄮 ‘𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄚𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄡𑅄𑄟𑄩’𑄖𑄨 𑄛𑄎𑅄𑄚𑅄𑄖𑄨𑅁 ‘𑄖𑄥𑄳𑄥𑄬𑄤 𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄤𑄬𑄘𑄚𑄨𑄡𑄥𑄳𑄥 𑄜𑄥𑄳𑄥𑄥𑄳𑄥 𑄚𑄨𑄢𑄮𑄙𑅄 𑄡𑄁 𑄖𑄎𑄳𑄎𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄡𑄨𑄖𑄁 𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄤𑄬𑄘𑄚𑄨𑄡𑄁 𑄜𑄥𑄳𑄥𑄁 𑄛𑄑𑄨𑄌𑄳𑄌 𑄅𑄛𑄳𑄛𑄚𑄳𑄚𑅄 𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑅄 𑄤𑄬𑄘𑄚𑅄 𑄥𑅄 𑄚𑄨𑄢𑄪𑄎𑄳𑄏𑄖𑄨, 𑄥𑅄 𑄤𑄫𑄛𑄥𑄟𑄳𑄟𑄖𑄩’𑄖𑄨 𑄛𑄎𑅄𑄚𑅄𑄖𑄨𑅁

𑄹𑄻𑄼𑅁 “𑄃𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄟𑄥𑄪𑄈𑄤𑄬𑄘𑄚𑄨𑄡𑄁, 𑄞𑄨𑄇𑄳𑄈𑄪, 𑄜𑄥𑄳𑄥𑄁 𑄛𑄑𑄨𑄌𑄳𑄌 𑄅𑄛𑄳𑄛𑄎𑄳𑄎𑄖𑄨 𑄃𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄟𑄥𑄪𑄈𑅄 𑄤𑄬𑄘𑄚𑅄𑅁 𑄥𑄮 𑄃𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄟𑄥𑄪𑄈𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄚𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄡𑄟𑅄𑄚𑄮 ‘𑄃𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄟𑄥𑄪𑄈𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄚𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄡𑅄𑄟𑄩’𑄖𑄨 𑄛𑄎𑅄𑄚𑅄𑄖𑄨𑅁 ‘𑄖𑄥𑄳𑄥𑄬𑄤 𑄃𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄟𑄥𑄪𑄈𑄤𑄬𑄘𑄚𑄨𑄡𑄥𑄳𑄥 𑄜𑄥𑄳𑄥𑄥𑄳𑄥 𑄚𑄨𑄢𑄮𑄙𑅄 𑄡𑄁 𑄖𑄎𑄳𑄎𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄡𑄨𑄖𑄁 𑄃𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄟𑄥𑄪𑄈𑄤𑄬𑄘𑄚𑄨𑄡𑄁 𑄜𑄥𑄳𑄥𑄁 𑄛𑄑𑄨𑄌𑄳𑄌 𑄅𑄛𑄳𑄛𑄚𑄳𑄚𑅄 𑄃𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄟𑄥𑄪𑄈𑅄 𑄤𑄬𑄘𑄚𑅄 𑄥𑅄 𑄚𑄨𑄢𑄪𑄎𑄳𑄏𑄖𑄨, 𑄥𑅄 𑄤𑄫𑄛𑄥𑄟𑄳𑄟𑄖𑄩’𑄖𑄨 𑄛𑄎𑅄𑄚𑅄𑄖𑄨𑅁

𑄹𑄻𑄽𑅁 “𑄥𑄬𑄡𑄳𑄡𑄗𑅄𑄛𑄨, 𑄞𑄨𑄇𑄳𑄈𑄪, 𑄘𑄳𑄤𑄨𑄚𑄳𑄚𑄁 𑄇𑄑𑄳𑄒𑅄𑄚𑄁 𑄥𑄋𑄳𑄊𑄑𑄳𑄑𑅄 [𑄥𑄟𑄳𑄜𑄥𑄳𑄥 (𑄥𑄩𑅁 𑄛𑄩𑅁), 𑄥𑄋𑄳𑄊𑄑𑄨 (𑄥𑄳𑄡𑅄𑅁 𑄇𑄁𑅁)] 𑄥𑄟𑄮𑄙𑅄𑄚𑅄 𑄅𑄥𑄳𑄟𑅄 𑄎𑅄𑄡𑄖𑄨, 𑄖𑄬𑄎𑄮 𑄃𑄞𑄨𑄚𑄨𑄝𑄳𑄝𑄖𑄳𑄖𑄖𑄨, 𑄖𑄬𑄥𑄁𑄡𑄬𑄤 𑄘𑄳𑄤𑄨𑄚𑄳𑄚𑄁 𑄇𑄑𑄳𑄒𑅄𑄚𑄁 𑄚𑅄𑄚𑅄𑄇𑄖𑄤𑄨𑄚𑄨𑄝𑄳𑄞𑄮𑄉𑅄 𑄡𑅄 𑄖𑄎𑄳𑄎𑅄 𑄅𑄥𑄳𑄟𑅄 𑄥𑅄 𑄚𑄨𑄢𑄪𑄎𑄳𑄏𑄖𑄨, 𑄥𑅄 𑄤𑄫𑄛𑄥𑄟𑄳𑄟𑄖𑄨; 𑄆𑄤𑄟𑄬𑄤 𑄈𑄮, 𑄞𑄨𑄇𑄳𑄈𑄪, 𑄥𑄪𑄈𑄤𑄬𑄘𑄚𑄨𑄡𑄁 𑄜𑄥𑄳𑄥𑄁 𑄛𑄑𑄨𑄌𑄳𑄌 𑄅𑄛𑄳𑄛𑄎𑄳𑄎𑄖𑄨 𑄥𑄪𑄈𑅄 𑄤𑄬𑄘𑄚𑅄𑅁 𑄥𑄮 𑄥𑄪𑄈𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄚𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄡𑄟𑅄𑄚𑄮 ‘𑄥𑄪𑄈𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄚𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄡𑅄𑄟𑄩’𑄖𑄨 𑄛𑄎𑅄𑄚𑅄𑄖𑄨𑅁 ‘𑄖𑄥𑄳𑄥𑄬𑄤 𑄥𑄪𑄈𑄤𑄬𑄘𑄚𑄨𑄡𑄥𑄳𑄥 𑄜𑄥𑄳𑄥𑄥𑄳𑄥 𑄚𑄨𑄢𑄮𑄙𑅄 𑄡𑄁 𑄖𑄎𑄳𑄎𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄡𑄨𑄖𑄁 𑄥𑄪𑄈𑄤𑄬𑄘𑄚𑄨𑄡𑄁 𑄜𑄥𑄳𑄥𑄁 𑄛𑄑𑄨𑄌𑄳𑄌 𑄅𑄛𑄳𑄛𑄚𑄳𑄚𑅄 𑄥𑄪𑄈𑅄 𑄤𑄬𑄘𑄚𑅄 𑄥𑅄 𑄚𑄨𑄢𑄪𑄎𑄳𑄏𑄖𑄨, 𑄥𑅄 𑄤𑄫𑄛𑄥𑄟𑄳𑄟𑄖𑄩’𑄖𑄨 𑄛𑄎𑅄𑄚𑅄𑄖𑄨𑅁

𑄹𑄻𑄾𑅁 “𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄤𑄬𑄘𑄚𑄨𑄡𑄁, 𑄞𑄨𑄇𑄳𑄈𑄪, 𑄜𑄥𑄳𑄥𑄁 𑄛𑄑𑄨𑄌𑄳𑄌 𑄅𑄛𑄳𑄛𑄎𑄳𑄎𑄖𑄨 𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑅄 𑄤𑄬𑄘𑄚𑅄𑅁 𑄥𑄮 𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄚𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄡𑄟𑅄𑄚𑄮 ‘𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄚𑄁 𑄤𑄬𑄘𑄡𑅄𑄟𑄩’𑄖𑄨 𑄛𑄎𑅄𑄚𑅄𑄖𑄨𑅁

‘តស្សេវ ទុក្ខវេទនិយស្ស ផស្សស្ស និរោធា យំ តជ្ជំ វេទយិតំ ទុក្ខវេទនិយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បន្នា ទុក្ខា វេទនា សា និរុជ្ឈតិ, សា វូបសម្មតី’តិ បជានាតិ។

១៨៩។ “អទុក្ខមសុខវេទនិយំ , ភិក្ខុ, ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា។ សោ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយមានោ ‘អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយាមី’តិ បជានាតិ។ ‘តស្សេវ អទុក្ខមសុខវេទនិយស្ស ផស្សស្ស និរោធា យំ តជ្ជំ វេទយិតំ អទុក្ខមសុខវេទនិយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បន្នា អទុក្ខមសុខា វេទនា សា និរុជ្ឈតិ, សា វូបសម្មតី’តិ បជានាតិ។

១៩០។ “អថាបរំ ឧបេក្ខាយេវ អវសិស្សតិ បរិសុទ្ធា បរិយោទាតា មុទុ ច កម្មញ្ញា ច បភស្សរា ច។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខុ, ទក្ខោ សុវណ្ណការោ វា សុវណ្ណការន្តេវាសី វា ឧក្កំ ពន្ធេយ្យ, ឧក្កំ ពន្ធិត្វា ឧក្កាមុខំ អាលិម្បេយ្យ, ឧក្កាមុខំ អាលិម្បេត្វា សណ្ឌាសេន ជាតរូបំ គហេត្វា ឧក្កាមុខេ បក្ខិបេយ្យ, តមេនំ កាលេន កាលំ អភិធមេយ្យ, កាលេន កាលំ ឧទកេន បរិប្ផោសេយ្យ, កាលេន កាលំ អជ្ឈុបេក្ខេយ្យ, តំ ហោតិ ជាតរូបំ [ជាតរូបំ ធន្តំ (សី. បី.)] សុធន្តំ និទ្ធន្តំ នីហដំ [និហតំ (ស្យា. កំ. ក.)] និន្នីតកសាវំ [និហតកសាវំ (ក.)] មុទុ ច កម្មនិយញ្ច បភស្សរញ្ច, យស្សា យស្សា ច បិឡន្ធនវិកតិយា អាកង្ខតិ – យទិ បដ្ដិកាយ [បវដ្ដិកាយ (សី. ស្យា.)] យទិ កុណ្ឌលាយ យទិ គីវេយ្យកាយ យទិ សុវណ្ណមាលាយ តញ្ចស្ស អត្ថំ អនុភោតិ; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខុ, អថាបរំ ឧបេក្ខាយេវ អវសិស្សតិ បរិសុទ្ធា បរិយោទាតា មុទុ ច កម្មញ្ញា ច បភស្សរា ច។

១៩១។ “សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘ឥមញ្ចេ អហំ ឧបេក្ខំ ឯវំ បរិសុទ្ធំ ឯវំ បរិយោទាតំ អាកាសានញ្ចាយតនំ ឧបសំហរេយ្យំ, តទនុធម្មញ្ច ចិត្តំ ភាវេយ្យំ។ ឯវំ មេ អយំ ឧបេក្ខា តំនិស្សិតា តទុបាទានា ចិរំ ទីឃមទ្ធានំ តិដ្ឋេយ្យ។ ឥមញ្ចេ អហំ ឧបេក្ខំ ឯវំ បរិសុទ្ធំ ឯវំ បរិយោទាតំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសំហរេយ្យំ, តទនុធម្មញ្ច ចិត្តំ ភាវេយ្យំ។ ឯវំ មេ អយំ ឧបេក្ខា តំនិស្សិតា តទុបាទានា ចិរំ ទីឃមទ្ធានំ តិដ្ឋេយ្យ។ ឥមញ្ចេ អហំ ឧបេក្ខំ ឯវំ បរិសុទ្ធំ ឯវំ បរិយោទាតំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ឧបសំហរេយ្យំ, តទនុធម្មញ្ច ចិត្តំ ភាវេយ្យំ។ ឯវំ មេ អយំ ឧបេក្ខា តំនិស្សិតា តទុបាទានា ចិរំ ទីឃមទ្ធានំ តិដ្ឋេយ្យ។ ឥមញ្ចេ អហំ ឧបេក្ខំ ឯវំ បរិសុទ្ធំ ឯវំ បរិយោទាតំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសំហរេយ្យំ, តទនុធម្មញ្ច ចិត្តំ ភាវេយ្យំ។ ឯវំ មេ អយំ ឧបេក្ខា តំនិស្សិតា តទុបាទានា ចិរំ ទីឃមទ្ធានំ តិដ្ឋេយ្យា’”តិ។

១៩២។ “សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘ឥមញ្ចេ អហំ ឧបេក្ខំ ឯវំ បរិសុទ្ធំ ឯវំ បរិយោទាតំ អាកាសានញ្ចាយតនំ ឧបសំហរេយ្យំ, តទនុធម្មញ្ច ចិត្តំ ភាវេយ្យំ; សង្ខតមេតំ។ ឥមញ្ចេ អហំ ឧបេក្ខំ ឯវំ បរិសុទ្ធំ ឯវំ បរិយោទាតំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសំហរេយ្យំ, តទនុធម្មញ្ច ចិត្តំ ភាវេយ្យំ; សង្ខតមេតំ។ ឥមញ្ចេ អហំ ឧបេក្ខំ ឯវំ បរិសុទ្ធំ ឯវំ បរិយោទាតំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ឧបសំហរេយ្យំ, តទនុធម្មញ្ច ចិត្តំ ភាវេយ្យំ; សង្ខតមេតំ។ ឥមញ្ចេ អហំ ឧបេក្ខំ ឯវំ បរិសុទ្ធំ ឯវំ បរិយោទាតំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសំហរេយ្យំ, តទនុធម្មញ្ច ចិត្តំ ភាវេយ្យំ; សង្ខតមេត’”ន្តិ។

“សោ នេវ តំ អភិសង្ខរោតិ, ន អភិសញ្ចេតយតិ ភវាយ វា វិភវាយ វា។ សោ អនភិសង្ខរោន្តោ អនភិសញ្ចេតយន្តោ ភវាយ វា វិភវាយ វា ន កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ, អនុបាទិយំ ន បរិតស្សតិ, អបរិតស្សំ បច្ចត្តំយេវ បរិនិព្ពាយតិ។ ‘ខីណា ជាតិ, វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ, កតំ ករណីយំ, នាបរំ ឥត្ថត្តាយា’តិ បជានាតិ។

១៩២។ “សោ សុខញ្ចេ វេទនំ វេទេតិ, ‘សា អនិច្ចា’តិ បជានាតិ, ‘អនជ្ឈោសិតា’តិ បជានាតិ, ‘អនភិនន្ទិតា’តិ បជានាតិ។ ទុក្ខញ្ចេ វេទនំ វេទេតិ , ‘សា អនិច្ចា’តិ បជានាតិ, ‘អនជ្ឈោសិតា’តិ បជានាតិ, ‘អនភិនន្ទិតា’តិ បជានាតិ។ អទុក្ខមសុខញ្ចេ វេទនំ វេទេតិ, ‘សា អនិច្ចា’តិ បជានាតិ, ‘អនជ្ឈោសិតា’តិ បជានាតិ, ‘អនភិនន្ទិតា’តិ បជានាតិ។

១៩៣។ “សោ សុខញ្ចេ វេទនំ វេទេតិ, វិសំយុត្តោ នំ វេទេតិ; ទុក្ខញ្ចេ វេទនំ វេទេតិ, វិសំយុត្តោ នំ វេទេតិ; អទុក្ខមសុខញ្ចេ វេទនំ វេទេតិ, វិសំយុត្តោ នំ វេទេតិ។ សោ កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមានោ ‘កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមី’តិ បជានាតិ, ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមានោ ‘ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមី’តិ បជានាតិ, ‘កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ឧទ្ធំ ជីវិតបរិយាទានា ឥធេវ សព្ពវេទយិតានិ អនភិនន្ទិតានិ សីតីភវិស្សន្តី’តិ បជានាតិ។

១៩៤។ “សេយ្យថាបិ, ភិក្ខុ, តេលញ្ច បដិច្ច វដ្ដិញ្ច បដិច្ច តេលប្បទីបោ ឈាយតិ; តស្សេវ តេលស្ស ច វដ្ដិយា ច បរិយាទានា អញ្ញស្ស ច អនុបហារា [អនុបាហារា (សី។ បី។), អនុបាទានា (ក។)] អនាហារោ និព្ពាយតិ; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខុ, កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមានោ ‘កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមី’តិ បជានាតិ, ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមានោ ‘ជីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមី’តិ បជានាតិ, ‘កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ឧទ្ធំ ជីវិតបរិយាទានា ឥធេវ សព្ពវេទយិតានិ អនភិនន្ទិតានិ សីតីភវិស្សន្តី’តិ បជានាតិ។ តស្មា ឯវំ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឥមិនា បរមេន បញ្ញាធិដ្ឋានេន សមន្នាគតោ ហោតិ។ ឯសា ហិ, ភិក្ខុ, បរមា អរិយា បញ្ញា យទិទំ – សព្ពទុក្ខក្ខយេ ញាណំ។

១៩៥។ “តស្ស សា វិមុត្តិ សច្ចេ ឋិតា អកុប្បា ហោតិ។ តញ្ហិ ភិក្ខុ, មុសា យំ មោសធម្មំ, តំ សច្ចំ យំ អមោសធម្មំ និព្ពានំ។ តស្មា ឯវំ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឥមិនា បរមេន សច្ចាធិដ្ឋានេន សមន្នាគតោ ហោតិ។ ឯតញ្ហិ ភិក្ខុ, បរមំ អរិយសច្ចំ យទិទំ – អមោសធម្មំ និព្ពានំ។

១៩៦។ “តស្សេវ ខោ បន បុព្ពេ អវិទ្ទសុនោ ឧបធី ហោន្តិ សមត្តា សមាទិន្នា។ ត្យាស្ស បហីនា ហោន្តិ ឧច្ឆិន្នមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភាវង្កតា អាយតិំ អនុប្បាទធម្មា។ តស្មា ឯវំ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឥមិនា បរមេន ចាគាធិដ្ឋានេន សមន្នាគតោ ហោតិ។ ឯសោ ហិ, ភិក្ខុ, បរមោ អរិយោ ចាគោ យទិទំ – សព្ពូបធិបដិនិស្សគ្គោ។

១៩៧។ “តស្សេវ ខោ បន បុព្ពេ អវិទ្ទសុនោ អភិជ្ឈា ហោតិ ឆន្ទោ សារាគោ។ ស្វាស្ស បហីនោ ហោតិ ឧច្ឆិន្នមូលោ តាលាវត្ថុកតោ អនភាវង្កតោ អាយតិំ អនុប្បាទធម្មោ។ តស្សេវ ខោ បន បុព្ពេ អវិទ្ទសុនោ អាឃាតោ ហោតិ ព្យាបាទោ សម្បទោសោ។ ស្វាស្ស

បហីនោ ហោតិ ឧច្ឆិន្នមូលោ តាលាវត្ថុកតោ អនភាវំកតោ អាយតិំ អនុប្បាទធម្មោ។ តស្សេវ ខោ បន បុព្ពេ អវិទ្ទសុនោ អវិជ្ជា ហោតិ សម្មោហោ។ ស្វាស្ស បហីនោ ហោតិ ឧច្ឆិន្នមូលោ តាលាវត្ថុកតោ អនភាវំកតោ អាយតិំ អនុប្បាទធម្មោ។ តស្មា ឯវំ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ឥមិនា បរមេន ឧបសមាធិដ្ឋានេន សមន្នាគតោ ហោតិ។ ឯសោ ហិ, ភិក្ខុ, បរមោ អរិយោ ឧបសមោ យទិទំ – រាគទោសមោហានំ ឧបសមោ។ ‘បញ្ញំ នប្បមជ្ជេយ្យ, សច្ចមនុរក្ខេយ្យ, ចាគមនុព្រូហេយ្យ, សន្តិមេវ សោ សិក្ខេយ្យា’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។

៣៤៨។ “‘យត្ថ ឋិតំ មញ្ញស្សវា នប្បវត្តន្តិ, មញ្ញស្សវេ ខោ បន នប្បវត្តមានេ មុនិ សន្តោតិ វុច្ចតី’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? ‘អស្មី’តិ, ភិក្ខុ, មញ្ញិតមេតំ, ‘អយមហមស្មី’តិ មញ្ញិតមេតំ, ‘ភវិស្ស’ន្តិ មញ្ញិតមេតំ, ‘ន ភវិស្ស’ន្តិ មញ្ញិតមេតំ, ‘រូបី ភវិស្ស’ន្តិ មញ្ញិតមេតំ, ‘អរូបី ភវិស្ស’ន្តិ មញ្ញិតមេតំ, ‘សញ្ញី ភវិស្ស’ន្តិ មញ្ញិតមេតំ, ‘អសញ្ញី ភវិស្ស’ន្តិ មញ្ញិតមេតំ, ‘នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ភវិស្ស’ន្តិ មញ្ញិតមេតំ។ មញ្ញិតំ, ភិក្ខុ, រោគោ មញ្ញិតំ គណ្ឌោ មញ្ញិតំ សល្លំ។ សព្ពមញ្ញិតានំ ត្វេវ, ភិក្ខុ, សមតិក្កមា មុនិ សន្តោតិ វុច្ចតិ។ មុនិ ខោ បន, ភិក្ខុ, សន្តោ ន ជាយតិ, ន ជីយតិ, ន មីយតិ, ន កុប្បតិ, ន បិហេតិ។ តញ្ហិស្ស, ភិក្ខុ, នត្ថិ យេន ជាយេថ, អជាយមានោ កិំ ជីយិស្សតិ, អជីយមានោ កិំ មីយិស្សតិ, អមីយមានោ កិំ កុប្បិស្សតិ, អកុប្បមានោ កិស្ស [កិំ (ក។)] បិហេស្សតិ? ‘យត្ថ ឋិតំ មញ្ញស្សវា នប្បវត្តន្តិ, មញ្ញស្សវេ ខោ បន នប្បវត្តមានេ មុនិ សន្តោតិ វុច្ចតី’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។ ឥមំ ខោ មេ ត្វំ, ភិក្ខុ, សំខិត្តេន ឆធាតុវិភង្គំ ធារេហី”តិ។

៣៥០។ អថ ខោ អាយស្មា បុក្កុសាតិ – “សត្ថា កិរ មេ អនុប្បត្តោ, សុគតោ កិរ មេ អនុប្បត្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ កិរ មេ អនុប្បត្តោ”តិ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា ភគវតោ បាទេសុ សិរសា និបតិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អច្ចយោ មំ, ភន្តេ, អច្ចគមា យថាពាលំ យថាមូឡ្ហំ យថាអកុសលំ, យោហំ ភគវន្តំ អាវុសោវាទេន សមុទាចរិតព្ពំ អមញ្ញិស្សំ។ តស្ស មេ, ភន្តេ, ភគវា អច្ចយំ អច្ចយតោ បដិគ្គណ្ហាតុ អាយតិំ សំវរាយា”តិ។ “តគ្ឃ ត្វំ, ភិក្ខុ, អច្ចយោ អច្ចគមា យថាពាលំ យថាមូឡ្ហំ យថាអកុសលំ , យំ មំ ត្វំ អាវុសោវាទេន សមុទាចរិតព្ពំ អមញ្ញិត្ថ។ យតោ ច ខោ ត្វំ, ភិក្ខុ, អច្ចយំ អច្ចយតោ ទិស្វា យថាធម្មំ បដិករោសិ, តំ តេ មយំ បដិគ្គណ្ហាម។ វុឌ្ឍិហេសា, ភិក្ខុ, អរិយស្ស វិនយេ យោ អច្ចយំ អច្ចយតោ ទិស្វា យថាធម្មំ បដិករោតិ, អាយតិំ សំវរំ អាបជ្ជតី”តិ។ “លភេយ្យាហំ, ភន្តេ, ភគវតោ សន្តិកេ ឧបសម្បទ”ន្តិ។ “បរិបុណ្ណំ បន តេ, ភិក្ខុ, បត្តចីវរ”ន្តិ? “ន ខោ មេ, ភន្តេ, បរិបុណ្ណំ បត្តចីវរ”ន្តិ។ “ន ខោ, ភិក្ខុ, តថាគតា អបរិបុណ្ណបត្តចីវរំ ឧបសម្បាទេន្តី”តិ។

អថ ខោ អាយស្មា បុក្កុសាតិ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បត្តចីវរបរិយេសនំ បក្កាមិ។ អថ ខោ អាយស្មន្តំ បុក្កុសាតិំ បត្តចីវរបរិយេសនំ ចរន្តំ វិព្ភន្តា គាវី [ភន្តគាវី (សី។ បី។), គាវី (ស្យា។ ក។)] ជីវិតា វោរោបេសិ។ អថ ខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “យោ សោ, ភន្តេ, បុក្កុសាតិ នាម កុលបុត្តោ ភគវតា សំខិត្តេន ឱវាទេន ឱវទិតោ សោ កាលង្កតោ។ តស្ស កា គតិ, កោ អភិសម្បរាយោ”តិ? “បណ្ឌិតោ, ភិក្ខវេ, បុក្កុសាតិ កុលបុត្តោ បច្ចបាទិ ធម្មស្សានុធម្មំ,

ន ច មំ ធម្មាធិករណំ វិហេសេសិ [វិហេឋេសិ (សី។ ស្យា។ កំ។) វិហេសេតិ (ក។)]។ បុក្កុសាតិ, ភិក្ខវេ, កុលបុត្តោ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកោ តត្ថ បរិនិព្ពាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

ធាតុវិភង្គសុត្តំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

១១. សច្ចវិភង្គសុត្តំ

៣៧១. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា ពារាណសិយំ វិហរតិ ឥសិបតនេ មិគទាយេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“តថាគតេន, ភិក្ខវេ, អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ពារាណសិយំ ឥសិបតនេ មិគទាយេ អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បវត្តិតំ អប្បដិវត្តិយំ សមណេន វា ព្រាហ្មណេន វា ទេវេន វា មារេន វា ព្រហ្មុនា វា កេនចិ វា លោកស្មិំ, យទិទំ – ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ អាចិក្ខនា ទេសនា បញ្ញាបនា បដ្ឋបនា វិវរណា វិភជនា ឧត្តានីកម្មំ។ កតមេសំ ចតុន្នំ? ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស អាចិក្ខនា ទេសនា បញ្ញាបនា បដ្ឋបនា វិវរណា វិភជនា ឧត្តានីកម្មំ, ទុក្ខសមុទយស្ស អរិយសច្ចស្ស អាចិក្ខនា ទេសនា បញ្ញាបនា បដ្ឋបនា វិវរណា វិភជនា ឧត្តានីកម្មំ, ទុក្ខនិរោធស្ស អរិយសច្ចស្ស អាចិក្ខនា ទេសនា បញ្ញាបនា បដ្ឋបនា វិវរណា វិភជនា ឧត្តានីកម្មំ, ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អរិយសច្ចស្ស អាចិក្ខនា ទេសនា បញ្ញាបនា បដ្ឋបនា វិវរណា វិភជនា ឧត្តានីកម្មំ។ តថាគតេន, ភិក្ខវេ, អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ពារាណសិយំ ឥសិបតនេ មិគទាយេ អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បវត្តិតំ អប្បដិវត្តិយំ សមណេន វា ព្រាហ្មណេន វា ទេវេន វា មារេន វា ព្រហ្មុនា វា កេនចិ វា លោកស្មិំ , យទិទំ – ឥមេសំ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ អាចិក្ខនា ទេសនា បញ្ញាបនា បដ្ឋបនា វិវរណា វិភជនា ឧត្តានីកម្មំ។

“សេវេថ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តមោគ្គល្លានេ; ភជថ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តមោគ្គល្លានេ។ បណ្ឌិតា ភិក្ខូ អនុគ្គាហកា សព្រហ្មចារីនំ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ជនេតា [ជនេត្តី (សី។ បី។)], ឯវំ សារិបុត្តោ; សេយ្យថាបិ ជាតស្ស អាបាទេតា, ឯវំ មោគ្គល្លានោ។ សារិបុត្តោ, ភិក្ខវេ, សោតាបត្តិផលេ វិនេតិ, មោគ្គល្លានោ ឧត្តមត្ថេ។ សារិបុត្តោ, ភិក្ខវេ, បហោតិ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ វិត្ថារេន អាចិក្ខិតុំ ទេសេតុំ បញ្ញាបេតុំ បដ្ឋបេតុំ វិវរិតុំ វិភជិតុំ ឧត្តានីកាតុ”ន្តិ។ ឥទមវោច ភគវា។ ឥទំ វត្វាន សុគតោ ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បាវិសិ។

៣៧២. តត្រ ខោ អាយស្មា សារិបុត្តោ អចិរបក្កន្តស្ស ភគវតោ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អាវុសោ, ភិក្ខវេ”តិ។ “អាវុសោ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស បច្ចស្សោសុំ។ អាយស្មា សារិបុត្តោ ឯតទវោច –

“តថាគតេន, អាវុសោ, អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ពារាណសិយំ ឥសិបតនេ មិគទាយេ អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បវត្តិតំ អប្បដិវត្តិយំ សមណេន វា ព្រាហ្មណេន វា ទេវេន វា មារេន វា ព្រហ្មុនា វា កេនចិ វា លោកស្មិំ, យទិទំ – ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ អាចិក្ខនា ទេសនា បញ្ញាបនា បដ្ឋបនា វិវរណា វិភជនា ឧត្តានីកម្មំ។ កតមេសំ ចតុន្នំ? ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស អាចិក្ខនា ទេសនា បញ្ញាបនា បដ្ឋបនា វិវរណា វិភជនា ឧត្តានីកម្មំ, ទុក្ខសមុទយស្ស អរិយសច្ចស្ស អាចិក្ខនា ទេសនា បញ្ញាបនា បដ្ឋបនា វិវរណា វិភជនា ឧត្តានីកម្មំ, ទុក្ខនិរោធស្ស អរិយសច្ចស្ស អាចិក្ខនា ទេសនា បញ្ញាបនា បដ្ឋបនា វិវរណា វិភជនា ឧត្តានីកម្មំ, ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អរិយសច្ចស្ស អាចិក្ខនា ទេសនា បញ្ញាបនា បដ្ឋបនា វិវរណា វិភជនា ឧត្តានីកម្មំ។

៣៧៣។ “កតមញ្ចាវុសោ, ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ? ជាតិបិ ទុក្ខា, ជរាបិ ទុក្ខា, មរណម្បិ ទុក្ខំ, សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសាបិ ទុក្ខា, យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ; សំខិត្តេន បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ទុក្ខា។

“កតមា ចាវុសោ, ជាតិ? យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្ហិ តម្ហិ សត្តនិកាយេ ជាតិ សញ្ជាតិ ឱក្កន្តិ អភិនិព្ពត្តិ ខន្ធានំ បាតុភាវោ អាយតនានំ បដិលាភោ, អយំ វុច្ចតាវុសោ – ‘ជាតិ’”។

“កតមា ចាវុសោ, ជរា? យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្ហិ តម្ហិ សត្តនិកាយេ ជរា ជីរណតា ខណ្ឌិច្ចំ បាលិច្ចំ វលិត្តចតា អាយុនោ សំហានិ ឥន្ទ្រិយានំ បរិបាកោ, អយំ វុច្ចតាវុសោ – ‘ជរា’”។

“កតមញ្ចាវុសោ, មរណំ? យំ តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្ហា តម្ហា សត្តនិកាយា ចុតិ ចវនតា ភេទោ អន្តរធានំ មច្ចុ មរណំ កាលំកិរិយា ខន្ធានំ ភេទោ កឡេវរស្ស និក្ខេបោ ជីវិតិន្ទ្រិយស្សុបច្ឆេទោ, ឥទំ វុច្ចតាវុសោ – ‘មរណំ’”។

“កតមោ ចាវុសោ, សោកោ? យោ ខោ, អាវុសោ, អញ្ញតរញ្ញតរេន ព្យសនេន សមន្នាគតស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ទុក្ខធម្មេន ផុដ្ឋស្ស សោកោ សោចនា សោចិតត្តំ អន្តោសោកោ អន្តោបរិសោកោ, អយំ វុច្ចតាវុសោ – ‘សោកោ’”។

“កតមោ ចាវុសោ, បរិទេវោ? យោ ខោ, អាវុសោ, អញ្ញតរញ្ញតរេន ព្យសនេន សមន្នាគតស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ទុក្ខធម្មេន ផុដ្ឋស្ស អាទេវោ បរិទេវោ អាទេវនា បរិទេវនា អាទេវិតត្តំ បរិទេវិតត្តំ, អយំ វុច្ចតាវុសោ – ‘បរិទេវោ’”។

“កតមញ្ចាវុសោ, ទុក្ខំ? យំ ខោ, អាវុសោ, កាយិកំ ទុក្ខំ កាយិកំ អសាតំ កាយសម្ផស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ, ឥទំ វុច្ចតាវុសោ – ‘ទុក្ខំ’”។

“កតមញ្ចាវុសោ, ទោមនស្សំ? យំ ខោ, អាវុសោ, ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតសិកំ អសាតំ មនោសម្ផស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ, ឥទំ

វុច្ចតាវុសោ – ‘ទោមនស្សំ’’’។

“កតមោ ចាវុសោ, ឧបាយាសោ? យោ ខោ, អាវុសោ, អញ្ញតរញ្ញតរេន ព្យសនេន សមន្នាគតស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ទុក្ខធម្មេន ផុដ្ឋស្ស អាយាសោ ឧបាយាសោ អាយាសិតត្តំ ឧបាយាសិតត្តំ, អយំ វុច្ចតាវុសោ – ‘ឧបាយាសោ’’’។

“កតមញ្ចាវុសោ, យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ? ជាតិធម្មានំ, អាវុសោ, សត្តានំ ឯវំ ឥច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ – ‘អហោ វត, មយំ ន ជាតិធម្មា អស្សាម; ន ច, វត, នោ ជាតិ អាគច្ឆេយ្យា’តិ។ ន ខោ បនេតំ ឥច្ឆាយ បត្តព្វំ។ ឥទម្បិ – ‘យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ’។ ជរាធម្មានំ, អាវុសោ, សត្តានំ...បេ... ព្យាធិធម្មានំ, អាវុសោ, សត្តានំ... មរណធម្មានំ, អាវុសោ, សត្តានំ... សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសធម្មានំ, អាវុសោ, សត្តានំ ឯវំ ឥច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ – ‘អហោ វត, មយំ ន សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសធម្មា អស្សាម ; ន ច, វត, នោ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា អាគច្ឆេយ្យុ’ន្តិ ។ ន ខោ បនេតំ ឥច្ឆាយ បត្តព្វំ។ ឥទម្បិ – ‘យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ’’’។

“កតមេ ចាវុសោ, សំខិត្តេន បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ទុក្ខា? សេយ្យថិទំ – រូបុបាទានក្ខន្ធោ, វេទនុបាទានក្ខន្ធោ, សញ្ញុបាទានក្ខន្ធោ, សង្ខារុបាទានក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណុបាទានក្ខន្ធោ។ ឥមេ វុច្ចន្តាវុសោ – ‘សំខិត្តេន បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ទុក្ខា’។ ឥទំ វុច្ចតាវុសោ – ‘ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ’’’។

៣៧៣។ “កតមញ្ចាវុសោ, ទុក្ខសមុទយំ [ទុក្ខសមុទយោ (ស្យា។ ក។)] អរិយសច្ចំ? យាយំ តណ្ហា បោនោព្ភវិកា [បោនោភវិកា (សី។ បី។)] នន្ទិរាគសហគតា [នន្ទីរាគសហគតា (សី។ ស្យា។ ក។ បី។)] តត្រតត្រាភិនន្ទិនី, សេយ្យថិទំ – កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា , ឥទំ វុច្ចតាវុសោ – ‘ទុក្ខសមុទយំ [ទុក្ខសមុទយោ (ស្យា។ ក។)] អរិយសច្ចំ’’’។

“កតមញ្ចាវុសោ, ទុក្ខនិរោធំ [ទុក្ខនិរោធោ (ស្យា។ ក។)] អរិយសច្ចំ? យោ តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធោ ចាគោ បដិនិស្សគ្គោ មុត្តិ អនាលយោ, ឥទំ វុច្ចតាវុសោ – ‘ទុក្ខនិរោធំ [ទុក្ខនិរោធោ (ស្យា។ ក។)] អរិយសច្ចំ’’’។

៣៧៤។ “កតមញ្ចាវុសោ, ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចំ? អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ, សេយ្យថិទំ – សម្មាទិដ្ឋិ, សម្មាសង្កប្បោ, សម្មាវាចា, សម្មាកម្មន្តោ, សម្មាអាជីវោ, សម្មាវាយាមោ, សម្មាសតិ, សម្មាសមាធិ។

“កតមា ចាវុសោ, សម្មាទិដ្ឋិ? យំ ខោ, អាវុសោ, ទុក្ខេ ញាណំ, ទុក្ខសមុទយេ ញាណំ, ទុក្ខនិរោធេ ញាណំ, ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ, អយំ វុច្ចតាវុសោ – ‘សម្មាទិដ្ឋិ’’’។

“កតមោ ចាវុសោ, សម្មាសង្កប្បោ? នេក្ខម្មសង្កប្បោ, អព្យាបាទសង្កប្បោ , អវិហិំសាសង្កប្បោ, អយំ វុច្ចតាវុសោ – ‘សម្មាសង្កប្បោ’”៍

“កតមា ចាវុសោ, សម្មាវាចា? មុសាវាទា វេរមណី, បិសុណាយ វាចាយ វេរមណី, ផរុសាយ វាចាយ វេរមណី, សម្ផប្បលាបា វេរមណី, អយំ វុច្ចតាវុសោ – ‘សម្មាវាចា’”៍

“កតមោ ចាវុសោ, សម្មាកម្មន្តោ? បាណាតិបាតា វេរមណី, អទិន្នាទានា វេរមណី, កាមេសុមិច្ឆាចារា វេរមណី, អយំ វុច្ចតាវុសោ – ‘សម្មាកម្មន្តោ’”៍

“កតមោ ចាវុសោ, សម្មាអាជីវោ? ឥធាវុសោ, អរិយសាវកោ មិច្ឆាអាជីវំ បហាយ សម្មាអាជីវេន ជីវិកំ កប្បេតិ, អយំ វុច្ចតាវុសោ – ‘សម្មាអាជីវោ’”៍

“កតមោ ចាវុសោ, សម្មាវាយាមោ? ឥធាវុសោ, ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ, អយំ វុច្ចតាវុសោ – ‘សម្មាវាយាមោ’”៍

“កតមា ចាវុសោ, សម្មាសតិ? ឥធាវុសោ, ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ៍ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ...បេ... ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ... ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ, អយំ វុច្ចតាវុសោ – ‘សម្មាសតិ’”៍

“កតមោ ចាវុសោ, សម្មាសមាធិ? ឥធាវុសោ, ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ...បេ... តតិយំ ឈានំ... វិហរតិ, អយំ វុច្ចតាវុសោ – ‘សម្មាសមាធិ’៍ ឥទំ វុច្ចតាវុសោ – ‘ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចំ’”៍

“តថាគតេនាវុសោ, អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ពារាណសិយំ ឥសិបតនេ មិគទាយេ អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បវត្តិតំ អប្បដិវត្តិយំ សមណេន វា ព្រាហ្មណេន វា ទេវេន វា មារេន វា ព្រហ្មុនា វា កេនចិ វា លោកស្មិំ, យទិទំ – ឥមេសំ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ អាចិក្ខនា ទេសនា បញ្ញាបនា បដ្ឋបនា វិវរណា វិភជនា ឧត្តានីកម្ម”ន្តិ៍

ឥទមវោច អាយស្មា សារិបុត្តោ។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

សច្ចវិភង្គសុត្តំ និដ្ឋិតំ ឯកាទសមំ។

១២. ទក្ខិណាវិភង្គសុត្តំ

៣៧៦. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មិំ និគ្រោធារាមេ។ អថ ខោ មហាបជាបតិ [មហាបជាបតី (សី. ស្យា. កំ. បី.)] គោតមី នវំ ទុស្សយុគំ អាទាយ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ មហាបជាបតិ គោតមី ភគវន្តំ ឯតទវោច – "ឥទំ មេ, ភន្តេ, នវំ ទុស្សយុគំ ភគវន្តំ ឧទ្ទិស្ស សាមំ កន្តំ សាមំ វាយិតំ។ តំ មេ, ភន្តេ, ភគវា បដិគ្គណ្ហាតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយា"តិ។ ឯវំ វុត្តេ, ភគវា មហាបជាបតិំ គោតមិំ ឯតទវោច – "សង្ឃេ, គោតមិ, ទេហិ។ សង្ឃេ តេ ទិន្នេ អហញ្ចេវ បូជិតោ ភវិស្សាមិ សង្ឃោ ចា"តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ មហាបជាបតិ គោតមី ភគវន្តំ ឯតទវោច – "ឥទំ មេ, ភន្តេ, នវំ ទុស្សយុគំ ភគវន្តំ ឧទ្ទិស្ស សាមំ កន្តំ សាមំ វាយិតំ។ តំ មេ, ភន្តេ, ភគវា បដិគ្គណ្ហាតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយា"តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភគវា មហាបជាបតិំ គោតមិំ ឯតទវោច – "សង្ឃេ, គោតមិ, ទេហិ។ សង្ឃេ តេ ទិន្នេ អហញ្ចេវ បូជិតោ ភវិស្សាមិ សង្ឃោ ចា"តិ។ តតិយម្បិ ខោ មហាបជាបតិ គោតមី ភគវន្តំ ឯតទវោច – "ឥទំ មេ, ភន្តេ, នវំ ទុស្សយុគំ ភគវន្តំ ឧទ្ទិស្ស សាមំ កន្តំ សាមំ វាយិតំ។ តំ មេ, ភន្តេ, ភគវា បដិគ្គណ្ហាតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយា"តិ។ តតិយម្បិ ខោ ភគវា មហាបជាបតិំ គោតមិំ ឯតទវោច – "សង្ឃេ, គោតមិ, ទេហិ ។ សង្ឃេ តេ ទិន្នេ អហញ្ចេវ បូជិតោ ភវិស្សាមិ សង្ឃោ ចា"តិ។

៣៧៧. ឯវំ វុត្តេ, អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – "បដិគ្គណ្ហាតុ, ភន្តេ, ភគវា មហាបជាបតិយា គោតមិយា នវំ ទុស្សយុគំ។ ពហូបការា [ពហុការា (ស្យា. កំ.)], ភន្តេ, មហាបជាបតិ គោតមី ភគវតោ មាតុច្ឆា អាបាទិកា បោសិកា ខីរស្ស ទាយិកា; ភគវន្តំ ជនេត្តិយា កាលង្កតាយ ថញ្ញំ បាយេសិ។ ភគវាបិ, ភន្តេ, ពហូបការោ មហាបជាបតិយា គោតមិយា។ ភគវន្តំ, ភន្តេ, អាគម្ម មហាបជាបតិ គោតមី ពុទ្ធំ សរណំ គតា, ធម្មំ សរណំ គតា, សង្ឃំ សរណំ គតា។ ភគវន្តំ, ភន្តេ, អាគម្ម មហាបជាបតិ គោតមី បាណាតិបាតា បដិវិរតា អទិន្នាទានា បដិវិរតា កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវិរតា មុសាវាទា បដិវិរតា សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា បដិវិរតា។ ភគវន្តំ, ភន្តេ, អាគម្ម មហាបជាបតិ គោតមី ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតា , ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតា, សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតា អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតា។ ភគវន្តំ, ភន្តេ, អាគម្ម មហាបជាបតិ គោតមី ទុក្ខេ និក្កង្ខា, ទុក្ខសមុទយេ និក្កង្ខា, ទុក្ខនិរោធេ និក្កង្ខា, ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ និក្កង្ខា។ ភគវាបិ, ភន្តេ, ពហូបការោ មហាបជាបតិយា គោតមិយា"តិ។

៣៧៨. "ឯវមេតំ , អានន្ទ។ យំ ហានន្ទ, បុគ្គលោ បុគ្គលំ អាគម្ម ពុទ្ធំ សរណំ គតោ ហោតិ, ធម្មំ សរណំ គតោ ហោតិ, សង្ឃំ សរណំ គតោ

ហោតិ, ឥមស្សានន្ទ, បុគ្គលស្ស ឥមិនា បុគ្គលេន ន សុប្បតិការំ វទាមិ, យទិទំ – អភិវាទន-បច្ចុដ្ឋាន-អញ្ជលិកម្ម-សាមីចិកម្ម-ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលាន- បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានុប្បទានេន។

‘‘យំ ហានន្ទ, បុគ្គលោ បុគ្គលំ អាគម្ម បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ, អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ, កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវិរតោ ហោតិ, មុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ, សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា បដិវិរតោ ហោតិ, ឥមស្សានន្ទ, បុគ្គលស្ស ឥមិនា បុគ្គលេន ន សុប្បតិការំ វទាមិ, យទិទំ – អភិវាទន-បច្ចុដ្ឋាន-អញ្ជលិកម្ម-សាមីចិកម្ម-ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលាន- បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានុប្បទានេន។

‘‘យំ ហានន្ទ, បុគ្គលោ បុគ្គលំ អាគម្ម ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ, ធម្មេ... សង្ឃេ... អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ, ឥមស្សានន្ទ, បុគ្គលស្ស ឥមិនា បុគ្គលេន ន សុប្បតិការំ វទាមិ, យទិទំ – អភិវាទន-បច្ចុដ្ឋាន-អញ្ជលិកម្ម-សាមីចិកម្ម-ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលាន- បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានុប្បទានេន។

‘‘យំ ហានន្ទ, បុគ្គលោ បុគ្គលំ អាគម្ម ទុក្ខេ និក្កង្ខោ ហោតិ, ទុក្ខសមុទយេ និក្កង្ខោ ហោតិ, ទុក្ខនិរោធេ និក្កង្ខោ ហោតិ, ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ និក្កង្ខោ ហោតិ, ឥមស្សានន្ទ, បុគ្គលស្ស ឥមិនា បុគ្គលេន ន សុប្បតិការំ វទាមិ, យទិទំ – អភិវាទន- បច្ចុដ្ឋានអញ្ជលិកម្ម-សាមីចិកម្ម-ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលាន- បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានុប្បទានេន។

៣៧៦. ‘‘ចុទ្ទស ខោ បនិមានន្ទ, បាដិបុគ្គលិកា ទក្ខិណា។ កតមា ចុទ្ទស? តថាគតេ អរហន្តេ សម្មាសម្ពុទ្ធេ ទានំ ទេតិ – អយំ បឋមា បាដិបុគ្គលិកា ទក្ខិណា។ បច្ចេកសម្ពុទ្ធេ [បច្ចេកពុទ្ធេ (សី. បី.)] ទានំ ទេតិ – អយំ ទុតិយា បាដិបុគ្គលិកា ទក្ខិណា។ តថាគតសាវកេ អរហន្តេ ទានំ ទេតិ – អយំ តតិយា បាដិបុគ្គលិកា ទក្ខិណា។ អរហត្តផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នេ ទានំ ទេតិ – អយំ ចតុត្ថី បាដិបុគ្គលិកា ទក្ខិណា។ អនាគាមិស្ស ទានំ ទេតិ – អយំ បញ្ចមី បាដិបុគ្គលិកា ទក្ខិណា។ អនាគាមិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នេ ទានំ ទេតិ – អយំ ឆដ្ឋី បាដិបុគ្គលិកា ទក្ខិណា។ សកទាគាមិស្ស ទានំ ទេតិ – អយំ សត្តមី បាដិបុគ្គលិកា ទក្ខិណា។ សកទាគាមិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នេ ទានំ ទេតិ – អយំ អដ្ឋមី បាដិបុគ្គលិកា ទក្ខិណា។ សោតាបន្នេ ទានំ ទេតិ – អយំ នវមី បាដិបុគ្គលិកា ទក្ខិណា។ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នេ ទានំ ទេតិ – អយំ ទសមី បាដិបុគ្គលិកា ទក្ខិណា។ ពាហិរកេ កាមេសុ វីតរាគេ ទានំ ទេតិ – អយំ ឯកាទសមី បាដិបុគ្គលិកា ទក្ខិណា។ បុថុជ្ជនសីលវន្តេ ទានំ ទេតិ – អយំ ទ្វាទសមី បាដិបុគ្គលិកា ទក្ខិណា។ បុថុជ្ជនទុស្សីលេ ទានំ ទេតិ – អយំ តេរសមី បាដិបុគ្គលិកា ទក្ខិណា។ តិរច្ឆានគតេ ទានំ ទេតិ – អយំ ចុទ្ទសមី បាដិបុគ្គលិកា ទក្ខិណាតិ។

‘‘តត្រានន្ទ, តិរច្ឆានគតេ ទានំ ទត្វា សតគុណា ទក្ខិណា បាដិកង្ខិតព្ពា, បុថុជ្ជនទុស្សីលេ ទានំ ទត្វា សហស្សគុណា ទក្ខិណា បាដិកង្ខិតព្ពា, បុថុជ្ជនសីលវន្តេ ទានំ ទត្វា សតសហស្សគុណា ទក្ខិណា បាដិកង្ខិតព្ពា, ពាហិរកេ កាមេសុ វីតរាគេ ទានំ ទត្វា កោដិសតសហស្សគុណា ទក្ខិណា បាដិកង្ខិតព្ពា, សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នេ ទានំ ទត្វា អសង្ខេយ្យា អប្បមេយ្យា ទក្ខិណា បាដិកង្ខិតព្ពា, កោ បន

ວາໂທ ໂສຕາປເນ຺ນ, ໂກ ປນ ວາໂທ ສກທາຄາມິຜລສຈ຺ຉິກິຣິຍາຍ ປຏິປເນ຺ນ, ໂກ ປນ ວາໂທ ສກທາຄາມິສ຺ສ, ໂກ ປນ ວາໂທ ອນາຄາມິຜລສຈ຺ຉິກິຣິຍາຍ ປຏິປເນ຺ນ, ໂກ ປນ ວາໂທ ອນາຄາມິສ຺ສ, ໂກ ປນ ວາໂທ ອຣຫຕ຺ຕຜລສຈ຺ຉິກິຣິຍາຍ ປຏິປເນ຺ນ, ໂກ ປນ ວາໂທ ອຣຫເນ຺ຕ, ໂກ ປນ ວາໂທ ປເຈ຺ຈກພຸເທ຺ຘ, ໂກ ປນ ວາໂທ ຕຖາຄເຕ ອຣຫເນ຺ຕ ສມ຺ມາສມ຺ພຸເທ຺ຘ!

໑໕໐. "ສຕ຺ຕ ໂຂ ປນິມານນ຺ທ, ສງ຺ຆຄຕາ ທກ຺ຂິຓາ. ກຕມາ ສຕ຺ຕ? ພຸທ຺ຘປມຸເຂ ອຸຠໂຕສເງ຺ຆ ທານໍ ເທຕິ – ອຍໍ ປຐມາ ສງ຺ຆຄຕາ ທກ຺ຂິຓາ. ຕຖາຄເຕ ປຣິນິພ຺ພຸເຕ ອຸຠໂຕສເງ຺ຆ ທານໍ ເທຕິ – ອຍໍ ທຸຕິຍາ ສງ຺ຆຄຕາ ທກ຺ຂິຓາ. ຠິກ຺ຂຸສເງ຺ຆ ທານໍ ເທຕິ – ອຍໍ ຕຕິຍາ ສງ຺ຆຄຕາ ທກ຺ຂິຓາ. ຠິກ຺ຂຸນິສເງ຺ຆ ທານໍ ເທຕິ – ອຍໍ ຈຕຸຕ຺ຖີ ສງ຺ຆຄຕາ ທກ຺ຂິຓາ. 'ເອຕ຺ຕກາ ເມ ຠິກ຺ຂູ ຈ ຠິກ຺ຂຸນິໂຍ ຈ ສງ຺ຆໂຕ ອຸທ຺ທິສ຺ສຖາ'ຕິ ທານໍ ເທຕິ – ອຍໍ ປຎ຺ຈມີ ສງ຺ຆຄຕາ ທກ຺ຂິຓາ. 'ເອຕ຺ຕກາ ເມ ຠິກ຺ຂູ ສງ຺ຆໂຕ ອຸທ຺ທິສ຺ສຖາ'ຕິ ທານໍ ເທຕິ – ອຍໍ ຉຏ຺ຐີ ສງ຺ຆຄຕາ ທກ຺ຂິຓາ. 'ເອຕ຺ຕກາ ເມ ຠິກ຺ຂຸນິໂຍ ສງ຺ຆໂຕ ອຸທ຺ທິສ຺ສຖາ'ຕິ ທານໍ ເທຕິ – ອຍໍ ສຕ຺ຕມີ ສງ຺ຆຄຕາ ທກ຺ຂິຓາ.

"ຠວິສ຺ສນ຺ຕິ ໂຂ ປນານນ຺ທ, ອນາຄຕມທ຺ຘານໍ ໂຄຕ຺ຣຠຸໂນ ກາສາວກຓ຺ຏາ ທຸສ຺ສີລາ ປາປຘມ຺ມາ. ເຕສຸ ທຸສ຺ສີເລສຸ ສງ຺ຆໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ທານໍ ທສ຺ສນ຺ຕິ. ຕທາປຫໍ, ອານນ຺ທ, ສງ຺ຆຄຕໍ ທກ຺ຂິຓໍ ອສເງ຺ຂຍ຺ຍໍ ອປ຺ປເມຍ຺ຍໍ ວທາມິ. ນ ເຕ຺ວວາຫໍ, ອານນ຺ທ, ເກນຈິ ປຣິຍາເຍນ ສງ຺ຆຄຕາຍ ທກ຺ຂິຓາຍ ປາຏິປຸຄ຺ຄລິກໍ ທານໍ ມຫປ຺ຜລຕຣໍ ວທາມິ.

໑໕໑. "ຈຕໂສ຺ສ ໂຂ ອິມາ, ອານນ຺ທ, ທກ຺ຂິຓາ ວິສຸທ຺ຘິໂຍ. ກຕມາ ຈຕໂສ຺ສ? ອຕ຺ຖານນ຺ທ, ທກ຺ຂິຓາ ທາຍກໂຕ ວິສຸຊ຺ຌຕິ ໂນ ປຏິຄ຺ຄາຫກໂຕ. ອຕ຺ຖານນ຺ທ, ທກ຺ຂິຓາ ປຏິຄ຺ຄາຫກໂຕ ວິສຸຊ຺ຌຕິ ໂນ ທາຍກໂຕ. ອຕ຺ຖານນ຺ທ, ທກ຺ຂິຓາ ເນວ ທາຍກໂຕ ວິສຸຊ຺ຌຕິ ໂນ ປຏິຄ຺ຄາຫກໂຕ. ອຕ຺ຖານນ຺ທ, ທກ຺ຂິຓາ ທາຍກໂຕ ເຈວ ວິສຸຊ຺ຌຕິ ປຏິຄ຺ຄາຫກໂຕ ຈ.

"ກຖຎ຺ຈານນ຺ທ, ທກ຺ຂິຓາ ທາຍກໂຕ ວິສຸຊ຺ຌຕິ ໂນ ປຏິຄ຺ຄາຫກໂຕ? ອິຘານນ຺ທ, ທາຍໂກ ໂຫຕິ ສີລວາ ກລ຺ຍາຓຘໂມ຺ມ, ປຏິຄ຺ຄາຫກາ ໂຫນ຺ຕິ ທຸສ຺ສີລາ ປາປຘມ຺ມາ – ເອວໍ ໂຂ, ອານນ຺ທ, ທກ຺ຂິຓາ ທາຍກໂຕ ວິສຸຊ຺ຌຕິ ໂນ ປຏິຄ຺ຄາຫກໂຕ.

"ກຖຎ຺ຈານນ຺ທ, ທກ຺ຂິຓາ ປຏິຄ຺ຄາຫກໂຕ ວິສຸຊ຺ຌຕິ ໂນ ທາຍກໂຕ? ອິຘານນ຺ທ, ທາຍໂກ ໂຫຕິ ທຸສ຺ສີໂລ ປາປຘໂມ຺ມ, ປຏິຄ຺ຄາຫກາ ໂຫນ຺ຕິ ສີລວໂນ຺ຕ [ສີລວນ຺ຕາ (ສີ.)] ກລ຺ຍາຓຘມ຺ມາ – ເອວໍ ໂຂ, ອານນ຺ທ, ທກ຺ຂິຓາ ປຏິຄ຺ຄາຫກໂຕ ວິສຸຊ຺ຌຕິ ໂນ ທາຍກໂຕ.

"ກຖຎ຺ຈານນ຺ທ, ທກ຺ຂິຓາ ເນວ ທາຍກໂຕ ວິສຸຊ຺ຌຕິ ໂນ ປຏິຄ຺ຄາຫກໂຕ? ອິຘານນ຺ທ, ທາຍໂກ ຈ ໂຫຕິ ທຸສ຺ສີໂລ ປາປຘໂມ຺ມ, ປຏິຄ຺ຄາຫກາ ຈ ໂຫນ຺ຕິ ທຸສ຺ສີລາ ປາປຘມ຺ມາ – ເອວໍ ໂຂ, ອານນ຺ທ, ທກ຺ຂິຓາ ເນວ ທາຍກໂຕ ວິສຸຊ຺ຌຕິ ໂນ ປຏິຄ຺ຄາຫກໂຕ.

"ກຖຎ຺ຈານນ຺ທ, ທກ຺ຂິຓາ ທາຍກໂຕ ເຈວ ວິສຸຊ຺ຌຕິ ປຏິຄ຺ຄາຫກໂຕ ຈ? ອິຘານນ຺ທ, ທາຍໂກ ຈ ໂຫຕິ ສີລວາ ກລ຺ຍາຓຘໂມ຺ມ, ປຏິຄ຺ຄາຫກາ ຈ ໂຫນ຺ຕິ ສີລວໂນ຺ຕ ກລ຺ຍາຓຘມ຺ມາ – ເອວໍ ໂຂ, ອານນ຺ທ, ທກ຺ຂິຓາ ທາຍກໂຕ ເຈວ ວິສຸຊ຺ຌຕິ ປຏິຄ຺ຄາຫກໂຕ ຈ. ອິມາ

ខោ, អានន្ទ, ចតស្សោ ទក្ខិណា វិសុទ្ធិយោ”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ ឥទំ វត្វាន សុគតោ អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

៣៨១។

“យោ សីលវា ទុស្សីលេសុ ទទាតិ ទានំ,

ធម្មេន លទ្ធំ [លទ្ធា (សី។ បី។)] សុបសន្នចិត្តោ;

អភិសទ្ទហំ កម្មផលំ ឧឡារំ,

សា ទក្ខិណា ទាយកតោ វិសុជ្ឈតិ។

“យោ ទុស្សីលោ សីលវន្តេសុ ទទាតិ ទានំ,

អធម្មេន លទ្ធំ អប្បសន្នចិត្តោ;

អនភិសទ្ទហំ កម្មផលំ ឧឡារំ,

សា ទក្ខិណា បដិគ្គាហកតោ វិសុជ្ឈតិ។

“យោ ទុស្សីលោ ទុស្សីលេសុ ទទាតិ ទានំ,

អធម្មេន លទ្ធំ អប្បសន្នចិត្តោ;

អនភិសទ្ទហំ កម្មផលំ ឧឡារំ,

ន តំ ទានំ វិបុលប្ផលន្តិ ព្រូមិ។

“ឃោ សីលចា សីលចេត្តស្ស ទទាតិ ទាតំ,

ឆម្មេត លទ្ធំ សុបសត្តចិត្តោ;

អភិសទ្ទហំ កម្មផលំ ឧឡារំ,

តំ វេ ទាតំ ចិបុលប្ផលត្តិ ព្រូមិ [សា ទក្ខិណា តេចុកតោ ចិសុជ្ឈតិ (សី॰ បី॰)]៕

“ឃោ ចីតរាគោ ចីតរាគេសុ ទទាតិ ទាតំ,

ឆម្មេត លទ្ធំ សុបសត្តចិត្តោ;

អភិសទ្ទហំ កម្មផលំ ឧឡារំ,

តំ វេ ទាតំ អាមិសទាតាតមគ្គំ” [តំ វេ ទាតំ ចិបុលត្តិ ព្រូមិ (សី॰)] ត្តិ៕

ទក្ខិណាចិភង្គសុត្តំ តិដ្ឋិតំ ទ្វាទសមំ៕

ចិភង្គចគ្គោ តិដ្ឋិតោ ចតុត្ថោ៕

តស្សុទ្ទាតំ –

ភទ្ទេកានន្ទកច្ចាន, លោមសកង្គិយាសុកា;

មហាកម្មសឡាយតតចិភង្គា, ឧទ្ទេសអរណា ធាតុ សច្ចំ៕

ទក្ខិណាចិភង្គសុត្តត្តិ៕

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៥. សឡាយតនវគ្គោ

១. អនាថបិណ្ឌិកោវាទសុត្តំ

៣៨៣. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ អាពាធិកោ ហោតិ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ។ អថ ខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ – “ឯហិ ត្វំ, អម្ភោ បុរិស, យេន ភគវា តេនុបសង្កម; ឧបសង្កមិត្វា មម វចនេន ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទាហិ [វន្ទាហិ ឯវញ្ច វទេហិ (សព្វត្ថ) អដ្ឋកថាសុ បន នត្ថិ] – ‘អនាថបិណ្ឌិកោ, ភន្តេ, គហបតិ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ។ សោ ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតី’តិ។ យេន ចាយស្មា សារិបុត្តោ តេនុបសង្កម; ឧបសង្កមិត្វា មម វចនេន អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស បាទេ សិរសា វន្ទាហិ [វន្ទាហិ ឯវញ្ច វទេហិ (សព្វត្ថ) អដ្ឋកថាសុ បន នត្ថិ] – ‘អនាថបិណ្ឌិកោ, ភន្តេ, គហបតិ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ។ សោ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស បាទេ សិរសា វន្ទតី’តិ។ ឯវញ្ច វទេហិ – ‘សាធុ កិរ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយា’”តិ។

“ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ សោ បុរិសោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស បដិស្សុត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ បុរិសោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អនាថបិណ្ឌិកោ, ភន្តេ, គហបតិ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ។ សោ ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតី”តិ។ យេន ចាយស្មា សារិបុត្តោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ សារិបុត្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ បុរិសោ អាយស្មន្តំ សារិបុត្តំ ឯតទវោច – “អនាថបិណ្ឌិកោ, ភន្តេ, គហបតិ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ។ សោ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស បាទេ សិរសា វន្ទតិ; ឯវញ្ច វទេតិ – ‘សាធុ កិរ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយា’”តិ។ អធិវាសេសិ ខោ អាយស្មា សារិបុត្តោ តុណ្ហីភាវេន។

៣៨៤. អថ ខោ អាយស្មា សារិបុត្តោ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ អាយស្មតា អានន្ទេន បច្ឆាសមណេន យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ និសជ្ជ ខោ អាយស្មា សារិបុត្តោ អនាថបិណ្ឌិកំ គហបតិំ ឯតទវោច – “កច្ចិ តេ, គហបតិ, ខមនីយំ, កច្ចិ យាបនីយំ? កច្ចិ តេ ទុក្ខា វេទនា បដិក្កមន្តិ, នោ អភិក្កមន្តិ; បដិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ, នោ អភិក្កមោ”តិ?

“ន មេ, ភន្តេ សារិបុត្ត, ខមនីយំ ន យាបនីយំ។ ពាឡ្ហា មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ, នោ បដិក្កមន្តិ; អភិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ, នោ បដិក្កមោ។ សេយ្យថាបិ, ភន្តេ សារិបុត្ត, ពលវា បុរិសោ តិណ្ហេន សិខរេន មុទ្ធនិ [មុទ្ធានំ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] អភិមត្ថេយ្យ [អភិមន្ថេយ្យ

(ສີ. ປີ.)]; ເອວເມວ ໂຂ ເມ, ຠນ຺ເຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ອຘິມຕ຺ຕາ ວາຕາ ມຸຘ຺ທນິ [ໂອຫນ຺ຕິ (ສ຺ຍາ. ກໍ.)] ອູຫນ຺ຕິ [ອຘິມຕ຺ຕາ ວາຕາ ສີສໍ ປຣິກນ຺ຕນ຺ຕິ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກໍ.)]. ນ ເມ, ຠນ຺ເຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຂມນີຍໍ ນ ຍາປນີຍໍ. ພາຬ຺ຫາ ເມ ທຸກ຺ຂາ ເວທນາ ອຠິກ຺ກມນ຺ຕິ, ໂນ ປຏິກ຺ກມນ຺ຕິ; ອຠິກ຺ກໂມສານໍ ປຎ຺ຎາຍຕິ, ໂນ ປຏິກ຺ກໂມ. ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠນ຺ເຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ພລວາ ປຸຣິໂສ ທຬ຺ເຫນ ວຣຕ຺ຕກ຺ຂເຓ຺ຑນ ສີເສ ສີສເວຐໍ ທເທຍ຺ຍ; ເອວເມວ ໂຂ ເມ, ຠນ຺ເຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ອຘິມຕ຺ຕາ ສີເສ ສີສເວທນາ. ນ ເມ, ຠນ຺ເຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຂມນີຍໍ ນ ຍາປນີຍໍ. ພາຬ຺ຫາ ເມ ທຸກ຺ຂາ ເວທນາ ອຠິກ຺ກມນ຺ຕິ, ໂນ ປຏິກ຺ກມນ຺ຕິ; ອຠິກ຺ກໂມສານໍ ປຎ຺ຎາຍຕິ, ໂນ ປຏິກ຺ກໂມ. ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠນ຺ເຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ທກ຺ໂຂ ໂຄຆາຕໂກ ວາ ໂຄຆາຕກນ຺ເຕວາສີ ວາ ຕິຓ຺ເຫນ ໂຄວິກນ຺ຕເນນ ກຸຈ຺ຉິໍ ປຣິກນ຺ເຕຍ຺ຍ; ເອວເມວ ໂຂ ເມ, ຠນ຺ເຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ອຘິມຕ຺ຕາ ວາຕາ ກຸຈ຺ຉິໍ ປຣິກນ຺ຕນ຺ຕິ. ນ ເມ, ຠນ຺ເຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຂມນີຍໍ ນ ຍາປນີຍໍ. ພາຬ຺ຫາ ເມ ທຸກ຺ຂາ ເວທນາ ອຠິກ຺ກມນ຺ຕິ, ໂນ ປຏິກ຺ກມນ຺ຕິ; ອຠິກ຺ກໂມສານໍ ປຎ຺ຎາຍຕິ, ໂນ ປຏິກ຺ກໂມ. ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠນ຺ເຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ເທ຺ວ ພລວນ຺ໂຕ ປຸຣິສາ ທຸພ຺ພລຕຣໍ ປຸຣິສໍ ນານາພາຫາສຸ ຄເຫຕ຺ວາ ອງ຺ຄາຣກາສຸຍາ ສນ຺ຕາເປຍ຺ຍຸໍ, ສມ຺ປຣິຕາເປຍ຺ຍຸໍ; ເອວເມວ ໂຂ ເມ, ຠນ຺ເຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ອຘິມຕ຺ໂຕ ກາຍສ຺ມິໍ ຑາໂຫ. ນ ເມ, ຠນ຺ເຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຂມນີຍໍ ນ ຍາປນີຍໍ. ພາຬ຺ຫາ ເມ ທຸກ຺ຂາ ເວທນາ ອຠິກ຺ກມນ຺ຕິ, ໂນ ປຏິກ຺ກມນ຺ຕິ; ອຠິກ຺ກໂມສານໍ ປຎ຺ຎາຍຕິ, ໂນ ປຏິກ຺ກໂມ"ຕິ.

໓໘໔. "ຕສ຺ມາຕິຫ ເຕ, ຄຫປຕິ, ເອວໍ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ – 'ນ ຈກ຺ຂຸໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ, ນ ຈ ເມ ຈກ຺ຂຸນິສ຺ສິຕໍ ວິຎ຺ຎາຓໍ ຠວິສ຺ສຕີ'ຕິ. ເອວຎ຺ຫິ ເຕ, ຄຫປຕິ, ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ.

"ຕສ຺ມາຕິຫ ເຕ, ຄຫປຕິ, ເອວໍ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ – 'ນ ໂສຕໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ, ນ ຈ ເມ ໂສຕນິສ຺ສິຕໍ ວິຎ຺ຎາຓໍ ຠວິສ຺ສຕີ'ຕິ. ເອວຎ຺ຫິ ເຕ, ຄຫປຕິ, ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ. ຕສ຺ມາຕິຫ ເຕ, ຄຫປຕິ, ເອວໍ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ – 'ນ ຆານໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ, ນ ຈ ເມ ຆານນິສ຺ສິຕໍ ວິຎ຺ຎາຓໍ ຠວິສ຺ສຕີ'ຕິ. ເອວຎ຺ຫິ ເຕ, ຄຫປຕິ, ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ. ຕສ຺ມາຕິຫ ເຕ, ຄຫປຕິ, ເອວໍ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ – 'ນ ຊິວ຺ຫໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ, ນ ຈ ເມ ຊິວ຺ຫານິສ຺ສິຕໍ ວິຎ຺ຎາຓໍ ຠວິສ຺ສຕີ'ຕິ. ເອວຎ຺ຫິ ເຕ, ຄຫປຕິ, ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ. ຕສ຺ມາຕິຫ ເຕ, ຄຫປຕິ, ເອວໍ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ – 'ນ ກາຍໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ, ນ ຈ ເມ ກາຍນິສ຺ສິຕໍ ວິຎ຺ຎາຓໍ ຠວິສ຺ສຕີ'ຕິ. ເອວຎ຺ຫິ ເຕ, ຄຫປຕິ, ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ. ຕສ຺ມາຕິຫ ເຕ, ຄຫປຕິ, ເອວໍ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ – 'ນ ມນໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ, ນ ຈ ເມ ມໂນນິສ຺ສິຕໍ ວິຎ຺ຎາຓໍ ຠວິສ຺ສຕີ'ຕິ. ເອວຎ຺ຫິ ເຕ, ຄຫປຕິ, ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ.

"ຕສ຺ມາຕິຫ ເຕ, ຄຫປຕິ, ເອວໍ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ – 'ນ ຣູປໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ, ນ ຈ ເມ ຣູປນິສ຺ສິຕໍ ວິຎ຺ຎາຓໍ ຠວິສ຺ສຕີ'ຕິ. ເອວຎ຺ຫິ ເຕ, ຄຫປຕິ, ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ. ຕສ຺ມາຕິຫ ເຕ, ຄຫປຕິ, ເອວໍ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ – 'ນ ສທ຺ທໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ...ເປ... ນ ຄນ຺ຘໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ... ນ ຣສໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ... ນ ໂຜຏ຺ຐພ຺ພໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ... ນ ຘມ຺ມໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ ນ ຈ ເມ ຘມ຺ມນິສ຺ສິຕໍ ວິຎ຺ຎາຓໍ ຠວິສ຺ສຕີ'ຕິ. ເອວຎ຺ຫິ ເຕ, ຄຫປຕິ, ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ.

"ຕສ຺ມາຕິຫ ເຕ, ຄຫປຕິ, ເອວໍ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ – 'ນ ຈກ຺ຂຸວິຎ຺ຎາຓໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ, ນ ຈ ເມ ຈກ຺ຂຸວິຎ຺ຎາຓນິສ຺ສິຕໍ ວິຎ຺ຎາຓໍ ຠວິສ຺ສຕີ'ຕິ. ເອວຎ຺ຫິ ເຕ, ຄຫປຕິ, ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ. ຕສ຺ມາຕິຫ ເຕ, ຄຫປຕິ, ເອວໍ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ – 'ນ ໂສຕວິຎ຺ຎາຓໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ... ນ ຆານວິຎ຺ຎາຓໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ... ນ ຊິວ຺ຫາວິຎ຺ຎາຓໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ... ນ ກາຍວິຎ຺ຎາຓໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ... ນ ມໂນວິຎ຺ຎາຓໍ ອຸປາທິຍິສ຺ສາມິ ນ ຈ ເມ ມໂນວິຎ຺ຎາຓນິສ຺ສິຕໍ ວິຎ຺ຎາຓໍ ຠວິສ຺ສຕີ'ຕິ. ເອວຎ຺ຫິ ເຕ, ຄຫປຕິ, ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ.

“ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ‘ᨶ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾ᩠ᨹᩔᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨶ ᨧ ᨾᩮ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾ᩠ᨹᩔᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ‘ᨶ ᩈᩮᩣᨲᩈᨾ᩠ᨹᩔᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᨥᩣᨶᩈᨾ᩠ᨹᩔᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᩈᨾ᩠ᨹᩔᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᨠᩣᨿᩈᨾ᩠ᨹᩔᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᨾᨶᩮᩣᩈᨾ᩠ᨹᩔᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨶ ᨧ ᨾᩮ ᨾᨶᩮᩣᩈᨾ᩠ᨹᩔᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

“ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ‘ᨶ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩴ ᩅᩮᨴᨶᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨶ ᨧ ᨾᩮ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩣᩅᩮᨴᨶᩣᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ ᨲᩮ , ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ‘ᨶ ᩈᩮᩣᨲᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩴ ᩅᩮᨴᨶᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᨥᩣᨶᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩴ ᩅᩮᨴᨶᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩴ ᩅᩮᨴᨶᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᨠᩣᨿᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩴ ᩅᩮᨴᨶᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᨾᨶᩮᩣᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩴ ᩅᩮᨴᨶᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨶ ᨧ ᨾᩮ ᨾᨶᩮᩣᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩣᩅᩮᨴᨶᩣᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

᪃᪈᪉᪨ “ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ‘ᨶ ᨷᨳᩅᩦᨵᩣᨲᩩᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨶ ᨧ ᨾᩮ ᨷᨳᩅᩦᨵᩣᨲᩩᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ‘ᨶ ᩋᩣᨷᩮᩣᨵᩣᨲᩩᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᨲᩮᨩᩮᩣᨵᩣᨲᩩᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᩅᩣᨿᩮᩣᨵᩣᨲᩩᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᩋᩣᨠᩣᩈᨵᩣᨲᩩᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨵᩣᨲᩩᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨶ ᨧ ᨾᩮ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨵᩣᨲᩩᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

“ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ‘ᨶ ᩁᩪᨷᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨶ ᨧ ᨾᩮ ᩁᩪᨷᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ‘ᨶ ᩅᩮᨴᨶᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᩈᩘ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨶ ᨧ ᨾᩮ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

“ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ‘ᨶ ᩋᩣᨠᩣᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ , ᨶ ᨧ ᨾᩮ ᩋᩣᨠᩣᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ’ᨲᩥ ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ‘ᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᩋᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ... ᨶ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ ᨶ ᨧ ᨾᩮ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

“ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ‘ᨶ ᩍᨵᩃᩮᩣᨠᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨶ ᨧ ᨾᩮ ᩍᨵᩃᩮᩣᨠᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ‘ᨶ ᨷᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨶ ᨧ ᨾᩮ ᨷᩁᩃᩮᩣᨠᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ‘ᨿᨾ᩠ᨸᩥᨴᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᩩᨲᩴ ᨾᩩᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᩴ ᩋᨶᩩᩅᩥᨧᩁᩥᨲᩴ ᨾᨶᩈᩣ ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨶ ᨧ ᨾᩮ ᨲᩴᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

១៤៧។ ឯវំ វុត្តេ, អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ បរោទិ, អស្សូនិ បវត្តេសិ។ អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ អនាថបិណ្ឌិកំ គហបតិំ ឯតទវោច – “ឱលីយសិ ខោ ត្វំ, គហបតិ, សំសីទសិ ខោ ត្វំ, គហបតី”តិ? “នាហំ, ភន្តេ អានន្ទ, ឱលីយាមិ, នបិ សំសីទាមិ; អបិ ច មេ ទីឃរត្តំ សត្ថា បយិរុបាសិតោ មនោភាវនីយា ច ភិក្ខូ; ន ច មេ ឯវរូបី ធម្មី កថា សុតបុព្វា”តិ។ “ន ខោ, គហបតិ, គិហីនំ ឱទាតវសនានំ ឯវរូបី ធម្មី កថា បដិភាតិ; បព្ពជិតានំ ខោ, គហបតិ, ឯវរូបី ធម្មី កថា បដិភាតី”តិ។ “តេន ហិ, ភន្តេ សារិបុត្ត, គិហីនម្បិ ឱទាតវសនានំ ឯវរូបី ធម្មី កថា បដិភាតុ។ សន្តិ ហិ, ភន្តេ, កុលបុត្តា អប្បរជក្ខជាតិកា, អស្សវនតា ធម្មស្ស បរិហាយន្តិ; ភវិស្សន្តិ ធម្មស្ស អញ្ញាតារោ”តិ។

អថ ខោ អាយស្មា ច សារិបុត្តោ អាយស្មា ច អានន្ទោ អនាថបិណ្ឌិកំ គហបតិំ ឥមិនា ឱវាទេន ឱវទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមិំសុ។ អថ ខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ, អចិរបក្កន្តេ អាយស្មន្តេ ច សារិបុត្តេ អាយស្មន្តេ ច អានន្ទេ , កាលមកាសិ តុសិតំ កាយំ ឧបបជ្ជិ។ អថ ខោ អនាថបិណ្ឌិកោ ទេវបុត្តោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ អនាថបិណ្ឌិកោ ទេវបុត្តោ ភគវន្តំ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

“ឥទញ្ហិ តំ ជេតវនំ, ឥសិសង្ឃនិសេវិតំ;

អាវុត្ថំ ធម្មរាជេន, បីតិសញ្ជននំ មម។

“កម្មំ វិជ្ជា ច ធម្មោ ច, សីលំ ជីវិតមុត្តមំ;

ឯតេន មច្ចា សុជ្ឈន្តិ, ន គោត្តេន ធនេន វា។

“តស្មា ហិ បណ្ឌិតោ បោសោ, សម្បស្សំ អត្ថមត្តនោ;

យោនិសោ វិចិនេ ធម្មំ, ឯវំ តត្ថ វិសុជ្ឈតិ។

“សារិបុត្តោវ បញ្ញាយ, សីលេន ឧបសមេន ច;

យោបិ បារង្គតោ ភិក្ខុ, ឯតាវបរមោ សិយា”តិ។

ឥទមវោច អនាថបិណ្ឌិកោ ទេវបុត្តោ។ សមនុញ្ញោ សត្ថា អហោសិ។ អថ ខោ អនាថបិណ្ឌិកោ ទេវបុត្តោ – “សមនុញ្ញោ មេ សត្ថា”តិ

ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយិ។

៣៨៨។ អថ ខោ ភគវា តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ឥមំ, ភិក្ខវេ, រត្តិំ អញ្ញតរោ ទេវបុត្តោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា យេនាហំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ សោ ទេវបុត្តោ មំ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

“ឥទញ្ហិ តំ ជេតវនំ, ឥសិសង្ឃនិសេវិតំ;

អាវុត្ថំ ធម្មរាជេន, បីតិសញ្ជននំ មម។

“កម្មំ វិជ្ជា ច ធម្មោ ច, សីលំ ជីវិតមុត្តមំ;

ឯតេន មច្ចា សុជ្ឈន្តិ, ន គោត្តេន ធនេន វា។

“តស្មា ហិ បណ្ឌិតោ បោសោ, សម្បស្សំ អត្ថមត្តនោ;

យោនិសោ វិចិនេ ធម្មំ, ឯវំ តត្ថ វិសុជ្ឈតិ។

“សារិបុត្តោវ បញ្ញាយ, សីលេន ឧបសមេន ច;

យោបិ បារង្គតោ ភិក្ខុ, ឯតាវបរមោ សិយា”តិ។

“ឥទមវោច , ភិក្ខវេ, សោ ទេវបុត្តោ។ ‘សមនុញ្ញោ មេ សត្ថា’តិ មំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយី”តិ។

ឯវំ វុត្តេ, អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “សោ ហិ នូន សោ, ភន្តេ, អនាថបិណ្ឌិកោ ទេវបុត្តោ ភវិស្សតិ។ អនាថបិណ្ឌិកោ, ភន្តេ, គហបតិ អាយស្មន្តេ សារិបុត្តេ អភិប្បសន្នោ អហោសី”តិ។ “សាធុ, សាធុ, អានន្ទ! យាវតកំ ខោ, អានន្ទ, តក្កាយ បត្តព្ពំ, អនុប្បត្តំ តំ តយា។ អនាថបិណ្ឌិកោ សោ, អានន្ទ, ទេវបុត្តោ”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ។

អនាថបិណ្ឌិកោវាទសុត្តំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

២. ឆន្នោវាទសុត្តំ

៣៨៩. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ច សារិបុត្តោ អាយស្មា ច មហាចុន្ទោ អាយស្មា ច ឆន្នោ គិជ្ឈកូដេ បព្ពតេ វិហរន្តិ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឆន្នោ អាពាធិកោ ហោតិ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ។ អថ ខោ អាយស្មា សារិបុត្តោ សាយន្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា មហាចុន្ទោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាចុន្ទំ ឯតទវោច – “អាយាមាវុសោ ចុន្ទ, យេនាយស្មា ឆន្នោ តេនុបសង្កមិស្សាម គិលានបុច្ឆកា”តិ។ “ឯវមាវុសោ”តិ ខោ អាយស្មា មហាចុន្ទោ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស បច្ចស្សោសិ។

អថ ខោ អាយស្មា ច សារិបុត្តោ អាយស្មា ច មហាចុន្ទោ យេនាយស្មា ឆន្នោ តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា ឆន្នេន សទ្ធិំ សម្មោទិំសុ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សារិបុត្តោ អាយស្មន្តំ ឆន្នំ ឯតទវោច – “កច្ចិ តេ, អាវុសោ ឆន្ន, ខមនីយំ, កច្ចិ យាបនីយំ? កច្ចិ តេ ទុក្ខា វេទនា បដិក្កមន្តិ, នោ អភិក្កមន្តិ; បដិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ, នោ អភិក្កមោ”តិ?

“ន មេ, អាវុសោ សារិបុត្ត, ខមនីយំ ន យាបនីយំ។ ពាឡ្ហា មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ, នោ បដិក្កមន្តិ; អភិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ, នោ បដិក្កមោ។ សេយ្យថាបិ , អាវុសោ សារិបុត្ត, ពលវា បុរិសោ តិណ្ហេន សិខរេន មុទ្ធនិ អភិមត្ថេយ្យ; ឯវមេវ ខោ មេ, អាវុសោ សារិបុត្ត, អធិមត្តា វាតា មុទ្ធនិ ឩហនន្តិ។ ន មេ, អាវុសោ សារិបុត្ត, ខមនីយំ ន យាបនីយំ។ ពាឡ្ហា មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ, នោ បដិក្កមន្តិ; អភិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ នោ បដិក្កមោ។ សេយ្យថាបិ, អាវុសោ សារិបុត្ត, ពលវា បុរិសោ ទឡ្ហេន វរត្តក្ខណ្ឌេន សីសេ សីសវេឋំ ទទេយ្យ; ឯវមេវ ខោ មេ, អាវុសោ សារិបុត្ត, អធិមត្តា សីសេ សីសវេទនា។ ន មេ, អាវុសោ សារិបុត្ត, ខមនីយំ ន យាបនីយំ។ ពាឡ្ហា មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ, នោ បដិក្កមន្តិ; អភិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ, នោ បដិក្កមោ។ សេយ្យថាបិ, អាវុសោ សារិបុត្ត, ទក្ខោ គោឃាតកោ វា គោឃាតកន្តេវាសី វា តិណ្ហេន គោវិកន្តនេន កុច្ឆិំ បរិកន្តេយ្យ; ឯវមេវ ខោ មេ, អាវុសោ សារិបុត្ត, អធិមត្តា វាតា កុច្ឆិំ បរិកន្តន្តិ។ ន មេ, អាវុសោ សារិបុត្ត, ខមនីយំ ន យាបនីយំ។ ពាឡ្ហា មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ, នោ បដិក្កមន្តិ; អភិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ, នោ បដិក្កមោ។ សេយ្យថាបិ, អាវុសោ សារិបុត្ត, ទ្វេ ពលវន្តោ បុរិសា ទុព្ពលតរំ បុរិសំ នានាពាហាសុ គហេត្វា អង្គារកាសុយា សន្តាបេយ្យុំ សម្បរិតាបេយ្យុំ; ឯវមេវ ខោ មេ, អាវុសោ សារិបុត្ត, អធិមត្តោ កាយស្មិំ ឌាហោ។ ន មេ, អាវុសោ សារិបុត្ត, ខមនីយំ ន យាបនីយំ។ ពាឡ្ហា មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ, នោ បដិក្កមន្តិ; អភិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ, នោ បដិក្កមោ។ សត្ថំ, អាវុសោ សារិបុត្ត, អាហរិស្សាមិ, នាវកង្ខាមិ ជីវិត”ន្តិ។

៣៩០។ “មាយស្មា ឆន្នោ សត្ថំ អាហរេសិ។ យាបេតាយស្មា ឆន្នោ។ យាបេន្តំ មយំ អាយស្មន្តំ ឆន្នំ ឥច្ឆាម។ សចេ អាយស្មតោ ឆន្នស្ស នត្ថិ សប្បាយានិ ភោជនានិ, អហំ អាយស្មតោ ឆន្នស្ស សប្បាយានិ ភោជនានិ បរិយេសិស្សាមិ។ សចេ អាយស្មតោ ឆន្នស្ស នត្ថិ សប្បាយានិ ភេសជ្ជានិ, អហំ អាយស្មតោ ឆន្នស្ស សប្បាយានិ ភេសជ្ជានិ បរិយេសិស្សាមិ។ សចេ អាយស្មតោ ឆន្នស្ស នត្ថិ បតិរូបា ឧបដ្ឋាកា, អហំ អាយស្មន្តំ ឆន្នំ ឧបដ្ឋហិស្សាមិ។ មាយស្មា ឆន្នោ សត្ថំ អាហរេសិ។ យាបេតាយស្មា ឆន្នោ។ យាបេន្តំ មយំ អាយស្មន្តំ ឆន្នំ ឥច្ឆាមា”តិ។

“នបិ មេ, អាវុសោ សារិបុត្ត, នត្ថិ សប្បាយានិ ភោជនានិ; នបិ មេ នត្ថិ សប្បាយានិ ភេសជ្ជានិ; នបិ មេ នត្ថិ បតិរូបា ឧបដ្ឋាកា; អបិ ចាវុសោ សារិបុត្ត , បរិចិណ្ណោ មេ សត្ថា ទីឃរត្តំ មនាបេនេវ នោ អមនាបេន។ ឯតញ្ហិ អាវុសោ សារិបុត្ត, សាវកស្ស បតិរូបំ យំ សត្ថារំ បរិចរេយ្យ មនាបេនេវ នោ អមនាបេន។ ‘អនុបវជ្ជំ ឆន្នោ ភិក្ខុ សត្ថំ អាហរិស្សតី’តិ ឯវមេតំ [ឯវមេវ ហោ ត្វំ (ក។)], អាវុសោ សារិបុត្ត, ធារេហី”តិ។ “បុច្ឆេយ្យាម មយំ អាយស្មន្តំ ឆន្នំ កញ្ចិទេវ ទេសំ, សចេ អាយស្មា ឆន្នោ ឱកាសំ ករោតិ បញ្ហស្ស វេយ្យាករណាយា”តិ។ “បុច្ឆាវុសោ សារិបុត្ត, សុត្វា វេទិស្សាមី”តិ។

៣៩១។ “ចក្ខុំ, អាវុសោ ឆន្ន, ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្ពេ ធម្មេ ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’តិ សមនុបស្សសិ? សោតំ, អាវុសោ ឆន្ន, សោតវិញ្ញាណំ...បេ... ឃានំ, អាវុសោ ឆន្ន, ឃានវិញ្ញាណំ... ជិវ្ហំអាវុសោ ឆន្ន, ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ... កាយំ, អាវុសោ ឆន្ន, កាយវិញ្ញាណំ... មនំ, អាវុសោ ឆន្ន, មនោវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្ពេ ធម្មេ ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’តិ សមនុបស្សសី”តិ?

“ចក្ខុំ, អាវុសោ សារិបុត្ត, ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្ពេ ធម្មេ ‘នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា’តិ សមនុបស្សាមិ។ សោតំ, អាវុសោ សារិបុត្ត...បេ... ឃានំ, អាវុសោ សារិបុត្ត... ជិវ្ហំអាវុសោ សារិបុត្ត... កាយំ, អាវុសោ សារិបុត្ត... មនំ, អាវុសោ សារិបុត្ត, មនោវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្ពេ ធម្មេ ‘នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា’តិ សមនុបស្សាមី”តិ។

៣៩២។ “ចក្ខុស្មិំ, អាវុសោ ឆន្ន, ចក្ខុវិញ្ញាណេ ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្ពេសុ ធម្មេសុ កិំ ទិស្វា កិំ អភិញ្ញាយ ចក្ខុំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្ពេ ធម្មេ ‘នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា’តិ សមនុបស្សសិ? សោតស្មិំ, អាវុសោ ឆន្ន, សោតវិញ្ញាណេ ... ឃានស្មិំ, អាវុសោ ឆន្ន, ឃានវិញ្ញាណេ... ជិវ្ហាយ, អាវុសោ ឆន្ន, ជិវ្ហាវិញ្ញាណេ... កាយស្មិំ, អាវុសោ ឆន្ន, កាយវិញ្ញាណេ... មនស្មិំ, អាវុសោ ឆន្ន, មនោវិញ្ញាណេ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្ពេសុ ធម្មេសុ កិំ ទិស្វា កិំ អភិញ្ញាយ មនំ មនោវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្ពេ ធម្មេ ‘នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា’តិ សមនុបស្សសី”តិ?

“ចក្ខុស្មិំ , អាវុសោ សារិបុត្ត, ចក្ខុវិញ្ញាណេ ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្ពេសុ ធម្មេសុ និរោធំ ទិស្វា និរោធំ អភិញ្ញាយ ចក្ខុំ ចក្ខុវិញ្ញា ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្ពេ ធម្មេ ‘នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា’តិ សមនុបស្សាមិ។ សោតស្មិំ, អាវុសោ សារិបុត្ត, សោតវិញ្ញាណេ... ឃានស្មិំ, អាវុសោ សារិបុត្ត, ឃានវិញ្ញាណេ... ជិវ្ហាយ, អាវុសោ សារិបុត្ត, ជិវ្ហាវិញ្ញាណេ... កាយស្មិំ, អាវុសោ

សារិបុត្ត, កាយវិញ្ញាណេ... មនស្មិំ, អាវុសោ សារិបុត្ត, មនោវិញ្ញាណេ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេសុ ធម្មេសុ និរោធំ ទិស្វា និរោធំ អភិញ្ញាយ មនំ មនោវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេ ធម្មេ ‘នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា’តិ សមនុបស្សាមី”តិ។

៣៩៣។ ឯវំ វុត្តេ, អាយស្មា មហាចុន្ទោ អាយស្មន្តំ ឆន្នំ ឯតទវោច – “តស្មាតិហ, អាវុសោ ឆន្ន, ឥទម្បិ តស្ស ភគវតោ សាសនំ [វចនំ (សី។)], និច្ចកប្បំ មនសិ កាតព្វំ – ‘និស្សិតស្ស ចលិតំ, អនិស្សិតស្ស ចលិតំ នត្ថិ។ ចលិតេ អសតិ បស្សទ្ធិ, បស្សទ្ធិយា សតិ នតិ ន ហោតិ។ នតិយា អសតិ អាគតិគតិ ន ហោតិ។ អាគតិគតិយា អសតិ ចុតូបបាតោ ន ហោតិ។ ចុតូបបាតេ អសតិ នេវិធ ន ហុរំ ន ឧភយមន្តរេន។ ឯសេវន្តោ ទុក្ខស្សា’”តិ។ អថ ខោ អាយស្មា ច សារិបុត្តោ អាយស្មា ច មហាចុន្ទោ អាយស្មន្តំ ឆន្នំ ឥមិនា ឱវាទេន ឱវទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមិំសុ។

៣៩៤។ អថ ខោ អាយស្មា ឆន្នោ អចិរបក្កន្តេ អាយស្មន្តេ ច សារិបុត្តេ អាយស្មន្តេ ច មហាចុន្ទេ សត្ថំ អាហរេសិ។ អថ ខោ អាយស្មា សារិបុត្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សារិបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អាយស្មតា, ភន្តេ, ឆន្នេន សត្ថំ អាហរិតំ។ តស្ស កា គតិ, កោ អភិសម្បរាយោ”តិ? “ននុ តេ, សារិបុត្ត, ឆន្នេន ភិក្ខុនា សម្មុខាយេវ អនុបវជ្ជតា ព្យាកតា”តិ? “អត្ថិ, ភន្តេ, បុព្ពជិរំ [បុព្ពវិជ្ជិតំ (ក។), ឧបវជ្ជិតំ (ក។), បុព្ពវិជ្ជនំ, បុព្ពវិជ្ជិរំ, បុព្ពវិជិរំ (សំយុត្តកេ)] នាម វជ្ជិគាមោ។ តត្ថាយស្មតោ ឆន្នស្ស មិត្តកុលានិ សុហជ្ជកុលានិ ឧបវជ្ជកុលានី”តិ។ “ហោន្តិ [ហោន្តុ (ក។)] ហេតេ, សារិបុត្ត, ឆន្នស្ស ភិក្ខុនោ មិត្តកុលានិ សុហជ្ជកុលានិ ឧបវជ្ជកុលានិ។ នាហំ, សារិបុត្ត, ឯត្តាវតា ‘សឧបវជ្ជោ’តិ វទាមិ។ យោ ខោ, សារិបុត្ត, ឥមញ្ច កាយំ និក្ខិបតិ អញ្ញញ្ច កាយំ ឧបាទិយតិ តមហំ ‘សឧបវជ្ជោ’តិ វទាមិ។ តំ ឆន្នស្ស ភិក្ខុនោ នត្ថិ។ ‘អនុបវជ្ជោ ឆន្នោ ភិក្ខុ សត្ថំ អាហរេសី’តិ ឯវមេតំ, សារិបុត្ត, ធារេហី”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនោ អាយស្មា សារិបុត្តោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ។

ឆន្នោវាទសុត្តំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

៣។ បុណ្ណោវាទសុត្តំ

៣៩៥។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ អាយស្មា បុណ្ណោ សាយន្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា បុណ្ណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “សាធុ មំ, ភន្តេ, ភគវា សំខិត្តេន ឱវាទេន ឱវទតុ, យមហំ ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យ”ន្តិ។ “តេន ហិ, បុណ្ណ, សុណាហិ, សាធុកំ មនសិ ករោហិ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ អាយស្មា បុណ្ណោ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ។ ភគវា ឯតទវោច –

“សន្តិ ខោ, បុណ្ណ, ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសំហិតា រជនីយា។ តំ ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ។ តស្ស តំ អភិនន្ទតោ អភិវទតោ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ ឧប្បជ្ជតិ នន្ទី [នន្ទិ (ស្យា. ក.)]។ ‘នន្ទីសមុទយា ទុក្ខសមុទយោ, បុណ្ណា’តិ វទាមិ។

“សន្តិ ខោ, បុណ្ណ, សោតវិញ្ញេយ្យា សទ្ទា... ឃានវិញ្ញេយ្យា គន្ធា... ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា... កាយវិញ្ញេយ្យា ផោដ្ឋព្ពា... មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសំហិតា រជនីយា។ តំ ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ។ តស្ស តំ អភិនន្ទតោ អភិវទតោ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ ឧប្បជ្ជតិ នន្ទី។ ‘នន្ទីសមុទយា ទុក្ខសមុទយោ, បុណ្ណា’តិ វទាមិ។

“សន្តិ ច ខោ, បុណ្ណ, ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសំហិតា រជនីយា។ តំ ចេ ភិក្ខុ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ នាជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ។ តស្ស តំ អនភិនន្ទតោ អនភិវទតោ អនជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ នន្ទី និរុជ្ឈតិ។ ‘នន្ទីនិរោធា ទុក្ខនិរោធោ, បុណ្ណា’តិ វទាមិ។

“សន្តិ ច ខោ, បុណ្ណ, សោតវិញ្ញេយ្យា សទ្ទា... ឃានវិញ្ញេយ្យា គន្ធា... ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា... កាយវិញ្ញេយ្យា ផោដ្ឋព្ពា... មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសំហិតា រជនីយា។ តំ ចេ ភិក្ខុ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ នាជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ។ តស្ស តំ អនភិនន្ទតោ អនភិវទតោ អនជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ នន្ទី និរុជ្ឈតិ។ ‘នន្ទីនិរោធា ទុក្ខនិរោធោ, បុណ្ណា’តិ វទាមិ។

“ឥមិនា ច ត្វំ បុណ្ណ, មយា សំខិត្តេន ឱវាទេន ឱវទិតោ កតមស្មិំ ជនបទេ វិហរិស្សសី”តិ? “ឥមិនាហំ, ភន្តេ, ភគវតា សំខិត្តេន ឱវាទេន ឱវទិតោ, អត្ថិ សុនាបរន្តោ នាម ជនបទោ, តត្ថាហំ វិហរិស្សាមី”តិ។

១៥៩។ “ចណ្ឌា ខោ, បុណ្ណ, សុនាបរន្តកា មនុស្សា; ផរុសា ខោ, បុណ្ណ, សុនាបរន្តកា មនុស្សា។ សចេ តំ, បុណ្ណ, សុនាបរន្តកា មនុស្សា អក្កោសិស្សន្តិ បរិភាសិស្សន្តិ, តត្ថ តេ, បុណ្ណ, កិន្តិ ភវិស្សតី”តិ? “សចេ មំ, ភន្តេ, សុនាបរន្តកា មនុស្សា អក្កោសិស្សន្តិ បរិភាសិស្សន្តិ, តត្ថ មេ ឯវំ ភវិស្សតិ – ‘ភទ្ទកា [ភទ្រកា (ក.)] វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា, សុភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា, យំ មេ នយិមេ បាណិនា បហារំ ទេន្តី’តិ។ ឯវមេត្ថ [ឯវមេវេត្ថ (?)], ភគវា, ភវិស្សតិ; ឯវមេត្ថ, សុគត, ភវិស្សតី”តិ។

“សចេ បន តេ, បុណ្ណ, សុនាបរន្តកា មនុស្សា បាណិនា បហារំ ទស្សន្តិ, តត្ថ បន តេ, បុណ្ណ, កិន្តិ ភវិស្សតី”តិ? “សចេ មេ, ភន្តេ, សុនាបរន្តកា មនុស្សា បាណិនា បហារំ ទស្សន្តិ, តត្ថ មេ ឯវំ ភវិស្សតិ – ‘ភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា, សុភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា, យំ មេ នយិមេ លេឌ្ឌុនា បហារំ ទេន្តី’តិ។ ឯវមេត្ថ, ភគវា, ភវិស្សតិ; ឯវមេត្ថ, សុគត, ភវិស្សតី”តិ។

“សចេ បន តេ, បុណ្ណ, សុនាបរន្តកា មនុស្សា លេឌ្ឌុនា បហារំ ទស្សន្តិ, តត្ថ បន តេ, បុណ្ណ, កិន្តិ ភវិស្សតី”តិ? “សចេ មេ, ភន្តេ, សុនាបរន្តកា មនុស្សា លេឌ្ឌុនា បហារំ ទស្សន្តិ, តត្ថ មេ ឯវំ ភវិស្សតិ – ‘ភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា, សុភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា, យំ មេ នយិមេ ទណ្ឌេន បហារំ ទេន្តី’តិ។ ឯវមេត្ថ, ភគវា, ភវិស្សតិ; ឯវមេត្ថ, សុគត, ភវិស្សតី”តិ។

“សចេ បន តេ, បុណ្ណ, សុនាបរន្តកា មនុស្សា ទណ្ឌេន បហារំ ទស្សន្តិ, តត្ថ បន តេ, បុណ្ណ, កិន្តិ ភវិស្សតី”តិ? “សចេ មេ, ភន្តេ, សុនាបរន្តកា មនុស្សា ទណ្ឌេន បហារំ ទស្សន្តិ, តត្ថ មេ ឯវំ ភវិស្សតិ – ‘ភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា, សុភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា, យំ មេ នយិមេ សត្ថេន បហារំ ទេន្តី’តិ។ ឯវមេត្ថ, ភគវា, ភវិស្សតិ; ឯវមេត្ថ, សុគត, ភវិស្សតី”តិ។

“សចេ បន តេ, បុណ្ណ, សុនាបរន្តកា មនុស្សា សត្ថេន បហារំ ទស្សន្តិ, តត្ថ បន តេ, បុណ្ណ, កិន្តិ ភវិស្សតី”តិ? “សចេ មេ, ភន្តេ, សុនាបរន្តកា មនុស្សា សត្ថេន បហារំ ទស្សន្តិ, តត្ថ មេ ឯវំ ភវិស្សតិ – ‘ភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា, សុភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា, យំ មំ [យំ មេ (សី។ បី។ ក។)] នយិមេ តិណ្ហេន សត្ថេន ជីវិតា វោរោបេន្តី’តិ។ ឯវមេត្ថ, ភគវា, ភវិស្សតិ; ឯវមេត្ថ, សុគត, ភវិស្សតី”តិ។

“សចេ បន តំ, បុណ្ណ, សុនាបរន្តកា មនុស្សា តិណ្ហេន សត្ថេន ជីវិតា វោរោបេស្សន្តិ, តត្ថ បន តេ, បុណ្ណ, កិន្តិ ភវិស្សតី”តិ? “សចេ មំ, ភន្តេ, សុនាបរន្តកា មនុស្សា តិណ្ហេន សត្ថេន ជីវិតា វោរោបេស្សន្តិ, តត្ថ មេ ឯវំ ភវិស្សតិ – ‘សន្តិ ខោ តស្ស ភគវតោ សាវកា កាយេន ច ជីវិតេន ច អដ្ដីយមានា ហរាយមានា ជិគុច្ឆមានា សត្ថហារកំ បរិយេសន្តិ។ តំ មេ ឥទំ អបរិយិដ្ឋញ្ញេវ សត្ថហារកំ លទ្ធ’ន្តិ។ ឯវមេត្ថ, ភគវា, ភវិស្សតិ; ឯវមេត្ថ, សុគត, ភវិស្សតី”តិ។ “សាធុ, សាធុ, បុណ្ណ! សក្ខិស្សសិ ខោ ត្វំ, បុណ្ណ, ឥមិនា ទមូបសមេន សមន្នាគតោ សុនាបរន្តស្មិំ ជនបទេ វិហរិតុំ។ យស្សទានិ ត្វំ, បុណ្ណ, កាលំ មញ្ញសី”តិ។

៣៥៤។ អថ ខោ អាយស្មា បុណ្ណោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា សេនាសនំ សំសាមេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន សុនាបរន្តោ ជនបទោ តេន ចារិកំ បក្កាមិ។ អនុបុព្ពេន ចារិកំ ចរមានោ យេន សុនាបរន្តោ ជនបទោ តទវសរិ។ តត្រ សុទំ អាយស្មា បុណ្ណោ សុនាបរន្តស្មិំ ជនបទេ វិហរតិ។ អថ ខោ អាយស្មា បុណ្ណោ តេនេវន្តរវស្សេន បញ្ចមត្តានិ ឧបាសកសតានិ បដិវេទេសិ [បដិបាទេសិ (សី។ បី។), បដិទេសេសិ (ស្យា។ កំ។)], តេនេវន្តរវស្សេន បញ្ចមត្តានិ ឧបាសិកាសតានិ បដិវេទេសិ, តេនេវន្តរវស្សេន តិស្សោ វិជ្ជា សច្ឆាកាសិ។ អថ ខោ អាយស្មា បុណ្ណោ អបរេន សមយេន បរិនិព្ពាយិ។

អថ ខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “យោ សោ, ភន្តេ, បុណ្ណោ នាម កុលបុត្តោ ភគវតា សំខិត្តេន ឱវាទេន ឱវទិតោ សោ កាលង្កតោ។ តស្ស កា គតិ, កោ អភិសម្បរាយោ”តិ? “បណ្ឌិតោ, ភិក្ខវេ, បុណ្ណោ កុលបុត្តោ បច្ចបាទិ [សច្ចវាទី ធម្មវាទី (ក។)] ធម្មស្សានុធម្មំ, ន ច មំ

ធម្មាធិករណំ វិហេសេសិ។ បរិនិព្វុតោ, ភិក្ខវេ, បុណ្ណោ កុលបុត្តោ”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

បុណ្ណោវាទសុត្តំ និដ្ឋិតំ តតិយំ។

៤. នន្ទកោវាទសុត្តំ

៣៩៨។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ អថ ខោ មហាបជាបតី គោតមី បញ្ចមត្តេហិ ភិក្ខុនិសតេហិ សទ្ធិំ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ មហាបជាបតី គោតមី ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ឱវទតុ, ភន្តេ, ភគវា ភិក្ខុនិយោ; អនុសាសតុ, ភន្តេ, ភគវា ភិក្ខុនិយោ; ករោតុ, ភន្តេ, ភគវា ភិក្ខុនីនំ ធម្មិំ កថ”ន្តិ [ធម្មិកថន្តិ (ស្យា។ កំ។ ក។)]។

តេន ខោ បន សមយេន ថេរា ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ ឱវទន្តិ បរិយាយេន។ អាយស្មា នន្ទកោ ន ឥច្ឆតិ ភិក្ខុនិយោ ឱវទិតុំ បរិយាយេន។ អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ – “កស្ស នុ ខោ, អានន្ទ, អជ្ជ បរិយាយោ ភិក្ខុនិយោ ឱវទិតុំ បរិយាយេនា”តិ? “នន្ទកស្ស, ភន្តេ, កតោ [នន្ទកស្ស ភន្តេ (សី។ បី។)] បរិយាយោ ភិក្ខុនិយោ ឱវទិតុំ បរិយាយេន។ អយំ, ភន្តេ, អាយស្មា នន្ទកោ ន ឥច្ឆតិ ភិក្ខុនិយោ ឱវទិតុំ បរិយាយេនា”តិ។

អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ នន្ទកំ អាមន្តេសិ – “ឱវទ, នន្ទក, ភិក្ខុនិយោ; អនុសាស, នន្ទក, ភិក្ខុនិយោ; ករោហិ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, ភិក្ខុនីនំ ធម្មិំ កថ”ន្តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ អាយស្មា នន្ទកោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ អត្តទុតិយោ យេន រាជការាមោ តេនុបសង្កមិ។ អទ្ទសំសុ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ អាយស្មន្តំ នន្ទកំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ។ ទិស្វាន អាសនំ បញ្ញាបេសុំ, ឧទកញ្ច បាទានំ ឧបដ្ឋបេសុំ។ និសីទិ ខោ អាយស្មា នន្ទកោ បញ្ញត្តេ អាសនេ។ និសជ្ជ បាទេ បក្ខាលេសិ។ តាបិ ខោ ភិក្ខុនិយោ អាយស្មន្តំ នន្ទកំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តា ភិក្ខុនិយោ អាយស្មា នន្ទកោ ឯតទវោច – “បដិបុច្ឆកថា ខោ, ភគិនិយោ, ភវិស្សតិ។ តត្ថ អាជានន្តីហិ – ‘អាជានាមា’តិ តិស្ស វចនីយំ, ន អាជានន្តីហិ – ‘ន អាជានាមា’តិ តិស្ស វចនីយំ។ យស្សា វា បនស្ស កង្ខា វា វិមតិ វា អហមេវ តត្ថ បដិបុច្ឆិតព្ពោ – ‘ឥទំ, ភន្តេ, កថំ; ឥមស្ស ក្វត្ថោ’”តិ? “ឯត្តកេនបិ មយំ, ភន្តេ, អយ្យស្ស នន្ទកស្ស អត្តមនា អភិរទ្ធា [អភិនន្ទាម (ស្យា។ កំ។)] យំ នោ អយ្យោ នន្ទកោ បវារេតី”តិ។

៣៩៩។ “តំ កិំ មញ្ញថ, ភគិនិយោ, ចក្ខុ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វា”តិ? “អនិច្ចំ, ភន្តេ”។ “យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វា”តិ? “ទុក្ខំ, ភន្តេ”។ “យំ

បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ, កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ – ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’”តិ? “នោ ហេតំ , ភន្តេ”។ “តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, សោតំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វា”តិ? “អនិច្ចំ, ភន្តេ…បេ… ឃានំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វា”តិ? “អនិច្ចំ, ភន្តេ”… “ជិវ្ហា និច្ចា វា អនិច្ចា វា”តិ? “អនិច្ចា, ភន្តេ”… “កាយោ និច្ចោ វា អនិច្ចោ វា”តិ? “អនិច្ចោ, ភន្តេ”… “មនោ និច្ចោ វា អនិច្ចោ វា”តិ? “អនិច្ចោ, ភន្តេ”។ “យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វា”តិ? “ទុក្ខំ, ភន្តេ”។ “យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ , កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ – ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិស្ស ហេតុ”? “បុព្ពេវ នោ ឯតំ, ភន្តេ, យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋំ – ‘ឥតិបិមេ ឆ អជ្ឈត្តិកា អាយតនា អនិច្ចា’”តិ។ “សាធុ, សាធុ, ភិក្ខវេ! ឯវញ្ហេតំ, ភិក្ខវេ, ហោតិ អរិយសាវកស្ស យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ”។

៣០០។ “តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, រូបា និច្ចា វា អនិច្ចា វា”តិ? “អនិច្ចា, ភន្តេ”។ “យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វា”តិ? “ទុក្ខំ, ភន្តេ”។ “យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ, កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ – ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, សទ្ទា និច្ចា វា អនិច្ចា វា”តិ? “អនិច្ចា, ភន្តេ…បេ… គន្ធា និច្ចា វា អនិច្ចា វា”តិ? “អនិច្ចា, ភន្តេ”… “រសា និច្ចា វា អនិច្ចា វា”តិ? “អនិច្ចា, ភន្តេ”… “ផោដ្ឋព្ពា និច្ចា វា អនិច្ចា វា”តិ? “អនិច្ចា , ភន្តេ”… “ធម្មា និច្ចា វា អនិច្ចា វា”តិ? “អនិច្ចា, ភន្តេ”។ “យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វា”តិ? “ទុក្ខំ, ភន្តេ”។ “យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ, កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ – ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិស្ស ហេតុ”? “បុព្ពេវ នោ ឯតំ, ភន្តេ, យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋំ – ‘ឥតិបិមេ ឆ ពាហិរា អាយតនា អនិច្ចា’”តិ ។ “សាធុ, សាធុ, ភិក្ខវេ! ឯវញ្ហេតំ, ភិក្ខវេ, ហោតិ អរិយសាវកស្ស យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ”។

៣០១។ “តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, ចក្ខុវិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វា”តិ? “អនិច្ចំ, ភន្តេ”។ “យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វា”តិ? “ទុក្ខំ, ភន្តេ”។ “យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ, កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ – ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, សោតវិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វា”តិ? “អនិច្ចំ, ភន្តេ…បេ… ឃានវិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វា”តិ? “អនិច្ចំ, ភន្តេ”… “ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វា”តិ? “អនិច្ចំ, ភន្តេ”… “កាយវិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វា”តិ? “អនិច្ចំ, ភន្តេ”… “មនោវិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វា”តិ? “អនិច្ចំ, ភន្តេ”។ “យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ”? “ទុក្ខំ, ភន្តេ”។ “យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ, កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ – ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិស្ស ហេតុ”? “បុព្ពេវ នោ ឯតំ, ភន្តេ, យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋំ – ‘ឥតិបិមេ ឆ វិញ្ញាណកាយា អនិច្ចា’”តិ។ “សាធុ, សាធុ, ភិក្ខវេ! ឯវញ្ហេតំ, ភិក្ខវេ, ហោតិ អរិយសាវកស្ស យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ”។

៣០២។ “សេយ្យថាបិ , ភិក្ខវេ, តេលប្បទីបស្ស ឈាយតោ តេលម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ, វដ្ដិបិ អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា, អច្ចិបិ អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា, អាភាបិ អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា។ យោ នុ ខោ, ភិក្ខវេ, ឯវំ វទេយ្យ – ‘អមុស្ស តេលប្បទីបស្ស ឈាយតោ តេលម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ, វដ្ដិបិ អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា, អច្ចិបិ អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា; យា ច ខ្វាស្ស អាភា សា និច្ចា ធុវា

សស្សតា អវិបរិណាមធម្មា’តិ; សម្មា នុ ខោ សោ, ភគិនិយោ, វទមានោ វទេយ្យា”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិស្ស ហេតុ”? “អមុស្ស ហិ, ភន្តេ, តេលប្បទីបស្ស ឈាយតោ តេលម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ, វដ្ដិបិ អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា, អច្ចិបិ អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា; បគេវ តស្ស អាភា អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា”តិ។ “ឯវមេវ ខោ, ភគិនិយោ, យោ នុ ខោ ឯវំ វទេយ្យ – ‘ឆ ខោមេ អជ្ឈត្តិកា អាយតនា អនិច្ចា [អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា (?)]; យញ្ច ខោ ឆ អជ្ឈត្តិកេ អាយតនេ បដិច្ច បដិសំវេទេតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តំ និច្ចំ ធុវំ សស្សតំ អវិបរិណាមធម្ម’ន្តិ; សម្មា នុ ខោ សោ, ភគិនិយោ, វទមានោ វទេយ្យា”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិស្ស ហេតុ”? “តជ្ជំ តជ្ជំ, ភន្តេ, បច្ចយំ បដិច្ច តជ្ជា តជ្ជា វេទនា ឧប្បជ្ជន្តិ។ តជ្ជស្ស តជ្ជស្ស បច្ចយស្ស និរោធា តជ្ជា តជ្ជា វេទនា និរុជ្ឈន្តី”តិ។ “សាធុ, សាធុ, ភគិនិយោ! ឯវញ្ហេតំ, ភគិនិយោ, ហោតិ អរិយសាវកស្ស យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ”។

៤០៣។ “សេយ្យថាបិ, ភគិនិយោ, មហតោ រុក្ខស្ស តិដ្ឋតោ សារវតោ មូលម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ, ខន្ធោបិ អនិច្ចោ វិបរិណាមធម្មោ, សាខាបលាសម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ, ឆាយាបិ អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា។ យោ នុ ខោ, ភគិនិយោ, ឯវំ វទេយ្យ – ‘អមុស្ស មហតោ រុក្ខស្ស តិដ្ឋតោ សារវតោ មូលម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ, ខន្ធោបិ អនិច្ចោ វិបរិណាមធម្មោ, សាខាបលាសម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ, យា ច ខ្វាស្ស ឆាយា សា និច្ចា ធុវា សស្សតា អវិបរិណាមធម្មា’តិ; សម្មា នុ ខោ សោ, ភគិនិយោ, វទមានោ វទេយ្យា”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិស្ស ហេតុ”? “អមុស្ស ហិ, ភន្តេ, មហតោ រុក្ខស្ស តិដ្ឋតោ សារវតោ មូលម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ, ខន្ធោបិ អនិច្ចោ វិបរិណាមធម្មោ, សាខាបលាសម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ; បគេវ តស្ស ឆាយា អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា”តិ។ “ឯវមេវ ខោ, ភគិនិយោ, យោ នុ ខោ ឯវំ វទេយ្យ – ‘ឆ ខោមេ ពាហិរា អាយតនា អនិច្ចា [អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា (សី។ បី។)]។ យញ្ច ខោ ឆ ពាហិរេ អាយតនេ បដិច្ច បដិសំវេទេតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តំ និច្ចំ ធុវំ សស្សតំ អវិបរិណាមធម្ម’ន្តិ; សម្មា នុ ខោ សោ, ភគិនិយោ, វទមានោ វទេយ្យា”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិស្ស ហេតុ”? “តជ្ជំ តជ្ជំ, ភន្តេ, បច្ចយំ បដិច្ច តជ្ជា តជ្ជា វេទនា ឧប្បជ្ជន្តិ។ តជ្ជស្ស តជ្ជស្ស បច្ចយស្ស និរោធា តជ្ជា តជ្ជា វេទនា និរុជ្ឈន្តី”តិ។ “សាធុ, សាធុ, ភគិនិយោ! ឯវញ្ហេតំ, ភគិនិយោ, ហោតិ អរិយសាវកស្ស យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ”។

៤០៤។ “សេយ្យថាបិ, ភគិនិយោ, ទក្ខោ គោឃាតកោ វា គោឃាតកន្តេវាសី វា គាវិំ វធិត្វា តិណ្ហេន គោវិកត្តនេន គាវិំ សង្កន្តេយ្យ អនុបហច្ច អន្តរំ មំសកាយំ អនុបហច្ច ពាហិរំ ចម្មកាយំ។ យំ យទេវ តត្ថ អន្តរា វិលិមំសំ [វិលិមំ (សី។ បី។ ក។)] អន្តរា ន្ហារុ អន្តរា ពន្ធនំ តំ តទេវ តិណ្ហេន គោវិកត្តនេន សញ្ឆិន្ទេយ្យ សង្កន្តេយ្យ សម្បកន្តេយ្យ សម្បរិកន្តេយ្យ។ សញ្ឆិន្ទិត្វា សង្កន្តិត្វា សម្បកន្តិត្វា សម្បរិកន្តិត្វា វិធុនិត្វា ពាហិរំ ចម្មកាយំ តេនេវ ចម្មេន តំ គាវិំ បដិច្ឆាទេត្វា ឯវំ វទេយ្យ – ‘តថេវាយំ គាវី សំយុត្តា ឥមិនាវ ចម្មេនា’តិ; សម្មា នុ ខោ សោ, ភគិនិយោ, វទមានោ វទេយ្យា”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិស្ស ហេតុ”? “អមុ ហិ, ភន្តេ, ទក្ខោ គោឃាតកោ វា គោឃាតកន្តេវាសី វា គាវិំ វធិត្វា តិណ្ហេន គោវិកត្តនេន គាវិំ សង្កន្តេយ្យ អនុបហច្ច អន្តរំ មំសកាយំ អនុបហច្ច ពាហិរំ ចម្មកាយំ។ យំ យទេវ តត្ថ អន្តរា វិលិមំសំ អន្តរា ន្ហារុ អន្តរា ពន្ធនំ តំ តទេវ តិណ្ហេន គោវិកត្តនេន សញ្ឆិន្ទេយ្យ សង្កន្តេយ្យ សម្បកន្តេយ្យ សម្បរិកន្តេយ្យ។ សញ្ឆិន្ទិត្វា សង្កន្តិត្វា សម្បកន្តិត្វា សម្បរិកន្តិត្វា វិធុនិត្វា ពាហិរំ ចម្មកាយំ តេនេវ ចម្មេន តំ គាវិំ បដិច្ឆាទេត្វា កិញ្ចាបិ សោ ឯវំ វទេយ្យ – ‘តថេវាយំ គាវី សំយុត្តា ឥមិនាវ ចម្មេនា’តិ; អថ ខោ សា គាវី វិសំយុត្តា តេនេវ

ចម្មេនា”តិ។

“ឧបមា ខោ មេ អយំ, ភគិនិយោ, កតា អត្ថស្ស វិញ្ញាបនាយ។ អយមេវេត្ថ អត្ថោ; ‘អន្តរា មំសកាយោ’តិ ខោ, ភគិនិយោ, ឆន្នេតំ អជ្ឈត្តិកានំ អាយតនានំ អធិវចនំ; ‘ពាហិរោ ចម្មកាយោ’តិ ខោ ភគិនិយោ, ឆន្នេតំ ពាហិរានំ អាយតនានំ អធិវចនំ; ‘អន្តរា វិលិមំសំ, អន្តរា ន្ហារុ, អន្តរា ពន្ធន’ន្តិ ខោ, ភគិនិយោ, នន្ទីរាគស្សេតំ អធិវចនំ; ‘តិណ្ហំ គោវិកន្តន’ន្តិ ខោ, ភគិនិយោ, អរិយាយេតំ បញ្ញាយ អធិវចនំ; យាយំ អរិយា បញ្ញា អន្តរា កិលេសំ អន្តរា សំយោជនំ អន្តរា ពន្ធនំ សញ្ឆិន្ទតិ សង្កន្តតិ សម្បកន្តតិ សម្បរិកន្តតិ។

៣០៧. “សត្ត ខោ បនិមេ, ភគិនិយោ, ពោជ្ឈង្គា, យេសំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ កតមេ សត្ត? ឥធ, ភគិនិយោ, ភិក្ខុ សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមិំ, ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ…បេ… វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ… បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ… បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ… សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ… ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមិំ។ ឥមេ ខោ, ភគិនិយោ, សត្ត ពោជ្ឈង្គា, យេសំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតី”តិ។

៣០៨. អថ ខោ អាយស្មា នន្ទកោ តា ភិក្ខុនិយោ ឥមិនា ឱវាទេន ឱវទិត្វា ឧយ្យោជេសិ – “គច្ឆថ, ភគិនិយោ; កាលោ”តិ។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ អាយស្មតោ នន្ទកស្ស ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា អាយស្មន្តំ នន្ទកំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភគវា ឯតទវោច – “គច្ឆថ, ភិក្ខុនិយោ; កាលោ”តិ។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កមិំសុ។ អថ ខោ ភគវា អចិរបក្កន្តាសុ តាសុ ភិក្ខុនីសុ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, តទហុបោសថេ ចាតុទ្ទសេ ន ហោតិ ពហុនោ ជនស្ស កង្ខា វា វិមតិ វា – ‘ឩនោ នុ ខោ ចន្ទោ, បុណ្ណោ នុ ខោ ចន្ទោ’តិ, អថ ខោ ឩនោ ចន្ទោត្វេវ ហោតិ; ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, តា ភិក្ខុនិយោ នន្ទកស្ស ធម្មទេសនាយ អត្តមនា ហោន្តិ នោ ច ខោ បរិបុណ្ណសង្កប្បា”តិ។

៣០៩. អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ នន្ទកំ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ ត្វំ, នន្ទក, ស្វេបិ តា ភិក្ខុនិយោ តេនេវោវាទេន ឱវទេយ្យាសី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ អាយស្មា នន្ទកោ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ។ អថ ខោ អាយស្មា នន្ទកោ តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ អត្តទុតិយោ យេន រាជការាមោ តេនុបសង្កមិ។ អទ្ទសំសុ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ អាយស្មន្តំ នន្ទកំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ។ ទិស្វាន អាសនំ បញ្ញាបេសុំ, ឧទកញ្ច បាទានំ ឧបដ្ឋបេសុំ។ និសីទិ ខោ អាយស្មា នន្ទកោ បញ្ញត្តេ អាសនេ។ និសជ្ជ បាទេ បក្ខាលេសិ។ តាបិ ខោ ភិក្ខុនិយោ អាយស្មន្តំ នន្ទកំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តា ភិក្ខុនិយោ អាយស្មា នន្ទកោ ឯតទវោច – “បដិបុច្ឆកថា ខោ, ភគិនិយោ, ភវិស្សតិ។ តត្ថ អាជានន្តីហិ ‘អាជានាមា’ តិស្ស វចនីយំ, ន អាជានន្តីហិ ‘ន អាជានាមា’ តិស្ស វចនីយំ។ យស្សា វា បនស្ស កង្ខា វា

ចិយតិ ចា, អហមេច តត្ថ បដិបុច្ឆិតព្វោ – ‘ឡាជំ, ភន្តេ, ពចំ; ឡាយស្ស ក្ខុទេត្វា’’’តិ។ “ឲត្តកោតបិ យឃំ, ភន្តេ, អយ្យស្ស តត្ថកាស្ស អត្តយតា អភិរទ្ធា ឃំ ទេតា អទេយ្យា តត្ថទេកា បចាទេទតី’’តិ។

១០៧។ “តំ កិំ យញ្ញាថ, ភកិតិទេយា, ចក្ខុ តិច្ចំ ចា អតិច្ចំ ចា’’តិ? “អតិច្ចំ, ភន្តេ’’។ “ឃំ បតាតិច្ចំ ទុក្ខំ ចា តំ ឃុខំ ចា’’តិ? “ទុក្ខំ, ភន្តេ’’។ “ឃំ បតាតិច្ចំ ទុក្ខំ ចិបរិណាយធម្មំ, កល្លំ ត្ វ តំ ឃយត្ុបស្សិតុំ – ‘ឲតំ យម, ឲទេឃាហយស្មិ, ឲទេឃា ទេ អត្តា’’’តិ? “ទេតា ទេហតំ , ភន្តេ’’។ “តំ កិំ យញ្ញាថ, ភកិតិទេយា, ទេឃាតំ តិច្ចំ ចា អតិច្ចំ ចា’’តិ? “អតិច្ចំ, ភន្តេ...ទេប... ឃាតំ តិច្ចំ ចា អតិច្ចំ ចា’’តិ? “អតិច្ចំ, ភន្តេ... ជិច្ហា... កាទេយា... យទេតា តិច្ចោ ចា អតិច្ចោ ចា’’តិ? “អតិច្ចោ, ភន្តេ’’។ “ឃំ បតាតិច្ចំ ទុក្ខំ ចា តំ ឃុខំ ចា’’តិ? “ទុក្ខំ, ភន្តេ’’។ “ឃំ បតាតិច្ចំ ទុក្ខំ ចិបរិណាយធម្មំ, កល្លំ ត្ វ តំ ឃយត្ុបស្សិតុំ – ‘ឲតំ យម, ឲទេឃាហយស្មិ, ឲទេឃា ទេ អត្តា’’’តិ? “ទេតា ទេហតំ, ភន្តេ’’។ “តំ កិស្ស ទេហតុ’’? “បុទេព្វច ទេតា ឲតំ, ភន្តេ, ឃថាភូតំ ឃម្មប្បញ្ញាយ ឃុទិដ្ឋំ – ‘ឡតិបិទេម ឲ អជ្ឈត្តិកា អាឃតតា អតិច្ចា’’’តិ។ “ឃាធុ ឃាធុ, ភកិតិទេយា! ឲចទេញ្ហាតំ, ភកិតិទេយា, ទេហាតិ អរិយឃាចកស្ស ឃថាភូតំ ឃម្មប្បញ្ញាយ បស្សទេតា’’។

១០៨។ “តំ កិំ យញ្ញាថ, ភកិតិទេយា, ទូបា តិច្ចា ចា អតិច្ចា ចា’’តិ? “អតិច្ចា, ភន្តេ’’។ “ឃំ បតាតិច្ចំ ទុក្ខំ ចា តំ ឃុខំ ចា’’តិ? “ទុក្ខំ, ភន្តេ’’។ “ឃំ បតាតិច្ចំ ទុក្ខំ ចិបរិណាយធម្មំ, កល្លំ ត្ វ តំ ឃយត្ុបស្សិតុំ – ‘ឲតំ យម, ឲទេឃាហយស្មិ, ឲទេឃា ទេ អត្តា’’’តិ? “ទេតា ទេហតំ, ភន្តេ’’។ “តំ កិំ យញ្ញាថ, ភកិតិទេយា, ឃទ្ទា តិច្ចា ចា អតិច្ចា ចា’’តិ? “អតិច្ចា, ភន្តេ...ទេប... កន្ធា តិច្ចា ចា អតិច្ចា ចា’’តិ? “អតិច្ចា, ភន្តេ... ទឃា តិច្ចា ចា អតិច្ចា ចា’’តិ? “អតិច្ចា, ភន្តេ... ទេឃាដ្ឋព្វា តិច្ចា ចា អតិច្ចា ចា’’តិ ? “អតិច្ចា, ភន្តេ... ធម្មា តិច្ចា ចា អតិច្ចា ចា’’តិ? “អតិច្ចា, ភន្តេ’’។ “ឃំ បតាតិច្ចំ ទុក្ខំ ចា តំ ឃុខំ ចា’’តិ? “ទុក្ខំ, ភន្តេ’’។ “ឃំ បតាតិច្ចំ ទុក្ខំ ចិបរិណាយធម្មំ, កល្លំ ត្ វ តំ ឃយត្ុបស្សិតុំ – ‘ឲតំ យម, ឲទេឃាហយស្មិ, ឲទេឃា ទេ អត្តា’’’តិ? “ទេតា ទេហតំ, ភន្តេ’’។ “តំ កិស្ស ទេហតុ’’? “បុទេព្វច ទេតា ឲតំ, ភន្តេ, ឃថាភូតំ ឃម្មប្បញ្ញាយ ឃុទិដ្ឋំ – ‘ឡតិបិទេម ឲ ពាហិទា អាឃតតា អតិច្ចា’’’តិ។ “ឃាធុ ឃាធុ, ភកិតិទេយា! ឲចទេញ្ហាតំ, ភកិតិទេយា, ទេហាតិ អរិយឃាចកស្ស ឃថាភូតំ ឃម្មប្បញ្ញាយ បស្សទេតា’’។

១០៩។ “តំ កិំ យញ្ញាថ, ភកិតិទេយា, ចក្ខុចិញ្ញាណំ តិច្ចំ ចា អតិច្ចំ ចា’’តិ? “អតិច្ចំ, ភន្តេ...ទេប... ទេឃាតចិញ្ញាណំ តិច្ចំ ចា អតិច្ចំ ចា’’តិ? “អតិច្ចំ, ភន្តេ... ឃាតចិញ្ញាណំ តិច្ចំ ចា អតិច្ចំ ចា’’តិ? “អតិច្ចំ, ភន្តេ... ជិច្ហាចិញ្ញាណំ តិច្ចំ ចា អតិច្ចំ ចា’’តិ? “អតិច្ចំ, ភន្តេ... កាយចិញ្ញាណំ តិច្ចំ ចា អតិច្ចំ ចា’’តិ? “អតិច្ចំ, ភន្តេ... យទេតាចិញ្ញាណំ តិច្ចំ ចា អតិច្ចំ ចា’’តិ? “អតិច្ចំ, ភន្តេ’’។ “ឃំ បតាតិច្ចំ ទុក្ខំ ចា តំ ឃុខំ ចា’’តិ? “ទុក្ខំ, ភន្តេ’’។ “ឃំ បតាតិច្ចំ ទុក្ខំ ចិបរិណាយធម្មំ, កល្លំ ត្ វ តំ ឃយត្ុបស្សិតុំ – ‘ឲតំ យម, ឲទេឃាហយស្មិ, ឲទេឃា ទេ អត្តា’’’តិ? “ទេតា ទេហតំ, ភន្តេ’’។ “តំ កិស្ស ទេហតុ’’? “បុទេព្វច ទេតា ឲតំ, ភន្តេ, ឃថាភូតំ ឃម្មប្បញ្ញាយ ឃុទិដ្ឋំ – ‘ឡតិបិទេម ឲ ចិញ្ញាណកាយា អតិច្ចា’’’តិ។ “ឃាធុ ឃាធុ, ភកិតិទេយា! ឲចទេញ្ហាតំ, ភកិតិទេយា, ទេហាតិ អរិយឃាចកស្ស ឃថាភូតំ ឃម្មប្បញ្ញាយ បស្សទេតា’’។

១១០។ “ទេឃយ្យថាបិ, ភកិតិទេយា, ទេតលប្បទីបស្ស ឈាយទេតា ទេតលម្បិ អតិច្ចំ ចិបរិណាយធម្មំ, ចដ្ដិបិ អតិច្ចា ចិបរិណាយធម្មា, អច្ចិបិ អតិច្ចា ចិបរិណាយធម្មា, អាភាបិ អតិច្ចា ចិបរិណាយធម្មា។ ទេយា ត្ ទេខា, ភកិតិទេយា, ឲចំ ចទេទយ្យ – ‘អមុស្ស ទេតលប្បទីបស្ស ឈាយទេតា

តេលម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ, វដ្ដិបិ អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា, អច្ចិបិ អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា; យា ច ខ្វាស្ស អាភា សា និច្ចា ធុវា សស្សតា អវិបរិណាមធម្មា’តិ; សម្មា នុ ខោ សោ, ភគិនិយោ, វទមានោ វទេយ្យា”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិស្ស ហេតុ”? “អមុស្ស ហិ, ភន្តេ, តេលប្បទីបស្ស ឈាយតោ តេលម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ, វដ្ដិបិ អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា, អច្ចិបិ អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា ; បគេវ តស្ស អាភា អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា”តិ។ “ឯវមេវ ខោ, ភគិនិយោ, យោ នុ ខោ ឯវំ វទេយ្យ – ‘ឆ ខោមេ អជ្ឈត្តិកា អាយតនា អនិច្ចា។ យញ្ច ខោ ឆ អជ្ឈត្តិកេ អាយតនេ បដិច្ច បដិសំវេទេតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តំ និច្ចំ ធុវំ សស្សតំ អវិបរិណាមធម្ម’ន្តិ; សម្មា នុ ខោ សោ, ភគិនិយោ, វទមានោ វទេយ្យា”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិស្ស ហេតុ”? “តំ តំ, ភន្តេ, បច្ចយំ បដិច្ច តជ្ជា តជ្ជា វេទនា ឧប្បជ្ជន្តិ។ តជ្ជស្ស តជ្ជស្ស បច្ចយស្ស និរោធា តជ្ជា តជ្ជា វេទនា និរុជ្ឈន្តី”តិ។ “សាធុ សាធុ, ភគិនិយោ! ឯវញ្ហេតំ, ភគិនិយោ, ហោតិ អរិយសាវកស្ស យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ”។

៤១៧។ “សេយ្យថាបិ, ភគិនិយោ, មហតោ រុក្ខស្ស តិដ្ឋតោ សារវតោ មូលម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ, ខន្ធោបិ អនិច្ចោ វិបរិណាមធម្មោ, សាខាបលាសម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ, ឆាយាបិ អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា។ យោ នុ ខោ, ភគិនិយោ, ឯវំ វទេយ្យ – ‘អមុស្ស មហតោ រុក្ខស្ស តិដ្ឋតោ សារវតោ មូលម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ, ខន្ធោបិ អនិច្ចោ វិបរិណាមធម្មោ, សាខាបលាសម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ; យា ច ខ្វាស្ស ឆាយា សា និច្ចា ធុវា សស្សតា អវិបរិណាមធម្មា’តិ; សម្មា នុ ខោ សោ ភគិនិយោ, វទមានោ វទេយ្យា”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិស្ស ហេតុ”? “អមុស្ស ហិ, ភន្តេ, មហតោ រុក្ខស្ស តិដ្ឋតោ សារវតោ មូលម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ, ខន្ធោបិ អនិច្ចោ វិបរិណាមធម្មោ, សាខាបលាសម្បិ អនិច្ចំ វិបរិណាមធម្មំ; បគេវ តស្ស ឆាយា អនិច្ចា វិបរិណាមធម្មា”តិ។ “ឯវមេវ ខោ, ភគិនិយោ, យោ នុ ខោ ឯវំ វទេយ្យ – ‘ឆ ខោមេ ពាហិរា អាយតនា អនិច្ចា។ យញ្ច ខោ ពាហិរេ អាយតនេ បដិច្ច បដិសំវេទេតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តំ និច្ចំ ធុវំ សស្សតំ អវិបរិណាមធម្ម’ន្តិ; សម្មា នុ ខោ សោ, ភគិនិយោ, វទមានោ វទេយ្យា”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិស្ស ហេតុ”? “តំ តំ, ភន្តេ, បច្ចយំ បដិច្ច តជ្ជា តជ្ជា វេទនា ឧប្បជ្ជន្តិ។ តជ្ជស្ស តជ្ជស្ស បច្ចយស្ស និរោធា តជ្ជា តជ្ជា វេទនា និរុជ្ឈន្តី”តិ។ “សាធុ សាធុ, ភគិនិយោ! ឯវញ្ហេតំ, ភគិនិយោ, ហោតិ អរិយសាវកស្ស យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ”។

៤១៨។ “សេយ្យថាបិ, ភគិនិយោ, ទក្ខោ គោឃាតកោ វា គោឃាតកន្តេវាសី វា គាវឹ វធិត្វា តិណ្ហេន គោវិកន្តនេន គាវឹ សង្កន្តេយ្យ អនុបហច្ច អន្តរំ មំសកាយំ អនុបហច្ច ពាហិរំ ចម្មកាយំ។ យំ យទេវ តត្ថ អន្តរា វិលិមំសំ អន្តរា ន្ហារុ អន្តរា ពន្ធនំ តំ តទេវ តិណ្ហេន គោវិកន្តនេន សញ្ឆិន្ទេយ្យ សង្កន្តេយ្យ សម្បកន្តេយ្យ សម្បរិកន្តេយ្យ។ សញ្ឆិន្ទិត្វា សង្កន្តិត្វា សម្បកន្តិត្វា សម្បរិកន្តិត្វា វិធុនិត្វា ពាហិរំ ចម្មកាយំ តេនេវ ចម្មេន តំ គាវឹ បដិច្ឆាទេត្វា ឯវំ វទេយ្យ – ‘តថេវាយំ គាវី សំយុត្តា ឥមិនាវ ចម្មេនា’តិ; សម្មា នុ ខោ សោ, ភគិនិយោ, វទមានោ វទេយ្យា”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “តំ កិស្ស ហេតុ”? “អមុ ហិ, ភន្តេ, ទក្ខោ គោឃាតកោ វា គោឃាតកន្តេវាសី វា គាវឹ វធិត្វា តិណ្ហេន គោវិកន្តនេន គាវឹ សង្កន្តេយ្យ អនុបហច្ច អន្តរំ មំសកាយំ អនុបហច្ច ពាហិរំ ចម្មកាយំ។ យំ យទេវ តត្ថ អន្តរា វិលិមំសំ អន្តរា ន្ហារុ អន្តរា ពន្ធនំ តំ តទេវ តិណ្ហេន គោវិកន្តនេន សញ្ឆិន្ទេយ្យ សង្កន្តេយ្យ សម្បកន្តេយ្យ សម្បរិកន្តេយ្យ។ សញ្ឆិន្ទិត្វា សង្កន្តិត្វា សម្បកន្តិត្វា សម្បរិកន្តិត្វា វិធុនិត្វា ពាហិរំ ចម្មកាយំ តេនេវ ចម្មេន តំ គាវឹ បដិច្ឆាទេត្វា កិញ្ចាបិ សោ ឯវំ វទេយ្យ – ‘តថេវាយំ គាវី សំយុត្តា ឥមិនាវ ចម្មេនា’តិ; អថ ខោ សា គាវី វិសំយុត្តា តេនេវ ចម្មេនា”តិ។

“ឯបយា ខោ ខយ អយំ, កកិតិខេយា, កតា អត្តស្ស ចិន្តាបតាយ អយខេយខេចត្ត អខេត្តា៑ ‘អត្តា យំសកាខេយា’តិ ខោ, កកិតិខេយា, លខេត្តំ អញ្ញត្តិកាតំ អាយតតាតំ អឆិចចតំ; ‘ជាហិខេរា ចយុកាខេយា’តិ ខោ, កកិតិខេយា, លខេត្តំ ជាហិរាតំ អាយតតាតំ អឆិចចតំ; ‘អត្តា ចិលិយំសំ អត្តា តព្យុ អត្តា ជាត្តត’ត្តិ ខោ, កកិតិខេយា, តត្តិរាកខេស្សុតំ អឆិចចតំ; ‘តិល្យាខេកាចិកត្តត’ត្តិ ខោ, កកិតិខេយា, អរិយាខេយតំ បញ្ញាយ អឆិចចតំ; យាយំ អរិយា បញ្ញា អត្តា កិខេលសំ អត្តា សំខេយាឌតំ អត្តា ជាត្តតំ សត្ថិត្តតិ សក្កត្តតិ សយុកត្តតិ សយុទិកត្តតិ៑

១០៣៑ “សត្ត ខោ បតិខេយ, កកិតិខេយា, ខេជាញ្ញា, ខេយសំ កាចិតត្តា ជាហុលិកតត្តា កិក្ខុ អាសចាតំ លយា អតាសចំ ខេចខេតាចិមុត្តិំ បញ្ញាចិមុត្តិំ ជិខេដ្ឋច ឆខេមុ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ ចិហរតិ៑ កតខេម សត្ត? ឮឆ, កកិតិខេយា, កិក្ខុ សតិសខេម្ពាជ្ឈង្គំ កាខេចតិ ចិខេចកតិស្សិតំ ចិរាកតិស្សិតំ តិខេរាឆតិស្សិតំ ខេចាស្សគ្គបរិណាមិំ៑ ឆម្មចិចយសខេម្ពាជ្ឈង្គំ កាខេចតិ…ខេប… ចិរិយសខេម្ពាជ្ឈង្គំ កាខេចតិ… បីតិសខេម្ពាជ្ឈង្គំ កាខេចតិ… បស្សទ្ធិសខេម្ពាជ្ឈង្គំ កាខេចតិ… សមាឆិសខេម្ពាជ្ឈង្គំ កាខេចតិ… ឧខេបក្ខាសខេម្ពាជ្ឈង្គំ កាខេចតិ ចិខេចកតិស្សិតំ ចិរាកតិស្សិតំ តិខេរាឆតិស្សិតំ ខេចាស្សគ្គបរិណាមិំ៑ ឮខេម ខោ, កកិតិខេយា, សត្ត ខេជាញ្ញា ខេយសំ កាចិតត្តា ជាហុលិកតត្តា កិក្ខុ អាសចាតំ លយា អតាសចំ ខេចខេតាចិមុត្តិំ បញ្ញាចិមុត្តិំ ជិខេដ្ឋច ឆខេមុ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ ចិហរតី”តិ៑

១០៤៑ អថ ខោ អាយស្មា តត្តខេកា តា កិក្ខុតិខេយា ឮយិតា ឮចាខេឆត ឮចឆិត្វា ឧខេយ្យាខេឌសិ – “កច្ឆថ, កកិតិខេយា; កាខេលា”តិ៑ អថ ខោ តា កិក្ខុតិខេយា អាយស្មខេតា តត្តកស្ស កាសិតំ អភិតត្តិត្វា អតុខេមាឌិត្វា ឧដ្ឋាយាសតា អាយស្មត្តំ តត្តកំ អភិចាខេឆត្វា បឆក្ខិណំ កត្វា ខេយត កកចា ខេតតុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា កកចត្តំ អភិចាខេឆត្វា ឯកមត្តំ អដ្ឋំសុ៑ ឯកមត្តំ ជិតា ខោ តា កិក្ខុតិខេយា កកចា ឯតឆខេចាច –“កច្ឆថ, កិក្ខុតិខេយា; កាខេលា”តិ៑ អថ ខោ តា កិក្ខុតិខេយា កកចត្តំ អភិចាខេឆត្វា បឆក្ខិណំ កត្វា បក្កមិំសុ៑ អថ ខោ កកចា អចិរបក្កត្តីសុ តាសុ កិក្ខុតីសុ កិក្ខុ អាមខេត្តសិ – “ខេសយ្យថាបិ, កិក្ខខេច, តឆហុខេបាសខេថ បត្តខេរស ត ខេហាតិ ជាហុខេតា ឌតស្ស កង្ខា ចា ចិមតិ ចា – ‘ឧាខេតា តុ ខោ ចខេត្តា, បុខេណ្ណា តុ ខោ ចខេត្តា’តិ, អថ ខោ បុខេណ្ណា ចខេត្តាខេត្វច ខេហាតិ; ឯចខេមច ខោ, កិក្ខខេច, តា កិក្ខុតិខេយា តត្តកស្ស ឆម្មខេឆសតាយ អត្តមតា ខេចច បរិបុណ្ណសង្កប្បា ច៑ តាសំ, កិក្ខខេច, បញ្ចត្តំ កិក្ខុតិសតាតំ យា បច្ឆិមិតា កិក្ខុតី សា [យា បច្ឆិមា កិក្ខុតី, សា (សី៑ ស្យា៑ កំ៑ បី៑), យា បច្ឆិមិកា, តា កិក្ខុតិខេយា (ក៑)] ខេសាតាបត្តា អចិតិបាតឆម្មា តិយតា សខេម្ពាឆិបរាយតា”តិ៑

ឮឆមខេចាច កកចា៑ អត្តមតា ខេត កិក្ខុ កកចខេតា កាសិតំ អភិតត្ទុត្តិ៑

តត្តខេកាចាឆសុត្តំ តិដ្ឋិតំ ចតុត្ថំ៑

៥៑ ឆ្វត្ដអរាហុខេលាចាឆសុត្តំ

១០៩៑ ឯចំ ខេម សុតំ – ឯកំ សមយំ កកចា សាចត្ថិយំ ចិហរតិ ខេឌតចខេត អតាថបិណ្ឌិកស្ស អារាខេម៑ អថ ខោ កកចខេតា ខេរហាកតស្ស

ปฏิสลฺลีนสฺส ขุจํ เจตเสา ปริจิตกฺโก ฉุดปาทิ – “ปริปกฺกา เขา ราหุลสฺส จิมุตฺติปริปาจนียา ธมฺมา ยนฺนูนาหํ ราหุลํ ฉุตฺตริ อาสจานํ ขเย จิเนยฺย”นฺติ ฯ อถ เขา ภควา ปุพฺพณฺหสมยํ นิจาเสตฺวา ปตฺตจีจรมาทาย สาจตฺถึ ปิณฺฑาย ปาจิสิ ฯ สาจตฺถิยํ ปิณฺฑาย จริตฺวา ปจฺฉาภตฺตํ ปิณฺฑปาตปฏิกฺกนฺโต อายสฺมนฺตํ ราหุลํ อามนฺเตสิ – “คณฺหาหิ, ราหุล, นิสีทนํ; เยน อนฺธจนํ เตนุปสงฺกมิสฺสาม ทิจาจิหาราจา”ติ ฯ “ขุจํ, ภนฺเต”ติ เขา อายสฺมา ราหุโล ภควโต ปฏิสฺสุตฺวา นิสีทนํ อาทาย ภควนฺตํ ปิฏฺฐิโต ปิฏฺฐิโต อนุพนฺธิ ฯ

เตน เขา ปน สมเยน อเนกานิ เทจตาสหสฺสานิ ภควนฺตํ อนุพนฺธานิ โหนฺติ – “อชฺช ภควา อายสฺมนฺตํ ราหุลํ ฉุตฺตริ อาสจานํ ขเย จิเนสฺสตี”ติ ฯ อถ เขา ภควา อนฺธจนํ อชฺโฌคาเหตฺวา อญฺญตรสฺมึ รุกฺขมูเล ปญฺญตฺเต อาสเน นิสีทิ ฯ อายสฺมาปิ เขา ราหุโล ภควนฺตํ อภิจาเทตฺวา ขุกมนฺตํ นิสีทิ ฯ ขุกมนฺตํ นิสินฺนํ เขา อายสฺมนฺตํ ราหุลํ ภควา ขุตทโจจ –

๑๔๖ ฯ “ตํ กึ มญฺญสิ, ราหุล, จกฺขุ นิจฺจํ จา อนิจฺจํ จา”ติ? “อนิจฺจํ, ภนฺเต ”ฯ “ยํ ปนานิจฺจํ ทุกฺขํ จา ตํ สุขํ จา”ติ? “ทุกฺขํ, ภนฺเต”ฯ “ยํ ปนานิจฺจํ ทุกฺขํ จิปริณามธมฺมํ, กลฺลํ นุ ตํ สมนุปสฺสิตุํ – ‘ขุตํ มม, ขุโสหมสฺมิ, ขุโส เม อตฺตา’”ติ? “โน เหตํ, ภนฺเต”ฯ “ตํ กึ มญฺญสิ, ราหุล, รูปา นิจฺจา จา อนิจฺจา จา”ติ? “อนิจฺจา, ภนฺเต”ฯ “ยํ ปนานิจฺจํ ทุกฺขํ จา ตํ สุขํ จา”ติ? “ทุกฺขํ, ภนฺเต”ฯ “ยํ ปนานิจฺจํ ทุกฺขํ จิปริณามธมฺมํ, กลฺลํ นุ ตํ สมนุปสฺสิตุํ – ‘ขุตํ มม, ขุโสหมสฺมิ, ขุโส เม อตฺตา’”ติ? “โน เหตํ, ภนฺเต”ฯ “ตํ กึ มญฺญสิ, ราหุล, จกฺขุจิญฺญาณํ นิจฺจํ จา อนิจฺจํ จา”ติ? “อนิจฺจํ, ภนฺเต”ฯ “ยํ ปนานิจฺจํ ทุกฺขํ จา ตํ สุขํ จา”ติ? “ทุกฺขํ, ภนฺเต”ฯ “ยํ ปนานิจฺจํ ทุกฺขํ จิปริณามธมฺมํ, กลฺลํ นุ ตํ สมนุปสฺสิตุํ – ‘ขุตํ มม, ขุโสหมสฺมิ, ขุโส เม อตฺตา’”ติ? “โน เหตํ, ภนฺเต”ฯ “ตํ กึ มญฺญสิ, ราหุล, จกฺขุสมฺผสฺโส นิจฺโจ จา อนิจฺโจ จา”ติ? “อนิจฺโจ, ภนฺเต”ฯ “ยํ ปนานิจฺจํ, ทุกฺขํ จา ตํ สุขํ จา”ติ? “ทุกฺขํ, ภนฺเต”ฯ “ยํ ปนานิจฺจํ ทุกฺขํ จิปริณามธมฺมํ, กลฺลํ นุ ตํ สมนุปสฺสิตุํ – ‘ขุตํ มม, ขุโสหมสฺมิ, ขุโส เม อตฺตา’”ติ? “โน เหตํ, ภนฺเต”ฯ “ตํ กึ มญฺญสิ, ราหุล, ยมฺปิทํ [ยมฺปิทํ (สี. ก.)] จกฺขุสมฺผสฺสปจฺจยา ฉุปฺปชฺชติ เจทนาคตํ สญฺญาคตํ สงฺขารคตํ จิญฺญาณคตํ ตมฺปิ นิจฺจํ จา อนิจฺจํ จา”ติ ? “อนิจฺจํ, ภนฺเต”ฯ “ยํ ปนานิจฺจํ, ทุกฺขํ จา ตํ สุขํ จา”ติ? “ทุกฺขํ, ภนฺเต”ฯ “ยํ ปนานิจฺจํ ทุกฺขํ จิปริณามธมฺมํ, กลฺลํ นุ ตํ สมนุปสฺสิตุํ – ‘ขุตํ มม, ขุโสหมสฺมิ, ขุโส เม อตฺตา’”ติ? “โน เหตํ, ภนฺเต”ฯ

๑๔๗ ฯ “ตํ กึ มญฺญสิ ราหุล, โสตํ นิจฺจํ จา อนิจฺจํ จา”ติ? “อนิจฺจํ, ภนฺเต...เป... ฆานํ นิจฺจํ จา อนิจฺจํ จา”ติ? “อนิจฺจํ, ภนฺเต...เป... ชิวฺหา นิจฺจา จา อนิจฺจา จา”ติ? “อนิจฺจา, ภนฺเต...เป... กาโย นิจฺโจ จา อนิจฺโจ จา”ติ? “อนิจฺโจ, ภนฺเต...เป... มโน นิจฺโจ จา อนิจฺโจ จา”ติ? “อนิจฺโจ, ภนฺเต”ฯ “ยํ ปนานิจฺจํ, ทุกฺขํ จา ตํ สุขํ จา”ติ? “ทุกฺขํ, ภนฺเต”ฯ “ยํ ปนานิจฺจํ ทุกฺขํ จิปริณามธมฺมํ, กลฺลํ นุ ตํ สมนุปสฺสิตุํ –‘ขุตํ มม, ขุโสหมสฺมิ, ขุโส เม อตฺตา’”ติ? “โน เหตํ, ภนฺเต”ฯ “ตํ กึ มญฺญสิ ราหุล, ธมฺมา นิจฺจา จา อนิจฺจา จา”ติ? “อนิจฺจา, ภนฺเต”ฯ “ยํ ปนานิจฺจํ, ทุกฺขํ จา ตํ สุขํ จา”ติ? “ทุกฺขํ, ภนฺเต”ฯ “ยํ ปนานิจฺจํ ทุกฺขํ จิปริณามธมฺมํ, กลฺลํ นุ ตํ สมนุปสฺสิตุํ – ‘ขุตํ มม, ขุโสหมสฺมิ, ขุโส เม อตฺตา’”ติ? “โน เหตํ, ภนฺเต”ฯ “ตํ กึ มญฺญสิ ราหุล, มโนจิญฺญาณํ นิจฺจํ จา อนิจฺจํ จา”ติ? “อนิจฺจํ, ภนฺเต”ฯ “ยํ ปนานิจฺจํ, ทุกฺขํ จา ตํ สุขํ จา”ติ? “ทุกฺขํ, ภนฺเต”ฯ “ยํ ปนานิจฺจํ ทุกฺขํ จิปริณามธมฺมํ, กลฺลํ นุ ตํ สมนุปสฺสิตุํ – ‘ขุตํ มม, ขุโสหมสฺมิ, ขุโส เม อตฺตา’”ติ? “โน เหตํ, ภนฺเต”ฯ “ตํ กึ มญฺญสิ ราหุล, มโนสมฺผสฺโส นิจฺโจ จา อนิจฺโจ จา”ติ? “อนิจฺโจ, ภนฺเต”ฯ “ยํ

បតាតិច្ចំ, ទុក្ខំ ចា ត់ ឃុល់ ចា”តិ? “ទុក្ខំ, ភន្តេ”៉ “ឃំ បតាតិច្ចំ ទុក្ខំ ចិបរិណាមធម្មំ, ពល្លំ ត្វ ត់ ឃមតុបឃ្សិតុំ – ‘ឲត់ មម, ឲមោហមស្មិ, ឲមោ មេ អត្តា’”តិ? “ឆោ ហេតំ, ភន្តេ”៉ “ត់ កិំ មញ្ញាឃិ, ទាហុល, ឃមិធំ មនោឃម្ឃស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ ចេឆតាកតំ ឃញ្ញាកតំ ឃង្ខាទកតំ ចិញ្ញាណាកតំ, តម្បិ តិច្ចំ ចា អតិច្ចំ ចា”តិ? “អតិច្ចំ, ភន្តេ”៉ “ឃំ បតាតិច្ចំ, ទុក្ខំ ចា ត់ ឃុល់ ចា”តិ? “ទុក្ខំ, ភន្តេ”៉ “ឃំ បតាតិច្ចំ ទុក្ខំ ចិបរិណាមធម្មំ ពល្លំ ត្វ ត់ ឃមតុបឃ្សិតុំ – ‘ឲត់ មម, ឲមោហមស្មិ, ឲមោ មេ អត្តា’”តិ? “ឆោ ហេតំ, ភន្តេ”៉

៉១៨៤៉ “ឲចំ បឃ្សំ, ទាហុល, ឃុតចា អរិយឃាចកោ ចក្ខុស្មិំ [ចក្ខុស្មិម្បិ (ឃ្យា៉ កំ៉) ឲចមិតទេឃុបិ] តិព្វិត្ថតិ, ទូបេឃុ តិព្វិត្ថតិ, ចក្ខុចិញ្ញាណេ តិព្វិត្ថតិ, ចក្ខុឃម្ឃេឃ្ស តិព្វិត្ថតិ, ឃមិធំ ចក្ខុឃម្ឃស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ ចេឆតាកតំ ឃញ្ញាកតំ ឃង្ខាទកតំ ចិញ្ញាណាកតំ តស្មិម្បិ តិព្វិត្ថតិ៉ មោតស្មិំ តិព្វិត្ថតិ, ឃទ្ទេឃុ តិព្វិត្ថតិ...បេ... , ឃាតស្មិំ តិព្វិត្ថតិ, ពន្ធេឃុ តិព្វិត្ថតិ... ជិច្ឆាយ តិព្វិត្ថតិ, ទេឃេឃុ តិព្វិត្ថតិ... កាយស្មិំ តិព្វិត្ថតិ, ផោដ្ឋព្វេឃុ តិព្វិត្ថតិ... មតស្មិំ តិព្វិត្ថតិ, ធម្មេឃុ តិព្វិត្ថតិ, មនោចិញ្ញាណេ តិព្វិត្ថតិ, មនោឃម្ឃេឃ្ស តិព្វិត្ថតិ, ឃមិធំ មនោឃម្ឃស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ ចេឆតាកតំ ឃញ្ញាកតំ ឃង្ខាទកតំ ចិញ្ញាណាកតំ តស្មិម្បិ តិព្វិត្ថតិ៉ តិព្វិត្ថំ ចិទជ្ជតិ, ចិទាកា ចិមុច្ចតិ៉ ចិមុត្តស្មិំ ចិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ៉ ‘ខីណា ជាតិ, ចុឃិតំ ព្រហ្មចរិយំ, កតំ ករណីយំ, តាបរំ ឥត្ថត្តាយា’តិ បជាតាតី”តិ៉

ឥទមចោច ភកចា៉ អត្តមនោ អាយស្មា ទាហុលោ ភកចតោ ភាឃិតំ អភិតន្ទីតិ៉ ឥមស្មិញ្ច បត ចេយ្យាករណស្មិំ ភញ្ញមានេ អាយស្មតោ ទាហុលស្ស អតុបាទាយ អាឃចេហិ ចិត្តំ ចិមុច្ចិ៉ តាឃញ្ច អនេកានំ ទេចតាឃហស្សានំ ចិទជំ ចីតមលំ ធម្មចក្ខុំ ឧទបាទិ – ‘ឃំ កិញ្ចិ ឃមុទយធម្មំ ឃព្វំ ត់ តិទោធធម្ម’ន្តិ៉

ចូឡទាហុលោចាទឃុត្តំ តិដ្ឋិតំ បញ្ចមំ៉

៩៉ ឆឆក្កឃុត្តំ

៉១៩០៉ ឲចំ មេ ឃុតំ – ឲកំ ឃមយំ ភកចា ឃាចត្ថិយំ ចិហទតិ ជេតចនេ អតាថបិណ្ឌិកស្ស អាទាមេ៉ តត្រ ខោ ភកចា ភិក្ខូ អាមន្តេឃិ – “ភិក្ខចោ”តិ៉ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភកចតោ បច្ចស្សោឃុំ៉ ភកចា ឲតទចោច – “ធម្មំ ចោ, ភិក្ខចេ, ទេឃេស្សាមិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោឃាតកល្យាណំ ឃាត្ថំ ឃព្យញ្ជតំ, កេចលបរិបុណ្ណំ បរិឃុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ បកាឃេស្សាមិ, ឃទិធំ – ឆ ឆក្កាតិ៉ ត់ ឃុណាថ, ឃាធុកំ មតឃិ ករោថ; ភាឃិស្សាមី”តិ៉ “ឲចំ, ភន្តេ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភកចតោ បច្ចស្សោឃុំ៉ ភកចា ឲតទចោច –

“ឆ អជ្ឈត្តិកាតិ អាយតតាតិ ចេទិតព្វាតិ, ឆ ពាហិទាតិ អាយតតាតិ ចេទិតព្វាតិ, ឆ ចិញ្ញាណកាយា ចេទិតព្វា, ឆ ផស្សកាយា ចេទិតព្វា, ឆ ចេឆតាកាយា ចេទិតព្វា, ឆ តណ្ហាកាយា ចេទិតព្វា៉

៉១៩១៉ “‘ឆ អជ្ឈត្តិកាតិ អាយតតាតិ ចេទិតព្វាតី’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ ចុត្តំ៉ កិញ្ចេតំ បដិច្ច ចុត្តំ? ចក្ខាយតតំ, មោតាយតតំ,

ឃានាយតនំ, ជិវ្ហាយតនំ , កាយាយតនំ, មនាយតនំ។ ‘ឆ អជ្ឈត្តិកានិ អាយតនានិ វេទិតព្ពានី’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។ ឥទំ បឋមំ ឆក្កំ។

“‘ឆ ពាហិរានិ អាយតនានិ វេទិតព្ពានី’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? រូបាយតនំ, សទ្ទាយតនំ, គន្ធាយតនំ, រសាយតនំ, ផោដ្ឋព្ពាយតនំ, ធម្មាយតនំ។ ‘ឆ ពាហិរានិ អាយតនានិ វេទិតព្ពានី’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។ ឥទំ ទុតិយំ ឆក្កំ។

“‘ឆ វិញ្ញាណកាយា វេទិតព្ពា’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតញ្ច បដិច្ច សទ្ទេ ច ឧប្បជ្ជតិ សោតវិញ្ញាណំ, ឃានញ្ច បដិច្ច គន្ធេ ច ឧប្បជ្ជតិ ឃានវិញ្ញាណំ, ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, កាយញ្ច បដិច្ច ផោដ្ឋព្ពេ ច ឧប្បជ្ជតិ កាយវិញ្ញាណំ, មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ។ ‘ឆ វិញ្ញាណកាយា វេទិតព្ពា’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។ ឥទំ តតិយំ ឆក្កំ។

“‘ឆ ផស្សកាយា វេទិតព្ពា’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ; សោតញ្ច បដិច្ច សទ្ទេ ច ឧប្បជ្ជតិ សោតវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ; ឃានញ្ច បដិច្ច គន្ធេ ច ឧប្បជ្ជតិ ឃានវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ; ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ; កាយញ្ច បដិច្ច ផោដ្ឋព្ពេ ច ឧប្បជ្ជតិ កាយវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ; មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ។ ‘ឆ ផស្សកាយា វេទិតព្ពា’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។ ឥទំ ចតុត្ថំ ឆក្កំ។

“‘ឆ វេទនាកាយា វេទិតព្ពា’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា; សោតញ្ច បដិច្ច សទ្ទេ ច ឧប្បជ្ជតិ សោតវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា; ឃានញ្ច បដិច្ច គន្ធេ ច ឧប្បជ្ជតិ ឃានវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា; ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា; កាយញ្ច បដិច្ច ផោដ្ឋព្ពេ ច ឧប្បជ្ជតិ កាយវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា; មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា។ ‘ឆ វេទនាកាយា វេទិតព្ពា’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។ ឥទំ បញ្ចមំ ឆក្កំ។

“‘ឆ តណ្ហាកាយា វេទិតព្ពា’តិ – ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ។ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ? ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា; សោតញ្ច បដិច្ច សទ្ទេ ច ឧប្បជ្ជតិ សោតវិញ្ញាណំ…បេ… ឃានញ្ច បដិច្ច គន្ធេ ច ឧប្បជ្ជតិ ឃានវិញ្ញាណំ… ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ… កាយញ្ច បដិច្ច ផោដ្ឋព្ពេ ច ឧប្បជ្ជតិ កាយវិញ្ញាណំ… មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា។ ‘ឆ តណ្ហាកាយា

វេទិតព្វា’តិ – ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ។ ឥទំ ឆដ្ឋំ ឆក្កំ។

៤២២។ “‘ចក្ខុ អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ តំ ន ឧបបជ្ជតិ។ ចក្ខុស្ស ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ។ យស្ស ខោ បន ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ, ‘អត្តា មេ ឧប្បជ្ជតិ ច វេតិ ចា’តិ ឥច្ចស្ស ឯវមាគតំ ហោតិ។ តស្មា តំ ន ឧបបជ្ជតិ – ‘ចក្ខុ អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ។ ឥតិ ចក្ខុ អនត្តា។

“‘រូបា អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ តំ ន ឧបបជ្ជតិ។ រូបានំ ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ។ យស្ស ខោ បន ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ, ‘អត្តា មេ ឧប្បជ្ជតិ ច វេតិ ចា’តិ ឥច្ចស្ស ឯវមាគតំ ហោតិ។ តស្មា តំ ន ឧបបជ្ជតិ – ‘រូបា អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ។ ឥតិ ចក្ខុ អនត្តា, រូបា អនត្តា។

“‘ចក្ខុវិញ្ញាណំ អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ តំ ន ឧបបជ្ជតិ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ។ យស្ស ខោ បន ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ, ‘អត្តា មេ ឧប្បជ្ជតិ ច វេតិ ចា’តិ ឥច្ចស្ស ឯវមាគតំ ហោតិ។ តស្មា តំ ន ឧបបជ្ជតិ – ‘ចក្ខុវិញ្ញាណំ អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ។ ឥតិ ចក្ខុ អនត្តា, រូបា អនត្តា, ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនត្តា។

“‘ចក្ខុសម្ផស្សោ អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ តំ ន ឧបបជ្ជតិ។ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ ។ យស្ស ខោ បន ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ, ‘អត្តា មេ ឧប្បជ្ជតិ ច វេតិ ចា’តិ ឥច្ចស្ស ឯវមាគតំ ហោតិ។ តស្មា តំ ន ឧបបជ្ជតិ – ‘ចក្ខុសម្ផស្សោ អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ។ ឥតិ ចក្ខុ អនត្តា, រូបា អនត្តា, ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនត្តា, ចក្ខុសម្ផស្សោ អនត្តា។

“‘វេទនា អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ តំ ន ឧបបជ្ជតិ។ វេទនាយ ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ។ យស្ស ខោ បន ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ, ‘អត្តា មេ ឧប្បជ្ជតិ ច វេតិ ចា’តិ ឥច្ចស្ស ឯវមាគតំ ហោតិ។ តស្មា តំ ន ឧបបជ្ជតិ – ‘វេទនា អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ។ ឥតិ ចក្ខុ អនត្តា, រូបា អនត្តា, ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនត្តា, ចក្ខុសម្ផស្សោ អនត្តា, វេទនា អនត្តា។

“‘តណ្ហា អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ តំ ន ឧបបជ្ជតិ។ តណ្ហាយ ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ។ យស្ស ខោ បន ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ, ‘អត្តា មេ ឧប្បជ្ជតិ ច វេតិ ចា’តិ ឥច្ចស្ស ឯវមាគតំ ហោតិ។ តស្មា តំ ន ឧបបជ្ជតិ – ‘តណ្ហា អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ។ ឥតិ ចក្ខុ អនត្តា, រូបា អនត្តា, ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនត្តា, ចក្ខុសម្ផស្សោ អនត្តា, វេទនា អនត្តា, តណ្ហា អនត្តា។

៤២៣។ “‘សោតំ អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ…បេ… ‘ឃានំ អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ… ‘ជិវ្ហា អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ… ‘កាយោ អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ… ‘មនោ អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ តំ ន ឧបបជ្ជតិ។ មនស្ស ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ។ យស្ស ខោ បន ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ, ‘អត្តា មេ ឧប្បជ្ជតិ ច វេតិ ចា’តិ ឥច្ចស្ស ឯវមាគតំ ហោតិ។ តស្មា តំ ន ឧបបជ្ជតិ – ‘មនោ អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ។ ឥតិ

មនោ អនត្តា។

‘‘‘ធម្មា អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ តំ ន ឧបបជ្ជតិ។ ធម្មានំ ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ។ យស្ស ខោ បន ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ, ‘អត្តា មេ ឧប្បជ្ជតិ ច វេតិ ចា’តិ ឥច្ចស្ស ឯវមាគតំ ហោតិ។ តស្មា តំ ន ឧបបជ្ជតិ – ‘ធម្មា អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ។ ឥតិ មនោ អនត្តា, ធម្មា អនត្តា។

‘‘‘មនោវិញ្ញាណំ អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ តំ ន ឧបបជ្ជតិ។ មនោវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ។ យស្ស ខោ បន ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ, ‘អត្តា មេ ឧប្បជ្ជតិ ច វេតិ ចា’តិ ឥច្ចស្ស ឯវមាគតំ ហោតិ។ តស្មា តំ ន ឧបបជ្ជតិ – ‘មនោវិញ្ញាណំ អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ។ ឥតិ មនោ អនត្តា, ធម្មា អនត្តា, មនោវិញ្ញាណំ អនត្តា។

‘‘‘មនោសម្ផស្សោ អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ តំ ន ឧបបជ្ជតិ។ មនោសម្ផស្សស្ស ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ។ យស្ស ខោ បន ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ, ‘អត្តា មេ ឧប្បជ្ជតិ ច វេតិ ចា’តិ ឥច្ចស្ស ឯវមាគតំ ហោតិ។ តស្មា តំ ន ឧបបជ្ជតិ – ‘មនោសម្ផស្សោ អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ។ ឥតិ មនោ អនត្តា, ធម្មា អនត្តា, មនោវិញ្ញាណំ អនត្តា, មនោសម្ផស្សោ អនត្តា។

‘‘‘វេទនា អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ តំ ន ឧបបជ្ជតិ។ វេទនាយ ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ។ យស្ស ខោ បន ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ, ‘អត្តា មេ ឧប្បជ្ជតិ ច វេតិ ចា’តិ ឥច្ចស្ស ឯវមាគតំ ហោតិ។ តស្មា តំ ន ឧបបជ្ជតិ – ‘វេទនា អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ។ ឥតិ មនោ អនត្តា, ធម្មា អនត្តា, មនោវិញ្ញាណំ អនត្តា, មនោសម្ផស្សោ អនត្តា, វេទនា អនត្តា។

‘‘‘តណ្ហា អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ តំ ន ឧបបជ្ជតិ។ តណ្ហាយ ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ។ យស្ស ខោ បន ឧប្បាទោបិ វយោបិ បញ្ញាយតិ, ‘អត្តា មេ ឧប្បជ្ជតិ ច វេតិ ចា’តិ ឥច្ចស្ស ឯវមាគតំ ហោតិ។ តស្មា តំ ន ឧបបជ្ជតិ – ‘តណ្ហា អត្តា’តិ យោ វទេយ្យ។ ឥតិ មនោ អនត្តា, ធម្មា អនត្តា, មនោវិញ្ញាណំ អនត្តា, មនោសម្ផស្សោ អនត្តា, វេទនា អនត្តា, តណ្ហា អនត្តា។

៣១៣។ ‘‘អយំ ខោ បន, ភិក្ខវេ, សក្កាយសមុទយគាមិនី បដិបទា – ចក្ខុំ ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’តិ សមនុបស្សតិ; រូបេ ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’តិ សមនុបស្សតិ; ចក្ខុវិញ្ញាណំ ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’តិ សមនុបស្សតិ; ចក្ខុសម្ផស្សំ ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’តិ សមនុបស្សតិ; វេទនំ ‘ឯតំ មម , ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’តិ សមនុបស្សតិ; តណ្ហំ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’តិ សមនុបស្សតិ; សោតំ ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’តិ សមនុបស្សតិ...បេ... ឃានំ ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’តិ សមនុបស្សតិ...បេ... ជិវ្ហំ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’តិ សមនុបស្សតិ...បេ... កាយំ ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’តិ សមនុបស្សតិ...បេ... មនំ ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’តិ សមនុបស្សតិ, ធម្មេ ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’តិ សមនុបស្សតិ, មនោវិញ្ញាណំ ‘ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’តិ

សមនុបស្សតិ, មនោសម្ផស្សំ 'ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ, វេទនំ 'ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ, តណ្ហំ 'ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ។

"អយំ ខោ បន, ភិក្ខវេ, សក្កាយនិរោធគាមិនី បដិបទា – ចក្ខុំ 'នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ។ រូបេ 'នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ 'នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ។ ចក្ខុសម្ផស្សំ 'នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ។ វេទនំ 'នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ។ តណ្ហំ 'នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ។ សោតំ 'នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ...បេ... ឃានំ 'នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ... ជិវ្ហំ 'នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ... កាយំ 'នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ... មនំ 'នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ។ ធម្មេ 'នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ។ មនោវិញ្ញាណំ 'នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ។ មនោសម្ផស្សំ 'នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ។ វេទនំ 'នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ។ តណ្ហំ 'នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា'តិ សមនុបស្សតិ។

៤២៥។ "ចក្ខុញ្ច, ភិក្ខវេ, បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា។ សោ សុខាយ វេទនាយ ផុដ្ឋោ សមានោ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ។ តស្ស រាគានុសយោ អនុសេតិ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ ផុដ្ឋោ សមានោ សោចតិ កិលមតិ បរិទេវតិ ឧរត្តាឡិំ កន្ទតិ សម្មោហំ អាបជ្ជតិ។ តស្ស បដិឃានុសយោ អនុសេតិ។ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ ផុដ្ឋោ សមានោ តស្សា វេទនាយ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានាតិ។ តស្ស អវិជ្ជានុសយោ អនុសេតិ។ សោ វត, ភិក្ខវេ, សុខាយ វេទនាយ រាគានុសយំ អប្បហាយ ទុក្ខាយ វេទនាយ បដិឃានុសយំ អប្បដិវិនោទេត្វា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ អវិជ្ជានុសយំ អសមូហនិត្វា អវិជ្ជំ អប្បហាយ វិជ្ជំ អនុប្បាទេត្វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ភវិស្សតីតិ – នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ។

"សោតញ្ច, ភិក្ខវេ, បដិច្ច សទ្ទេ ច ឧប្បជ្ជតិ សោតវិញ្ញាណំ...បេ... ឃានញ្ច, ភិក្ខវេ, បដិច្ច គន្ធេ ច ឧប្បជ្ជតិ ឃានវិញ្ញាណំ...បេ... ជិវ្ហញ្ច, ភិក្ខវេ, បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ...បេ... កាយញ្ច, ភិក្ខវេ, បដិច្ច ផោដ្ឋព្ពេ ច ឧប្បជ្ជតិ កាយវិញ្ញាណំ...បេ... មនញ្ច, ភិក្ខវេ, បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា។ សោ សុខាយ វេទនាយ ផុដ្ឋោ សមានោ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ។ តស្ស រាគានុសយោ អនុសេតិ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ ផុដ្ឋោ សមានោ សោចតិ កិលមតិ បរិទេវតិ ឧរត្តាឡិំ កន្ទតិ សម្មោហំ អាបជ្ជតិ។ តស្ស បដិឃានុសយោ អនុសេតិ។ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ ផុដ្ឋោ សមានោ តស្សា វេទនាយ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានាតិ។ តស្ស អវិជ្ជានុសយោ អនុសេតិ។ សោ វត, ភិក្ខវេ, សុខាយ វេទនាយ រាគានុសយំ អប្បហាយ ទុក្ខាយ វេទនាយ បដិឃានុសយំ អប្បដិវិនោទេត្វា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ អវិជ្ជានុសយំ អសមូហនិត្វា អវិជ្ជំ អប្បហាយ វិជ្ជំ អនុប្បាទេត្វា ទិដ្ឋេវ

ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ភវិស្សតីតិ – នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ។

៤២៧។ “ចក្ខុញ្ច , ភិក្ខវេ, បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា។ សោ សុខាយ វេទនាយ ផុដ្ឋោ សមានោ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ នាជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ។ តស្ស រាគានុសយោ នានុសេតិ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ ផុដ្ឋោ សមានោ ន សោចតិ ន កិលមតិ បរិទេវតិ ន ឧរត្តាឡិំ កន្ទតិ ន សម្មោហំ អាបជ្ជតិ។ តស្ស បដិឃានុសយោ នានុសេតិ។ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ ផុដ្ឋោ សមានោ តស្សា វេទនាយ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ។ តស្ស អវិជ្ជានុសយោ នានុសេតិ។ សោ វត, ភិក្ខវេ, សុខាយ វេទនាយ រាគានុសយំ បហាយ ទុក្ខាយ វេទនាយ បដិឃានុសយំ បដិវិនោទេត្វា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ អវិជ្ជានុសយំ សមូហនិត្វា អវិជ្ជំ បហាយ វិជ្ជំ ឧប្បាទេត្វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ភវិស្សតីតិ – ឋានមេតំ វិជ្ជតិ។

“សោតញ្ច, ភិក្ខវេ, បដិច្ច សទ្ទេ ច ឧប្បជ្ជតិ សោតវិញ្ញាណំ…បេ…។

“ឃានញ្ច, ភិក្ខវេ, បដិច្ច គន្ធេ ច ឧប្បជ្ជតិ ឃានវិញ្ញាណំ…បេ…។

“ជិវ្ហញ្ច, ភិក្ខវេ, បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ…បេ… ។

“កាយញ្ច, ភិក្ខវេ, បដិច្ច ផោដ្ឋព្ពេ ច ឧប្បជ្ជតិ កាយវិញ្ញាណំ…បេ…។

“មនញ្ច, ភិក្ខវេ, បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា។ សោ សុខាយ វេទនាយ ផុដ្ឋោ សមានោ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ នាជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ។ តស្ស រាគានុសយោ នានុសេតិ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ ផុដ្ឋោ សមានោ ន សោចតិ ន កិលមតិ ន បរិទេវតិ ន ឧរត្តាឡិំ កន្ទតិ ន សម្មោហំ អាបជ្ជតិ។ តស្ស បដិឃានុសយោ នានុសេតិ។ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ ផុដ្ឋោ សមានោ តស្សា វេទនាយ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ។ តស្ស អវិជ្ជានុសយោ នានុសេតិ។ សោ វត, ភិក្ខវេ, សុខាយ វេទនាយ រាគានុសយំ បហាយ ទុក្ខាយ វេទនាយ បដិឃានុសយំ បដិវិនោទេត្វា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ អវិជ្ជានុសយំ សមូហនិត្វា អវិជ្ជំ បហាយ វិជ្ជំ ឧប្បាទេត្វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ភវិស្សតីតិ – ឋានមេតំ វិជ្ជតិ។

៤២៨។ “ឯវំ បស្សំ, ភិក្ខវេ, សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មិំ [ចក្ខុស្មិម្បិ (ស្យា។ ក។) ឯវមុបរិបិ] និព្ពិន្ទតិ, រូបេសុ និព្ពិន្ទតិ, ចក្ខុវិញ្ញាណេ និព្ពិន្ទតិ, ចក្ខុសម្ផស្សេ និព្ពិន្ទតិ, វេទនាយ និព្ពិន្ទតិ, តណ្ហាយ និព្ពិន្ទតិ។ សោតស្មិំ និព្ពិន្ទតិ, សទ្ទេសុ និព្ពិន្ទតិ…បេ… ឃានស្មិំ និព្ពិន្ទតិ, គន្ធេសុ និព្ពិន្ទតិ… ជិវ្ហាយ និព្ពិន្ទតិ, រសេសុ និព្ពិន្ទតិ… កាយស្មិំ និព្ពិន្ទតិ, ផោដ្ឋព្ពេសុ និព្ពិន្ទតិ… មនស្មិំ និព្ពិន្ទតិ, ធម្មេសុ និព្ពិន្ទតិ,

មនោវិញ្ញាណេ និព្ពិន្ទតិ, មនោសម្ផស្សេ និព្ពិន្ទតិ, វេទនាយ និព្ពិន្ទតិ, តណ្ហាយ និព្ពិន្ទតិ។ និព្ពិន្ទំ វិរជ្ជតិ , វិរាគា វិមុច្ចតិ។ វិមុត្តស្មិំ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ។ ‘ខីណា ជាតិ, វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ, កតំ ករណីយំ, នាបរំ ឥត្ថត្តាយា’តិ បជានាតី”តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។ ឥមស្មិំ ខោ បន វេយ្យាករណស្មិំ ភញ្ញមានេ សដ្ឋិមត្តានំ ភិក្ខូនំ អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តានិ វិមុច្ចិំសូតិ។

ឆឆក្កសុត្តំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

៧. មហាសឡាយតនិកសុត្តំ

៤២៨. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច – “មហាសឡាយតនិកំ វោ, ភិក្ខវេ, ទេសេស្សាមិ។ តំ សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

៤២៩. “ចក្ខុំ, ភិក្ខវេ, អជានំ អបស្សំ យថាភូតំ, រូបេ អជានំ អបស្សំ យថាភូតំ, ចក្ខុវិញ្ញាណំ អជានំ អបស្សំ យថាភូតំ, ចក្ខុសម្ផស្សំ អជានំ អបស្សំ យថាភូតំ, យមិទំ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អជានំ អបស្សំ យថាភូតំ, ចក្ខុស្មិំ សារជ្ជតិ, រូបេសុ សារជ្ជតិ, ចក្ខុវិញ្ញាណេ សារជ្ជតិ, ចក្ខុសម្ផស្សេ សារជ្ជតិ, យមិទំ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តស្មិម្បិ សារជ្ជតិ។

“តស្ស សារត្តស្ស សំយុត្តស្ស សម្មូឡ្ហស្ស អស្សាទានុបស្សិនោ វិហរតោ អាយតិំ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ឧបចយំ គច្ឆន្តិ។ តណ្ហា ចស្ស បោនោព្ភវិកា នន្ទីរាគសហគតា តត្រតត្រាភិនន្ទិនី, សា ចស្ស បវឌ្ឍតិ។ តស្ស កាយិកាបិ ទរថា បវឌ្ឍន្តិ, ចេតសិកាបិ ទរថា បវឌ្ឍន្តិ; កាយិកាបិ សន្តាបា បវឌ្ឍន្តិ , ចេតសិកាបិ សន្តាបា បវឌ្ឍន្តិ; កាយិកាបិ បរិឡាហា បវឌ្ឍន្តិ, ចេតសិកាបិ បរិឡាហា បវឌ្ឍន្តិ។ សោ កាយទុក្ខម្បិ [កាយិកទុក្ខម្បិ (ស្យា។ ក។), កាយិកំ ទុក្ខម្បិ (ក។)] ចេតោទុក្ខម្បិ បដិសំវេទេតិ។

“សោតំ , ភិក្ខវេ, អជានំ អបស្សំ យថាភូតំ…បេ… ឃានំ, ភិក្ខវេ, អជានំ អបស្សំ យថាភូតំ…បេ… ជិវ្ហំ, ភិក្ខវេ, អជានំ អបស្សំ យថាភូតំ…បេ… កាយំ, ភិក្ខវេ, អជានំ អបស្សំ យថាភូតំ…បេ… មនំ, ភិក្ខវេ, អជានំ អបស្សំ យថាភូតំ, ធម្មេ, ភិក្ខវេ, អជានំ អបស្សំ យថាភូតំ, មនោវិញ្ញាណំ, ភិក្ខវេ, អជានំ អបស្សំ យថាភូតំ , មនោសម្ផស្សំ, ភិក្ខវេ, អជានំ អបស្សំ យថាភូតំ, យមិទំ មនោសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អជានំ អបស្សំ យថាភូតំ, មនស្មិំ សារជ្ជតិ, ធម្មេសុ សារជ្ជតិ, មនោវិញ្ញាណេ សារជ្ជតិ, មនោសម្ផស្សេ សារជ្ជតិ, យមិទំ មនោសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា

អទុក្ខមសុខំ វា តស្មិម្បិ សារជ្ជតិ។

“តស្ស សារត្តស្ស សំយុត្តស្ស សម្មូឡ្ហស្ស អស្សាទានុបស្សិនោ វិហរតោ អាយតិំ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ឧបចយំ គច្ឆន្តិ។ តណ្ហា ចស្ស បោនោព្ភវិកា នន្ទីរាគសហគតា តត្រតត្រាភិនន្ទិនី, សា ចស្ស បវឌ្ឍតិ។ តស្ស កាយិកាបិ ទរថា បវឌ្ឍន្តិ, ចេតសិកាបិ ទរថា បវឌ្ឍន្តិ; កាយិកាបិ សន្តាបា បវឌ្ឍន្តិ, ចេតសិកាបិ សន្តាបា បវឌ្ឍន្តិ; កាយិកាបិ បរិឡាហា បវឌ្ឍន្តិ, ចេតសិកាបិ បរិឡាហា បវឌ្ឍន្តិ។ សោ កាយទុក្ខម្បិ ចេតោទុក្ខម្បិ បដិសំវេទេតិ។

៤៣០។ “ចក្ខុញ្ច ខោ, ភិក្ខវេ, ជានំ បស្សំ យថាភូតំ, រូបេ ជានំ បស្សំ យថាភូតំ, ចក្ខុវិញ្ញាណំ ជានំ បស្សំ យថាភូតំ, ចក្ខុសម្ផស្សំ ជានំ បស្សំ យថាភូតំ, យមិទំ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ជានំ បស្សំ យថាភូតំ, ចក្ខុស្មិំ ន សារជ្ជតិ, រូបេសុ ន សារជ្ជតិ, ចក្ខុវិញ្ញាណេ ន សារជ្ជតិ, ចក្ខុសម្ផស្សេ ន សារជ្ជតិ, យមិទំ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តស្មិម្បិ ន សារជ្ជតិ។

“តស្ស អសារត្តស្ស អសំយុត្តស្ស អសម្មូឡ្ហស្ស អាទីនវានុបស្សិនោ វិហរតោ អាយតិំ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា អបចយំ គច្ឆន្តិ។ តណ្ហា ចស្ស បោនោព្ភវិកា នន្ទីរាគសហគតា តត្រតត្រាភិនន្ទិនី, សា ចស្ស បហីយតិ។ តស្ស កាយិកាបិ ទរថា បហីយន្តិ, ចេតសិកាបិ ទរថា បហីយន្តិ; កាយិកាបិ សន្តាបា បហីយន្តិ, ចេតសិកាបិ សន្តាបា បហីយន្តិ; កាយិកាបិ បរិឡាហា បហីយន្តិ , ចេតសិកាបិ បរិឡាហា បហីយន្តិ។ សោ កាយសុខម្បិ ចេតោសុខម្បិ បដិសំវេទេតិ។

៤៣១។ “យា តថាភូតស្ស [យថាភូតស្ស (សី។ បី។)] ទិដ្ឋិ សាស្ស ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ; យោ តថាភូតស្ស [យថាភូតស្ស (សី។ បី។)] សង្កប្បោ ស្វាស្ស ហោតិ សម្មាសង្កប្បោ; យោ តថាភូតស្ស [យថាភូតស្ស (សី។ បី។)] វាយាមោ ស្វាស្ស ហោតិ សម្មាវាយាមោ; យា តថាភូតស្ស [យថាភូតស្ស (សី។ បី។)] សតិ សាស្ស ហោតិ សម្មាសតិ; យោ តថាភូតស្ស [យថាភូតស្ស (សី។ បី។)] សមាធិ ស្វាស្ស ហោតិ សម្មាសមាធិ។ បុព្ពេវ ខោ បនស្ស កាយកម្មំ វចីកម្មំ អាជីវោ សុបរិសុទ្ធោ ហោតិ។ ឯវមស្សាយំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។

“តស្ស ឯវំ ឥមំ អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ ភាវយតោ ចត្តារោបិ សតិបដ្ឋានា ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆន្តិ, ចត្តារោបិ សម្មប្បធានា ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆន្តិ, ចត្តារោបិ ឥទ្ធិបាទា ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆន្តិ, បញ្ចបិ ឥន្ទ្រិយានិ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆន្តិ, បញ្ចបិ ពលានិ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆន្តិ, សត្តបិ ពោជ្ឈង្គា ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆន្តិ។

“តស្សិមេ ទ្វេ ធម្មា យុគនន្ធា [យុគនទ្ធា (សី។ ស្យា។ កំ។)] វត្តន្តិ – សមថោ ច វិបស្សនា ច។ សោ យេ ធម្មា អភិញ្ញា បរិញ្ញេយ្យា តេ ធម្មេ អភិញ្ញា បរិជានាតិ។ យេ ធម្មា អភិញ្ញា បហាតព្ពា តេ ធម្មេ អភិញ្ញា បជហតិ។ យេ ធម្មា អភិញ្ញា ភាវេតព្ពា តេ ធម្មេ អភិញ្ញា ភាវេតិ។ យេ ធម្មា អភិញ្ញា សច្ឆិកាតព្ពា តេ ធម្មេ អភិញ្ញា សច្ឆិករោតិ។

“កតមេ ច, ភិក្ខវេ, ធម្មា អភិញ្ញា បរិញ្ញេយ្យា? ‘បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា’ តិស្ស វចនីយំ, សេយ្យថិទំ – រូបុបាទានក្ខន្ធោ, វេទនុបាទានក្ខន្ធោ, សញ្ញុបាទានក្ខន្ធោ, សង្ខារុបាទានក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណុបាទានក្ខន្ធោ។ ឥមេ ធម្មា អភិញ្ញា បរិញ្ញេយ្យា។

“កតមេ ច, ភិក្ខវេ, ធម្មា អភិញ្ញា បហាតព្ពា? អវិជ្ជា ច ភវតណ្ហា ច – ឥមេ ធម្មា អភិញ្ញា បហាតព្ពា។

“កតមេ ច, ភិក្ខវេ, ធម្មា អភិញ្ញា ភាវេតព្ពា? សមថោ ច វិបស្សនា ច – ឥមេ ធម្មា អភិញ្ញា ភាវេតព្ពា។

“កតមេ , ភិក្ខវេ, ធម្មា អភិញ្ញា សច្ឆិកាតព្ពា? វិជ្ជា ច វិមុត្តិ ច – ឥមេ ធម្មា អភិញ្ញា សច្ឆិកាតព្ពា។

៤៣២។ “សោតំ , ភិក្ខវេ, ជានំ បស្សំ យថាភូតំ…បេ… ឃានំ ភិក្ខវេ, ជានំ បស្សំ យថាភូតំ…បេ… ជិវ្ហំភិក្ខវេ, ជានំ បស្សំ យថាភូតំ… កាយំ, ភិក្ខវេ, ជានំ បស្សំ យថាភូតំ… មនំ, ភិក្ខវេ, ជានំ បស្សំ យថាភូតំ, ធម្មេ ជានំ បស្សំ យថាភូតំ, មនោវិញ្ញាណំ ជានំ បស្សំ យថាភូតំ, មនោសម្ផស្សំ ជានំ បស្សំ យថាភូតំ, យមិទំ មនោសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ជានំ បស្សំ យថាភូតំ, មនស្មិំ ន សារជ្ជតិ, ធម្មេសុ ន សារជ្ជតិ, មនោវិញ្ញាណេ ន សារជ្ជតិ, មនោសម្ផស្សេ ន សារជ្ជតិ, យមិទំ មនោសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តស្មិម្បិ ន សារជ្ជតិ។

“តស្ស អសារត្តស្ស អសំយុត្តស្ស អសម្មូឡ្ហស្ស អាទីនវានុបស្សិនោ វិហរតោ អាយតិំ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា អបចយំ គច្ឆន្តិ។ តណ្ហា ចស្ស បោនោព្ភវិកា នន្ទីរាគសហគតា តត្រតត្រាភិនន្ទិនី , សា ចស្ស បហីយតិ។ តស្ស កាយិកាបិ ទរថា បហីយន្តិ, ចេតសិកាបិ ទរថា បហីយន្តិ; កាយិកាបិ សន្តាបា បហីយន្តិ, ចេតសិកាបិ សន្តាបា បហីយន្តិ; កាយិកាបិ បរិឡាហា បហីយន្តិ, ចេតសិកាបិ បរិឡាហា បហីយន្តិ។ សោ កាយសុខម្បិ ចេតោសុខម្បិ បដិសំវេទេតិ។

៤៣៣។ “យា តថាភូតស្ស ទិដ្ឋិ សាស្ស ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ; យោ តថាភូតស្ស សង្កប្បោ ស្វាស្ស ហោតិ សម្មាសង្កប្បោ; យោ តថាភូតស្ស វាយាមោ ស្វាស្ស ហោតិ សម្មាវាយាមោ; យា តថាភូតស្ស សតិ សាស្ស ហោតិ សម្មាសតិ; យោ តថាភូតស្ស សមាធិ ស្វាស្ស ហោតិ សម្មាសមាធិ។ បុព្វេវ ខោ បនស្ស កាយកម្មំ វចីកម្មំ អាជីវោ សុបរិសុទ្ធោ ហោតិ។ ឯវមស្សាយំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។

“តស្ស ឯវំ ឥមំ អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ ភាវយតោ ចត្តារោបិ សតិបដ្ឋានា ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆន្តិ, ចត្តារោបិ សម្មប្បធានា ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆន្តិ, ចត្តារោបិ ឥទ្ធិបាទា ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆន្តិ, បញ្ចបិ ឥន្ទ្រិយានិ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆន្តិ, បញ្ចបិ ពលានិ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆន្តិ, សត្តបិ ពោជ្ឈង្គា ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆន្តិ។

"តស្សិមេ ទ្វេ ធម្មា យុគនន្ធា វត្តន្តិ – សមថោ ច វិបស្សនា ច។ សោ យេ ធម្មា អភិញ្ញា បរិញ្ញេយ្យា តេ ធម្មេ អភិញ្ញា បរិជានាតិ។ យេ ធម្មា អភិញ្ញា បហាតព្ពា តេ ធម្មេ អភិញ្ញា បជហតិ។ យេ ធម្មា អភិញ្ញា ភាវេតព្ពា តេ ធម្មេ អភិញ្ញា ភាវេតិ។ យេ ធម្មា អភិញ្ញា សច្ឆិកាតព្ពា តេ ធម្មេ អភិញ្ញា សច្ឆិករោតិ។

"កតមេ ច, ភិក្ខវេ, ធម្មា អភិញ្ញា បរិញ្ញេយ្យា? 'បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា' តិស្ស វចនីយំ, សេយ្យថិទំ – រូបុបាទានក្ខន្ធោ, វេទនុបាទានក្ខន្ធោ, សញ្ញុបាទានក្ខន្ធោ, សង្ខារុបាទានក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណុបាទានក្ខន្ធោ។ ឥមេ ធម្មា អភិញ្ញា បរិញ្ញេយ្យា។

"កតមេ ច, ភិក្ខវេ, ធម្មា អភិញ្ញា បហាតព្ពា? អវិជ្ជា ច ភវតណ្ហា ច – ឥមេ ធម្មា អភិញ្ញា បហាតព្ពា។

"កតមេ ច, ភិក្ខវេ, ធម្មា អភិញ្ញា ភាវេតព្ពា? សមថោ ច វិបស្សនា ច – ឥមេ ធម្មា អភិញ្ញា ភាវេតព្ពា។

"កតមេ ច, ភិក្ខវេ, ធម្មា អភិញ្ញា សច្ឆិកាតព្ពា? វិជ្ជា ច វិមុត្តិ ច – ឥមេ ធម្មា អភិញ្ញា សច្ឆិកាតព្ពា"តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។

មហាសឡាយតនិកសុត្តំ និដ្ឋិតំ សត្តមំ។

៨. នគរវិន្ទេយ្យសុត្តំ

៤៣៥. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា កោសលេសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ យេន នគរវិន្ទំ នាម កោសលានំ ព្រាហ្មណានំ គាមោ តទវសរិ។ អស្សោសុំ ខោ នគរវិន្ទេយ្យកា [នគរវិន្ទេយ្យា (ក។)] ព្រាហ្មណគហបតិកា – "សមណោ ខលុ, ភោ, គោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្ពជិតោ កោសលេសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ នគរវិន្ទំ អនុប្បត្តោ។ តំ ខោ បន ភវន្តំ គោតមំ ឯវំ កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ – 'ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវា'តិ។ សោ ឥមំ លោកំ សទេវកំ សមារកំ សព្រហ្មកំ សស្សមណព្រាហ្មណិំ បជំ សទេវមនុស្សំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេតិ។ សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ, កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ។ សាធុ ខោ បន តថារូបានំ អរហតំ ទស្សនំ ហោតី"តិ។

អថ ខោ នគរវិន្ទេយ្យកា ព្រាហ្មណគហបតិកា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា អប្បេកច្ចេ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ

និសីទិំសុ។ អប្បេកច្ចេ ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិំសុ; សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ អប្បេកច្ចេ យេន ភគវា តេនញ្ជលិំ បណាមេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ អប្បេកច្ចេ ភគវតោ សន្តិកេ នាមគោត្តំ សាវេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ អប្បេកច្ចេ តុណ្ហីភូតា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នេ ខោ នគរវិន្ទេយ្យកេ ព្រាហ្មណគហបតិកេ ភគវា ឯតទវោច –

៤៣៦។ “សចេ វោ, គហបតយោ, អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្ពាជកា ឯវំ បុច្ឆេយ្យុំ – ‘កថំរូបា, គហបតយោ, សមណព្រាហ្មណា ន សក្កាតព្ពា ន គរុកាតព្ពា ន មានេតព្ពា ន បូជេតព្ពា’តិ? ឯវំ បុដ្ឋា តុម្ហេ, គហបតយោ, តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្ពាជកានំ ឯវំ ព្យាករេយ្យាថ – ‘យេ តេ សមណព្រាហ្មណា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេសុ រូបេសុ អវីតរាគា អវីតទោសា អវីតមោហា, អជ្ឈត្តំ អវូបសន្តចិត្តា, សមវិសមំ ចរន្តិ កាយេន វាចាយ មនសា, ឯវរូបា សមណព្រាហ្មណា ន សក្កាតព្ពា ន គរុកាតព្ពា ន មានេតព្ពា ន បូជេតព្ពា។ តំ កិស្ស ហេតុ? មយម្បិ ហិ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេសុ រូបេសុ អវីតរាគា អវីតទោសា អវីតមោហា, អជ្ឈត្តំ អវូបសន្តចិត្តា, សមវិសមំ ចរាម កាយេន វាចាយ មនសា, តេសំ នោ សមចរិយម្បិ ហេតំ ឧត្តរិ អបស្សតំ។ តស្មា តេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា ន សក្កាតព្ពា ន គរុកាតព្ពា ន មានេតព្ពា ន បូជេតព្ពា។ យេ តេ សមណព្រាហ្មណា សោតវិញ្ញេយ្យេសុ សទ្ទេសុ… ឃានវិញ្ញេយ្យេសុ គន្ធេសុ… ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេសុ រសេសុ… កាយវិញ្ញេយ្យេសុ ផោដ្ឋព្ពេសុ… មនោវិញ្ញេយ្យេសុ ធម្មេសុ អវីតរាគា អវីតទោសា អវីតមោហា, អជ្ឈត្តំ អវូបសន្តចិត្តា, សមវិសមំ ចរន្តិ កាយេន វាចាយ មនសា, ឯវរូបា សមណព្រាហ្មណា ន សក្កាតព្ពា ន គរុកាតព្ពា ន មានេតព្ពា ន បូជេតព្ពា។ តំ កិស្ស ហេតុ? មយម្បិ ហិ មនោវិញ្ញេយ្យេសុ ធម្មេសុ អវីតរាគា អវីតទោសា អវីតមោហា , អជ្ឈត្តំ អវូបសន្តចិត្តា, សមវិសមំ ចរាម កាយេន វាចាយ មនសា, តេសំ នោ សមចរិយម្បិ ហេតំ ឧត្តរិ អបស្សតំ។ តស្មា តេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា ន សក្កាតព្ពា ន គរុកាតព្ពា ន មានេតព្ពា ន បូជេតព្ពា’តិ។ ឯវំ បុដ្ឋា តុម្ហេ, គហបតយោ, តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្ពាជកានំ ឯវំ ព្យាករេយ្យាថ។

៤៣៧។ “សចេ បន វោ, គហបតយោ, អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្ពាជកា ឯវំ បុច្ឆេយ្យុំ – ‘កថំរូបា, គហបតយោ, សមណព្រាហ្មណា សក្កាតព្ពា គរុកាតព្ពា មានេតព្ពា បូជេតព្ពា’តិ? ឯវំ បុដ្ឋា តុម្ហេ, គហបតយោ, តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្ពាជកានំ ឯវំ ព្យាករេយ្យាថ – ‘យេ តេ សមណព្រាហ្មណា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេសុ រូបេសុ វីតរាគា វីតទោសា វីតមោហា, អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តា, សមចរិយំ ចរន្តិ កាយេន វាចាយ មនសា, ឯវរូបា សមណព្រាហ្មណា សក្កាតព្ពា គរុកាតព្ពា មានេតព្ពា បូជេតព្ពា។ តំ កិស្ស ហេតុ? មយម្បិ ហិ [មយំ ហិ (?)] ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេសុ រូបេសុ អវីតរាគា អវីតទោសា អវីតមោហា, អជ្ឈត្តំ អវូបសន្តចិត្តា, សមវិសមំ ចរាម កាយេន វាចាយ មនសា, តេសំ នោ សមចរិយម្បិ ហេតំ ឧត្តរិ បស្សតំ។ តស្មា តេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា សក្កាតព្ពា គរុកាតព្ពា មានេតព្ពា បូជេតព្ពា។ យេ តេ សមណព្រាហ្មណា សោតវិញ្ញេយ្យេសុ សទ្ទេសុ… ឃានវិញ្ញេយ្យេសុ គន្ធេសុ… ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេសុ រសេសុ… កាយវិញ្ញេយ្យេសុ ផោដ្ឋព្ពេសុ… មនោវិញ្ញេយ្យេសុ ធម្មេសុ វីតរាគា វីតទោសា វីតមោហា, អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តា, សមចរិយំ ចរន្តិ កាយេន វាចាយ មនសា, ឯវរូបា សមណព្រាហ្មណា សក្កាតព្ពា គរុកាតព្ពា មានេតព្ពា បូជេតព្ពា។ តំ កិស្ស ហេតុ? មយម្បិ ហិ មនោវិញ្ញេយ្យេសុ ធម្មេសុ អវីតរាគា អវីតទោសា អវីតមោហា អជ្ឈត្តំ អវូបសន្តចិត្តា, សមវិសមំ ចរាម កាយេន វាចាយ មនសា, តេសំ នោ សមចរិយម្បិ ហេតំ ឧត្តរិ បស្សតំ។ តស្មា តេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា សក្កាតព្ពា គរុកាតព្ពា មានេតព្ពា បូជេតព្ពា’តិ ។ ឯវំ បុដ្ឋា តុម្ហេ, គហបតយោ, តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្ពាជកានំ ឯវំ ព្យាករេយ្យាថ។

᪄᪃᪇. "ᩈᨧᩮ ᨷᨶ ᩅᩮᩣ [ᩈᨧᩮ ᨲᩮ (ᩈ᩠ᨿᩣ. ᨠᩴ. ᨷᩦ. ᨠ.)], ᨣᩉᨷᨲᨿᩮᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩣ ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ – 'ᨠᩮ ᨷᨶᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᩣᨠᩣᩁᩣ, ᨠᩮ ᩋᨶ᩠ᩅᨿᩣ, ᨿᩮᨶ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᩮᨳ? ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᨲᩮ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩣ ᩅᩣ ᩁᩣᨣᩅᩥᨶᨿᩣᨿ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩣ, ᩅᩦᨲᨴᩮᩣᩈᩣ ᩅᩣ ᨴᩮᩣᩈᩅᩥᨶᨿᩣᨿ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩣ, ᩅᩦᨲᨾᩮᩣᩉᩣ ᩅᩣ ᨾᩮᩣᩉᩅᩥᨶᨿᩣᨿ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩣ'ᨲᩥ? ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ, ᨣᩉᨷᨲᨿᩮᩣ, ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩣᨶᩴ ᩑᩅᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳ – 'ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᩮ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩅᨶᨷᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᨷᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩣᨶᩥ ᨷᨭᩥᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩥ. ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩣ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᩁᩪᨷᩣ ᨿᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩥᩁᨾᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩣ ᩈᩮᩣᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᩣ ᨿᩮ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩥᩁᨾᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩣ ᨥᩣᨶᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᩣ ᨿᩮ ᨥᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨥᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩥᩁᨾᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ , ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩣ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᩁᩈᩣ ᨿᩮ ᩈᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩥᩁᨾᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩣ ᨠᩣᨿᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨹᩮᩣᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩣ ᨿᩮ ᨹᩩᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨹᩩᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩥᩁᨾᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ. ᩍᨾᩮ ᨡᩮᩣ ᨶᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᩣᨠᩣᩁᩣ, ᩍᨾᩮ ᩋᨶ᩠ᩅᨿᩣ, ᨿᩮᨶ ᨾᨿᩴ [ᨿᩮᨶ ᨾᨿᩴ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ (ᩈᩦ. ᨷᩦ.), ᨿᩮᨶ ᨾᨿᩴ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮ (ᩈ᩠ᨿᩣ. ᨠᩴ.)] ᩑᩅᩴ ᩅᨴᩮᨾ – ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᨲᩮ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩣ ᩅᩣ ᩁᩣᨣᩅᩥᨶᨿᩣᨿ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩣ, ᩅᩦᨲᨴᩮᩣᩈᩣ ᩅᩣ ᨴᩮᩣᩈᩅᩥᨶᨿᩣᨿ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩣ, ᩅᩦᨲᨾᩮᩣᩉᩣ ᩅᩣ ᨾᩮᩣᩉᩅᩥᨶᨿᩣᨿ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩣ'ᨲᩥ. ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ, ᨣᩉᨷᨲᨿᩮᩣ, ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩣᨶᩴ ᩑᩅᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳᩣ"ᨲᩥ.

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᨶᨣᩁᩅᩥᨶ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨠᩣ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨣᩉᨷᨲᩥᨠᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧᩩᩴ – "ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ! ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩣ ᩅᩥᩅᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨾᩪᩊ᩠ᩉᩔ ᩅᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᩮ ᩅᩣ ᨲᩮᩃᨷᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᩴ ᨵᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿ – 'ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩪᨷᩣᨶᩥ ᨴᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩦ'ᨲᩥ; ᩑᩅᨾᩮᩅᩴ ᨽᩮᩣᨲᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᨶ ᩋᨶᩮᨠᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨷᨠᩣᩈᩥᨲᩮᩣ. ᩑᨲᩮ ᨾᨿᩴ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᩮᩣᨲᨾᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾ ᨵᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᨬ᩠ᨧ. ᩏᨷᩣᩈᨠᩮ ᨶᩮᩣ ᨽᩅᩴ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᩣ ᨵᩣᩁᩮᨲᩩ ᩋᨩ᩠ᨩᨲᨣ᩠ᨣᩮ ᨷᩣᨱᩩᨷᩮᨲᩮ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲᩮ"ᨲᩥ.

ᨶᨣᩁᩅᩥᨶ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩴ.

᪉. ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᨷᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪄᪃᪈. ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᩈᩩᨲᩴ – ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᨠᩃᨶ᩠ᨴᨠᨶᩥᩅᩣᨷᩮ. ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩣᨿᨶ᩠ᩉᩈᨾᨿᩴ ᨷᨭᩥᩈᩃ᩠ᩃᩣᨶᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮᨶᩩᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ; ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ. ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨡᩮᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ –

"ᩅᩥᨷ᩠ᨷᩈᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ ᨡᩮᩣ ᨲᩮ, ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲ, ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨶᩥ, ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨨᩅᩥᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᨴᩣᨲᩮᩣ. ᨠᨲᨾᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲ, ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨶ ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨻᩉᩩᩃᩴ ᩅᩥᩉᩁᩈᩦ"ᨲᩥ? "ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᩋᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨻᩉᩩᩃᩴ ᩅᩥᩉᩁᩣᨾᩦ"ᨲᩥ. "ᩈᩣᨵᩩ, ᩈᩣᨵᩩ, ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲ! ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨶ ᨠᩥᩁ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨻᩉᩩᩃᩴ ᩅᩥᩉᩁᩈᩥ. ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᩑᩈᩮᩣ [ᩉᩮᩈ (ᩈᩦ. ᩈ᩠ᨿᩣ. ᨠᩴ. ᨷᩦ.)], ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲ, ᨿᨴᩥᨴᩴ – ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣ. ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ,

ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸ ສເຈ ອາກເງ຺ຂຍ຺ຍ – ‘ສຸຎ຺ຎຕາວິຫາເຣນ ພຫຸລໍ [ເອຕຣຫິ ພຫຸລໍ (ສີ. ປີ.)] ວິຫເຣຍ຺ຍ’ນ຺ຕິ, ເຕນ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸນາ ອິຕິ ປຏິສຎ຺ຈິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ – ‘ເຍນ ຈາຫໍ ມເຄ຺ຄນ ຄາມໍ ປິຓ຺ຑາຍ ປາວິສິໍ, ຍສ຺ມິຎ຺ຈ ປເທເສ ປິຓ຺ຑາຍ ອຈຣິໍ, ເຍນ ຈ ມເຄ຺ຄນ ຄາມໂຕ ປິຓ຺ຑາຍ ປຏິກ຺ກມິໍ, ອຕ຺ຖິ ນຸ ໂຂ ເມ ຕຕ຺ຖ ຈກ຺ຂຸວິເຎ຺ຎເຍ຺ຍສຸ ຣູເປສຸ ຉນ຺ໂທ ວາ ຣາໂຄ ວາ ໂທໂສ ວາ ໂມໂຫ ວາ ປຏິຆໍ ວາປິ ເຈຕໂສ’ຕິ? ສເຈ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂມາໂນ ເອວໍ ຊານາຕິ – ‘ເຍນ ຈາຫໍ ມເຄ຺ຄນ ຄາມໍ ປິຓ຺ຑາຍ ປາວິສິໍ, ຍສ຺ມິຎ຺ຈ ປເທເສ ປິຓ຺ຑາຍ ອຈຣິໍ, ເຍນ ຈ ມເຄ຺ຄນ ຄາມໂຕ ປິຓ຺ຑາຍ ປຏິກ຺ກມິໍ, ອຕ຺ຖິ ເມ ຕຕ຺ຖ ຈກ຺ຂຸວິເຎ຺ຎເຍ຺ຍສຸ ຣູເປສຸ ຉນ຺ໂທ ວາ ຣາໂຄ ວາ ໂທໂສ ວາ ໂມໂຫ ວາ ປຏິຆໍ ວາປິ ເຈຕໂສ’ຕິ, ເຕນ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸນາ ເຕສໍເຍວ ປາປການໍ ອກຸສລານໍ ຘມ຺ມານໍ ປຫານາຍ ວາຍມິຕພ຺ພໍ. ສເຈ ປນ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂມາໂນ ເອວໍ ຊານາຕິ – ‘ເຍນ ຈາຫໍ ມເຄ຺ຄນ ຄາມໍ ປິຓ຺ຑາຍ ປາວິສິໍ, ຍສ຺ມິຎ຺ຈ ປເທເສ ປິຓ຺ຑາຍ ອຈຣິໍ, ເຍນ ຈ ມເຄ຺ຄນ ຄາມໂຕ ປິຓ຺ຑາຍ ປຏິກ຺ກມິໍ, ນຕ຺ຖິ ເມ ຕຕ຺ຖ ຈກ຺ຂຸວິເຎ຺ຎເຍ຺ຍສຸ ຣູເປສຸ ຉນ຺ໂທ ວາ ຣາໂຄ ວາ ໂທໂສ ວາ ໂມໂຫ ວາ ປຏິຆໍ ວາປິ ເຈຕໂສ’ຕິ, ເຕນ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸນາ ເຕເນວ ປີຕິປາໂມເຊ຺ຊນ ວິຫາຕພ຺ພໍ ອໂຫຣຕ຺ຕານຸສິກ຺ຂິນາ ກຸສເລສຸ ຘເມ຺ມສຸ.

໓໒໙. “ປຸນ ຈປຣໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸນາ ອິຕິ ປຏິສຎ຺ຈິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ – ‘ເຍນ ຈາຫໍ ມເຄ຺ຄນ ຄາມໍ ປິຓ຺ຑາຍ ປາວິສິໍ, ຍສ຺ມິຎ຺ຈ ປເທເສ ປິຓ຺ຑາຍ ອຈຣິໍ, ເຍນ ຈ ມເຄ຺ຄນ ຄາມໂຕ ປິຓ຺ຑາຍ ປຏິກ຺ກມິໍ, ອຕ຺ຖິ ນຸ ໂຂ ເມ ຕຕ຺ຖ ໂສຕວິເຎ຺ຎເຍ຺ຍສຸ ສເທ຺ທສຸ…ເປ… ຆານວິເຎ຺ຎເຍ຺ຍສຸ ຄເນ຺ຘສຸ… ຊິວ຺ຫາວິເຎ຺ຎເຍ຺ຍສຸ ຣເສສຸ … ກາຍວິເຎ຺ຎເຍ຺ຍສຸ ໂຜຏ຺ຐເພ຺ພສຸ… ມໂນວິເຎ຺ຎເຍ຺ຍສຸ ຘເມ຺ມສຸ ຉນ຺ໂທ ວາ ຣາໂຄ ວາ ໂທໂສ ວາ ໂມໂຫ ວາ ປຏິຆໍ ວາປິ ເຈຕໂສ’ຕິ? ສເຈ , ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂມາໂນ ເອວໍ ຊານາຕິ – ‘ເຍນ ຈາຫໍ ມເຄ຺ຄນ ຄາມໍ ປິຓ຺ຑາຍ ປາວິສິໍ, ຍສ຺ມິຎ຺ຈ ປເທເສ ປິຓ຺ຑາຍ ອຈຣິໍ, ເຍນ ຈ ມເຄ຺ຄນ ຄາມໂຕ ປິຓ຺ຑາຍ ປຏິກ຺ກມິໍ, ອຕ຺ຖິ ເມ ຕຕ຺ຖ ມໂນວິເຎ຺ຎເຍ຺ຍສຸ ຘເມ຺ມສຸ ຉນ຺ໂທ ວາ ຣາໂຄ ວາ ໂທໂສ ວາ ໂມໂຫ ວາ ປຏິຆໍ ວາປິ ເຈຕໂສ’ຕິ, ເຕນ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸນາ ເຕສໍເຍວ ປາປການໍ ອກຸສລານໍ ຘມ຺ມານໍ ປຫານາຍ ວາຍມິຕພ຺ພໍ. ສເຈ ປນ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂມາໂນ ເອວໍ ຊານາຕິ – ‘ເຍນ ຈາຫໍ ມເຄ຺ຄນ ຄາມໍ ປິຓ຺ຑາຍ ປາວິສິໍ, ຍສ຺ມິຎ຺ຈ ປເທເສ ປິຓ຺ຑາຍ ອຈຣິໍ, ເຍນ ຈ ມເຄ຺ຄນ ຄາມໂຕ ປິຓ຺ຑາຍ ປຏິກ຺ກມິໍ, ນຕ຺ຖິ ເມ ຕຕ຺ຖ ມໂນວິເຎ຺ຎເຍ຺ຍສຸ ຘເມ຺ມສຸ ຉນ຺ໂທ ວາ ຣາໂຄ ວາ ໂທໂສ ວາ ໂມໂຫ ວາ ປຏິຆໍ ວາປິ ເຈຕໂສ’ຕິ, ເຕນ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸນາ ເຕເນວ ປີຕິປາໂມເຊ຺ຊນ ວິຫາຕພ຺ພໍ ອໂຫຣຕ຺ຕານຸສິກ຺ຂິນາ ກຸສເລສຸ ຘເມ຺ມສຸ.

໓໓໐. “ປຸນ ຈປຣໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸນາ ອິຕິ ປຏິສຎ຺ຈິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ – ‘ປຫີນາ ນຸ ໂຂ ເມ ປຎ຺ຈ ກາມຄຸຓາ’ຕິ? ສເຈ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂມາໂນ ເອວໍ ຊານາຕິ – ‘ອປ຺ປຫີນາ ໂຂ ເມ ປຎ຺ຈ ກາມຄຸຓາ’ຕິ, ເຕນ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸນາ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ກາມຄຸຓານໍ ປຫານາຍ ວາຍມິຕພ຺ພໍ. ສເຈ ປນ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂມາໂນ ເອວໍ ຊານາຕິ – ‘ປຫີນາ ໂຂ ເມ ປຎ຺ຈ ກາມຄຸຓາ’ຕິ, ເຕນ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸນາ ເຕເນວ ປີຕິປາໂມເຊ຺ຊນ ວິຫາຕພ຺ພໍ ອໂຫຣຕ຺ຕານຸສິກ຺ຂິນາ ກຸສເລສຸ ຘເມ຺ມສຸ.

໓໓໑. “ປຸນ ຈປຣໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸນາ ອິຕິ ປຏິສຎ຺ຈິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ – ‘ປຫີນາ ນຸ ໂຂ ເມ ປຎ຺ຈ ນີວຣຓາ’ຕິ? ສເຈ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂມາໂນ ເອວໍ ຊານາຕິ – ‘ອປ຺ປຫີນາ ໂຂ ເມ ປຎ຺ຈ ນີວຣຓາ’ຕິ, ເຕນ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸນາ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ນີວຣຓານໍ ປຫານາຍ ວາຍມິຕພ຺ພໍ. ສເຈ ປນ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂມາໂນ ເອວໍ ຊານາຕິ – ‘ປຫີນາ ໂຂ ເມ ປຎ຺ຈ ນີວຣຓາ’ຕິ, ເຕນ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ຠິກ຺ຂຸນາ ເຕເນວ ປີຕິປາໂມເຊ຺ຊນ

ចិហាតន្តា អេហារត្តាត្យិក្លិតា ព្យុរលេឃ្យុ ឆេយ្យុ៉

៣៣១៉ “ប្ចុត ចបទំ, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា ឡតិ បដិឃន្ទិក្លិតន្តា – ‘បរិញ្ញាតា ត្យ ទោ ទេ បញ្ញាបិកោតក្លន្តា’តិ? ឃទេ, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុ បន្ធុទេចក្លុយារេតា ឲចំ ឌាតាតិ – ‘អបរិញ្ញាតា ទោ ទេ បញ្ញាបិកោតក្លន្តា’តិ, ទេតត, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា បញ្ចាត្តិ ក្ខបិកោតក្លន្តាតំ បរិញ្ញាឃ ចាឃយិតន្តា៉ ឃទេ បត, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុ បន្ធុទេចក្លុយារេតា ឲចំ ឌាតាតិ – ‘បរិញ្ញាតា ទោ ទេ បញ្ញាបិកោតក្លន្តា’តិ, ទេតត, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា ទេតទេតច បឹតិបិទេយារេឌ្ឍត ចិហាតន្តា អេហារត្តាត្យិក្លិតា ព្យុរលេឃ្យុ ឆេយ្យុ៉

៣៣២៉ “ប្ចុត ចបទំ, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា ឡតិ បដិឃន្ទិក្លិតន្តា – ‘កាចិតា ត្យ ទោ ទេ ចត្តារោ ឃតិបដ្ឋាតា’តិ? ឃទេ, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុ បន្ធុទេចក្លុយារេតា ឲចំ ឌាតាតិ – ‘អកាចិតា ទោ ទេ ចត្តារោ ឃតិបដ្ឋាតា’តិ, ទេតត, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា ចត្យត្តិ ឃតិបដ្ឋាតាតំ កាចតាឃ ចាឃយិតន្តា៉ ឃទេ បត, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុ បន្ធុទេចក្លុយារេតា ឲចំ ឌាតាតិ – ‘កាចិតា ទោ ទេ ចត្តារោ ឃតិបដ្ឋាតា’តិ, ទេតត, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា ទេតទេតច បឹតិបិទេយារេឌ្ឍត ចិហាតន្តា អេហារត្តាត្យិក្លិតា ព្យុរលេឃ្យុ ឆេយ្យុ៉

៣៣៣៉ “ប្ចុត ចបទំ, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា ឡតិ បដិឃន្ទិក្លិតន្តា – ‘កាចិតា ត្យ ទោ ទេ ចត្តារោ ឃយ្យប្បធាតា’តិ? ឃទេ, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុ បន្ធុទេចក្លុយារេតា ឲចំ ឌាតាតិ – ‘អកាចិតា ទោ ទេ ចត្តារោ ឃយ្យប្បធាតា’តិ, ទេតត, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា ចត្យត្តិ ឃយ្យប្បធាតាតំ កាចតាឃ ចាឃយិតន្តា៉ ឃទេ បត, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុ បន្ធុទេចក្លុយារេតា ឲចំ ឌាតាតិ – ‘កាចិតា ទោ ទេ ចត្តារោ ឃយ្យប្បធាតា’តិ , ទេតត, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា ទេតទេតច បឹតិបិទេយារេឌ្ឍត ចិហាតន្តា អេហារត្តាត្យិក្លិតា ព្យុរលេឃ្យុ ឆេយ្យុ៉

៣៣៤៉ “ប្ចុត ចបទំ, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា ឡតិ បដិឃន្ទិក្លិតន្តា – ‘កាចិតា ត្យ ទោ ទេ ចត្តារោ ឡទ្ធិបិកោ’តិ? ឃទេ, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុ បន្ធុទេចក្លុយារេតា ឲចំ ឌាតាតិ – ‘អកាចិតា ទោ ទេ ចត្តារោ ឡទ្ធិបិកោ’តិ, ទេតត, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា ចត្យត្តិ ឡទ្ធិបិកោតំ កាចតាឃ ចាឃយិតន្តា៉ ឃទេ បត, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុ បន្ធុទេចក្លុយារេតា ឲចំ ឌាតាតិ – ‘កាចិតា ទោ ទេ ចត្តារោ ឡទ្ធិបិកោ’តិ, ទេតត, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា ទេតទេតច បឹតិបិទេយារេឌ្ឍត ចិហាតន្តា អេហារត្តាត្យិក្លិតា ព្យុរលេឃ្យុ ឆេយ្យុ៉

៣៣៥៉ “ប្ចុត ចបទំ, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា ឡតិ បដិឃន្ទិក្លិតន្តា – ‘កាចិតាតិ ត្យ ទោ ទេ បញ្ចិន្ទ្រិយាតិ’តិ? ឃទេ, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុ បន្ធុទេចក្លុយារេតា ឲចំ ឌាតាតិ – ‘អកាចិតាតិ ទោ ទេ បញ្ចិន្ទ្រិយាតិ’តិ, ទេតត, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា បញ្ចាត្តិ ឡន្ទ្រិយាតំ កាចតាឃ ចាឃយិតន្តា៉ ឃទេ បត, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុ បន្ធុទេចក្លុយារេតា ឲចំ ឌាតាតិ – ‘កាចិតាតិ ទោ ទេ បញ្ចិន្ទ្រិយាតិ’តិ, ទេតត, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា ទេតទេតច បឹតិបិទេយារេឌ្ឍត ចិហាតន្តា អេហារត្តាត្យិក្លិតា ព្យុរលេឃ្យុ ឆេយ្យុ៉

៣៣៦៉ “ប្ចុត ចបទំ, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា ឡតិ បដិឃន្ទិក្លិតន្តា – ‘កាចិតាតិ ត្យ ទោ ទេ បញ្ច ពលាតិ’តិ? ឃទេ, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុ បន្ធុទេចក្លុយារេតា ឲចំ ឌាតាតិ – ‘អកាចិតាតិ ទោ ទេ បញ្ច ពលាតិ’តិ, ទេតត, ឃារិប្ចុត្ត, កិក្លុតា បញ្ចាត្តិ ពលាតំ កាចតាឃ ចាឃយិតន្តា៉ ឃទេ បត,

សារិបុត្ត, ភិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ – ‘ភាវិតានិ ខោ មេ បញ្ច ពលានី’តិ, តេន, សារិបុត្ត, ភិក្ខុនា តេនេវ បីតិបាមោជ្ជេន វិហាតព្ពំ អហោរត្តានុសិក្ខិនា កុសលេសុ ធម្មេសុ។

៤៤៨។ “បុន ចបរំ, សារិបុត្ត, ភិក្ខុនា ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខិតព្ពំ – ‘ភាវិតា នុ ខោ មេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា’តិ? សចេ, សារិបុត្ត, ភិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ – ‘អភាវិតា ខោ មេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា’តិ, តេន, សារិបុត្ត, ភិក្ខុនា សត្តន្នំ ពោជ្ឈង្គានំ ភាវនាយ វាយមិតព្ពំ។ សចេ បន, សារិបុត្ត, ភិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ – ‘ភាវិតា ខោ មេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា’តិ, តេន, សារិបុត្ត, ភិក្ខុនា តេនេវ បីតិបាមោជ្ជេន វិហាតព្ពំ អហោរត្តានុសិក្ខិនា កុសលេសុ ធម្មេសុ។

៤៤៩។ “បុន ចបរំ, សារិបុត្ត, ភិក្ខុនា ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខិតព្ពំ – ‘ភាវិតោ នុ ខោ មេ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ’តិ? សចេ, សារិបុត្ត, ភិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ – ‘អភាវិតោ ខោ មេ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ’តិ, តេន, សារិបុត្ត, ភិក្ខុនា អរិយស្ស អដ្ឋង្គិកស្ស មគ្គស្ស ភាវនាយ វាយមិតព្ពំ។ សចេ បន, សារិបុត្ត, ភិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ – ‘ភាវិតោ ខោ មេ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ’តិ , តេន, សារិបុត្ត, ភិក្ខុនា តេនេវ បីតិបាមោជ្ជេន វិហាតព្ពំ អហោរត្តានុសិក្ខិនា កុសលេសុ ធម្មេសុ។

៤៥០។ “បុន ចបរំ, សារិបុត្ត, ភិក្ខុនា ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខិតព្ពំ – ‘ភាវិតា នុ ខោ មេ សមថោ ច វិបស្សនា ចា’តិ? សចេ, សារិបុត្ត, ភិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ – ‘អភាវិតា ខោ មេ សមថោ ច វិបស្សនា ចា’តិ, តេន, សារិបុត្ត, ភិក្ខុនា សមថវិបស្សនានំ ភាវនាយ វាយមិតព្ពំ។ សចេ បន, សារិបុត្ត, ភិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ – ‘ភាវិតា ខោ មេ សមថោ ច វិបស្សនា ចា’តិ, តេន, សារិបុត្ត, ភិក្ខុនា តេនេវ បីតិបាមោជ្ជេន វិហាតព្ពំ អហោរត្តានុសិក្ខិនា កុសលេសុ ធម្មេសុ។

៤៥១។ “បុន ចបរំ, សារិបុត្ត, ភិក្ខុនា ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខិតព្ពំ – ‘សច្ឆិកតា នុ ខោ មេ វិជ្ជា ច វិមុត្តិ ចា’តិ? សចេ, សារិបុត្ត, ភិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ – ‘អសច្ឆិកតា ខោ មេ វិជ្ជា ច វិមុត្តិ ចា’តិ, តេន, សារិបុត្ត, ភិក្ខុនា វិជ្ជាយ វិមុត្តិយា សច្ឆិកិរិយាយ វាយមិតព្ពំ។ សចេ បន, សារិបុត្ត, ភិក្ខុ បច្ចវេក្ខមានោ ឯវំ ជានាតិ – ‘សច្ឆិកតា ខោ មេ វិជ្ជា ច វិមុត្តិ ចា’តិ, តេន, សារិបុត្ត, ភិក្ខុនា តេនេវ បីតិបាមោជ្ជេន វិហាតព្ពំ អហោរត្តានុសិក្ខិនា កុសលេសុ ធម្មេសុ។

៤៥២។ “យេ ហិ កេចិ, សារិបុត្ត, អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា បិណ្ឌបាតំ បរិសោធេសុំ, សព្ពេ តេ ឯវមេវ បច្ចវេក្ខិត្វា បច្ចវេក្ខិត្វា បិណ្ឌបាតំ បរិសោធេសុំ។ យេបិ ហិ កេចិ, សារិបុត្ត, អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា បិណ្ឌបាតំ បរិសោធេស្សន្តិ, សព្ពេ តេ ឯវមេវ បច្ចវេក្ខិត្វា បច្ចវេក្ខិត្វា បិណ្ឌបាតំ បរិសោធេស្សន្តិ។ យេបិ ហិ កេចិ, សារិបុត្ត, ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា បិណ្ឌបាតំ បរិសោធេន្តិ, សព្ពេ តេ ឯវមេវ បច្ចវេក្ខិត្វា បច្ចវេក្ខិត្វា បិណ្ឌបាតំ បរិសោធេន្តិ។ តស្មាតិហ, សារិបុត្ត [តស្មា សារិបុត្ត ឯវំ (សី។ បី។)], ‘បច្ចវេក្ខិត្វា បច្ចវេក្ខិត្វា បិណ្ឌបាតំ បរិសោធេស្សាមា’តិ – ឯវញ្ហិ វោ, សារិបុត្ត, សិក្ខិតព្ព”ន្តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនោ អាយស្មា សារិបុត្តោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ។

បិណ្ឌបាតបារិសុទ្ធិសុត្តំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

១០។ ឥន្ទ្រិយភាវនាសុត្តំ

៤៥៣។ ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា គជង្គលាយំ [កជង្គលាយំ (សី។ បី។), កជ្ជង្គលាយំ (ស្យា។ កំ។)] វិហរតិ សុវេឡុវនេ [វេឡុវនេ (ស្យា។ កំ។), មុខេឡុវនេ (សី។ បី។)]។ អថ ខោ ឧត្តរោ មាណវោ បារាសិវិយន្តេវាសី [បារាសរិយន្តេវាសី (សី។ បី។), បារាសិរិយន្តេវាសី (ស្យា។ កំ។)] យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ ឧត្តរំ មាណវំ បារាសិវិយន្តេវាសិំ ភគវា ឯតទវោច – "ទេសេតិ, ឧត្តរ, បារាសិវិយោ ព្រាហ្មណោ សាវកានំ ឥន្ទ្រិយភាវន"ន្តិ? "ទេសេតិ, ភោ គោតម, បារាសិវិយោ ព្រាហ្មណោ សាវកានំ ឥន្ទ្រិយភាវន"ន្តិ។ "យថា កថំ បន, ឧត្តរ, ទេសេតិ បារាសិវិយោ ព្រាហ្មណោ សាវកានំ ឥន្ទ្រិយភាវន"ន្តិ? "ឥធ, ភោ គោតម, ចក្ខុនា រូបំ ន បស្សតិ, សោតេន សទ្ទំ ន សុណាតិ – ឯវំ ខោ, ភោ គោតម, ទេសេតិ បារាសិវិយោ ព្រាហ្មណោ សាវកានំ ឥន្ទ្រិយភាវន"ន្តិ។ "ឯវំ សន្តេ ខោ, ឧត្តរ, អន្ធោ ភាវិតិន្ទ្រិយោ ភវិស្សតិ, ពធិរោ ភាវិតិន្ទ្រិយោ ភវិស្សតិ; យថា បារាសិវិយស្ស ព្រាហ្មណស្ស វចនំ។ អន្ធោ ហិ, ឧត្តរ, ចក្ខុនា រូបំ ន បស្សតិ, ពធិរោ សោតេន សទ្ទំ ន សុណាតី"តិ។ ឯវំ វុត្តេ, ឧត្តរោ មាណវោ បារាសិវិយន្តេវាសី តុណ្ហីភូតោ មង្កុភូតោ បត្តក្ខន្ធោ អធោមុខោ បជ្ឈាយន្តោ អប្បដិភានោ និសីទិ។

អថ ខោ ភគវា ឧត្តរំ មាណវំ បារាសិវិយន្តេវាសិំ តុណ្ហីភូតំ មង្កុភូតំ បត្តក្ខន្ធំ អធោមុខំ បជ្ឈាយន្តំ អប្បដិភានំ វិទិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ – "អញ្ញថា ខោ, អានន្ទ, ទេសេតិ បារាសិវិយោ ព្រាហ្មណោ សាវកានំ ឥន្ទ្រិយភាវនំ, អញ្ញថា ច បនានន្ទ, អរិយស្ស វិនយេ អនុត្តរា ឥន្ទ្រិយភាវនា ហោតី"តិ។ "ឯតស្ស, ភគវា, កាលោ; ឯតស្ស, សុគត, កាលោ យំ ភគវា អរិយស្ស វិនយេ អនុត្តរំ ឥន្ទ្រិយភាវនំ ទេសេយ្យ។ ភគវតោ សុត្វា ភិក្ខូ ធារេស្សន្តី"តិ។ "តេនហានន្ទ, សុណាហិ, សាធុកំ មនសិ ករោហិ; ភាសិស្សាមី"តិ។ "ឯវំ, ភន្តេ"តិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ។ ភគវា ឯតទវោច –

៤៥៤។ "កថញ្ចានន្ទ, អរិយស្ស វិនយេ អនុត្តរា ឥន្ទ្រិយភាវនា ហោតិ? ឥធានន្ទ, ភិក្ខុនោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ឧប្បជ្ជតិ មនាបំ, ឧប្បជ្ជតិ អមនាបំ, ឧប្បជ្ជតិ មនាបាមនាបំ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – 'ឧប្បន្នំ ខោ មេ ឥទំ មនាបំ, ឧប្បន្នំ អមនាបំ, ឧប្បន្នំ មនាបាមនាបំ ។ តញ្ច ខោ សង្ខតំ ឱឡារិកំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ។ ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ យទិទំ – ឧបេក្ខា'តិ។ តស្ស តំ ឧប្បន្នំ មនាបំ ឧប្បន្នំ អមនាបំ ឧប្បន្នំ មនាបាមនាបំ និរុជ្ឈតិ; ឧបេក្ខា សណ្ឋាតិ។ សេយ្យថាបិ, អានន្ទ, ចក្ខុមា បុរិសោ ឧម្មីលេត្វា វា និមីលេយ្យ, និមីលេត្វា វា ឧម្មីលេយ្យ; ឯវមេវ ខោ, អានន្ទ, យស្ស កស្សចិ ឯវំសីឃំ ឯវំតុវដំ ឯវំអប្បកសិរេន ឧប្បន្នំ មនាបំ ឧប្បន្នំ អមនាបំ ឧប្បន្នំ មនាបាមនាបំ និរុជ្ឈតិ, ឧបេក្ខា សណ្ឋាតិ – អយំ វុច្ចតានន្ទ, អរិយស្ស វិនយេ អនុត្តរា ឥន្ទ្រិយភាវនា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេសុ រូបេសុ។

៤៥៦។ “បុន ចបរំ, អានន្ទ, ភិក្ខុនោ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា ឧប្បជ្ជតិ មនាបំ, ឧប្បជ្ជតិ អមនាបំ, ឧប្បជ្ជតិ មនាបាមនាបំ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘ឧប្បន្នំ ខោ មេ ឥទំ មនាបំ, ឧប្បន្នំ អមនាបំ, ឧប្បន្នំ មនាបាមនាបំ។ តញ្ច ខោ សង្ខតំ ឱឡារិកំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ។ ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ យទិទំ – ឧបេក្ខា’តិ។ តស្ស តំ ឧប្បន្នំ មនាបំ ឧប្បន្នំ អមនាបំ ឧប្បន្នំ មនាបាមនាបំ និរុជ្ឈតិ; ឧបេក្ខា សណ្ឋាតិ។ សេយ្យថាបិ, អានន្ទ, ពលវា បុរិសោ អប្បកសិរេនេវ អច្ឆរំ [អច្ឆរិកំ (ស្យា។ កំ។ បី។ ក។)] បហរេយ្យ; ឯវមេវ ខោ, អានន្ទ, យស្ស កស្សចិ ឯវំសីឃំ ឯវំតុវដំ ឯវំអប្បកសិរេន ឧប្បន្នំ មនាបំ ឧប្បន្នំ អមនាបំ ឧប្បន្នំ មនាបាមនាបំ និរុជ្ឈតិ, ឧបេក្ខា សណ្ឋាតិ – អយំ វុច្ចតានន្ទ, អរិយស្ស វិនយេ អនុត្តរា ឥន្ទ្រិយភាវនា សោតវិញ្ញេយ្យេសុ សទ្ទេសុ។

៤៥៧។ “បុន ចបរំ, អានន្ទ, ភិក្ខុនោ ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា ឧប្បជ្ជតិ មនាបំ, ឧប្បជ្ជតិ អមនាបំ, ឧប្បជ្ជតិ មនាបាមនាបំ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘ឧប្បន្នំ ខោ មេ ឥទំ មនាបំ, ឧប្បន្នំ អមនាបំ, ឧប្បន្នំ មនាបាមនាបំ។ តញ្ច ខោ សង្ខតំ ឱឡារិកំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ។ ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ យទិទំ – ឧបេក្ខា’តិ។ តស្ស តំ ឧប្បន្នំ មនាបំ ឧប្បន្នំ អមនាបំ ឧប្បន្នំ មនាបាមនាបំ និរុជ្ឈតិ; ឧបេក្ខា សណ្ឋាតិ។ សេយ្យថាបិ, អានន្ទ , ឦសកំបោណេ [ឦសកបោណេ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។), ឦសកវណេ (សី។ អដ្ឋ។), “យេន និន្នំ ហុត្វា”តិ ដីកាយ សំសន្ទិតព្វា] បទុមបលាសេ [បទុមិនិបត្តេ (សី។ ស្យា។ កំ។ បី។)] ឧទកផុសិតានិ បវត្តន្តិ, ន សណ្ឋន្តិ; ឯវមេវ ខោ, អានន្ទ, យស្ស កស្សចិ ឯវំសីឃំ ឯវំតុវដំ ឯវំអប្បកសិរេន ឧប្បន្នំ មនាបំ ឧប្បន្នំ អមនាបំ ឧប្បន្នំ មនាបាមនាបំ និរុជ្ឈតិ, ឧបេក្ខា សណ្ឋាតិ – អយំ វុច្ចតានន្ទ, អរិយស្ស វិនយេ អនុត្តរា ឥន្ទ្រិយភាវនា ឃានវិញ្ញេយ្យេសុ គន្ធេសុ។

៤៥៨។ “បុន ចបរំ, អានន្ទ, ភិក្ខុនោ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ឧប្បជ្ជតិ មនាបំ, ឧប្បជ្ជតិ អមនាបំ, ឧប្បជ្ជតិ មនាបាមនាបំ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘ឧប្បន្នំ ខោ មេ ឥទំ មនាបំ, ឧប្បន្នំ អមនាបំ, ឧប្បន្នំ មនាបាមនាបំ។ តញ្ច ខោ សង្ខតំ ឱឡារិកំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ។ ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ យទិទំ – ឧបេក្ខា’តិ។ តស្ស តំ ឧប្បន្នំ មនាបំ ឧប្បន្នំ អមនាបំ ឧប្បន្នំ មនាបាមនាបំ និរុជ្ឈតិ; ឧបេក្ខា សណ្ឋាតិ ។ សេយ្យថាបិ, អានន្ទ, ពលវា បុរិសោ ជិវ្ហគ្គេ ខេឡបិណ្ឌំ សំយូហិត្វា អប្បកសិរេន វមេយ្យ [ឆឌ្ឌេយ្យ (ក។)]; ឯវមេវ ខោ, អានន្ទ, យស្ស កស្សចិ ឯវំសីឃំ ឯវំតុវដំ ឯវំអប្បកសិរេន ឧប្បន្នំ មនាបំ ឧប្បន្នំ អមនាបំ ឧប្បន្នំ មនាបាមនាបំ និរុជ្ឈតិ, ឧបេក្ខា សណ្ឋាតិ – អយំ វុច្ចតានន្ទ, អរិយស្ស វិនយេ អនុត្តរា ឥន្ទ្រិយភាវនា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេសុ រសេសុ។

៤៥៩។ “បុន ចបរំ, អានន្ទ, ភិក្ខុនោ កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ ផុសិត្វា ឧប្បជ្ជតិ មនាបំ, ឧប្បជ្ជតិ អមនាបំ, ឧប្បជ្ជតិ មនាបាមនាបំ។ សោ ឯវំ បជានាតិ – ‘ឧប្បន្នំ ខោ មេ ឥទំ មនាបំ, ឧប្បន្នំ អមនាបំ, ឧប្បន្នំ មនាបាមនាបំ។ តញ្ច ខោ សង្ខតំ ឱឡារិកំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ។ ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ យទិទំ – ឧបេក្ខា’តិ។ តស្ស តំ ឧប្បន្នំ មនាបំ ឧប្បន្នំ អមនាបំ ឧប្បន្នំ មនាបាមនាបំ និរុជ្ឈតិ; ឧបេក្ខា សណ្ឋាតិ។ សេយ្យថាបិ, អានន្ទ, ពលវា បុរិសោ សមិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ, បសារិតំ វា ពាហំ សមិញ្ជេយ្យ; ឯវមេវ ខោ, អានន្ទ, យស្ស កស្សចិ ឯវំសីឃំ ឯវំតុវដំ ឯវំអប្បកសិរេន ឧប្បន្នំ មនាបំ ឧប្បន្នំ អមនាបំ ឧប្បន្នំ មនាបាមនាបំ និរុជ្ឈតិ, ឧបេក្ខា សណ្ឋាតិ – អយំ វុច្ចតានន្ទ, អរិយស្ស វិនយេ អនុត្តរា ឥន្ទ្រិយភាវនា កាយវិញ្ញេយ្យេសុ ផោដ្ឋព្ពេសុ។

๑๘๙. “ปุน จปรํ, อานนฺท, ภิกฺขุโน มนสา ธมฺมํ วิญฺญาย อุปฺปชฺชติ มนาปํ, อุปฺปชฺชติ อมนาปํ, อุปฺปชฺชติ มนาปามนาปํ. โส เอวํ ปชานาติ – ‘อุปฺปนฺนํ โข เม อิทํ มนาปํ, อุปฺปนฺนํ อมนาปํ, อุปฺปนฺนํ มนาปามนาปํ. ตญฺจ โข สงฺขตํ โอฬาริกํ ปฏิจฺจสมุปฺปนฺนํ. เอตํ สนฺตํ เอตํ ปณีตํ ยทิทํ – อุเปกฺขา’ติ. ตสฺส ตํ อุปฺปนฺนํ มนาปํ อุปฺปนฺนํ อมนาปํ อุปฺปนฺนํ มนาปามนาปํ นิรุชฺฌติ; อุเปกฺขา สณฺฐาติ. เสยฺยถาปิ, อานนฺท, พลวา ปุริโส ทิวสํสนฺตตฺเต [ทิวสสนฺตตฺเต (สี.)] อโยกฏาเห เทฺว วา ตีณิ วา อุทกผุสิตานิ นิปาเตยฺย. ทนฺโธ, อานนฺท, อุทกผุสิตานํ นิปาโต, อถ โข นํ ขิปฺปเมว ปริกฺขยํ ปริยาทานํ คจฺเฉยฺย; เอวเมว โข, อานนฺท, ยสฺส กสฺสจิ เอวํสีฆํ เอวํตุริตํ เอวํอปฺปกสิเรน อุปฺปนฺนํ มนาปํ อุปฺปนฺนํ อมนาปํ อุปฺปนฺนํ มนาปามนาปํ นิรุชฺฌติ, อุเปกฺขา สณฺฐาติ – อยํ วุจฺจตานนฺท, อริยสฺส วินเย อนุตฺตรา อินฺทฺริยภาวนา มโนวิญฺเญยฺเยสุ ธมฺเมสุ. เอวํ โข, อานนฺท, อริยสฺส วินเย อนุตฺตรา อินฺทฺริยภาวนา โหติ.

๑๙๐. “กถญฺจานนฺท, เสโข โหติ ปาฏิปโท? อิธานนฺท, ภิกฺขุโน จกฺขุนา รูปํ ทิสฺวา อุปฺปชฺชติ มนาปํ, อุปฺปชฺชติ อมนาปํ, อุปฺปชฺชติ มนาปามนาปํ. โส เตน อุปฺปนฺเนน มนาเปน อุปฺปนฺเนน อมนาเปน อุปฺปนฺเนน มนาปามนาเปน อฏฺฏียติ หรายติ ชิคุจฺฉติ. โสเตน สทฺทํ สุตฺวา...เป... ฆาเนน คนฺธํ ฆายิตฺวา..., ชิวฺหาย รสํ สายิตฺวา... กาเยน โผฏฺฐพฺพํ ผุสิตฺวา... มนสา ธมฺมํ วิญฺญาย อุปฺปชฺชติ มนาปํ, อุปฺปชฺชติ อมนาปํ, อุปฺปชฺชติ มนาปามนาปํ. โส เตน อุปฺปนฺเนน มนาเปน อุปฺปนฺเนน อมนาเปน อุปฺปนฺเนน มนาปามนาเปน อฏฺฏียติ หรายติ ชิคุจฺฉติ. เอวํ โข, อานนฺท, เสโข โหติ ปาฏิปโท.

๑๙๑. “กถญฺจานนฺท, อริโย โหติ ภาวิตินฺทฺริโย? อิธานนฺท, ภิกฺขุโน จกฺขุนา รูปํ ทิสฺวา อุปฺปชฺชติ มนาปํ, อุปฺปชฺชติ อมนาปํ, อุปฺปชฺชติ มนาปามนาปํ. โส สเจ อากงฺขติ – ‘ปฏิกูเล [ปฏิกฺกูเล (สฺยา. กํ.)] อปฺปฏิกูลสญฺญี วิหเรยฺย’นฺติ, อปฺปฏิกูลสญฺญี ตตฺถ วิหรติ. สเจ อากงฺขติ – ‘อปฺปฏิกูเล ปฏิกูลสญฺญี วิหเรยฺย’นฺติ, ปฏิกูลสญฺญี ตตฺถ วิหรติ. สเจ อากงฺขติ – ‘ปฏิกูเล จ อปฺปฏิกูเล จ อปฺปฏิกูลสญฺญี วิหเรยฺย’นฺติ, อปฺปฏิกูลสญฺญี ตตฺถ วิหรติ. สเจ อากงฺขติ – ‘อปฺปฏิกูเล จ ปฏิกูเล จ ปฏิกูลสญฺญี วิหเรยฺย’นฺติ, ปฏิกูลสญฺญี ตตฺถ วิหรติ. สเจ อากงฺขติ – ‘ปฏิกูลญฺจ อปฺปฏิกูลญฺจ ตทุภยํ อภินิวชฺเชตฺวา อุเปกฺขโก วิหเรยฺยํ สโต สมฺปชาโน’ติ, อุเปกฺขโก ตตฺถ วิหรติ สโต สมฺปชาโน.

๑๙๒. “ปุน จปรํ, อานนฺท, ภิกฺขุโน โสเตน สทฺทํ สุตฺวา...เป... ฆาเนน คนฺธํ ฆายิตฺวา... ชิวฺหาย รสํ สายิตฺวา... กาเยน โผฏฺฐพฺพํ ผุสิตฺวา... มนสา ธมฺมํ วิญฺญาย อุปฺปชฺชติ มนาปํ, อุปฺปชฺชติ อมนาปํ, อุปฺปชฺชติ มนาปามนาปํ. โส สเจ อากงฺขติ – ‘ปฏิกูเล อปฺปฏิกูลสญฺญี วิหเรยฺย’นฺติ, อปฺปฏิกูลสญฺญี ตตฺถ วิหรติ. สเจ อากงฺขติ – ‘อปฺปฏิกูเล ปฏิกูลสญฺญี วิหเรยฺย’นฺติ, ปฏิกูลสญฺญี ตตฺถ วิหรติ. สเจ อากงฺขติ – ‘ปฏิกูเล จ อปฺปฏิกูเล จ อปฺปฏิกูลสญฺญี วิหเรยฺย’นฺติ, อปฺปฏิกูลสญฺญี ตตฺถ วิหรติ. สเจ อากงฺขติ – ‘อปฺปฏิกูเล จ ปฏิกูเล จ ปฏิกูลสญฺญี วิหเรยฺย’นฺติ, ปฏิกูลสญฺญี ตตฺถ วิหรติ. สเจ อากงฺขติ – ‘ปฏิกูลญฺจ อปฺปฏิกูลญฺจ ตทุภยมฺปิ อภินิวชฺเชตฺวา อุเปกฺขโก วิหเรยฺยํ สโต สมฺปชาโน’ติ, อุเปกฺขโก ตตฺถ วิหรติ สโต สมฺปชาโน. เอวํ โข, อานนฺท, อริโย โหติ ภาวิตินฺทฺริโย.

𑄹𑄿𑄽𑅁 “𑄄𑄖𑄨 𑄈𑄮, 𑄃𑅄𑄚𑄚𑄳𑄘, 𑄘𑄬𑄥𑄨𑄖𑅄 𑄟𑄡𑅄 𑄃𑄢𑄨𑄡𑄥𑄳𑄥 𑄤𑄨𑄚𑄡𑄬 𑄃𑄚𑄪𑄖𑄳𑄖𑄢𑅄 𑄄𑄚𑄳𑄘𑄳𑄢𑄨𑄡𑄞𑅄𑄤𑄚𑅄, 𑄘𑄬𑄥𑄨𑄖𑄮 𑄥𑄬𑄈𑄮 𑄛𑅄𑄑𑄨𑄛𑄘𑄮, 𑄘𑄬𑄥𑄨𑄖𑄮 𑄃𑄢𑄨𑄡𑄮 𑄞𑅄𑄤𑄨𑄖𑄨𑄚𑄳𑄘𑄳𑄢𑄨𑄡𑄮𑅁 𑄡𑄁 𑄈𑄮, 𑄃𑅄𑄚𑄚𑄳𑄘, 𑄥𑄖𑄳𑄗𑅄𑄢𑅄 𑄇𑄢𑄕𑄩𑄡𑄁 𑄥𑅄𑄤𑄇𑅄𑄚𑄁 𑄦𑄨𑄖𑄬𑄥𑄨𑄚𑅄 𑄃𑄚𑄪𑄇𑄟𑄳𑄛𑄇𑄬𑄚 𑄃𑄚𑄪𑄇𑄟𑄳𑄛𑄁 𑄅𑄛𑅄𑄘𑅄𑄡, 𑄇𑄖𑄁 𑄤𑄮 𑄖𑄁 𑄟𑄡𑅄𑅁 𑄆𑄖𑅄𑄚𑄨, 𑄃𑅄𑄚𑄚𑄳𑄘, 𑄢𑄪𑄇𑄳𑄈𑄟𑄫𑄣𑅄𑄚𑄨, 𑄆𑄖𑅄𑄚𑄨 𑄥𑄪𑄐𑄳𑄐𑅄𑄉𑅄𑄢𑅄𑄚𑄨, 𑄏𑅄𑄡𑄗𑅄𑄚𑄚𑄳𑄘, 𑄟𑅄 𑄛𑄟𑅄𑄘𑄖𑄳𑄗, 𑄟𑅄 𑄛𑄌𑄳𑄍𑅄 𑄤𑄨𑄛𑄳𑄛𑄑𑄨𑄥𑅄𑄢𑄨𑄚𑄮 𑄃𑄦𑄪𑄤𑄖𑄳𑄗𑅁 𑄃𑄡𑄁 𑄤𑄮 𑄃𑄟𑄳𑄦𑅄𑄇𑄁 𑄃𑄚𑄪𑄥𑅄𑄥𑄚𑄩”𑄖𑄨𑅁

𑄄𑄘𑄟𑄤𑄮𑄌 𑄞𑄉𑄤𑅄𑅁 𑄃𑄖𑄳𑄖𑄟𑄚𑄮 𑄃𑅄𑄡𑄥𑄳𑄟𑅄 𑄃𑅄𑄚𑄚𑄳𑄘𑄮 𑄞𑄉𑄤𑄖𑄮 𑄞𑅄𑄥𑄨𑄖𑄁 𑄃𑄞𑄨𑄚𑄚𑄳𑄘𑄩𑄖𑄨𑅁

𑄄𑄚𑄳𑄘𑄳𑄢𑄨𑄡𑄞𑅄𑄤𑄚𑅄𑄥𑄪𑄖𑄳𑄖𑄁 𑄚𑄨𑄑𑄳𑄒𑄨𑄖𑄁 𑄘𑄥𑄟𑄁𑅁

𑄥𑅆𑅄𑄡𑄖𑄚𑄤𑄉𑄳𑄉𑄮 𑄚𑄨𑄑𑄳𑄒𑄨𑄖𑄮 𑄛𑄐𑄳𑄌𑄟𑄮𑅁

𑄖𑄥𑄳𑄥𑄪𑄘𑄳𑄘𑅄𑄚𑄁 –

𑄃𑄚𑅄𑄗𑄛𑄨𑄕𑄳𑄓𑄨𑄇𑄮 𑄍𑄚𑄳𑄚𑄮, 𑄛𑄪𑄕𑄳𑄕𑄮 𑄚𑄚𑄳𑄘𑄇𑄢𑅄𑄦𑄪𑄣𑅄;

𑄍𑄍𑄇𑄳𑄇𑄁 𑄥𑅆𑅄𑄡𑄖𑄚𑄨𑄇𑄁, 𑄚𑄉𑄢𑄤𑄨𑄚𑄳𑄘𑄬𑄡𑄳𑄡𑄛𑄨𑄕𑄳𑄓𑄇𑅄;

𑄄𑄚𑄳𑄘𑄳𑄢𑄨𑄡𑄞𑅄𑄤𑄚𑅄 𑄌𑅄𑄛𑄨, 𑄤𑄉𑄳𑄉𑄮 𑄃𑄮𑄤𑅄𑄘𑄛𑄐𑄳𑄌𑄟𑄮𑄖𑄨𑅁

𑄄𑄘𑄁 𑄤𑄉𑄳𑄉𑅄𑄚𑄟𑄪𑄘𑄳𑄘𑅄𑄚𑄁 –

𑄘𑄬𑄤𑄘𑄦𑄮𑄚𑄪𑄛𑄘𑄮 𑄌, 𑄥𑄪𑄐𑄳𑄐𑄖𑄮 𑄌 𑄤𑄨𑄞𑄋𑄳𑄉𑄇𑄮;

𑄥𑅆𑅄𑄡𑄖𑄚𑄮𑄖𑄨 𑄤𑄉𑄳𑄉𑅄, 𑄅𑄛𑄢𑄨𑄛𑄕𑄳𑄕𑅄𑄥𑄇𑄬 𑄒𑄨𑄖𑅄𑄖𑄨𑅁

𑄅𑄛𑄢𑄨𑄛𑄕𑄳𑄕𑅄𑄥𑄇𑄁 𑄥𑄟𑄖𑄳𑄖𑄁𑅁

𑄖𑄩𑄦𑄨 𑄛𑄕𑄳𑄕𑅄𑄥𑄇𑄬𑄦𑄨 𑄛𑄑𑄨𑄟𑄕𑄳𑄓𑄨𑄖𑄮 𑄥𑄇𑄣𑄮

បខ្ញិបតិការឃា សបរត្តា៍